SACRORUM
CONCILIORUM
NOVA> ET AMPLISSIMA COLLECTIO.

IN QUA PRÆTER Ea QJJ Æ

PHILa LABBEUS ET GABRa COSSARTIUS Sa Ja

Et novijfime Nicolaus Coleti *in lucem edidere,*

EA OMNIA INSUPER. SUIS IN LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QUÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI,

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

AB EODEM OPTIME MERITO PRÆSULE

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OVEM FRÆSTANTE

EM.MO CARDINALI DOMINICO PASSIONEO

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIO,

ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS, CURATA,
Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,
Ad MSS. Codices Vaticanos, Lucenfes, aliofque recenfita, &perfe&a.

ACCEDUNT ETIAM NOTÆ, ET DISSERTATIONES QUAMPLURIMJE, QUJE IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTO».

TOMUS DECIMUS OCTAVUS.

Ab anno DCCCLXXXV. ufque ad ann. DCCCCLXVII. jam incaptum.

V ENET IIS MDCCLXXIIL
APUD ANTONIUM ZATTA.
SUE EB^iOKy M PERMISSU, AC PR.IVILEG 10.
(Ldtti: unata aj a Hubtm . BMopola, Fw .hila Bernard Aliuy t. Htrtfv MD.CCCCII).

NOI R.IFOR.MATOKI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revifione, ed Approvazione del *P. D. Filippo Rofa Lanzi* Inquiiitor Generale del Santo Offizio di *Venezia* nel Libro intitolato : *Sacrorum Conciliorum &c. lAuflore T\ Philippo Labbeo Soc. Jefu curante Nicolao Coletì, Φ Joanne Dominico Trlanfi &c.* non v'effer cofa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimentp per atteftato dei Segretario Noflro, niente contro Principi , e buoni coftumi , concediamo Licenza ad *lAnronio Zatta* Stampator di *Venezia* che poifi effere ilampato, offervando gli ordini in materia di ftampe , e prefentando le fol ite Copie alie Puboliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Data li 20. Dicernbre 1767.

(Sebailian Zuilinian Riform.
f Alvife Vallareffo Riform.
(Francefco Morofmi fee.Cav.Proc.Riform.

Regiflrato in Libro a Carte 335. alN. 2304.

Davidde "Marcbeftni Segr.

EORUM, QUÆ IN TOMO XVIII.

CONTINENTUR.

Qux hoc Indice notata funt, noftrx Editioni novirer acceflere *P.Joannis Dominici Manfi* cura, qui ad Archiepiicopatum Lucenfem evc&us, gloriofe obiit/ omiflis iis, quæ forte tipothetarum vitio notari non potuerunt.

N-r-

Ep»

C O N-

CONCILIUM™

INCERTI LOCI

In Italia ab Hadriano III. Pontifice

celebratum anno Chrifti dcçclxxxv.

ilium eb Hadriano III. A anno Chrifti 8yj. iy. Kalendae Maia* fuiile celebratum teftatur privilegium quoddam ab eo Angiibcrgse Imperatrici collatum pro Monafterio S. Sixti Piacentini, da/ea* ty. *Koltni. Maji inopatAnto daorw piiffimo Augnflo Cm-to a D** carvMfa aaugw /wpvrarvrt, aaaa *tjtu lAÜ&ÙAt* nt. quod affertur a Petro Maria Campo ia Hiftor. Placent, par. i. Regift. num. ay. in quo legitur *Inter îac Αλ· waaaH Arcbitpifcopo* c«M *Ticintufi tf Placentino*, <Jf *Ktgittfi, tf Mntintnfe cam Mantnano, & VenAtAjt* CAA» *Landenfe, & Vercellenfe, ainfijae Coepifcopie nobifcnm fandam Sjnodnm celekrantthu, & tAA volnotati afftnfant prakenttbett veinante, otqnt inflitAÎAiAf* Ac. Quid in hac Synodo aftum fit, A ubi celebrata, ignoratur. Hadrianus quidem hoc anuo decefut in itinere, dum ad Carolum Imperatorem properaret.

I

cr A D CONCILIUM ITALUM

Ab Adriano III. papa anno 88y. coafinm

ADDITIO.

QUanquam concilium iftud Venetus Labbei A editor diligenter adnotavit, crutum ex bulla quadam Adriani III. pro monafterio S. Sixti Placentias, quod Angilberga Augufta, Ludovici II. imperatoris olim conjux, extruxerat; bullam tamen ipiam omifit I Hanc ergo bic fupplendam ceuiui, nt que pan eft rerum in hoc concilio, de quo nihil alibi reperitur, geftarum. Recita* tur vero ex Campi Hitt. Ecclcf. Placent, tom. I. in Regeft. num. ay.

ADRIANUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

AngilktrgA dtUfie Jiluo lAoporAtriti, dT *per to too vtntrahli AnoAfario PlAtoAitA Aovttor con/lroffo, in ptrpetnnni.*

OMnibus quidem juA* petentibus apofiolica follicitudine, pnecipiente Domino, favere debemus; precipue tamen devotioni tue, dulcif-fima ac fpiritalis filia noftra Angilberga, Olim imperatrix Augufta, quam merito honore atque reverentia fanfta mater noftra Romana ecckfia, ut dileâiifimam A principalem prolem, ampleAitur fctnper A refovet. Qpapropter mooafterium A xenodochium, quod ad honorem Dominice

A re-

ANNO CHRISTI

refurreôîonîs fit BB- Apoftolorum, fit martyrum Barthotomei, Sixti, ÛC Fabiani prudenti provi£jünc â fundamentis nupet Placenti® edificare voluiili. laudabili compleftimur deiideno paternoque affrâu.......... Apollolica rtiud auâoritate ratum ac (labilitum perenniter inftitueuics, fic ut ab omni impullione , atque inquietudine quorumlibet infeilantium beatiffimi Petri tuitione illsetum Temper, fic inconcufluin , Domino protegente, permaneat; hoc etiam omnimodo providemus , fic Aabiliter decernimus, ut univeria , qux ibidem in rebus mobilibus fic immobilibus , intus, forifque in familiis utriufque fexus cunftoquc ornatu ecdeiiailico, atque omni fuppelleCtili fernel Domino a vobis dillributzfunt, fuiuns temporibus inconvülfa in eodem facrato locopcrG liant, omnium penitus diminutionc , vel invalione (opita ; in eis etiam familiis, quas ob redemptionem mima vedrz prudenti refpeâu libertate donadis, vel in reliquum donaveritis, fimili mo do nos vobis favemus, afpiramus, fic ApoAolicum pnrbemus affenfum, quatenus fic ilii fecura libertate potiti, gratia Dei duce fempitern® fuie piant gaudia vit®. Confec rat io nem porro abbailiT® loci iptius, ut Alia devota petiAi, (ccuo'dum quod in tuo teAamenfo a te prudentiiGme cx eodem monafterio tuo coaptato continetur , modis omnibus Aeri concedimus: fcilicet cum ordinanda ibidem fuerit abbatiiTa , Mediolanenfis archiepifcopus, qui in eo tempore fuerit, vocatus ab illis perfonis, quas ex progenie tua ipfi loco przfeceris, quibufque cutam potiorem di milens, ad eligendam, fic confecrandam abbatif(am fimpliciter ibidem adveniat, fic non ultra , quam a te Aatutum cft, in eodem moretur loco, aut amplius exigendo Aipendia, praeterquam prcAxum eft, idem monafterium gravet. Similiter quoque, fi ortum fuerit difeordi® aut cujufcumque diffenftonir malum, veniens fedare illud , fic formare pacem Audeat cum moderamine difeipiinz. Si autem qualibet occaGone, aut tu® inftitutionis prcvaricatione Mediolanenfis archiepifcopus neglexerit hanc habere curam fic folliciiudinem, ut pczpofuitnus; AquileienAs patriarcha, fimiliter , ut fupra , vocatus, hax omnia fidehter profequatur . Et A aliquando aut pro przfcriptis negotiis, aut pro aliqua temporis ne ceffitate , aut etiam pro malignantium hominum gravedine uportuerit hane noftram ApoAolicam fedem appellare, obfecramus fic obteAamur omnes fuccedores no(lros per merita BB. Apoftolorum , quatenes ad fublevationem & defenfionem loci ipfiusoperam viriliter ulque ad efteffum dare, donec omnes ejus fopianturcontroverii® , Audeant.

Inter hzc Ravennate archiepifcopo cum Ticinenfe, fic Placentino, fie Regienfe, fic Mutinenfc cum Mantuano , fic Veronenfe cum Laudenfc , fic Vercellenfe , aliilque coepifcopis nobitque fandam *Synodum* celebrantibus , fic tu® voluntati alTenfum praebentibus , volumus atque inllituimus , ut cujuicumque ordinis clericos , qui io eodem (aerato loco midarum folemnia celebrantes delrrviunt, fic eos qui in ejufdem monaftcrii capellis ubicumque divina jugiter offi-

Acia facium, liceat prreipue Mediolaneafi archi epiicopo. aut patriarch* tupr«u!iâo promovere ÛC contocrare, vel alii etiam cuilibet epifeopo , quem abbaiilfa. loci illius voluerit rogare. Haec fit alia cccleftaAici officii miniUeria lint in abba* tid® voluntate, ut poffit videlicet chrifma, ÔC eccleftarum fuarum confec rationem, a quocumque ei libitum fuerit, omni tempore impetrare : iU tamen , ut fi aliquando ad hac forte rogabitur Placentinus epifeopus, in prxdi&o coenobio , fic xenodochio rebufque ipforum nullum *k* noverit amodo , & deinceps jus poteAatis habere , nccue etiam ad miilas celebiandas juxta Patrum inftituta, niG invitatus, adveniat.

Decimas vero univerfi fundi pertinentis ad ipfum monafferiutn , quas epifeopi qui......... efto funt, fit in quorum quidem adjacent parochiis , pro Dei amore, veftrorumque bonorum recordatione , devote atque libenter fupradi&o venerabili loco largiti funt: volumus, fit apoftoliea corroboramus auâoritate, fie abfque refragatione, tam ipforum, quam fic fuccedorum coram, relut ipfa inftituifti, facro xenodochio, fic capellis perpetualiter habeantur. Infuper (latuimus , fic apoftolica auftoritat· Aabilimus, ut juxta quod noflri prccefIbres tam Adrianus, quam JoaMnes fic Marinus prcfules fuis tibi privilegiis conceffif* fe, fic roborafTe nofcuntur, uoivcrfa, qu® olim div® memori® Hludovicus iereniffimus imperator, dominus fic vir tuus per luam magnincentiam auguralibus apicibus tibi dum adviveret contulide probatur, teu etiam fic ea que ipfa portmodum imperialibus largitionibus, vel etiam quibuslibet juftis acquiGtionibus, emptionibus, vel commutationibus in proprios, five jam difii MonalUrii tui ulus aiquifiiti, (eu in pollerum acquifitura es; ftmulque fic ea, quae adfupplementum ejufdem lacrati loci, fic tam Regum, quam aliorum quorumlibet hdeiium donatione , vel liberalitate nunc, vel portmodum addita fuitfe comprobantur: eodem tenore fic ordine, quo tibi , vel tuo pntnominato coenobio advenerunt, illibata fic inviolata, atque inconcuffa permaneant , fic fecundum tue ordinationis Aatuta periifiant . Et Ϸ quis, quod non optamus, contra hus ftatuta in Dei omnipotentis oblata, vel concéda fervitium agere Untavent, vel quippiam horum infringere temerario aufu voluerit, excommunicariom fubmiffus omni ecclcGallico contortio careat, fic niG fe continuo a tali nequitia corrigat fic refipifeat, S. Petri noArique apoliolatus au&oritate anathematis vinculo innodatus, reus io futuro judicio permaneat, fic pro exccffu fu® tante tranfgreiEonis cum juda traditore infrunitus, atque rebellis fanâi Spiritus fententia, qui fember fidum, fic mendacem effugit, noverit fe habiturum portionem in gehenna ignisetemi. Scripfum pef manum Leonis Scrinarti S. R. K. ia menfe Aprili, indi&ione tertia . Bene valete , Dat. ij . K»l. Maji per manum Gregorii nomenclatoris , miffi, fic apocrifarii fan&« Sedis ApoAolice, imperante Domno pinTimo AuguAo Ctrolo a Deo coronato magno imperatore, anno ejus quinto, indi&ione tertia.

anno CHRIS*. anno CHRISTI

VITA ET EPISTOLÆ ST'EPHANI PAPÆ V.

QTephann*, natione Romanus, ex patre Hadriano, de regione Via lata, ledit annos quatuor, menfes feptcm, die* quatuordecim. Ille liquidera beatiflimus pontifex nobilium parcntum, Romanorum quoque, profepia ortu*, dum pçr Dei gratiam crefceret, iacri* eft edoftu* dogmatibus, Audio & ioliicitydine Zacharix fendifumi epifeopi confenguinei fui, ÔC fedis apoAoiicas bibîiothecarii. Cumque confpiceret pia* memoria* Hadrianus junior pontifex moribus boni* pollentem, & literarum ftudiis ferventem, a prcdi&o inclyto genitore fuo eum auferens, ad fubdiaconatus, 6eo favente, gradum provexit; ftatuen* eum inter alio* fibi familiarem, & io patriarchio Lateranenfi ecclefiafticum peragentem officium, & hoc honore percepto vitam ipfe duxit mirabilem.

Erat CQim corpore callus, animo benevolus, vultu hilaris, eloquio prudens, opibus largus, ingenio facundus, mcerentium coniolator, pupillorum & inopum enutritor, & ut generaliter comprehendam, omnium virtutum floribus adornatus. Quamobrem hic idem eminentiiTimus praefui in fanâx Romane eoeleGx fervitto perdurans, & magis ac magi* fpecialibu* ftudiis vacans, a reverende memoria Marino fummo pontifice bene notus & amatus familiaribus ejus potius eft afeitus obfequiis. Hujus namque cum cailimoniam, & prudentiam, atque fidelitatem idem Marinus fummus papa per omnia intueretur, ob fuc-fidei & prudentia meritum manipularem fibi delegavit: & (cita fua fpiritali convertitione, tituli *beatorum quatuor Coronatorum* presbyterum coniccravit, flt in nullo a fc, dum vixit, feparar' I8',ur defundo recordande memorie Hadriano papa, qui eidem beatifilmo papa Marino fucceflerat, fuper fluvium * Scultiuna, in villa, que Viulza cara nuncupatur; cujus temPore Romani cives multa, tam locuftarum devaftatione, quam & pluvie fterilitate leu famis inopia perpelli fuerant incommoda, credentes (e pofte hujus venerabilis viri fenditate relevari, per Dei miiericordiam fafto conventu fandi (limorum epifcoporum flt totius clericalis ordinis, nec non nobilium fenatorum, & virorum illuftrium ccetu, acclamantibus omnibus una cum omni populo, flt utriulqu* fexus vulgi multitudine, dixere; Dominum StephanuraJ presbyterum Deo dignum omnes volumus, omnes quxriraus, fle petimus nobis prxelle pontificem: quia procul dubio credimus ejus fenditate no* poflc liberari ab imminentibus periculis. Tunc quia jam nominatus Hadrianus pontifex Romanus reliquerat Joannem venerabilem Ticineufem epilcopum, ut milium Caroli excellentiflimi imperatoris protuinone Urbi*, omnes cum eodem legato imperiali jundi unanimes venerunt ad domum, ubi cum patre ipfe aimificus Stephanas iando meditabatur colloquio. Et ecce fraftis foribus tenetur, dc ducitur eledu* Dei pomiiex ad eumdem titulum fendorum quatuor Coronatorum fibi creditum, reludans plurimum, fimul cum patre, acclamaatibu* utrifque, & indignos fe tanto honore profitentibus. Ubi & omne*-fandx Romane ecclefise fcbola* gaudentes conjund® eumdem vcncxaudam eledum trahentes, ad Lateranenfe Chrifto prxduce perduxerunt palatium cum omni honore, & debita reverentia. Prius quidem quam ad facrum pervenerit palatium, tanta pluviarum caelitus fada eft inundatio, qua fua ubertate terram a multo retro tempore aridam reficeret, ut aperto indicio Deus oftenderet tanti almigeri viri metitis, ac precibus omnibus fe velle propitiari. Qpo feilicet in eodem relidente palatio gaudent utriufque ordinis proceres, flt debitam fidelitatem coeperunt exhibere. Adveniente autem proximo die dominico ad beati Petri apoftolorutn principis limina omnis Romana ecclefia cum honorabiliter detulit, ubi & confecratus pontifex miflarum ex more celebravit folemnia. Et rediens cum debito honore, ac honorificentia ad Lateranenfe palatium luum minifterium miris ccepit decorare operibus.

Deinde cura venerabilibus epifeopi*, *tc* augu-ftali legato, ac honorabili fenatu per omnia fecri palatii perrexit veftiaria, quas in tantum devaftata repetit, ut de fecratis vafis, quibus menfas tenere feftis diebus pontifices confueverant, pauciilima invenirentur; de reliquis vero opibus nihil omnino. Sed quid mirum fi veftiariorum gaxa* ablata* reperit, qui facraria perquirens dc pluribus donariis, ac ecdefiarum ornamentis pene nihil invenit? Crux tamen antea illa famofiilima, quam Belifarius patricius ad honorem beati principi* Petri apoftolorum inftituit, & plurime facrati(fimorum altarium auree vefte* cum reliquis pretiofis ornamenti* non defuerunt. Nam ideo ipfe beatilfimus papa coram tantis teftibu* ea requirere providit, ut eundi cognofeercnt nil tale fui* temporibus eife attentatum.

Idcirco gravi mnsrore *affedus* eft, quia deva-(latis veftiariis, horrea fimul, & cellaria vacuati*, inventa (unr, & quid erogaret clero fle (tholis non habebat, vel unde captivo* redimeret, orphanos, & vidua* pafeeret io tam validiflima, qux initabat, fame carebat. Quid faceret? Convenus ad patrias facultates, qua* inclyti fui parentes poftederant, abftulit, fle larga dextra prout pollet pauperibus erogavit: fle ita Deo miferante fadum eft, ut famis inopiam fuo ftudio mitigaret. Miniftros itaque, fle familiares hinc inde perqufrens, tales fuis obfequiis aggregavit, qui fle vite fanditate, flt fidei finceritate, fle fepicntix doarina, fle eloquenti® facunditate, flC morum probitate pollerent. Cum autem adprandium fedebat, orphanos quotidie advocabat, quo* ut filios alebat. Convocatos vero nobiles cum corporeis pafeeret cibis, fpirituahbu* epulis refovebat. Et tantum Dei timorem mentis oculis ferebat, fle in divinis laudibus infiftebat, ut *ad* ejus prandium facra per fingul« dies ledio recitaretur. Miflarum autem fofemntl/Quotîau' quotidie celebrabat: node ac die orationi infiftebat, fle nunquam a pfelmodiis celfabat, nifi cum utilitates populi ad fe reclamantis perficere cupiebat, ut oppreftos fublevaret, fit afffdi» fubveniret. Intuitus vero infelentiam populi, flt cssscitatem cordis fui, vaniloquis, flt nefariis fabulis, flt otiofis fermonibus vacantis in ecclefia; flt audiens quofdam vulgante fama maleficiis, flt m-can-

Confecm,- poni'

cantationibus uti, hac allocutione miſſam celebrans populum admonuit: Filiationem veſtram, cariſſimi, commonemus, ut convenientes ad facratiilimum Dei templum id diligenter pertradare (ludeatis, ad quod veniſtis. Si enim veraciter templum Dei ede creditis illud ad quod convenitis, id procul dubio inibi operari debetis quod ei placet, cujus templum eil ad quod convenitis. Cum eoj(T| ubjque [>eu$ fit, in fuo tamen templo fpeciahter debet requiri, & quantum ipfe infpirare dignatus fuerit, inibi quod ei placeat debet expeti. Eli igitur mifericors Deus, ita tamen fuam mifericordiam unicuique dilponit impertiri, ut rogantibus eam tribuat, non ingratis; & tanto Jargiori illam tribuat unicuique pietate, quanto majoribus gemitibus & aidentiori animo fuerit quolibet deprecatus, fictif ipte dicit: *Dimittuntur et peccete multa. quia di.exit multum.* Eli namque templum Dei locus orationis, ficut ipfe alicubi dicit: *Damut mea domat orptionu efl cunitu gintibur*. Et pialmilla.· *Domum tuam decent jan- Domine.* Quippe fi orationis domus eil, id oportet agere qued vocatur, id eil orare, pfallere", peccata confiteri, amaris oculorum lacrymis, & mentibus delifla abluere, & fiducialiter veniam de commiilis culpis implorare. Eli quippe ibifpeciafter refpedus divinus. Afliflunt ibi angelici or^'a<î Pro P°Pu!o PrccJntcs preces noliras ad aures perferunt Domini fabaoth. Qua rogo fronte in iacratifiimo Dei templo aiTifiit, qui inanibus fabulis, ōi otiolis verbis infillit? Nam ii de omni verbo otiolo in die judicii ratio eil reddenda, de his maxime reddetur ratio, & exigetur vindiila, qux in confpeilu tantorum lan&orum proferuntur contumaciter in loco Deo dicato. Qua, inquam, fpe veniam conlequi de prxteritis arbitratur delklis, qui non folum peccata fua neglig.t abluere, led potius contendit augere? Pavelcite illum, qui faflo flagello de funiculis ejecit vendentes & ementes de templo. Remtllitis lcilicet ert utiliter negotiati, quam inaniter & otiofe confabulari. Cum convenitis ad locum orationis, cum Glentio liate, intento corde Deum deprecamini, ut orantis pro vobis iacerdotis vora iufcipiat, preces exaudiat, habentes per oculis monentem Dominum, & dicentem; *Cum fletu* ad *orationem, demittite ;t babelu adverlut elterum, ut & pater vefler* cr/e/br *dimittet vobii peccata veflra.* Hatc méditantes, & divina grana inlpirante facientes, & evangelicis & apotiulicis documentis imbuti, impetrata ab omnipotenti Deo mitencordia, cum truttu bonorum operum quali lampadibus illuminati cum gaudio, & Chriilo reprxl.-nurj, *6i* cum tandis coronari merebimini. De cetero cariifimi notie vo$ volumus, quod legem Dominus populo fuo inllituens Moyfe telle intulit dicens. *Meleficum ne petierit vivere.* In hac itaque urbe, quod dolens dico, invenjuntur quidam qui non tblurn maleficos non impetunt, led potius tuentut & fovent.- per quos incantationes qtnbuldam dxmones confulere non perhorrekunt, & apoflolicx dodriox immemores, qux inionat dicens: *participatio luci ed tenebror, etrt conventat Chrtflo Behal?* In hoc enim quod Chnllo contempto dxmones gentium more confulunr, Chrillianos fe omnimodis non eifc fatentur. Quod quam horribile, quamque fit profanum, ut Chriilo contempto dxmones Cherfltanus adoret, unuiquiique perpendat, ut tale facinus fieri perhorrefeat. Quamobrem quifquis deinceps tali contagio fe polluere tentaverit, alienum vivifici fieri corporis, & fanguinis Domini nolln Jrfu Chriili Spiritus fandi judicio, donec a tanta refipiicat ignavia, judicamus. Qui vero tam ialubribus interdidis contemptor extiterir, & in eadem pcftifera pertinacia perleverant refipifeere neglexerit, perpetuum a Deo Patre, & Jefu Chriilo filio ejus fit anathema. Cumque talis ille prxftantiflimus prxfui exilleret, & in his qux divino cultui conveniunt fine tenus perfeveraret, tanta illi eil divinitus gratia concéda, ut quidquid habere potuerat, facris donaret ecclefiis, captivos redimerer, loliicitus exillcns pro falurc omnium « quia cum fama lui nominis, atque aduum tam per orientales, quam occidentales partes diffamaretur, pene omnes ad eum accurrebant, ut ejus benedidionem perciperent. Nam inter alia de donariis, qux ecclefiis diverfis contulir, longum eil enarrare: verum ut de multis pauca dicamus: Cum in baGlica beati Petri apollolorum principis, ubi facro ipfe corpore reqmefcit, cerneret noâurnis laudibus vix femel thymiamatis incenfum offerri, inllituir, ut per fmgulas lediones, & refponforia adoleatur. Et in pergula ipfius bafilicx ipfc reverendus papa ob amorem beati Petri nutritoris lui pofuit cantbaram auream unam cum pretioGs margaritis, dc gemmis, ac fmalto cum perpendiculo ad pendendum. Nec non & in eadem venerabili baGlica fandi Petri obtulit regnum aureum unum cum diverfis margaritis, fpatham cum vagina de auro & gemmis, cum balteo unam. Contulit etiam & in eadem bafihca vellem unam cum auro, & altus geminis. Vela fenea in circuitu altatis quatito", ted homilias beati Qregorii numero quadraginta. In qua l'upradiâa venerabili balilica cum idem fanAifflmus papa & omnium vitiorum fortiffimus ex ilii pator malam confuetudinem inveniflet, ut presbyteri, qui ibidem Domino iacrifuitim quotidie offerebant omni anno unam mulftam confuetudinaliter darent, (quam confuefudinem fanâx memoria dominus Marinus papa antecellor ejus fregerat, fed fubreptionibus quorumdam hominum tempore Hadriani III. papz repullulaverat,) fub forti obfeftatione prxeepit, ut nullus unquam ab *cis* non *iolum* hoc, verum etiam aliquod tributum acciperet. Sed cum omni honore, ficut facerdotes oportet, fuum peragere officium eis liceret. Idem autem facratiilimus prxlul pro fui fempiterna memoria cum confpiceret noâurnis vigiliis in ecclelia majori, qux vocatur fanda* & fuperexaltatx Dei genitricis Marie ad prrfepe, lampadas confuetudinarie deeile, gabathas argenteas cum lampadibus obtulit, & continuatim vigiliis ardere prxeepit. Necnon idem mitiflimus pontifex fecit in eadem prxdiâa bafilica vela quatuor in circuitu altaris majoris, quorum duo funt de ferico pigacio, tertium pavouatile, quartum de Alexandrino ornatum totum in circuitu de olovero. Demque izpediâus a Deo proteâus fanâiilimus papa, ob retributionem animx fux fecit in ecclefia beati Pauli apoftoli dodoris gentium regnum ex auro puri(limounum cum diverfis gemmis albis, prafinis, hyacinthinis, & in medio regni cruciculam auream pendentem unam cum catenulis fuis, & vellem fericam fupra altare majus unam cum auro & gemmis. Fecit etiam ia eadem balilica egregii dodorts gentium belotera quatuor, ex quibus unum auro textum. Praefatus vero venerabilis & prxclarus ponhfex fecit in ecclefia Domini falvatoris, qux Condantiniana vocatur, vellem fupra altare majus auro textam unam cum diverGs margaritis. Pari modo & in eadem baGlica contulit jam fatus revcrendiflimua prcful vela ferica de blattin byzantea quatuor in

cit*

circuitu altaris majoris, duo ex his aquilata, & duo de bafilifci ornata in circuit* de oksvero : ft per Cingulae arcua presbyterii vela Cerica leo-aata oonagmu: ft pro futuro anime fu* remedio contulit ibidem canrharara excuratam unam, lib. comment. 1. prophetarum lib. |. geftarum rerum lib.s. Cum autem eflet follicitus pro flatu ccdcfiarum Dei, ne fuis temporibus, qua ia ruinis pofitas erane caderent, cccleGam beatorum apoftolorum Jacobi ft Philippi, qua nimio fenio confumpta ruina proxima erat, a fundamento renovavit. Quam coilato calice ft patena excurata nomine Gracia Latinifque literis inferipto , adoroavit . Et infuper pro fua perpetua falute contulit io eadem baGlica apoftolorum cortinam lineam unam, vdotera ferica tria in circuitu al tans. Et oratorio fandi Thoma fito in monafterio fandi Andrea apoftoli juxta bafilicam apoAolorum fecit veftem unam. Ipfe vero egregius, ft prudcntiflTimus papa cum lciret bafilicam itn-&orutn quatuor Coronatorum, in qua laccrdotii fungebatur oftkio, modico uti ornatu; pro reverentia ft amore eorumdem fandorum obtulit in ea crucem auream fuper altare cum gemmis, & imalto; & fagulum ad pendendum in regno, & ceroftata veftita de argento paria duo. Atquepra nimio amore illorum idem beniguiftimus papa contulit ibidem cantbaram exauratam unam, Salomonem unum , regnum aureum unum cum gemmis pretiofiflimis, & veftem unam cum auro ft gemmis albis: atque tcimouum librum unum, geftorum librum uuum , evangeliorum librum unum cum epiflolis. Hic ipfe prccipuus pneful magis & magis divino zelo dudus in eorumdem fandorum motus amore fecit in bafilica eorum caniftra de argento puriftimo mira pulchritudinis operata numero quindecim pcnfaotia fimul libras triginta, & tribuit codicem unum beati Josonis Chryfoftomi. Fecit autem idem almificus papa in titulo fandi Marcelli martyris atque pontificis caniftrum argenteum unum penians libras tres , crucem de auro unam, vela linea fex & viginti, cortinam lineam unam ; fimulque & hiftoriarum librum unum, humilias fandi Gregorii numero viginti. Milit quoque in ecclefiam fandz Dei genitricis femperque virginis Marie fitatn in Manturiano, librum regum unum, veftcin feneam luper altare unam. Jam memoratus mitiflimus papa fecit in ntonafterio ad clivum Scauri, crucem auream unam; nec non omniumecclefifrum follicitudinem habens ipfe piitfimus pater contulit in mouafterio fandi Silveftri in monte Sotade thymiamaterium de argentounum, eantullam argenteam unam. Et magis ac magis divino amore fuccenfus fecit io titulo fande Pudentiameiermonum librum unum . Et in titulo beate Anaftafiz fermonum Ar epiftolarum librum unum.

jn ccc^fia quse wcatur Jeruialem fuburbioobtulit librum regum, ft Salomonis unum. Et reverentiam beati Gregorii predeceftoris fui prr ocufis «rdis habens rr.buit idem lummu. pontifex m hofpitah ipfius beati Gregorii in porticu beati Petri apoftoli fermonum fandorum librum unum. Et iu fchola cantorum, que quidem orphanotrophium vocabatur, heptateuchum unum. Idem autem clegantiftimus pralul, atque fbrHftimus red* fidei prsdicator in ecclefiam Ravennatem auri libras duodecim, argenti libras.... remifit pro autm* fu* remedio, qo* quorumdam fubrtplionibus inde fuerant ablate. Similiter ft i* ecclefta ImolenG auri libras feptem, argenti libras........ablatas reftitujt. Item Deum preoculia habens in BononienG ccdcGa patenam dc argeoto unam eque reddidit. Immo ft pro perennì mercede in ecc'leGa, alias fandorum reliquias per diverfos cardinales titulos, alias etiam circumquaque per diverfa largitus eft mooafteria, ubi plurimis corofcant miraculis: maximam vero partem digna honorificentia collocavit apud ecclefiam, que Ad apoftolos dicitur. Hanc feniocon-fumptam & ruine proximam ifdcm fandifTitnus papa a fundamentis renovavit, & plurimis donartis compGt & ornamentis. Erat quippe omnis ejus intentio, ut ea femper ageret, qu* Deo font acceptable. Cum clades itaque locuftarum, que predeceflbris fui Hadriani videlicet tempore totam patriam pene confiimplerat male, multiplicato gerrtdne nafei coepiflent, & omnia repleviffent, mifertus idem landiflimus papa afflido populo, piirnum quidem divulgavit, ut fi quis de eis uuum fextarium caperet, & fibi attuli(Tel , quinque aut fex denarios ab ea perciperet. Hoc autem populi audientes coeperunt huc atque illuc diicurrere, eafque capere, & mifericordiiumo patri ad emendum portare. Sed cum illas tali argumento delere nequiviffet, ad Domini mifericordiam confugiens, in oratorium beati Gregorii ubi ejus leâus hebetur, juxta ecclefiam principis apoftolorum veniens, fete cum lacrymis in orationem dedit, cumque diutius oraret, furrexit , & aquam propriis manibus benedicens , manfionariis praecepit, dicens: Tollite & lingulis diftribuile , monentes ut in nomine Domini agros fuos circumeant, & hanc aquam fpargant per (ata & vineas, petentes divinum fibi fufiragium & fubfidium . Quo fado tanta omnipotentis Dei lubfecuta eft miieticordia, ut ubicumque ipfaaqua confperfa eft, nulla penitus locufta remaneret . H«c circumquaque vicini audientes ad urbem Confluunt, fubveniri fibi depoicunt, omnem terram in pulveris modum locuftis coopertam clamitant, quos piitiimus papa benigne commonuit, eos de czlo auxilium petere debere contra flagellum imminens , & mox leta. Cetera *dtfdenutftir.*

Margin notes: ss Jicabi* rnii.PFi. — S Th··*. — ss c·.·»·· — S Mirctlli. — AS — S Siirtftri. — S.PiUtatu ». S.Crvcu. — lit···]· ,<· <l*in data *<4it. — Apoftotor·· — Mu· rati· ·<·£>. — Aq«.»f·*<- — îo»η>ι··

Nota Sevexini Binii.

a *Slefbmm*) Anno redemptoris dccclxxxv. impersn-tibus Caroio tertio, & Balilio, & poil earn Leone , in locum Hadriani III. omnium votis furrqgatu* eft Stephanus ejua nominis quintus, quem alii lexturn vocant, quippe qui Stephanum quemdam , quem paucis diebus fedem pontificiam tenuine dicunt, inter Romanos pontifices annumerent. Qpomodo port expilatum tempore interregni patnarchium tedis apoftoiice , de paterna fubflanria pauperibus & ecclefii* intra & extra urbem fubvenerit, dt qua ratione idem a Deo in fui eleftione pluviam impetraverit , locuflas pariter ingruentes aqua benedifta diflipaverit, refert Anaftafius fupra , ficut etiam fermonem illum, quem habuit contra eos , qui in templis fabulantur, & ab orationibus vacant, aliofque qui maleficiis & incantationibus dediti erant. Eas Bafilii imperatoris literas, quas ipfe plenas blaipbemiis Λ conviciis propter Photium a Marino & Hadriano excommunicatum fcriplerat ad Hadrianum, poft obitui» Hadriani fuccertor illius Stepbanus accepit & legit ; perftanfque exemplo luorum prsdeceflorum in ejufdem Pbotii deteftatione & execratione, refcripfit ad imperatorem eptftolam, qua cum redargute. quod pro rnoctu oomtnc penirua iaico juftaque de caufa excommunicato tantopere defendendo. Marinum pontificem, totamque Romanam ecclefiam contumeliis afficeret. Reddita efl epiftola poft obitum Balilii filio & fuccertbri ejufdem Leoni / quern cum ille accepiffet, Pbotium tanto lubentius ft citius e throno depolitum in mooafterium Armenorum relegavit, eiqueStephanum germanum fuum furrogart curavit, quanto Photius de luo cognato in imperatorem eligendo cum Santabareno peju* confilium iniverat. Cumque Stephanusin locum Photii a Photio ordinatus effet, Stylianus epifeopus Neoarfarienfis cum Leone imperatore P» ht«<s Stepl>bamam pontificem Romanum rogarunt , ut hac >n re apoflolrca auAoritate cum defignato Stephano patriarcha Conftantinopoleos Photii faccefiore difpcnfase non dedtgnetur : quaao gratiam a lade aport»·

Margin notes: jn»!,,*., v, H·7λ*M *III. iattMi* qaaada. — Miracalaia Sitphaai · !«<*)·. — S*. filii 14 H«- 4ri«·», * StcpH··! ad I«fliia«,c»- >»··· lit — La« bm lo- gti.

h-

C»t d< »bim ihoui aihil <o*ati *t*

hea port caute diligvurem eognitiooem impetratam effe, communio utnufque fedis deinceps, ufurpata dc frequentat* faci* aperte teflari videtur » Ejeftus fub hoc pontiſce A relegatus Pbotius , quando obierit, dt quomodo diem extremum clauierit, dolo fchifmaticorum & (ertanorum ejufdem Pbotii in obfeuroeft . Nam cum fcirent omnibus illis monumentis, quz pro Ignatio adverfus Pbotium pofleritati reiifta erant, magiftrum fuum valde per* ftringi , puderetque eos talem fchifmatis auAorem fequi, ea omnia, quz inter Ignatium *Sl* Photium tranfaAa erant , tilenno obruenda elle non tantum putarunt, ve* rum etiam anathematis lententia, quz extat feflione (f. concilii Florentini, de farto exeerati fuerunt. Hunc pon* tificem divinitus admonitum fuirte, ut Diodori, Mariani , atiofumque martyrum fub Stephano 1. occilorum corpora quzretet, inventaque in urbem transferret, refert Sunus torn. s. die 17. Januarii.

K«i fub Sic-

Hujus temporibus Pariliorum civitas Northmannorum ob idione prefix ,rpreeibus Dei genitricis cui dedicata eft, * Unit! Germani shorumque HnAorum ejus urbis M-β trorwrum liberata fuir. CaiolusCrattusjam aMe aims regno sd hhum Carolomanni Arnulphum delato exutus, & in conventu Triburienli julio Dei judicio plane repudiatus, ut note qui ex levibus tufpiciombus tantum At>gulijm Richardani adhuc virginem mtadam prout per furamentuni m p(zd Ho conventu depoluera. , contra ·us & rquitatem omnem repudiaflec , poti ibmmam paupertatem , viMumque ab Arnulpho, regni iuccellore, o '.uppliciter quziitum , moritur anno imperii fui * quarto, . i <,n ell Chritli redemptoris 881. Pofl obitum ejus (cillum C. ef· imperium, (ucceffitque illi m imperio Vvido dux Spoletinus a Formoio pontifice anno Domini 891. corona'o- tus . Errant igitur recentiores chronographi, qui in ferle occidentalium imperatorum eodem anno, quo Carolus Crailus mortuus ponitur , Arnulphum collocant, quem nemo veterum imperatorem nominavit, nui poft«juarn oftavo ab hmc anno Romae coronationem per vim & metum a Formoio paca extorlitiet .

Pofl obitum Stepham Conllantinopohtani patriatehz, rim I eonis imperator'* frater erat , fecundo legatio ab oriente nulla elt ad Stephanum papam cum (iteris Styliam , quibus port mo-tem Stepham papx Romani acceptis, luccetlor ejus Foimofus*relpondu . N»m cum Stephaous papa lex annis fcdirtet , mortuus ell indifhone 9. anno Domini 891. Sepulrufque ell in balilic* ianiti Pe-11 , ut ex ejus epitaphio condat. Ab boc landiflimo pontifice maxime alienum e(l tacrilecum illud fartum Sergii papz fchiimatici, quod Leo Ollentis adtcribit ei imprudenter, nili per Stephanum , huius nominis fextuoa intcllieat I

. EPISTOLA I. STEPHANI PAPÆ V.

Eum ob defenfionem Pbotii redarguit, & contume- l:3! Marino pontifici objeflas lejelht.

Eiih iupn '''hcomj?., <l·op. iv 4, hiioiil'***

Y lteras ferenitans velbz ad Hadrianum przde- I ·I' ccilorfn uuflrum miflas accepimus: fie inirati ltnnus magnificentiam tuam, quomodo talia ^cn^>cre poluifli, cum fis juftitiz aequilibrium , przlcrtim cuin rede noverit pia potentia tua , quod manui regiz non fubjiciatur facerdotalis & apoftolica noftra dignitas. Licet enim ipûusChrifti Tmpcratons fimilitudinem in terris geras, re. tum tamen mundanarum & civilium tantum curam gerere debes.- quod etiam precamur ut ad multos annos pixilare valeas. Quo igitur paâo a Deo largitus es nobis terrenis rebus przeffe, ita etiam nos per principem Petrum Ipiritualibus re* bus Deus przfecic. Accipe, quzio te, benigna fronte quz fequuntur. Datum eft tibi curare, ut tyrannorum impietatem & feritatem gladio po* tentiz concidas , ut juftitiam minières fubditis tuis, ut leges condas, ut terra marique militares copias difponas. Hzc eft przcipua cura potentis & principatus tui. Gregis cura veroQiobis com* mtiTa eft tanto przftantior , quantum diftant a cxlo ea quz in rerris iunt. Audi Dominum dicentem Petro : Ta *es Petrus, & fuper banc pe* ,(*tram adtficaao ecclefiam meam, tf porta inferi non prevalebunt adverfus earn.* De poteftate veto & imperio tuo quid ait? *Nolite timere ilhs qui oeci-* tnj. *dont corpus, animam vero non poflunt ocetitre.* Et Mutt. ,t. itcrum de miiiiftcrio Bobb conuniflb ail: *Tibi Kdabo elaves regti calorum,* & quzfcquuntur. Oro itaque pietatem tuam, ut inhzreas decretis pria* «·-·.* cipum apoftolorum, ut nomen eorum honores, & dignitatem. Inftitutio enim & facerdotiumomnium quz in orbe funt ecclefiarum, a principe Petro ortum accepit, per quem etiam nos finceriftima & purilfima do^rina monemus omnes & docemus. Regnum vero tuum non minimarum return argumento ad ea quz prcftantiora funt ferutanda fe erigat, fed animadvertat, quaaufto- ritate hzc .acere aggreditur. Ille quidem qui adverfus lanftillimum Marinum facras aures tuas contumeliis maculavit,: adverfus Dominum noftrutn Jcfum Cbriftum, qui nutu fuo univerfum orbem regit, blafphemias effutire procul dubio non dubitavit. Quis, inquam, ille fuit quiadverfus immaculatum ejus fponfum & faccrdotem , *Sc* adverfus matrem omnium eccleliaium talia dicere eft aufus? Decipitur profcâo quicumque pu- *μ μ λ. Iy.* tat, quod dikipulus fit fupra magi(hum , & fervus iupra dominum fuum . Obftupefcimus fane , dum quam peitcàam & illuftratam prudentiam fcdudam videmus, ut talia contra landum illum virum cogitaverit. Qualis enim ille fuerit , licet nos (ilentio prztcreamus, lapides iftr clamabunt: ***MutaTf*** '**' *fiant labia doloja, qua loquuntur adtserjus Deum iniquitatem, vel adverjus jiefium.* Si ovis Del exiftis (quod votis habemus) ne tranfgrediaris limi-M<>< dip· tes prtnciputn apoftolorum. Dic quzio re: Quis te (eduxit, ut pontificem cecumenicum comico C more (commatibus laceflercs, & facram Romanotum ccclefiam malediâis inccfleres, cui cutnoaini veneratione lubditus effc debes *f* Aa ignoras, quod hzc omnium cccieflarum princeps exiftit ? Quis te pontificum judicem conftituit, quorum factis dofirinis dirigi debes, & a quibus prece* pro te Deo offeruntur ? Scis factum illud elogium, quod ait: *Nolite tangere cbnflos* ***meti,*** <ÛT *in pr*·. *pbetn meti nolite malignari?* Hzc de omnibus faccrdot.bus diffa funt. Deo te aequalem facis, qui ejus angelos judicare audes. Dicit enim prophe» ia : ***Labia facerdotis loquentur judicium, &*** *legent* *' *exquirent de ore ejus: angelus enim efi Domim* vw*nipotenlts.* Quomodo juuicabis facerdotes, qui folius Dei feotentix fubjiciuntur, & qui foli fa^cultatem habent ligandi atque folvendi? Vide ad quodnam profundum te praecipitem dedifti. Audio in te magnificcntiflime imperator, laudari manluetudinem, & patientiam Job: quapropter mirari fatis noo polium, quomodo ita turpiter lapius fis. Scripfifti illum non elle epifeopum . Quomodo id nofti ? Si vero id ignoras. quomodo ita przccps in eum fententiam tuliftif Magna quidem eft pontificum potentia. Non te latent res beati Ambrofii, & quid ipfe fecerit ad- _ verius Theodofium imperatorem. Quicumque di- » eunt, Marinum fuifle antea epifeopum, ac pro- M*im» , inde non potuifle ad aliam fedem transferri , <IUIM>M·'· oilendant illi id aperte. Scito dileâc & omni honore digne imperator, quod objicitur de cano* * ne , cum tamen id nunquam fuerit: multitudo tamen lanâorum patrum *Sc* illorum au&oritas & judicium potuit ilium conftitucre in primo gradu. Et divina providentia prznofcens ecclefic Dei utilitatem, in fede principis apoftolorum Petri illum collocavit. Quid vero magnus ille Gregorius cognomento theologus ? nonne Naiianio translatus eft , & Melctius Sebafte Antiochiam , & Dofitheus Sdeucia Tarfum Cilicie, & Reverentius Archipbcenice Tyrum , Joannes Gordolia Proconnefum, Theodorus Apamea Selymbriam, Alexander Cappadocia Hierapoiim? & multi alii diveriis in locis translati font e fuis fedibus ad alienas?

nas? Dicat cslfitudo tu» quibus' nccufiitoribus ,A de quibus teftftü aArmaatibus, beatam Marinum feiae que tu dicte» illumoossdemnafli? Au ignoras, in pnma Nicuoa fynodo quod beatas Silwfier papa proclamaverit per^fegatoe, prafente ibidem tanfto Cooftautino; W prima fedesfn*. mine judicetur? Qpid deliquit ftnfia Romaoo> mm eedcfia,kut advedtes eam linguam tuam vk Brah, A concitato fedoAor Me induxerit? Nam juxta antiquum moram, de fyoodo Coofiantinopoli habenda, ad te literas non dedit? Numero eadem fynodo curam non geflh? Peto ate: Cuinam Tcriberet Romanorum ecdefia? laicofcilicet Photio? Si enim haberet patriarcham » frequentius noftra ecdefia illum literis vifitaret. Sed hei mihi , quod ifta gloriofa fit a Deo euftodita civitas Conftantioopolis, paftoris folatio eft orbata, & fola regia tua potentia illuftratur: A nifi amor quo te profequimur cohibuiflet ut ferremus injuriam ooftro ecdefî* illatam, coaAi fiiiffemus adverlus praevaricatorem Photium, qui contra nos impura evomuit verba» graviores panas infligçre quam prudecefiores noftri. Neque enim hoc dicimus ad tui contumeliam: te enim io univerfo orbe Deo dileAum prodicamus; fed tantum ad noftram defenfionem , & Marini majorem gloriam, qui eadem fenfitAfepuit cum prodeceflore A doAore noftro fanAiflimo papa Nicolao. Et qui dum voluit adimplere qu* illi ante vifafue ηη(, ia mAXimuni devenit * apud vos contcmptum A ludibrium divinus ille Marinus. Et cum noluerit fimul duci cum iis qui aliena fentiebant, & qU» |pfe confli ttta mijefiate fyoodice geflerat, difiohero A annullare ac irrita reddere, propterea triginta diebus carcere fuit detentus: id iibi gloriae potius tribuens quamcontumelir, pro veritate pati. Sed, o junior Confiantine, quomodo non es illum magnum imitatus ConlUntinum, qui facerdotum libellos acceptos in ignem projecit, affirmans fe non effe dignum, utiaccr. dotes judicaret ? Te itaque monemus, fpirituslis nofter fili, ne adverfas fandam Romanamecclefiam infurgas. Cura vero audivimus, quod ex femine tuo blium ad facerdotium dedicates, magno hac de caufa repleti fumos gaudio. Oramus, etiam ut chclandrium munias; A omnia que ineo funt necefiaria adhibeas a mcnfe videlicet Aprili ad Septembrem menfem; mittas prctercaqui mania noftra cuftodiant ab Agarco^rum incurfionibus. Reliqua vero fileorio proterimus, cum neque oleum Gt nobis pro luminaribus ecclefue juxta debitum Dei honorem. Cui gloria fit in fiecula fcculoruœ. Amen.

M.h« »a t*^i<>«Su r· — ' ai. M«ri- «"/s·*»·^ f«r o*·,» fp.oui: — taamaUct *» »· - Vr*«·.

Nor* SevaBiNi Binh.

• *epifala.*) I· codjc· Grace poft h*B< «plftol·· Si·piMai papa kac fabjlclHatiir : *Hat apijMa a4 »aflt*aa itpaaaitt» tiga fail, (ai tliare aaiafil Laa ajar fUlea ,* raw *jaat petar tta Jrfaaaet rgrt.* gW eant *rvtale* siaa » CT /d^Z*AT4 t f·*··

μ *Z?I·M|·, , *tpifeapat, prepaflia . prartytaria, ilaatall Mt ptatah, fiBatariiat, ait iUit t Ka/rataa* Dm /a

M«fa*O (mm//, *ftti PMfai*

*mm ■/ *paallfitrte , et iifptaftt aifaletlaerai aaatirarat/f H. pal a Hatia gturaM ariiaati. Stripfit filter prretarae iatp^etar apifalaerai paatifiaar, , fiarilltrr* «t/«a» *Mapa* <·"- *trepalMa Cefarae A ajet fini, Iprfiela tata attrapaitte ne fa Mai,* »

EPISTOLA STYLIANI AD STEPHANUM

Saffifi" et ktetiffin»· Stapbeae, toeratecateea". aire papa S&ùnai tpifiapttf N—caferta Eepbrettfa pretmcie fmnu ftmtne £>ti,* èr ym me»*M fa»t tpifiapi,* MC ara rares* *epifitpi & fr*· *Av/»ri èT diacew /sa/fi^bM *etrUfia CnjU»ti»· paliM> » aemiprep^ti* p*r areidrerow » *rw»rew *canfithtit, » prntotm eaudt* pttatem

Dxi catholica Aapoftolica ecdeGa femperprç valet adverfus eos oui illi bellum concitant. Scriptum eft enim, quod Dominus imbecilles redB^f ejuJ hoftes. Et qui adverfus ecclefiam bellumgerit, Dei fe hoftém conAituit. Varie igitur, o facrum A venerandum caput, humani generis hoftis fimt fraudes, diverfis temporibus altos aliis rationibus reftaviaad vias obliquas homines fubtnhentis. Hoc vero procipue in Dei ecdefia ille facere confuevit, ubi re&a quidem agere, laude dignum eft, ficut e contra a reâo recedere, formidabile exiftit. Cum itaque in Dei ecdefia multa iniquitatis vafa inveniiTet, venerationem qua facris imaginibus exhibetur, tum Chrifti, tum puriÆme ejus matris A fervorum qjus, ab ecdefiafticq difciplina removere conatus eft ; fed divina favente gratia, noftrorum piorum imperato^ntm auxilio, noftra ecdefia fuum decorem nunc recepit » & abominabilem illum errorem herein circa imagines procul abjecit. Qjaid vero dss>mon bonorum operum ofor? Novam iterum con* citat tempeftatem. Iterum enim Gregorium fufcitat cognomentoAsbeftam, ideft, inextinguibilem, A Eulampium, A Petrum, A eorum fbcios, ac per eos Chrifti membra ad invicem divellere , A a fanAifiimo Ignatio patriarcha abalienare non dubitavit. Hos itaque patriarcha fcpius fynodice advocatos, A qua decebat humanitate tra&ans, ut nullo paâo a Dei ecdefia fegregati, proda demoois fierent, efficere oon potuit. Quapropter privatione tandem A anathemate ipfbs damnavit. Illi vero (itéras miferunt, A legatos ad fan&iffimutn tunc temporis pontificem Romanum beatum Leonem» petentes utabipfo, quali injuriam paffi, vindicarentur. Pontifex vero ad patriarcham Ignalium icripfit, rogans eum, ut aliquem mitteret luo nomine in urbem Romam, ut per eum difeere pofiet, quomodo res fe haberet de fchifmaticis illis· Quod patriarcha Ignatius facere non tardavit, fqd-euifitLatarum monachum A confeflbrem una cum literis, qui rem omnem de Gregorio reAe noverat, A pontificem de fiogulis edocuit. Qpapropier pontifex A *ipie* damnaviteodemmodo quos Ignarius damnaverat , tanquam fchtfmaticos . Sed beato papa Leone vita fun&o, iterum illi BeocdiAo pap* fuccefibri moleftias intulerunt. At BenediAusfan>-gâi<limus, re iterum diligenter examinata, eorum damnationem cum Ignatio confirmavit. Qui deinde Photio cuidam fehifmatico ab ecdefia Conftantinopolitana, A in dignitate conflituto inheerentes, A ejus favore utentes apud Bardamprincipetn A avunculum Michaelis imperatoris (qui A ipfe arguebatur a patriarcha Ignatio turpis inceftus gptia) Igiiatium ipfum e patriarchal! fede violenter ejiciunt» multas calumoias adverius eum fingentes, ut imperatorem ipfum itafubdaxerint, ut Photium pro Ignatio io patriarchal! fede collocant , a fchifmaticis ekAum , A a damnato Gregorio eo die ordinatum . Quando pontifices ipfi, A infigoiores ex faccrdotibus » A quicumque

Balat Capta »I ÎK CO·, ditijv. cri C»b alia r«t-

que in ecclelia potiores erant, fcgregati font propter illegitimam, intrufionem fchiitnatki Photii, inter quos etiam ipfe fui minimus omnium. De* inde vero multos illeadfeconvulfit, alios quidem perterrefaciens, alios vero male tradant, alios muneribus decipiens. Chirographum pruterea propria fcripGt manu, nunquam fe adverfur Ignatium, nec eos qui ab illo Fuerant ordinati, aliquid mali tentaturum. Nec deinde magnum temporis fpatium intercedit, & nulla habita ratione,proprii chirographi, in celebri templo fandorum apoftolorum Conciliabule congregaro, depofitione & anathemate patriarcham Ignatiumdamnar moechus ipfe & adulter Pbotius. Deinde vero fuam iniquitatem ex fuperabundanti confirmare volens, ad veilram .urbem. Romam, & tunc temporis pontificem Nicolaum' mifit epifeopos cum literis imperatoris, & petiit ab illo legatos mitti ad Conftantinopolitanam eccleGam, qui perpenderent qux ipfe contra Ignatium gefferat: quod fadum elt. Midi enim funt Rhadoaldus & Zacharias cum commendatitiis literis ad Michaelem imperatorem & Photium. Legati itaque cum Conftantmopolim veniffent, congregata eft fynodus, & legati fubdudi quidem a Photio muneribus, minis vero ab imperatore, nihil fecerunt eorum que ipfis fuerant mandata, fed potius Ignatium damnarunt, Photium vero coàtra, preter pontificis mandatum, in patriarchal! fede confirmarunt', & ita ad apoftolicam fedem cum literis imperatoris & Photii funt reverfi. Quando fcilicet zelo quodam morus monachus ille Theognoftus, qui & archimandrite, clam etiam ipfe iub mentita laicali velle Romam proficifcitur, & fandiffimum Nicolaum papam de his omnibus docet, que adverfus Ignatium gefta fuerant. Quapropter pontifex, congregata fynodo, fuos legatos Rhadoaldum fic Zachariam damnavit, quod feciffent prêter illa quz fibi fuerant demandata. Aliam item lynodum congregat, & Photium tnœchum & invaiorem anathemate damnat; Ignatium vero contra, patriarcham Conflantinopohtanutn literis fuis declarat, necnon quzeumque gefla fuerant, tum Michaeli imperatori, tum Photio aperte fignificavit. Cum vero pofl Michaelam ad Bafilium imperii fceptrum deveniffet, divino zelo motus ille, ada quz in urbe Roma a papa Nicolao gefta funt, de Photii ejedione, & de Ignatii reftitutione confirmavit, & Ignatium ab exilio revocavit, fit Photium patriarchal! fede ejecit, & ab utraque parte, Igqatii videlicet & Photii, legatos una cum literis'fuis ad apoftolicam fedem deftinavit, mittens praeterea figmentum illud Pbotii Pftudofynodi adverfus Nicolaum papam, qui inventus eft a legatis vita fundus. Hadrianus vero Nicolao cum fucceffiffet, oftenfa funt illi que mitia fuerant. Iterum igitur Hadrianus papa localem fynodum congregavit; & eadem quae beatus papa Nicolaus, adverfus Photium decrevit. Et cum clegiffet pios viros Conftantinopolim mifit, & œcumenica fynodo congregata, prefentibus etiam legatis orientalium tedium, iterum fententia promulgatur adverfus Photium quod ut machus & adulter ecclefiam Cooftantinopolitanins invaferit. Quapropter deponitur, & anathemate damnatur, & Ignatius reflituitur. Nec tamen propterea Photius quietem habuit, fed iniquos homines fit maleficos & deceptores congregavit, & calumnias faltes fingendo non deftitit, quoufque bcatiflimum Ignatium vitam mifere relinquere procuravit. Neque hoc tblum, fed etiam dum jam Ignatius in propria fede refideret, Photius ab trcumenica fynodo dam-

A natus & anathematizatus, tn CoaftantinopoUtUM diœcefi varias habuit ordinationes. Quin etiam ca* militari manu, fient quondam impina illa Mai»donius, in fandam Dei ecclefiam proGliit.dMB nos comminiftri factum in celebri templo tante Sophias faceremus. Qui cum vididenrasPhotium ita impudenter io Dei tabernaculum iagrodseotem, relido imperfedo facto aufugimus; Photius vero facerdotes Domini & comminiftros noftrro magna vi & multis vetberibt^ vel invitos ad feconvulnt. Ego vero, & qui mecum erant epifeopi, presbyteri, & diaconi, & omnes per occidentem flt orientem prrpofiti monachorum & quietam vitam agentes, infinitus videlicet numerus, divina gratia inconcuffi permanfimus, quamvis neque an-

B tea neque poftea Photio communicavimus. Qui cum illegitime (ut didam eft) ecclefiam invafiffet, dubitationem multis injecit dicentibus, quod hunc Photium videlicet non recipimus, nifi illum confirmaverit Rom* apoftolicafedes.· quod cum ille didiciffet, fimpliciores ita decepit: Panlum enim & Eugenium epifeopos a loanne papa ad Ignatium patriarcham miffbs, ut cum ilio da rebus Bulgarorutn provincias agerent. Qui cum inveniffent quod beatus Ignatius jam demortuus erat, Photius illos muneribus corruptos decepit, & imperatoris minis coegit, ot dicerent coram omni clero & epifeopis, & reliquo populo quod contra ignatium a Joanne papa edent mifli, ut illum anathemate damnarent, & Photium pa-

C triarcham promulgarent. Quopropter plerique comminiftrorum noftrorum funt decepti. Ille vero etiam veftram apoftolicam fedem fraudibus eludere volens, literas comportait nomine Ignatii patriarch* fit comminiftrorum ejus, quibus orabat beatitudinem apoftolicc fedis, ut Photium reciperet; & has literas ad nos miferunt. Qpapropter Petrus Presbyter a vobis in urbem regiam cum veoiffet cum Paulo & Eugenio, Photium ab apoftolica fede receptum promulgarunt. Hinc capta occatione etiam politicas curas in fe fufcepit, & ita regiam poteftatem ufurpare contendebat. Abbatulum enim quemdam ignobilem * humilem atque maleficum fibi familiaritate eonjunxit, cujus pater Santabarenus 'cognomento diee-

D batur, Manicharas quidem fefta, fit veneficus profeffione, qui cum agnitus effet, dt capi dubitaret, ad Bulgares confugit, adhuc impietatis morbo laborantes, ubi ille Cbriftianorum fidei abrcnunciavit. Hujus itaque filius abbatulus pnediûs Conftantinopoli adhuc juvenis manens traditor Stnditarum monafterio a Barda C*fare, & ibi alitur. Cum veroadperfeftamvenifletntatem, & omnem iniquitatem calleret, adhaeret Photio fuo fimili, quem Photius faccrdotem ordinavit in priori illa faa intrufiode ad patriarchalem dignitatem. Cum vero Photius a patriarchal! fede fuiffet ejeâus, poft ecumenic* Synodi promulgationem, Santabareui filius pratdi&us abbatulus fuggerit Photio ut aliquem inveniret do-

E medicorum imperatoris: affirmabat enim per hunc iterum Photium fe pode reftituere. Inventus itaque Nicetas cognomento Plorat», qui multis muneribus deceptus, que a Ssntabareno venefico magica pocula & efculenta fuerant parata, apponens imperatori, fecit,, ut Photios ille exofus, amicus videretlir.* & finâiftînto Igoatio patriarchalem fedemtenente, Photium ad palatium revocavit ex eo loco, qui Auguflus dicitur, & in palatio contubernalem Photium babebat, ut Photius magis effet patriarcha quam Ignatius ipfe, licet in patriarchall fede ipfe Ignatius relideret. Quapropter, ut fupra diximus, ordinationes habebet

bebat, ft ha imperatorem advertas Igoaimda irritarit, ut ei vitam mate abflulerit. Qm cum ita mate fitiflec mortuus, ftatim Phottas ejufitem fedem occupavit, fecum habensSaotabaretramillum, quem imperatori familiariffiaMM· reddidit, ft Buchaitarum epMsopum conflirait ; infignia etiam monafteria in aliis dMBcefibtncooftitma»* aliis eptfcopie fabdita» ab illis abftulit, eaque tradita Santabarcoo, ut illa Euchattaram eedefim aggregarentur» & epifeopi in illis a Santabareix» ordinarentur. Saotabarenus praeterea ille una cum Photio advertas piiffttnum imperatorem noftram Leonem, qui nunc rerum potitur, matam eoofilium iniit, & ejus patrem Bafilium advertas eum irritant, affirmantes Leonem infidiari ftedverfari paternas voluntati. Cum vero infanabili morbo laboraret Bafilius » ft jam morti propinquus eflet, putaverunt qnod illo voleote» ft filio jam procul abfente, fissile ipfi imperium obtinerent , ut per fe, vel per alium quem vellent» illud ad* miniftrareot. Sed Dei providentia non permifit eorum iniquitatem impleri. Licet enim Leo filius a patre Bafilio inter privatos homines haberetur, quinimmo careere detineretur cuftoditns, poft patris obitum ad imperia lefoltam evefruseft. Qui Photium qutmprimum ejecit, tanquam multaram iniquitatum aufrorem. Nos vero qui illi non obediebamos, ft prnterea multa mala paffi tamus , illis miferiis idem Leo imperator liberavit. Quoniam vero feiraus, quod a ve(Ira apoftolica ledo corrigi, ft juxta Canones corripi debemus: hac de cauta humilibus his ooftris literis tuam oramus venerabilitatem, ut mifericorditer nobifeum agas, cum populo videlicet, qui non fine rationabili caufa Photii ordinationem recepit , ut ne qui apoflolicc (edis legatos Rhadoaldum ft Zachariam , qui initio Photium confirmarunt in ConftaotiDopolirana fede , deinde Eugenium ft Paulum , qui fecunda vice cum Photio communicarunt » excepit , una cum Photio interitu damnetur, nec alius infinitus numeras ab ecclefia pellatur; hoc enim facere confuevit ecclefia . Oecumenica nnim Synodus quarta Diofco* rum iniquitatis principem ft afrorem , Flaviani mterfefrorem, beati videlicet patriarchas Conflantinopofitani, damnavit ft homicidam & tasreticom, ut qui aufus eft fanfriffimo papa Leoni excommunicationem irrogare: eos vero qui a Diofcoro fuerant ordinati, vel lapfi fuerant, cum tamen pietatis fedatore» fuiflent, per poenitentiam illos fufeepit. Nicaena etiam feptima Synodus audores bxrefis Iconomacborum damnavit, illorum vero fequaces per poenitentiam admifit. Quapropter decet etiam tuam Angularem virtutem, Pbotium quidem tanquam ab initio fchifmaticum» & a febifmaticis illegitime ordinaram, ft propter alia multa, que operatus eft mala, expellere .' eos vero qui ab ipfo decepti tant, mifericorditer cum iliis difpenfari rogamus, ut ecclefue Conflantinopolitanc pax ft tranquillitas ita reftiraatur, ft non alii quidem Apollo, alii Cephas fint, ft alii Pauli, & fic unum corpus eceicfisedividatur, fed omnes unanimes» tanquam unum caput habentes Chriftum Deum ft Salvatorem omnium noftrum, omnes communiter illi laudes offeramus , ft ejus pnecepta fimiliter prvsdicemus : neque propter unum hominem peccatorem tantus numeras pereat. Nos enim, ut diximus, imperatorum Cbriflo dilefroram nutuCooftantinopoltm venientes, dum multi nos ad communionem impellunt , ft juramento affirmant fe ab apoftolica fede difpenfationis indultum obtiouifle, nt abfque impedimento fecerdotalem dignitatem exercitaro poftent» nullo tamen pafro illi» fidem adhlbmanna, a tua fanfritate espefrantes aliquid firmi ft certi. Hoc autem aufim affirmare» o venerandum caput» Dpum adhibens teilem, quod nullus eo* rara, qsficura Photio communicarunt » propria id fecerit voluntate, fed portas principem violea» tia. Quapropter tuam rogamus beatirodinem, ut pomlum, oarum abeft» defpcratum mifericorditer fefeipias. Rogat te Petrae» enim fedem admtaiftrandam obtines, qui ab omnium Domino edo* frus tait, ut feptuagies fepries sgoofcerct, etiam iis qm fcienter deliquerint. Exaudinos, ntetiam tu a Deo benignitatem defuper obtineas, & longo tempora ecetefiam apoftolicam regere valeas precibus fanfrifa. Dei genitricis, cslefttampoteflatum, apoftoloram, prophetaram» martpram , coofefforam, ft omnium fanfroram. Arnen.

EPISTOLA II. STEPHAN! PAPÆ V.

Ipfis pro ordinatione Stephani patriarch* Cooftantioopolitani difpcnfationem petentibus» co quod a Pbotio diaconat ordinatus fwflet, refpondet, k ulteriorem informationem petit.

*StfpiMUif rpifaptti ftrvrn [«rvrimt Dit, u»iv*rfit tfift·fit & rthftir^mcii,* dTc.

CAtholica Chriftî ft Dei noftri eedefia funda* ta fuper firmam petram» apoftoli videlicet Petri confeffionem, licet plurimi» tempeftatibus & flufribos agitetur» nihilominus confirmatur & angetur. Nec mirum Ii humani generis fiofli» membra ecclcfi* tentare aggreditur» qui caput ipiam Dominum ooftrum Jefam Cbriffam tentare non dubitavit. Nec igitur mirum fi Photium fa* tis exofum ab eccleua damnatum ejeciflis, qua falutiferam Domini erneem iiadelufit, per quam videlicet venerandam crucem omnia dona lacer* dotalis mmiflrrii perficiuntur, & faofri baptilmatis lavacrum firafrsficatur. PrediAus itaque Pho* tins laicus homo » fi regiam viam ambulaflct, & decretis fanfroram patrum inh«fiflet» ad tantam infantem nunquam deveniflet . Quapropter qui Chrifti humilitatem, venerandam icilicet crucem contemnunt» percudi fimt unquam primogenita Ægypti: tunc enim Ifraelitarum primogeniti cum client fignati, ferrati tant ac cuftoditi. Quid vero erat ille languis agni in limine Ifraelitarum, oifi crux palliouis Chrifti, quar in frontibus fide·, lium imprimitur/ Quicumqtie igitur falutarem crucem parvipendit, evaogclico enleinterimitur. Sed de Photio quidem ita vos fcripfiftis: illas vero imperatoris (itéras cum legiffemus, eafdem a ve* ftris procul abefle comperimur. Ita enim *it* ha* bebant, Qnod Photius quietam vitam elegit. Qpa* propter io dubitatione verfamur. Multum enim inrereft, abrenunciafle, & expultam effe. Nos igi* tur abfque diligenti ioquifitione qoaiecumque judicium proferre non poffumus. Qiapropter nunc fententiam prorogavimus: & opus"eft, utriufque partis religiofitfimos epifeopos mitti» nt perpen* la omni dubitatione, & veritate utrimque mani* feftata, dicere poffimus quod Deus voluerit. Romana enim ecclefia infiar fpecoli ft exemplaris reliquis ecclefiis conftituitur. Et qoodeumque definierit, in fempiternom manet incorruptum, & hac de caula fententias magna cum ioquifitione ferre decet.

■*'" <u.c»«e·"· iiMp i*- ..*

EPISTOLA HI. STEPHANI PAPÆ V.

*o Kotbbktum Mgtsnsem srtscoeuM.

Rcfpondet qua ratione ad ordines ecclefiaflicos promovendus fit clericus, cui digitus abiciflus eft.

SttpkmMi tpifceptti Jervai fewtrum Dti Mkerti

Ator * profentium Flavinus, (cilicet clericus ad lanftam (edem apoftolicam veniens, detulit - te nobis dncâam epiftolam, qua indagare ftuduitli, eum a Normannis nuperrime captum finiftrx manus digitum habete abfciflum, fciki tans, û ob lioç ad eçclefiafticumordinem valeret promoveri, an non. Quod fle nos reperientes, quia lotertia tua magis foper hoc fofticita a fede apoftolica edoceri flagitat, normam jufliti· Temper fequi exoptans, ftadium tuo iânâitatis merito collaudamus, reverentiam tnam (cire volentes, quoniam fi ita eft quod a Normannis digitum ivium habeat abkiflum, ad promovendum, fi alias dignus fuerit, nihil ei nocebit, eo quod quid de his, qui a dominis, vel medicis, five a paganis, non (ponte tale quid patiuntur, (acri cenkant canones, dileâionem tuam latere non credimus, quam ei obviare debere, fi ita eft, minime repetimus, monentes religionem tuam , ut circa illum ita peragat, quaienus ut mercedem pro eo magnam incurrat, fle defideriam illius, canomea auâoritate ei in aliis non obviante, Deo adjuvante perficiat.

EIDEM STEPHANO *V.* PAPÆ

Ermemirum fle Frodoiaum.

Inferibitur in W. CG *PriviJt ertkirfifcopain it Ttrrago»»,* cum potius dicenda fu declamatio quaepiam aut lententia lata in gratiam Narbonenfis archiepikopi concinnata in Tarraconenfcm ahofque prulules Hi(panos.

ftrvKt (trvorum Dn, Sflvjt & Erimatis Dt« ra, a/fve *FrtJtt***

NOveris, inquam, noverir, Selva frater, fi fas eft fraterno te vocari debere vocabulo , quod ex precepto glorioliflimi fle Catholici Imperatoris * Odonis nuper venernn Trecas, concilium inibi de multis ac divcrlis celebraturus negotiis, cum reliquis coepikopis fle coulacerdotibus ponttiicalibus infulis infignitis quinquaginta duobns , qui eidem nobifeum interfuerunt concilio. Nam cum de quibufdam ecclefiafticis caufts a nobis follicitd traftaretur, riteque qualiter fe habere deberent, difponeretur, inter extera quae - nobis jufto decernebantur , atque ftatuebantur judicio, ventum eft ad tuz infolentiflime, nimifque pre famptuofie arrogantiac i«decenti(fimum dedecorum dedecus, quo inflato elationis tua ftomacho rebellare, immo refiftere prcfutnpfifti Det onuiipotentis perpetua drfpofitioni, volens ipfius, fan&orumque apoftolorum ejus inftituta, fpecialitcr vero beati Petri apoftolt convellere , ac penitus evacuare . Denique ut ctufdem rei caufam tibi exponam diligenter; Ipfi olim a Domino uoftro Jcfu Chrifto univcrfalis ecclefia, nou lolum generality ut ceteris, fad etiam Tpecialiter pre omnibuscoapoftolis ejus commifia, fle illius (edi credita eft, ficut habes feriptum : Ta er *Frtriu* j Q* /«pvr Aeae Aperraw mdrürai* *I'ctfi* att».* Et irem au» ioterrogaretur ab eo port rclurrcâtonrm ejus, an eam amaret, terno conteftatuscft ab eodem Domino, ut pafceret ove· ejus. Qua auâoritate idem fultu·, fle fuccclbres Ulm» poft eam, Temper ecclefiaflka negotia difpoaunt, atque determinant. Tu autem adhuc parfeverana io malitia tua, plenus inlauia, noo ut iapiem feddefipieatis more exiftimaa Dei «terni cooftttutionein, qui, ut kriptum eft, mutat tempora flt «tates, transfert regna atque conftituit, atque etiamprifcorum decreta convellere patrum, dum Terraronenljj ecclefi· archiepifcopatum in tuum jua, ecclebeque tue (abripere moliris, qui dominica difpofitioM in Narbonenfis ecclefic tranfit ditionem, goon fubreptione, vel violentia qualibet, (ed voluntate fle eleâione: atque contradiâione omnium ejuidem terre indigenarum, tam nobilium qoam & ignobilium; prsKtpue quoque epifeoporum ac comitum, atque etiam regum Francorum , ad quo· celfitudo principatus ejufdem terrae fpcciahter pertinet. Adeo enim fle hac condition· jus ecclefi· Terracoocnfis in obfcquium ditionis Narbonenfis ecclefi· tranfit, ut nunquam afubjeâion« illius ullopaâo, ullave ratione recedere queat, etiam fi Terraconenfia provinciae metropoli· eccleba in priftinam reformetur flaturam, eo qnod Narbooeuus ecclefia tutoris loco Temper fuerit ecclefiis przdiâis diœcefeos, qus vaftationcm paganorum evadere vix potuerunt. Porro jam diâa metropolis in antiquum redeat ftatnm, fle cuoâ· ejufdem diœcefis ecclefi· qur prius« illi parue-rant , revertantur ad mancipatum obfequelr illius juxta Catholicorum patrum determinationem.* ipia tamen metropolis, fecundum Romans ecclcGc pontiheum inftituta, atque apoftolica privilegia, in hac kmper Nsrbonenfis ecclefiae ditione ac perpetuo tamulaiu foctumbat, ut omnis qui pontificatus illius arcem fortitus erit, ele&ion· totius ecrkfic ejufdem cleri fle populi, non prius ulla ratione ordinetur, vel ' conferatur, donec predtd« Narbonenfis erHeine pontifex veniens , eoolecret eundem qui eleftus fuerit in archiprcfulatus honorem. Quod *ii* aliqoa difficultate eompulius, venire nequiverit ad confccrandum pnslibametropoleos epifeopum, mittat viee Tua «liquem ex fuffragaaeis fuis epikopis, qui diligenter eandem rem peragat, qui in folio pontificali collocare, fle inthronirare folemniter latagtt. Unde fle idem qui confecratas fuerit, minus debit· obedienti· NarboocoG ecclcfi· Temper io omnibus cedat, tantum ut a Romano pontifice pallium cum privilegii auâoritatc fufeiprat. Semper enim Tcrraconenhs pontifex, clerus quoque, fle populus omnis, ft res ipfa efteftam capiat, reminifei debebunt, quod illarum parochiarum ccdcfiæ, qu« de poteftate flt jure Narboneofie ditionis, fob qua diutina educatione nutricis anore alk tx fuerant, poftquam in maternumtranficrunt finum, G res eadem quandoque captet illud agendi cftieâum, nutricatus ejufdem grati» rependere largifluas gratiarum aâtones debet, fleinfoper educationis prstdi&e canfa, ac ft matri mercedem impenderet febjeftioois, atque honoris. QyodTi redeamus ad antiquas pri(carum ittftitutioaum a primatibus (anft· ecclefi*: haud dubium quin Petro fle Paulo. caufas divino nutu patratas, non folum TcrraeonenGs metropolis , verum fle Hifpania omnis, io quantum ad jus ccdcfiaftieum fpeâat, Narbouenfi Temper debet praelationi fobjici, ejufque patrocinio, ac fi materno lafte ali: nam facrat (edis documenta primumtab eadem accepit, fle fidei fomine iUuftrata, ac fi de mortis per-

* Q.idTr· ccai« cosc. «a Q4eae A qaarlu impotior Hac omnia «aida (afpc

perpetua tamno excitata, ia cterna vita evigilat vit fplendortm, prout haftenus ia beati Petri armario diligenter fervamur repofita.* quemadmodum & illa qua a difcipulo apoftolorum Petri & Pauli Sergio, nihilominus paulo poft gefta (wife memorantur, qua, ut videris, prorfus ignoras. Nam fi ta nrofefto nodes, eftimo quod non ad tam turgida inflationis vecordiam , animatus fufpirare unquam auderes. Nunc quoque quia huc ufque te latuerunt, a nobis tibi, licet brevi fic comnendiofo termone, veridico tamen, intimanda font, ut non deincçps talia agere prsEfomas. Ut enim quomodo eadem res fe habeat, evidenter oftendam.* cum beatus apoftolus, fit Dodor Gentium Paulus Roma egreffus, Hifpaniam pradicationis caufa proficifceretur, juxta quod idem B in epiftola fus prius Romanis qui crediderant, (ignificaverat, aflumptis fecum Tronhimo Ephefino, necoou fle prudentiffimo viro Sergio Paulo, quos idem antea lucratus fuerat Chrtfto ; Torquato quoque, Secundo, fle * Endalatio, & quibufdam aliis, Ciialpinam Ecclefiam poftquam deven't Arelatem, qua eft metropolis |Movincia, quantocius adiit: cumque ia eadem civitate aliquandiu moraretur, praedicans, & annuntians regnum Dei, & multi per ejus dodrinam converterentur ad Chriftum, reliquit ibi ad confirmandas eorum qui crediderant animas mentefque, Trophimum a Petro apoftolo prius ordinatum epifeopum. Ipfe vero cum ceteris Narbonam ufaue pergens, inde predidnm Torquatum, fexque alios ilfiuscomites C dc coodifcipulos Galliciam ad pmdicandum, juxta Petri apoftoli praeceptum, illico delimavit. Ipfe vero poftquam multos non folum ex eadem urbe, fed etiam ex nonnullis civitatibus undique ad eum confluentibus, una cum prstdido Sergio evangelixans fedule docuit, & egregie convertit ad Chriftum. Cum autem jam fortes in fide, ac penitus immobiles quos docuerat, agnoviffer, mifit ex eis quofdam prasdicare per diverfas Galliarura regiones Dominum Jefum Chriftum. Poft huc autem profe&us inde uua cum Sergio Paulo, ad ulteriorem ambo ufaue pervenerunt Hif paniam, évangélisantes per Ungulas urbes, ut prediximus, futuri gloriam regni Dei. Perado itaque praedicationis fisa non modico tempore , conreflabantur eos qui crediderant ; ut quam acceperant fidem, fideliter confervarent, & ceteris quibus nondum predicate fuerat, magnopere eam erogare ftoderent. Igitur poft hoc Romam deliberavit reverti pratdiâus apoftolus, atque in confolatioaem confirmatiooemque credentium, fc cum eis fle coevangeitftam fuum Sergium Paulum miffurum denuo repromifit: quibus & prccepit, dicens, ut illi in omnibus & per omnia obfequium praeberent, fle monitis illius libentiflimeparerent. Cumque his ac talibus per fingulsscivitates Apoftolus fratres qui crediderant. hortaretur, commendans eos Domino, & valefaciens eis, Romam redire follicite fatagebat. Qui rediens, cumvenif fet iterum Narbonam difpoGtis omnibus quae agi oportebat, reliquit ibi collegam (uum nihilominus Paulus, pracipiens ei ut quos jam Domino per fidei gratiam ac fi parturientes genuerant iu diverfis regionibus Hifpania, lade eos confolationis tamdiu nutrire ftuderct, donec cibo folido pcrfeftat credulitatis vefei indubitanter cognofccreat. Unde & totam regionem illam in Apollolatus ejusoflkium, Domino coopérante, ipficom. miGt. Galliarum autem populos idcirco prodicandos illi credidit, quoniam ad hoc ipfum agendum beatus Petrus eum miferat, fle vice fua hujus rei Gratia * Ecclefiam confrcravcrat, atque etiam pneiftam Narbonam infignem Metropolim Galliarum fpecialiter ad docendos, evangelizaodolquc tradiderat populos. Namque poft hec coniummatis omnibus qua communi utriufque egregii predicatoris intentione agenda erant, a fe mutuo dileâiOnic * cum reccfliuent, alternis exhortationibus atque amplexibus Domino commendare fe ftudueruot, atque fibi valefacientes, poft ofcula fle fletus ab invicem diviG, Apoftolus Romam profefius eft, Sergius vero Narbona refodit. *Neque enim officium prodicationis Gbi injunftum adeo flrenoe exercuit, ut nullis terroribus vel poenis illud relinqueret, quoadufque per martyrium quifque eorum ad fe vocantem Chriftum intrepidus accederet, ut talentum Gbi creditum quinquies duplicatum offerret, fit ab eo centies multiplicatum, perpetuas mercedis recompenfationem perciperet. Si autem noffe vis quid poftdi» fceffum Apoftoli Sergius Paulus commendato fibi pegi, quem cum ApoftoloChrifto adquifierat, Domino fecerit, notum fit tibi & univerfisHifpaniarum utriufque fexusindigenis, quoniam tam per fe iplum quam etiam per fuos, quos in fide Chrift jam nutrierat, docoeratque difeipuloe, omnes Hifpaniarum regiones peragrando, earumque habitatores indefioenter docendo, adeo quofiiam eorum inChriftiana fidei culmen, cultumque fobvexit, quatenus nullius, praeterquam fui, Indigerent, vel ipfi, vel quidam fuccefforum eorum fane doârin®. Lege igitur beati Leandri, Ifidori quoque, nec ne Brauiionis, itemque Juliani, ac veterum ejufdem provinciae doftorum catholicorum libros, & fic forfan me vera dicere comprobabis. Quod fi nec ita fetis tibi faftum ede crediderit, geftorum illius volumina, ab ejufdem Pauli difcipulia tribus voluminibus comprehenfa diligentiffima curiofitate recenfe; & tunc qua prius, nifi fallor, penitus ignorabas, patulo poflmodnm recogoofces ejufdem rei effeftu. Quod fi nec ita confultum tibi probare volueris, fed femper obflinatioae perverfa, Romanorum pontificum cenforam, quorum decreto divina auâoritate firmata, * omnis Chrifti ecdefia toto orbe regitur femper, atque dtiponitur, plenus infanta, con- D temptibilem duxeris, in tantum ut ab injuria, quam impudenti facie, & immoderata capacitate * praadi&o archiprefuliTbeodardo irroges, recedere nullatenus patiaris: notum fit tibi, fle univerfis, qui aliquod fuffragium adjutoriumve pr*bent tibi fuper his, quibus a nobis jure impeteris , quod anathematis vinculis jugiter colligati eritis, atque infolubiliter innodati. Qpocirca, ne injuriam tibi facere videamur, conftituimus ego & qui mecum funt, quinquaginta & duo epifeopi, terminum tibi fatisfactendi ei, cui injuriam *facis, jugiter* Narbonenfisecclefia pontifici, ufque in feftivitatem faofti Michaelis archangeli. Quod fi ufque adprasdiftam proximam *memorati* arcbangeli folemnitatem ηoα ei *fatisfeceris*, ita ut in ejus E jus proprium ecclefieque ipfius, totum quod abftuiifti ab ejuidem pontificis jure ac ditione, integerrime, & fine qualibet reforvatiooe vel redhibitione reflituas, Dei omnipotentis auftoritate, fanftorumque apoflolorum Petri & Pauli, necne cuoâorum Romana ecdefia pontificum, mea quoque & omnium qui huic Trecafina fynodo interluat epifcoporum, excommunicando excommunicamus, & maledicendo maledicimus, ac perpetuo anathematis vinculo infolubiliter colligamus, fle te & malediftum tuum Ermemirum, fle Prodotuum perjurum, &apoftatamantiepifeopum, fle om

omnes qui aliquod tibi adjutorium contra tam injuftam pncfumpbonem prabent, ut a ftatuto vel pr«finito a nobis tempore ab omni ceetu Chriftiano Cemper extorres habeamini & exortes.

FRAGMENTUM · EPISTOLÆ STEPHANI paf£ V. ad Fulconbm Rbmbnsbm archiepiicopum.

E4'd<'u>t

*Pro * Teutboldo Lingonenfi rpi/rvpe.* *

Colveasaria·, Nos autem, qui omnium ecclefiarum in beato ^rtro apoftolorum principe curam fufeepimus, .liiqe., a«-fcirntes inter epifcopos non haberi eum qut neque a clero eleâus, neque a populo eft expetitus : fepe diftum Teutboldum venerabilem diaconum, Bne fecis; ted quoniam non tua fponte id feciffe ... Ipiorum lamentabilibus precibus inclinati, Lingonenli» ecclefiVepifcopum confecravimus, condigna lententia praevaricatoribus illata, licet & aliis prevaricatoribus fuerint impediti. Qyaproptertnas injungimus ianftimoni®, ut hi* noftris apoftoiicis literis perceptis, poftpofita dilatione ad Lingonenfem accedas ecclefiam, & eumdem Teutboldtim a nobis folemniter confecratum epifeopum rxinde reveflias, omnibufque archiepifcopis &epifcopis innotefeas, pro tante contumaciae ultione nos ejufdem ecckfir fpecialem folicitudioem luUcpilTc, pro tanti laboris maceratione & oppref. bonis illatae relevatione. Quidquid autem idem venerabilis enifeopus Teutboldus vobis ex nofira parte retulerit, credite, A effeâui mancipare nullo modo ambigite: utpote tuam reverentiam circa nos devotam confiflcre credimus.

Nota Sevbrini Binii.

a *Epifiole.* Hujui contenti recenfen» Flodoardus l. 4. cip.hifl. Rememi· , ifti feribit : *Stefbanui popa ad Falconem R.emeniem arobtepifeopum feriht pro Tetrtboido Lintonenfi epijcopo , fitmficens ad fe bufat Ungonienfii ecclefio querimoniam perveniffe. quod obeunte Ifaac* 1 *eptfcopo tnernjulto clero tp populo* x *Egilonem quemdam monachum nuper de foculo venientem in epifeopum ^Aurelianuc Lugdunenfii ordinaverit, ei/que w illata prapofuerit nolentibus, quo divina vocatione excedente, ne idip<nm incurrerem , comordi voto clerm & popduc Tentboidum ip/mi ecclefio diaconum eligentet, abip/o papa fibimet in epifeopum confetrori petierint : fed ili (tl)njque ecclefio privilegium incancujfam fervere volent id* affrr difinient, cumque .profato Aureliano direxerit . "d enat, ut fi cleri populique vota in eum concordormt , & fa.ri canones till non obvtarent , manui imponere neqnatuam di/erret. Quod fieri fi ratio probtberei& idipfum fibt refyriberet , interite tomen alteram inibi ordinare nullo modo fe mconfulto prxfumcret. Simulque ir ' Oiranaum Senogallienfem epifeopum « fuo latere direxerit exeeutorem . Quem deludent Aurelianui ad Pmgonenfem premiferit urbem , pollicitus fe citifiime fubfeeutuntm. ypo cum dru expefiaretur, nec ipfe advenerit , nec moro fuo caufam fnnaiefcere , vel '^mandare providerit. Quocirca iterata clerm &*

λ™™ rrwijrrrvi *oonixe potmet ilium con/ccrert petrntei : fed nec tunc id agere acquieverit volent Dugdvnenfi ecclefio collatum privilegium immutiletton caüfiflere. idroque* jaw» *difio .Aureliano iteret» referibeut man-*

drwWf, m yar« *concordi* «eta rimar O' *populat jam* db- ^"" «i, «Vf *ipfum cèafecraret,* ≤M4 farfq « *b*»

oblatum confccrare , fen quid in eo reprebenfibile judicoret fibi rtferibere cuOemfent, verum rtiam contra rmrri *dilta, (T facrorum canonam fatota , quemdam a extraarum , tr tidem ecclefio ifinotum, i» angulo ordinatum, illic ingerere projumoferit. ^At bi patine laborem fubire, quam fabiici ignoto eheentee , ad (e redierunt, implora»tei ne pafrentur ectlefiafiica jura violari.*

kT STEPHANI V. EPISTOLÆ FRAGMENTUM Sigeberto Corficn Epifcopo.

Qtiia te quafi obnoxium judicas eo quod a Saracenis captus hominem interfeciffe videris, bene fecis; ted quoniam non tua fponte id feciffe cognofceris vim ζ fie) canonico nullo modo judicaberis.

PRÆCEPTUM CAROLI CRASSI regu & imperatoria, quo ecclefir Cabilonenfi canonica epiicoporum fuorum cleftio conerff> Cft.

Edidit Sirmondus ad ann. 88y.

In aeMMc p»A* Ô* *individuo Trtnitatit, Ctroltu divino/avente clementia imperator Augufitu.*

QI <· W Î'"ow conveniunt aufioritatibsw pmceP*°. no"1^ altitudinis confirmamus, fuper* nam ob id gratiam promereri nullo modo dubitamus. Quocirca omnibus fanâse ecclefi* fidelibus & nc ' >s, prsrfentibus & futuris, notum effie volumus, quod venerabilis Agilmaras Arveoorum pneful, adiens genua ferenitatis noftro, innotuit quoniam Girboldus Cabilonenfis ecclefiia Venerabilis entitles & reverendus, infirmitate jamfimulque fenio confeâus, non modicum metu fui obitus civibus & filiis ecclefi* Aias inferret dolorem. Itaque noftram humiliter deprecatus cft dominationem, ut prefatss ecdefiae canonicam eleAionem concedere deberemus. Placuit ergo nobis falubernmsB acquiefcere poftulationi. Decernimus Igitur anjore îχχ. eijemconcedimus, ut obeunte paftore proprio, omni deinceps tempore canonicam habeat eleftionem. Hoc denique, quod divino amore concedimus, noftro imperiali procepto confirmavimus, & annulo noftro infigoiri jullimus.

Signnm Caroli /ermfiimi Angafti.

Salomon notarius ad vicem Liutvardi archicancellarii recognovi, & fubfignavi. Datum pridie Idus Junii, anno ab incarnatione dom. dccclxxxv. anno vero regni domini Caroli imperatoris vus. imperii vero v. Aftum apud Gundulfi villam, in Dei nomine feliciter. Amen.

ANNO CHRISTI »»». ï< Suppl. M.nfl T·. l

EPISTOLARUM STEPHANI V. PAPÆ FRAGMENTA.

Ili

STEPHANUS PAPA V. LEONI SCIANENSI EPISCOPO.

Af.n G«r-

ΓvE manifefta, & nota pluribus cauta nonfunt iS querendi teftcs; ut S. Ambrofius in epiftolam ad Corinthios dicit, de fornicatione fenten-

Etiim exponent apoftoli. *Judici/,* inquam, are ç/f *fine actufatere damnare ; quia Dominât Judam,* rw» *fnifftt fur, quia* m« *accufatut ,* «w m *abjecit. Cogmto autem opere ifiot pellendum illum de egtu fratemitatie cenjuit. Omne/ enim crimen* eject */ciebant, & non arguebant, fiubiice emm novercam faam lo-*

(jp· tt tuttrit UMet. /· fM rv wyav Hfiitoiftftn trtI, ttrfMMrfatitni ΛΐΐφιΛ ftternt tt# trtMM, Et
ANNO paulo poll: tAfatprofit* ***" Mdtorit»· M /F"**·'» f·» *w mw <M, jdnr jeiuevi etpHf-f«u far Jus ndnqifr, treAà Seiiv »■ /»üsr> Smu unit.

TN HOC FRAGMENTUM COLLECTORIS ADNOTATIO.

T TOc ipfutq fragmentum panels mntatto legitur in I 1 can. Dr\f»mMe a. q. i. recitaturque exepiftola Meabant papc'V. ad Leenem Theanenfem. Notant vero Romani canonic hujus contâom hanc epiftolam in* tegram extare in CoHeAione qmdsrr canonum Vaticana ab anottymo digetla,

STEPHANÜS PAPA V. LEONI THEANENSI EPISCOPO.

DE crimine fibi illato diaconus tuos veriffime fetebatoy fe effe immunem. Verumtamen fi fafpicio fuper * viaculum habetur, dc accufatores idonei reperiuetur fie telles, quales facri canones fanciunt, cum fuerit legitimis teftibus approba-
Ci». d«cri- tus canonica lenientia feriatur. Qpod fi nefpon-
■·< u.f«· te confitetur, neque legitimi accufatores, vel te-
*£·&** reperti fiierint, & mala fama crebefcit, non
Tlmrefli·· publico examine, fed coram te & coram reve-
(H Tioooyr. rendiffimis presbyteris & diacon is fecreto juramento £e purget, & tu deinceps boni teltimonii eum annuntia, dc compefce, & commoneeccleſia tua filios, ne fiicerdotem Dei ulterius infamare prefumaUt, timentes quod Cham malediâuseft, quod patris verenda derifit.

STEPHANÜS V. PAPA VVALBERTO PATRIARCHÆ. *

•Artito cp.

Miramur prudentiam veftrara Cumenfi ecclefic denegare paftorem, cum te etiam ad hoc provocatum noveris apoftolica exhortatione. Nunc vero iterato tibi fcnbimus, nolentes aheujus ecdefi® privilegium infringere, licet apoftolica prerogative dc qualibet ecclefia clericum ordi* nare dec.

STEPHANÜS V. PAPA.

•Cwrf«t«itt *Lenthrtt * MtgitMtiM eptfcopo.*

Jfw· b*.. i,· •ri*·»· Z^lOnfuluifii de infantibus, qui in uno lcito dormientes cum parentibus mortui reperiuntur, utram ferro candente, aut aqua fervente, feta alio quolibet examine parentes fe purificare debeant eos non oppreflifle. Monendi font namque, dc proteftandi parentes, ne tam tenellos fecum in uno lefto collocent: ne negligentia qualibet proveniente fnfibeentur, vel opprimantur,
• vw« ai·· unde ipfi homicidii rei inveniantur *. Nam fer-r* ««adentis, vel aqu® ferventis rtaminatione con-
•H»·. ay«4 fidlionem extorqueri a quolibet, facri non cen-
ut*· '··· («ut canones ·, dc quod fanâorum Patrum docu-
**.* mento fiiocitum non eft, fuperflitiofa adinventione non eft prefumendum. Spontanea enim confeffione, vel tcftium approbatione publicata delifta, habito pr® oculis Dei timore, commiffa, font regimini uoftro judicare; occulta vero, dc incognita illi font relinquenda, qui folus novit corda filioram hominum. Hi autem qui probantur, vel confitentur tali reatu fe noxios, tua eos caftiget moderatio.* quia fi ille, qui conceptum in utero per abortum deleverit, homicida eft; quanto magis qui unius faltem diei puerulum peremerit, homicidam ü cfle excufare nequibit?

STWÎKNUS PAPA V. PAULO PLACENTINO EPISCOPO. cmu»I

anno Mr*

LOci ooftri confidcratio not admonet, rationis auâoritate, quae a predeeefforibus noftrisutiliter jjcclfa fuerint, roborare,- ti que a temerari» prefumpta fuerint in promptu nihilominus ulcifci, Reum quippe ante confpeftum divini Judicia fit noverit «fle, qui nititur utiiiter finita re* fcindere^ac roborata quolibet aufu violare. Ecclefiaftici quippe vigor» ordo confunditur, fi aut temere illicita prefamantur, aut non concéda impune tenentur. Proinde fi oegligenter ea, qu® male ufurpantur, omittimus, excedi» viam proBcoJdubio aliis aperimus.

c*.Ix'··* ** "■ 5 ,' #

STEPHANÜS PAPA V. ITALIANO.

* m«d

"^TUnquid non omnia chrifmata Sacerdotalis vi myflerii Crucis figura perficiuntur? Numquid baptifmatis unda, nifi Cruce fanftificata, peccata relaxantur? Et, ut cetera pretereamus, fine crucis fignacuio quis facerdorii gradus afcendit.

Cornaortr Romtaoi. C«.Nu«qu>d 4< Co«i- 4,0 v

STEPHANÜS PAPA V. GIRARDO JLEODIENSI

InMSc·· C« «CO pff

OPortet ut primum vos tam de invafis civitatibus dc monafteriis, dc manfis, quam de reliquis generaliter rebus redinveftirifaciatis; quia nec nudi contendere, nec inermes inimicis nos debemur opponere.

f«Hbitorej. .?*· α>·4· *·£*"*£„ p "r' 1 coherent B-pifeopo «licui, qaitooc L*od>«»i«·c«th«4rm

STEPHANÜS PAPA V. SICHIBERIO CORSICÆ EPISCOPO.

QUia te quafi obnoxium judicas, eo quod a Saracenis captus, homines interfecifle viderís; bene facis. Sed quoniam non tua fponte id fecifie cognofeeris; inde canonice nullo modo judicaris.

Cji»·» id

STEPHANÜS PAPA DOMINICO RAVENNATI ARCHIEPISCOPO.

D

Signifient ft ctnftir^ft Plnctnïintr tuhil» umtn vtUf fit juri /fjK»ntutt»fit efficere. \ r«

*Sitphnnnf Epifcepttt fervns ftrtierxrrt Del Jlev. * ftn&iffun» C9nfrntri noftrt Dentintce »r-cbitpificopc S. Ravt. Ecclefit.* '

Cm. QjiU t·. sia.

Divina Majcftas, paftorale miniftcriuçn nobis --- . .iolitudinem gerentes, cura pervigili, noflrum Apoftolicum impendere fuftragium; idcirco omnium Sanftai Dei Ecclefias fidelium agnofeat notitia, quia cum RavennasEcclefia, per obitum Romani quondam Archiepifcopi quidem Ecclefias viduata, fine paftore coofifteret, repente, dc fanfta Placentina Ecclefia, illins iuffragaoea, a fuo paftore quondam Paulo epilcopo exritit denudata. Quapropter diverfis Italici Regni fluftuantibus procellis, quia per eam* dem Sanfiam Ravennatem Ecclefiam, proprio de* ftitutam paftore, ipfa fanfta Placentina ecclefia de paftore proprio remedium recuperandi minime adipifei valebat; ad Apoftolicam Sedem, noftrumque Apoftolicum; utpote ad caput omnium Ecclefiaram, & matrem; refugium vifi funt....... fecifle, offerentes nobis proprium eleftum, Bernar-

Ex x.h··

ANNO CHR'SII

nardum nomine, diaconatus officio utentem, & ruggerentes, una cum decreto ab eis in eum fa&o, hunc a nobis fibi confecrari Antirtitem, ne ipla Ecclefia diu fine pallore annichilarerur, f< eligentes, atque petentes acephali, & vagabundi incederent. Nos autem, ut diximus, cum proprius Metropolitanus deeffet, fatis ab eis rogati, prsedidum Bernjrdum in eadem Placentina Ecdcfia przvidunus confecrare epifeopum, dantes illi in mandats, atque jubentes exprede, ut in omni iubjedtone, & fidelitate fe fub jure landz Ravennatis Ecclefir oblervaret, quia fic nobis placmt; ita fcilicet, ut omnem obedienttam, omnemque devotionem atque coniuetudinem <& u-hm, anteceflorcs lcciiTe probantur, & ipfe devote adimplere iatagat in lanâa Ravennate Ecclefia. Unde volumus & a prrlenti oâava tnJiilione decernimus, eandem landam Ravennatem ecclefiam nullam deinceps pro eadem a nobisconlecratione concella.... perpeti, led a nobis, nofinique lucceikribus Pontificibus fit........ omnimodis; quinimmo eadem przdida ianda Placentina ecclefia in jus, & coniecrationem, atque debitam obedientiam, ejuidem (zpe diâæ fandz Ravennatis ecclefiz, quemadmodum antiquitus fu i le recolitur, omnibus confidat temporibus: W,-lentes umulcujufque jus, & privilegium Ecclefiz mdimmuium haberi, mrefragabiliter cudodm Script, per manum Bene^di Notarii, & lcriniar.i landar SeJis Ap.iilohcz in menfe Martio, indiil one !u piaKripta oâava. Bene valete. Dat. o.lav. Kal. Apnl· per manum Zachariz Dei pietJte pumicem land.r ledis Apolloficx, anno, Deo pr.ip tio, runt;t',atu< Domini Stcphani lumini Pontificis, fc timvetlalis Papz, in (acratnfimi bean Peru Apoil. !i *lede*, qirnte, *I.id.VHI.*

IDEM CLERO ET POPULO PLACENTINO.

anno

Dat iliis pontificem Bernardum, commendat fnbmiffionem Metropolitano Ravennati.

Stepbanut eptfcoput [erutu [ervorum Dei, omntbtti Sacerdotibus, atque Judicibus, clero, CT *pop*~ *lo, [eu untverfct gcneraiitali Placentia commorantibus, [alutem.*

QUaliter fanda Ravennas ecclefia, privata proprio pallore, in obitum vellri Epiicopi, viduata exideret, vos node per omniafcimus; fed ad lupplementum, & fublevationem vcflre Ecclefiz noflrum Apoliolicum iubfidium vjfi fuimus impartiri, ita ut Bernardum diaconum, pallorem vedrurn, per nollram coniecrationem inilituere-mus: & ideo fidelitati omnium veftium injungimus, & decernentes fancinius, ut tam ipfe Bernardus, quamque omnes deceiTotes fui ia perpetuum lub Ravennatis Eccicfiz Pontificatu plenam obtervannam, totamque fidelitatem viriliter cudodiat, f< more anteceflorum ejus, devotiflimus tam ipfe, quam fucccdores fui cxillant, obfervando in omnibus omnium obedientiam, omnemque coniuetudinem (anâz Ravennatis ecclefiz, fuifque Archiepiicopis, abfque omni contradiâione, vel moleftia, prout mrefragabiliter pollicitus eft. Nam li ipfe, vel aliquis decedor ejus, aut aliquis vedrum, tam de facerdotali ordine, quam de laicali cœtu, contemptor, vel tr'nfgrcil'or apparuerit per inobedientiam, facerdos, qui extiterir, ex Dei omnipotentis, landorumque Apodolorum Petri, & Pauli, & nollra Apodolica auâoritate, maneat lulpenlus a proprio mmiderio, quoufque lolutioms gratiam a Ravennate Archiepilcopo perceperit. Latetis vero, qui cotitradidor apparuerit, a vino, & coâo fufpenius exillat, quoufque ad prxdiclz folutionis gratiam pervenerit. Infupcr noicat fe nofiro Lateranenfi palatio quinque libras auti obrizt ede compofiturum, & anathematis vinculo innodatus, in zvum permaneat. Hanc nollram epiflolam vel tedificationem famflam Ravennatem Ecclcfiam habere decernimus-

\ Σ P-Λ ÆFATIO, SEU APPARATUS REGIS

Al ur ed; magni ad leges suas

Tam ecclefiaflicas, quam civiles, c facra pagina defumptas

.de,', redus rex conflituit.

Ommus locutus ell verbum ad Moyien, & Ita dixit: Ego lum Dominus Deus >o te eduxi ex terra Ægypti, & ex fervitute ejus alius Deos alienos przter me.

II. Non ach beas nomen meum ad vanitatem; t-ijniain tu "t,:1 mnocens apud me, fi nomen meum ad vanitatem adhibeas.

IU. Record-ue diem labbathi iandificare; operamini iex d.es. & leptimo qutclcite, tu & filius tuis. X tilia tua, 0C iervus tuus, & ancilla tua \ -umenta tua, δ; qui ingreditur intei portas 'tuas. Quoniam lex diebus Cfirillus^creavit caelos & teriam, & maria omnes cieaturas, quz in ecs lunt, & qmevit leptimo die. Et propterea Dominus illum ianâ.ficavit.

IV. Honora patrem tuum, & matrem tuim, quos Dominus dedit tibi, ut fis longzvus in terris.

V. Non occidas.

VI. Non fureris.

VII. Non adultereris.

VIII. Non dicas (alium teftimonium contra proximos tuos.

IX. Non defideres proximi tui hzreditatem injiifle.

X. Non facias tibi aureos vel argenteos Deos.

XI. He lunt leges, quas ipfis proponere debes. Si quis emat chriftianum lervuin; fex annos ferviat, leptimo fit liber gratis. Cum quali vellimvnro intraverit, cum tali exeat; ft ipfe uxorem habear, exeat cum eo. Si Dominus aulem illi uxorem dederit, fit rpfa & liberi ejus domini. Si iervus autem dixerit: nolo abire a domino meo,

meo, nec ab uxore mea, nec a liberis meis, nec ab hereditate mea : tunc dominus ejus ipfum ad templi officium adducat, & perforet autem illius fabula, in Ggnutn, quod fit temper iopofterum fervo·.

XII. Licet qois vendiderit filiam fuam in famulatura, non fit ferva io omnibus, uti ali* famul*. Non habeat poteflatem eam extraneo meo populo vendendi; fed fi illa non placeat ci, qui ipfitm emit, dimittat eam liberam ad extraneam gentem. Si autem perraiferit filio iuo rem cum ea haber·, det ei donum; videat ut illa habeat veflitum, & pretium pudiciti* ejus, hoc eft, do*tem ei fisam largiatur. Si ei nihil horum pr*> ftiterit, tuae fit libera.

XIII. Si quis fponte hominem occiderit, moriatur morte. Si autem eutn coaâut occiderit, *el invitus, vel non fponte, quafi Deus eum ita in manum fuam tradiderit, & illi nunquam fit infidiatus; fit dignus privilegio iuo, dc jufta gentium compeniatione, fi afylum querat. Si quis aurem de induftria, & fponte occidat proximum fount per infidias, abftrahas eum ab ara mea ad morte moriendum.

XIV. Qui patrem faum vel matrem luam percuflcrit, morte moriatur.

XV. Qui hominem liberum furetur, iliumque vendat, fit obreptus fit, ut ipfum recipere nequeat, morte moriatur. Qui patri fuo, vel matri fu* maledixerit, morte moliatur.

XVI. *Si* quis proximum fuutn percufferit lapide, vel pugno, & ille tamen egredi po&t baculo innixus, adhibeat ei medicum, & opus ipfius operetur, quamdiu ille non poteft.

XVII. Si quis fervunt fuutn proprium, vel ancillam percuifcrit, & ille eodem die non moriatur, attamen vixerit duos vel tres dies, non fit in omnibus «qualiter reus, quoniam pecunia ejus erat. Si autem eodem die mortuus fit, tunc culpa in eo quiefeat.

XVI11. Si quis inter pugnandum gravidx uxori nocuerit, compenfet damnum, ficut leges judicant. Si illa moriatur, det vitam pro vita.

XIX. Si quis alterius oculum effoderit, compeniet proprio: dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, adullionem pro adufttone, vulnus pro vulnere, vimen pro vimine.

XX. Si quis fervi fui, vel ancili* lu* oculum excuderit, & ipfe poft faâum hoc monoculus iit, manumittat ipfum ftatim . Si dentem ei excuderit , laciat idem.

XXI. Si bos cornu petierit virum, vel ftzminam ut moriantur, lapidibus obruatur, & caro ejus non edatur; dc dominus fit innocens, fi bos petulcus antea fuerit biduum vel triduum, & dominus hoc nefeiverit; fi autem ille hoc fciverit, & eum intus affervare noluerit, atque is tunc virum vel tmminam occiderit, lapidibusobruatur, dc dominus occidatur, vel vita pretio redimatur, prouti lapientes jullutn invenerint. Si filium, vel filiam confoderit, eidem legi. fit obnoxius. Si autem fervum vel ancillam confoderit, folvat dornino triginta folidos argenti, &bo$ lapidibusjjbfuatur.

XXII. Si quis foderit aqu* puteum, vel claufum aperuerit, & eum deinde non claudat, compenfet omne jumentum, quod ibi inciderit, fle illud mortuum retineat.

XXIII. Si bos alterius bovem vulneraverit, dc ille poftea moriatur, vendatur bos ille (vivus) & dividatur precium, ac caro etiam ejus, ficuti & mortui . Si dominus autem fciverit, quod bos petulcus effet, dc illum affervare noluerit, det ei aiium bovem illius loco, & ipfe omnem carnem (mortui) retineat.

XXIV. Si quis alterius bovem furetur, Aceam occidat vel vendat, compenfet ipfum duobus, fle quatuor ovibus uuam. Si non habeat quo compenfet, ipfe vendatur pro pecunia illa.

XXV. Si fur domum alicujus noâu effringat, fit ibi occidatur, ille oui eum occidit, noo fit homicidii reus: fi deinde poff ortum folis hoc fecerit, fit homicidii reus; fle tunc ipfe moriatur, nifi neceflstate impulfas fuerit. Si apud eum, vivum aliquid quod antea furatus erat, inveniatur, dupliciter illud compenfet.

XXVI. Si quis damnum intulerit alterius vine*. vel agro ejus, vel alicui ejus term, compenfet, ficut quis illud «ftimaverit.

XUT1I. Si ignis immiffus fit ad comburendam fegeMn, compenfet detrimentum illud ille qui ignem immifit.

XXVIII. Si quis apud amicum deponat pecuniam, fi ille eam furetur, dupliciter compenfet-Si autem neiciat, quis eam furtim fubduxerit, excufet feipfum, quod nullam fraudem in hoc commifcrit. Si hoc vivum animal effer, fit iple dixerit, quod exercitus illud fuatpferit, vel quod a fcipfo mortuum fît, de telles habeat, non neceffe eft, ut illud compenfet. Si autem ceftesnon habeat, & ille ei non credar, tunc juramentum preftet.

XXIX. Si quis fœminam non maritatam deceperit, fit cum ea coiverit, compenfet ei, & poilea illam in uxorem ducat. Si pater fixmin* eam illi dare noluerit, folvat pecuniam illam pro dote.

XXX. Fœminam, qu* eonfuevit excipere incantatores , *fit magos,* dc {agas , ne unas vivere .

XXXI. Et fi quis rem habeat cum beflia , morte moriatur.

XXXII. Et fi quis facrificiam immolaverit prêter Deo foii, morte moriatur.

XXXIII. Advenam, dc peregrinum ne affligas, quoniam fuiftis peregrini in terra Ægypti.

XXXIV. Viduis & orphanis ne noceatis, neque affligatis eos; fi horum aliquid feceritis, vociferabunt ad me, & ego illos audiam, dc ego vos gladio meo occidam, & ego faciam uxores vellras viduas , fle liberos veilros orphanos.

XXXV. Si tu pecuniam mutuo dederis (ocio tuo, qui tccum habitare velit, ne pntbeas te illi cxaftorem, neque humilia illum ufura tua.

XXXVI. Si quis habeat tantum fimplex veftimentum ad fe eo operiendam & defendendum, dc fi illud pignoris loco dederit, ante folis occatum ei reddatur. Si tu ita non feceris, tone clamabit ad me, deego ipfum audiam, quoniamego fam valde mifericors.

XXXVII. Ne calumnieris dominum tuum, ne maledicas principi populi tui.

XXXV1U. Decimas tuas dc primitias tuas ambulantes dc crefcentes des Deo.

XXXIX. Omnem carnem quam fere relinquunt, non edatis, fed detis illam canibus.

XL. βaIN hominis verbum ne cures, nec eum aufcultes, neque ipfius juri faveas, nec ullum teftimonium poil eum dicas.

XLI. Ne fequaris populi coofilium pravum, fle injoftitiam amantem difeurfum ejus, fle clamorem contra jus tuum, nec in maxime infipientidoffrina ei faveas.

XLII. Si offenderis alicujus pecus errans, licet fit adverfarii tui, reducas illud ipfi.

XLIII. Judica femper juftum judicium, neque. ia-

facias aliud jus diviti, aliud pauperi, nec aliud jus amico, & aliud inimico facias.

XLIV. Semper evites mendacium.

XLV. Infantem & innocentem hominem ne affligas unquam.

XLVI. Ne accipias unquam dona, quoniam caecant fcpiflime fapientum virorum confilium, & verba eorum pervertunt .

XLVII. Peregrinum Ac extraneum ne patiaria infcium ulla aliqua injuria affici.

XLVIII. Ne uretis unquam per deos gentilium, neque propter ullam rem invocetis eos.

XLIX. He funt leges, quas omnipotens Deus ipfe loquebatur ad Moyfem, Ac juflit ei, ut cuflodirer. Et poflquam unigenitus Dei filius Deus nofter, hoc eft, falvator Chriflus in orbem terrarum veniflet, dicebat, quod non venerit praecepta illa violare,* aut interdicere, fed cum omni bonitate implere. Docebat etiam mifericordiam & humilitatem. Tuta pofl pailioncm fuam, antequam apoftoli ipfius abiiflent in omnes terras docere, & cum adhuc congregati efleut, multos gentiles ad Deum converterunt. Cum hi omnes congregati efleut, mifetunt legatos in Antiochiam, & Syriam, & Ciliciam, Chrifli leges docere. Cum hi reicilcerent, quid illis acciderit, tunc mifetunt epiftolam ad illos. Heceft autem epiflola, quam •pofloli mittebant omnibus Antiochie, & Syrie, & Cilicie, qui nunc a gentibus ethnicis adChriflum étant converfi.

Apofloli Ac feniores fratres falutem vobis optant, Ac nos vobis nuntiamus, quod nos audiverimus, noftrorum factorum aliquos cum noflris Termonibus ad vos venifle, & vos triflibus *inod>t* julfifle obfervare ca, que cos haud juflimus, & vos feduxifle variis preceptis, Ac animas veflras magis labefadaviffa, quam inftruxilTe. Tunc congregati fumus propter hoc, & nobis omnibus placuit mittere Paulum Barnabam, viros, qui parati funt v rim fuam linquere pro nomine Domini. Cum iilis mittimus Judam & Silam, ut vobis idem dicant. Spiritui iando videbatur & /nobis , nullum onus vobis imponere, ptxter id q^iod vobis necclarium erat obfervatu; videlicet nbc, ut caveatis ne illud, quod diabolo immolatum efl , adoretis, At fanguinem ac faflocalum ne edatis, & (caveatis) ab occulto concubitu, Ac quod vultis, ut alii homines vobis non faciant, ne faciatis aliis. Hujus unice legis homo meminifle potefl, ut quemlibet jufle judicet, nec opus habeat alio flatuorum libro. Caveat ut nullum hominem judicet quia non vult, ut ipfum judicet ille, fi jus aliquod in eum quaereret. Poflquam hoc accidiffet, quod multe gentes Chrifli fidem amplexx funt, tunc multe fynodi per totum terrarum orbem congregabantur, & (imiliter etiam per Anglicam gentem, poflquam ea Chrifli fidem *to* cepiflet, fandorum epifcoporum ac aliorum etiam illuflriutn fapientum. Illi conftituerunt ex mifcricordia, quam Chriftus docuit pro eo, qui maxime peccabat, quod principes mundi debeant bona cum eorum venia abfque crimine, pro gravi f-fmo delirio compenlationem pecuniariam facere, quam illi conftituunt ; excepta proditione domini, cui nullam mifericordiam audebant aflignare, quoniam Deus omnipotens nullam unquam conilituit ei ·, qui eum contempferit, neque Chriflus Dei films ullam unquam exhibebit ei, qui ipfum in mortem tradidit. Et juflit Dominum amare ficut feipfum. Hi igitur in multis fynodis multis humanis fcelenbus ponas conftituerunt, & m multis fynodalibus libris fcribi juflcrunt, ubi una lex , ubi altera (obtineret).

Ego Ælfredus rex in unum collegi, & literis confignari jufli multa eorum, que parentes noftri cblervabant, quae mihi placebant ; At multa eorum que mihi non placebant, rejeci cum fapientum meorum confilio, Ac alio modo jufli obfervari i quoniam non audebam tentare meorum (flatuorum) aliqua feriptis contignare. Porro etiam me latuit, quid eorum placuerit illis, qui nobis fuCccdcrent. Aft cum deprehenderim five io diebas Ine cognati mei, vel io Offie Merciorum regis, vel Æthelberti, qui primus baptifma accepit io natione Anglica, ea , que mihi julliflima videbantur exinde collegi, flt reliqua neglexi. Ego Ælfredus occiduorum Saxonum rex, omnibus meis lapientibus hic ufus fntn ; & illi dicebant, quod ipfis omnibus bene placuerint, ea ut obfervarentur.

Ltgti tccltfafiit Ælfrtdi M. rtgis A»gUrtmtt t civililtu Juit tint dtctrpt*.*

I. *Dt jnTint»tu wiin.*

IMprimis docemus, quod maxime neeeffarium efl, ut quilibet homo juramentum fuum & parium fiium caute obfervet. Si quis in contrarium hujus coarius fit per errorem vel ad proditionem domini, vel ad aliqua injufla auxilia, tunc seriius efl hoc ementiri, quam implere. Si autem pacifeatur id, quod ei juftum efl prcftandi, & illud tranfgrediatur, det humiliter arma fua & pofleflionem fuam amicis fuis tenenda, & fit quadraginta dia io carcere in regis urbe, ubi paliurus ficuti epifeopus ei impofucrit, Ac cognati ejus nutriant ipium, fi ipfe virium ntfn habeat ; fi cognatos non habeat, vel tunc cibum non habeat, regis prepofitus cum nutriat. Si ad id cogi oporteat, Ac aliter nolit, fi vinciatur, perdat arma fua, & hereditatem fuam. Si occidatur, jaceat inultus. Si aufugiat ante terminum, Ac apprehendatur, fit quadraginta dies in carcere, ut ante debuerat. Si autem evaferif, fit exui Ac excommunicatus ab omnibus Chrifli ecclefiis. Si tunc alterius hominis fidcjuflor fit, emendet violatam fidem, ficuti ei juflum vifum erit, Ac parii frariionem, ficuti confeflor ejus ei indicaverit.

II. *Dt refxgiit td tttnplt* LL. Sax. c. II.

Si quis ad ecclefiae manfionem pro qualicumque culpa confugerit, que ad regis firmam, vel aliam liberam familiam honoratam non pertinet, habeat trium dierum terminum fe ibi abfeooden-di, nifi reconciliari voluerit. Si quis ipfum in hoc termino infirmaverit verberibus, vel vinculis, vel vulneribus, emendet quodlibet eorum fecuodum jus .patrie, tum capitis eflimatione, quampeena; Ac ecclefie miniflris centum viginti folidos pro infrariione pacis ecclcfiaflice compcniet, Ac bona ejus apprehendantur.

III. *Dt violtiiont vadjnonii.* LL. Sax. c- III.

Si quis fidejuflionem regi fariam violaverit, compenfet injuriam hanc, ficut ei (regi fc.) rerium videbitur. Ac violationem fidejuffionis quinque libris bone monete. Violationem fideiarchiepifcopo fariam, vel pacis violationem emendet < ille) III. libris. Alterius epifeopi, velfenatoris fidem, vel pacem violatam emendet II. libris.

IV. *Dt*

IV. *De fete eeetefiefiee* LL- c. V.

Ordinamus etiam cuilibet ecclefi* ab epifeopo coniecrat* pacem hanc. Si qma fecmorofas (ad eam) currat, vel confugiat, ut'nemo ipfam intra feptem dies inde extrahat. Si quis hoc fece* rit, reos fit violationis pacis regi* &ecdefi«(majoris criminis, fi piares exinde rapuerit) fi pc* fame vivere pofit, nifi ipfe viam «i aperuerit. St editui nugis opus habeant ecclcfiafaa, cuftodiant eam in aho domo, qu« non habeat plura oflia quam edclefia. Caveat ecclefi* illius lenior, ut ei intra hoc fpatiom cibum non preheat. Si quis capicutibos eum arma fua extradera vellet, cuftodiant ipfam triginta dies, fit illum cognatis B fuis oderant. Pax ecclefi* etiam eft, fi quis ad ecclefiam confugerit ptodeliAo, quod antea tamca patefetam non erat, & illud ibi in Dei nomine fateatur, dimidium (paetus) ei condonetur.

V. *De fecrilegie.* LL. Sax. c. VI.

Si quis in templo aliquid furetur, folvat valorem , & mulAam, au* ad valorem pertinere poteft, fit manus ei aMciodatnr, quacum boc commifit. Si manum redimere velit, dc hoc ei permittatur, folvat id quod ad capitis ejus «ftimatiooem pertinet. Si quis faretur die Dominico, vel fefto nativitatis Chrifli, vel Pafchate, vel fe> flo afeeofioais Domini, vd diebus luftrationis, C vohimaa, at eodem modo duplam folvat, ac feta quadragefim*.

VI. *De ee ptri eeeuieleee e teeepie tkxtril.* LL. Sax. c. VIIL

Si quis monialem e templo educit abique venia regis, vel epifeopi, folvat centum viginti (olidos; dimidium regi, dimidium epifeopo, ac prnpofito templi, qui monialem habet. Si ipia diutius vivat, quam ille, qui ipfam eduxit, nihil ea dch*. reditate ejua habeat. Si infantem procreaverit, non habeat pios de hereditate ipfius, quam mater ejus. Si infans illins occidatur, (olvatur regi pars peeo*, qua matera* cognatio** debetur, D patris parentibus pars detur alters.

VII. *De feniceterAtee.* LL. Sax. c. X

Si quis rem habeat cnm duodecies centum (io* lidorum) hominis uxore, centum viginti folk dos folvat pro *ftimatiooe capit*. Sexcentum folidorum hominis centum (olidis emendet. Coloni quadraginta folidis. Et hoc in viventi poflelfione pecunia componatur, * nullus homo propiores vendatur.

VIIL

Si quis coloni uxoris mamillas attrcftaverit , E quinque folidis ei emendetur. Si proflernat eam, nec rem cum illa habeat, decem (olidis emendet. Si rem cum illa habeat, fexaginta folidis com* ppnfet. Si alius vir cum ipfa prius coivit, dimidium huius fit emendatio. Si quis illum accufet, cxcufet hoc fexaginta bydis, vel perdat dimidium emendationis . Si illuAris familias ma* rito hoc accidat, emendatio pro capitis stftimatione crefeat.

IX. *De pet»ù.* LL. Sax. c. XV.

Si quia coram archiepifcopo ptgnet, vel arma ftringat, cernam quinquaginta folidis *emendet.* Si coram alio epifeopo velieMSore hoc accidat, centum fclidia emendet.

X. *De teetnÜetieee eeeuitriie.* LL. Sax. c. XVIII.

Si quis monialem ferniearionis caufa, vel veflem ejus, vel ubera ejus, abfone ipfi** licentia cootretaverit, duphun compeolct, fient antea da

XL *De te* pas' amwcfe/ Maamam «sncredts IX. Sax. c. XX.

Si quit alterius monacho pecuniam concredat, abiqncpoepofiti monaftcrü venia, & eam ipfi amiferit, nihil inde recipiat, qui eam prius pof· fedit.

XIL *De /«triât· ptgu* LL. Sax. c. XXI.

Si facerdos aliquem occidet, capiatur omne, quo manfiooem fibi emit, fit cpifcopu* ipfum (acrû ordinibus exuat, tunc ab ccclcba extradatur, nifi dominus capitia «ftimatione veniam illi impetrare voluerit,

XIII. *De /htfre* LL. Sax. e. XXV.

Si quis coloni mancipium ad fhtpram comminetur, quinque folidis colono emendet, & fexaginta folidis multa loco. Si Cervus fervam ad ftuprum coegerit, compenfet hoc virga fua virili. Si quis puellam tener* «tatis ad illicitnm concubitum comminetur, eodem modo puniatur, quo ille, qui adult* ferv» hoc fecerit.

XIV. *De ee, fri dr a/ij-λ re Dee prefariL· pre ·litre firitjefftrit t* LL· Sax. c. XXIX.

Si quis fidejnftionis Deo pro altero prnftand* accufatus fuerit, dc compellare voluerit, quod ah* quid eorum, que ipfi debebat, no* prxAiterit, Uciat tunc antejuramentum in quatuor ecclefiis, 8t fi alter ipfam culpa eximere voluerit, tu duodecinrecclefiis hoc faciat.

XV. *De Mv (trm fnuUere·* LL. Sax. c. XXXIV.

Si quis coram regis fenatort in concurfa plebis pugnet, compenfet capitis uAimatioocm fle peenam , prouti juflum eft, & inpriusis ienatori cxx. folidos pceius loco. Si quis concurfum populi extraAione armorum concitaverit, folvat fenatori cxx. (olidos pen· loco. Si hoc coram regit fenatoris fubftituto ^eTregis presbytero accidat, fit poena xxx. (olidi.

XVI. *De veliti»· petii ie erit.* LL. Sax. c. XXXVI.

Violat* pacis in urbe regia (compenfatio) fit cxx. folidorum; in archiepifcopali urbe violatio pacis nonqginta fetidorum; alterius epifeopi fit fenatoris ix. folidoram; hominis mcc. (olidorum, triginta; fexcentorum (olidorum hominis, quindecim; coloni violatio fepti, quinque felidorân.

Si horum liquid accidat, cum exercitus vagatur, vel tempore jcjuuii quadrageftmalis, compenUtio fit duplex. Si quis tempore quadragelîms velamen farrum coram pooulo abfque venia deponat, cxc. fohdis coœpenlet.

XVII. *De terre ktredittrta. LL. Sax. c.* XXXVII.

Si quis terram hereditariam habeat, quam parentes ejus ipfr reliquerunt, tunc ftatuimus ut e un non vendat a cognatis heredibus fuis, fi adiit kriptura vel teftis, quod illi viro prohibitum in, qui eam ab initio acquiftvit, & illi qui eam vendidit, nr in facere nequeat; & hoc tunc in teg'\ vel in epilcopt teftimonio recitetur coram cognatis lui'··

XVIII. *De folemnitate diti fefii,* LL. Sax. c. XXXIX.

Omnibus ingenuis hominibus dies hi fint remitti, exceptis iervis & operariis. Duodecim dies in natale Domini, & dies ille, in quo Chriflu* diabolum fuperavit, & S. Gregorii dies memorialis, & feptem dies ante paieha, & feptem poli, & unus dies in fello S. Petri fic S. Pauli, & in autumno plena ieptimana ante feftum B. Marie, & unus dies ante celebrationem omnium fandorum, & quatuor dies mercurii in quatuor fepti mams jejumalibus, omnibus hominibus font remitti, pro beneplacito cujuslibet, illi, qui aliqtrd >n Dei nomine bene fecerit, vel illi qui cum ab quo tuo opere (aliquid) promereri poterit.

Fi »θi*β-η LEGES ECCLESIASTICS AB ALVREDO magno rege Anglorum, & Guthurno rege Anglodanorum in concilio quo foedus inierunt fancitac.

Defiderantur in Lambardi «'«·'·'·"'F, fed hic addidimus cx hiftoria jornalenfi feu Jerlanenfi manuferipto.

LEGUM ECCLESIASTICARUM.

PRÆFATIO.

Hoc eft I concilium quod Aluredus rex & ' ' u»· <·ι Godrun rex elegerunt & condixerunt, cum B Angli & Dani ad pacem & concordiam plene »* r <VÜi, convene·uni, & fapientes, & qui poftea fuccef ferunt, lepius hoc & attiduc renovantes iu bo ch*-. <o." num Temper adduxerunt. «<lî«Æilmu fttal ·o»«>

LEGES ECCLES!ASTICÆ ALVREDI BT GuTHORINI REGUM. 1·* «·*· l»rr· f·»·

I

In primis eft ut unum Deum diligere velint, fit i«·<M<^pî omni paganifmo fedttlo renunciare. Er iuftituerunt lxcularem juftitiam pro eo quod feiebant, quod non poterant multi aliter caftigari, plures vero P nolebant ad Dei cuhum, ficui deberent, aliter ^inclinare. Et fxcularcm emendationem inftitncrunt communem Chrirto de regi, ubicumque recufabitur lex Dei jufte fervari fecundum diâio* nam epiicopi. Et hoc eft primum ediâum cedefie, pax inter parietes fuos, & regis *Hangrid* temper inconvulfa permaneat.

Si quis Chriftianitatem fuam male mutat, ut paganifmum veneretur verbis vel operibus, reddat *Gc* vveram, fic vvitam, ûc lashlite fecundum quod faâum hr.

III.

Et fi quis ordinatus furetur, vel prelietur, vel perjuret, vel fornicetur, emendet ficui faâum erit D fic vveram, ficvvitam, ftclasbhte, dcerga Deum ^Ultem emendet juxta fanâorum Canonum doârinam, & plegium faciat inde, vcl mittatur iu carcerem.

IV.

Et fi presbyter populum fuum mifdoceat de fefto vel jejunio, reddat 30. folidos cum Anglis, & cum Dacis 3. dimidias marcas.

V

Si presbyter ad reâum terminum fanâum chrifma non perquirat, vel baptifmum perneget ei cui necetTe fit, reddat vvitam cum Anglis & cum Dacis lashlite, id eft 11. oras. Et de fublegcreis Eripientes Inftituerunt, ut lex habeat fuperiorem, & epifeopus inferiorem, niû dignius emendetur pro Deo & pro trculo juxta modum faâi, fient epifeopus docebit.

VI.

Si duo fratres vel duo cognati cum una aliqua fornicentur, emendent in omni manfuettfdine, lient eis permittetur; fit wita, fit lashlite, fecundum modum faâi.

* Et

1 Alfredus Anglic rex eapto an· Cb. *idd.* Londioo Synodum ibi celebravit, cujus mentio in VVintonienfibus Annalibus. *H.ea devotiJueue ytlfredm*, inquit Annalifta, *ut vin Dei Griabaldi jenititatem, O' lapientium CtmSie netificuret, Concilium ea tota yfnglia, Prafnlum O ·Abbatum, <T Nobilium vitorum in Londonien», qn» tfi metropolie latine Infula, coadunat.* Meminit etiam hujus Synodi Harpeifcldms S*c. 9.C.7. *Pagine ad .An.Cb.IU. n. U.*

• Hm w- * Et 6 ordinatus homo *it* fcririacfat, in mor. "*■".' « te dedendus adibos cxfuporciur, * eptfcopi jutafc4w«B4-.**. ■.*<'.»■*.

»»«41 ap«d

VIII.

L'"K Bt fi pit resa mortis profiteri defideret facerdort» mtnquam negetur ei, It omnes re&tudines Dei pacificentur teddn per Dei misericordiam, ft per evitem quen kpfentes addicent.

• w.A.»»- ■.. »""? "'.«'s ut Et fi qds decimam contre teneat, reddat lashlite cum Dacis, vvitam cum Anglii. Si quis Hofirih * fuperteoeat, reddat lashlite cum Dacis, *vrllata ctn Antfif. Si* quis non reddat fym'bo lum luminis, reddat lashlite cum Dacis, vvitam cum Anglis. Si quis Dei re&itudines aliquas disforciet, reddat lashlite cum Dacis, vvitam cum Anglis. Si courra fiet, ut hominem vulneret, de wita componat. Si aliquem dejiciat in mortem, fit ndaga ut exlex , ft perfequentr eum cum demotu omms qui radum amat. Et fi faciat ut occidatur pro eo quod contra reftum, & regis Imperium fiet, fi hoc jadat egilde .

Si quis in dic dominica negotiationem fame prsfissat, perdat ipfam capitale, ft i*, oras cum Dacis, ft 3-. folidos cum Anglis.

Si liber diebus fieftb operetur, perdat libertatem fisam, vvitam vel lashlite, fervui corium perdat vel hidgfldum. Si dominus fervum fisum cogat fcftis diebus operari, reddat idem dominus lasblite cum Dacis, ft vvitam cum Anglia.

XII.

Si liber homo redum jejunium frangat, reddat vvitam vel lashlite.- fi ferras hoc faciat, perdat corium ftram vel hidgUdum.

Ordalium It jusjurandum fcftis diebus ft legitimis jejuniis legibus eft interdidum. Et qui hoc fregerit, reddat lashlite cum Dacis, vvitam cum Anglia.

XIV.

Si fieri poffit, nunquam occidatur aliquis in fefto dominies diei, quidquid peccaverit, fed capiatur It fervetur donec tranfeat fcfta dies.

XV.

Si quis foris fadus, & de membris disfafius di. mittatur, & idem poft afflidionem per quatuor nodes vivat, poteft ei deinceps per epifeopi licentiam fabveniri, fi quis ejus doloribus & ani. me condefcendat.

XVL

Si forttlegs vel incantatriees, perjuri & venefici, find-, faetids, vel meretrices alicubi compereant, relegentur de patria «defperent omnia, nifi eeflent, & profundius emendent.

XVII.

Si ordinatus vel alienigena feducaturin aliquo de pecunia, vel vita, tunc debet ei adede rea vd comes illius terras, ft epifiopus gentis illius pro cognatione & advocato, fi penitusaliumnon habeat, It emendet ftdulo juxta modum feâi Chrifto, & regi, fient docebit, vel illud fadum profande nimis vindicet, qui rex fit io popuh> .

SYNODUS LANDAVENSIS

fob Guruan X. Landavis cpifcopo.

Rbges Teudur filius Kein ft B&fiel filios Auguft, reges Brechcmanc, juraverunt fuper altare S. Dubricii per fanda faodonsm, antepofitis facris voluminibus ft reliquiis, quel nollcu alteri iafidiafict, ft quod firmam pacem inter fe tenerent fine dolo, ft prsfenteGwrranoo ejpifcoreum clerici* fait, ft tali pado iofuper, quod unus atteri dolum facerct, totam faim hancditatem quietam clamaret, ft iret io peregrinationem viduato regno fao, ft manfiuma temper in exilio. Poft hecdiabolus, qui patrem ooftram Adam primum parentem noftrum fabdola admonitione faa projecit de paradifo, id eft, de fade deliciarum cum pace quieta ; ille idem fecit fraude faa quod Teudur rex rupta pace occidit Eleift filium Auguft, utrumque faciens homicidium fimul ft perjurium.

w- h*u« '■» X. r- *" '■ fe*^ T^ L«u *"-,-*i* V * ***** "

Quo fado aodiioepifcopasGorvan, fimul cum clero fao, homicidium fimul ft perjurium excommunicavit denudando altaria Dei, ft prollernendo cruces ad terram, fimul & reliquias fandorum , ablata fibi tota communione Chriftiana . Poft base videns rex Teudur pati non poffemaledidionem & juftitis rigorem, quefivit veniam compuoAo corde cum effufis lacrymii: ft impolito fibi jugo poenitentias ad modum qualitatisft quantitatis, ne terra fua defpoliata fieret carens principe, confilio fratrum totius parochis,illum fecit remanere in regno, emendaturum in omnibus faum fidus eleemofyna, ft oratione, ftjeju* uio. Rex Teudur in primis offert Deo, data fibi tanta remiffibne, ft fando Dubricio, ft Gurvanno, ft fuis omnibus fuccefioribus in ecdefia Landavis ft fandorum Dubricii ft Tdiavi, Lm *Mj* · *(M irt fttfia* cum fua tota terra, ft cum omni faa libertate, ft tota communione in campo ft in filvis, in aqua ft m pafeuis, fine dlocen-j-jfa homini terreno, nifi ecdefis Landavis & pa-edoribus ejus. De clericis telles fant Gurvan epifeopus , Elrod , Cuan , Conçu . De laids Teudur rex , Conurit fihus Concolen , Pcttan , Ebiu, Bacuc. Qtictunque cufiodicrit, benedicatur.- qui autem ab ecdefia Landavis feparavorii, anathema fit. Fime illius eft de via msgna que aft ab Auflro per fpioeum rubum inde ufque ad rivulum Taqpe/, qui eft ab Aquilone, *&e.*

SYNODUS LANDAVENSIS

sub Biit hgbino XIV. ibidem epiicopo,

la 1«M *Clatri npn tteft UetitUii* dF *fffjmi* «KrmaaiMMMe, dTc.

SESSIO DUPLEX.

bgbs Qotri ft Luodgudlauu antepofitis eXV vaogeltM facris, ft reliqui* faper altare Gartbeoni coram epifeopo Berthguino, fimul cum clero juraverant ut fimul inter m firmam pacem tenerent, fine dolo ft damno in omnibus. Et ta. li pado, ut quiiquis illorum rumperet, totum regnum faum quietum clamaret, pergens in peregrinationem nique ad finem (vite) io exilio , nec pollet redimere fe, neque regnum auro nec

argento. Poft intervallum occidit rex Clotri rupta pace iua Lundguallaan, utrumque faciens bo* micidium & perjurium fraude fubdola.

Audito ram grandi facinore, & violata pace furrexir epifeopus, Qc fecit convenire ad facram iynodum Landavi* omaes clericos totius parochias ab oftio *Ttrtiyr* fuper Gui ufque ad ripam *Tyvt,* & plena fynodo excommunicavit regem cum fua progenie fimul fit regnum, denudando altaria Dei, de deponendo cruce. ad terram, de dimific patriam fine baptifmo de communione. Pofthec rex non potuit pati tantam excommunicationem, oiixfivitque veniam cum magna devotione .· $c advocavit epifeopum Berthguinum cum tribui abbatibus fuir, Sulgcn abbate Carbani vallis, Sa* turn abbate Dbcunni,'-Gurhaval abbate Ilduti, ut venirent obviam ad eccicfiam Gartbenni .' ut ficut eam violaverat, & ejus refugium, faciens homicidium & perjurium, ex alia parte faceret eam emendatam, fuficrensdivinum judicium cum emendatione, tam corpore, quam anima, cum jejunio, fle oratione, & eleemofyna. Qui poll* quam venerunt ad ecclefiam Gartbenni, judicaverunt illum tranfgrctfbrem mandatorum Dei ,ut quod promiferat jurando, & fimul voverat, la* cramento faceret fine aliquo obftaculo. Et obtemperans Deo,& mandatis Dei, & epifeopi, reliquit patriam, & ivit in peregrinationem. Et poft multum temporis rediit ad patriam fuam, & quatfivit veniam apud epifeopum per Morcant regem interccflorem fuum ; & audita ejus prece diruilit eum in patriamcmendaturumieinomnibus,& fadurum condignam juftitiam. Et accepto fibi jugo pcenitentiæ in omnibus, immolavit Deo & fandis Dubricio, Teliavo, Oudoceo, & Bcrthguino epifeopo, & omnibus fibi fuccedcntibus in ecdefia Laodavix agrum *Hthc.... cum* tribus unciis agri, «Jc agrum leocu cum duabus unciis agri, cum omni libertate fua & tota communione pervia incolis in campo & in filvis, in aqua & in pafcuis. De clericis telles Berthguinus epifeopus cum tribus abbatibus fuis prxdidis. De latcis, Clotri, Morcant, Jaco, Guednerth, *&c.* Qui cuftodierit, cuftodiat eum Deus: qui hxc ab ecdefia Landavi* feparaverit, anathema fit. *Amm.*

SYNODUS ALIA LANDAVENSIS
subBekthguino XIV.
ibidem epifeopo.

In <jut Gurcan ab inccftum cum niveret [ut excommunittinr, &c. i

Post obitum Guinan, tenuit Gurcan regionem patris fui, fimul & novercam inceftuofe, propter quam excomtnunicaius eft a Berthguino epilcopo, & a plena fynodo congregata in unum Landavix ab *oiWoTtrtlyr* ufque ad oftium Troi. Et fada excommunicatione, & depolitis crucibus ad terram cum fanâis reliquiis, & verfis cymbalis, requifivit veniam, fit rclolutionem, dimilTa no-E verca cum fatisfadione, per regem Judhailum inreiceftorem fuum. Et data ei venia cum emendatione vitx, jejunio, & oratione, & eleemofyna, dedit terram *Mtcbi/m* agrum fex mod iorum Deo ‹5c Perro apoilolo, de fanâis Dubricio, Teliavo.be Oudoceo, & epifeopo Berthguino, & omnibus iucceftoi ibus fuis in ecdefia Landavi* in perperuo, cui» tota fua libertate, & omni communione .111 campo & in aquis, in fiiva & in pafcuis, & ita quod ipfe juravit nunquam retrafturus hanc eleemofynam, fic ita fuper altare fandi Petri ,4c fandorum Dtibricii, Teliavi, Oudocei Landavix : & fada libi excommunicatione, qutcumque delinea fua, aut de alia origine ab ecctefia Landavi* feparaverit. Et recepit uxoem propriam filiam Elfin. De clericis telles funt Bertbguious epifeopos, *tfc.* De Isicia, Judhailrex, Gurcan, Gabran, Elfin, Eiguarvi. Quicumquc cuftodierit, cuftodiat ilum Deus: qui iwcc ab ecdefia Landavi*feparaverit, anathema fit. Javve.

SYNODUS LANDAVENSIS
sub Ceiixhh XVIII.
ibidem epifeopo.

In Httttl re» Atmiddii tf ftrjerii ttufa «MrammiuucaSMr *iTc.*

Cognitum fit omnibus Chriftianis regibus & principibus, & catholicis viris tttriulqua ordinis, tum clericalis, tum laicalis, in dextra pane Britannia: maxime habitantibus, quod Gallum filius Cidrich motus ira & furore furrvxit contra dominum fuum elevato luo capite, Hovel videlicet regem Glcviftkg filium Ris, rupta fua pace, & voluit ei auferre terram *Ltn Tiwi* vi fua & fortitudine. Et audita lite & contentione inter regem & principem per totam regionem, hortatus eft Derenhir epifeopus Landavi* eos concordari fada pace. Et ei obtemperantes, audita pace veneiunt ad Landaviam cum magno milite,fit fuper altare fandorum Dubricii, Teliavi, & Oudocei, Cantepofitis (acria evangeliis, juraverunt pacem amplius fine aliqua fraude & infidiis, profentibus tribus abbatibus, Elifael abbate Catoci, Elifao abbate Ilduti .... abbate Docunni, Civaret leflore, Guergern, Rind, Efne, Paicen: pratfentibus laicis, Mer, Moichitir, Judeaut, Embtelel.

Pod h*c rex Hovel rupta fua pace, faciensuirumque homicidium fimul & perjurium,occidit Gallum per dolum. Et occifoeo, congregavitepiicopus totam iynodum apud Landaviam,congregatis in unum clericis totius parochias ab oftio Tara/rr *in guy* ad oftium *Tyvi** omnibus & una voce depofitis crucibus ad terram, & verfis cymbalis fimul cum reliquiis fanâorum ablatis ahart, & projeâis interram, excommunicant regein, auferens ei tortam Chriflianam communionem: & in eadem exr communicatione manfit fere per annum integrum.

Poli hcc rer non fu(linens tantam excommunicationem, meritis fuis exigentibus, quatfivit veniam apud Landaviam nudis pedibus cum effufislacryrais. Er data venia ei cum jimda pernitentia pubkca, homicidii fimul & adulterii, cônfilio patruelis fui Mourici, promittens emendationem tam anime quam corporis amplius in jejunio, & oratione, & eleemofyna, largitus eft Deo & fandis Dubricio, Teliavo, & Oudoceo, & in manuCerenhir epifeopi, & omnibus epi(copis Landavi* in perpetuo,coram prxdidis & atteftantibus illis omnibus *Mtrj&rbucetl, & Mertbtr Mtvtr,* cum 4. modiis terre circa le, & femimodium *Ttreuil»*.... cum .fuanota libertate, fine ullo cenfu ulli homini terrerio,& nifi ecclefi* Landavi* & palloribus ejus, & tota communionem campo, & in filvis, in aqua, &in pafcuis. Quicunque cuftodierit, benedidus fit : qui* cumque violaverit, malediâos fit. *Amtn.*

SY-

SYNODUS ALIA LANDAVENSIS
SUB CtSBSHISO XVIII.
ibidem epiicopo.

Ili JUmCatUi Umieidii tf prrjttriic m/.

Riom Int t rege Mourico Gleviflicg filio Judhail, coovcnerunt Ili filius Conblas fimul flt Camauc ad tuonafferfom Landa vie, fle prafeote Cerenhiro epiicopo cum fuo clero firma verurtt pacem fuam, deletfldcobltta veterrima inimicitia, jurantes autbo fuper altare Petri apoftoli,fle fanftorum Dubricii, Teliavj, Oudocei , antepofitis facris evangeliis, & fanftorom reliquiis. Port p intervallum, ille qui flabat tu pr*feotia Dei cum O gaudio in ederti paradifo, -& per (emetipfum pro-{amendo, dicens: Paaaai *ftdgm* awa*s i*df-</-*», *& tfjtmiiit Jlrifi-*, fle candenslirore flt fuperbia traxit fecum de fummo throno partem ad hara. thrum de conlcorienribus fibi.immusulis fpirhibus, partem mifit in aera: fle qui Adam protopareotem naftrum faftum verbo Dei anernnm, fle (iodum pofitum io fede deliciarum cum (amma felicitate & gaudio, decepit fraude fua fabdola, fle projeftum de paradifo eam uxore, egentem fletriftemamiflo fao gaudio: ille idem antiquus hortis, rtimulo invidi- fus adhuc remanente, fle in prole fecit prsediftis difeordari rupta pace fua; in tantum quod Ili membrum aotichrifti, occiditCanaancinfidiole, utrumque faciens homicidium fimul fleperjarium.

Poli huc, audita fama nequit i* fle impietatis per totum regnum, epifeopus Cerenhir adunavit totum citrum totius parochi* infra 7bra<yrfuper ripam *Guy* fll odium *Tytri*, apud Landaviam , fle confilio totius fynodi abftulit predifto Ili homicide fle perjuro, dppofitis crucibus ad terram, fimulfll reliquiis faoftoium fum cymbalis, totam Cbriftianorum communionem, fit participationem, fle ita pet aliquantulum temporis remanGt excommunicatus, flt vi Ôc rigore jufiili* compulfus, non valens ampliut fuflinere farciosm nequitie flt facinus, requifivit vcqlam. effufu lacrimis cum nudis pedibus apud epifeopum Cerenhir in Landavia. Et data fibi venia dc pernitentia, ad modum utriuique culpat homicidii fll adulterii, fimul dc excommunicationis, flans in medioeccleltuproiuifit emendaturum fe in omnibus jejunio,fleoratione,flceleesnofyna, flt verbo Mourici regis flt confenfu largitus efl Deo pro lahite animae fu* ,dc fanâis Dubricio, Telia vo, fltOudoceo, fle in manu Cerenhir epifeopi, flt omnibus epifeopis Lands *vi* inperpe*tuo, villamfia/ipiv minorem cum (ua tota libertate, fll omni communione, in campo fle in filvis in aqua, fle in pafcuis. De clericis te fles fum Cerenhir epifeopus , Clifacl abbas Catoci, Elifed abbas Ilduti.... abbas Docunni *ttTc.* De laicis, Mourir, Itic, Alexander Ili filius, dTr. Quicumque cuflodierit, cuflodiat ilium Deus: qui hocabecclefia Landavis feparaverit, anathema fit.

SYNODUS LANDAVENSIS
su a Gulf *.] do XX.
ibidem epiicopo

Ob <-»«//*-»* *tttlfjie* patmuaarMD Aalifc.

Louµaneh filius Catguocaun depnedatus eft Apargueufrut, fle cepit Eicolffilium Cinhor cum omnibus rebus fuis fapelleftilibus. Et fafta illa iniquitate cum nimia ira flt fervore interritorio fauftorum Dubricii, Teliavi .Oudocei, fle reliei-.- mandavit epifeopus ~~Gutirid clericM~~ «cclifi*-llici ordinis dc omni parochia tafia oflium Taratyr fuper ripam Gui & ripam Ty vi apud Lan neudocui. Et audite congregatione, fimul dc adunata pro rant* traufgreflione, Loumarch reqaiiir.it veniam, inclinans fe *d terram flexis genibus, & effutis lacrymia coram epiicopo dc coram antepofitis facris reliquiis, crucibus fle cymbalis, offerens fe paffurum flt accepturum, recoguofcendo dcliftuto, canonicam fentenuam fle judicium.

laito confilio cam fyuodo, fle cum quibufdam parochias optimis vitis laicalis ordinis flt catholica fidei, condonavit ei epileopus, redditis fibi fle fuis omnibus rebus fu* vallationis , data fibi remiifione, fltinjunfta poenitentia ad modum culpa; flt poft datam veniam Loumarch largitus eft in villam *Tnjhnn» pnt* cum tribus modiis terre Deo fit fanftis Dubricio, Teliavo ,&Oudocco in manu GuKridi epifeopi, flt omnibus eptfco. pis Landbvi* iu perpetuo , cum tota fua libertate, fll cum omni communione in campo,8t in filvis, in aqua flcpafcuis, verbo flt confeuf* Catcll regis Guenti filii Artmaii. De clcrids telles funiGulfridus epifeopus , Duon facerdos , Divungual Laun abbas Lan Euniatun , id efl, Lan Oudocui, Diffaiih leftor, Aircoifdoftor, dfc. De laicis Catell rex, *&c.* Quicumque cuftodierit, *tJc.*

SYNODUS LANDAVENSIS
SU B C 1 v EL Lt ABC XXII.
Landaviu epiicopo

Adofrfm 9rtbw>ii rtgtai ctqgrrMfa.

Sciendum eft, quod difeordia facta efl inter utramqite familiam Civeilliauc epifeopi fle Brochvail filii Mouric aqud Landaviam : fle fafta injuria Si ihcœpta a familia Brochvailli, motus eft epifeopus, flt congregavit omnes clericosufque ad inferiores gradus , mirtia legatis per totam parochiam infra oflitim Taratyr io uui ufque ad oflium Tyvi. Et adunatis illis, voluit Brochvaillum flt totam familiam fuam fibi foris faftam, fle Deo exofam, propter fuam nequitiamdc injuriam excommunicare coram omni populo in plena fyDnodo.

Et audiens Brochavii tantam fummonitionctn fuper fe, quaefivit veniam & indulgentiam apud Landaviam: nec aliter habere potuit nififufferret canonicum judicium. Et difcuffojudicio, judicatum eft epiicopo pretium faciei fu- longitudine & latitudine in puro auro, cum emendatione faciends lamiliat fu- ad condignum honorem fuum,flc nobilitatem parente!- fu*. Et rex Brochavii judicium (ufferve non potuit ; flt alio modo aurum redemit , largicBdo Deo flt fanftis Dubricio , Teliavo, dc Oudoceo, dc in manu Cuncilliauc epitcopi villam *Trtfftrt»* cum fex modiis terr*, *(fc.*

SYNODUS ALIA LANDAVENSIS
SUB COUBM Cf VBILLIAUCÎ
>* fua cM/rvorcd* mrrr rrgrm *Brtdvtilt* *dirimitur.*

P*Oft hxc fafta* eft contentio de ecclefia illa flt ejus territorio inter Brochvail dt epifeopum Civeillauc ; congregatis omnibus clericis dc omntbus Capientibus, qui erant a Tvvi ufque Guy , ut judicarent inter epifeopum cc Brochvail ; dc vero judicio to,ius Synodi ecclefia prudifta cum tota tellure dirationata eft epiicopo Civeilliauc dc ecclefi* Laudavi* in perpetuo · («)

(«) Qj»' -> ***- Synodi- rc0< wocinantur , reguli erant & toparcbc Wallie A*glM*n regibus fubjefti. *WUVat.*

ro A·*«4β<.

CONCILIUM INCERTI LOCI,

Sed in Italia anno dccclxxxvi. celebratum villas Solarium dc Vallem Caumoniam Turonenfi S.Martini ccclcCac confirmat.

£x aatM/ra/ÿ· *In arcHoit S. Martini Tttronenfit afferante.*

UTilitas eccleflafticK dodrinz, licet fluduo fo procellarum turbine feriatur, tamen lirenua pontificum foilertia optabile falutis percipit remedium, ficque pacis nutritur incrementum, jufiitiz decus tiorcicit. Ideoque anno Incarnationis Dominiez dccclxxxvi. anno fiqutdem piiflimi imperatoris Caroli in Italia VI. iu Francia IV. in Gallia II. cum unanimiter facrofandum concilium pontificum ageretur, ex imperio magni orthodoxi imperatoris Caroli, inter ahqua canonici profedus commoda, fpirituali g aptiifima lucro, contigit Goaltarium alumnume almi coenobii S. Martini, & venerabilem fando Aureliancnfis ecclefiz epifeopum, interventu quidem clariflimi Adalaldi Turonice fcdis archiepifeopi, caufas neceflitudinis fratrum in monafterio ejufdem beati(limi & pKiiofifijmi confclforis Chrilti Martini fande viventium pandere, qualiter przdidus locus lamentabile devaftationis infolitz malum a perfida gente Normaftnorum pertulerit, fic quomodo metu claitei exercitus periculoia pefiimi decurfus damna perpetius fuerit, fit C qualiter Odo inlignis abbas ejufdem congregatiouts ob tanti difcrimiuis immania damna, quafdam villas, Solarium icilicet, fiç Vallem Caumoniam, cum omnibus earum appenditiis fratribus przdidi lcci reddidit, ad eorum fcilicet confugium pariterque neceliitatem fupplendam. Mamiefiavit etiam licut pius alumnus przdi^us pontifex Goaltarius interventu Adalpj przdiftz ecclefiz przfulis, foljtam clemeniiz magnitudinem imperatoria dignitatis: qualiter conceileritD magnus fit augufius imperator Carolus eifdem fratribus przdidas villas Solarium fcilicet, fit Vallem Caumoniam. cum omnibus carum appenditiis, fic quomodo przdidus abbas praefati njonafient eiidem frambus reddiderit, ad quas confugium laciant, fic ex quibus eorum inopia quantuiutneumque fublevetur: qui etiam nunc idcirAco, quia neceffarium duxit idem epifcopos pro. ponûnjtu,, fcilicet Goaltajlius, vice Adalaldi ejuhUm ecclefio eptfcopi, nobis intimare im> peratorisB clementiz opus, conccfiGooem fcilicet fupradidarum villarum, ne forte caufa varii perfugii fauditatis culmine pollens, fratrum ovile a tramite redas operationis deviaret. Placuit doftr» auAoriiatis inviolabili privilegio imperatorie munificentia largitatem annotare. Statuimus igitur una cum contuita Odonis ejufdem mona(ierii przftantifltmi abbatis, cenfuri noftre ed. ôõ, communi rationis confilio, atque decreto, ut pramominata villa ftipendiis dc neceffitatibas fratrum jam didi monalterii S. Martini cumtmiverfitate appenditiorum fuorum integerrime perpetuo deferviant; ha ut nullius poteftatis vir eafdem villas de eorum dominatione auferat: quibus mifericordiz fur beneficium in hoc munere imperatoria potefias, fimulque conicnfus Odonis abbatis, fratribus in eodem ctgnobio commorantibus largiri voluit. Qui autem hoc cdidum afandu Patribus mftitutum irrumpere aut !qualibet przfumptione vel oçcafione conatus fuerit everte» re, zternr damnationis malum cum prarvaricaloribus legis fauâv perierat, Poreftatem autem -nobis a Domino ligandi & ibhrendi orlitur contributam, dicente fvonoof*· /igevftsiû, fice. hac virtutis confidentia nitentes, czhgeno falsationis aditum claudimus, obice malitia fu* objetto ftib anathematis vinculo, qui huic neccflario beneficio in fubftradione prediâarum villarum confemiens aut operator extiterit, nifi divino fidtttS fuffragio corredionis honore ditatus extiterit. Harum itaque cenfurarum flatuta incoovulfa, ft inviolabiliter a nobis fads, in carlo ft io terra confirmata manuum fubfcriptione cenfuimos corroborare; abfentium quoque confratrum voluntatem fimul ft confenfus difponimus vigere libramine,

CONCILIUM NEMAUSENSE

IN VILLA

Adverfus Selvam clericum Hifpanum, qui archiepifcopum * Narboncnfem atfe&abat, a Thcodardo archicpifcopo celebratum * xv. Kalendas Decembris, (ub annum Chrifti dcccxxcvi.

• I». No». I·4>At·μ fatal· '

Bx .4hi··» P.Sinao*4i. • *I.* VI.

EX *onwmttntii Kcltfin Narfatfnfii confiat,* TfM-*Jard/tnt poft fufcrptnm onoo* dcccxxcv. *pontifitotum, Itetnom tnox oidiifft* ad *Sitplatanu* Pζ * *popom, oi poliint impttrofft. & liitrm contra Stivam fHtmJam, gentro Si/paitUin, jtii pro tpifeopo ft gtrt~ lot. autem cogtaia aJvtrfut illum fpoodicoufa futrit t O fumum to autiftitoj covoturruat,* dfcoVrx *tifdam mouumniit tmtrpta ^ua fammtur.* Selva clericus Hifpamu, qui fe archiepifcopum fecerat, cjcEdo Ingoberto Urgelliraoo epïfcopo, qui a Sigebodo fuerat confecratus, in_Gcrundenû etiam etclefia pro Servo Dei, quem Tbeodardus ordinarat, alium conûituit nomine Ermemirum, quem ordinarunt cum Selva Frodoinus Barchinooenfis, dc Gotmarns Aufonenfis eptfcopi. Ergo ordinatores ad fe venire jufiit BTheodardus. Cum venire de. tredarent, fynodum fust provinciar ad xv. KaL Decembris indixit in villa quo Portus dicitor,

fits

ANNO CHRISTI lit-

fua inter Magalonem & Nemaufum. Advocavit & Provincia cpifcopo*. ΛJ fuere autem Rollagnus Arelatenfa, Matfridus Aqucnfi* Ermaldus Ebredunenfii arcbiepifcopi ; fit cum eis Paulus Apteofi* Bereogaxius Mafilieofit, & alii. Adfuit & venerabili* Theodardus habens fecum Guilbcrtum Nemaufeofem, Gislerannum Carciioncnfcm , Elegium Albienfem, Amelium Uccticenfem, Abboncm Magalonenfem, Bofonem Agatheofera, Agilbertutn Biterreofem, ftJculfum Heleneofem , Gotmarum Aufonenfem, Ingobertum Urgellenfem * Servum Dei Gerundenfem, Bcrnardum Tolofanum, & Macarium Lutovenfcm. In hoc concilio Gotmarus veniam petiit, a Sinuario comité fe induâum caufatus. £r pajla/ia. Contra Selvam veto A focios, epifeopi, qui concilio aderant, Stephani papa anathema renovarunt, uifi ante quadragefimam fatisfaccicnt . Ad Sinuarium quoque comitem mifla legatio , Gotmaro CHn,_ 1 deferente, & benigne fufccpta eft. Cum enim omnia que gefta fuerant audiiifet, regioni* primario* convocavit, adfuit etiam accitus Theodardus cum aliquot epifeopis in eccle(h fanike MarixUrgell-. Ibi Selvam juxta canones, quia fe extra metropolitan! fui confenfum ordinari fecerat, & Ermemirum degradarunt, fciflis epifcopalibu* indumentis, baculis eorum fuper eorum capita confradis, annutis cum dedecore < digitis evulfis ; Frodoioo Barcinonenfi venia, quam humiliter poflulabat, concéda. Ita Narbonem ieverius efl victor Theodardus.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM COLONIENSE

CONTRA RAPTORIS RERUM ECCLESIASTICARUM,

Oppreflbres pauperum, & incedas nuptias, celebratum anno Domini dccclxxxvii. tempore Sccphani papz V.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De Dregene Epifeepe eleflo epifeope Mimide-■· * caaj^Mara.*

II. *Anatkeme i» fckt[malic»i Ct reptorei ecclefieram, ai rtfipifteM.*

III. *Sfaedem effe eatiquit petram décritit.*

IV. *Ne yit ree ente jare ecclefie afarpet.*

V. *De equitete kereem decreleram.*

VI. *De adalterit, iatejiti. Tam de meaieltkat vitietit.*

PRÆFATIO.

E« eJiiie·· *****'

Anno incarnationis Domini noflri Jcfu Chri-ι LJL fti, oilingeniefimo oâogeGmo feptimo, in cccleGa beati Petri aportolorum principis , indiâione tertia, Kalendis Aprilis convenerunt tourbe Agrippincnfi una cum cooicnfu gloriofitfimi imperatoris Caroli , & Muguntinx fedis Luidberti arehiepifeopt, Vvillibertus humilis ejuldem prxfatae urbis archiepifcopus, Franco Tugreniis Ic D dis epifeopus, Odibaldus Trajeâenfis ledis epifcopu* , Vvulfelinus Mimigarnafurdenfis * eccleiix epifeopus, Drogo Mimidonenûs eccleix epifcopus, cum confenfu venerapilis RJmbert.epifcopi, prxfentibus etiam boox devotionis abbatibus, Neovolongo Indcods monafterii abbate, Andu) fo Vverdincnfis monarteni abbate, Folcario Aquifgrani palatii abbate, cum prxfatarum fedium presbyteris dt diaconis, & laicis quibufdam religiofis , celebrat* fynodo, ea qux fubjeâa funt β divini amoris inilindu de negotiis eccleftallicis promulgaverunt.

CAPITULA.

I.

Quod clerus Mimidonentis eccleiix prefbyterum nomine Drogonem vôcatum, epifcopum unanimi confenfu ad epifcopalem promoveri ordinem petierunt, quorum petitioni efledum przbcntes , ad paftorale eum promovimus officium

II.

Quod Franco venerabilis Tungrenfic *Cedis* epifeopus, cura paftorali permotus, & divini amoris zelofuccenfus (uggeiïit, fandam Dei eccleiiam, non habentem maculam neque rugam, a fchifmaticis & raCptoribus, qui neque Deum prx oculis habent, neque ullius verentur occurfum , neque divina humaoave lege a malo coercentur, fed ad omne malum précipites feruntur , graviter vexari. Cujus fugge?(lioni valde condolentes , illiuiquc zelo fecundum canonicz inflicutionis decreta compatiehtes, decrevimus, eos qui tam pertinaci (limulo irretiti funt, ut ea mala fan&ac matri eccleiix inferrent aut flaturo rem pore pia confideratione illorum faluti confulentcs , videlicet in feftivitate (andl Jo;*«n,s Bapullae, oftavo Kalendas Julii, in Foro Julii, quando iterum Deo annuente fynodus celebranda erit, pcenitentiae & emendationi fecundum pri(eorum datura patrum !e fummitrant, aut fi inftiganre diabolo, cujus inflinftu ad tam nefandum pervenerunt flagitium, hoc contempierint, perpetuo & irrevocabili eos anathemate feriendos efle denunciamus . Eos vero , qui crebra admonitione & diuturna conventi funt ut refipifeerent , & ad pœniteneiz remedia confugerent, more canum ad vomitum rapacitatis abfque Dei refpeélu. reverfi funt, (latuimus line dilatione gladio anathematis elle puniendos.

1(1. Quod

ANNO christi

Hxc ita ftatuimus, quoniam necefle eft, non tranfgredi terminos patrum (ed mngis aflenfum prxbere diffinitioni eo- n,m. In decretis namque Anacleti papx capite fecundo legimus, quod omnis op- ^reilus Uberum facerdotum, fi voluerit, appellet judicium, & a nullo prohibeatur, led ab his fulciatur, & liberetur. Fx concilio Toletano quarto, capite triglimo fecundo: Epifeopi in protegendis populis ac defendendis impolitam fibi a Deo curam non ambigant. Ideoque dum confpiciunt judices ac potentes, pauperum opprelfOres exiflere, facerdotali eos commonitione redarguant. Item ex Conolio Toletano I. Si quis de potentibus clericum aut quemlibet pauperiorum, aut lehgiolum expoliaverit, & mandaverit cum ad (e venire epiicopus ut audiatur, »X contemplent, mox invicem feripea percurrant per omnes provincix epifeopos, cV quofeumque adire potuerint, excomrnunicatus habeatur ipfe, donec audiat, & reddat aliena. Talium enim fcelerum patratoribus, ficut in capitularibus gloriofiflimorum imperatorum Caroli & Ludovici continetur, nifi poft puram & publicam pucnitentiarn, & per ecclefix fatisfadlionem, &. per impoiitionem manus epifeoporum. nec vivis, nec mortuis communicare debemus.

IV.

Ut nullus laicus, quamvis religiofus, prxfumat aliquid de rebus Deo dicatis, vel ecclefix facultatibus, id eft, nec dandi bablicas, nec auferendi fine confenfu epifeopi habeat poteftatem. neque ex do.Dte ecclefix, id eft, ex uno manfo, quatuor mancipiis cenfus exigatur, fed juxta Concilium Aureltanenie primum, capite decimonono, omnes bafilicx, qux per diverfa loca conftruCla funt, vel quotidie conftruuntur, placuit fecundum priorum Canonum regulam, ut in ejus ordinatione & poteftatc pcrfiftant, in cujus territorio pofitz funt. Si quis vero contra hxc venire prxfumpfenc, anathemate feriatur.

V.

Omnibus confiât manifeftum fore, nos nil temeritatis neque novitatis in hac fynoJo, ubi in Jefu nomme, qui eft falus omnium, congregati fumus, ftatuiffe. Sed caula vcflrx lalutis divino admoniti inftinJtu ferventes, immo paftorali cura permomci, vobifmetipGs confulentes fecundum divinx inftitucionis normam, & juxta nobis a Deo datam fapientiam, pie & Ajufte vivere unumquemque admonemus, quatenus Deo reddente*, quae Dei funt, & vos nobis, prout oportet, auxilium ferentes, nofque vobis fecundum apoftolum fpiritalia feminantes, ad vitam pariter perveniamus atternam.

VI.

De incedis autem conjunctionibus, un* de multimodis fines regionis noftrz circumquaque, inftigantediabolo, polluuntur, fecundum Agathenfe concilium capite fexagefimo primo, nihil prorfus veniae refervamus, nifi cum adulterium feparatione fanaverint. Ex concilio llerdenfi capite quarto, de his, qui fe incefti pollutio* ne commaculant, placuitquoufque in ipfo deteftando & illicito carnis contubernio perfeverent, ufque ad Miftam tantum catechumenorum in ecclefia admittantur, cum quibus etiam nec cibum fumere ulli Chriftianorum, ficut apoftolus juflit, oportet. Quod fi conventi fuerint, & ad pœnitentiz remedia convolaverint, feque facramento conftiixerint, ulterius tam nefanda & prorfus abominanda pollutione non eife polluendos, iterumque ad recidiva malitiae vitx priftinx fordes relapfi fuerint, ab epifeopo civitatis comprehenfi, ficut in concilio Toletano capite feptimo repetitur, in cujus territorio funt, rurium legibus pœnitentix in monafteriis fubdantur inviti. Quod fi facere per aliquem poteftatis vigorem difficile fuerit, tunc ficuti prilcorum Canonum (latuerunt decreta, quoufque iterum refipuerint, excommunicat!, & anathemate condemnati habeantur: fed & hi, qui poft excommunicationem vel interdiélym, cum eiscommunicaverint. De virginibus autem facratis in concilio Illiberitano capite decimotertio feriptum eft: Si moechaverint virgines, qux fc Deo dedicaverint, fi pa<flum perdiderint virginitatis, atque eidem fervierint libidini, non intelligentes quid amiferinr, placuit, nec in fine dandam eis efle communionem. Quod fi fe. mei perfuafx, ad infirmi corporis vitia lapfx, toto tempore vit* fur ejufmodi fœminz egerint poenitentiam, & abftineant fe a coitu, placuit, eas in finem communionem accipere debere. Ex concilio Chalcedonenfi capite decimofexto, virginem, qux fe Domino Deo confecravit, non licere nuptialia juria contrahere. Quod fi hoc inventa fuerit perpetrans, excommunicetur. Confitenti autem decrevimus ut habeat au&oritatem ejufdem loci epifeopus mifcricordiam humanitatemque largiri.

CON

Λ N M CH"'.

CONCILIUM CABILONENSE

IN ECCLESIA SANCTI MaRCBLLI IN SIIUIIIO

Cabilonenfi celebratum xx. Kalendas Junias anno Chrifti ' dccccxxcvi.

HnjtJS fynodi mentio eH in chroma monoflerli Befnenfii, exjm ontior ex friodic ailn projett ftjHuntxr.

Anno, incarnationis dominiez dccexxcvi. quoque domni fic fereniflimi Caroli imperatoris Augulli in Gallia imperantis n. indidione ' v. xv. Kalendas Junii . facer epifeoporumconventus,ob p.iLeni, & tranquillitatem fanda: Dei ecclefiz flatuendam , & ecctefiaflica negotia decernenda , apud ecclefiam fandi Marcelli martyris in fubur* bio Cabilonenli mChrifli nomine coadunatus eft, ubi fuerunt domni & fanâiifimi archiepifeopi Aurelianus , Bernoinus, nec non fic reverendiflimi epifeopi , Adalganus, Geylo , Stephanus , Giraldos, Adalbaldus, Ifaac, fit Leboinus. Geylo denique iupra memoratus Lingonenfis ecclefiz reverendus antiftes, una cum fupraferiptis patribus in hoc fscrofando refidensconventu , eorum auribus intimavit, qualiter domnus Ifaac antecedor fuus res eccleliz in Luco, in honore fandi Martini in tua S.fyuodo, a partibus fandi Martini de Luco fupenore , capelix videlicet fandi Marcellini, contra Adalardum ejusdem capellz presbyterum, julle fic legaliter evmdicavit de rebus & decimis. Tunc omnes epifeopi hoc audientes in commune, relationem Geyloms venerabilis epifeopi, fic notitiam evindicatioms domni Ifaac , fimul confenierunt , fic confentiendo roboraverunt , ut fi quis temeraria faerdegaque prrfumptione conviens, atque czca cupiditate czcatus, hoc quod Dei fic domini Ifaac fic noftra confirmamus audoritate, in aliquo infringere prarfumpicrit, zterna ie fciens damnatione multandum , fi(cum diabolo fic angelis ejus tempiterno incendioconcremandum , atque cum Juda traditore Domini, fic cum Dathan fic Abiron perpetuali pœna cruciandum , infuper a liminibus fandz Dei ecclefiz fic coetu omnium fidelium Chrillianorum tamdiu habeaturextorns, donec de illicita przlumptionc refipiicens , condigna poenitentia tublevetur.

Prztcrea fidem epifeopi confirmarunt donationes rerum, quas monaftçrium S. Stepham pof fidet in pagis Dios ionenb fic Olcarenfi , fimileque anathema contra violatores pronunciarunt.

PRIVILEGIUM QUOQUE

Carilocenfi coenobio in eadem lynodo , hac forma eonceflum .

Anno incarnationis dccclxxxvi. Indidione ' v. cum fanda epifeoporum lynodtis apud monaflerium fanfb Marcelli, de flatu , honore, ac utilitate landx ecclefiz tradatura convcniflct, Atque inibi falubria qurque decreta fanxriTet: u-ccflit venerabilis Ingelarius abbas ex Coenobio quod dicitur Carus· locus, clique filum in comitatu Matifconenfi. Is humiliter fandos prcfules efflagitavit, ut fuper rebus fuo monallerio delegatis, atque ufibus fit ftipeodiis chorum Deo fervien-(ium deputatis, fuz auâoritatis privilegium fieri decernerent. Sacri igitur pontifices devotis ejus precibus pium adbibentes auditum, eidem abbati, fmique iuccefloribus, necnoo fic fratribus in prefato Cœnobio Deo famulaturis, quidquid haâenus condonatum eft , aut acquititum , fie quidquid deinceps jufte ac légalité?· donatum fuerit , vel quzfitum , perpetuo habendum tinxerunt, & hoc decreto inviolabiliter firmaverunt . Statuerunt etiam, utobeunte abbate, nullus inibi alius qualibet fubreptionis aflutia fubrogetue, nifi quem fratrum unanimitas fecundum Dei voluntatem fic regulam fandi Benedidi elegerit. Nulli vero liceat res, aut poifeffiones ejufdem Cœnobii finiftro quolibet ingenio diikahere , vel przfumere. Si quis autem (quod non optamus) hujus privilegii deflruftor, aut in ejus dertrufitione fraudulentus machinator impofterum fuerit fit emerferit, falu* tem propriam oegligens ; fecundum poteftatcm ligandi atque folvendi a Domino Jefu Chrifto nobis traditam, ztcruo vinculo damnationis extra beatorum fortem eliminamus.

Aurelianus fanda: Lugdunenfis ecclefiz humilis archiepifeopus, in Ghrifti nomine roboravi fie fubfcripfi.

Bernoinus humilis fandz Dei Viennenfis ecclefix archiepifcopus.

Geylo fanftz Lingonenfis ecclcGx humilis epiicopus .

Adalgarius Æduorum epiicopus.

Stephanos dignatione divina Cabilonenfis ecclefiz epiicopus.

Adabaldus Bellicenfis ecclefiz epiicopus.

Geraldus tanche Matifconenfis ecdeiiz epifeopus.

Ifaac humilis VaientinenGs ecclefiz epiicopus.

Leboinus chorepilcopus Lugdunenfis.

Ego Brantio indignus presbyter & cancellarius fanflti Mammetis fcripfi, datavique.

Nota Jacobi Siaμondi S. J.

In coJite Bofuenfi innui aJCcriptui et! DCCCXXCVÎ Inditi iune v. qua duo nnniene coherent . Sed ceftigird* potin. .ndiibo, ut Ind.iliniv. Giibttur, A nottndx» Chnfti ut in lutogripho. Ite fiet ut concilium hoc fupcricribus anteponi debeat.

CON-

i ('em Annus Chrilli SXo. cum indift.ûne V. non cnhxreat, cenluit Syrmondu» cafligandatn etle potim Ind>-éliunem . Â reponendam <ndiH. IV. led cafhgandum potius nulle annum , fic fcribendum ann. Π7. no* docet Cab lonrnfe concilium mox ex Matt.-nes Tuefaur. Anecd. offerendum .

chNrN°t. ..' πλ"Γ' (*·7*ρ o

CONCILIUM CABILONENSE

chNr II

Apud S. Marcellum anno dccclxxxvii. congregatum confirmat poflcflione», privilegia & immunitate» ecclefix Lingonenfis.

Eκ KKtf^TKfkv LingfiKt^fi.

Anno dominies Incarnationis dccclxxxvii. anno quoque domni & fereniflimi Caroli imperatoris auguſti in Gallia imperantis n. indidione v. xv. cal. Junii, Sacer eptlcoporum conventus ob pacem & tranquillitatem fand» Dei Ecclefi» flatuenda & ecclefiaftica negotia decernenda, apud ecclefiam fandi Marcelli martyris in fuburbio Cabilonenfi in Chrifli nomine coadunatus eft: ubi interfuerunt domini & (andiilimi archicpilcopt Aurelianus, Bernuinus, Teotrannus, necnon icreverendillimi epifeopi Adalgarius, Geylo, Stephanus, Geraldus, Addalboldos, ôc Isaac. Supra feriptus deni ut Getlo reverendus epifcopus eccleti» Lingonenfis B una cum (upradiflis patribus in hoc lacrofando relideos conventu eorum obtutibus prxeepti ediâum obtulit a fupra memorato domno, ôc excellentifiimo Imperatore Carolo lemper augufto, fibi conlato (uper omnes videlicet res ecdefiz fibi a Deo commtlr, tam illas, quas antiquis temporibus przdidc lux ecclefi» imperatores vel reges condonaverunt atque preceptis lue auftoriram reilituerunt, vel <;ua> tui anteceffores quocumque commento adepu fuerunt, quam etiam & illas quas ipfe fuo tempore per praecepta apud eumdem dominum ôc gloriofiflimum imperatorem E acquifivit. Quatenus per hoc prenommatum edi. dum, non folum ipfe, fed & omnes fui fucceflores, abfque alicujus inquietudine eas legitimo ordine obtinere in Dei nomine perpetuo valerent. catum namque rerum nomina lunt hzc,caftrum videlicet Divionenfe, ubi habetur ecdefia inhonore beati Stephant protomartyns, & juxta eumdem caftrum monaftermm fandi Benigni maityris; & in pagç> Tomotrenfi monalleriuin fandi Petri Mclundenfis, & ipfum callrum Tornodorutn, ubi habetur ecclcfia in honore beati Aniani cum omni re fibi competenti; necnon in eodem pago abbatialem fandi Symphoriani loco D qui Ladiniacus dicitui; & ali» quamplurimz res in eodem comitatu confidentes. Infra muros demque jam didz civitatis Lingonice eft abbatiola fanfti Petri, ôc juva in fuburbio ejufdem civitatis, abbaiiolz duz fandi fcilicet Amatoris & fandi Ferreoli, & monafterium fandorum Geminorum. In pago etiam Atoariorum monafterium fandi Petii Bezuenfis. Sunt ÔC aliz quampluriinx res, abbatiolz diverlarumque rerum poiTeffiones, quas hzc eadem LingonenCs ecdefia legitimo ordine jufte & rationabiliter obtinere videtur. Obtulit etiam & in hoc eodem edido qualiter ipfe fupramemoiatus Prxful apud Irpe memoratum domnum & ierentlTimuin Imperatorem, abbatias, vdljs, aiiatque res lux ecclefi» competentes ex calleln. monetis, mercatis, ac immunitatibus oer przcepta luo tempore acquifivit, hoc eft in pago Tornotrenfi abbatiam fandi Johanna cor-fellbi is; £< m pago Magnimontenli abbatiam fandi Sequani, & in pago Acoarioium villas lus nominibus, Gradicum. A Pontiliacum, Montaniacum, necnon & R.ocunDacum, fit in pago Latilcenfi in ipio pago Latiicono abbatiolam fandi Marcelli, & In pago Treeailiilenii villam quam Ulmos vocant. Pofiea vero idem venerabilis Geylo epifcopus iupra memoratus dominos & fandillimos francs epilcopus cum quantis precibus potuit humiliter deprecatus eft, quatenus hoc praecepti edidum, ut fiunius & certius haberetur, & ne alicujus temeratia preiumptione infringi valeret, privilegio fu* auctoritatis corroborare dignarentur.* hujus piiflimis & laudabilibus efflagitationibus ,iupra memorati domini & fandiftimi fratres aurem fu» manfuetudinis accommodantes, praferiptum edidum luper omnibus rebus ecclefi» Lingonenfis flatutum per hoc fu» audoritatis privilegium eo firmaverunt tenore; atque confirmando fua epilcopali landione (latuerunt, ut quemadmodum (xpc nominatus imperator augufius fua imperiali inilitutione illas res praefatas ad ecclefiam Lingonenfem confirmavit. Ita & nos nollra canonica & epilcopali confirmamus audoritate. Ea fcilicec ratione, & nullus deinceps princeps, aut aliqua judiciaria potcflas, feu aliqua przfumtrix perfona eas impedire, inquietare, facrilegoque more invadere pnrfumat; led uti jam fzpcfatz ecclefiz Liogonenfi coadtmaiz & flabilit» funt; ita cuin omni integritate inviolabiliter perpetuo teneantur. Si quis autem temeraria facrilegaque przlumpiione convidus atque inrefragabili cupiditate czcalus, hoc quod Dei & nollra confirmamus au&oritate, in aliquo infringere przfumfcrit, jtlema le fciens damnatione multandum, &cum diabolo & angelis ejus fempiterno incendio concremandum, atque cum Juda traditore Domini & Salvatoris noflri Jesu Christi, & cum Datan & Abiron perpetuali pœna cruciandum, ÔC infuper a liminibus fand» Dei ecclefi», & actetu omnium fidelium Chriilianorum tamdiu habeatur extorris, donec ab inlicita prefuinptione relipifcens, condigna poenitentia & latisiactione, necnon & emendatione iram omnipotentis Dei, quam incurrere non timuit, placare procuret. Harum itaque fandionum evidentifiimam confirmationem manibus noftris fubter fubfcribendo adnotavimus; abientium quoque facerdotum, nec minus idoneis fubfcriptionibus per Chriilum fic in Chrifto fimiliter corroborari poftulamus.

Aurelianus fandx Lugdunenfis ecdefiz epi(copus Dei nomine roboravi.

Barnoinos fandz Vienneniis ecdefiz epifeopus fubfcripfi.

Adalgariûs Æduorum epifcopus fubfcripfi.

Adalbaldus ecclefi» Bdhcenfis epifc, fubfcr.

Geraldus land» Matifcenfis ecclefi» epifc.fubfcr.

Isaac humilis Valentinenfis ecclefi» epife. fubfcr.

Getlo fandz Lingonenfis ecdefiz epilcopus hoc privilegium relegi, confeofi & fubfcripfi.

Stephanils fan&x Gabilonenfis ecdefiz humilis epifcopus fubfcripfi.

F 1 K-

' Ib e-dcui <IUI» Iuojlpi do«i:l«i<a S. Sirphi»! eoi>f):rio f»fl« c (uai ex Spicii, ion- r. p,j. ,,o. *<V· P11' »..<(‹ C«nlo.ea.; a p. 'i Ma.u<ea<aù .«oobio toacefla (ant ex Sercuio h ft. epik. Mautcoa- p*f io

ANNO cZsn ANWO

Cr* FIRMANUM CONCILIUM

In dtitcnttane Mnaeflerii S. Cratit in tcrrittrit S. Elfuiii,

Anna 887. A Tbtnitfi Finan* ·?»!"?* & Tictntiaù at Sfdftni dacnttu tpiftafit ttitkit»» .*

F« S»pp'. M»fi To t F» ·♦o»·

EN alium epifeoponim conventum, cui no* men concilii ideo tribuerim, quod occafione dedicationis novi cujuldam monafterii Diceccfi Firmana decreta quasdam in commune flatuerint ad ejufdem ecdefi*, dc monafterii illi ·djuofti commodum. Porro folerone erat epifeop>s, in dedicatione novi alicujus templi convenientibus, occationem illam captare ad habendas fyoodos, in quibus ea, qu* occurrebant, cccleflaftica negotia, queque ad communem ecdefiarum utilitatem conferre judicarent, expediebantur. Extat diploma, vel fanftio ab epifcopis illis conftituta apud Ughellium tom. II. in Firmanis C0L683. ex quo hoc transfertur; correfto tamen anno imperii Caroli, qui hic fextus notator, cum ieptimus reponendus fuerit ; nam fexto imperii* fui anno Carolus roeofe feptembris przlrns adeffe Firmi, quemadmodum diplomatis fides exigit, nequaquam poterat, cum a Northmannis in Gallia occuparetur. Nifi forte fphalma hoc chronologicum unum effe reputaverimus ex nonnullis argumentis , quibus documenti hujus finceritas oppugnari poffet. Multas enim offert phrafes fecuto illo plane ignotas. Indulgentiarum ulus , qualis nunc obtinet, quique in fine hujus diplomatis non ambigue affertur, non ante fieculum XI. in ecdelia cspit, ut probat Papebrochius in Conatu ad vitas Romanorum Pontificum P«g· «33·

DIPLOMA THEODOSII FIRMANI EPISCOPI

fn dotnndo cotnohi fwdaur * ft c*nftra&*.*

In nomine Patris, dc Filii, dc Spiritus Sanâi.

DOminis venerabilibus, fanâiflimifque fuccefforibus noftris epifcopis , leu Chrifticolis omnibus, de qui Deum metuete, ac venerari nitus nofeuntur, Notum facimus, quoniam confenfu, confilioque omnium vener. epijcoporum in Ducatu Spoletino degentium, eçnTheodofius divina gratia S. Firman* eccleiir epifeopus in rebus fanât *Maroois* martyris Chrifti , in quadam infula, a domino meo Caroio inviâtf. fimo imperatore augufto, dc a me ipfo olim inventa, fluminibus circumdata, Etha videlicet, dc Ciento, plena cupribus, atque fruticis, folira ante Domini gratia , ob amorem D. noftri Jefu Chrifti, de efus vivifice crucis, Bafilicam ibidem a fundamentis conftrui precept, & edificari, dc per me primum, ac per alios epilcopos confeerare volui, dc tnonailerium in ea fieri decrevi . Accerfitis itaque confacerdotibus meis communi confilio Sanâo Spiritu infpiranie eam 111 honorem Divi Salvatoris, lanâwque ejus vivificas crucis confecrare curavi; & quoniam olim tenebatur habitatio cavernaque vulpium, none autem videtur, Domini adminiculante gratia, domus Dei, Dei, dc habitatio Sanâoram, fervore teli Dei facceofus, monaflerium ibidem ordinaviEgo vero hoc peredo cōepi contriflari, dc nXeftus "effe, dc quanto levior de conftruâiooe, dc confecratio. ne hujus monaflerii, tanto quia illic folitarii congregati, unde vivere non habebaut, effeâus roceftior fueram. Quia licet D. Carolus imperator ioviftiflimus, ob aoim· fu* falutem, quafdam res publicaiia fus proprietatis, ac pareutum faornm patrimonii fupradifto almo loco conceffiffet, ac imperiali dono locum ipfum augmentaffet, ut in decreto ipfi loco per eumdem faâo continetur; non tamen res ipfe praenominato loco, dc famulis ibidem iervientibus fuffteere videntur. Ideoque idem ipfe imperator nofler eft largitus, ut quantas cum coofenfu meorum fcilicei Sacerdotum S. Firmane ecdefi* res jam difto loco donare voluiffem, nec ad prfeens, nec in futuro ulla contradicente perfona, fecundum quod Dominus iofpiraret, prarfentialiter facerem. His itaque peraâis , confilio equidem imperatoris, dc confenfu omnium facerdotum , & diaconorum , totiulque mes ecclefie famili* conceiG perenniter ad monachorum fumptus aliquantas ex rebus ecdefi* mihi commtffc eidem monaflerio, ut copuiat* uterque infimul, illis, qui Domino ibi famuUntnr, in viftu, dc veflitu abundanter fufficiatur. Porro, quod reticere non convenit, de rebus Firmane ecclcfix mihi commiffe, videlicet quas eidem monaflerio, Firmana plebe aflentiente, contuli, nequaquam de nomine per lingula queque notabo. Detuli jam difto venerabili monaflerio omnes poffefliones, res, atque fubftantias, cum terris, vineis, atque arboribus fruftiferis, de infruâiferis, cum cafis, domibus, dCplateis omnibus, atque colonitiis, culta bona, dc inculta, mobilia, de ftabiha, qu* fuere olim de plebe S. Mafoms, ex ifla parte fluminis Cienti , dt qu« pene ipfi monaflerio adjacere cernuntur , dc que circumdantur montibus de caflris diâi monafterii ex uno latere, dc ex aliis adjacet flumen Cienti a capite ufque ad litus maris, Elba Jam difla mediante, dc per ipfnm litus ufque ad curtes S.Martii a mare; a latete autem fuperiori pofleflioоes difti monafterii, quas ipfo loco concefix fuerunt per Divum Carolum, villas autem, feu Cafalia, dc cum ecclefia noflra S. Bartholomei, curtes Caflelli Roccii, curtes terras Tallite , cunes S. Martii ad mare cum ipfa ecclefia , imfraferiptas antediâans adjacentes cum hominibus, fervis, dc ancillis, dc cum omnibus pertinentiis fui*, in integrum ufque ad rivum Putri, dum ipfi monaflerio nihilominus detuli, dr concedi. Infuper contuli «dem gruptas Heremitarum, a quibus bafilicam ad honorem Dei altiffimi, de S. Ægydii confecrare curavi, dc cum omnibus ad diftas gruptas pertinentibus adjacentiis , exceptum tantummodo, dc pro Firmana ecclefia confervenda teloneum de ipfo portu Ctenti, ut folitum eft partes noflr* deferre epifeopi · Conceifi praeterea ipfi jam diAo monaflerio, dc Dei fa-

ANNO CHRISTI ..». Ikl4.

famulis ibidem congregatis, fit congregandis ecclefiam S. Laurentii fitam, five politam in c* Helio civitatis Firmana juxta epilcopatum, cuin cafi*, terris, vineis, arboribus, libris, campam», fit paramentis, & cum omnibus rebus diâz eccleliz przdiflz pertinentibus, & cum oblationibus vivornm & mortuorum; ut cum abbas, monachi, & familiares diâi monaflerii ad nos, five ad civitatem Firmanam pro aliqua utilitate didi monaflerii accedere voluerint ad dilam ecclefiam, tanquam ad monaflerium habeant regreflum, & de bonis diâx ecclefiz percipiatur, fic ut neceffe fuerit ad eorum vo luntstem: & curtem fanâz Refurreâionis in hominibus & eorum libertatibus, & (ervitii* camberns, vineis, arboribus, mobilibus, flabilibus, cultis, & incultis in integrum, cum ecclefia S. Mariz de Salliano, cum oblationibus vivorum, & mortuorum, & cum omnibus ucenfilibus (uis, curtem S. Agathz de Muccilhs, cum pertinentiis Ac adjacentiis luis, & cum oblationibus vivorum & mortuorum. Eodem modo cur tern S. Patritii cum pertinentiis fuis, fervos quo que & ancillas, qui nunc in przfatis locis, vet in villa S-Marii, & cum ipfa ecclefia S. Marii, & cum omnibus pertinentiis & adjacentiis fuis, & cum eblation'bus vivorum fic mortuorum ipft monaflerio dedi, & concedi, ut amodo, Ac deinceps perpetualiter & perenniter hereditario mote habeat & teneat, & poflideat ad ufuru, & commodum didi monaflerii. hem abbas, qui pro tempore fuerit illic ordinatus, potellatem habeat de rebus a nobis, & regio munere ipli loco conceflis; feu ab aliis hominibus çollaiis, fie concedendis dare, concedere, contracambiare, & commutare de conlcnfu fuorum monachorum, cui vult fine contradictione, fic cui fibi placuerit · Concedimus etiam eifdem potefl?trm locandi, & difponendi, & ordinandi fuas ecdelias parochiales, quas ipli Joco conccflimus, vel quas in futurum habebit, capcllanos, five clericos mittendi,

extrahendi ad eorum voluntatem; & non alicui ex lucceflonbus meis (quod fieri non credo) avaritiz fpiritu infligato, quod abiit, durum elle videatur, quod divina favente gratia in Chriflo famulis ad neccflarmm ulum ex noflra cccleftaD concedimus, comperiat quia plurima (Domino annuente) meo certamine, in fanda Firmana ecclcha, vel acquiuvi, quamquam eo pro Chrifli, & eps uvificz ciucis amore in praefata ecclefia ad ulum fervorum Det concefliffc curtes de S-Petronclla, campum Sanignanum, curtem de Columnella, & de terris quandam partem cujufdam manius, fodalia, cxterafque quamplmimas in montibus res, qux idcirco commemorare decre vi, ne aliquis detrahendo authum, fic epifeopatus mei in aliquorum tacete diminutionem, qux pro animarum Audio arere conatus fim. Quod vero abbas, vel monachi in przdi&o coenobio, Sancto mandante Spiritu deinceps cuflodiatur: immo rit nos, & polleri, luccclloreique nollri debeant adimplere, huic paginx credimus inferendum. Hoc eil, ut de ipfa congregatione, qux in przfaio monaflerio lauda debeant celebrare officia r & qux Abbas popoicerit a nobis, vel fucceflioribus noflris facros percipiaurur gradus, nullum per ipiorum honorem przmium percepturi. Altare in iplo monaflerio, vel ubicumque in rebus ipfius monaflerii ecclefiarnm facere voluerit, vocati ab abbate confeeremus, & ianüum chrifma annis lingulis voluerit poftulare pro reverentia loci (ine pixmio concedimus, & juxta difpenfa.ionem divinam. Cum abbas de iplo almo loco ad Dominum migraverit, quem monachorum congregatio unanimiter eligere, a femetipfis, vel aliunde regulx compertum, & vifz mentis congruentem (me quolibet prxmio uos,ftc fucceflores nollri promoveamus abbatem, & abbas vel monachi, qui eo quod iplum inouafletnwn a Firmana ecclefia lubttahere non valeant, dummodo epiicopi, ve) clerici Firmane ecclefiz contra prediâa aut hoc decreto inferta non venailnt, annis lingulis, menfe Angiiflo, denariorum (olidos decem nobis, & (ucceflonbus nolitis reddere debeat, aut eos ponere fuper altare ii. Mane litz in civitate Firman.1 poteliatem habeant; ita dumtaxat, ut nullam penitus aliorum poteflatem in praenominato monaflerio, neque in rebus (ibi concdTu, vel concedendis, neque in villis, feu pofleflionibus, & rebus alii» a regio munere, vel a nobis collaris, vel deinceps ab altis conferendis, tam in naoite, vel in hne alicujus, quam etiam invita, nos (uccelloreique noftn epifeopi, archidiaconi, leu exteri ordinatores, aut quslibct perfona in nullis rebus mobilibus, & immobilibus, Ac flabilibus difli monaflerii habere preiumat, ne de hoc, quod a Deo timentibus tranfmiflum luent, feu relictum, datum, aut in altare oblatum, aut lacris voluminibus, vel qmbulcumque ipeciebus ad ornatum divini cultus pertineat, ad prariens coilata, vel deinceps conferenda fuerint, ahquo modo, vel ingenio extorquere audeat, vel auferre; Ac nifi rogatus ab abbate ipfrus monaflerii pro lucranda occalione, nulli liceat adire (ecreta, aut finium ingredi lepta pro aliqua invalionc, vel immutatione ipfius loci, vel rerum iuarum facienda, ut fi ad eos nullus pontifex pro tetnpote fuerit,pro lucranda occatione, vel monaflerii utilitate ab abbate vocatus accellerit, celebrato, ac pera&o milleno ftmplici, ac lobria benedifltone pei repta, ablque ullo requilito dono, ftudeat habereingreliuin, ut quatenus monachi, qui iolifarii nuncupantur, de petfefla quiete, duce Deo, per tempora exaltare, ac fub faôa regula .... fit beatorum patrum vitam feâari, pro flatu eccleGx,cx ialute regionis, vel patris, (tu & pro noflra, ac przdeceflorum & fucceflorum noilrorum animabus, valeant, & poflint Dominum plenius exorare. Et fi aliqui ex didis monachis de eorum religionc, tepidi. & ohofi erunt, fecundum eorum regulam ab abbate, fi pravalei, corrigamur; Γιο autem temere egerim, Ac abbati noluerint obedire, regulariter nos, & fucceflores nortri ab abbate vocati fecundum qualitatem delifli corrigere drbeamus. St quis autem epiicoporum, vel alia quzlibet perfuna (quod Deus avertat) calliditate » aut commoditate commotus, vel praeventus, ea que funt lupra comprehend, temerario fpiritu violare prziumplenr, a d.vtna ultiine proflratus iram fummi Dei incurrat, dc niir refipuem, At *emendaverit,* anathematis vinculo perpetim feriatur, & inluper componat, 6t det ipft monaflerio Ambroci hbras centum. Et hoc noflrum eonflitutum, feu decretum perpetuam teneat firmitatem; & monaflerium antediâum, ficut ex regularibus rebus initium fumpfit & augmentum, ita deinceps cum rebus fuis omnibus habilis, At habendis fub regia maneat poteflote, Ac abepifeopo ultra jura remotum, nihilominus hoc privilegium perpetim maneat incouuptum. Quam ioflitutionem noflram, ut firmi* fubfiflat vigoribus ,& nos, & fratres nollri domini epifeopi, exterique me* ecclefiz facerdotes, clerici, religiofi, laici, noflrifque nominibus (ubfcriptis, dectevimus corroborari, & D. Inquirinum, D. Cafolt publicum notarium, publicari jullimus, Ac complere. Pra>

ter-

ANNO CHRISTI

cerea nos epifcepi inferius fubfcripti, de DeiA .miferieordia, Ac benignitate omnibus, qui diâum momftenum de fuis bonis dotabunt, & in mo- °*ft*T*® praefati coenobii fui corporis fepulturam elegerint, tertiam partem fisorum peccatorum, de quibus veram fumpferint poenitentiam, mifericordirer in Domino relaxamus; offendentes autem, dt rea, & pertonas ipfius loci, & non emendan* tes. malediAionem habeant fempiteroatn.

anno CT T ts>,4.

Aâum aft hoc apud diAnm monafteriutn in confccratione ejufdem, D. Carolo Sereniffimo imperatore prefectt cum multis Principibus, clericis, ôrtaicis mente Septemb. die 14. intrante an* no Dom. Incarn. 887. Ind. 5. anno Imperii D. Caroli in Italia *6.*

D. Theodofius S. Firmane ecdefi* epifeopus confultu venerab. epiicoporum in lioc decreto a fe divinitus faAo, ut perpetualiter validum fore nolceretur, fuum nomen fecit fubferibi Ac apponi.

D. Joann'm Efculanus epifeopus decreto con* ienfn, At fuum nomen fecit fubferibi, ex fuggeiiione D. Tbcodoüi venerab. S. Firman* ecdcfi« epifeopi.

Bnolerigus Anconitanus eptfeopus nomen fecit fubferibi, fit. in prefato decreto confenfit.

Celui Camerioenfis epifeopus in hoc decreto confenfit, & fuum nomen fecit fubferibi.

Benventus Senogallienfis epifeopus in hoc decreto confenfit, & fuum nomen fecit fubferibi.

Americus Spoletanus epifeopus conlrnGt, dc fuum nomen fubferibi fecit.

Romanus Fenenfis epifeopus iu hoc decreto confenfit, & fuum nomen fubferibi fecit.

Laurentius Pifauricnfis epifeopus in hoc decreto confenfit, de tuum nomen fecit fubferibi.

Robertas Humanenfis epifcçpus in hoc decreto conienlit, & fuum nomen fecit fubicnbi.

Dabaldus Perufinus epifeopus in hoc decreto confenfit, fit fuum nomen fubferibi jullit.

Petrus Auximanus epifeopus in hoc decreto confenfit, & nomen fuum fubferibi juflit.

Ricardus Reatinus epifeopus in hoc decreto confenftt, & nomen fuum fubferibi juflit.

Adolardus Callienfis epifeopus» in hoc decreto confenfit, & nomen fuum fubicnbi fecit.

Albertus Lodonenfis epifeopus, in hoc decreto confenfit, fit nomen fuum fubferibi fecit.

Albertus Urbinenfis epifeopus in hoc decreto confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Severinus Nuccrienfis epifeopus in hoc decreto confenfit, & luum nomen fubferibi fecit.

Bartholomeus Forolivienfis epifeopus in hoc decreto confenfit, & fuum nomen fubferibi fecit.

Ruggerius Teramnenfis epifeopus in hoc decreto confenfit, & fuum nomen fubferibi fecit.

Valerianus presb. A canonicus confenfit, & nomen fuum fecit fubferibi.

Rodegarius presbytcanonicus confenfit, dt nomenr fuum« fubferibir fecit.

Theobald*. presb. & *canonicus confenfit, &* nomen l«mmb fubferibi fecit.

anno christi *7*

Rodericus presb. & canonicus confenfit, dt nomen fuum fubferibi fecit.

Joannes presb. dt canonicus confenfit, dc nomen fating fubferibi fecit.

Jonatan presb. dc canonicus coofenfit, dc nomen fuum fubferibi fecit.

Pertodias presb. & canonicus coafenfit, dt men fuum fubferibi fecit.

Idprardus presb. & canonicus confenfit, dt nomen fuum fubferibi fecit.

Rotandus diaconus, dc Firmana: ecclefiscanonicus confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Lupus diaconus, & canonicus confenfit, dt nomen luum fublcribi fecit.

Adericua diaconus, R canonicus confenfit, & homen fuum fubferibi fecit.

Trauferus diaconus, & canonicus confenfit, fit homen fuum fubferibi fecit.

Rndilandus diaconus & canonicus confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Theodoradus fubdiac. & canonicus confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Valprandus lubdiac. dt canonicus confenfit, & nomen fuum luMcribi fecit.

Albertus fubdiac. & canonicus confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Domitius fubdiac. & canonicus confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Firmius lubdiac. ÔC canonicus confenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Tralmundus acolythus, A canonicusconfenfit, & nomen fuum fubferibi fecit.

Treavinus acolythus, & canonicus confenfit, dt nomen fuum fubferibi fecit.

Tollo acolythus, & canonicus confenfit, & nomen fuum fublcribi fecit.

Toto acoiyihus, & canonicus confenfit, & nomen fuum iubicvibi fecit.

Hi omnes tam epifcopi, & faccrdotes diaconi A (ubdiaconi, quam etiam *acolythi,* Ut religiofi, laici voluntate D. Theodcfii venerab. ejulaem rccleGe epiicopi, io hoc decreto conicnieruni, lus Domina apponi voluerunt &c.

Albertus Gomes
Manfeus Comes

Herleberius guaftaldus l'rapaldoni iK hoc de* creto conicnierunr, & fua nomina fubferibi juf fcrunt, die.

Ego Inquilinus D. Caroli inviâiflfimi imperatoris Notarius, ejufque Camers cuftos, mandato D. Theodofit venerab. epitropi, atque omnium venerabilium epiicoporum, fit canonicorum fuprafcriptorum rogatus, publicavi, & fignarj feliciter, &c.

ANNO CHRISTI II). III.

SYNODUS LANDAVENSIS IN ANGLIA

ANNO CHRISTI

De cantrtwfi» inter regem, ÎX epifco^iem ftetem.

ADMONITIO COLLECTORIS.

**«. Pn. SYnodos Landavenfes plures, vario colleâas tempore, hic fimui omnes deditSpclmannus, dc ex eo Labbcus, quippe qui ignoraverint quo fingulc anuo convenerint. Eodem confilio Cl. Vvftkins in novifTims edheilionum mago* Britanni», & Hiberni* editione, alteram, quam ex MS. Landavcnfi codice naftus eft, fynodum hic cum prioribus leprcfentavit, ex quo nos acceptam exhibemus. Ejushiftoriam ex fynodlsprccedentibus, in collcflionc Labbeana legendis repetas.

Rex

I I I hac regi totius Anglic fubjefti admonet Wilkins, γμ'Ικτι rcs ^u' 9e1' «Muriam invaferat, quam of* si7. sir fenfam propulfaturus epifeopus, concilium coegit, ii i

Rex Brocbvvil, quem unum effc ex regulis VVal hac regi totius Anglic fubjefti admonet Wilkins, rcs ^u' 9e1' «Muriam invaferat, quam of* fenfam propulfaturus epifeopus, concilium coegit, in quo rex multe fiibjcftus eft . H«c in fynodo apod Labbeum poftrema. In hoc vero judicio idem rex de occupato latifundio quodam eo defias fiftitur, & reus repetundarum tenetur.

anno CHXtiTI

STNODUS LANDAVLNSIS.

POΛ hrc fafta eft contentio de ecdefia illa, fle ejus territorio inter Brocbvail, fliepiicopum Civeilliauc, congregatis omnibus clericis, fit omni* bos fapientibas, qui erant a Tivi ufque Guy, ut j'udicarent inter epifeopum & Brocbvail.* & vero judicio clericorum totius Synodi ecdefia prcdifta, cum tota tellure dirationau eft epifeopo Civei* liauc ,'fle ecdefic Landavin in perpetuo.

&

SYNODUS TURONENSIS

Ob Translationem corpori* S. Martini congregat* Anno Chrifti DCCCLXXIVII.

Dfi ea I. Oda *Akkm Clnninctnfit in Trn&ntn dt rnttrfinnt B. Mnrtini Tnrantnfis λ Bnrgttndin* A«c *bnbtt: Snalb Mnrtinn* Tarvaar *tngrtditnlt* ta civitas obviam ruit, fle ab Adalaudo Archt* pirfule Turoneofi , fle fratre ejns Raimone Aurelianenfi, fle Raiooldo Ccoomannenfi , fle fanâo Lupo Andegavenfi, fit a fuffraganeis totius provincin Epifcopis, ei congratulantes occurritur, fle omnis *fexus* indifferenter defiderato diu Domino luo letsbundus occurrens, lacrymis , quas gaudium extorferat, petfuoditur flec. Hax eft igitur Beloriofa folemnifque exceptio , qua Archiprafui TuroncnCs Martinus ab exilio revertens, ab alumnis fui officiofe adeo excipitur, & in propria fe* de refidens, omni petenti fe, ut fui moris eft, plurimum fuffiragatur. Hoc exceptionis celebre feflum anno ab Incarnatione Domini oftingentefimo oâogefimo feptimo, a tranfvefttone tricefimo primo (carnge tricefimo fexeo) Id. decembris celebriter agi ab Adalaudo Archiepifcopo Turonenfi, fle a comprovincialibus Epifcopis celebrata fynodalis fancivit auAoritas.

» ad concilium turonense

Anni , nt Lnthni ctnftt, dt (fldrnfa Ut ftfU tremlnMnis S. Mnrtini

ADNOTATIO CHRONOLOGICA.

Viris doftis jamdudnm animadverfum eft er 21 ralle S. Odonem in hiftoria de translatione corporis S.Mauim Turonum, cum tranfveftionem iftim ufque poft tempus,'quo Rollo facris ebrifiianis initiatus fuit, differt. Id enim getium anno 887. confiat inter omnes , ut Pagius ad eundem annum num. VI. demonffrat . Cum igitur Turonicum iflud concilium occafione translatioCnis illius coiverit, ex anno 91t. quo a Labbeo contignatur, in annum 887. retrahendum eft . Qui vero concilio huic interfuerunt , epifeopo» bos nominat Albericus abbas Triumfontium in chronico ad annum 913. Adalandus Turonenfis, Ranno Aureiianenlis, Maramohu Cenomanenfis, S. Lupus Andegavenfis, Siagrius Eudenfis ,& Domulus Treeenfis.

CONVENTUS IN MONASTERIO

S. Mauricu martyris in loco Agauno,

In quo primores & eptfcopi Rodolphum Conradi II. filium, regem Burgundiz furentis elegerunt anno Chrifti dccclxxxviii. clcdoque coronam impofuerunt.

Okservatio Bniiirr1 Labse.S. J.

IN nofira conciliorum lynopti hiflorica ad annum *ttt.* meminimus celeberrimi conventos epifeoporum procerumque Gallorum apud fanAum Mauricium Apauneniem ad Rhodanum fluvium, in quo Rodulfus Conradi junioris tihus , fle Hugorus abbatis nepos , coronatus fuit rex fuperiorts , live Trtnfiurans Burgundies flC Alpium Rbcticarum, ut pturtbns Regino Prumienfis, Annales Metcnfes, *altique* quos per oriuns confide*. Neque enim quod feiam extant dlius elements ac coronatidais publica monumenta , ut Mantalenfe , Valentinum , ac fimilia quas fuis locis inferuimus. Ne cui vero videamur nofiro detuifle muneri, h«c paucis accipe.

Ricino *Prttmifnfif nUaf, fui tmn* vrôrAs/, *in ckrtntco ntfnmrtt nd nnnant* DcccLXXviu. Per id tempus Rudolfus filius Chunradi , nepos Hugonit abbatis, provinciam inter Juram fle Alpes Penninas occupat, fle apud fandum Mauricium accitis fecum quibufdam primoribus fle nonnullis ia*teDcerdotibus, coronam fibi' impofuit, regemque fe appellare juffit. Poft baro mittit legatoa per oniverfiim regnum Lotharii, fle fuafionibus pollicitationibufque , epitroporum ac nobiium virorum mentes in fui favorem demulcet.

CONCILIUM MOGÜNTIACENSE

occasion* Ajlnulshi novi meis

Etdifciplincecclefiafticx propter incwfiones Northmannorum reformandae anno Domini occclxxxviii. celebratum, temporeStephani pape V. addo i. regia Arnulphi.

Pralocutie fyuodi Megtnoiamfi/.

î»·I. $·»>I. Fxatxbs, nofle fle animadvertere fanftitatfo vefina prudentiam oportet» quia omnipotentis Dei nutu omnia provideatis, ft fecunduaiin terni confilit foi judicum cunfta difpeufaatis, hic congregati fumus. Cujos conventus caufam perpendere, ft diligenti 4'olicitudine confidcrare debemus. Omnipotens namque Deus occulto difpenfationis fue examine redores pariterque paftores ecdefie fuse praefecit: quam Abi fuo (anguineae* quifivit, mundans eam lavacro aquae in verbo. Qu. quot malis oppreiTa, quot veniis tribulationum iliifa, pius jam in ooftris tribulationibus videmus, quam in codicibus legimus. Tamen quia cauia illius, noftrique infuper officii cura convenimus, traftare & contiderare nos condecet, qua ex cauia, cujufque peccato talia nobis acciderunt, qualia haiftenus path fumus, ft quotidie fine ceftaio* ne patimur. Cujus confideratioUis vim recolentes, nos pecouTe, nofque reos ede,iecuudum prophetae exemplum profiteamur. Non euim tanta via tribulationum, neque tot tempeftatum impetus ecdefiam Dei impeterent, û juxta alterius prophetas diâum, afeenderemus ex adverfo, ft opponeremus nos murum pro domollrael, ut daremus in pnalio in die Domini. Ideoque,cariflimi ftreverendiflimi fratres, afeendat unufquifque noftrum tribunal cordis fui : & quid hic agendum, qualiterve confulendum fit, divina ioftigante gratia, communi confonfu, ft concordi caritatis affedu decernamus, ft fecundum divins inftitutionis normam perferutemur. Mirum quippe non eft, quia omnes in communi peccavimus, talia nobis contigifle. Sed quia nos, qui ceteris ferre ducatum debuimus, noftri officii curam poftponentes, ad exteriora dilapfi fumus, fpecialiter nos huc canfa petit, reofque fore notat, quorum inertia, nobis per abrupta gradientibut, omnis grex divinitns nobis committas pracipitio paruit, Qua de re, humiliter ac devote pnaveniamus faciem ejus m confeflione; *»ndantet ws, fecundum apottolicum diâum, ab enriti injttinamettto cernit dT fpiritnt; patet namque quia juxta veridice rationis attertionem, cacat cece dncetnao praflent, anebo ia fonoant cadunt.* Quo enim animo, quave fronte divinam pietatem pro peccatis populi nobis committi exorare poterimus, quos funibus peccatorum conftat fore irretitos? Ecce labentibus tot annorum curriculis, nunquam nec generali, nec etiam provinciali fynodo coadunati fumna, ut aliquid dignum neceflarium ecclefix, cui annuente Deo prnfumus, mutuis collationum fermonibus conferremus. Sed quia nunc auxiliante Domino, ft imperante ferenilfimo feniorenoftro Arnulpbo rege, convenimus, divinam fupplicitcr imploremus raifericordiam, quatenus ea pneveniente ft fequenteconventum ft aâiooem iftiusfynodi fibi acceptabilem facere dignetur, & ChriftiA- πό proficiente populo ad falutem ft vitam perpetuam, uobiluue ad ciernse rémunération» felicitatem ft gloriam. His vero breviter prelibatis, ponamus ante oculos adhuc peccatorum noftrorum vulnera, ft congrua cis queramus medicamina.

»; Crr f. Jh»K H.

Lugeamus ergo, fecundum prophetam, ft quasramus capiti noftro aquam, ft oculis noQris fontem lacrymarum, ut plangamusinterfe&osfiltK populi uoftri. Quis enim ficcis oculorum luminibus valeat enumerare mala gentis noftrss ft fanâorum? Videte ft confiderate quam pranrlara nobilia fervorum Dei *aedificia* deftruda ft incenia fis»,ft fijndkus ad nihilum redaâa. Altaria defoffa, ft penitus conculcata, ornamentaecclefiarum Dei valde prettofa ft mirifica direpta ft igni exufta. Epifcopi ft facerdotes ft enteri ordinisccclefin viri, gladio truncati, ft diverfis pceoarum generibusmorti addiâi. Omnis ctas utriufque fetus, gladio ft Bigae, diverfo mortium genere confumpti. Qyid ergo amplius his dici poflGt f Omnia defiderabitia ft pretiofa nobis ablata funt, veluti ofim (ub comminatione ft everfione Judaici templi illis diâum eft: *Bete ego tolleno avobit drfiderabile Ocaloraatve· firent*, /aper yev pavet anima vefira.* Multi ergo noftrum quibus hoc malum contigit, nobilium aedificio templorum, gregique fibi coromiflb metuebant, qun omnia ut oculis intuentium patent, ablata funt ft penitus iubverfa. Cujus fubverfionis periculum incolas monaHeriorum utriufque fexus metuentes, huc illueque vagantur incerti : penituique omni folatio deftiiuti, quid agendum, quove decliriandum, errabundi cum periculo luat profcinionis, ft fine paftore, ignorant. Scd his in terea malis amaricari, ftpeneufquead mortem affliâi, aliud e vicino malum nos coanguttat ft opprimit, quod quanto vicinius, tanto gravius, nobifque, qui paftores dicimur, pcriculofius. Ecce enim e latere turba raptorum & fchifmaticorum fievit, qui pauperes ft humilesChrifti opprimunt ft interimunt, neque Dei refpeâum habentes, nec ullam hominis perfonam verentes. Ab his namque, fi dcclTet Paganorum iaviris, redigeretur in folitudinem terra: quia nec lexui, nec aetati, neque pauperati parcere fciunt, fed omnes ,uuos potfunt, abfque Dei refpedu ft mifericordia defpolianr ,& crudeliter, fui immemores, «ut igné, aut gladio, «ut quocumque moms genere interimunt, hocque nihil putant & parvipendunt. Ncccuam pttnitentise colla (ubmittere volunt. Qjiibut ommboscrrcumfcpti malis, illius «poftoli non immemores fumus featentie, qua ait : *Ferit pugna ,<«/«/tineo- rtt.* Unde quia Det providentia hoc fpatium nobis conceffum eft, quo mutuis (rueremur afpeâibus, & alternis relevaremur collationibus, quid dehis & cKteris rebus emendatione dignis agendum fit, decernere Audeamus,

TITULI CAPITULORUM.

I. *Ut fiant oratimt pro rege,*
II. *De officie rtgu.*
IU. *Quid fit proprie mini/icriune régit.*
IV. *Z» fynodo Toletana, utecclcfiactttet rebatedordinationeut eptjcepi pertineant, précipiter.*
V. *Ne pretbpteri fine confenfnepifcoperum pereceJefiat confiitnentm, Vtl ab oit reiictenter*
VI. *Ut nailtu ecclffiaflicaj ret invadere prajamat.*

VIL *De*

Asvo incarnatK'trs D -miri r. >f!ri Jeiu Cliniii oclin^cntefnnn ικΐ.γυιηιο «ὐ.ι\ο, ^ηΠο cti.iin primo regni coin:ni Arnulphi gloriofidimi regis, lue capitula apud MogunLam untatfnu Luifoerlo e; luictn civitatis arviuepocopo, neenon CX a V Villibrtto (acre tcd s Cokmicnlis, leu etiani R_.itbûJo 1 revirentis ecclrliæ venerabilibus arcliicp.lcopis, cuin luis lutlr.ig.ineis, rxteracpie non modica multitudine, aLbxtuin fcil.cet X aliorum f.iceisiotum, tependa, oblêrvanda. ac hrnnter habenda conlbtuta umt.

C A P I T U L A

I.

Statuimus, ut oratio ab omnibus nobis tam pro gloriolo rege Arnulpho, ceu etiam & pro gloriola conjuge lua, necnon & pro flatu tetius Chriflianitatis, prout nos debitores ede cognolcimus, in eccleliis noflris aiiidue celebretur.

II.

ῦζ. annuncietur gloriofo regi noflro domino Arnulpho, quid fit rc.x, quidvc vocari debeat: Rex a recQe regendo vocatur. Si enim pie & jufle & mifericorditer regit, merito rex appellatür; fi his caruerit, non rex, led tyrannus eft. Antiqui auterp, omnes reges tyrannos vocabant. Sed poftea pie & jufte & milcricorditer regentes, regis nomen adepti. impie vero, injufle, crudehterque principantibus, non regis, fed tyrannicum aptatum eft nomen. Quia rex a regendo dicitur, primo ei (ludendurh eII, ut femetiptum fuamque domum, Chrifti adjuvante gratia, ab operibus nequam emaculet, bonifque operibus exuberate faciat, ut ab co carterj bonum exemplum temper capiant. Ipïe & falutiferis Chrifti prxeeptis fideliter atque obedienter obfecundet, & reéle agendo, eos quibus temporaliter imperat, in pace & concordia atque caritate, exterorumque bonorüm operum exhibitione, quantum fibi divinitus datur, conliftere faciat, & didis atque exemplis ad opus pietatis & juftitiae & mifericordix folerter excitet, attendens quod pro his Deo rationem redditurus ht, quatenus ita agendo, fandorum regum, qui Deo finccre ferviendo placuerunt, poft hanc peregrinationem confers efficiatur. De rege autem, qualis efle debeat, ita in Deuteronomio legitur. *Cum /njfrrj/wx fueris terram, quam Dominus Deus tuus dabit ttbi, pofederis eam, babitaverifque m tlia, ér dixtrts: Confiituam Juper nu regem, ficut babent omnes per circuitum nationes, eum confiitucs, quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum.* Et poft pauca: *Non babebit uxores plurimas, qua aliment animam ejus; neque argenti 6' auri immenfa pondera. Pofiquam federit in folio rej>ni lui y deferibet fibi Deuteronomium legis btt. ji'S m volumine accipiens exemplar a Jacerdotibus Lcvtitcx tribus, babebit fecum., legetque illud omnibus diebus vita Jua, ut difeat timere Dominum Deum fum, é* cufiodire verba er caremoma t ejus, qua in lege pracepta funt. Nec extollatur cor ejus in fuperbiam Juper fratres fuos, neque declinet in parsem dexteram vel finiftram, ut longo tempore regnent I)'Ple fi!,i edMI fuptrjfratl.* Attende, quod timor Dei, & cuftodia prxeeptorum ejus, & humilitas, qux non patitur eum extolli luper fratres iuos, & juftitix reélitudo, non folum regem, fed & filios ejus longo faciat regnare tempore. Ut ergo princeps extollentiam cavere debeat, eccleliafticus admonens ait: *Principem te con filtuerunt^. noh extolli, fed eflo in illis quafi unus tx ilhs.* In Proverbiis: *Rex qui judicat in verftate pauperes, tbronus ejur in aeternum firmabitur.* Item: *Mifericordia & veritas cuflodtunt regem, & roboratur clementia tbronus eius.* IIidorus r qui rcéte utitur poteftate regni, ita prtaeftare fe omnibus debet, quanto magis honoris celfitudine claret, tanto femetipfum mente humiliet, proponens fibi exemplum humilitatis David, qui de fuis meritis non tumuit, fed humiliter fele dejiciens, dixit: *Vilis incedam, & vilis apparebo ante Deum qut elegit me.* Fulgentius in libro de veritate pratdeftinationis & gratix. ClementiiTimus quoque imperator non ideo eft vas mifericordix prxparatum in gloriam, quia apicem ter-

~ I ANNO christi ait.

reni principatus accepit: fed fi imperiali culmine reda fide vivat, & vera'cordis humilitate przditus* culmen regiz dignitatis fandae religioni fubiiciat: i» magis in timore Deo fervire, quam in tumore dominari populo deledetur.* fi ψ eo lenitas iracundiAn mitiget. ornet benignitas poteftatcm : fi *ic* magis diligendum, quam metuendum eundis exhibeat ; fi fubicdis falubriter confulat:fi juftitiam fic teneat, ut mifericordiam non derelinquat : fi prz omnibus ita fe fandz matris ecclefiz meminerit filium, ut ejus paci atque tranquillitati per univerfum mundum, prodeffe fuum faciat principatum. Magis enim Chtiftianum regitur ac propagatur imperium, dum ecclefiaftico ftatui per omnem terram confulitur, quam cum in parte quacumque terrarum pro temporali fccuritate pugnatur.

III.

Regaleminifterium fpecialtter eft, populum Dei gubernare & regere cum zquitate & juftitia, & ut pacem & concordiam habeant, Audere. Ipfe enim primo debet defenfor ecclefiarum & fervorum Dei, viduarum, orphanorum, czterorumque pauperum, nec non & omnium indigentium. Ipfius enim terror&ftudium hujufcemodi, in quantum poflibile eft, effe debet, primo ut nulla injuftitia fiat; deinde fi evenerit, ut nullo modo eam fubfiftere permittat, nec fpem delitefcendi five audaciam male agendi cuiquam relinquat. Sed fciant omnes, quoniam fi ad ipfius notitiam pervenerit quidpiam mali quod admiferint, nequaquam incorre&um aut inultum remanebit, fed juxta fa&i qualitatem, erit & modus juftz correptionis. Quapropter in throno regiminis poficus eft ad judicia reda peragenda, ut ipfe per fc provideat & perquirat, ne in judicio aliquis a veritate & zquitate declinet. Scire etiam debet, quodeaufa, quam juxta minifterium fibi commiffum adminiftrat, non hominum, fçd Dei caufa exiftit, cui pro minifterio, quod fufcepic, indie tremendi examinis rationem redditurus eft. Et ideo oportet, ut ipfe, qui judex eft judicum, caufas pauperum ad fe ingredi faciat, & diligenter inquirat, ne forte illi, qui ab eo conftituti funt,& vices ejus agere debent in populo, injufte aut negligenter pauperes oppreffiones pati permittant. Plura igitur funt ex auftoricate fsn&arum feripturarum de minifterio regis quz feribere potuimus: fed ne onerofa gloriofo printipi noftro hzc admonitio noftra exiftat, hzc perpauca feripta fuffkiant.

T·ÎO·*«·ı πΓ?'" = 1. 2,^*'*"■

Multi contra Canonum conftituta, fic ecdefias, quas zdificaverint, poflulant confecrari, ut dotem, quam eidem ecclefiz contulerint, cenfeantad epifeopi ordinationem non pertinere. Quod fa&um dc in przteritum difplicct, & in futurum prohibetur. Sed & omnia, fecundum conftitutionem antiquam, ad epifeopi. ordinationem & potedatem pertineant.

ANNO CHRISTI

Quicumque presbyter per pretium ecdefiam fuerit adeptus, omnimodis deponatur: quoniam contra ecclefiafticz regulz difciplinam agere dignofcitur, qui alium presbyterum legitime ad ecdefiam ordinatum per pecuniam expulerit, eamque fibi taliter vindicaverit. Quod vitium late difTufum, fummo Audio emendandum eft. Itemque interdicendum videtur clericis five laicis,ne quis cuilibet presbytero przfumat dare ecclefiam fine licentia & confenfu epifeopi fui.

VI.

Ne cui liceat res vel facultates ecdefiis aut monaftenis, vel xenodochiis, pro quacumque eleemofyna cum juftitia delegatas retentare, alienare,atque fubtrahere. Quifquis fecerit, tanquam necator pauperum, [illegible] ab ecclefiz liminibus excludatur, donec ab ipfo quae fune ablata vel retenta reddantur. Ex eodem concilio capite * quindecimo: Si quis quolibet tempore, cujuflibet poteftatis aut ordinis perfona, contra inftitutionetn fanéli concilii ventre tentaverit, aut aliquid de confuetudioe, vel facultate xenodochiorum vel ecclefiarum ab» ftulerit, (quod Deus avertat) ut neca» tor pauperum irrevocabili anathemate feriatur.

VII.

Relatum eft fanftz fynodo, quod a malis Chrifiianis plurime vexationes facerdotibus Chrifti, feu exteris clericis inferioris gradus, fzpiflime inferantur. Unde vifum eft fanflo concilio, ne inantea talia exiftant, jaculo fpiritali eos percutere, ut fi quis clerico aliquam injuriam, feu calumniam ingefferit, a liminibus fanâx ecclefiz arceatur ufque ad condignam farisfaâionem.

VIII.

Ad aures fan&z fynodi Arno venerabilis Vvirtzburgenfis ecclefiz-fe reclamavit, quod quidam fcelefti quemdam honorabilem presbyterum fuum comprehcndiftcnr, eique nares abfcidiflent, & capillos ctpitis incidiftent, nec non & fzvts verberibus cruciatum femivivum reliquerant. Unde tanto fcelere inaudito pera&o, fanda fynodus vifceribus mifertcordi» erga eumdem commota, flatuit communi confenfu, ut iidem temerarii, Deique contemptores, qui tale fcelus aufi funt perpetrare, anathematis vinculo conftringaniur, quoufque a proprio epifeopo poft dignam pceniten*

*/^/... (t'p"

ANNO CHRISTI

centiam abfoluti fanâx matri ecciefix fo-A ciari mereantur, aullufque cum eis in aliquo communicet, nifi in hoc, ut cos ad dignam fatistationem peragendam hortetur. Si quis autem poft hanc fencentiam a nobis prolatam, fciens cum eis communicaverit, uno codemqne mucrone cum ip6s fdat fe a nobis elle percufium.

IX.

Mii MiiTarum folemnia non ubique, fed in locis ab epifeopo confeeratis, vel ubi permiferit, celebranda efle cenfemus. Concedimus etiam, ut ficubi (quod noftris exigentibus culpis ptrplunmum eft fa- B ftum a Notthmgnnis, feu alio' qualicumque modo) ecclcfi*· fuerint inccnfe, in capellis Miflas interim liceat celebrare, donec ipfx ecciefix reftaurari queant. In itinere vero pofitis, fi ecdefia defuerit, fuu divo, feu in tentoriis, fi tabula altaris confecrata, exteraque minifteria facia ad id officium pertinentia adfunt, Miffarum folemnia celebrari permittimus.

X.

Ut clericis interdicatur, mulieres in domo fua habere, omnimodis decernimus. Quamvis enim facri canones quafdam per- C fonas fœminarum fimul cum clericis in una domo habitare permittant : tamen, quod multum delendum eft, fatpe audivimas, per illam conceffiooem plurima fcelera effe commiffa, ita ut quidam facerdotum cum propriis fororibus concumbentes, filios ex eis generaifent. Et idcirco conftituit hxc fanda fynodus, ut nnllur presbyter ullam feminam fecum in domo propria permittat, quatenus occafio male fufpicionis vel fadi iniqui penitus auferatur.

XI.

'•"4.Tv‹ıΓ Attendendum eft omnibus, & fideliter cuftodiendum, & illius ufurpationis contume',a depellenda, ne praedia ufibus fecretorum cacleftium dicata, a quibufdam irruentibus vexentur. Quod fi quis fecerit, poft debitx ultionis acrimoniam, que erga facrilegos jure promenda eft, perpetua damnetur infamia, & infernali carceri tradatur, aut exilii perpetua deportatione feriatur : quoniam juxta apoftolum, oportet hujufmodi hominem tradere fataux, ut fpiricus falvos fiat in die Domini,

XII.

Presbyter non adverfus epifeopum, non diaconus adverfus presbyterum, non fnbdiaconus adverfus diaconum, non acolythus adverfus fubdiaconum, no© cxorcifta adverfus acolythum, noa leftor adverfus exorciftam, non oftiarius adverfus ladforem det accufationem aliquam. Bt non condemnabitur prxfui» nifi in fepeuaginta duobus: neque prxful fummus* a quo- quam judicabitur· quooiatn fcriptum eft: *Nm rfi difcifnitu for** Prcsbyter autem in cardine qonftitutus 9 nonmfi in quadraginta duobus tcftibua damnabitnr : diaconus cardinarius conftitutus nrbis Romae, nonnifi in vigiotifex condemnabitur : -fubdiaconus, acolythus, exorcifta, le&or, oftiarius, nifi, fient fcriptum eft, in feptem tcftibus non condemnabitur. Teftes àutem fine aliqua fine infamia, uxores & filios habentes.

XIII.

Ecciefix antiquitusconftitutr nec decimis nec aliis 'polfeflionibus priventur lta ut noria oratoriis tribuantur.

XIV.

Nullus epifeopus alterius parochianum pneiumat retinere aut ordinare abfquc ejus voluntate, vel judicare, quia ficut ejus irrita erit ordinario, ita & judicatio, quoniam ccnfcmus alterius nullum judicis, nifi fui, fententia teneri. Nem qui cum ordinare non potuit, nec judicare ullatenus poteft.

XV.

Si quis epifeopus judicaverit, vel ordinaverit alterius parochianum fine confenfu, & voluntate fui epifeopi, oportet non fine increpatione in communi concilio admitti, ita ut ecclefiafticum ultra non folvat canonem.

XVI.

Qui facerdotem morti voluntarie tradiderit, carnem non comedat, nec vinum bibere prxfumat omnibus diebu* vite fax. Jejunet autem ufque ad ve(peram, exceptis diebus feftis atque dominicis. Arma non fumat, & ubicumque ire maluerit, nullo vehiculo dedu- D catur, fed propriis pedibus proficlfcator. Ecclefiam per quinquennii tempus non ingrediatur, fed cum (aerarum orationum officia, aut midarum folemnia celebrantur, ante fores bafiUcx perfeveret orans ac depreeans Dominum, ut tanto crimine abluatur. Poft expletum vero quinquennii tempus ingrediatur ecclcfuiro, non tamen communicet, fed inter audientes tantummodo ftet, vel dnm facultas conceditur, fedeat. Dum autem duodecimi anni curfùs fuerit fiattus, communicandi ei tribuatur medeEla. Maneat tamen tn reliquis obferrationibus tres dies per hebdomadam, ut ad perfe&ioois purificatus mereatur venire culmen.

XV1L

Admonemus atque pnecipimus, ut decima omniao Deo dari non negligatur, Înam Dominus ipfe dari fibi conftituit. imendum eft enim, quifouis Deo debitum futim abftrahit, ne Deus propter peccatum fumn auferat ei neccffaria fua.

ANNO CHRtSFI

Qui vero decimas poft crebras admoni- tiones & praedicationes facerdocum dare neglexerint, excommunicentur.

XVIII.

Perlatum eft ad nos, quod quidam Altmannus nomine, fibi commatrem fpiritualem, ex parochia Arnonis upifeopi, fcelcfto conjugio aifociaiTet ; *fed poftea per* facramenta ab ea feparatus, modo iterum eam fibi impia copulatione habet fociatam. Quem, quia tale fcelus perpetratum habere audivimus, fecundum conftitutionem fandi Gregorii papz, gladio fpirituali percutimus, cumque anathema- B tis vinculo innodamus.

XIX.

De presbyteris, qui crimine fornicationis five aliquo capitali fligitio accufantur: Ac non habent collegas cum quibus fe ex* cufare polfint : aut fi forte lapii fuerint, quomodo fatisfaciant : in quorum judicio, neque ad dexteram, neque ad finiftram declinandum eft: fed regia via gradiendum. In concilio Neoczfareenfi capite primo feriptum eft : Presbyter, fi uxorem acceperit, ab ordine deponatur. Si vero fornicatus fuerit, aut adulterium pcrpetraverit, amplius pelli debet, & ad pceniten- C tiam redigi. Irem in concilio Carthaginenfi, capitulo vicefimoquinto feriptum eft : Aurelius epifeopus dixit: Praeterea cum de quorumdam clericorum, quamvis erga uxores proprias, incontinentia referatur, piacuit, quod & in diverfis conciliis firmatum eft, ut fubdiaconi, qui facra myfteria contredant, & diaconi & presbyteri, fed & epiicopi, fecundum priorum ftatuta, etiam ab uxoribus fe abftineant, ut tanquam non habentes effe videantur. Quod nili fecerint, ab ecclefiaftico removeantur officio. D *Cxteros* autem clericos ad hoc non cogi, nifi maturiori ztate.

XX.

De precariis injufle& irrationabiliter fadis, e*QjMe cum vi & fine noftrz voluntatis confenfu habere volunt, ficut in Remenfi concilio ftatutum eft capite trigefi. mofeptimo. Si quilibet hominum res ecclefiz per mendacia vel mala ingenia in precariam fibi acquirere voluerit, & poft fadas precarias eadem mendacia ad aures ejufdem ecclefiz redoris delata fuerint, ipfa ecclefia res fuas, quz ei mendaciter B abftradz fuerunt, pleniter abfque ullius contradidione omnimodis recipiat. Ille vero, qui res fuas per eadem mendacia propter cupiditatem ipfius precariz, eidem ecclefiz tradidit, fimili modo in fuam recipiat domitfationem.

XXI.

De his qui in ecdefiis feu atriis ecclefi« vi*®» moverint, & mutuo inter fe confligunt, ex concilio Moguntiacenfi tempo- re Caroli capite vigefimoquarto, przcipimus, ut in ecclcfiis live atriis ecclefiaj-um vel domibus, placita fzcularia minime fiant, quanto minus rixz & contentiones? Item capitulo trigefimonono : De honore ecclefiarum, & his qui ad ecclefias confugiunt, & quod ecclefia cum ma. gna reverentia adeunda fit, ficut in capitulari dominico continetur, & in Moguncjacenfi, & Turonenfi, ac Arelatenfi tempore gloriofi imperatoris Caroli conventibus decretum eft.

XXII.

De his qui decimas fiias dare nolunt, & injuftc iubtrahunt, ita ut qui quinque aut eo amplius aratra habuerint, juxta zftimationem unius aratri perfolvant : & qui hzreditatem ecclefiz noftrz fibi vindicant : & de fervis, qui decimas, dominis confenticntibus, dare nolunt, concilio Arelatenfi capitulo p. feriptum eft: Ut unuf quifque de propriis laboribus luis decimas & primitias Deo offerat : ficut feriptum eft : *Dtcimot er frtfuitiot tuts* |»ms *terdabis ofjtrrt Douttno Dto tuo.* Ubi nec liber, nec fervus excipitur, qui omnes unum fumus in Chrifto, apud quem nulla habetur per fonarum acceptio. Item in concilio Arelatenfi, capitulo vigefimo: Ut ecclefiz antiquitus conftitutz, nec decimis, nec ulla alia poffeffione priventur.

XXIII.

Multi funt, qui fecundum humanas leges divina (pernentes judicia, telles ac conjuratores fibimet producere volunt. Quos minime admittentes, ficut unum confitemur Deum, unam fidem, unum baptifma, ita etiam una per cotum mundum ecclefia uniformiter pari lege dc fi* mili religione excolenda eft. Itaque decernimus, ut juxta divinat legis fandioncm, & fecundum ipfius fedem civitatis, in qua ratio ventilatur, unaquaeque gens, & eunda adjacens parochia fubjaceat, ita ut audoritate epifeupi, aut judicii examine, aut facramcnri proteftatione fe expurget. Et non minus quam quatuordecim annos «taris habeat, qui ad teilimonium admittendus eft fecundum cenfuram canonicae infticutionis, ficut in Africano concilio capite nonagefimo odavo feriptum eft. Teftes ad teftimonium non admittendos, qui nec ad acculationem admitti przcepti funt, vql etiam quos ipfe accufator de fua domo produxerit. Ad teftimonium autem infra annos quatuordccim «tatis fua: non admittantur.

XXIV.

Decrevimus etiam, ut pacis bonum & concordiz ab omnibus indifrupre teneatur. quia fi inter nos fideles, ut in capitularibus domini Caroli legitur, pax & concordia habenda eft, dicente apoftolo

Pace·» ftfniu^ini & ftnSHtettm , /ne far· nt-

Achrwtl - - Datat: multo magis inter epi-
càrou*M e fc^PO' & comités effe debet, qui port
..'T·forât* imperialis apicis dignitatem populum Dei.
**r' ··· regunt. Ita enim inter fe concordate do-
utent* ut alterutrum fibi ad Dei (ervitium peragendum, & minifterium fuum explendum, non folum non noceant , quin pq-
T»»ea«ai« tius adminiculo fint « .Comitibus quippe
umpmrc·- Sc judicibus, rcliquoque populo expedit ,
'· ""<·»»· ut in Turonenfi concilio legimus temporibus prxfati principis aâo , ut fuis fint epifeopis confentientes & obediences, propter Dei amorem, & femper ab eis Utile quarrant confihum, illorumquc falubna non fpernant monita, fed intenta cordis aure audiant . Similiter vero & epifeopi pnedi&as perfonas fimiliter fufeipiant, honorificeque erga eas in omnibus agant , & fic fefe mutuis Audeant fublevare confolationibus.

XXV.

«ïiioi Θβ «OMfefiw clericorum , monacho-
■<··<>.« ç. rum, atque puellarum , que clericis five
M laicis beneficii jure donata funt, placuit ut tales eis praeficiant provifores & prxpofitos, ficut in CabifonenC concilio fcriprum eft , qui & przefle noverint & prode(Te, & qui ad epifeopum recurrant, & fecundum ejus ordinationem ad,conventum fynodi occurrant, & commiffum fibi gregem canonice & cum magna religione cuftodiant , quafi rationem de animabus eorum reddituri.

XXVI.

De viduis przcipimus, ut nequaquam^ cito velentur, fed in poteftate earum maneat , confentiente epifeopo , utrum nubant, an profefiionem caftitatis affumant, ufque dum probetur earum converfatio , ne forte de eifdem dici poffit, quod ab
r<». i. apoftolo dicitur: euttm in dtiicili l*nt, vivtntt auri** font. Si autem propofitum caftitatis aftumpierint,aut monafterii clauftris regulariter confttingantur, aut domi manentes caftitatem fux profeflioals integerrime cuftodiant . Quod fi a propofito deviaverint, canonicx inflirutionis Centura corrigantur. Quod & de virginibus , fi moechate fuerint , ftatuimus , ficut in concilio Eliberitano capite decimotertio (criptum eft: Virgines qua: fe Deo dedicaverunt, fi pa&tim prodiderint virginitatis , atque eidem libidini iervierint , non intelligences quid amiferint ; placuir, nec in fine dandam eis elle communionem . Quod fi fcmel perfuafss , ad infirmi cor-
T poris vitia * lapfc, toto tempore vitx
" ' fux ejufmodi femina egerint pceniten-

Atiam , ut «bftineant fe a coitu, placuit cas ia fine commanione accipere debere. cHion ·<··

Nota SimmMEBin ii,

la hac fyaada bec ■···> In prlaws ©bfetvat· dlgBBaa Araalpbm. . Scut hie, lte atlarn ·pu4 MMM alia· (tripla- at (writ ia. ··· ·· .nri«i> Arautphtw non imperatur , (ed rax flame·· parum ; «at noarlaaru, repaelatar *i* ao quad aafaa aflat imparatarls nomen aflumare, aifi lliad · *itit* apolalica prias cut' latum effet . Qarmobram perperam agate eunriacuntur t c***· *··· qui lai»·» pol «bitam Caroll Arnulpaum taaquam ba· <>hl V®f reflam imparti iatparatoram sonlsMt. Hand fynoduai propcar infelicem"flatnm eeclefiarum Germanicarum congregatam erfe « indicant patres la peafationa hufur *fftw*fli j caaqpie r<lbas priuribua cdooBibus Arnalphus ran la* (Iraatuzm plimoacatur quonsado fe la ngimiae regal be' l "7^ d.U«, p.t.t ···7· »... Ar-I- a pbi cleAioaem bale fynado caagragaada occahaatm ali- , im pcabaifle. Da I.ulibârta archiaplfmpo qui condita praiun, d· elafqua rebas peaclare gêfils , plurima fcrî\ bit Serarius libre quart· hiftaria Muguet····

Obiekvatk) PP. Maktkne et Dobano

Ex ' Prstfat. in ampliis. Colleâionis Veterum Scriptorum Tom'. I.

Aano SIS. c«l«brsts fuit MogaBtla Synedus, tsaspo'· Atnulabi laiper,'»ri· , <uiu· qaifl·» clwmi pr»kû«*a flaShCml So<. lcfu eflitarts I >t fl« au«««··, * noflue» Kplfcoperuas iltaai c«l*b*4niinm altam «F«d ··» **·"-tlaaa. Vttooa «x Alpfoaut· i-rUsiici CeloataaSs Arcbiap. Ka Corbcja ··<· Moiiltfto hic efli·· ». MSl. flUcihlMS ·fuies falteas «». cwm «igeias· VTIlIibarto M«bi«y. Col«»ieafi baie raaeflie int«iful<· *i* qaarua «austaM ··' mi·· profat foi·*·· aacrmpc , <|m lu· Oeb«i«Bf * Httiv«rd«aH Maaafteriis privilegia affaruatar. rtlitue ia saaabbus PaflarbwaeaSbas hoc erfli··.· Falco RcsmoSs» VTillibatio, AgrlpaiMaSs , Tbisflmosus Sslsbargabfa » Rabboflo Tr«»ir«aSs, Joaaass Rothoalageafic arcbteal/s. Hilflegriasu, AlbarSaAeafis Eptfoopws , Aflaigarias Hamsbargaabs srcbl«plfcopas > An» VlrssbargcaSs » Liavssrflas Vsr««H*aks » Roflbanus MstsaS», Aflsltlatas VutaMtiaaGs, G*flefriflas SptrcaSs, VPtebsrtM Hilflaass-MiaHaSs, Det. VarflaaaaSs, Dofliio CsaMtaMafis· Hanot,tus OsieaieaCi. HerdUo NovittaMgsafls , Reltnwaas Stiattbargsafii , VFtldo Frifngtal!· , Tbtaflulfu, Caraesabs Epifeopi.

Eo ia Coacllio prater »·. raaoaas, qal afiltl faut » ···Ait· fcitraat daaruai Ssxvnkoiua satiftham qaatvia « OintbrageaCi St PaflsrbornsaSe » leftsai· Anslida Paflerbvraaa S . OsBsbrugaaG, qaerebatar Câblâtes Ecdefia C·· flectuMS, quae Cobba *b debitum Gofcini Epifeopi aeartecat ad GatbeieaC· St Herleerdeafe ceaaabia . Elia Fadetbaaenfi, letent , ardiaatu. Epileopv, cau&batar fubtt>Oa faa *tlft* jatifdiâioai eedeta cenebia , qaor·· l«a-■Mtütatea, fire . ae valgari fernsona utar , aaeastlaaie)ara ea axcraverear > at potellati Epifcopali , «<1 in ar-Aiaatiaa· herurn Moaafterlorant, val In Ecdefia» aaaabftatUa febiaClaa » val Ib Sacardate, & clarico» asraaaflaai Eccfefiata* rallaqaaratar nihil › Btataf facultatem ordlaaadi facroe anialAro, , teaapia « altaria coafecraafli , conficiendi chrifma . farraaMatumque coafirmaciaais leipertteadl . Utraqua cauls dtu taaltumqua agitata. BiTa caufa cecidit . |ud>caton>que all facanduas Corbajaafea , *te* Herivordeafe, . adito folemai decreto , quo atrtqaa aeon.lterio l'aq coafiraiau aft iralBoaita* ao. antlfiaaa chirographo* Ofitabrugenfi, caufam ladaclfcat reaiaafiffc » ran»··· effe&stn «agit, qnsia coaftûam Ccribu peadsâus Aaaalifta Padarbornctifis , donee tandem ArmiMus Imp. 3n..(pj. in Woraietieafibua comieUa» lita abrupta , Ofosbrugandbu· decimal *sadfll* iaberet . Uada ld aceaparit vir eruditus no· tradit » fed nec ullam «Sert mrâortta· p ten*› qua camprobati v»l«at . Naa wro bind ebfiatiia E· cvlintMUi qu«Aioae« da dtcimit agitata* aliqa· «cdeiiafltco jodkia tataalnataai faHTe ip canetlia Mogaatina i fi quod »ara dieerfum la eaaeitiis VoratatiaaSWe decrecua» fuit, fervataa» nan efle. Primeras peabat VTti-HUcti arehlep. Caloatcafis privrlagtuai l». Eptfropaeum chtrsgrapbo fubfcrlptnm, quo decrata In Epifcapatu Ca-Unitafi haAeaui palafl* atteruntur Carbajenftbus t'qnod pei.Uagtua, fubfoquaata, avebiepifeopi ratum habaara, bc ·ovillam tine It*o. Friderica* , qui vifo coaciki MagantlBi dactata antacaflarum faatu* fubfcripttoBilHie r».

fata dtecafiba, «olufffi* racas perpetusiqna «ia Monachia CurbasauSbus. Quod auram fiatat· ia Camitiie Want >>«*Abus fl· rafiflauflie Ofaabrueeab Ecelafia flecraaa , 6

CONCILIUM MOGUNTINU'M

OCCASIONI Λ*NüL»H1 NO»t «IOIS

Anno 888. celebratum

4 D' D I T I o,

u„-SV7\X7^oehw £abuel edites epifcoporum, qui con- r4* ı-ı«-1 v cilio huic adfuerunt, nomina .ex Martene^ Veter. Monum. tom. I- coL 66». "recitat . Scriptor vero ille hac accepit ex charta privilegii io ea fynodo lati prq Corbejenfibus dc Herivordienfibus monachis. Privilegium vero illud neuter recitat, qoanquam ipfiim referre ad editorem Venetum maxime lpcftabat, cum geftorum ejus concilii pars fit. Supplendus eft igitur mihi defeAus, integrum privilegium afferendo , quod ex Mahjllooii aonalib. BenediAinis tom. III. in appendice num* XXXI. reptmfento: Juvat tamen prius meofem , quo concilium hoc haberi potuit, a me in ednotatiombus ad Pagium ad A. 888. num. XI. inveftigatum , hic indicam . Ita vero ego ibidem. Interfuit concilio Hadalgarius Hamburgenfis, quifescrfit in epifeopatu S. Remberto, idemque anno eodem , quo habitum eft coocil. 888. die XI. Junii deceflerat, ut Bollandiftu ad diem V. Februarii adftruunt . Fit inde ut concilium hoc citius quam labente Junio haberi minime potuerit,

DECRETUM SYNODI MOGUNTINÆ

Dt ltbtrMr aoiuftritwH Carkj+ntvr tf Htnftrittfit.

1« A-»!. Cbrit^e* * Λ^Oηvenit epifcopali auâoritati pie folliciteque ^emP^r cogitare , quatenus ita ecciefiarum Dei follicitudinem habeant, ut facris locis, in quibus jugi Deus famulantium fedulitate placatur, opportuna conferre luffragia non dctreàeol. Unde ego Liudbertus , licet indignus , Mogontiacenfis archiepifcopos omnibus iaoAat Dei ecclefias fuggero, quia venerabilis frater nofter Bovo abbas monafterii, quod vocatur Nova-Corbeja, attulit nobis quamplurima chirographa gloxtofitfimcrnm prindpum ad confirmationem privilegiorum ejufdem monafterii promulgata, inter qua proxime ei collatum , communiter dt ipfius, dc Herivordcnfis monafterii fiatum confirmabat, dattfm fcilicet a gloriofo rege Arnulfo his ipGs diebus noviter ad regnum provcAo . Super hac etiam chartas duas oftendit Romanorum pontificum , Adriani , atque Stepbant .in ipfis chartis concedentium , ut io tuitione fanAa fedis Apoftohc- prafatum Nove-Corbeja mootAerium perpetualiter haberetur, fimulque apollolica auftorltate decernentium, ut idem monafierium pteniflianam habeat immunitatem ab omnibus quoquo modo foris , vel intus monafteriam in res ad iNud pertinentes fefe prater voluntatem abbatum lod ipfius permifeere cupientibua . «ka,-.. igime omnibus apud nos nrfiftis, * petiit profatus venerabilis abbas, quo dc ea, qua facris litteris paifiimonim prineipum confirmata fuerant, noftra quoque auftoritate rcboraremus, dc his , '<|t>- ab ^poftolica fede decreta funt , noftrafubfcriptionis cartulam adjungeremur Nos itaque confiderantcs 2eiJKi°fema/ęho ... nem, paftoraliique cffe officii fervorum Dei giter utilitati comtqodifquc profpicere , decernimus, ut pnefita duo monafteria, Corbejenfe videlicei monachorum , atque Herifordieofe fan. Aimonialium , de omnibus rebus , qu« vel in communi fupra memorati principis charts , vel fpecialibus aliorum priocipum praeceptis confirmata cis elle qofeuntur , nihilominus talem ex ecclcGaftica, de epifcopali lanâtone obtineat firmitatem, ut nihil habeant , unde fe tueri pof* fent, quicumque fibi promittunt hasc aliquo mo* do fe poffe immutare vel infringere . Habeant igitur prefâta monafieria rerum luarum liberam io omnibus difponendi regulariter poteftattm, ut quarcumque eiidem monafterlls in auro , vel argento , in agris, dt famulis, feu quibuslibet rebus fuerint oblata , five in prefenti die collate elle confiant , in diipofiiione maneant eorum , qui eiidem locis przlati funt . nt quidquid fecundum Dei timorem regulariter , dt canonice difpoluerint ad ecclefia! ipfius utilitatem, liberam in omnibus cum confilio fratrum , fora* rumve faciendi habeanr poteftatem . Et ut plenius profequamqr, quod fanAos apofiolicos jam diâcs intendifie fentimus , atque ante eos beatum Gregarium, atque reverend- memorise Nicolaum fanxifle de ftatibus mooafietiorum invenimut, nos humiliter tantis auftoritatibus fob* D feribendo, confirmamus: ut nullus epifeopus Paderbrunnenfis aliquam ex cis vel accipiar , vel expofcat portionem; neque vel in hia qui regi* miuts,locum tenent, vel in ipfis congregationi* but, aut in ipfia cceoobiis poteftatem obtineat ; neque iporutn dominatione potietur ulla, neque in clericis, neque in famulis , dt in omnibus , quaccumque ad monafteria ipfa videntur habere portetf>onis rcfpeAum, ficut ab omnibus eia haâenus fervatum, dt confenfum cft epifeopis , in quorum parochiis res eorundem monafteriorum conjecere ridentur. Nec ad ipfe mdna/lerta, vel cellas eorumdern , vel ipfe per fe epifeopus vd oeconomus ejus , vel archipresbyter , aut atehidiacomM illius , feu quariibet ex ejus agentibus perfona poteftatem habeat accedendi ; nifi forte neceffitatls ceofa , vel dilcAionis gratia vocatus advenerit ; ne importunitate fui, miniftrorumque fuorum inquietudine faert» locis fiat moleΛia , neque ia ecclefiis pnafatis mousAeriis fubjeAis , vel in presbyteria ciidem ecelcfiia ordinans aliquam remet facere perturbationem, novam cor», ftitucudo, dt antiquam conftitutionem violando; fed ficut regulariter canonice difpnfita lum , & longo jam tempore manentia , na quoque futuris temporibus maneant ioconcuffa. Ordinatio* nes, que contrario non luerint ipfis monafteriis,

agere

agere non differat . Altaris quoque , fic bafilica- A
benedi&ionrv Ite confecrationcs, prout ne- anno
celhtas-pullulaverit, vd .hl ifiis muuaitenis, vcl CVr»,5ri
*n 1>ris corum concedat. Chrifma <|uo- ibia.
que, oieumque conlecraium per (mgulo's anno»
prxbere non di^Tera- , 5; pto his omnibus nullum munus exigat , ne Spiritus Sandi gratiam vendere conatus , Simonis, quod abiit , damnationem incutiat . Hoc conlhtutum non iolum Paderbrunnenfem, verum etiam omnium locorun epifeopus , ubicumque praefata monafteria , vel ecdefias, vel agros, vel familias habere noteuntur, obietvare fine cuudatiohe feu contradictione oportet ut nullus poicftatis juie rebus eorumdem inpnafteriorum abutatur; fed maneant omnia m putdlate eis Prolatorum, fic. regulari B dilpofitivne quxeumque, ut diximus, vel inagrir, vel in familiis, vel in decimis cis Conflant effc collata ; ficut & apoftofica , & imperialia praecepta , partim fimul, partnn lingillatim eis confirmaverunt . Abbatem vero, vel abbatilTam in his locis eligendi *temper* habeant potellatem, fic eam perlbnam eligant, quae propoiuum converlationjf in utrolibet monatterio , À moribus, & habitu profiteatur; non canonicum, aut laicum, neque alterius monaflerii monachum ; in quo fpecialiter nos audire dignetur .regia dominatio, ut nullam eifdem mouafteriis prxponant pedonam, quz non ab ipfis congregationibus fuerit regulariter eleda . Debent enim mundi principes honorem ptadlaie Deo, quem hbi volunt puellari a Deo, C videlicet, ut quemadmodum cupiunt a Deo fibi collatum regni honorem confervari , fic ecclefix Chrifti fuam non dedignentur fervare legem . Non enim decet , neque juflum videri poterit , ut fibi militantibus de ecclefix Chiilli polTefliombus mercedem reftituant , & quod de republica iua retribuere debent, reJderc velint de his , que coliata fum Deo . Qua de re noverit clementia, vel nunc confidentium, vel fuccefflioqis jure omnium futurorum prmciputn a tede apoflolica fancitum , noftraque fublcriptione roboratum, necnon & antecedentium regum prxcepus cautum, ut przdiâis roonafleriis nullas prxhciant perfonas de quocumque ordine, nifiqux per *de*âionem probabilem fumatur . Quia vero multxD quxmntur ab importunis hominibus malignitatis occafiones, fic necefle eft femper adverfani tela clypeo proteftionis repellere: quod apollolica decrevit auâoritas nos quoque approbamus, ut qui ordinati fuerint ad regimen fxpe diâorum monafteriorum , nulla poteftatc prxvalentc dejiciantur , nifi criminis caula fuerint deprehenG , cujus merito reâorum non debeant adminiftrare officia. Infamix vero maculis , five criminis alicujus denotatione fi fuerint appetiti, non prxtcr canonicam & regularem deponantur examinationem . Si quis ergo apoflolicx fedis decretum , cui nos hanc confirmationis cartulam veneranter fubfcripGmus , contemplent, pioculdubio damnaponis cenfuram fufcipict, quam credimus divino E fpiutu per apoftolicam linguam prolatam . Nos igitur noflram fubfcriprionem anuli noftri imprellione lignantes , obfccramus fratres , & coepiicopos noftros omnes, in quorum manus ifta devenerint, ut fua etiam auâoritate , fic fubfcriptione hxc confirmare velint; ut quicumque hxc temerare prxfumpferit , generalitans noftrx fententiis ita anathematis vinculo obligetur , ut neminem habeat, dc cujus favore fibi' blandiatur , aut fe tueri polle putet a fententia damnationis. Condis autem ifta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Cbrifli , quatenus fic hic frudum bonr sâioms recipiant, fic apud diflriâum judicem premia xtern* quietis inveniant . Et —

qUia apOjio|Ifie audoritati hiblcribentes ïfla edi- anno
dimus, /ullum efl, ut t.llam laeram ledem etiam in hoc honoremus, ut appellationes ad eÿn fie-*'ri lierai a pixdiâis locis cum netéditas fuerit : eo videlicet I tenore , ut (1 hoc lonftitutum ab aliquo fuerit przvaricatum , Metropolitanus eorum epifeopus, quo ego nunc licet indignus fungor officio , perfonam hujus fan&onis violatricem conveniant, flt hujus noftri decreti teflificationem- ipnotefcat : utque ab eo , quod prave geflit, recedere- non meretur , ex communi omnium epifeoporum auâoritate conteftetur ; at fi ille contumaciter in fui «fisâi perpetratione perbitet it , licentia eis fit Romanam , apollolicamque fedetn adire, & neceflitans fuae caufas ante Papam, qui tunc fuerit , urbis Romæ deponere, ut per enm a prxdiâa caufa reusjullx damnationis fententia multetur.

Folco munere divino metropolitanus ecclefix Remenfis epifeopus , tenorem hujus fanâionis perlegens , fie diligenter pertraâans, in omnibus eam probandam , fic corroborandam efle judicavi , tam propter antiquum jus monafteriorum , etiam his coenobiis confervandum, quam ad prxcavendas nihilominus molefiias hic fummatim prohibitas, qux modernis temporibus contra faera monafteria per quoidam epifeopos recenter ordinatos , nec non etiam per quorumdam litteorum infeftatioiiem graflari coeperunt ; ad quas inhibendas, rationabilis ordo fe[redacted] ett , ut & glorioforum principum hic conceffiones, & pontificum Romanorum privilegia , fic archiepifcoporum ejufdcm monafterii his omnibus aftipulatio, fic ut exteri velint epifeopi aflenfum prxbere, nequaquam fpernendt hic contineatur petitio; cujus gratia illeâus fimul , fic prxfentialiter ab eodem venerabili archiepifeopo Liudbcrto, necnon a Bovone religiofo ejufdcm monafterii abbate rogatus , lioc decretum epifcopali auâoritate raturn efle decernens, in nomine Patris, fic Filii, fic Spiritus Sandi confirmavi , fic. fublcripfi.

Vvilliberihus AggripinenGs ecclefix archiepifeopus huic decreto mex mediocritatis recitato atreflationem, fic aflenfum prxbens , quod neceffa*no* ac rite promulgandum fit , fub atte(latione nominis Domini noftri illud confirmavi & fubfcr ipfi. Thiadmarus ecclefix Salzfeurgenfis archie* pifeopus huic decreto confenfi , & fubfcripG Radbodo Trevircnfis arehiepifeopus approbavi & fubfcripG. Joannes Rotomagenfis arehiepifeopus confenfi , fic fubfcripG . Hildegrimus Haiberftadiengs epifeopus confcnG & fubfcripG . Adalgarius ecclefix Hamaburgenfis arehiepifeopus confenfi , & fub. Liuvardus Vercellenfis ecclefix epifeopus con. & fubf. Arnoldus Vvirtxiburgenfis ecclefix epifeopus conf, fit fubf. Hrodbertus Mettenfis ecclefia: epiteopus conf. fit fubf. Adalhelmus Vvurmacenlis ecclefix epifeopus conf.&fubf. Godclhancus Spirenfis ecclefix epifeopus coni. & fubfc. Vvichbertus Hildeneshemenfis ecclefix epifeopus conf. & fubf. Dethmarus VirdinenGs ecclefix epifeopus conf. dc fubfcr. Dodilo Cameracenfis ecclefix epifeopus conf. & fubfc. Honoramus Belvacenfis ecclefix epifeopus conf. & fubf. Herdilo Noviomagenfis ecclefix epifeopus conf. & fubf Belthramnus Stratzburgenfis ecclefix epifeopus conf. & fubfcripG. Vvaldo FrifingcnGs ecclefix epifeopus conf. fic fubf. Thiadulfus Cnracenfis ecclefix epifeopus confenfi fit fubf. Hxc laera continuante, & confumante anno Dominicx Incarnationis DCCC. iupra LXXXVIII. in unitate San&i Spiritus.

CON-

chÜSI <» «MBHBOiO(MOIïσ'II)-ili»_|im!)C3aOltuJ!UÆ31i^Heaœi c^o, 11«.

CONCILIUM METENSE

(Epifcopi· fob Aranlpbo rem «etebraram Kalcadis M*ii, anno Chrifii, ut conjcftura eft, dccсxxcvih. Swphani pap· V. anno m. Odoa· régie primo.

TITULI CANONUM.

I-ftri *pee e pqgaair, 49 teuteeiiei* Cirtfia. ■w *per tetteietieetet atentat e Dee tatphteaàa*

II. Mr *ieeMei ttd^t febu feetrJet ettipiet : et VtMaat tllaraat partent faiti fiaieret afarpent.*

III. *Oeet frtikfttr aneat JelaataeeJe letet ectie-Jtet.*

IV. Ur dr *aeaafe eetlega aaUnt teafat enigetnr: 49*

VI. *üf pnipteri letot* fi* *cqlhwat* /eterietalià tieviaet tpifcepe, & cieifete fab fere cefaHitel;* rimes «r>rir,-M *ieieerem Meaeeetit* am «IM· *ter : D it iit* fri *tfae/tt m lepti/iae feftL* pMUt·

VII. *Dt mate w Jetait eiet , aat Met.*

VIII. Mr *atiga ia Mit* «m *ctefirrretit aee fieat : 49 Wtie* λ ttonpiftepù cn/ttftlt t ti φ/ιι-pit nuftmtitr.*

IX. *De iaato feaDieteaieliivt et fechutt i»* <r-I^Ura *rttrttfis: 49 it Hietem faeriiegMa* cm.

X. *Bateanaeùtati fi Pelcerieat prtiipterave evi* tarent.*

XI. *Battaaaaaieati previacia vagateret t itaa TM Hrùet 9 Leetherttu.*

teteeetttiit.

XIII. *Prêtât tuet trOaane jejee» pre regt.*

PRÆFATIO.

ANuo ab incarnatione Domini noftri Jefa Chrifti dcccxicviii. regni domini Arnnl·* Pbi gloriofifluni regia primo , die Xaleadarum Majarum afta eft fynodtM in fuburbio Meteufis civitati·, in eedefia fimfii Arnulpbi , ab archie» rifman ·*·β»*^li * thnSn ... itbuio praedifes civitatis pnsfatetoido qu quondam qoe Virdunenffs ecdefi· reverenti/fimus epifcopus, & Arnoldos TullcaGuin epifeopus, fit Scephaous venerabilis abbri, & multi fecerdotes cum comitibus, dt pluribus nobilibus, it Deum ti> rnandbm viri· adfuerunt. Ubi pari voto, parique confenfa, pro vera caritate & tranquillitate fanAa Dei ecdefi·, quam redeunt Chrifttu fenguL ne fiso, fibi iaricem occurrences, bec in commun· postales locuti taut.

pafertM * *· SST· MnAtmU f'w "·*» i"!— teMafe <*·■

CANONES.

I.

Epiicopi, dc presbyteri, dc fidele* laici, qui ante no* fuerunt juxta facram caBMUt*, M&oritatem, frinius 'in Chrifti nomine convenientes, joftitiam Dei fiaturerent, dt idcirco pacem fui* diebus habaetunt, dc juxta illud quod feriptum eft : *Tett maire üligtatilnt legtat taeat, Dentiat* , r/.t ,Λ. *& Maiaitet Mae velentetit.* Nos autem , 7 qui tanto tempore tranfa&o comprovincialem fynodum non habuimus, de invicem quaerere mifericordiam Dei neglex imus , videmus in nobte completum effe , quod per prophetam Domina* dicit : Terram tq/Tram *i» tanfptfht veftrt alitai itvoretu , it erit i» velitate ltftiji* . Ergo qualiter a Northmannis bmc omnia in nobia completa fint, nemo dubitat ; quomodo etiam a. perverti* Chriftiania undique atteramur, omnea in commune fentimna , ficut feriptum eft ; PapWew *team , Demi* oc, *MmUievtraat, it MteMtetem taem vevevertM^* Qyasrenda eft igitur pietaa Chrifti , qua Pagani arceantur , oc ftatuenda eft lex Dei, qua crudelifiimi noftne gentis homine* a vaftatione pauperum repellantur. Idcirco quidquid in nobi* prave voluntati* eft, abjiciamu*, & de Pagani* Chrifto auxiliante pacem obtinere valebirau* . Auâorttatem fan&otum patrum contumacibua noftri* imponamus , dc velint nolint, pro timore etiam gloriofiflimi noftri feniori* Arnulphi regi*, ad fa* Ctisfa&iooem venire facicmu*. Et fic juftitiam Det ftatuendo, poterimus ejus mifericordiam invenire, quem nos cognofcL mua pravis aâibus graviter offendifle.

v/w.

II.

Dominus loquitur per prophetam , dicens: *jftrtt emaem ifeitua ia Mrtit* saris, *it prelate ate* à* bar , dsrir XMafise/, *β aea OfraH* afyae ai etoaieatiaat.* Scimus enim, peccatis exigentibus clauditur caelum, dc fit noftri* diebuc fsepiflime fames. Ideo ftaruimus, ut deincep· nemo leniorum de ccclefia iha accipiat de decimis aliquam pontonem , fed folummodo facerdos qui eo loco fervit, ubi antiquitus decime fuerant confecratc , ipfe eas cum integritate accipiat in fui fiiftentationem, dc ad laminaria concinnanda, dc bafilicae aedificia , veftimenta quoque facerdotalia , de caetera utenfilia fuo minifterio congrua obtinenda. H«e omnia epifcopi de fui* ecdefiis, fit exteri attendere decreverunt.

III.

Unufquifque presbyter unam fidummodo habeat ccclefiam : nifi forte antiquitus habuerit capellam, vel membrum A^ inod

ANNO CHRISTI

adjacens fibi , quod non expedit^J^para* A ri. Eft eniift multum laudabile coram Deo & hominibus, fi unus presbyter unam ecclefiam falubriter providerit, & utiliter rexerit: quoniam non eft nobis cura animarum adhibenda pro temporali commoditate: fed eundis facerdotibus eft optandum, ut cum fuis ovibus a Chrifto recipiant pafcua vitae xternx.

IV.

De uno manfo, & de terris pro fepultura datis, & pro quatuor mancipiis, vel eorum procreatione , nullus cenfus deinceps exigatur; & pro fepultura nullum B pretium detur.

V.

Sacerdotes, qui vice Mofis iram Domini fuper populum fxvientem precibus fuis debent mitigare, attendentes etiam, ne illud fiat quod fcriptum eft: *Meteim* ruine populi in culpa factrdetum fuit*: nequaquam in fua domo fecum aliquam fceminam habeant, nec matrem, nec fororem : fed auferentes omnem occafionem fatanx, angelicam vitam ducant, & Domino Deo cafto corpore & mundo corde fine tenus ferviant. Nam licet hoc *iacris* litteris cre-C brius inhibitum efle videatur: tamen quia hoc nefas in quibufdam oriri videbatur , idcirco communi decrero ftatuturp eft, & hoc interdidum a fanda fynodo nimium laudatum eft.

VI.

Cundi presbyteri ut libros & facerdotalia veftimenta fuo epifeopo in proxima fynodo oftendant , & ut chrifma fuum iub figillo & fera Temper cuftodiant , a prxdidis epifeopis expreffe commendatum eft. Et ut nemo clericorum arma portet, vel indumenta laica induat, id eft cottosD vel mantellos fine cappa non portet , & laici cappas non portent. Et nullus alteri fufeipiat a fonte infantem, nifi qui apprime fignaculum , id eft abrenunciationem diaboli & profeflionem catholicx fidei tenuerit& infantem nequaquam duo vel plures, fed unus a fonte baptifmatis fufeipiat, quia in hujufcemodi feda diabolo datur locus, & tanti minifterii reverentia vilefeit . Nam unus Deus , unum baptifma, unus, qui a fonte fufeipit, debet efle pater vel mater infantis . Hxc omnia generaliter interdida funt, quia&E grandis levitas erat, & gravitas vel religio clericalis nimis in talibus vilis efficiebatur.

VII.

Guntbertus Metenfis ecclcfix primicerius obtulit libellum proclamations Taper Judxos qui habitant Metis. Quapropter interdidum eft , juxta capitula fandiorum patrum, ut nemo Chriftianorum cum eis manducet & bibat, vel quidquid comedi aut potari poteft, *a* Judaeis accipiat. Nimis enim, juxta quod ait Cxfarius Arelatenfis ecclcfix epifeopus , indignum eft atque facrilegum , eorum cibos a Chriftianis fumi , cum ea , quibus non fruimur, ab illis judicentur immunda , ac fi inferiores incipiant efle Chriftiani quam Judxi . Et omnes eorum convivas ipfe . & fandus Syagrius Æduorum epifeopus cum aliis multis, excommunicaverunt.

ANNO CNRUTI MS.

VIII.

In locis vero non confecratis, id eft in folariis , five in cubiculis , propter infirmos vel longius iter, a quibufdam presbyteris facrificium offerebatur: quod omnimodis interdidum eft . Et ut bafilier a chorepifcopis confecratx , ab epifeopis confecrentur roboratum eft : quia juxta decreta Damafi papae, Innocentii, & Leonis, vacuum eft atque inane quidquid in fummi facerdotii chorepifcopi egerant minifterio : & quod ipfi iidem (inc qui & presbyteri, fufficienter invenitur .

IX.

Dur fandimoniales propter fuum facinus de monafterio fandi Petri fine velamine erant ejedx: fed juxta canones fanda conftituit fynodus , ut velamina illis redderentur, & intra monafterium in crgaftulo ponerentur, parvo pane, & aqua brevi, cum abundantia divini verbi , ufque ad fatisfadionem fruerentur. Quidam etiam diaconus, qui de facrilegio confeffus & convidus fuit, pro miiericordia in carcere poni juffus eft, interdido minifterio, & ut pro eo omnes generaliter orarent injundum eft.

X.

Quxdam femina, nomine Ava, cum fui fratris confilio & auxilio, qui vocatur Folcrius, & cum aliis confanguineis inis, fuum maritum dimifit, & ad eum redire noluit . Unde illorum facerdos fervus Dei, vocabulo Folcardus, & ad fuam dominam & ad ejus fratrem veniens , ut eos a tanto fcelere traheret, confeftim ab eodem & fuis complicibus caftrarus eft . Pro his omnibus ad fynodum vocati venire noluerunt ; & idcirco ad fatisfadionem excommunicati funt.

XI.

Viri peftilentes vaftabant miierabiliter Eiftam provinciam. Pro quo fcelere ad fynodum vocati (ficut fcriptum eft : *Eripit» pauperem it ebenum*) alii venerunt , alii venire noluerunt. Illi qui adfuerunt, fynodo fatisfecerunt : exteri autem canonice excommunicati funt . Pari etiam tenore excommunicatus eft quidam homo , vocabulo Theodricus , cum complicibus luis, quia quamdam viduam fugiendo proftratam fuper corpus fandi Eventii rapuit; & de monaflerio traxit, & in uxorem

Tern fibi eam taliter fociavit. Quidam vir nomine Lantbertus interficiens confanguineum fuum, & ducens ejus uxorem nomine Waldradam, juravit coram archiepifeopo, quod tale conjugium dimitterer, & iterum ei fe fociavit, & adhuc eam habet-- idcirco excommunicatus eft.

XII.

Quzfitum eft a fanAa fynodo, quid de iis (aera fieri* auAoritas juberet, qui cum praediAis excommunicatis communionem habeant. Nam non tantum laid, verum etiam presbyteri in celebratione Miflx excommunicares recipiunt: & quid de his, ιΦ in eadem excommunicatione mortui fuerint. Verum ad hacc tanta auAoritas prolata eft. SanAus Petrus apoftolus in ordinatione fanAi Clementis ita plebes alloquitur: Si inimicus eft alicui pro aAibus fuis, vos cum illo nolite amici effe: & prudenter obiervare debetis, avertere vos ab eo, cui ipfum fentitis adverfum: fed nec loqui his, quibus ipfe non loquitur. Iftius tranfgreuores fanAus Petrus & omnis auAoritas excommunicat. Servis autem, ac propriis libertis, five beneficiatis, venerabiles epifeopi in communio. ne dominorum abfolutionem dederunt. SanAus Leo papa de excommunicatis, & jt> defunAis, taliter decrevit: Horum caufa judicio Der eft fervanda, in cujus manu fuit, ut talium obitus ufque ad communionis remedium differretur. Nos autem quibus viventibus non communicavinius, mortuis communicare non poffumus.

Precando rogaverint przdiAi epifeopi, orare pro domino rege Arrtulpho, & triduanum in proximo celebrare jejunium, ubi cum litaniis & magna corporis affliAione precemur Deum, ut faciat nos converti ad fe in toto corde & animo volenti, adaperiat cor noftrum in lege fua & in praeceptis fuis, & faciat pacem, & placeat Redemptori noftro eripere oppreftbs, revocare in anguftiis conftitutos: & fic talia agendo mereamur obtinere hic indulgentiam, & in futuro pacem fine fine manfuram. Arnen.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

Irrepfit in contexta-- not, annarum Chrifti, & Araulphi, qua ab«ft a «ulgxtu, ncc eonftar* de Illa poteft niti ope ««terit alicuius exemplaris. Si coajeûur- indulgjeSum eft « poftlt fortafte eoaciliutu hoc. ad annum DCCGXCHI. non inepte referri, quo anno, ut auâor eft Regino, Arnulphut in Lothtrii regnum «enit, & ptaclpue ejut urbe, luftra.It, poft bella Northmannorum, quo proximi, duobus anni, aotecciTerant.

Nota Sirium Binii.

Propter *tneadum «florum* fclrl nequit quoto annoChrifli, quo«e ponti fice'praeite hnc fynodus congregata fuerit. Quia tamen idem Rarbodue Treverantia huic & prncedenti Moguntin· interfuit, & propter Northmanaocum incurfionet, tempore Arnulphi regi, celebratam «flb conliat, ex cap. 1. *tt* ultimo, nulla mihi ratio occurrit, ob quam ego hanc fynodum heûenua Moguntin· ftatim poftpolitam, nunc ab «a dltjungcrcio.

AD METENSEM SYNODUM

Anni 888.

ADNOTATIO CHRONOLOGICA.

X/fCtenfem Synodum anno 888. adferibit Pagins cum omnibus hucufque conciliorum Colleâoribus, eamdemque poft Mogtmtinam coilocant. Qua tamen in re prapoftere ab illis agi, certum eft; cum Moguntinam fynodum poftJunium menfem habitam fuiffe oporteat, ut in nota fuperiori oftendi. Hec autem celebrata dicitor dic Kalendarpm Maii, vel ut legit Sirmondus *Ktlndtmtm Mtrtii.* Verum nec Martio, nec Majo menfe anni 88β. celebratam fuiffe fufpicor; cum fynodo huic interfuiffe legatur Dodo VirdunenGs, qui etiam fubfcribit concilio Triburienfi anni 895. Ex fententia autem concilii Moguntini habiti poft Junium anni 888. conflat, Virdunenfibus tunc prafiiiffe *DitbmentM.* Igitur Mctenfis fynodus haberi non potuit eodem anno ante Junium, quippe cui incerfait Dodo, qui toto hoc temporis fpatio ufque ad exitum fnculi IX. Virdunenfem ccclefiam admiwiftravit; quare Dithtnari fucceifor flatuendus eft. Forte ergo melius cum Sirmondo concilium iftud initum ftatueretur die Kalendarum Martii, ac referretur in annum 890. quo Martii exordium ia Dominicam diem incidebat.

ANNO CKRisrt — ANNO

CONSTITUTIO RICULFI

Suessionum episcopi.

Anne tvttrnnlmut dMuntctt dccclxxxix. *indiStent* vn.

T7ao Riculfut humilis Suefliouum epifeopus, Jı ;, confideratisparoecia» divinitus nobis cotnmiffe neceffitatibus, atque comminiftris noftris competenti habita ratione, infpiraote pariter & opituEiante Domino, quaedam, quas ad facerdotum noftrorum commonitionem, vel vulgaris populi eniditionem pertinere videbantur, tnodefte & utiliter pro viribus traftarc difpofui. Et quamvis to-

tuis Chriftian» vitae regula divine feriptune pagiais latis fuperque teneatur inferta: non incongruum tamen fore putavi, quaedam ex his, que iimp4ᵗcium obfervationi conveniunt, brevibus fic lucidis capitulis annotare, vobifque confacerdotibus, fit cooperatoribus noftris habenda fimul fit— crebrius *Regenda* committere, ut fi tanta divinefic canonice auâoritatis volumina revolvere non iuflicitis, hzc faltem brevitiima *fit* apertiffima *ma*nualiter frequentetis, fic commiffu vobis plebibus talubrem vivendi normam his admonitiunculis przmonftretis. Ita enim coopérante Domino, fit periculo minifterii veflri vos poteritis exuere, fic cum fubjeftis populis ad czlcftis regni gaudia properare

I.

Attendite ergo, quia nobilcum folicitudinem g^gis dominici penccpitiis, fic in (acerdotali miywfterio, fecundi ordinis'fic dignitatis locum poffidetis. Et ficut nos, licet immeriti, apoflolorum vices in hac ecclefia agere debemus : ita fic vos quoque feptuaginta duorum difcipulorum nobifeum minifterium in hac plebe dominica *exercere oportet.* Nam fic m veteri lege Moyfes fic Aron locum iummi pontificis tenuerunt, fic filii quoque Aaron officium facerdotale in fecundogradu fortiti funt. -Ad vos enim plebium pertinet cura fic folicitudo, "fic ex vobis pendet eorum falus, utilitas, atque animarum profcdtis. Scriptum namque eft de vo bis: LaÀia *fecerdotu euflediunt fctentiem , & legem ex* ar< r;«r; *<juie engelni Demini exercituum ejl.* Angelus namque latino eloquio nuncius dicitur; fic vos quidem angelorum minifterium expletis, quando retiras plebes inftruitis atque docetis.Sed primo necetiarium eft, ut ipfi diligenti meditatione literarum facrarum leAionem difeatis, quam polimodum alios docere debetis.· quia nemo, que ncfcit, alus infinuare valet. Enimvero nec latere vos volumus, quod de illis presbyteris, qui decides fic ad difccndum tardi funt, regum fic imperatorum capitula non fine conlenlu plurimorum epi„ fcoporum (anxerunt, lcilicet hoc : Ut quicumque presbyter, a fuo epifeopo frequenter admonitus ., de iuaicientia, ut difccrc curet, facere neglexe.. rit, procul dubio fic ab officio removeatur, fic . ecclefiam, quam tenet, amittat. Quiaignorantes legem Dei, eam aliis annunciate fic przdi„ care non potiunt. Hoc ne alicui veflrum eveniat, fraterno affrflu przmonemus.

II.

Oportet igitur unumquemque facerdotem, vita, & moribus, fic adibtis bonis, cum Dei auxilio, populo fibi cominiiTo, czterifque lubditis excellere, ut in eo videant quid imitari fit fequi bene operando potiint, caftitatis videlicet, humilitatis, modeftiz, aliarumque virtutum, divina gratia largiente, exemplum przbeat, ut juxta Apoftoli voceru, *dotlrinem Det noftrt tn omntbnt ornet*.

III.

Habete, quxfiimus, (ludium in pfalmos canendo, in divinos libros legendo, in canonicas horas cuftodiendo, id eft, primam, tertiam, fextam ; Mi(Tarum quoque quotidiana celebratione, nonam, vefperas, fit completorium, atque matutinale officium decantando. Et invitate parochianos veftros, ut fi ad alios curfus venire non fufficiunr, lallem Miifas frequentius audire Audeant, fic dominicis, atque aliis diebus feftis vefperas, matutinas, fit miffas frequentare non pr«termittant.

IV.

Ad vos crgodidum etie festoie: *Mundeminiqui* /rrru vq/z : ubi non tantum iatelligeoduoa effe putetis, quod de calice fic patena, ubi corpus fic fanguis Domini conficitur, diâum fit ; fed de corporis munditia, fit mentium puritate. CJt eaiov beatus Gregorius dicit, cum de parabola decem virginum tradaret .' Vafcula noftra fast corda, in quibus ferimus cunâaquc cogitamus .Habemus itaque fragile vas, id eft corpus [illegible] lemper fumsnopere mundum ferrait debemus, ut dum oblationes mundasDeo porrigimus, ipfi quoque fan&um altare illius hoftic acceptabiles efficiamur.

V.

Item monemus, ut unufquifque reftrum pfalmos fic fermonem fidei catholice, cujus initiusn: Quicumque vult falvus effe; & Canoncm Miff-, ac cantum, vel compotum memoriter, & veraciter, ac correâe tenere ftudeat. Contignationem vero infantum, tam mafculorum, quam feminarum, unius, vel plurium, &coniecrationem fontis, fit aquae per domos fpargend*, & animr commendationem, & orationes ad mortuum fepeliendum habeatis deferipta diftinâe & veraciter, & frequenti ufu ea meditemini, ut correAe & irreprehentibiliter ea, tam fuper mafculum, quam fuper feminam proferre fciatis. SupradiAam vero contignationem infantum volumus ut quadrifarie feribendo dividatis, fuper lingularem fcilicet mafculum, & lingularem feminam, itemque fuper plures mafculos, & plures feminas, ficut nos vobis, Chriflo propitio, deferipta trademus,

VI.

Item praemonemus, ut unufquifque veflrum, miti&lem, leâionarium, evangelium, martyrelogium, antiphonarium, pf&lterium, fit librum quadraginta homiliarum beati Gregoni correâum atque diftinôum per noflros codices, quibus io fanda matre ecclefia utimur, habere laboret. Et libros quidem divinos, & ecclefiafticos, quofcumque pote llis habere, non emittite, ex ipfis enim cibos fit condimentum animarum percipietis, dicente Domino.- *Nn in fele* paar vrvri fesva,/ed *in etnm verbe, qited prêtedit de* arr *Dei.* Si quis autem omnes veteris teftamenti libros habere nequiverit, faltem hoc ftudiofius elaboret, ut primum lotius divine hiftorir librum, Genetin videlicet tibi correAe tranferibat, cujus le&ione totius mundi creationem dignofeere valeat.

VII.

Studere etiam debetis, ut digne atquehonefie vêtira ecclefiaflica veftimenta praeparata habeatis, albam videlicet ad divinum myflerium uuam, vel duas nitidas, cum orariis, id eft, dolis duabus nitidis, fie amiâis duobus nitidis, corporalibus quoque totidem nitidis, item zonis duabus, id eft, cindoriis, ac mappulis totidem nitidis; ac linteamina altaris habeatis nitida, fit cafulam feneam, cum qua Mitia celebretur. Hoc autem omnimodis prohibemus, ut nemo illa alba utatur in (acris myfteriis, qua in quotidiano vel exteriori ufu induitur. Loca quoque munda fic congrue compotita habeatis, ubi poft fumpta saaffa myfleria, manus fic ora veftra Uvetis ; fit fi *poQibilefue*rit, unusquifque calicem cum patena argentea, live cujuslibet metalli puriffimi habeat; ut cumadnoflram Synodum unumquemque veflrum eadem vafa, vel .caetera, quas ad minifterium facerdotale pertinent, deferre iufferimus, vel per veftraa parochiis tranfitum fecerimus, noftram exinde offenfionem minime incurratis. fi hoc pr«paratainhoneftius viderimus. Ad Miflam quoque, fic ve* fperas, fi fufficins, thus vel incenium inthuribulo Deo offerte. Illud etiam expreflepnrcipimus, ut

ut domos vcflras nitidae, dtfinefordil ribus habeatis, ut exinde puriores ad mini procedat**.

VIII.

Inftamer qtaooM monemus, ut fcratfoia per baptifinales ecdefia* ftatoto intra quadragefimam tempore generaliter fiant: dc ut baptiMti mox port baptifmum euchariftiam * id eft * communionem fandam percipiant* folicite vos Audere *pmcipimos. Quoniam qui dixit : MF y«r mmc «* /ems «m apaa dr *Spirit* f**8nt nneintrnbittnrtgnnntt*.* *Itrem:* ipfa dixit.' MF ·aadaravmtw rara*· *filii Stntinit, & Mtritit t**t fetgnimm** M* *bnMitit vitem in vnlit.*

IX.

Solerter Audendum eft presbyteris, ut curam publice peniteutium habeant, *8t* orationes ad vifirendus infirmos vel infirmas correfte proferre fi-iant* dc maximam curam adhibeant, ut ficut nemo fine baptifmo, ita etiam nemo abfque viatici munere moriatur; fed neque publice pseoitens,fi fuerit infirmus: dc fedulo confiderent* atque diligenter caveant * ne pro hujufmodi negligentia grave periculum incurrant. videant quoque ne Simorit mago dc Judn traditori efficiantur umiles, fi pro pretio, aut pro familiaritate, vel propinquitate * pernitentes ante tempus ad reconciliationem adduxerint, & ei* pro reconciliatione teftimonium dederint* vel fi cum fervore & diligentia pernitentes aliqua amaritudine* vel, quodabfit, odio, aut quia nihil ab eis accipiunt, a reconciliatione fuipeodi fecerint: quia ut oommiotftri, ita etiam cooperatores presbyteri in tniniAerio divino a Deo font conftituticpifcopis. Si vero poblice poBnitontes pro certa neceffitate, vel ratione, ante pnefixos a Canonibus annos fuerint reconciliati: ficut ante reconciliationem, fecundum prenitentium poftibilitarem & qualitatem, decorum peenitentia folicitudinem habuerunt; ita dc poft reconciliationem, vitam eorum & converfariooem ' donec prefixum pcenittntfo tempus expleatur, non negligent, fed folerter difeotiant dt attendant, fcientes non. lolum epifeopi*, fed etiam fecundum modum fuum presbyteris convenire quod dicitur; *Sftcnlntevnt Mi uMrni lfrntL·* dc de unoquoque ubi committo, rarfus per prophetam dicitur: *Snntnintm tjm it tmaetnertfnirnm.*

X.

Item oportet ut presbyteri infirmos fuos poft confeffiooem dc reconciliationem, oleo fan&o perungant, dc tunc eos communicent. Quod fi ante adventum eorum infirmus obmutuerit, dc certi teftes fine, quod ipfe infirmus tale fignumolleaderit, quia pceuitentiam petiit, quam mora facerdotis ab eo exetafit, viatici ei fubfidium prebeant.

XI.

His exceptis, frire debetis quia facultates ecdefin in quatuor partes, canonica auftoritate, funt divifss. Ex qtfibus una eft, fi voluerit, epifeopi; alia ad luminaria, dt farta lefts, id eft, reftauratinnem ecdeGs; tertia presbytero & fuis; quana hofpitibus deputata. Quapropter ex ipfa parte, que fabricis debetur eccleuu, volumusaut per nos, aut per noftros comminiftros, refeire quid annnatim tam in luminaribus olei vel cere, quam etiam in reftauratione teftorum, vel in ornamenti* inde in ecdefia pareat. Convenit etiam vobis, unum, vel duos, vel tres deriroshabere,quivobifcum Mittas celebrent, quo* faiutetia, dt aquibus refaiutemfoi, quia Domina* in evangelio dieit: l4s da* ve/ *tfnt mngngtOi fntrint* i» mmvw avrv, *iii fnm in* medfe ran*·. Sofa* autem nemo veftrum Mittas celebrer* prefismat. In ratione vedt foto-Aro facroram, hoc omuibus modis dbfervare debetis, ut fo csficeaspiam vino miforatis,quia panis corpus, vinum .fanguis inieliigitur* aqua quis in cruce de latere Domini manavit* certiffime fidelem defigant populum jua&wmcapitifao,quodeft Oriftus. Qpibus dcvodflime obfervatie * veram Domini corpus procul dubio in veritate conficitur. Et quifems ex eo, corde dc corpore purificatur * cum fide fuerit recreatus,remiffionem peccatorem ia illo fine dubio operatur.

XII.

Hofpttes, fecundum quod poffibife eft, excipere, dc illis, juxta vires, ea quibus indigent,hilariter admimllrare Audete.* *9t* plebes veftras, ut idipfiim faciant, & pedes pauperum lavem, inftantius admonete.* fcienres, quia fi aliquis pauperem hofpitium poftulaverit; dc impetrare non meruerit, dc extra domum jacetis vel a bcftiisfuerit comcflos, vel frigore, aut aliqua acris afperi*tate* 'mortuus, ab illo requirendus erit qui humanitatis fubfidium ei negaverit. Et facerdosimmunis ab hac culpa non crit,>qui auditores foot, nt bofpitalitatcm diligerent, non admonuit. Scimus enim quia magna eft hofpitalitatisvirtM,per quam plurimi Deo placuerunt, dc angelos holpitio recipere meruerunt, ut Abraho, Lot, Tobin, dc aliis quamplurimis legimus contigifte. Scmperque memfaiAc debetis quanta fit merces bofpitalitatis, dicente Domino : H«/W/ *fni, & ' fat#·'* ""·. V<rba «J»*!0* Apoftoliad memoriam frequentius revocate dicentis: *Hjpitnbtnttnt nnli t« tUivtfci,* Et ut cumB.JobpoffitisdicereiHnfpi*tient* arram viascri *fntnit.* Sententiam quoque S Gregoril iu expofitione evangelic* frequenter revolvite* dicentis, quia bofpites nonfoluminvitandi font, fed etiam trahendi. Sufceptis autembofpitibus, fecundum poffibilitatem vcftram officium humanitatis impendite* juxta hoc auod legitur : *Simnltnm tiH fntrit^ nianinnttr trilnt'. fivtretnig««w, & iUnd likniifintt inrpcrtirt.* Recogitantes quoque dc illad evangelicum : ftwrauryee *Mtrii tnlice* *^n* frigit*tnntnm in nrnunt difcipnli,* asara dree v*fa>, ·■ perdre wrrredrm *fntnt.* Etquoniam contingere folet, ut fidceptss perfixus, illisa quibus fuicipiuotur* damnum aliquod inferant ; fi quos tale* fufeipitis, de quorum perfona dubitetis, in remota eoa domo collocate, ne focum inveniant t aut ipû peccandi t aut robii difpeodium inferendi.

XIII.

Illud quoque fammopere cevendum monemus* ut presbyteri* vel clerici* tabernas ceu fa convivandi non adeant: neque in ecdefiis vinum, excepta caufa necettitatis, vendere concedant; fed neque vendente* aut ementes in ipGs ecdefiis more convivantium *immorari* permittant, quod ia Concilio ChartagfoenG ita inhibetor: Nulli epifeopi, vel clerici in ecdefia conviventur* nififortetranfeuntes boipKÜ neceffitate illic reficiant; populi autem bujufinodi conviviis* quantam pouunx, probibeantur.

XIV.

Obfervaodum quoque monemus* ut presbyteri vel clerici focminis non cohabitent, neque detrahendi fc locumdooenr. De qua re Oememfanft* fedis Romanae eeclefias prefisl ita edocet: Cfericas, inquiens, ad *fentin* tnhenncnlnm* mo accadar* ar*Î- fnptrtt.* Nec presbyter folm cum fola feemin* abulas mifeeat, definiente fanfto Nicjtno Conciiio* neque epifeopo * Deque presbytero* aeque diacono» neque ullo clerico omnino licere habent fecum mulierem extraneam. Nocuero etiam a matribus* amitis* fororibus, vel propinquis cavea-

dum dicimus, ne forte illud eveniat quod in fonfta fcriptura legitur de Thamar forore Ablatae »quam Amnoo frater fous —ale foncuptfeendn viotavk ; de Lot etiam, qui fib·· fens per ebrietati» vithiaa fi—diter corrupit. Quod fi aliquis vefttum matrem, iororem, vel amitam ad cMvefecndu—vocaverit, expleto convivio, ad domos foas vel ad hofpitia a domo presbyteri remota, cumIMediet eas faciat remeare: periculofam quippe eft, ut vobifeum habitent, R ideo inhibitum alla fondis P»tribo» ; quoniam excepta fupradifta occafiooe peccandi, fixetina que corn matre, forore, vel amita, aüt nepte ingreditur, non eft propinqua: *ex* quo nifi caute adum fuerit, io laqueum diaboli facetdotalis ordo incurrere poterit, invitati etiam presbyteri a religiofis quibulque pro carorum fuorum memoriis, non fetoebrient, neque inter pocula cantare prefumant: fed neque precationes bibendi fub nominibus fandorum exerceant: fed potius cum religione prandeant, R cum fobrietate bibant, & qu* ad rdificationem pertinent, loquantur, dc ad tempus cum luce dici ad ccdpfias luas redeant.

XV.

Ut presbyteri, villici, id eft, provifores villarum doo fiant, R procuratores viduarum non exiftant: & ut conduftores agrorum fecularitim non fint, neque ulli turpi negotio & inboncfto viftum vel lucrum qusrant. Nec etiam dc viduarum eoo» verfatione fic curam habeant,quatenus opimontMD fuam infament, nec de fe locum detraftioni donent. Et ut curam habeaot, ne —«niftri reipublicv, id eft, vicarii, & centenarii, feu reliqui exaftores, advenas, & pauperes affligant. Quod fi per fe emendare non potuerinê, nobis vel commioiftris noftris innotefeant.

XVI.

Monemus prxterea, ut presbyteri ficruralibus, Id eft, terrcftribus, & ceteris occupationibus inferviapt, q—tenus divinum officium non negligent, & fcholarios fuo· modefle diftringant, cafte nutriant, & fic literis imbuant, ut mala cooverfatione non defricant :>R puellas ad difeendumcum fcholariis fui» in fchola foa nequaquam recipiant; & ut turpi lucro & negotiationibus non inferciant·

XVII. D

Illud quoque admonendum cenfemus, ut ab uiurts omnes fefubtrahant. Si enim juxta prcccptum Domini, amicos in Deo & inimicos debemus diligere propter Deum; R eis noftra bona,que ipfe nobis immeritis contulit gratis largiri: qua ratione poffnmus ab eis, qui noftriinChriftofunt frairCT (ut idem ait: Mum a«fr« CTf *frtttn tftir*) exigere que DOU accommodavimus, R repetere qua non praftitimus? Unulquifi{ue igitur quantum pmfliterit, tantum recipiat, R eamdem fpcciem R menfuram annona, aut vini, aut argenti, aut certe alienjus pretii conralentis, prout inter eos convenerit: ita tamen ut non multiplicetur, neque fupersugeatur. De iter agentibus, fimiliter obiervandum decernimus, ut nulla eis alia menfura invenumdando tribuatur, nifi illa, qua vobis veftra vel accipitis, vel comparatis; quia feriptum eft: *cirntetvmitf* ή» mg*»· *frttrn» tuent. Et:* Anlm· mvb· *[trt, "ηβfinfitnfftettiuitr velis.EtiNen kshsiii divrrfe paedrra, asaja/ aal nHmutftàfit tiIi In/Us Htediiu, —«tt/eae ftxteritu.*

XVIII.

Mercationes vero, qu* divinis R hu—anis legibus prohibite funt, R nunc deouo diebus dominicis a quibufdam improbis exercentur; modis omnibus inhibemus, Rvobis inhibendas omni ftudiocas*Issaki aufl—«ate decernimus.* Ineptum ne—y eft, u<Oiiti«w quilibet eadie,qoareftuvufti·» ni» do—ink*, notmque redemption* a——orie receofetur, tacra fecutaria vel mercatione· ener, c—c, qua·» tote— debet < diviaulaudibnaRadScüs.atqucoblatioaibtu, profaa Rct—â—Mied.fo pertioentiM» fatale, etqoe rotin» ccckfi* flebili—— oace—tn·

XIX

Septdtaie· mortsoram ocdefieflk» honeflste de pietate aotdqmiqn· g—sbyter dilponat, R ne pro fepclieadia mortuis xenia exquirar. Unde beant» Greyin» ica prafomeotibtn talia loquitur: Grave nimis, iniquit,R procul eft a facerdotiaoficio, pretium de terra conceffa putredini quarere, fit de alieno velle fecere Influ compendium. Hoc autem «itjum, dc do· poftquam Deôauâoreadepifcopatus honorem Romana fodisacceffimu», deecclefia noftra omnino exftirpare decrevimus, dc pravam deouo confiietudioem nequaquam ufurpari permittimus. Si autem a devotis pro fuis monta· quiddam ecclefia vel presbyteris fponte offertur, e yrefbyrcris accipi non prohibeant·. Quod autem infra ecdefiam neminem fepelire debetis, multis ettftoritatibu» perdocemur, & maxime beati GregoriiS. Romana fodi» anriftitis. Interrogatus enim a Petro dilcipulo fuo, utrum animabo» aliquid prodeffee, fi mortuorum corpora in ecclefiislcpelirestor, his verbi» refponsfit: Cum gravia peccata mmdeprimant, boc prudeft mortuis fi in ecdefiisfepeliantor, quod eorum proximi, quoties ad eadem faera Joca conveniunt,'foorum,'quorum fepulchr aipiciont, recordantur, & pro eis Domino preces fundunt. Nam quos peccata gravia deprimunt, non ad folutionem potius quam ad majorem damnationis cumulum eorum corpore in ecdefiis ponentur. Quod melius, inquit, ofteodemus, fies,qu*diebus noGrtsgeftafuot, breviter enarrem—, vis namque vit* venerabilis Felix Portuenfis eptfoopnsin Sabinenfi provincia ortus atque enutrit— eft,qui Îluamdam fonâimonialem feminam ia loco eodem uiffe reflatur, qu* carnis quidem continentiam habuit, fed liagu* procacitatem atque ftuUifoquium non declinavit. H*c igiturdefoufta,atque in ecclefia fepulteeft. Nofle autem eadem ejufdem ecclefie cuftos per revelationem vidit» quia dedufla ante factum altare per medium fecabatur, R pars una illius igne cremabatur, pars autem altera intaâa remanebat. Cumque hoc mrgens mane fratribus narraret, & focum vellet oftende*«,inqua fuerat igne confompta: ipfo flamme combuQio ita ante altare in marmoribus apparuit, ac fi illic eadem femina corpore faiflet igne concremata. Ex quare aperte datur intelligi, quia in quibus hic dimifla peccata non fuerint, ad evadendum judicium factis locis poft mortem non valent adjuvari .Joannes quoque vir magnificus ia hac urbe locum prisfoftorum fervans, cujus veritatis atque gravitatis fit, novimus,- qui mihi teftatus eft Valerianum Patriciam io civitate, qu* Brixia dicitur, feifla defuoftum. Cui eiufdem civitatis epifeopus accepto pretio, locum in ecclefia prabnit, in qnofcpeiiri debuiflet. Qui videlicet Valerias— ulque ad *tatem decrepitam levis ac lubricus extitit, modumque fuis pravitatibus ponere contempfit. Eadem vero nofle, qua fepultus eft, beatus Fauftious martyr, io cujus ecclefia corpus illius feerathumatum,cuftodi fuoapparuit, dicem: Vade, & dic epifeopo, projiciat hinc has fœteotes carnes, quas hic pofiiit, quia fi oon fecerit, die trigeGmo ipfe —orietur. Quam vifiooem cuftos eprfcopo timuit confiteri. Et rutius admonitus declinavit. Die autem trigefi—o ejufdem deitatis epifeop— cum vtfpcrtiaaho-

ŋ fa··» atqueincotaMadInftumruddier,fubita Acum femitteea *pleorymi» Audeant, Ai a verbi» ~ ÎM|in»ta mnrtr deft«)&*aA. Bu qua re Petre, coMga, quia hi, quos peccata gravia deprimunt, ft i- fecro loco fegrtiri ïtücuat, teftat ut etiam de firn pcatiumptinMjudicentur, quatenus eosfacra loca non liberent. $d etiam culpa temeritati*accufet. Hie aufeorteMibus roborati« ut a vobis quonue hujulmodi prmfumptio caveatur, iafaote» judicavimus Ddmouendnm ; At ut talia irrationabili* tes poftnlamfa*» eationabiliter, hfe pedati» aafioritndbus, denegare curet».

XX.

Rationi quoque proximum cflefanximus, ut in unoquoque mede, ftatnta die, ideft, inKaiendU uniufctMufque maufia, per ftngnta decania» pœfbpteri bmul conveniant, Atconveniente» non paftitB vel potationibus vacent, feddefoominiilUriofe religiofa converfiuionc, atque de hi», qunin cotum parochiis accidant, fermooem habeant, ~ qualité» pro rege, vel reftoribu»eeckfi«, atque pro fuis familiaribus, tam vivis quam fedefiinfeis oraredc* ibeant, fima! confiderent.

XXL·

Docete etiam paroebienosvettaM, ut quando ad oedefiam conveniunt, ncare pro fe, proque alii» otinfie fe JnbtmImMt fiU· Seivator nMWr»eaao-do *ioptOtt* eft temphtm, a vendentes io illofe emerne» eliminavit, paotinus dixit» SrvvpftM rd,**"◆· ·'I feta dMMrr aura dnmtr srcSmtavscafc/ar. Et fiibi-

te: 6 vero femcl & bis a vobis admoniti, andire refugerint, fecundam atifeoritatem Agatbenfa Concilii ab eeelafia· cxcommumcaotur. Ita enim in praefato Concilio de hi», qui per odiunt ad pacem c«M«t»ra ooa emetuntor, capite tngefimoprimo feriptum **"*. continetur.' Quod fi inimicitias deponere peraiciofa intentioM noluerint, de ceckG*cmtn juftifluna cucMumuiicatioue pellantur. Item in ConcilioCft, fni, m Carthariœnfi, capite nonagHimotertio ; Oblatio· £«uh. IV. ne» dittidenuum ftarram, neque io facrario, neque in gajtopbplacio reopianusr.

Qpando * autem «obis » noftvaparvitate, ve! a · g, koc commmiflris uoftris, jejunium fecmodum injuo-t··»·»<·»·« gitnr, plebes ad ecclefiam venire rogato» Ac fafta }™' Γ,,ζ'1,. litania, fe Miflis calebrana........Qa*ra dyfife- ·*< p.t>M- ,Tt«r ***'. C··»·

AVIW << << << | AHWU C"*?T1

BLACITÜM APUD VARBNNAS

In quo jnffu Ermcugardis Regio*,. Bofonis reliâ·, ac Ludovici II. imperatoris fili*, primorumque regni Arelatdtefis, Bernardus quidam Vaflallus dimittere coa&M fuit Bahnam cdlata nuam monaflerio Gigniacenfi ereptam per d*· num Ludovici, Bofonis arque Ermangatdis filii i» poiudtre afermabat.

ra/MM» «M^v- O Vt*. i,ÜI^A.

Anno ab incarnatione Domini DCcctxxxrx.C iodiflliouc viti, cum cooveniflelit Ersneogardi» regina, fe eun&i principes Ludovid filii Bofonis, in ioco qui dicitur Vareoaas ad placitum: acceflerunt ad ejus prnfentlam monachi de CignÙMo monaflerio, Beroo videlicetabba», alii* que fub ejus regimine pofiti, conquérantes, ~ uaonachaft humilitate coodamanm», quod Bernardan ejuldem sagio* vaflaUus, eorum res injufto ordine invadendo pofledíflet ; hoc efl Balenam ceflam, quam olim Rodulpbo rm>e per praeceptum ecquificrant. Qpod tam heutgniffima fe venerabilis regina, quam omnes undecumque confluentium locorum principes diligenter attendentes, diligeocûtfque audientes, prmliAnm Bernardum in medium vocaverunt, fe cur eafilem rea teneret, D interrogaverunt. Ipfe autem refpondit, per donum Lodovici pradifas res le tenere credere. Cujus refpoafionibus nec regina confenGt, nec aUi confeatire dignum fore dijudicaverunt.' fe nunc ipfe Kjuflioocm regio*, jam diAum locum in pretia omnium inverpivitj & ut ultra eafdem res noo invaderet, ipopoudit. Tunc his ita expietis, juffit dominatrix regina tam abbatibus, quam ceteris fratribus, hanc firmitati» feribere notitiam, ut nuito deinceps contradicente, praeferiptum locum quieto teqeant ordine. Etut hnenotuiamanera valeat firma per multorum temporum curri' cola manu propria, maaibus tam epiftoporum * quam procerum undique confluentium firmavit * aflirmarique rogavit, Ac Bernardi, qui inverpituram iflam fecit.

Signum Grmengardi» ngia*, lqu* fieri juflit, fe ftrmari rogavit.

S. Roftagnns arcbiepifropus A teofis.

& Aodnulas faoftn Cabi rcclefi* epifcopus.

& Ifaae Gratiaoopoiicenfis epif

Rjchardu» gloriofus comes fir

Xageaaidua come» firmavit ›

Vindo comes firmavit.

Vigo comes firmavit.

Ratteriu» comes firmavit.

Teubertus comes firmavit.

Signum Bernardi·, qui inverpirurfm iflemfecir.

Qjm» hic LMwkM eoleei» filia* an«Il«*at ta», hoc ipiam adfirait «poeta· hop» Placiti baie aaao U·· a*tam, jam iocapta IMIAloµ arta, «uir· CaNoraa», fdllcct ah «ti». Kalaota» Oâohr. «jefdaO aaal. Slqoitaa Uti tegit aevaao, aaoo faqoeot· Uuathut, ia fva·· »· Vateatloa ah Arahterft rag* «ptfcop$ K procatita* delata* at.

! TICI-

'TICINENSIS SYNODUS

Pro ele&ione , feu confirmatione Vvidonis in Regem Italie anno · DCCCLIxxix. celebrata.

TITULI CAPITULORUM.

PRÆFATIO.

POsr bella horribilia, dadcfque nefsndiflTunss qu« meritis facinorum noftrorum acciderunt huic provinciae, difponente jura regni hujus eunt tranquillitate fopitis boflibus fuis infigni rege & (eoiore noftro vvidone io aula Ticinenfi nos humiles Epifcopos ex diverfis partibus Papiae con. venientibus, pro Ecclefiarum noftrarum ereptione &........... chriftianitatis falvatione, qu* pe- DI ne jam ad interitum defolarionis inclinata erat , annuente nobis eodem principe in uno congregati fumus collegio, ea videlicet ratione, ut his per quos homicidia, facrilegia, rapina:, & caetera facinora perpetrata erant , dignam pœoitentiam ad capiendam falutem fùbtraâis eis a male erepto negotio per veram confeflionem Deo adjuvante imponeremur: ac ne ulterius tantum netas escrefcere , aut vires fumere valeret, pallorali provifione , & auxilio regio compcfcendum decrevimus .

CAPITULA.

I.

In primis oramus , optamus , operamque damus , ut mater noftra fanda Romana ecdefia in ftatu & honore fuo cum omnibus privilegiis & audoritatibus , ficut ab antiquis & modernis Imperatoribus atque Regibus iublimata eft, ita habeatur , teneatur , & perenniter cuftodiatur Hlacfa. Nefas eft enim, ut h«c, quae totius corporis Ecclefiz caput eft, & confugium atque relevatio infirmantium , a quoquam temere propulfari, vexarive permittitur; praefertim cum fanitaa ipfius nofttornm omnium fit falubritas.

II.

Ipfe quoque fummua Pontifex a eundis Principibus & chriftiani nominis cultoribus digno Temper veneretur honore , debitaque praecellat reverentia.

III.

Singulorum Epifcoporum Ecdefia: cum fuis privilegiis & poneflionibus tam interioribus, quam exterioribus inconvulfe & incorrupte abfque aliqua fui deminoratio» ne, vel quorumlibet pravorum hominum injufta vexatione permaneant , ficut precepta regum & imperatorum fibi collate continent.

Re&orefque eorum libere pontificalem exerceant poteftatem tam in difponendis Ecclefiafticis negotiis , quam in comprimendis legis Dei tranfgrcflbribus univerfis .

V.

Sancimus etiam , ut neque in Epifcopatibus , neque in abbatiis , vel xenodochiis , aut ullis Deo (aeratis locis ulla violentia , aut novz conditionis gravamina imponantur , fed fecundum antiquam confuetudinem omnes in fuo ftatu fuoqtre privilegio perpetuo maneant.

VI.

Ut Sacerdotum omnium & miniflrorum Chrifti unufquifque in fuo ordine condigno veneretur honore , & reverentia , & cum omnibus rebus Ecclefiafticis ac familiis ad fe pertinentibus fub poteftate proprii Epifcopi quietus & inconcuffus permaneat, falva Ecclefiaftica difciplina.

VII.

Plebei homines & univerfi Ecclcfic filii libere fuis utantur legibus ; ex parte publica ultra quam legibus fancitum eft ab eis non exigatur, nec violenter opprimantur : quod .fi fadum fuerit, légalitér per comitem ipfius loci emendetur, fi fuo voluerit deinceps potiri honore , fi vero ipfe neglexerit , vel fecerit , aut facienti aflenfum praebuerit, a loci Epifeopo ufque dignam fatiafadtonem excommunicatus habeatur.

VIII.

Palatini, qui in regio morantur obfequio,

quo, pacifice fine depraedatione régi de-Aboflibus potenter triumphavit, & hoc noa I
chIisti terviant» foie contenti ftipendile. fa* vircude, fed totem divine œiferatio- cft

·o---------------- 1XIX ' nie providentia adtribait · Infoper etiam ··»

Hi vero » qui tempore placiti diverts ex partibus conveniunt, nullam pertraufenates ia villis » feu civitatibus rapinam exerceant, fibi oecefiarla antiqua coaibetudine digno pretio^ementes.

Qnlcumque ab exteris provinciis adventantes depraedationes atque rapinas infra regnum hoc exercere pnefnmant, hi cum quibas morantur, aut ad audientiam eos addoceat, aut pro eis emendent, neque eoe ulterius io talibus aufis faa poteftate defendere audeant ; quod fi fecerint , inter excommunicates habeantur , quoufque refipifeunt.

X lo

Prxterea quia gloriolas rex Vvido dignatas eft nobis promittere confervatarum fe praeferinta capitula neceflîtate non minima coore&a , & quae in eia continentur , coram habens Deo inipirante fuss noftneque falutis , ficut apertis indiciis jam demonftrat . Ideo nobis omnibus complacuit eligere illum in regem & fe. niorem atque defenforem, quatenus amodo & deinceps illo nos fecundum regale minifterium gubernante fingali noftrum in foo ordine obedientes & adjutores pro pofle exiftamus illi ad fuam regnique fui fa!rationem.

XII.

Poft obitum recordande memorise domini Kstoli gloriofi Imperstoris de fenioris noftri quot ousntaque pericula hnic Italico regno uique in pmfens tempus fupervenerint, nec lingua poteft evolvere , nec calamus explicare .' ipfis deniqueD diebus quafi ad certum fignum fupervenerunt qui pro hoc regno ut fibi volentes nolentefque adfentiremua , minis diverts & fuafionibug inlc&os furtive ac fraudulenter adtraxcrunt . Sed quia illi foperveniente perfpicuo Principe VvU done bis jam fusa lapfi ut fumus evanuerant, nofque in ambiguo reliquerunt, tanquam oves non habentes paftorem , neccffariam duximus ad mutuum colloquium Papix in sola regia convenire , ibique de commuai falote & ftatu hajus regni folicite pertraâantes decrevimus uno animo eademqœ fententia pnefatum magnanimum principem Vvidonem ad protegendum & regaliter gubernandum nos in regemi & leniorem nobis eligere , & in regni foftigium Deo miferante prrligere pro eo quod Kdem magnificas Rex divino» ut credimus, proteâus auxilio de

...

B ... voluntatis indiciis ipfum , ut prxlibavimus, ad regni hujus gubernacula afeivimai, eique toto mentit nifu adhxGmus, leniorem piiffimum *Ht* regem excellcntiffimum pari confenfa ex hinc & ia pofterum decernentes.

fingnlit qulbufque fab fut ditione pofitis concedere , & rapinae de feo regno nitui extirpate , & pacem reformaro , cnftodire & velle Deo tefte profeflat eft

faaâam Romanam Ecdefiam ex corde fe diligere, fit exaltare, de ecelcfinftica jure ia omnibus obforvare, & leget propriat

XIII.

Pro his ergo & aliis multis ejus bone

Noto Boitoxum Mbdiolanknsium.

» T/c/***/r Saa^ar.) la feblralt Meaaterli «fete a gu Mac Saaaaîaalaai aSiama, aaa altam titulum pr*-fet b«c SyaaSu, tu- fyn»»*· t t^t^i raaa EχpΛ· . m- aatam paraa^ar Imauitara a·· Sakiiavtemi, appartaaam reti, rlu, «ra la Ipia SyaaSa aaa> tiMatar, pela» iafiae tituli aCpeda Lafetfe· pataraat » D>cH> prmcipaa ra· m hac athli circa ral fetialia» iaaaaa> CraZrT

t 4rar |S>) Qra tnapara cxlebratt fu hae Syra-Sai. facile laautafaret , aifi Scribar·· lacatia has Da* entrant·· Chraalcly aatia JatHatuaa aS eat patvaaU" fet. C·· lgk»r aaf·· aa ipfa» raqra ex ajae «vl Scrl-£aclbaa, apuS quo· aailam hwjaa SyaoSi ataatiaa·· af* aSiaMu * alfeiS cartl SaSacara ltcaat » caajaOerla pattea » qaam argaamitla tealiaaSum erit . Ex ajae atri Cbroalcorum Scriteerlbua patet Vateaat» circa laitlam aaai SS«> ltalici Regal SoaBlfem abtlaalSe} «aram aa aeraaa ftatcalla acqatefceaSaaa fit , Subitawu Slgaall aaOeritata parafe} « gai Expia· a VviSaaa , axeuat, taacu· aaaa prwdiA·, la pateSatem recepta·, (agaceti tara aXao I,α. SaaaSai^a· ia fe* Sltteaa· facili aegatia raSaAa· tradlt . Sigeali cate· auferltatetaati (aciam * at aaa iOMnerita aatbigeaSI teca· aabia tife pateauia Se- Ulla rabpa » .gaaa alii ChreariS· fecm gaa· ipie referaat › Ula aataa ea gu· feripiia caafgaavlt* plarufem ex eathograpbia Sacaawaiia haefit, »p|. lfea fabali·* atgm ereSal· alala plabacalai peSpafitia» gaibua tamaa aetiga· Chraaica fcatera aatua «S ‹ ia lilia lafupar r· ipf·, eulla (areata t·· para· ratione, fe prapaSeta (apiaa atdie· accurrant, cui errari Sigaaiaa gaaatu· patuit abvl·· ira Suduit , accerfitia la na fe* laceratarum, atque Raga· D>-ptoeaatlbaa * Pratlficua Ballte* atque Eplfccporu· Syaudit , quanta ape pracipuae raru· eveatat cartla taapa-rfet alligare cura»it. Cam erga juxta pradiAoa Scripte-rm VeiSoae· araa 11«. ad Regal defeated fee fa-

otoiauarit , qea»»l* fe···! UatM · Regni fera» aiaptuM ala Start i cnSna MrWar trafere Syra··» cafoWatMn 6>Ma enfer· lfctbit / avala*

«>■ teter «e 1 »Me-1er , «c *«14« _g7··' tït«te«'ieraT»i^»ri» fe·· feûtee ^iStïq·.·. *·«^ΛΧ^Λ'-.ïiTT^'ιΣi^ιΓΓ^ïîX

ras feras·· p<wiie»\»i»iigHfcprabebii· ·>? tGqW

ηΪΓΙΓκΙ

Marti Vvife faperni digteaMrafe ferit, rafe

•Hattera· mHi- la m I«gi«M, ■·· taara aju» tramtatl r·· fit. «i taibl oaaltteaSaaa falfi· mll· pafe «r«·Saawa. Catarum VviSa X«gi» tit·!··, <tq·· aaaaaa ···t« hec tampa* ufepaalt › «uaprapter craStafe·· patlaa . qu·· callataai illi fuifia Jtegl*· Slgaltalaai ia M S yra Se› SkaeSev et.

CON-

CONCILIUM VALENTINUM,

In quo regis nomen Ludovico Bofonis regis filio ab ArelatenCs regni epifeopis, proceribufqut delatum eft, anno Chrifti dcccxc. Stephaoi papas V. anno v. Odonis regis anno m.

ANuo incarnationis dominice dcccxc. indi-dioοe viii, rdigiofas, atque fatis venerabilis Bernoinus, facr» fedis Viennсnfis archiepifeopus, pro quibofdam ecclefic fuss, five generalibus totius regni neceflitatibus, fodem adiens apoftolicam, confultu ipfius domni apoftolici, cui cura & foiicitudo inflat omnium ecckfiarum, digno quoque fuo relatu de perturbatione hujus regni retulit, quomodo poft gloriofiflimi Caroli imperatoris obicum, aliquandiu fine rege dc principe exifteni, valde undique afHidaretur, non modo a propriis incolis, quos nulla dominationis virga coercebat, fed etiam a Paganis: quoniam ex una parte Northmanni cunfta peniiuj devaftantes infiftebant, cx alia vero Saracent provinciam depopulantes terram in fohtudinem redigebant. His dc aliis hujufmodi caufis ab eo auditis, reverendus dominus Stephanus apoftolicus, ad lacrymas ufque compunftus, tam verbis quam fcriptis generaliter ad omnes Galliarum cifalpinarum tam archiepifcopos, quam & reliquos venerabiles antiftites direâis, fuo fanâilfimo commonuit hortatu, ut unanimes atque concordes omnes in Ludovico, nepote quondam Ludovici gloriofiflimi imperatoris, confentientes, hunc fuper populum Dei regem conftituerent. Cum igitur diligenter comperiflemus, quod aflenfus fandas catholice & apoftolice matris noftrs huic faveret eledioui, firnul convenimus in civitatem Valentiam, domnus fcilicet Aurelianus Lugdunenfis fedis archiepifeopus, necnon & domnus R.oftagnus urbis Arelatenfis archiepifcopus, venerabilis quoque Arnaldus Ebrodunenfis archiepifeopus, ipfe quoque domnus Bernoinus Viennсnfis archiepifeopus, cujus relatu voluntatem domni apoftolici venerabiliter accepimus, cum aliis compluribus coepifcopis tradaturi, atque fecundum Dei voluntatem qunfituri exploravimus, fi hunc digne dc rationabiliter fecundum monita domni apoftolici, cujus feripta pre manibus habebantur, fuper nos regem conftituere deberemus. Affenfus itaque in eo omnium fuit, ut nullus melius rex fieri debutffet quam ille, qui ex profapia imperiali prodiens, bone puer indolis jam coadoleicebat. Cuius ctfi etas idonea ad reprimendam barbarorum feritiam minus fuflkere videretur: tamen nobilium principem iftius regni, quorum non parvus eft numerus, conflio & fortitudine, Deo juvante, comprimerentur, maxime inclyti Ricbardi ducis, eximiique principis fulta juvamine, quin etiam domine Hirmengardis gloriofiffim* regina. Utilitas regni, tutio fibi acutiffima^atque profundilfima a Deo prudentia, adjun&o fibi fupradidorum epifcoporum digno hortatu, procerumque totius regni confilio, fecundum Dei simorem decentiflime adminiftrabitur. Deniqu^ freti dt tanta fublevati fiducia, per Dei, ut credimus, voluntatem, fupradidmn Ludovicum «tcelleoiifiimi Bofonis regis filium elegimus, atque in reeem ungendum decrevimus, judicantes illum ad doc dignum, cui preflaotiflsmus Carolus imperator jam regiam cooceflcrat dignitatem, & Arnulphus, qui fucceffor ejus exiflit, per fuum fceptrum, jerque fuos fagaciffimos legatos, R-eoculfum videlicet epifcopum, & Bcrtaldum comitem, fantor regni, audorqne in omnibus effe comprobatur. Hac tanta talique fulti audoritatis licentia, communi omnes in jam didam civitatem advenientes confenfu, hanc regiam fieri decrevimus confcriptionera, manibufque infuper propriis ratam, percnnibufque eam temporibus felicem vigere praeoptantes, roboravimus, finguliquc fubicripfimus.

Nota Jacobi Sibmondi, S. J.

Ludovki, B·Γμ l· «lit, qai potn atla· R--- laspariaa» a* adaptM» varia aaiaat dlptansta » Vfaoaa at phrl*·· aiarata » lk AlaaaaAH ankicaacallârlî * Ml archiaplfca^oa firn Vkmwafia * aaaaiaa fabwtata. Caiai-Mli aft iUad Arelati K«l«MfU FtbrasrU aaaa nr. éditât», quo Miatfi arrhkpltcop· praplMaa fa· CMfirmt ru aauxa «c*l«fi· Aralateaia, q«M Mfo ipfia* ptiat R«tl"CM Maa*** Aaceffari cooeatTerit.

CONCILIUM VVOR M ATIENSE

Io caufa Hermanni Colonienfis, & Adalgarii Hamburgenfis epifcoporum de Bremenfi ecciefia contendentium, celebratum circa annum Domini dcccxc. tempore Stephaui pape *V.*

DE hac fynodo in libello de vitis pontificum, quem fub titulo Luitprandi in lucem emifit Nicolaus Serarius, in vita Stephani V. ifta feribuntur *: Hic Herietuna Celeninft— artbiepifcaptt—, & ddalgariaae Ha—bargeafe— arebiepifeapa—, de Bre—eafi eccltjia caateadeatti, Vver—atia— ad fyaeda— vetare jaffit, abi Falce— Be—eafi epifeepa vice faa ceea—ifa, caafa— erra— exa—inari —aadavit.* Hermannus Colonienfis archiepifeopus interfuit & fubfcripfit Triburienfi concilio, quinto anno poll hex tempora celebrato; Adalgarios nominatur Bremenfis archiepifcopus io concilio Triburienfi, quo eadem hac controverfia agitata, Colonienfi archicpifcopo confenfu Form'ofi pontifici» adjudicata fuit. Adimus Bremenfis in fua hi(loria ecclefiaftica lib. i. cap. 41. Albertus Stadenfis anno 896.

De hac eadem fynodo Flodoardus lib. 4. cap. 1. ifla; S/rpfiaaas *papa fcribit Falceni Beaterf pre altercatiaae 9*4 wrfaatar ieter Her—a—— Cafa nienfe— arciuepifctpa-, & Adaigaria— Haedargeafe— ff Bre—enfe— epifapa-, pr» fa Her—aaaat tide— papa fat— direccerat faeri—a—a—. Adalganat aafe— dr fau» direxerat, & peft—ada— par*

•....... /enwtt/yros acvr/vrm , prerAmMur *A Her**u* » A mm» *Celeaiv , & SeuiettUa»*
CHtKTI *rmnhfa 9Mleri.* ZdMfW M /«MT /TO- MSV «O *faf fafrageuü*, wcaeo àr MMrim 4W-
I*. *fatu** csmasiaarraS **n*f» wwn. Sei* yw- garam» actamen *jafest'i ftttaeaai* tSt4 *ê*f* dr "ζΣ'
meas Adafcane «raatuSv Mmnaomir dr/itis, /auAe *le*» Migai etteü* dientaras.
*Uti β** *f*n* papa djfiatit, «f fuA^MU· /ne- *Safer het f»fee*, fubjungit idem Flodoardus ,
praprrv *faicere mfatt»*, «radr rrdtorcw ceaMufte *fattrferi bafa Feneefe i»*** Falce Uter» *it-*
*fauit »e*ferib*t erirtt». 9*circe njugit ki»t*
frafuli aadba *fiu iffias fafa* vice *faeêttae* c w w m-
rr apW Fingwaaav *civiteine cuti vitnit feffre-* *fee* i» *bit tacfûalit ferifta litigent, eafetiit* .
*r*eic U*iu»ify» tfijteftt , ai qae* Her**».* Nec fluta illa in eam rem.

SYNODUS FORACHEIMBNSIS

N St * PAΛTHE£NON!S

Bona confirmantor Anno Chrifti dccccxc.

Q(loniam omnibus, qui cure Pontificialtsfun- , guntur officio » id maxime convenit, ut ad divuua laudis augmentum Monafterioram confe- rationibus, & Deo ibidem famulantium utilitatibus proveftibufque pcofpiciant. Idcirco ego Sunderboldus humilis Moguntiaceofis (edis Archiepifcopus, una cum venerabili Colonienfis civitatis Archiepifcopo Hertmanno, necnon dc aliis Coepifeopis ac Confacerdotibus noftri·, qui nobifcutn ad prefentem fynodum convenere, petitionem fratris noftri BifonisPaderbrunncnfis Epifcopi, qua nos flatum HeriGeofis cceaobii unanimi* tatis ooflro (criptis confirmare, dc corroborare poflulat, cenfco gratanter accipiendam. Nam no* bis oftendit Carsulam quamdam continentem fy* nodalis decreti confenfum , quo venerandas memoria deceflbr meus Liutbertus Archieptfcopus , dc alii quamphtres Epifcopi uua cum illo in fyoodo apud VVormatiam habita congregati , rogatu Luitbardi, tunc ejufdem Paderbrunoenfis fedis epifcopi, qui prasdiâum puellare coenobium fimul cum forare fiu , nomine VValbufg, primum inchoaverat, ipfum cum omnibus rebus fuis tam decimis ad ufus ancillarum Dei ibidem de* putatis, quam pofleffloolbus mutuatis firmum *ac* flabile maniarum fore decreverunt, eandemque cartulam fubfcriptionibus propriis corroboraverunt : alteram quoque afferens cartam , quam fnpe jam diftta Paderbrunoenfis Ecclefias Sacerdotes fle uoiverfiis writer clerus nuper fieri poflulavit, fuifque fubfcriptionibus confirmavit, deconfenfu videlicet fuo fuper ftatu ejufdem monaflerii priorités in illa parochia conftrueodi, fle de rebus omnibus, quas nunc habere videtur, illuc jufie iegitimeque collaris. Quapropter juxta petitionem profati fratris fle Coepiicopi noftri juftum fle utile fatis efle credimus anteceflorum noftrorum falubre decretum , quo Chrifti famulabas quietam fle tranquillam in ejus fervitio fecuritatem aufloritatis fue unanimi fententia providere fluduerunt, ooflm quoque faa&ionibus confirmare, ne quis futuris temporibus ex his, que vel hujus Epifcopi Bifonis, vel antecefforis fui diebus illuc colleta nofcuntur , five in decimis a profata generali fynodo conceflis; feu poffeflkmtbns undecunque mutuatis, aut quorumlibet fidelium largitione traditis, aut deinceps tradendis , omnino aliquid auferre, vel difpofifionem Monafterii deftmere profumat, nifi fefe velit vinculo perpetui anathematis condemnari. Ergo ut hoc noltro unanimitatis decretum firmiorem in Dei gratia teneat ftabllitatem, noftris id fubfcriptionibus corroborare curemus. Idipfum Coepifcopos & fuffraganeos noftros, qui modo abfentes funt, cum primum huc in eorum manus (cripta deve* ncrint, facere poftnlantes, ficut eos in nullo penitus a noftns unanimitatis conienfu diffentire relie confidimus.

A&um Foracbeim palatio Regio» Anno Incarnationis Dominice DCCCXC. Regni vero piiffimi Regis Arnnlfi anno III. indiftione VIII.

_ Signum Sunderboldi Moguutiacenfis Arcbiepifcopi.

Sigoum Herimanni Colonienfis Arehiepifcopi.
Signum Aro. Epifcopi (VVirtzb.)
Signum Unibertt Epifcopi. (Ferdenfis.)
Signum Hrodberti Mediomainca fedis epifcopi. (Metentis.)
Signum Godethanki Epifcopi (Spirenfis.)
Signum Egilmari Epifcopi. (Ofnabrug.)
Signum Erkanboldi Epifcopi. (Afchflad.)
Signum Adalgarii Epifcopi. (Bremenfis.)
Signum Dadoois Epifcopi. (Virduneu.)
Signum Pifouis Epifcopi. (Paderborn.)
Signum Ailmari Epifcopi.
Signum Agiulfi Epifcopi. (Halberft.)
Signum Drogonis Epifcopi. (Mindenfis.)
Signum VVitberti Epifcopi. (Hildefienfis .)
Signum VVolfhelmi Epifcopi. (Mimigard.)
Signum Lihardi Abbatis.
Signum Faraberthi Abbati·.
Signum Halbthonis Abbatia.
Signum Gerhardi Abbatia.
Signum Goddcalci Abbatis.

îii.1 inn i^ir^r rniir^iiaaicjaiiaccantaanr-nn^n-n-. ca

VITA ET EPISTOLÆ FORMOSI PAPÆ»

r.t

FOrmolus religione, morum integritate, atque a doârina laudatifûœus,. elcâionc tumultuaria, ficvar're f« contre eum Sergio diacono , anno Domini oeexet. creatus eft pontifex, vere optimus, ut conflat ex Luitprando . Eumdcm Stéphane W immediate furrogatum fuifle, praeter Luitprandum ft Flodoardum libro quarto capite primo, afferunt omnes antiqui Romanorum pontificum feriptores, omniaque veterum Grarcorum antiqua monumenta. Nam in codice Columnenfi Greco fupra fiepius citato, ubi redarguitur pfeudofynodus Photiana , fuccefforumque Nicolai ft Hadriani Romanorum pontificum feries texitur, h*c habentur: Poft Hadrianum hunc Joannes ; poft Joannem Marinus ; poft Marinum Hadrianus ; alter deinde Stephanus V. deinde Formofus . poft hunc alii quatuor, videlicet Bonifacius , Stephanus, Romanns, ft Theodorus.* ft pofthos Joannes , qui hnc fcripfit . Quod igitur Leo Oftienfis hiftorise Caffinatis libro primo capite quadragefimo oâavo Formofum Hadriano lubjungit, ft Stephano V. anteponit, nifi fortaffe intermediis omiffis de Stephano VII. qui vulgo fextus nuncupatur, iotelligi velit, erroneum eft. Marianus vero ft Sigefiertus, eorumque imitatores recentiores hiftorici, nonnifi per fomnum excogitaffe videntur , quod Agapetum ft Bafilium duos imaginarios pontifices nunquam vifos vel auditos Stephano cjufque poderis anteponunt . Hunc Anaftafius ia Nicolao magne ftnâitatis epifcopum admirator. Hincmarus Remenfis archiepifcopus, terte Flodnardo libro tertio hiftori» Remenfis capite 10. eidem feriplît, collaudans ejus quam audierat fan&itatis ft fcientix famam, quserenfque ejus habere familiaritatem : ft ut ipfe pro fe dignaretur orare, vicem rependere fpondeos, ft quadam ei munera mittens , ut fui memoriam in orationibus habeat. Epifcopatum Fortuenfem multo tempore pie ft fande adminillravit, adeo ut judicio fanftiiGmi Nicolai pap* I. dignus habitus fuerit , qui ad Bulgaros fide orthodoxa imbuendos apoftolus mitteretur : cumque ibidem annis plurimis degiffet, gentemque illam ad Chrifti fidem couvertiflet, majorem fibi inde gloriam comparavit. Hunc Joannes papa VIII. qui magno iuo dedecore res fuorum Prse^cce^orum bene difpofitss vifus eftaverfari: (nam Photium Conftantinopolitanum ft Zachariam -Anagniae epifeopum , quos Nicolaus ft Hadrianus prcdcceffores Joannis farpius damnaverant, vixque ad pcenitentiam vel laicam communionem recipiendos efle juftc (latuerant, ille non tantum reftituit, verum etiam ipfum Zachariam Anagninum honorifico munere bibliothecarii apoftolicse fedis auftum, confiliarium fuum fecit, eiiue legationes plure» credidjt,) epifeopatu depofitum, degradatum, ft ad fortem laicorum redaSum ab urbe relegavit, jurareque coegit, (enunquam cpifcopitum fuum repetiturum ; fed laica communione contentum deinceps quieturum . Qua de cauia Joannes fit eum hac ratione animadverterit, non conflat: nifi quod fortsffe ob res male geflas, a Formofo correptus, & admonitus, ipfum velut rebellem ex albo cpifcoporum eradendum efle potaverit. Marinus Joannis pap« fucceffor , virum meritis fupra recellitis infignem apoflolatus honore, condecoratum, hac ignominia obrutum, ut par erat, erexit, ereftumque haud dubie a juramento per vim & metum extorto abfolvit, ft priflinae dignitati reflituit . Obtemperans dc lenteuti* ft mandato pontificia Formofus, epifcopatum rcfumpfit. Cumque hoc potiflimum tempore peflimorum tyrannorum invafione Romana ecclefia gravilfime affligeretur , ipfe vero Formofiis Portuenfis epifeopus toto terrarum orbe, ut fupra ex Flodosrdo ft Luitprando oflendimus, fanftiflimus fimul ft doftlnimus haberetur ft coleretur: bono totius ecclefia catholica, prout fapius faftum fuerat, ex epifeopo Portucnfi admoderandas habenas totius orbis catholici translatus eft ad epifcopatum & pontificatum Romana ecclefia : cujus initio, epiflolam illam, quam Stylianus deftinaverat ad Scephanum V. priuiquam Romam afferretur defunAum, accepit, aliamque infra extantem reddidit. Valde folicilus fuit, ut Carolum Simplicem filium Ludovici Balbi legitimum Galliarum regni haredem in regno flabiliret , ut videre eft ex epiftolis , quas bac de re apud Fulconcm. Widonem qui ante 15. annos fibi nomen imperatoris ufurpaverat, ut ex quodam antiquo diplomate docet Baronius, anno pontificatus fui a. filium vero ejufdem VVidonis Lambertum fequente anno, Occide[redacted]s imperatores legitime creavit, unxit ft coronavit . Quare non aliter quam per furreptionem , ut afta concilii Romani fob Joanne IX. tcftantur , accidtfle potuit, quod idem pontifex Formofus anu· pontificatus fui fexto ft ultimo Arnulphum vocaverit, eique coronam imperii occidentalis impofuerit. Corrigendus eft igitur communis error chronographorum, qui contra pre* feriptum factorum Canonum, ft audoritarem fedis apoftolice, poft Ceratam Calvum , Widow ft Lamberto otniifis, in ferte occidentalium imperatorum enumerant Arnulphum , qui legitime nunquam eleâus ft coronatus, imperatoris titulo oufiquam condecorandus erat. Per eleâiones ft coronatives fupra enarratas civium Romanorum invidiam & odium maximum incurrit; eorumque vivens fimul ft mortuos gravifltmas iojurias, contumelias ac facrilegia fuftintMt. De iis quas a Romanis civibus paflus eft vivens, Luit prandus lit». 1. cap. 8. his verbis enarrat; Hoc in tempore Formofus papa religioius a Romanis vehementer affliftabatnr, cujus ft hortato, rex Arnulphus Romam <dvenerat. Ia cujus tngneffu ulcifcendo papse injuriam multos Romanorum principe» obviam fibi properantes decollari praecepit · Quas injurias , quatre probra fucceffores illius Sicphanus VI. 4k Sergius III. vel per fafii igooraotiam, vel per furamum facrilegium eidem pontifici intulerit› quomodo exhumates & tribus digitis

Mtriaawi · Fa>wtof(t cwpXXt PwihmC pifcap.? rttrtw» Fer···» *^MI* r'" jZftwtw

gitii mntUatm fit» feermte A repetitis ordinibus A eorum, euoe Formofim oedimvemt, dicam ioira io vim Steptenei VI»

<*··/· «a- χoββ Domini SO. pontificem a fcriptoribus hujm Mipycii wMt ctwlosoJbcuiobiiff<, prfl- «mam A anate fedem pontificiam tenuifict, teftantur Regino, Lnitpramkm* A Adames Bremenfis. Brnmt ergo rveeutior·*, qui taao 8pganno pontificatu foi quinto , eumdem ex hac vita deceffifle fcribnu. Afer Bmaunur ram. X «o.

TOLA I. FORMOSI PAPÆ

Buphratefiae provincias epificopum.

Ar/pevdrt *Uterh* a F. av^Er, quas */afn itfaiffitHvi.*

T lterfer fanftitatis tuas ad apofloiicam fedem JLi minas, dTc. *1U Jtturuu* sa cadar· iafeafar, èy pad *a*IU brtvitAtii ceqft* MM^a dor /âfwmr r«r : Petis mifericordiam , A non feribis quomodo fit exhibenda, neque cui, fascolari, videlicet, vel facerdoti. Si enim Cucularem dixeris , venia dignus is erit * taoquam - feculari dignitatem adeptus ·· fi vero fecerdotem dicas , non adhibes mearem quod dignitatem prnbtre non potuit qui dignitatem non habebat*. Nihil potuit dare Photius prnter damnationem quam C habuit , per impofitionem obliquas manus, A damnationem pnubuit. Quomodo dignitatem potuit accipere qui particeps faâus eft condemnato? Quoniam pro ordinato mifericordiam obtinere petis , animadverte quod ordinatorem po» tt tins foves, juxta Domini faaum eloquium ? F</ ' ' *futitt* *rfor«w feaaas *& frttlUt ejar Mat: vel ft* tin arUrtat fra&u tjaf Htalet, Nta-fuiJ f9ttH fictu avuti pndattrty vtl vitit fictu ?* Oportebat igitur iftam eccfefiam, in qua taliadepreheoduotur fefta,' graviflimas dare pcenas , ut hujufmodi pttnis veftraeccfefia purgaretur. Continet autem nos benignitas A fratrum drlchio , que nobis perfuadet ut alia quidem toleremus , alia vero omnino e medio tollamus. QpapcoptcrD miGmus e latere noftro religioGffimos epifeopos Landenulphum Capuanam, A Romanum, quibufeum tenftitatem etiam tuam hortamur conve. nire , nec non Theophylaftum mctropolitanum Aocyras', A Petrum fidelem noftrum: ut ita ante omnia in Photium prevaricatorcm A legum everforetn fententia a pnedeceflbribus ecumenicis , pontificibus fynodke prolata, uecooo a noftra humilitate confirmata, perpetuo tempore immutabilis permaneat. Cum iis mo qui a Photio fuerunt ordinati miiericorditer nos gerentes, decer. trimus ut oblatis libellis fedeliquine fateantur, A pteoitentia veniam deprecemiuh pollicentes fe nunquam tale quid commiffaros . Deinde his peraftis, que fequuntur omnia, quo noflris literis mandata confpiciuntur, una cum prediftis viris fanftitas tua peragat, nec aliquid addendo , nec diminuendo aut commutando. Ita enim & a nobis, A a reverentia tua io communionem fidelium receptis nt laicis, feandalum delebitur. His vero peraftis, G qui^ ipforum communicare re» nuerit, noverit feipfum a communione noftra alienum fore. In Domino valete.

EPISTOLA IL AO ADALGARIUM

AacMiutacoauM Ηλημοοχοχνιχμ.

Ornait t ut fUtuaeal jUjUÏMB valut.

Formoius ferves fervorum Dei Revcrendiflm» A fan&ffimo Adalgario Archiepifcopo Hammsbutyeufi.

A Rbitmmur tuam fanâiaaeniam , preut in- · ^ *££· jüoânm fuerat, ad Apoftoikam fedem fe- st. Mmî. ftinare, quatenus difeeptatio , quas inter te A B Hermaneum Agrippinae Colonia reverendiffimum •rchiepifeopum ventilatur, de Brcmcnfi ecdefia vium &.··. finem acciperet. Sed iplo per fuos vicarios infiftente , fe querimoniam multiplicante, cur tuam non exhibueris pratentium , falsem per defenforem vicarium, trou modicum miramur . Io quo fufpicare tribuitur fummopere > contentionem non odire, qui judicii nquitatem conatur iubterfugeret prmerfim cum & Magunti* fanâiflimus Arcbiepifeopus, cui de hac re, ut veritatem inquireret per confratres tt conlimitaneos epifeopoinjnnâutn fuerat, ad nos feribens fignificaverit ; quatenus venientibus revereudiflimis eptkopis ad Frankeuford, de hac eadem re dftigcntiiSma fafta fuerit ioquiGtio, omnefaiae Dimcefani ejufdcm Colonicnfis Epifcopi, Francho videlicet Tungrcufis, Veddbaldus TrajeâenGs, VVofelmm Mimigardevordenfis, Druogo Mimidomenfis , Egtlraaru» Ofnabrugenfis , iub teftificationis pratextu teftificati faut , ufque ad te nullum Brumenfia Ecdefia Prafuiem modum (ubjefitonis Colonicnfi Autilliti contempfifle, fed temper deceffores tuos, qui eidem Bremenfi Ecctefin praefuerunt a remKibus fuse Chriftianitatis, fedi Colonienfi faifte jeAo* . Verum quia tantorum virorum teflimootum fruftrari non expedit , & ad (Ututμm veniendi tempus feftinare vel delegare vicarium diftulifti, tanti temporis querimoniam, ac Legatorum couftaatem inflantiam nihili pendere inhumanum videbatur. Quapropter attaii,' hinc ne Colooienfis Ecdefia juuitiam perderet, inde m Hammabuigeofis Ecdefia, qua ad Gentium vocationem iofiituta fuerat, fubfidio deftitnta deficeret; difpenfative cenfaimus, quatenus ouoaduique divina fuflragante gratia, praitbata Hammaburgenfis Ecdefia intentum dilatetur, ut Epifcopiam inftituere valeat, jam memoratam Bremenfem Ecclefiam ad fubfidium habeat ; A qnoties ia magnis ac prameccffariis canonicis negotiis oportuerit, non fubjcAiooe aliqua, fed affêftu fraternas caritatis Hammaburgeofis Archiepilco» pus, qui ejufdcm Bremeofis Ecdefia regimenob. tinet, per fe aut vicarium luam vicem gerentem, in adjutorium Colonienfi» Archiepifcopi invitatus accedat. Dilatata autem Hammaburgenfi Ecclefia, largitore omnium bonorum amminicolante & fundatis Epiiicopûs , *ûtfv* memorat* Colonia» fede» Bremenfem recipiat eedefiam. Inhumanum quippe eft inter faculares, aliena jura pervadere : quanto magis fanâiffimo» Epifeopo* ftalutoa a Patribus tranfgredi termino·, *_*®« litigar·, qui pacis debent folidis exempla praebere ? Hnc ausem ad hoc decreta eft difpenfatio, ut pax vigeat, ccffat contentio , & juflitin vigorem mifekordie compnÆo temperet , fcientes Gne pacis bono nullum Deo munus fore acceptabilc.

αv>o CHRIST.

IN FORMOSI PAPÆ EPISTOLAM

feu Diploma,

S(M.»d p.t

V. CL. DOMINICI GEt)RGH R.HODIGINI

ADMONITIO.

YN ecclefis Gerundenft aftervatur diploma For- A iT»oli Romani pontificis papyraceum, Servo- Dei Gerundenft epifeopo datum. Nuper hoc di- pl°ma edidit Maitcmus in colleftione ampliffitna Anccdor. tom.I. pag. 130 Ego vero illius eaem- piji ex autographo Gerundenft defcriptum anno J756. accepi, & cum cdtlo contuli, Atque inve- nt exemplar Martepn ad ex verba *in perpetuum flohhmu,* deftnefe, relégua deefle. Delideranturautem in autographo pontifie» data; in conte*- tu taincn habetur *ludiilio deama,* ex quo colligi- fur, hoc diploma anno Chniti 891. datum futi- le. Petrus de Marca tn appendice Marc® Hi(pa- nics peg. 384. ex chartulario ecclefi® Gerunden- fil profert diploma Romani tunum pontificis Ser- vo Dei epicopo Gerundenft, quod nfdem ferine verbis conceptum ell ac illud Formofi, fi pauca excipiat; aliud item exhibet ejufdem Romani pro ecclefia Helenenli, & lib III. Mate® Hifpa- mcæ pag. 770. de epochrs horum diplomatum ddletit, quas ad examen vocat Pagius ad annum 897. num. VI. Interim Formoli diploma pro Ec- clcfiR Gerundenft ad hdem prototypi hic dandum ceniemui.

FORMOSI PAP.Γ. BIT LA PRO ECCLESIA GERUNDENSL

FOrfufjm eptfcepui fervuc fervorum Dei R. & S. ServoDei jaûiiu GeruuJenJii tcdtfie eptfcopo, dT *per te m eadtm venirabiit ecdefia* rw *pvrpe- tuum.*

ibil Cleat per donum fandi Spiritus beato apollolo- O.rum principi Petro. fci cxlcrtis regni clavige- ro hgandt atque folvendi ab iplo Domino tradi- ia eii potefias Evangehca, fubicquente lectione qux ita inter cætera ait: *T» et Petrui & fupet banc petram adtjicabu eccleftam meam* *, & reliqua &c. Ita fedes apofiohea, canonica, legslique au- tomate iuflulta. omnibus ecclefiis Dei per uni- vcilum orbem difinfis (ufira-ia, & jufta poftuls- noms fitblidia ut piabeat, um divitu, quam hu- mani juris ratio pullulat. Igitur vemens jam di- fle Serve Dei venerabilis rpifeope caul* oratio- nis ad corumdem fHofliITima beaiorum apoftolo- rum limina (ubjecitli nobis, quatenus apollolic® noilrc confirmationis privilegia confirmare debe- remus, omnes tes mobiles ejuidem Genindenfis ecclefi®, in honorem Sanclæ Dei Genitricis & femper Virginis Mariz Doimnz noftr®, ubi bea- tus Felix Chntli maityr corpore requiefeit, hoc eft domos, pkves, cellas, eccleftas, villas, fic inlutas, Majoricam fcilicet, Minoricam, curtes, parochias, terras, vineas, prata, fylvas, tina eam familiis utriufque fexus, cutn omnibus adjacen- tiis fuis, quz a piis imperatoribus, regibus, vel alus Deum timentibus ;n eadem Gerundenft ec- délia collais font, ficut ipfe nunc uique legali ordnie tenere videns. Unde lalubnbus petitionibus tuis inclinati decernimus, fit a præfenti bac de- cima. tndifl. per hoc apoftolicum noArum privi- legium roboramus, confirmamus, & in perpe- tuum flabihmus, in ufu, & utilitate ejufdetnec- cleft® Gernndenhs, cui proafledigoofceris (id eft,... omnes domos, cellas, ecdefia*, villas, curte* parochias, terras, vincas, prata, fyltas ama euan famulis, dc alia «nacua, qua ab imperatoribus, regibus óc abis Deum timemibua ia eadem e* clefts collate funt, feu coofierenda erunt, final cum Rafieum, feu Pafchuarium fob tua toorus- qne fucceflorvm dtttooc poteftaw oaurânodis co» firmamus; Üsiueoies iub apoftolica cenfiira, fieu divini judicii procefistione, & aoatbernâtis inter- difti, ut nulli unquam magno, vel parvo bm mini liceat quamlibet foriiam, vel oppreflionem in omnibus rebus ejus facere, ear potenatem ali- quam habere, vel aliquam diftriagere, aut qua- litercumque toloneum ab eis exigere, five ..... ubicumque eos pro quibuslibet eaufts provocare prefumat; fed a providentia fui epifeopi caufa illorum audiatur, & canonice terminetur. Si qmn autem, quod non optamus, contra hoc privile- gium a nobis flatutum temerario aufu agere pre- lumpfent, fetat fe anathematis vinculis omnod*- turn, ÔC nift fe arripuerit s te . *Cettoru defierentur,*

HI.

AD MONACHOS S. THEUDERII

Immunitatem & beuerum fumum firmum Ù jWiIt fin temniit,

Formefui opifnmn fervat fervorum Dei^ vmmrmo- dn ctngreoutmi mnutbonuo vonerubihi maw- fier» S. Tbimierii touftfiorie Cbrifiit fiti fis trr- *ritono Fiemmufi, perpetuum.*

Quanto nos piorum locorum, juxta quod no- bis divinitus eft comrniflum, ftudtoftus cu- rare gerimus, tanto nobis copiam mercedis ac« quirimus, & liatus illonim potiori vigebit regi- mine, ideo vera devotio per Barnotnum re- veremiHimum archiepifeopum Viennenfem no- ilro fuggeflit apoftolatui, ut ipfum venerabile monafterium una vobifeum apoflohca muniremus auAoritate. Unde nos omnium iohcitudlncm ge- rm res, fle maxime audientes vos de Treoaffino Comitatu ex Monafterio Dervo a facie pagano- rum clApfos, dc quod ab eodem venerabili archi- epifeopo mifericordirer fufccpti eftis; inclinati precibus vcflns, per bnjns Apoftoliee noArae au- iteritatis privilegium vos inibi firmiter, dc quiete Deo militare confirmamus, dt qu* neccffaria ci- fe videntur loco, & monafterio diu noftuqne ia-, ftantiflime operari, de canonic®, immo B-Beue- difti regula obedire, tam in ecclefie reflaaratio» ne, quam ubi & ubi expedit, ea fcilicet ratione, ut neque eidem venerabili srchiepilcopo, neque cuilibet fucceflorum fuorum licitum fit illis du- rum fervitium imponere, neque kragtfbrai itine- ris profeflionem; fed neque manfionatkos one- rofos, neque cenfum, prater id quod impofitum eft, in fcftivitate pradiAi fianfti Theuderii in fi- ne snni libram argenti. Et pneterea decernimus dc ordinamus *Sc* conftrtuinms fit conteftamur, ut decedente, more humano, prediâa congregatio- nis Abbate, neque parfais pariatos epuicopu-, nec quifqusm fucccfForum illius aliquo typo dt faftu iupcfbi®, aut avaritia, dc cupiditatis, dc iracundi® alium abbatem aliquo tempore dc ali- quo modo ipfi congregationi imponere prafu- mat, nift quem ipfi monachi, liberaeieftiooe, dc devotione, fecundum regulam S. Bencdifti fibi elegerint.

EtD«ch.>,(«aii. m'foi°,

Sed

pma Sed neque ex Iris marita», qua pnafentiriittr A
•T nhtferot mcbibbus, ft immobilibus, ft que do-
ANNO
CHiusri reri posuerint, uUo modo exinde aliquid aufera-
tur ab aliquo, neque miamaturj fed neque com-
mutatur, mfi per votamatem Monachorum : quin friem fi contra hanc aufeoritatem quis ager- ten* tanerit , usrilatoous a quolibet noftram abcaadi prefeotiam, lucceffernmquenoftroram abbati, * mmudria denegatur dt prohibeatur, five infidi-* tur facultas; At propter adjutorium ammpotemis Dei impetrandum, ft imerorifioMm faafti Pero, ft uofir» caritatis eustlimn, Abba iltoram , nomine Adalrcnt, taliter cum reverendtfimo orchi- epifeopo Rarnoioo limina ûrafti Petri accelerant. Qpa dile&ione, & apoftolatus noftri auftoj ritate commoti rogamus At petimus, & exDeftf & per Deum, ft per fandi Petri maritum, noftriqae minifterii reverentiam adjuramus, & contenu», ut nullos swbHtom ft potantium vicinorum, At extra advenientium, ft circumquaque degentium, aliquatenus mela iliis inferre pnefutnat, ft abfaue lege inquietare, ft mobilia , ft immobiliaomrpmet fed aeque terrientes illorum deftroere qutfijuam pertentet ; ft amodo rofemus cos fecuras , ft quietos permanere , Apoflolica prote&ooe tutos, atque munitos, citm omnibus rebus immotalibua, ft mobilibus ad ipfem venerabile mooafterfem pertinentibus · Si quis autem, qnod non optamus, temerario aufu contra hoc privilegii ooftri fiatutnm (quod ad budem DeiC omnipoteatis, At ejufdcm pii loci debilitatem fieri decrevimus) fe toto, ft ex parte agere prufumferit, ft in omnibus non ohfervaverit , fciat fe auAoritate B. Petri apoftoli , atque noftra anathematis vinculis innodandum , ft a regoo Dei, nifi refipuerit, alienandum : qui autem veras cudas , ft obfervatar extiterit , benediftionem , & gratiam a Domino confequt mereatur. Scriptum per manum Anaftafn Scrinarii S.R- E- in mcnfe Novembrio, indiftiooe x. Bene vale- te. Data vu. KaL Decembris per manum Sergii primicerii , Defeuforis fanftu fedis apoftolicu, imperante domno piiflGnao PP. Augufto Vidone a Deo coronato magno imperatore anno I. ft poft rottfidaiiun ejus anno s. Indi&oœ x. D

ALIARUM QUARUMDAM FORMOSI EPISTOLARUM ARGUMENTA

£x Fltdttrli Arauqf lit. IV.ttp.II.H III, It Aoumjnj pMhficihif Curatu.*

FORMOSUS AD FULCONEM.

k* »1*4. Cm-. <« jIMi.Pewif. U ?-<*-(-.

ILle rependit ad huc , Audeant moderamina fummi
Reftoris pariter verbis attollere ft aAis,
Juxta quod collate fibi fert gratia cuique :
Ne vacui fiib ea fervi culpentur habeu.
Quin aptos per eam fruAue aftenrc laborent.
Illicita inhibeant, infandaquegermihs Vellaur,
Et cunâis Chrifti femulis fuApMia prailcnt.
Cujus opis caufa cupit hujus notcere curam,
Deplorans miferas clades homimtmque labores,
Hoftis ft antiqui captantia retia frondis,
Qri genus humanum crudeli pellicit aftu.
Hinc harefea, hinc bella movens , Ai crimine gaudens,
Sanguine fervefeeus odiorum litibus ardesu»
Atque orientalesbcrefeum febifmate rumpens.
Unde Sacerdotes fundendo commonet, arma
Corripiam, arcamque levem difcriminc fievo.
Conveniam igitur suediumfiU pcdceraCbrifium,.
<feri coafidta ferat, det opem, faciatqee fe. AMNO CMXOTt. ****
Ad quod poarificcm rogitat contendero noftrom.
Accingi, properaro, morae difntmpmu cunftas,
Auxifaamqne malis mundo confer»- raenti.
CM » & via, dux Chaffins, vifinria Otrifins.
Nee laris efi roonaifie faanri, mostitafipae paterno·
Haud iterare piget, Matris fimcedere cladi·
Difeom Synodi generali jme gerendam,
Ad unam fefifeet nullo impediente retemus
Pondes· defidut, uberiusfimul omasiamdhm
Qp» trafianda fient: oracula darina adeat.
Batbaric* gemis quis Francia regna procelli» '
Turbantor , aimfem dolet ; atque ut dextera fumma
Has reprimat, procerum Chrifti fuffragia pofcit.
Privat» legis munimine jura perita
Remenfi fert ecdefin-prtinenda, docendo

Nullaque Pontificum, Regum, Comitumre po-

IIUcite nferpaha, proprio infleâat in ufus,
Qp- font ectirii-. Qpam pntful forte vscsntern \
Nullus, ut iqvadat, violentum adfptret ia aufem; \
Nee ntâ condigno pnrial flatastur honore,
Pontifices, Rcges, Ctero», fubjeffaque plebes
Provideant , operante Deo , ni bcoo tradita ferrent,
Amplificent, decorent, fupera niercede propelent.
Difpofitum digue pramiffo prstfole quifquam
Non mutilare decas, non immutare futanun ;
Ufibus at maneant fervorum dedita CbriAt
Integra pontifici, dignis uaftanda mutiftru.
Hec contra quifqitis prafitmferit aâa ventre
His fe multaram fatis anathemate norit:
Servator vitam mercatur habere perennem.

FORMOSUS AD FULCONEM ARCHIEPJSCOPUM REMENSEM.

MOnet eum compari debere Romam· corie r, ri.u... fin , atque immmemi ejus fabvenire rui $> h>-. a, nu , nec ei feam prufesttuun denegare: adjun- *''*' gens harefea undique ac fchifinata Mtlfeiure , nec, qui ad rcfiftandum occurreres, rite. Dicit- •ue longo retroafto tempore peruiriofas hatefes Orientem confundere , ft Gonftaotinopoleanam ecclefiam nociva fchihnMa; fiuwri etiam rogioais Africana legatae tnfittere, refponfo petefltm pro dudam exarto iater epifeopo» ipioram pravferiarum fchifraate. Divtsforam quoque minium I-- E gationes diverts refponfa petentes inflare. Cujus rei gratia generalem fpoodum die Kaleudaram Maniarum , indiftioais XI. fe inchoare difpofuifle, ad quam aumdam, rrasota omni dilatione , admonet feflinare , ut colioqueodo, largius de his valeant pertraftaro, ft aAmtniiui ad c6ofalta fingala rofpondero. NomuMtuic» grotirpro· cdlaa , quibus afferebat fe perturbari, plurimum doler-, ut eos escrifi dextera taprimat, Apoβo· loram principatu faffragtis interveuientita», implorare. Literal vero, qum figafeeavcrat adoam per qusfilam pmfiraas primum fe dlroaMe, ad ipfam minime parrouMe Miferat alios oriam ,

fi-

gÿvpro hac eadem fynodo celebranda, pridem huic A
— . ..quoque Pnefuli noftro (iteras, quam decreviffe fe
anno affent incipere mediante Majo raenfc, indiAio-
CH**ST' nia x. In quibus literis fatetur Italiam tunc fe- mei, & lecuodo h?rrida bella perpeflam , & pene confumptam . Orientalium vero partium fe dedere vefanam hcrefim , in Gliriftam Jcfum blafpbemiam continentem. Mittit ei praeterea petitum fuper quibufiiam partiariis privilegium , commemorans beatum Remigium genti Francoturn, Roman· fedis audoritare, cum gratia Dei apoftolum conAitutum. Bernam quoque villam, que inique dudum fubtrada fuerat, Remenfi ecdefiat reAitntam . Duodeciacum quoque, fed & ea, que domnus idem Fufco per precarias obtinuerat , Rodemiam videlicet , & Margolinm , g Laftemnam , Jc .Guigfcjuta , atque Virtudem , nec non abbatiam, qbc dicitur CampcUis, Atteins etiam , & Maniacum aliafque rea , qun dudum ablate , pne reddiiat fuerant eccleun Rementi, reftitutas audoritare confirmat apoftolica: ut eas vel ceteras ejuldem ecclefi* poffctbones nemo pnefiunat auferre, vel invadere . Sanciens infuper audorilate beati Petri, ut nemo regum, nullus antiftitum, nemo quilibet cbriAianus, decedente Remorum epifeopo, ipfum epilcopatutn, vel res ipfius ecclefi* luis compendiis applicet , neque fub fuo dominio teneat, praeter ipfius civitatis epicopum . Sed & eamdem metropolim non ultra conilirutionem canonicam fine regulis ecclefiafticis oonvemente pallore manere cogat , C neque aliter ibidem epifeopum, oifi ut facri canones jubent , conibtui faciat . Promulgans erum, ac ilatuens, ut per ea, que idem venerabilis praefui Fulco de villis hujus ecclefi* ae facultatibus earum , ufibus ecclcGaflicorum ornamentorum , vel luminanmn, feu fub Aipendiis canonicorum , ac monachorum , atque fan&imoniahum , lcu matriculariorum, & holpitum , vel pauperum condiluerat, perpetuo inconrulia permaneant, banc auâoritatem ini decreti lub anathematis vinculo violatoribus\inaodatis., corroboraui. Imperatorem quoque Vvidonem coronatum codem anno figniheans, indi&ioae decima.

AD EUMDEM FULCONEM.

ALmd privilegium pro monafterio Avennaco, atque pro eo monaflerio , quod Rodullus abbas in honore S. Caliiti Martyris & papae luercditario proprietatis fur jure conftruftum , huic Remenfi concefferat ecclefi* , tam eadem coenobia, quam omnes poffeffiones liberalitate regali, ve) aliorum Chrifticolarum munificentia Remenfi collatas ecclefi* , five quas idem prxful adquifierat , aut deinceps adquifiturus erat , eidem ecclefiiB apoftolica corroborans, & flabiliens poteftate. Hic quoque Lantbertum filium Vvidonis anno fecundo imperii patris ipfius novum impctatorem faftum fuifle defignat.

EJUSDEM EPISTOLÆ ARGUMENTUM

Ctrnfuu <xprtffnm .

REbus Avennaci fuper almi, & jure Calidi-
Tum decreta paci provexit, &. robore fulta.

AD EUMDEM.

PRo diceceûnis provinci* Remenfis epifeopi», quod audierat, eorum quofdamhujus arcbiepifcopi fui audientiam contemnere, feribens ci- dem, m fuos conveniat ccap&opos, catererum.........
quoque , quos ipfam vifam fuerit epttcoporum ANNO
collegium convanire denuocier, ut de* unît» ne-/- CHRISTI
gleAu fynodali fiaanl a&ioue parqnfamr, & quid- M
quid oportuerit catKMHca , atqna apoftolica moniti auAoritate decernant .' fabprietu , ut nemo a tam Deo digno fe fubuahat opere, qtri Apoftohe· ipfius particeps vokaerit comoMoioai exiftere. Item oro evoâioœ Karoli ad regimen regni, quem domnus idem Fulco ad regium culmen adhuc puerum provexerat, & de criminibus Odonis regis, vel correptione ipfius qualiter effet, agenda': pro quibus rebus idenr archicpifcopus hpic pape feripta fua coofilium, & auxilium ab eo petentfo direxerat.

EJUSDEM EPISTOLAE ARGUMENTUM METRICUM.

PRseterca quod compererat per devia quofdam
Pontificum ferri, populifque exempla ruina:
Dedere , & increpitos non digna rependere fuafis;
Quin & deteriora fequi, nec dira cavere:
Non fine merrore gravi tolerare fatetnr.
Ad pacem invitans, extinguerefcandalaqucrit,
Pontificum fallu Chriflus quia temnitur atro .
Noder & antiftes dolet, arguit, increpat , an«“.
Unde monens mandat junâos hunc cogere Patres,
Atque alios accire probos, decretaque legis
Pandere divin·, fynodum celebrare vigore
Ceffo juris apoftolici munimine fultam,
Noxia vellendo gregibus, profutura ferendo.
At fi quid fuerit pervert· litis obortum ;
PrKfulis eximii fervetur cognitioni,
Dante Deo dignum valeant ut fumere finem.
Cui fe concilio tentet fubducere nemo,
Quifquis apoftolici confers cupit effe favoris,

AD EUMDEM

Mtincei .*

D T)Ace laborantis congaudens prrfulis adis,
JL Admonet his cauto Fokonem infiftere nifu,
Pax odiis ne inconfulte qurfita faceffat,
Regia neu celfi generis fcintilla teratur.
Crimina fceptrigeri prudenti arcenda medela,
Regmincpro regni ne pcffitna fcandltl Curgant,

AD ODONEM REGEM.

UT ab illicitis recederet, nec eundem regem Karoiura , vel quasque ipfius effent, infcftaret, induciafque belli differendo daret, donec idem prcful, Fulco fcihcet, Apoftoticam fedem adire Auderet.

E

IDEM ARGUMENTUM METRICUM.

HÆc eadem exhortans ad pacem feribit Odoni,
Nc Carolina contra bellum moveatur iniquum,
Ne vetitos ineat fines invadere nitens.
Externi qu· funt juris cupidufque, rapinis
Abftinest, vitans reftos trafeendere calles.
Qu* Domino placeant fekrti mente sctraftet,
Ante oculos futuens eius fub amore timorem.

AD

A

>> AD ARGHIEPISCOPOS, ET EPISCOPOS GALUARUM.

ANNO CHXISTI

UT conveniant atque commoneant eundem regem Odonem, ne illicita perpetrentur, ft ne aliena ufurpentur: led bellum fodetur, ft omnis hoftilis commotio fopiansr, vel inducto belli, donec Fulco Romam, ceu diftumcft, adeat, edicantur; ipfique Audeant interim cunfta differre, & pacem ac unanimitatis concordiam recreare.

AD CAROLUM REGEM.

EJus congratulatur eminentia atque devotioni, quam run idem fe fignificavcrat erga fedem apoflolicam gerere; qualiter ei fit in regno agendum, faccinfte locideque demooftrat: quem petierat, ei paoem benediAum pro pignore mittent, ft de itinere pnefati prsfulis noftri ad fcdem apoftolicam monens.

IDEM ARGUMENTUM METRICE.

(lortata Cerotum folers gratanter honorat,

Gaudens' hunc patris proveflum culmine Cedis,
Atque petens Chrifto placitum per tempora longa
Crefcere juftitia, pietate, ft luce fophin,
Ac monet, ut Dominum cordis ptn lumine ponat,
Juifibus ipfius totis conatibus hrrens.
Diligat, ft fervet quas jufta, ac refia probarit.
Admoveat juftis aurem, divertat iniquia.
Sit virtute animi, carnis pneftantior ufu,
Corporis ac mentis hottes ut fternere pottir,
Se quoque que valeat (pandens argumenta daturum.
Panem pro grato benediâum munere legat,
Quufierat gemine quem rex fub dote falutis.
Solertes cum quis traâentar commoda mandat,
Immo Sacerdotem Folconem ad talia mittat,
Cujus oonfiliis utillima queque decori
Edantur, Regis cumulandi, ft culminis apta-

AD FULGONEM.

HÆc fupradiâa ad pnsmifiâs perfonas fe deftinaffe feripta commemorat, ipfius videlicet i'uggcftionc de pace vel induciis belli inter Odonem & Karolum differendi.

IDEM ARGUMENTUM METRICE.

/"VUorumdam querulo nimium clamore petitus,
Urbem indigna pati queritur, metuitque clientes,
Sedandis quibus exhibeat fe Foko repofeit*.
Comperto tandem is veri moderamine prnful,
Quam fit apoftolici· fidus, quam juflibus ardens;
Parere «tbercis gaudet, gratcique rependit,
Spondens fe io quibus expediat prnbere benignum:
Hujus ft ad votum Regum preffrffe duellum.
Pmfulibus, regique ideo mandata dediffe.
Totius ipfe Petri valeat quo vifere fedem.

AD EUMDEM.

anno cusurri ****

SCribit pro difeordia fodanda, quam audierat infarrexifle proMatrigfildi ab Afeerico perpetrate interemptione. Item petens eumdem pro cujufdam Grindaid, ditofti fibi Sacerdotia, ad epifcopatum, ubi fe inert obtuiiflet, promotione.

AD EUMDEM.

LAndibus attollit eumdem, congratulant ejus diiedHoni atque folfcitodfai, quam gerebat erga Lantbestum imperatorem, de cujus fidelitate ft fiabilitate monet eum femper fieri folid- B tutn, vduti conianguinitatw propinquum: aflerena fe cum ipfe tantam pacis, ft dilectionis babere concordiam, nt nequeant aliqua jam ab invicem pravitate fejungi. Notifiait quoqne Richardutn, Mauafem, atque Ramponem excommunicato· a fe, atque perpetuo ligatos anathemate, Ψo eo quod tam nefandiflima perpetraverint, ut eutboldo Lingoneofi epifeopo oculos eruerint; Valtarium Senooenfem, propria depulfum fede, cuftodin mancipaverint .' mandans ut fecum de hia feotiat convocatis omnibus fuffraganeis fuis epifeopis, canonicum fuper eis, quod exercuerat» judicium pari modo determinet.

IDEM ARGUMENTUM METRICE.

C

HUnc quoque fratris honore colens, fpecialia legat
Munia carorum, tutandum pofeit honorem,
Scandala proterere, ft pacis conoeftere vincula:
Frenare implacidos, ft ad almam cogere pacem,
Idque Petri latum fidat fibi munere donum.
Lambertum Aoguftum, Fokonis carne propinquum,
Ut proprium fe tutari folamine natum
Significans, nottri gratiflima pnefulis effert
Vota, quibus Petri veneratur honore cathedram.

D

AD ANSCHERIUM PAR1SIENSEM EPISCOPUM

Afgaatfafafa attrita.*

^Acrilegos quofdam facrati culminis atros

Carptores, fummi capitis clariflima membra
Attemerare atifos, anathematis enfe recifos
Notificans, monet buoc nodos dignas addere multe.
Sceptrigeri'quoque cognati pro culmine certet.
Sicque Parifiaco legans mandata patrono
Hos Anfcherio notat effe omnino cavendos,
Ac vitanda nigr>-confortia dira furoris.

AD ECCLESIAM SENONENSEM

Argnattaraat nttrioa,

£cclefiam folans Senonum paftore gementem

AddiAo latebris, damoando crimiau aufu:
In Domino fperaru monet; patienter acerba
Spe decoris ferre etberei virtute Tonantis.
Fidere fe proprio (blandam Pnafule vifo.
Se damoatfe tero·; patribufque notafle terendos
Flamine divino, ne quis dein talia tenter.
Miffurum fe legatos, ubi tempora digna
Se tulerint, quis fedentur hujuice procelle.

AD

AD RAMPONEM

AÎχ«MHM«MT MrfrKMV.

ILsIngouigi fevo raptori prasfulis orfa

Dirigit, at tandem gefiis reGpifcat amaris,
Pontificem reddat , damnet qwe dira patrarit.
Sia iccus, «terne plcâetur termine culp«.

AD ODONEM REGEM

Argoavea/aw *metricum.*

u)Acrilegii fuper Jris patrios delegat Odoni
Sceptrigero monitus, ut kiat hos anathemate plexos,
Quus nec iufeipiat, nec eis. affamina jungat
Iplorum Icte maculari crimine vitet;
Quinimmo ect^cfis preftans folamina trite,
Protegat , auxilium impendens , ubi viderit aptum.

AD CAROLUM REGEM.

HÆC eadem Carolo mandata tenenda relegat.

AD VVALTARIUM SENONENSEM AKCH1EPISCOPÜM

Argumentum metricum.

VValtarium Senonum , temerantem oracula legum,
Corripit increpitans; Treeaflinc intulit urbi
Regmina non leâi cur Preinlis, atque rece-
Ex alia ecclefia contra decreta paterna.
Quem removens, leâum (latuit, moderamina tradit,
Sacratoqne (aerum Ricueo impertit honorem .'
Nullus ut obfillat icitis, comitatur euntem.

AD FULCONEM.

PRO Bcrthario quodam presbytero, quem clerus , & plebs ecclefia Catalauncnfis confenBfu regis Odonis ad epifeopatum dicebatur elegiffc , luccenfens , quod hunc vocatum canonice noluerit conlecrare; fed in tranfitu defun&i epi(copi eccleham ipfam Herilando Tarvvaneofi epifeopo beneficial· more ferebatur contulifle . Poftea quemdam Mancionem , nonnullis critni* nibus irretitum , in eadem ecclefia , quafi epifcopum ordinaverit; cumque praoomioatus Bertharius apoftolicam preientiam vellet adire , comptehenfus fit a quodam Conrado hujus domni Falconis vaflallo , de ecclefia tra&us , & in exilium per unum menfem delegatus. Unde & evocans hunc noftrum prxfulem , mandat expreffe, fed fraterne, ut fuam denominato tempore non differat ei exhibere pnefentiam, habens fecum pnefatum Mancionem , & jam diâum Conradum cum quibufdam denominatis cœpifcopis fuis &c.

ANNO CHRISTI «r»- *hi-* | ANNO CHRISTI *tf·. hi*

FRANCOFURTENSE CONCILIUM

Pro diicutiendo jure archiepifcopi Colonicufis in Bremen(em epifeopatum

Sub Fermofe pnpn celebrntue».

MEminit oonollll hujus Formolus papa in fua epiftola ad Adalgarium Hamburgenfem archiepiicopum, relata in editione Veneto-Lsbbeana tom. XI. coi. *613.* Queritur pontifex de eodem ipfo Adalgario, quod pro tuendo jure fuo in Bremenfem epifeopatum , adverfus Colonienfis archiepifcopi querimonias , vel ipfe per fe , vel alium vice fua Romam non miferit. Cum prstiertim , addit , *venientibue reverendiffimis fpi~ jcopii nd Frakenfgrd de bec rt diligentifimn fnfln fuerit inquifitie ; emnefytte ditectfnni ejufdem Celeneenfis epijcopi , Frnxcbt videlicet Tungre^fis , F·-albnrtus Trejedlenfij , Vvefelmeti Mimigerdeverdenβι ,* α»κμ·μ *Mimidemenfis , fgi/avanu Oinnirrugenfis fub tefiificntienis prntextu tefiificnti funt, ufyue nd te mellum Aremenfis tccltfiu prnfulem medum fubjeffanit Ceienicnfi euttifliti enuiempfifft &c.* Hre de concilio ipio FrancfordienG, ac de rebus in eo aâis, ex una Fcrmofi epiftola notis .

ANNO CHRISTI | ANNO CHRISTI

SYNODUS AB EDUARDO SENIORE

rege Anglorum CONGREGATA,

prxfidente Pleigmundo archrpifcopo Dorobcrni·.

Cum Ferrnofui pepn regem & Anglinm tetem interdexeffet , quid multi in ett epifcepntm per etnnet multes fuit vidunrentxr epifcepis, jem nd impetrnndem abfelutienem, feptem fimul nd epifcepntut tetidem epifeepi eliguntur.

LH <»wpOr. k.iu) Sy»e- Ai mm pi.- «wi >.<«1- "·■ ««·-*·»·

pn μt ad noftrum, *inquit Mnlmetbnrius,* EdOvvardum revertar, quid ejus tempore de reno**ndi$ epifeopatibus a papa Formoio praeceptum (it, jucundum puto memoratu: itaque verbis eifdem quibus inveni feriptum interieram.

Anno, quo a nativitate Domini tranfaâi funt anni nongenti quatuor, mifit papa Formofus in Angliam epiftoias , quibus dabat excommunicationem, & malediâionem regi Edvvardo,& omnibus fubjeffis ejus, pro benediffione, quam dederat beatus Gregorius genti Anglorum a fade fanâi Petri. Nam per feptem annos plenos deftituta fuerat epifeopis omnis regio Geviflornm , id eft, Vveftbxonum. Quo audito, congregavit rex Edvvardus Synodum fenatorum gentis Anglorum , cui prefidebat Pleigmundus trehiepifeopus

anno cHviSTt

P*» Camuarienfa interpretans diftriAe verba apo-holiess fegatioms. Tune rex dt eptfeopi ehmerte luiiqoe fetabre confilium, dc juxta vocdmdo-

« : elegerint dc roaftiraerwst bagbtae evifeooM fingatis provinciis Gevifloruro;dt quod olim doo habuerant, in quinque diviferaot.

Afto concilio Arçhiépifcnput Romam cum honorificis muneribus adiit, papam cum magna humilitate placavit, decretum regu motavit, quod apoftolico maxime placuit. Rndiena in patriam, in utbe Cantuarie uno die feptem epifeopos fe-piem ecdefiis ordinavit t * Frideftanum ad Vvintontenfem, Adelftaqum ad Conmrbenfem, Vverftanum ad Schireborncnfem, Athelchnum ad Vvellenfcm, Eidulfum ad Cridienfem in Devonia.

-./ Smtoi-ttkMom

Sed dc aliis provinciis conftintit duos epifropos. Anftralibos Saxooibus virum idoneum Bernegum,dc Merciis Ceoulphum, ad civitatem Dorcellrin io pago Oxonin .' hoc etiam totum papa firmavit, ut damnaretur in perpetuum, qui hoc infirmaret decretum.

Bλλμ nnrrntie tx tnhteri· Catouritrft tcchfi .*

t» Rr^a». Rr. ul /aT'

Anno dominica incarnationis'poy. Formotas pjpa nûfit in terram Anglorum ad regem Ed-*"*rdum cum magna iracundia dc devotione, eique mandavit cum fais omnibus malediftionem *cooiri* bcncdi&ouem quam beatus papa Gregorius per fanâom Auguflinum genti Angloram miferat, nili cum epifeopia reftituiftet deftitutas parochias epiicoporum, fecundum antiquam traditionem, qu« tradita eft gemi Angtorom a fede beati Petri. Nam feptem annos plene deftituta eft regio Geviflbrtun ab omni epifcopo. Qpo audito, congregavit Edwardm rex Synodum fenatornm gentis Anglorum, in qua pneüdebat Piegemundos archiepifeopus, regi recitans dt difputaos diftnfta verba apoftolios legationis, que mifit beatus papa Formofas. Tunc GN rex cum fuis, dc Plegemundus archiepifcopus, falubre confibam invenerunt, afiumcotcs dominicam fentemiam: *Mtfit* faidn* *min, feterii λλ/μ f»aci.* Singulis tribubus Gevifloram fiqpdos continueront epifeopos, dc fingulis cpifcopia confli-tueront ; dc quod dudum duo habuerunt, in quinque diviferunt. Afto illo concilio, cum honorificis munenbus Plegemundus archiepifeopus Romam rediit, apoflolicum Formotam cum magas humilitate placavit, dt regis decreta dc festiorum regionis enunciavit: quod apoftolico maxime placuit. Rediens ad patriam, in urbe Doiobéraia feptem epifeopos feptem eeclefiis in uno dic ordinavit. Frithavum videlicet ad ecclefiam Vvintonienfem : Ethelftanurti ad ecclefiam * Corvvienfem : Vverftanum ad ecclefiam Sareburneo* fem : Ethelelinum ad oedefiam Fomanienicm : Eadulfam ad ecclefiam Cridienfem : cui etiam aniuderant tres villas in Cprnnbia, quarum notuina funt huc, Paltun, Celling, Laudintbam .' ut inde fiuguli» annis vifitaret gentem Cornuhicnfcin, ad extirpandoa eorum errores. Nam auiea in quantum potuerunt, veritati refiftsbant, dt non decretis apoftolicis obediebant. Sed dc aliis provinciis conftttuit PlegenMuadns archiepifeopus duos ebifcopos. Auftralibui Saxonibus virum idoocum Bcroodum ordinavit, dc Mer-

•rr.,c»r»· bic.Uia.

AvOoibus Ceuulphum ad civitatem qun dtoitur Dorkeeeflre. Hoc autem totum papa Formatas in Synodo fiuriri Petri fie eondnta, ut damna-»««" ·· pMpcmum qui hoc fidubro mutaret Concilium. Mifit etiam iu Britanniam lineas, quarum exemplar hoc eft.

anno «Hxtsn ....

ST IN SEQUENTEM FORMOSI PAPÆ EPISTOLAM

ΛOMONITIO

Ç Efetut Ferm^ pip xrgiuetehHH pr*· O init 4[ctpi*i*ù txitr cefa <trfx w k ttuu»* *Çtnt* wre C/. FW-

»« s«n'· Ï2"4

#M*- €«rriilfentw fiMgm Brieeaatu, *9* festae mi-tf■aw coforrts, fanar Are irm^viw, *9* res *ipf** pt/wfaf» *9 Mhnhu* mu Mgsufmu /mv putavi ; sdm at «MOvorqiRe afgMvntfM· mrisw SraMtar m/«ri /ai *4rttt»,* mu rpiftslam ip/aas, cum *9 iMfeii iUiar A*li OfftrHtit*» ηΛΛηΛβ* Λβ·*

EPISTOLA FORMOSI PAPÆ AD EPISCOPOS ANGL1Æ.

FHtrihu 9 filùt in Oηβ» mrtxt tfiftfi» Aqglta, *Fertntfai.*

C(a) A Odito, nefandos ritus paganorum (I) XA. partibus in veftris repullnlafle, dt vos tenuiflie filentium, ut canes nou valentes Utra, re; gladio feparationis a corpore Dei (r) eteiefia vos ferire deliberavimus. Sed quia, ut nobis dileftus frater nofter Plemundus (d) intimavit, tandem evigUallis, dc femina verbi Dri olim venerabiliter jafta ia terra Anglorum cmptftis renovate ; mucronem (r) devorationis retrahentes, Dei omnipotentis, dc beati Petri apoftolorum principis benediaionem vobis mittimus, orantes ut in bene cteptis perfeverantiam habeatis. Vos enim eftie fratres, de quibus loquet» Dominus, inter alia inquit : Fas qfrs /W /rme; *9 β fnl mutrit*, ra f«v *JaUttar* ? * dt iterum : Fas ' μ μ λ. Dqtù Aar *eia»a :* * fignificare volens per verbi * faptentlam condiri mentes hominum a vobis debere; dc in moribus, dc (/) in vita veftra boots aftionis ftudinm, quali lumen apparere fidei, per quod (g) gratUcntes ad vitam, quomodo cauce ambulent, videant, ut ad promifliooem «tertus beatitndims fine ofienfe currentes valeant pervenite.

Nunc (*> accingimini ergo, dc. vigilate conna leooem, qui (/) circuit, quasrena quem de-

violari, gregem Dei vagari, dtfpetgi, dîÎQKpari. Sed cum unus, obierit, alter, qui idoneus faerit, canonice protinus fubrogetur. Nam fe«un-E dum legem plures firifi fani lacerdotcs, eo quod morte (1) prohiberentur permanete Qpod Da. vid confiderans (as) ait : Frv pafrtfas hris (u) uqferatar rife jBw, caqAtors mr (a) /-- pvr «mmv srrram . " Nulla itaque mora fit * r/4 ♦♦ fabrogandi alium, cum quilibet Saectdotum cx hac vita migraverit; fed mox at illi, qui prinus ledis principatum gerens, inter vos emeris epi-

(•*J* MS. Cut. *»rfu4r»n> nuitt* ««mmmm». (b)
(4) aacMMMMibr MS. (*) MS. . (f) #■ de
(h) i<p MS. (I) MS (k) MS.
Î») as M J>Mra *Cirtti lulrfte* /însnmv /** a
■) Mt/ fwU MS. (a) /-*" mmt v *terwt* dsAuu to MS.

? MS. . Wririfamw MS.

r>»fcopis prSKfle dignofcitur, iraitis obitus fiserit A '*- denuociaius, Ysàä cte&iooe canonica alter cou- fgeratus facéedat. Qnia autem inter vos prisses- Patttn' testty debeat, qneve fedes epifeopaits emeris praspèlleat babeaique prisnatum, abolit** nia <λ) temporibus notiOimnsts eft. Nam, ut ex (criptis beati Gregorii, ejuique fucctfiorum tenemus, io (À) Dorobesnic civitate metropolim fedemque (<) primam epifcopalem confiât elfe (fi) segni Anglorum, cui .venerabilis frater nofter Pleimunfius (e) nunc prsefle dignofeitur *i* cujus honorem dignitatis nos ullo pafto imminui permittimus, frd ei vices apoftolicas per omnia gerere mandamus.

Et ficut beatas Gregorius (/) pep primo v·- ftr» gentis epifeopo Auguttino omnes AuglorumB epifeopos elle fabjeftos .cooftirait; fic sws prssnominato fratri DOrobemwi, five CM»tcrberi« Q) anchiepifcopo ejulQM fucueflbribus legitimis candem dignitatem 'confirmamus; mandantes, & auâoritate Dei, & beati Petri apoAoloœm principis prncipientes, ut ejus canonicis difpofirtonibus omnes obediabt, & nullus eorum, que ei, fuiique fucceflbribns apoflolica auâoritate concella font, violator cxiftat. Si autem quivis hominum contra tec aliquando niti, ac imminue* re tentaverit (i), friat fe proculdubio multandum fore gravi anathemate, & a corpore S. Ecdefic, quam inquietare molitur, perpetuo, nifi refipuerit, feparandum.

Nota Dat ibij Wilkin»

ERror hic inextricabilis. Deprehendit Baronlus » It medetur, uti opinatui «λ, fed interea no mloo- riai ingerit. *Jto· (inquit Mslorasbarglus)* y·· - *ooUo till IMtI iHtitlll foot n»nuti* »*φ popo Ptrenfut i»* dajPiai *tffftItt*, yedur /«dor saesmas··/- rat/vario, er *imfr4ih»otto KlooorJ» tfr.* Ad hoc Baronlus Vvlllielmus (inquit) Malmqsbutiaofis, fed poto vitio fcriptoris, quod faôum aft hoc aaao oâiagsnte. £mo noaagefimo quarto, fcriptum iegi sono nongeateRmo quarto, ad quod tempus certum a*, non potuifie pervenire Formofum, (ad longo ante ·<Γ detanâom. Rcâc quoad Formofum papam « frd noa minui jam atretica qnoad Edvvsrdua regsm. Uti eaim Formofus mortuu at par novennium anta annum Domini DCCCCIV. fic Edwsrdus noa at falutstus rax in anno DCCCCIV. ear par fexennium potas, G da ooftris ootid eon enru-p. liant. Varum igitur £ fuarit, quod Formofus hoe pro-1* •>ufga*atit InttrdiAum, fieri ores(ls at lo tempore Aiuredi magni» qni licet regis frutbsiur titulo, ditione tamea pulfri eft a Dsnis, nec banc fstis iategte teadeptut, cuta Formofri pane pontificatum iniit,

Errata igitnr videatur Malmesburlus, aut feriptor aliquis, val in rageai intardiôioai fubliclendo, val Edvvardum furta pro Ainrado. Sad aac hoc errorem tollit: Dim feptem iiti quo in una dia fsfios dicit epiTcopoa, non elefii funt ante an. Dom. DCCCCIV. one cqpfecrati poftmodum » donee Flcgmundua arcblapifcopui lter Romam expediverat, & epiftolam (quam a papa ad epifeopoa hie dedimus) una cum shfolutiooe detaliffet, anno fcilicet DCCCCV. vel hunt circiter. lafcribltur etlam epitola Ilia folia epifeopis Anglia, ft da rage Jllic no verbum qaidem i adeo ut ln dubio fit, aa rex fun interdira ponebatur. Carte fi cum Malmeiburlo hujus luterdlfti · & epiftola auâoram fufeeperkmue Focmofum papsm, in hiftoriis aoftris ingeos error eft, ft ae eb Oadipo exttusbiha i fed fi Formofnm fubceplfie cenfeam pro Laona pepo V. non ago video, quia fana fiant omnia. Hac Spelmaaoua.

Qulbui Spelmsani notis ftriAurss addidit Cabr. *Cotfartiua* to adit, concil vol. IX. nag. 4jt Synodum Anglicaaam modo ralatsm attribnit Malmeiburienfii noa anno DCCCCIV. ut ait Baronius, fed DCCCCV. anno, ioquit, quo s Nativitate trsofaftl funt anni DCCCCIV. Quem aenam quis aeget *off* aongentefimm quintum *t* Et confantiuat, ut vidai, eâa Cantearlantia ecclafia · Sed aodos hie fa ofieri viadice dignus, quern poft Baronina animadvertit coDeâor Anglicanes. Qui eaim coati-

fcek«' βM noagentafimo qutoto MtMtIt fab Formofo papa, qui anaig anta decem ohlerat? quo pafto pontificias Iltarne ad Edwavdum fenioram dadetft Farnaofos, qui poatlfea Edward rognante une flait g asm Formofas aaua DCCCXCVL obût, Bdvvardae aneo DCCCCI. regnara cmplt?

Huic reparande I*bl aaejeAuras» Spelmanees aftbrt paru fclicem. Ji Formafam, laquit, IrraeMb eeafte pm» aaao tenta DCQQCVL pnatifex creatas eft, ft Aim

IM«U*U [illegible] tutu qnadrsginta pontificatum Leo V. ttaolt. Nemini autem perfoadebk Spelternous, tantillo fratto temporis dedlfie ipfu ad Anglos liter··, lla perleftle eeaftam I- ltMw r .xpuagsndum eft Fumi svms, longa era. f«Ao couMiodlM fubftitMtar ejus in Imm» Jmmh IX. qut anno smngentafia» quinto, ragMM to Anglia Edward·, ccclefin prafuit. Cortu Polydnrae Virglllus libs hlftotln fust VI. vo pontifice id tot·· centlgid narrat, five Malaaabarleafia error·· emendavit lpfe per fefe, five allie ex aAla rem didicit. Quenqua Jaenaee X. pra 1X. perperam in Polydori libro fcriptns eft / ut ft in M* ftoria Angtksan Andre DucbefMi, qui Folydor··, nimia fortes fida, Acutus eft. Hnne anim ab -- perfpoa--, ft difcnffa efie diftcultate vix perfundere mihi pnfiuM, cuai ia fUe Romanorum pentjfi.um hlfteria, fecunda etla editionis» narres anno DCCCCIV. Forasofi papn, ft Edward! regia te«pnre hoc oaanln gefta •fio.

Baronil conjeâurs erro·· librari trlbnlt, qnl aenum aongeatafimum quintum fcsipferlt pro ndtingentMm» aonagefinm quinto. Sod anlamdvertere pur eras po». tificta quid·· en ano Ferasofa fitific, Edvvarda Cimi mini·· In Aegl·· regnsfic.

Qnod fi ad Baronianam haec emeadatlen·· addatur altera» ft pro Edward toga fcrlbatur Alfredns ejus pater, qui ft Alerndne, ft Ælfredns nuncupator, diCcnltaa nnto la fupererit, nifi qnod Apte illi epifeopi, quor·· hle •enti·, creati nni faerint, nifi anno DCCCCV. At leva ifiud *i* cum |d qui icripferunt, MalawburtonCs fine fecuti i m prolnda, eod··, quo MaimeabMlenfis modo, emendandi.

Erunt 'forte quibas hae eonjefton non difpllceat j arant qui slieram prnfarant, qua foanols nomes (uMlitnir. Nee rem ia medio relinquimus. Hoc Cofthrtlus.

Ad bellum tot ftreonls blfteriara propngsaterlbas, qui io palefira chronologie paparum Remanor·· egregie ferle decertaverunt » indicendum, apertoque c·· lia mati congrediendum, logeais vtrefque mihi hand fap. petere libera fateor. Quia autem nullus athletam illorum pel··· fibi vindicare aufui eft, pact tot illn. Arium ln rtpubilca iiteraria neaiasm, fi neu aeaaaa conferere, opieioae tamen meam poereAt frontt explicare liceat.

S1 Platina, fi Oaepbrk» Fanvloo, fi Laertio Cherabino, fi aliis cekbribus viris hvru fvquaclbue fides, Formofua papa antra DCCCXCI. VI. Kal. Junii creatus, obiit aneo DCCCXC?. XIX. Kaf. Januar. regnante ln Aoglla Aelfredo: ft Sergius III. nano DCCCCIIL VIII. Ka>. Jaouar. regna·r« Edwardo fenlore, tablet febifmste papal! inter Leonem V. ft Chriftophoru L ft ipta hunc Sergiu (tree ejufdem anni papae) ad em tbedram Romanam eveftus eft / qui antipape fait Feemufi HI. ft Johaaols IX ao> centra IIIa ia fchifmete fedlt A· DCCXCI. ft contra hunc A. DCCCXCVII. •ft eb ntrlfqua fautoribus coaAus abdicavit » ft ia Milium aAus aft.

Cum ig tur fades tccleSa Romano › lucunte focul to. tot antipapis defesdata, tot difceedlls qoafi diftraâa fuaritquid mlrum fi Malumtbario Rita vol --- titu papa nouMa, es ta diCtto raglaalbns edeaaeiatum foerit, ant ex rotation allara·, qaibas Strglut exofus › fanotuarit? Quid mirnl fi uanoacni Cantuariao. *las ex ore* Malmesburll nomen Ferpsofi pr Strgil htaforint? Quid mirum fi hec oplnlene derepti fertbo Romaai Initiai·· epift«la voct·, papa Mata txpclateat··, Krperam feriat, lvAansqw, redamantibus liett ·*·!- is paparum chranologia badforn't, ia commentarios fuos reinlarint? Quspeupter ante omnia a··»· F«rmofi ex .Malasssbario, pvimo trraris bnjoa nnftore f quo ofeitanta, multi alii ofcltam emparant) expungenda», ejufque lac Setgil III. fubftkueisdu crafto « quit hoe patte hlfteria, chroaoinalaqae * ft papa ft regia Edvvtrdl ft Flegaauadi archiepilc. CantMr. ft fepte» epifeoporam

(a) «> MS. (b) OsrsforMn MS. (c) pr/aransqm* /ir/vm Mfi.
(d) *φ* deeft io MS. (·) F^rgswnoAr MS. *(f) fefo* β/vgmrar *MS.*
(g) Coo.-vser/e MS. *(■) imfifttrii* MS.

raA· caaEablr «airata. Omae» aili* mag·! beat aeatate A aa g·}. Veartee» addar··· Radnipta» da Dicata cai aaAar* * Ml Leral V. ra JbbMal IX. ra X. ra itgl Aalfrada » fa ara* DCOCXCV. epiRafe* hara «A-faaac* a Aapa ealda abarrataat * «braaalagtafaa t aa biiatta b*dte « A ·*■» tecapra prarfai raattadleB·· . ;S1 erg» cam Baraata ataee tlbrad· ttibmadM aR t ··· la a··· » fad aeaataa papa datanataaada eaaMat rafa-

Nori Gut. Co iiir îli & J.

Syaada* Aagtlmaa* aad* relata* attrlbaA MalbaA

Sad aa-

t^te^laertlt aeRe^ber

mI peiicifex Bdaard* raaraeta a*· tait ? Nam F· »·· aaaa lpd. «Mit i Bdawdae aaa* pn»· regaare Bit.

■U) tMKiU·

aragentelmo gâtera» regerat· la Aagita Edaar-• prafalt · <*« Falÿrteeea Vlrgiltei Hbr. bi-

ailla ex aâit ra* dtdfeit . Oraatga·* feaâaae X. ar* IX. parpara* ta FalyReri Mbè* Atlpeâe «Rt et A te M— I*!· AagUcaaa Andrea Draba&ll* gai Felydara·alata fertadb Îda fecaiaa «R. Haae rai* ab aa parfpaAam A dlfeaib* bR» dUReait·*· H* p*faadara ntlbi paTa* * en* ta fl* RaaMMcn* pétille·* bilacia , faranda atlas aditteaia* aarrac um ·**. Farawl papa A Ednardi ragia tMnpara b*c ·*·!· gala ·Λ.

Bataal aaejeA··· arrara* a*ae* hbrnri· tribalt* gai •aaa* aBagaatafa*· gaiat·* fcripfarlt pra oâlngaatala· aaaagalaBfaiac·. Sad ••lmadrarrara pararat * P··· tll*· anid·* a· aa·· Feenfa·· failâ* Ednardu* rata* adarae ta Anglia regaalb.

Qrad 1 ad Baraaiaaaa beat aaMBdatteae* addacar aitar·* * pre Umi-4· rage-feribMsr AHradac «jut pater»-, gai * Aferadaa, * Æ&ad*, raarapatnr, diSral'Mral-Da* ta fapererlt : ali gaad feptei

·*« ma 14 gai feripfanrat › Mahb*barienfe· fat tac*, tl t aa prniade t aade* gt* Malambrai··fi iwd·› tw*. dradl.

Entât ferta nnibat bac caajaAara aaa difpllcaat : arant get altatam praferrat « qaa JoaaaU aaaaa fabthalt. Haa

Varraaai p*. t. Angtte fecra pa» ,J4· A feg· la Epifeapto RartboateaGbai A Wdlaafibot agit de bac Syand· * •Hgae fe iacidida la Exaarpra gaada· bilnri* a M»aa«*· gaepia· Abaadealeal nata exit·· faceti x· ceafcrl*04. g* prv »·■·« pfear SnUtoMMM*; <r« ram

prfaaridr ArM|>··/··

à— Or-

MM* «·araarar* V datdaNNMr Graafta cpw >mb ar/raa». NaMam bajaa gya*dl aatlgaiae dacanma» taaa taperai , caai MataMaterUal· ad «Mdta· «irriter fatal·· XIL perverarit * A bae aaaaata itecato X. a M*aaeb* Rte Atari· aaadata taerira.

Vara* aegra «araraerafia aâ da eafa* bajaa eradill. Optai* gaMrat SaraaR aara ·»«■ lyradwa Hia* *··*-gara'la» ab «marbra tajUM» fed ai» a»M aaat aaM *a«. aill* at ANardt· la Aaaal. Rritaa. A Cadtatat aaat aa> GMtaA OMvafe Taak*XVIlIt

aaa· *** aaaraAaat . Aptd mr

Caariliaa aaa· g*4· eragtagat·* p·· Ulaa VIL jatte décrétant ai maada Caatrarta eeefactat·· feidL «aatigtifc AMbrdrarfa· »idlrt M ardlaatlaaam Rlaaa*. la la aaaa· g··. dlAallv. At* lofait CaAartlaa* Mal· •MabarieM· aa*e· difarta ladle·*!' « a·* teripd't Amaa «aa - X«ad*r«*r «ra/cAr /bad«*a/va«. gaam MM*fMc w«t rfr p*» Vantai je* «HW taa^aaai *rte* Garaawegte ragala* Ratal* Hilratera anaaia cartnataaa* fa

w puw, * ta 4· alUa. leaitltar a'la· air d^flama MtrattaM gaada* bâfra Synadl ·> tabaiarte Caraaarie·· fa Reeled* defampm* gn» bte «arbia iaabratar t Λ·—

|Mtat.

_ VVartaaaa ta* taaa altat·, aaaaa pa» «a» A R*, ait fe arbitrari, tm Mata Facmad Rpileta·* IM Atategram Aa erafeeratteae Apte* Epiferaeraai a Ftagmrade

tldamada. Veram aaa taat«m Malmeebfaaada* A vvi· raiaaia* fed alla* lagalpbea* Gartadaa Darabaaea·

* VVaRaMMdtriaade* A pmtoe* Aagll· HlRariciaa* refergat i aefaa miram d ia aliraa circamdaatia paccarlat* en* bac eh aaafolii* bac iacapita Adlwtlaaille* fad «ta* acalatlAaaU HiRaricia ara rara acciderit. Fri* ata* fappaRttaaie emamatam air pareraditae dedneit •b ΛΛr· JeblrebaraaaR eaife gaa*dlclt abÆlfrede Rage aplfcapaua dehlrebaracaiam raraadatu* * aaaa «ag «d· *bea fedlfa* A ait·* predaxlfe «lgM ad aa pdg› Sed ax Hi, mb um 11«. la arndlam attait*M· ec ex a*x di» ceadla aeaEac * Afaram mit** fai ab AUfeedeeage Epifeapae Sabirebaraeaia caailtanM «R * abURe raaa t·). A pta·· dhtarfii* laide ab Afert «ira bajaa regi· feriatare* mm* Bdaardat rex Epliaapam Scbitabararafa* ddxit pot VVerleai* qat aaao tenta*·»*· Eplfrapata*llta* adepte· aR * Mette·* ldaafaa te* VVerlaaa·* fM· Aura* IL bra·! taatpar· aededam iUa* raxila. Caadr· BMBtar hm ax VVaRataaaderltad ad an* I·*. abl la· •aaaa de Etbelefada A Mari L A Slgbel·! faefafera ait : gadbee aatw Stfei·#» nUtntUt naMjk pmeiarda OrerdbatafeM» daac»·· /* tfrftffit O rare pcjtafaf* H kifiUltHt* ftpte» M»ii, Draie ta· •tri* fM* terra ptatlariae ilia* ailigtatibat. Magna arg· arrara daa ARari Epifrapl dcblrebantaafta ta ara* cBaRatl a Warraa·* «lIiffM.

Ait faoaad VVartaaaa Daaaafphen Eplf Viaraefea. fe* créai·· jnxta anguea rara· Rritraalcara· Hilaricae a·, tp» A *lta feaâu· aa. »··. iadegae tafert rate «a*, fa »oj. fed·· Vlara·testa· p* aa*et fepteaaa aacale * idengra CmcUlum Aaglicaea· « de g·· agirur * tel cMMNaritia·* fa alla aaaa aaegragMa* «t»· Rafpaadea 1. aagari aaa peTa* gala Dearalpbi Epifcapi Vimeateala abitua ta atragae Cbcaaalogia Sax*aiaa eu·

Ĩuc AnAoraat ia ·· caafgaaada arraaa* fc«ti A faaada ntbtdaai état faccadarla ardiaatiaaaet ta aa. *I a. ···· fera·'. Errer·»' IrafM atarf·· Cbraaategaa taai la···* ramteall Deatalpbi* fa«at la aaaa aaafectMlaale S. Fri· 'beAaal t *·· Sfaptar· acrafaa Uta Cbraaaiaga la»ga •ataAlaraa* A malt· plarai aapatlaeat Adaatfaciaat « Fri. thaflaaam afeA·· fuldb Bpife»a«m Viataaiaafcm «m fax allie Epifcaato ad allai eccMat pracaata f μ A,₀ı<· par feptarnthi· Ecclada Vlataaiaad· «itafae racaa*·'.

Alt tarda VVartaaa· fedaaa Vlataaiaafeat plaaaat faille aaae ····. - faff. A Deaaulpbam rabaa garaadla t*ta ilia fepiaaai· iatarfaida* «aad prabat cbarda aa 'empara Rofilif /p t dacaat radiaatia. Utat aoa ·Lijpbil .VVarraaat·

'lad axtaat apad AlMordâm* fai aaa.·et. a. t . A taff. rafert daaatimtaai Edaardl refit faAam aaa* MaaaAario Vtataataeaai later aliaa Bpluapaa fableribaat AAbr Kpifeapat A Daaalf Bdic····. Sed raAa refpaadat Ailardaa t «aat «Mia VValftxaala Bpifcap· caraatit t a fabfcribaattaa· bae aaaa Kpifcaporam ferla abiltaraadae adâ Adârwa A Daaaalpbaaa. Nefae dabkarl petal « gala Aibferlptl MM Uta addidti* Am* A farfta caca charte cammcaddat cant A ferae priama Scblaberata Epifeapaa * lataaa A Slgatama famadbr ajae aa ···· jea· «terrai fearlat * A Adêraall· feccadartc WarRaaa t—— traça* Epi faapa faMtabararad diAa. Laadet etiaa· VVartaaaa daratlaae* tagU Edaardl eide* «aaaRarta feAa* aaa* p*4· «a< tarer aûae Atbferlbaat » Daaaalf Epifeapea A Afar Rpifaepaa. Sa* lategra* refert Alferdaa «· ·*·· M·* A A frf· ac feli· rafpaadtt ‡ taqierW· ad*eda« dagi ta a

dl Dimulphum Vinton.cafa* St AlTcrum Schircburocofam fhiiju· feilitat nomini priant* , qua* folum (nifcit ') luperiliter · β ·, St «ηηο «0«. fubfcripfiiTt.

Sad a·· folum Scbirtbaralaa & Vintonitm anta an.904. paftoribu· viduata· fuifia co«ftat ‹ «arum *ti»tn Dortaftri·*, cui ao aoao Canulph·» Epifcopm prafitRu· a* « In uiraqua «aim Chronologia Sa«on‹c· anno S97. dicitur Ealbardum Epifeopum Dorctftranf·* obilife quota Genulpbu, lev Kanulpbu· aoaaifi poft f«ptaaoal«* vacatione* ad Dorc«*ti« penfuiatn* a«a4‹u fuir. Radar quarta fades, qu· anta Coociiiua iftud par anno· Ctptam tarant r all· a"i* traa a* Vintonlaafi, ft at S-biraburaanfi paulf*. En aft Saclfiaafip , »ulgo qui iocue paoinfula canc arat» nunc variais ftuâlbu» haufta , fadafqu» fub 10. ιο/β. Cicpftria* traailata. AuAraliu* Saxonum, spud quo· Salleys pofita, Bacacjtu» feu Baoraocu, anno 904. EpiAopus daügMtusi fad cum Savifaiaofiuw, feu » ut aune loquimur, Cicaftr«nbum Epifcoporuoa par hac tempora fucceOio in obfcuro fit, sa tempora, quo aba tree fadas fine Epifeopi» fuere,· facile aft Inrallifara Seolfiljaafam sate aaaua qoa- 6m Epifeopo etiam fulffa, ideequa ft Concilium· hoc Aqglicanum ah ao Chrifti anno renmeeri non rofte, Aaiotadrarteas VV artonus traditionem faptaonali» »ac»Heals Epifcopatuu* profatorum ah Hifturicis Anglicis conftaniar a*insar>, concludit Ta ai fidem tamaa abrogate nolle, fed feptem Illorum Epifeopo» rum ordinatione» ano dip a Plaamnndo faâam ad an. pop. uti jam mopui, rejecit » Ai hoc ppâo ipfimet near, tit, quod jam adftrnserat, cum antea a(Teruerit, Deoeulphum Vintonlenfe*, ft Affatum Schiraburnanfa* (pri tuum fciliaat hojus aomini· , que* folum. uti Aliordus , •biqua, ajaofeit) ufque ad ana. pop. fuperftits, fuiffa , quo cafu fade· VinroeiaaC· & Sch.raburnrnfi· ante annum pop. per faptaoaium non vacafteni , Cartuu* iiaqua ma-q «.ere debet, Pl«|mundum in Concilio anno 90« cclcb'·· 10 fepram uno die Epifeopo· conftituifta ", poftquam feptem ante sones in raja· VVaftfaaunum nulli Epifeopi luiOeot.

Neque «lique* morar* debet, quod ait VVartonus , anau* oampa 90j. novorum Epifcopatuum fundationi & Parochiarum diftributioni minus f.iiffa accommodum , q>.od Dam Northumbrian» & Eaftaogliam tunc infoderint Mercii ad Eduardi repis nutum adhuc non fpeflar.ut i uuofque Edustduf frequentibu, pinilis illo ipfo

A aaw dabaUaylc 1 GquaaiiqM paca faAa la diIJonemacaoperlr» Kduardua «ni*, q* **- »·»« dhianm 6H fabjianr« damvnra», ftpUcopo· ia earamfu* iaftitaam roiait , no fare taod·, qaa Gel··*· 11. a··· tliS· CaTaraugu-ftn adhuc In SmacniMram potoftat· «ilftantl Epifeopum dpdir, «vjut rat alia noa dabat aaampia . Httbù Conci-f,1 apocha tot cwarroanrll· ImpOcara, anne taodem indubie· ta aft« dtbae, folati· quacumqu· advarfu» m* adduci poduat Mtioatbu·-

Coftartiu· om> tenor· r«fa»t Synodo* laudata* , ftr Epiftol·* Formai Pap* ad Epifcopo· Aη|ll·, qua «ft da Ecdeia Αο^Πμ μ ban· ordinanda , qaafi hoc illius Cooeiiii poaa foari* . Ea rotor· a Formato papa data , ldooqna «b onoo Sod- ■·· ramovanda* tan anno·, quo fcripta fuerit, ignoratur, la llla Formofu» ait.*

«r/»«da« ritar Pifiaw unibat ia erfirtt rtfallalafft , ttaaift Ibattara ffu Quart h« Epiftol» data a B Farmofo Papa poft su· ›·· que hic Pontifia Romanus ordinatu» »AT St poflquam Sulco Atehiapifcvpu· Samanfia dga» mox memorata» 11tara·, quarum mrminit Fiodoatdua •3 Alfradum R«‹am, R ad Flagmuodum Architpifcopum Caniuarlanfaq» fcrip6(f«t / eu* la lia v«rh· faciat Ar ftrrffüa hfaaifit rrrrrVdnr rsarto, mamnratqua /0trji—fa la*fta fnarata^ ntl ab Alfordo Citai· obfttvaium,qui add it Badmarum Monachum Cantnatianfcm Auilo'«* accuratu* k Malnmaburiaah antiquiore* Formoft noman hi» litari» profitifta in hb. «. Novorum. Hiacnon mal· fcripfit Pmkrtu» vir e f«Aa Frottftaotiu* io Antiq.

inquit, rnm nn/d» dbjfcvrv cejH , fit ChrM tneltfitiii friat d*d›t/ , ttajaritaubat fr/fit . $acard«tta tnlm aliqel f*minarum c«*m«rcia ufi, k abufi funt / quod ab Epifeopi· moniti obftinatn dafaadtre p«rt«anrunr , Porro bac ad Anglicane» Epifeopo» Epiftola , non in ilbri» Raanm a Malm«»bur|»afi recitata, uti laudata Synodu», fad liKi. dojatli» Pontii, paa. ail. du· d« primatu Archlcpiffopi Cantusrianfia diftcrit, idaoqua Formofi Papa tcrnpota dari petnlt , f«d int*r «arn Λ Synodum Aagik»utut «ulla «ft coMaain * po* mort·· «aim Formn6 , belli· ia Anglia o*nia turbantibo», Ragnuna Waftfaxopu* p«r anno· fepim Sua Epifeopo fuit, Sc poft illud f«pt«nuium Concilium An‹licanu* cuaÛu*.

ÀNNO CHRISTI AWW‹> CH£ISTI

SYNODUS MAGDUNI AD LIGERIM

IN ECCLESIA B. LIEARDI CONFESSORIS»

In qua VValterio Senonenfi archiepiicopo ‹kprecante foacitum eft anno dcccxci. Indiâ. IX. ne quis ia poftcrum abbas ordinetur in cœnobio S. Pelri Seuonenfis, nifi quem ipfi monachi fua difpofiiiooe ex fuis elegerint.

Ex Chronico S.Petri Vivi Senonenfis, edito à D. Luce Dacherfo Tomo 11. Spicilegii.

Anno Dominiez incarnationis dcccxci. Indi-D Atone nona, celebrata eft fynodus in Magduno fuper fluvium Ligeris, in ecclefia beati Lifardi confeffori» Chrifti, regia jufliooe gloriofi regis Odonis diverfis ecclefiarutn epifeopis confluentibus; ubi cum de diverfis ecclefix utilitatibus & negotiis traâarctur, expofita eft io omnium prrfentia ratio Fratrum beati Petri apoftolorum principis coenobii Senonenfij ecclefix in ejus fiiburbio conftituti : dicentes fe plurimum ex revolutis temporibus diicriminis jaâuram toleraffe enormiter, idcirco quod eis a fuis pontificibus, Senonenfis videlicet ecclefix prsfidibus , multi ex aliis coenobiis in prxlaturam regiminis £ abbates conftituerentur . Quod utique quia praeter regulam beati Benedifti & inftitutionem fandorum canonum ede videbatur, iancitum eft a beatiflimis pontificibus, monente, immo & deprecante ejufdem loci venerabili pontifice Gualterio Senonenfis ecclefise, ut nullus deinceps ordinaretur vel conftitueretur pater Monafterii , nifi quem ipfi fua difpofitione fic libitu voluntatis ex fuis eligerent. Quocirca pratfenti privilegio folemniter a prxdidis decretum eft prasfulibus , ut quicumque temerarius hanc tantorum auâoril«tem Patrum pneiumpfcrit violare, fub vinculo anathema tis habeatur, & auâoritate qua Dominus nofter Jcfus Chriftus poteftatem contusis Difcipulis fuis liguri & folvendi dicens: SintJcHtnjttt ligevtritù, ift. Omnium igitur maotbus roboretur quod omnium çonfeofu firmatur.

Et fubicripfcruut omnes, qui ibi aderant, epifeopi videlicet, fic archiepifcopi, quorum h«c funt nomina.

Gualterius immerito fanâc Senonenfis ecclefite arehiepifeopus confirmavit.

EdÀius Bituricenfis ecclefia arehiepifeopus.

Herernus Turonorum arehiepifeopus.

Herfridus epifeopus.

Teodardus Narbonenfis ecclefia; archicpifc.

Adalgarius Æduorum epifcopûs.

Herfredus epifeopus.

Semper Agiimari maneat fub nomine * firnui. * a*rr/«oo-βt*»‹lO ~ fabfcrtpiio ·

Eumenus Nivernenfis epifeopus.

Climerius Camotum epifeopus.

Addolenua Albiae epifeopus confirmavi.

Agilbertus gratia Dei Bituricenfis epifeopus.

Vvalterius epifeopus Anrelianeofis.

Servus Dei humilis epifeopus Gerondenfis.

Guarious * Coroacenfis epifeopus. ⊧ /. Cm·'»-

Adaldus humilis Archipr«fui.

CON

ANNO CHRISTI

CONCILIUM VIENNENSE,

Ab Epifcopis regni Arelatenfis,. praefentibus Formofi papse legatis, Vienne celebratum in bafilica Salvatoris, anno Chrifti dcccxcii. Formofi ejufilem pap* anno n. Odonis regis V.

TITULI CANONUM.

Edidi· Bar· II·

1. *Utftndtni, pw rvs tttltJu/lKii úîiM»l, dhmwii ft tfrfuttrin, i>ftmeuii(ntiir.*
II. *n fui tltricttet teciitri»t ,* ve/ ArAMr/firfiS, *tnitfiA (ttufucitnt t tttetut·*
III. *ut tifftUMit fte JtfnOi vtl prtifottri tlttettfyw fr^tdtt,* vacMManercv/iw.
IV, Ut fiui4ertt tnfiiltit tfifwû »·v «Ψ,

P1ÆFATIO.

HÆc capitula fiât foot anno Dominico in. carnationis dcccxcii. indiâione x. juffu domni Formofi apoftolici congregata Synodo apud Viennam metropolim Gallio, prefeotibus legatis find* apoftolice fedis venerabilibus epifcopis Pafebaii & Joanne, dc aliis coepifcopis ejuidem regni, quorum nomina fiibter habentur adferipta , in baulica orbis, ipfius S.Salvatoris nomine con· ficrata.

CANONES

I

Ut ab injuila invafione & pofleffionc ecclefiafticarum rerum , fieculares abdineant, & qni HaSenu, boc fecifle tur, emendare cogantur; de fi admoniti son fe correxerint, tone congruo tempore virtute Spiritus fanCtl, ex auctoritate beati Petri apoftoli, habeantur cxcommunicati.

II.

Ut feculares, qui de catalogo clericorum aliquem occiderint, vel caftraverint, vel «liquo membro detruncaverint , feu temere dehoneftaverint ; & de praeteritis pceuitendo ecclcGae fatisfaciant, & emendare ftudeant: Quod fi non fecerint, fupradi&o tempore excommunicentur.

in.

Ut cleemofynam epifeopi, vel presbyteri, aegrotantis, fisu defuoûi, nemo qualibet fraude violare pnefumat. Quod fi quis fecerit, nifi emendaverit, fimili fententia feriatur.

IV.

Ut nemo f|ecl1l,, ium e« iefi,, dare, Tel offerre, abfque confilio , & volunrate epifcoporum, ad quo* ipfe ecclefix pertinent, prefumat. Et ut nulli cenfns a presbyteria loco muneris ad introitum, ut dicunt, ecclefiarum exquirantur 9 aut vi aliqua extorqueantur.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

EJitnm * Baroal· 1· «pp«ndi«« tomi XII. «x eedlc· Madooiaao, qui euoe ·« In bibllmhoc· arcbioplfcopi Toletani . Vifuntur ft alia corumdtm cawoauaa quadam exemplaria .

Joannn 1« Maire, i· libelle Gallico d« difbraatl· fcbifmatum ft conciliorum ecclefi·, narret, fr in codice MS. monafterii AtbaaaoenSc ad caaflucat·· Apart· ac Rbodaal prope Logdaaum axBmOi, legifle, celebratum faifla Vie». ·[illegible] concilium ia acelefia S. Saltat·.l· : cal prafidebaac le-

in Cabbomall ad am My· la Valentine ad an. lam ft alibi, dieitur BeraoiMS Bea Raraalaoe) Vienne»fla Archiepiicopaa, Aarelianaa Lagduaaaia ArchiepUeopua, lfaae V«l»a«lao» ·pifc.pu., Umc alter Gr.tiaaopolit.aa. epifeopaa » ft alii multi. Ex M aut«m banc citât canonem , qui non repetitur in Baroalanla annalibua, m« la Biail Sirmondiee coaciliia.

Ut presbyteri non in villis, ficut quibufdam confuetndinis eft, morentur; de gfoeminas fecum in domibus fuis habitare non permittant, exceptis illis quas canonica permittit authoritas.

Moneadot *aro bie leâorea arbitrar barbare a aeaaullla vocari abbatiam Delae· Lugduni, qa· dicanda «rat Atbarattafit , Gallice , *i' Alt·}· <T Ai(—9,*

CON-

^Â**********^*»'*'W^

iJ£" Chrifti f.p- r*

concilium remense,

In quo Carolus Simplex, filias Ladovici Balbi Francorum regni legitimas faeceifor, a Fulcone Remeati epifeopo, Odone comite qui tyrannice regnum invaferat rejcfto, rex Francornm angitur, & datx funt comminatoric litent ad Bftldui-num comitem Flandrenfem rerum ecclefiafticarum invaforem, anno Domini Dcccxcir. tempore Formoti papr.

Nota Jacobl Siimon dl, S.).

Acuebatur Btlduines, quod presbyterum flagellaret, quod batilicaa pee»byta;ia quibufdam abftulerat, aliifqoe dederat inconfalto epifaapo 4 quod No»lemeefts ecclefire· in»aftrat, tt mooeflerium quoddem fibi ufarparat j quod demque rentra regem infu'rexerat. Hac ealaa Florioardo terte, captu L>nt ep.floia, quam Falco Balduioo etdeoa poft fyaodùm! fcripfit.

Oise

CtroJjim ûtofelkem a Fulcone muaâuta fuifle ia regem .Frarxôrum d e al. Januarii, plurima dorent ciufdeeo pria-[crffta aborumque diplomata, quo noa eft opu· hic pluribu, rercoftre. Quod ver» ad annum Chrifli fpeO.r, ·<-B e) us r. ru gat. JLI aoa rnrreel on>i aum.rat.one, dliarl. La.le IQJ- beet tum aoftrate· Galli labaott* adhuc aunieraient annum ufque ad Incarnationis Dominico ferttau a..t Paûbak» ferla·, quod pauci ta Chronologie advertunt, du.n Romanam Gallicamqua fuppatatienea perperam inter fe pertnifc.at.

Nota Sevemni Binii

Cum Odo come· PariienG» t.tuîum r.gnl Francia ab rb tu Caroll Crtrti imperatorii, qui tefte Regiuona aaao Dom iti It i. ex hac »ita migra».t, hucufquo tyraaaico ufu. pallet, regiaque poteftate abufua fuiffet, aequa aate hac tempora Carolu· S mplex hares unicus regni hereditary fuperfte·, per ntatem ad cla.nm imperii **tenendum** fat<· aptu· fu rtet : .uflu Fulconis cooeeneruar epifeopi * pro.ete· regni, atque unanimi coofcafu definiverunt, regnum Galba batleoua per fucceflionem ad proximos har<Je, agnato· devolutum fuifle, ideoque non alii quem Carolo S.mplici fil.o Ludorici Balbi da jure & confuctud.oe aniiquiflima debit.. Poll exaurotatum ergo Odonem Par t'enfeni (.«muer», Carolum Fu boni inungendum tradide-unt ! Cumque hic de caula Fulco ArnuTpham con-e icmmjiiun «If, ınielle x iflet : feriben· ad eum 11 fuininatira *attulet flodoatdut* hujus team pot or probariffimu·) vsufai rejeâi Odonis St ele-Simpl.c.s, abaque, qua fupra recenti(a funt, coonnenv.rar · Verba ^Flodoerdi libro 4.. capito ». it fequentibua 'fti

.fat refit y reddi' Caafai ejer freneHlenir·, ■et, tetam .«.fifie anitat iffia. jirnelfheO bai terfeiralieia : irttetarant gned date.*

'I.a renanfflet, /-tfltl flt ej'

drfiderati.

nullam cenfibu» rftabat egit, ,b.

me feeljfeat, m?er.ter dec,flt

fti

Λ /·?/**·« *1»»*» ■■«·- tranter*» grati, afi^ft fe.*

*iatrrragaUrat ia/afgaat tajtit eat fataatitit regia, e/. gneat. Ht ttr hanc regat faBat iffini fidelitati ff cenfilte ceeatittere aelaeeaat, at iffiat adjattie df ceafi. lie ateretar ia etachae, ff ejat fahdrrert tat ta ga** aelnerjat tgaat frecepit O eedinattenthat.*

*fraterta gæd aadirrat haie tgi faggefiat» fado ceatra fidrlitatear iffiat, et ftfiit feieatathec agit teattedat› <·/**»» eiericat ipea fai bat jeHafe tdebatnr, an.*

'i· deberet de fefieaiba, Odeni, , qn/ ret i»f,,tabl. frattfiebat. fin pwr» fWf» filieeat Qefredi cenfilta, tdttd» Aj.*

tgt

'I ia ViddeatAt itl tenfideranttc

w.r.«rre deberent, «S. (ttÀ elle, hfi^efter acg,t»ndu regi, atibtatet, e nfittf Amalfbt taenda» eentrerietauty pefteegae Γ>β·η <(.- p«fW mgM gewr pnfefdpaem·, at ad bene Cema/aa. T· iean^erent, tmdeaU, gaie Hraalfba, bet λ pwMagao*

«◆ ante» faHatnt aadUrat taefia Vnideni, bet ea» fttttft y oa bat tu Ulna, fabiateedateret ia fttna, 9 Jittft ferae Cercle (e tntt ad Veideae» i aferit ii. dZ rtiaf^ "t*" >' W'*****.*

tale» ena f·-·, awr aacalibne recegnefeat t padetejf,·. ganger iffia, m,

Htat faît eeferñ faemat · pte. in etni fidelitate 9 rfgai ailllitate prebatet babneriat, ideegae beaeeilite illai febli. taneriat : faafrefter eeabefeendet eidet régi fatfai y ne tu ^t f tredëeety nei iefaatfa fie tali nataret,*

Dentgae de bec gaed endierat iffi ürnaifbe d.Ha» faif. fie, geed bit Carebat filin, ^Ladenici nea faeeit t afeie. rat, neneinet Je pf, trader, fat, gai earn fi niderit, 9 pu»»·.·»·, tffie, egeetftt, n,n agaefeel iUut de regali fe» frW W/M /1·« fa gefi.re y gntbn, ageefi.atnr Jtba, illietfaife. fefeftll "g, Arnalfbi regia» tajefiet,», et bac aera dignanter eue. flat, nrUejeae ηηi»ηψ iffia, centre rage» inaeceate» t frepingen» /nam, cM.waa.rn naitat : fed atra» bee gau*

fine» perderet : tHlitii

Cat net ili, lentat frintf, Camlet de taie regab filrU Z.Zα/"',> W'"- teetiegere fefil, fi tant débita, ianiltt tafa, refefiefterht t cat tel je» alieni e fiirp re. S'é· ""J1*"** -"-' fi·· fit· regiat netea*

"ff··/·»·i·>» fanabit eja, /liat, ae ad débitât fibi regni cenfceaéat barediialet, fi tetigerit banc fibi frefiafaat catiere Cerclât '

*/«,/r, gentrt Franceret teget en fattejfiene habere ce». /"ξ" *·· iffitneeniat been Qregerit. Sah,y, eue» tx Hb^t Teatenici, g, eege gaeda» H», ttnritr attine, gai ttne» fregeaie» fiant teat! define, nerel itfil, tenfH/t enfiefidet eenfiharii fal, taffUcateee 7.7' Z* Edenti 7 fiategen, ai ..1 d.ebul fal. Citalt..*

aenei regia. aefe. . ffleritge, p »ififft Meeann» ad en»de» Ar^(,

benlg,

σ hanc ftiat ipfi» ,ff, deve, rrga iffiat fidebtal,»y at Cercia,

'ifi*

Pnr.

. Porro «x bar ««Am* KtaMafi Sjraad· fcrlpttts futi· Af»»4 rrttkfatfct front O lrithr i», teattnrr-tt . /_ —
ANNO ** 1*11*1··· «·«!*«■ FtaHmTM; lavUmtMi rm ee. foM /πooαβω Mnt pe^üaiee,, o ttietfr fti ·tr-r-
CHKISTI··«MeRkM Unit · »4—«am nibb* ■ Vmm SI—Ut ηiOaOl. Unit Ml—r Jaeoo*
··»a. plfe i4«· FMearSa· lirmt, cm fitWit · ·T/Mβι ηβ f·*
»iMkMriM H/erw^r··· fete· eraMO fUtjHtf, rriorgneat tf
aeemmein,[redacted]"<·'· fafitalif, , O fpo·
t/M ee/eroatur, ft tifttwr pe. uftIMI.e Det m «S
ai eeaOrin /trlini raw fntr *« fyeeio gpaUt
Mu fM »A/iφOl/βoα aonorfato frraoit» argot! I*K

• ANNO CH HIST! hi

CONCILIUM ROMANUM

ANWO CHRISTI

Ob graves perturbationes , quibus affligebatur Dei ecdefia , celebratum Kaleodis Maniis indidiooe xi. anno Domini dccccxcj ii. tempore Formofi papas.

Rerum in hac fynodo geflarum nihi! aliud B fuperdfe videtur, nifi quod Flodoard. feribit l. 4. c. x. ubi epift. Formofi de hac lynodo congreganda ad Fulcooetn tranfmitfam fummatim receniet his verbis : *Coi ftkaii referveat*

Aaav. *ectlefia, allite imminenti ejat fubveuin rtti*-M) we n *fuem prafentium denegert* : adjangrar *banfee uniipa ac fcbijmnta puUulare*, mc f«i *ai n^üm occurrent* , *effe* . *Dicitfue long*· rrtrv *effo tempore perniciefai bnrefet trientem confunde*-*n, & Con^eUmapolitoaam tccltjum aaciva fcbtf*-*fata perturbant JmuI etiam ngionii Africana le*-*tetttr Italiam* Sarne /rasr/ *& fremi» brrriia btlla* ga/ar *irf&re, rrfftnfa frtntrt frr iaimr* tx»rto'" *iatrr rpifcrprt ipfarant ffvtaciaraat febifouir* : *ii*-*mrfartut partitu lrgatinrt iiverfa rtfpta*-*fa fttntu* iMarr. *Cajat ni gratia getteralno b*-«*dum dir KaL Mart. ioitO. XI. fe iuboan difpo*-*faigè, ai faau eamieu rnata etmi iilatioee ai*-mri *ftfturt, ta eoUepaeaio ltrpu* dr *Ut* «M-pmraAarv, *tf /ftontiat ai ctafalta JhgtUa nfpeaim. /iertbuaaaica gruit proetllu, jetbat afferebat Je perturbari* , *plarMtaut delere* j *tf at eoi ntcttf doutera reprimat*» *αρoβoioταao prùcipmi fuf*-*fragtit iUrrvnieatibai implorare ; literal* ewr* ffcar *Jignificaverat ad tam per ^uafioao perfoaat prtueuao Je dirttaffe* , *ai* >*pfuae minime perveniffe* . *Miferat etiam aliat pro boc eadeu^fyaed» celtbraaia pridem bine totnje taiiSioaii deciata/ m fuiba/ ititru*-*fa*-*ferfrffeta* <7 peat *tmfrauftata* . *OrutHalimi vtr» partiant ft irjlrre vtfmaat* bar^MH ia *CbrifUu Jtfmr Uafpbtntiau emitanitat,*

M<WSN9N3WS»<»Da0<a»3«lSE3WaB<NB«0eWM»ima0mMV

CATALAUNENSIS SYNODUS

h faa pntiytrr faiiaat ceajagii iuiti 'nat fiftitart

Intra annam 89;. ft 990. habita.

«■ s«ppt./^lOiuilii huius ditecefani a Mentione Cata-
M«aâ *ff*, Vj launenft epifeopo habiti mentio estât in
**rT' epiftoia ejufdem Mantionis ad Fulconem Re-
menfem archiepifcopum , quas literas ex eadem fynodo datas conflat , vulgavitque Mabillonius io analeâis pag. 419. edi[redacted]n [redacted]Cum veto a[redacted] fumptu» fit Mantio ad epifcopatum co fere tempore , quo Fulco , Odone deftituto , Carofam Simplicem regem agnovit , & coronavit t good anno S9J· prxftitum ; id enim produnt ejuulem Fulconis Utere ad Honorium Beloacenfem apud Flodoardum lib 4. cap. VJ. deducere hinc licet concilium hoc diœcefanum intra annum 895. ft 900. quo Fulco obiit, collocandum effe.

MANTIONIS EPISCOPI CATALAUNENSIS EPISTOLA

Ai Faltantat Rcartnftat artbitpifctpmt,

De quodam Presbytero» qui uxorem ducere tentaverat.

Dentiae Patri Felecti venerabiii arckitpifcope , 6" E *eataibai epifeopi/ eja/ faffra^aaei/, tf /αoβo ciera rsranw, preiiyterit, itacoaibat, D can&it er. iiaiiai, ton caaoatcii,* f«av *tf fteenacbi/, Maetie bmtilit Cotalaanicat epifeepat* , *fiitle ebfe*-*patent, tf devotat -eratioaet.*

IMλ I^TOtum fan&imonie veflre precamur quia xN presbyter quidam , nomine Angelricus , de villa VVaincu , de ecdefia S. Lupi , venit ante prefentiam noflram coram Synodo noftra , Catalaunis nonis maii habita, & conviftus proprio eft Ore confdTus , qualiter cum paroebianis fuis defponderit , vel defponfaverit quamdam fcemi. nam , nomine Grimmam , conlenticntibus propinquis ejus, quam cura ducere cum illis pergeret , rcfpeâu clcmcnua: Dei refliterunt nequiflimo conatui ejus boni ft pii, fidelefque homines alii. Quam aâlonem cum diu omnes pariter doteremus, contulimus fuper hoc nihil deliberare ţ priufquam ad veflram paternitatem per eumdem presbyterum feriberemus , fupplicantes inflrui quid nobis agendam foret , nec correâione ulcifci malam prrdtunptionem , quam per ros quss-iimus iafinnandam . Omnes ergo nos fandam paternitatem veflram oramus , ut cumdem fratrem bas literas ferentem in Domino humane fufeipiatis, & per eum literis defiderabilibus veilris infipientiam noflram infiruatis , & qualiter hec prclumptio ab ecdefia pellatur, folicite perpendatis. Conflitit itaque inter nosanoflro (corium cfle collegio , quoufque veftro confoleraur referipto. Valete > pro nobis obfecramus oran-

SY·

ΛΝΛ°π *M

SYNODUS CABILONENSIS IN ECCLESIA

ÆEsti o*

A Joannis Baptist* in idiukiiO)

Cujus decreto Cerfredi Monachi, qui Adalgarium Æduorum epifcoptim veneno necaffe dicebatur, fada eft purgatio per corpus Domini, anno Chrifti dcccxciv. in fynodo diœcclaua apud riaviniacum monafterium fle caftrum publicum in primore ecdefia S. Petri.

«« uioaM F s»«-.e.d-. A Nno dcccxciv. indiâione xit. invidi* ia-ftînâu, *malorum hortatu*, oborta eft infamis Cama Fiaviniaco monafterio flt caftro publico, in quemdam loci illius Levitam fle mona- 'Gyifr«Vu« chum * Gcrfredum, officio, prelationis fundum, quod piiflirnum patrem, flt reverendum pnefulcm, domnum Adalgarium Æduorum epifeopum lethali extinxerat veneficio. Hujus criminis ini* quiffimum objeâum, Deo fimul & hominibus horrendum, non modo ipfius ecdefia, verum etiam totius Gallia aures puliavit, flt infami £atis elogio notavit. Prnfatus vero Levita fle monachus fuper illatione tanti facinoris nimium exhorruit : utpote qui tanta tamque pnrvaltda ab *iplo* dulcifluno patre perfenferai beneficia, uti omnibus fatis abundeque datet. Super quo «/. vvaioBu prtmttus confilium gloriofi prxfulu domini * Gualonis ipfius luccnTuiiS expetiit, feque a tam nefandiffimo feelére, non minus cogitatu quam fado, prxfentix illius, Deo tefte fit judice omnium ac infpedore cordium, immunem firmavit. Denique tantus, tamque praecelfus ponnfex, divitiorum necnon flt humanorum fcieus, filiorum ecclefic confilio fultus, ovem fibi creditam perire noluit :' fed infuper*/fomenta* adhortationum, fle medicamenta divinorum eloquiorum pie flt mifericorditer adhibuit : ut fi forte diaboli pellacia quid fimile cordis illius injecerat, falcem furgeftione Spiritus fanâi, fle infufione. ipfius verbi, ecclefiaftica inftitutionc profeflus falubriter cutari poffet, fle ablui. Verum jam di-dus Levita fle monachus, in nullo penitus tauri flagitii conlcius, judicium fidi fanâi Spiritus propotuit, fit *fe*. ad quodeumque examen ecclefiaftico more ccnlcrctur, modis omnibus promptillime deliberavit. Quocirca prxnominatus pr* fui, tantum fle tam inauditum facinus piupiio cunâatut deliberare judicio, ad fandam fle comprovincialem fynodum Aureliani nominandi archieptfeopi, flt exterorum coepifcoporum pxxfentia dilcutiendum fle diffiniendum ceufuit. Quod flt ipfe, utpote immunis, haudquaquam diftulit. Proinde Deo piopitio, prafixo Kaicndarum Majarum die convenere facri ponuhees, Aurelia mis primas totius Galli*, eum illuftrifiimis Gualone Æduenfi, Ardrado Cabilonenfi, Geraldo ' Matilconenfi, coepifcopis, fimul flt legatis me- ·T«ηî*'lı morandi * Teotbaldi Lmgonenfis epifeopi, apud Cabilonenfem urbem in ecdefia beati przcurforis Chrifti Joannis, quae eft in profpeftu ejufdem urbis. Ubi inftituta fanftorum patrum canonice fle regulariter promulgantes, fle ecckfiaftica negotia diligentius pertraftantes, infamia notatum crebro diftum monachum coram pufi tum lubtili indagine flt multo examine difeute- « »«m- re laborarunt. Quo ifdem monachus omni * judicio more ecclefiaftico, flt humani juris expari-mento inftruâus, nec hujus infami* evidentem accufatorem, nec alicujus certitudinis proclamatorem reperire potuit. Quod tertio fub teftificatione faa&i Spiritus clamari jubentes, flt nihil prorfus vrrifimile reperientes, fanciverunt communi confilio, ut quia nec conviftum, nec etiam confeftum experiebantur, tamen quia ventilatum fit ufque locorum erat divulgatum, ut ab omni lufpicione liberrimus redderetur, in viciniori fynodo, quam omni reverentia dignus Gualo antiftes erga filios ecclefic celebraret, corporis Chrifti flt fanguinis illo examine, quod folum verius probatur fle terribilius, immo ialubrius creditur, a flagitio divulgato publice expiaretur ; eo fellicet tenore ernndem prius teftificantes, ut fi in aliquo confcius tanti piaculi foret, nullo modo ad facra lumenda accederet. Et fi forte temerarie prsfumeret, cenfura fandi Spiritus, flt audoritate apoflolorum principis, ab ipfo vivifico redemptionis noftre pretio extorris fieret,fle cum Juda Domini proditore damnatus «ternis itremediabiliter flippliciis addiceretur. Sin vero immunem fe efle per omnia prxnofceret, fifus tnifericordi* Dei, tanti muneris donum ad falutis fu* remedium faluberrime percipere non diffideret. Qpod omnibus ufquequaque fatis fuit. Inde igitur pallor piiflimus mifericordia motus, illius caufa apud rlavioiacum coenobium flt caftrum publicum fandam fynodum propriae ecckfix colligens, juxta ftatuta fupradiâoruoi antiftitum, miffarum folemniis deduâi, omnibus qui adfuere in primore ceclefia fandi Petri coliedis, jam fupra fatum praemonuit virum, ut ficut fibi ipfi confcienda diâaret, ad facra (umenda, aut etiam refugienda, quoquo vellet modo feipfum prefigeret. Quique in nullo hxfitans, Deum fibi, flt ipfum, quod percepturus erat, redemptionis pretium in teAiinonium flt judicium invocans, fidilHroe, omnibus in profpeftu politis, qux fupra foerant praefixa, votis omnibus peregit. Hoc igitur tanto donatus munere, ne unquam ulterius tam annilofo fauciaretur vulnere, hoc feriptum a pnefato feniore flt fubter notatis fuis coepifcopis petiit relegendum, flt manibus corroborandum.

Vvalo humilis (an&c Ædueufis ecdefi* epifcopus relegi flt fubfcripfi.

Ardradus humilis Cabilonenfis ecclcfi* epifeopus lubfcripfi.

Geraldus reftor fle. humilis epifeopus Matifconenfis ecdefix fubfcripfi.

His shimss ssppqfite prufigsissr e hmuusIUs Aurelianus fanâz Dei Lugdunenfis ecclefi* archiepifcopus relegi flt fubfcripfi. *Ptr fnitrtm qsiipf' stuiiar illisit i^jlrsumnti Cnnl»Mm AssgitfiatbiMnftsa tftfapum bassd dssiit imtUigit.*

CON

Ci· CONSTANTÎNOPOL1TANA SYNODUS DUPLEX,

Altera quidem pro eligendo S. Antonio Caulea in arehtepifcopum CPtanum; alia vero pro Pbociano fchiimate abolendo,

Leone Sapiente imperaturo celebrata.

€« Suppl. ANno 893. Stephanos, Leonis VI. qui (a- piens cognominabatur, imperatoris frater cathedram CPranz ecdefus morte fua vacuam reliquit. Huic implende Leo monachum quemdam, vite fanâimonia infignem, Antonium, cognomento Cauleam, deftinavit, quem fynodna ea de re coaâa adprobans, & admittens, confecrandum (latuit. Porro iynodum hanc, nonnifi ex cpilcopia, qui forte aderant CPoli, & reliquo ejufdem ecdefias clero conllitifle arbitror. Indi- eam fynodum Menologium Bafilii imperatofr> Ughellio in appendice Italia facre tom. XI. nor verfione Cardin. Sirleti vulgatum ad die riditfHMuy Februar. his verbis: *imperatoris, O ii fuffragft matus patnarcia CPtenttt tie.* Viri hù fanât aftumpfioeem ad annum 893. pertinere Pagius in critic. Baroaii ad'an. 886. num. IJ. demonfirat.

Eo veto factorum prcfide Léo Sapiens imperator luâuofo tandem fcbifmati, quo CPtana ecdefia occatione Pbotii patriarchal, quamquam jamdudum amoti, dilacerabatur, finem imponendum (latuit. *Sitiore in umtm cogit Orientalia, tf Octiilniilni*, ait Nicephoros philofophus in encomio cjufdem S. Antonii vulgato a Boilaadianis ad diem XII. Februarii. Qpibua verbis iynodum ex epifcopis occidentalibus & Europeis colleâam defignari Pagius in critica Baronii ad an. 89]. num. 13. reâe (latuit, qui dt opportune animadvertit, vivente adhuc Photio, ecclefiarum vulnus illud jam coaluifle.

CONCILIU TRIBURIENSE

Pro reformanda difciplina ecclefiaftica, celebratum anno Domini * dcccxcv. tempore Formofi papz·

λ ftuiiete quo,»·,'»! Mc !>roa. "'«"βηιι»!· ii.uiocn,- vUm*it*· A"* Elebratum eft fub imperatore Arnulpbo a viginti duobus epifcopis Germanorum Tribur'® cooc*l'una anno incarnationis Domini occcxcv. tam fan&a fane intentione & diligentia, ad refecandum omnem palmitem inutilem, ad extirpan^tm cujnslibec herefeos radicem, ad tollendam fchifmatis occafionem, ad corrigenda clericorum vitia, ad precavends populorum fcandala, brevitcr> ,4 reformandos mores & (latus, non modo clericorum, fed fit laicorum, ut Gratianus poftea pleraque ejus capitula diligenti Audio recitaverit in volumine decretorum.

TITULI CAPITULORUM.

XXX III.

1 Aλ annum t»-. hoo-Concil um referant Annalti Faldanfei. *HarJaiu ff.*

ANNO CHRISTI •w-

XXXIII. *Dt claudss & alfoua parte corporis mixtis, β facre ordini pofint adjungi.*
XXXIV. *Dt eo, fi quts i» bofle contra interfiat apitvti Cbriflunn.*
XXXV. *Ut nullus etrt, nallufqae judex, diebus ftftis vel dominxis, fat* jejaniarear *eut quadraplacitam habere prafumat, & et nullus pcratteas ilip veniat*
XXXVI. *Dt eo, fi duo fratres fimnl arborum feeciderint, Ü cadente arbore unus eorum iuterfeBet fstern.*
XXXVII. *Dt- muliere, cujut infons aliqtto tufa propter negligentiam ejus moritur.*
XXXVIII. *Si quis liber libertam duxerit., alteriet habere debebit.*
XXXIX. *Si fait alienigena! ia matrimonium duxerit, hehtrt jdekbit...*
XL. *Dt e-, quod quidam mine alterius, vivente eo, coaftaprovit, tf infuper faententy confirmavit, te monente nnfan tim accipere.*
XLI. *De eo, β quts duxerit uxorem, tJ concumbere ara valeas tant en, fréter tjet cleat violeverit illam.*
XLU. *Si quit dt ane i» aliam tranfmigrat epi/copetam, & confauguineam fuam polluerh, vtl aliquod crimen commifcrit.*
XLIIL *St fair tam qualibet feraitatus fuerit, & eo nefcieute filuu ejut vel frater infant valewrit illam.*
XLIV. *Sr quit cum aliqua fornicatus fuerit, it frater ejus ignarus duxerit illam exarem.*
XLV. *Si quit cum duabus foronbas fuerit pollute!.*
XLVI. *Si cujus uxor confiuprate fotrit, & propterea maritus perdere illam mecbinaverit.*
XLVII. *Si quit fpintalem habet compatrem, cujus uxor commuter non eft, eo defunilo, ejus viduam licet ei ducere uxorem.*
XLVIII. *De eo, fi quit fpiritalis fee commatris filiam duxerit uxorem.*
XLIX. *De bts, qui in adulterio filios genuerunt, ut omnino feparenSur.*
L. *De eo, fi quis aliquem per ilfofionem a refla fide fubvertcnt, vel perdiderit, ut dupliciter puniatur.*
LI. *De eo, fi quit cum uxore alterius, vivente eo, fornicatus fuerit.*
LII. *De homicidiis non fponte commiffit.*
LUI. *De eo, fi quis filium juum non fponte, fed caru contingente occiderit.*
L1V, *De bis, qui voluntarie homicidium fecerunt.*
LV. *De poenitentia quadraginta dierum.*
LVI. *Poft quadraginta dûs poenitentia primi anni.*
I VII. *Poenitentia fecundi & tertii anni.*
LVIII. *Poenitentia quarti, qumti, fexti & ftpttmi anni.*

PRÆFATIO.

CUM conftet omnibus. divinam legem tradantibus, poll evangelia & iimpidiffima novi teftamenti fluenta, beatorum canonibus apoftolorum, 2c fandorum patrum apud Niceam Bithynie congregatorum conftitutis, necnon & apoftolicorum Romane fedis pontificum decretis, fatis occurriffe, reftitiffe, fit oppugnaffe, five harelicts, five Ichifmaticis, fie omnibus vere fidei oppugnantibus regulas: fed antiquus ferpens, qui dicitur diabolus fic fatanas, inimicus humani genens, nova venena malitia lux dulci poculo fandi Spiritus admifeere, dc bono femini fandi evangelu zizania fue pravitatis fit profane iniquitatis fubieminare non définit, ficut in Mauheo, cum bon* meffi zizania fuiflcnt inferta, fcripiom eft: *luimecus home ht fait:* & de ejus fatellitibus fub {quamarum fpecieinjob prohibetur: *Une «mi era- jungitur, & ne fpfaculam quidam incedit per eus:* unde neceffe eft, ejus perverfiffimis machinationibus, & fatellitum fuorum iniecutionibus ex authentica potellate contraire, fit novum paradigma vere atfertioais opponere. Quapropter Rex regum, cujus regnum, ut Pfalmifta canit, regnum eft omnium fieculorum, omnibus ecclefiafttcniublimitatis ordinibus, necnon <k fccularia potentia dignitatibus, novum principem Arauipnum, regem pacifico ordine perpetuat tranquillitatis proferre dignatus eft. Cujus cor fim&i Spiritus «rdore inflammare, dc selo divini amoris voluit accendere, ut toius cognofcat mundus, non ab homine, neque per hominem, fed per ipfum Dominum cum effe cleâum. Confiderans enim idem fapieotiffimus rex profunde mentis intuitu abundantem in fe fanfti Spiritus gratiam, quia quos repleverit, ardentes in fe pariter & loquentes facit de fe, anno incarnationis Jefu Chrifli Domini noftri 89«. regni vero fui oâavo, indiftione ij. menfe Majo, ejufdem fanfti Spiritus inftinftu & primatuum fuorum confultu venit in villam regiam, videlicet Triburiam, in terra Francprum confiftetnem, cum epifeopis infra confcriptis, abbatibus, & omnibus regni principibus, necnon convenientibus eccìefiafticorum & fecularium innumeris turbis: quatenus infatigabili perfeverantia divina fit humana traâarentur, atque emergentia mala comprimerentur, ut eo liberius fan&a Dei ecclefia fuo potiretur honore. Cum autem fapientiflimus rex concilium facrum continuari decreviffet, placuit fibi & univerfo clero, ut peraâo triduano jejunio, litaniis dc orationibus fuper le de cciis promiflum invitarent adjutorium, ficut ipfe Salvator afccndens in cnlum difeipulis fuis promifit, dicens.* *Ecce ego vobifaem fum omnibus fabas ufque ed confummationem fecn/1*; ut futura concilia in ipfo inchoarentur, dc per ipfum finirentur, qui eft initium dc finis, dc fupplementum legis, ut apoftolus Romanis feribens ait: *Finis enim legis Cbriftus ad juftstiam omni credenti.* Quo perado, pergens ad palatium, regale ledit folium; induius vefte fplendidiffima, quam * texit Capientia, repletus eft prudentia, ereâus * dc potentia, pro fua magnitudine flipstus multitudine, traâans praâice de flatu regni, & theorice de ordinc de ftabilitate ecclefiarum Chrifti, de qualiter boni quiete viverent, de mali inulte non peccarent. Interim epifcoporum facer conventus in bafilica prediâs ville, poft communes orationes de preces finitas, honorificentiflime infulati, pontificalibus fedibus fuffuhi, mentibus ferenati, prudentia prsditi, facrofanâum ingreffi funt fynodale colloquium. Inter alia namque, quibus divina dc humana traftaturi erant, communi voto dc pari confenfu, de collegio fanHorum facerdotum gnaros & idoneos direxerunt mediatores *ad* praefatum pium regem, inquirentes quo Audio, vel quali benignitate, fecundum fapientiam & poflibilitatem ab ipfo Deo fibi datam, ecclefiam Chrifli, illi per regalem poteftatem, & ipfis per faccrdotalem eminentiam, defendere, fit minifterium illorum amplificare & fublimare dignaretur, proponentes ei propriam reS's eminentiam, id eft, ut mifericordia & modeia omnes prccellat, & non fecundum perfonam judicet: atque juxta Salomonem, juflitiam, judicium & aequitatem diligat: addentes infuper exempla facrarum literarum, quibus Sapientia alum·

a*no
rfot. ■>«.
Tribwi» »ii-u '**u'
ofmeo. 1».

afannas fria laboribus odncnSu iufirorx* , ah :A

..........>n..i —

CANONIS.

AM·»
CMBUTi

I.

ad hoaaftatem tits, fe riettuem moram, mdina rationis inftlroom, ait : ProdoHie proprium aft examinaro comitia, atque fàabgaaaasât t Stpraden* eft animae roue, tribe* tMuperibo* dtipeafatar: prefemia ordine, fistura prarride, proterita rmordaro. Et ferme tum am fit istim·, fini feadeat, em moram, aut confoterur, aut prati» piat. Qpfeue rex theologiam quafi ab alsa dtiarootibas, ab angat* saemis fine fode, (qtia et Sâpicotia» ait ; Cer rme ûtiraftiftal)arcanum myfterii fisi rerouMM, ia fesc verba prorapit : O paftore* occWtirum ChrUH , fe dart®.

curam pamnuvui : « ju«»· aprarorani , <e oppertura , importune ; arguite , obfiurate , increpate in omni patientia * deftriaa, ut vigili cura fe admotrittMO fedula ove» Chrifli ad caulae utero· ritu introducere mereamini. Haberi· me onutibm ecdefts Chrifti adverfaaribua, fe vcftro facesdotali minifterio raritenribu* oram firiftmum bellatorem f quia, ut Apoftolu* Romanis fcsibfc : Ze *O ecmsfos /qratimrs pvqmr ««i, f« dM m». Et item : *K Dtat p*· e* *ia.* ———. > r--,-. —"

r*, «pw n/fe cramans pstirir nas Afararr *λ ftrrtete Dei.* fe unanimitate fanda , beaciflimi patres . Grtttiamea igitur beari, qui mifli fum , (acerdotea , congredienUbua qaibriSam. optimati* bus de throno regia, caufa jute fegatioai* fe vere unanimitati*, ad fanftam fenodum direfete , reverfi font ad eo**qm msfmuat illo*. Perambulante* igitur , fe faentm Conventum imunpcntes , rite fe laudabiliter quo injunfte funt l exponente*, fe ecdefiara iKc congregatam confriatoria refpoofiooe fetificantes , fitecraat, fe qaid deincups afeuri edent, taciti cxpeftaro ceperunt, <it IVI r Îuu revercndiffuni patret, cam aftanti clero ter quaterque proclamante·, ft divin· majrftati fappIksntes, Exaudi Chrifte, Arnulpho magno regi vita ft fanantibus campants , *Tt Dnm ht4na*f* continenti* but cunftis, glorificantes ft Jafam OnriAum collaudantes , qui in fervit fui· confriabitur, qui cccteûn Gus fsaftn tam pium fe mitem confriatorem, tamqae ftretmum adjutorem, ad honorem notntnis fuit condonare dignatus eft. Er peraftis divino majcftati precibus, indinenmt fe coram pii principis adftantibus midis, grarificantes fe magno principi laudes perfolventes, deinde refto ordine confoderant, fe provio fando Spiri* tu, quedam capitula matis necrifaria ex canonicis ioλ.η.üM.^T.Μη^η..., <rnU comrw.B,;, ,, conic, i0 Coaitau fuperflua abfeindere, reda via regia eoarAare . Poft hoc pradentiflunus rex regnorum , facroiaaftb divino religionis interfuit myAeriis , fe fenfei patres fecretis palatinis. Et concordia erat in cua&u ad laudem Jefu Chrifti Domini no Ari, cui fit laus fe gloria per infinita foculorum fecula.

Poft ingrefiom fanAi ft fynodali* colloqull, e celia divinum implorabam as·xiUum» ut Dcn* otonipocens, ψ»1, David cuneato, inhabitare fecit unanimoa in doson, ft dabit virtutum ft fortitudines» plebi» in domo foa, in feafta videlicet ecdofia, cieram, ft populum mariait dituerutur cohibere, Bdinem dare, ut is nullo diffiderent; quatuu tatiooabUte méditas» tit cosroordarem ft ftftie.

IL

Cam hsec pm unitate tam cleri quam populi traftamacsr, quidam prcabyter rasit medial, a quodam laico excmcatua , cjufiiem crimini*, propter quod oecus fuerat efiêâns, liborrimu*, nt teftatur epifcopra, ia cuius fauAa fyaodo poft excscatiooem ceram pofitra, fecurua eft faftua. Qpopropcer idem cpifcopu* prccepit, st vesriiet lafaie, ft de tam nefando Cftebroe feticft&ionem procuraret agere . Qui nequaquam coofenfic , fed 'cmmsunem coticoporum fyaodum appellavit . Perpendentes Epi&opi lamentationem Jeremis impleri, aurum obfeurari , lapide* fonftuarii ab boftiboa deftral, ft iterum in membri* fut*Chriftum crucifigi, fafpirente* ft compaffibiliter iafemftcente* , vkarii* pro fe ft fenfto doto traafmifi*, proclamante*, & pium ecdefiarum defenferem appellantes, ft confilium poftnlante* qtrid ftatuere dignaretur pro talibus ft fimilibus, qui pro diverfi*erritlbu* ft crimiaibM fiuit incorrigibiled, ft jufto anathemate mucrone apoftolici termonis abfeiduntur, *quo* ait : 7>*dfar fofafiwdi /*-roots *i» itttrinae tenif,* e* */firitm fih» Jit* fo Λ* dfemiei. Er iterum : Csm* *Mt* etiam*[tam.* Sed tamen indurante diabolo, quamvis excommunicentur, ad pœnitendum non esnolliuntur, fed ficut icriptum eft : *bapitu taat ia fTtfuba ftttt* p,,, *owm vmmt Vs, canmnatè: profundum peccatorum intuentes, ft In defperationem proruente*. *Xt erit anifieat mar p&r friare.* Mittentes etiam ei "contra eoo fcripea in« gpeeetomo> ,rfwimo. QMiwnl excommunicatis non fit orandum. In Niaeseno magno concilio , capitulo qutaro : Qui fuo peccaverunt evidenter epifcopo , excommunicari rationabiliter ab omnibus stilimentur. lo Antiocbeoo feofto concilio, capitulo fecundo: Vt fi quia epifcopus, aut presbyter, aut diaconus, feuquilibet ex clero, communicare deprobeofu* fuerit cum excommunicatis, etiam ifte

I a com-

communione privetur, unquam qui regu- 1«® confundat ecclefiz. In epiftola Callifti papz : Ut nemo cum eis in oratione, aut cibo vel potu, aut ofculo communicet, nec eis Ave dicat.

III.

Nos igitur quibus regni cura, & folicitudo ecclefiarum Chrifti commiffa eft, aliter regnum & imperium jure ecclefiaftico regere & gubernare non poftumus, nifi hos qui ecdefiam Chrifti, non habentem, ut apofiolus ait, maculam, neque rugam, conturbant, xelo fidei perfequamur, de quo rex David reflatur: Nmkc *fui* vdmrK/Brit, *Deut*, Rtovw W»x, d* /vper *inimicae tuet tebefccbemi Tcrfcfle* ad» *ederem illae, inimici faFli juat mibi*. Et cum evangelium legeretur, audivimus: *Si * te* km «adrerf/, *fit tibi ficut etbnicut* d *publicanut*. Et alibi : *Qui percutit matos ia* r» *mali Junt, mi' nifttr Demini eft*. Idcirco non potentiam oftendentes, fed juflitiam exhibentes, przcipimus, & audoritate noftra injungimus omnibus regni noftri comitibus, poftquam ab epifcopis anathemate excommunicationis percelluntur, & tamen ad panitentiam dum non inclinantur, ut abipfis comprehendantur, & ante nos perferantur: ut qui divina judicia non verentur, humana lententia feriantur. Unde per quemdam fapientem di&um eft: *Rex fui fidet in lie judicii, difiiftt enent melum intuitu free*. Si enim tam rebelles extiterint, ut comprehendentibus repugnare ftuduerint, & in tali temeritate interfe&i fuerint, judicio epifeoporum interfedoribus nulla imponatur poenitentia: & przcepto noftro, * Vveregeldi nulla ab eis extorqueatur compoficio. Conftringanturque proximi & eorum cognati cum juramento, ne in il-lis eos vindicent, fed pacem ad eos & concordiam fervent.

IV.

Si quis presbyter, (quod abiit, quia facerdos akiftimi Dei eft) vulneratus, vel quibuslibet injuriis & contumeliis dehoneftatus, evaierit & fupervixerit, tota compoficio perfolvatur presbytero. Si autem articulo mortis przventus obierit, pretium Vveregeldi tripartita partiatur divifione, ideft, akari cui ordinatus fuerat, pars una; epifeopo in cujus dicecefi erat, akera: tertia parentibus, de quibus ortus fuerat. Si vero in atrio ecclefiz aliquid ex iftis presbytero fa&um fuerit, fupradi&o modo presbytero & pro presbytero folvatur. Sed quia, ut Hilarus papa omnibus epifcopis per diverfas provincias in epiftola fua feribit, injuria facerdotum & ecclefiarum, facrilegium eft: facrilegium in atrio fadum, akari & domino ejufdem loci perfolvatur. Sacerdotes enim non (unt lacerandi, fed potius coronandi: quia de Ahia Ecclefiafticus liber loquitur, dicens: *tttn mAm tetn time ftceréetetcifjSri illitu [enSifica* ér utinjfttet eyu* km *ignitu*· ér tawrijfiM /iwArt». Et Ifidorus :

His enim, ficut & epifcopis, difpenfatio myfteriorum Dei commifia eft : prefunt enim ecclefie Chrifti, & in confecratione divini corporis & (anguinis confortes funt epifcopis: fimiliter & in dodrina populorütn, & in officio praedicandi.

Si quis facerdotera, non coaâus, fed propria voluntate feduÂus, morti tradiderit, fecundum fetftentiam apoftolicorum & noftrornm moderni tempons facerdotum, quinquennio pleniffim* caftlgationi pœnitenti» fubfternatur : ita ut carnem non manducet, nec vinum bibat, jejunet autem ufque ad vefperam, exceptis dominicis & diebus feftis. Arma non portet; & ubicumque eat, pedibus incedat ; ecclefiam non intret, fed ante fores ftet, orans Dominum puro corde, ut abluatur tanto crimine. Expleto vero quinquennio, introducente epifeopo ingrediatur ecdefiam ;, nondum tamen communicans, fed * intra audientes ftans. Et aliquid quinquennium indulgentius introeat indultum. Quo vero expleto, cum decimi anni curfus fuerit fi' nitui, gratia communicandi & licentia concedatur ei equitandi. Maneat autem inre« liquis obfervationibus tres dies per hebdomadam, ut purificationis mereatur culmen.

VI.

Si quis temerarius atrium ecdefi» evaginato gladio praefumptuofe intraverit, facrilegium facit. Et idcirco facrilegium in atrio Domini fadum, facrilegii more altari & Domino perfolvatur. Dominus dicit in evangelio : *Omnet enim f^i ecceperint gladium, gitdit peribunt*: ideft, qui feipfos vice talionis per peccatum in przienti ulciici defiderant, gladio ipfius peccati in anima moriuntur. Quanto magis is, qui * fecundum atrium, quod Dominus fibi prz exteris fegregavit locis, & fu» fan£tx, ecclefiz ad honorem, polluerit, & temerarius irruperit, gladio peccati dc iniquitatis fuz mortuus jacuerit? Quapropter opus eft poenitentia, ut refurgat ad vitam qui guftavit mortem.

VII.

Quicumque timorem Domini poftponences & ecclefiaftica judicia non verentes, res ecclefiz rapiunt, vel auferunt, ut in opiftola Anadcti papz legitur, facrilegium faciunt. Papa dixit: go qui Chrifti pecunias At ecclefi spit, aufert, vel fraudat, homici eft, atque homicida ante confpedujp^udicis depurabitur. Qui rapit pecuni/ufi proximi fui, iniquitatem operatwri qui autem pecuniam'vel res eccle-

chlusti

*t*f

Tf.l.

<c«teli«a

C.ra»»»ice A lla hie aideetar eccipl.

a<t«r e<^« r**

fi»

AWWO arum Urt· fi* abftdcric, iacrilegium facit. Undetan* ta auctoritate apoftoiioe fentexti* faftulti, faadmns Br unanimes judicamus, ut res ecdefi* tripliciter componantur, infaper vero bannus epifcopalis exquiratur. Qui vero exteriores ecdefi* res rapiunt, vel fraudant, comite agente coerceantur t nt res abtets, legitime reftituantur & componantur. Si vero non procuraverint, vel non emendaverint, ab epifcopo canonice codftringantur, ut ree reftituantur.

VIII.

Nemo contemnat, neque tranfgrediatur bannum ab epifeopis luperpofitum. Sciat & abhorreat in epiftola beati Clementia diétam contra fc feriptum: Si vobis epi. fcopis non obedierint oaraes tam majores quam & inferioris ordinis, atque reliqui populi, tribus & lingoc.* non fotum infames, fed etiam extorres a regno Dei fit confonio fidelium, a liminibus fanda: Dei ecdefi* alieni erunt. Et audiant ipfum Dominum in evangdio dicentem : *Qui vot tndit, «r audit: ér fui vot [ferait, ate/ferait*. Quapropter nos evangelicam & apoftolicam confiderantea authoritatem, non quae* ftum pecuniarum, fed lucrum quaerentes animarum, ftatuimus & confirmamus: ut fi quis poft hanc hujus fandi concilii diffinitionem t inventus fuerit corrupiffe bannum ab epifeopis impolitum, quadraginta dierum caftigatione corripiatur, tantum in pane, fale, & aqua.

IX.

Cum autem epifeopus ecclefiam a Domino Deo fibi commiffam regens, epileo-* pacum circumeundo perrexerit, & placitum canonice conftitutum decreverit, po* pulumque fibi creditum illo invitaverit : atque comes eadem die fcieos placitum ab epifcopo condi&um, vel nefeiens, placitutn cum populo fuum condixerit, « per bannum illuc venire praeceperit; placitum comitis omnes poftponant, & comes ipfe; denique populus , poft epifeopum feftine pergant, fcientes fe non illic feditiofa contentione decertare, fed pro fide catholica invigilare: non cumulum pecuniarum, fed lucrum congregare animarum . Unde in eadem beati Clementis epiftola: Veftrum, inquit, qui legatione Domini fungimini , eft docere populos. Eorum vero eft, vobis obedire ut Deo. Et in epiftola Alexandri papz, fucceflbris Evarifti: Si quis autem legationem veftram impedit, non unius , fed multorum profe&um avertit: & ficut multis nocet, ita a multi* eft arguendus: & quia Dei caufam impedit, & ftatumeccleue conturbat, ideo a liminibus ejus ar* ceatur. Quapropter nullus comes, nullufque judex, nullus omnino in clericatu vel fecularihabitu conftitutns, legationemepifcoporum impediat, vel conturbare prxlumat. Ut aucem unanimitas & concordia* fit inter epifeopos fit comites: placuit, nt fi quis epifeopus domi rtfidens, coaveotum populi effis voluerit, Bt comes nihilo minus in ipfa eademque die placitum efle dixerit, effeâum obtineat qui prior indicaverat, falva tamen dignitate & poteftate epifcopi.

JC»

. Statutum eft ia hac fao&a & univer* fali fynodo, ut nullus epifeopus deponatur, nifi a duodecim epifeopis, presbyter a fine, diaconus a tribus. In ConcilioCarthagfaenfi capite duodecimo Felix epifeopus dixit *t* Si quis epifeopus in reatuin aliquem incurrerit, & non poteft pluri* mos congregare epifeopos: ne in crimine remaneat, a duodecim epifeopis audiatur: & presbyter a fex, cum proprio fuo epifcopo: & diaconus a tribus epifeopis audiatur. Et In eodem Concilio capite vigefimo: Ut presbyter a fex, diaconus a tribus difeutiatur epifeopis. Reliquorum clericorum caufas, etiam folus epifeopus loci coguofcat & definiat.

XI.

Si quis clericus, quamvis nimium co* aâus, homicidium fecerit, five fit presbyter , five diaconus, deponatur . Degimus in canonibus apoftolorum , quod epifeopus, presbyter, & diaconus, qui in fornicatione, aut perjurio, aut furto captus eft, deponatur: quanto magis is, qui hoc immane fcelns fecerit, ab ordine ceffare debebit? Qui enim Chriftum fequi defiderat, debet, ficut ille ambulavit, &ipfe ambulare, jgjtf rww *atekdiceretur t non* rt«s* *ledicebet C~cuet fercuteretur* , asa cMMSinade*tur*. Et ipfe in evangdio fuo prxeepie : *Djj fuit te fercuferit in unem moxillumt frn* be illi é* alterum*. Non enim debemus occidere, cum Dominus dicat : *^udi/iit fuit di&um tfl nntifuit, Non occidet : fui nutem occiderit f rent erit judicio . Bgo nutent dico voiit futn omnir ftti irofeitur frntri fuo, rent erit judicio:* nec malum pro malo redde* re, fed ficut apoftolus Romanis fcribehs ait : *Noli vinci n melo, fed vince in bono melum*. Si quis clericorum pr«fens erit, ubi homicidium fuerit, & neque confenfu , neque confultu, neque in aliquo homicidii reatu pollutus elle convincitor: nihil ei obfit, quin confecratus in gradu per* maneat: non confecratus , fi alias dignus fit, promotus accedat.

XII.

Sacrofanflum baptifmi myfterium, fciant omnes in Chrillo regenerati, non nifi praefixis & legitimis in anno celebrari temporibus, cum hoc fibi privilegium, ut in epiftola Siricii papz legitur capite fecundo, & apud nos, & apud omnes ccdefias fpecialicer cum pentecofte fua domini-

nicum pafcha defendit. In quo (ut legitur in epiftola Leonis papx câpite nono) orta eft & virtus muneri*, & fpecics a&ionis. Ad cujas rei confirmationem plurimum valet quod ipfe Dominus Jefus Chriflus, poftquam refurrexit a mortuis, difcipulis fuis formam & poteftatem tradidit bapti&andi, dicens: Jfaaiw, dscrsr ms* n*s /ansrs, *UfdZMMt ft fo uteiiat fetrù^ & Filii, ér SfiritM fettfh.* De quo utique ante paffionem potuiffist eoa iaftruere, nifi proprie voluiffet demonftrare , regenerationis gratiam ex fua refarreâione cœpiffe. Additur fane huic obfervantia, etiam pentecoftes , ex. adventu fanAi Spiritus , facra folemnitas, qua de pafchalis fefti pendet articulo. Nam cum ad alios dies alia fefta pertiaeapt, h*c Temper ad eum diem recurrit, qui rtfurreûione Domiat eft in* fignis, porrigens quodammodo manum auxiliantis gratis, & eoa invitans, quos a die pafchac aut moleftia infirmitatis, aut longinquitas itineris, aut navigetionisdifficulcas interdufit, ut defiderii fui eftèâum dono fandi Spiritu· confequantur. Ipfe enim Unigenitus Dei, qui in pafcba refurrexit, in fide credentium, & in virtute operum, nullam inter fe & Spiritum fandum voluit effic diftantiam, quia nulla eft diverfitas in natura. Unde ntriqne fit proprium, non diffimile efle feftum , ubi unum eft iaoramentum. Sicut tunc , ita & nunc, in remiflionem peccatorum , baptifmi celebratur facramentum : qui idem Spiritus fandius, cujus hic celebra* mus adventum, eft remiffio omnium peccatorum . Trina namque in baptifmare immerfio triduanam imitatur fepulturam: & ab aquis elevatio, inftar eft refurgentis de fepulcro . Periculo quocumque modo praeoccupatis & defperatis, omni tempore fubveniendum, <5c baptifmi facramentum eft tribuendum, quia neceftitas vix habet legem. Si enim valida infirmitate occupati & defperaci, ad ecdefiam provehi non poffint, loco mundo perfpe&o , baptifma celebretur, & procuratione presbyteri caute obfervetur & collocetur. Ufque ad oclavum namque diem ipfa regeneratio facra ab omni Chriftiano populo celebrabitur , quia refurreâio Domini o€lo diebus colitur .

XIII.

De decimis Auguflinus do&or mirabilis fub brevi ratiuncula fatis videtur dilu* cidafle, cum ait : Decima ex debito requiruntur. Quid, fi diceret Deus? Nempe meus es o homo, mea eft terra quam colis, mea femina qua fpargia, mea animalia qua fatigas, meus eft folis ardor: & cum omnia mea fint, tu qui * minus accommodas, foiam decimam merebaris : fed fervo tibi novem, da mihi decimam . Si non dederis mihi dedmam, triferam novem. Si dederis mihi docsmam , multiplicabo tibi novem. ... dandas funt, ut hac devodosw Deus placatus, largtas praftec qsws necellaria foot : & nt miniftri eeelefia exinde relevati, liberiore· fiant ad tjpiritall· fervkii expletionem : fit nt munus populi ex bine in quotidiana oblatione Domino immoletur, nec non fecundum ftatnta canonum, in fbftencatiooem pauperum, fitreftaurationem eccleſiaram proficiant. Quatuor enim fieri partes juxta canone· judicamus de de* cimis fit oblationibus fidelium: ut una 6c epifeopi, altera clericorum, tertia pauperum, quarta reftaurationi ecclefiaram fervetur: ficut in epiftola Gelafii pape capite vigeiimofeptimo^ejitur.

Placuit huic fanfto concilio, ut fecundum faaâione· canonum, decime, ficut fit alie pofieffiones, antiquis conferventur ecclefiis, ficut ia Chalcedonenfi fando concilio ftatutum eft, capite decimofeptimo. Si quis autem in affinitate antique codefia novalia rura excoluerit, dccimaexinde debita antiqua reddatur ecdefia. Si vero in qualibet filva, vd deferto loco, ultra miliiaria quatuor aut quiaoue, vel eo amplios, aliquod dirutum collaboraverit , & illic confondent· epifeopo ecdefiam conftruxerit, & confecratam perpetraverit , Sofpiciat presbyterum ad fervidum Dei oneum fit ftudfofum, & tunc demum novam decimam nova reddat ecdefi·) Calva tamen poteftate epifeopi.

XV.

Reftst propter inftantem, qua tunc maxima occurrit, neceffitatem . ubicumque facultas rerum & opportunitas temporum fuppetat, fepulturam moriendum apudecdefiam, ubi fedes eft epifeopi, celebrari. Si autem hoc propter itineris longinquitatem, aut adjacentem alicujus inoppor* tunitatis difficultatem, impoffibile videatur, expe&et eum terra fepultura fua, quo qaDonicorum aut monachorum, five fan&imonialium congregatio fanda communiter degat , ut eorum orationibus judici fno commendatus occurrat, & remiffionem de* lidorum, quam meritis non obtinet, illorum interceffionibttS percipiat. Quod fi hoc ineptum & difficile aftimetur : ubi decimam perfolvebat vivus, fepdiarur mortuus .

XVI.

Abhorrendus , & Chriftianis omnibus devitandus mos iniquus fubrepfit, iepulturam mortuis debitam fub pretio vendere, & gratiam Dei venalem facere : cum hoc nulquam fub evangelic· gratia memineri mus nos inveniffe vel legtfle. In ecdefia* ftico

I—flico namque libro feriptum eft; JMnvww· A cuatur F·^·* grorie·», [tine tonu «rvrfewNvr. O»· Et item: Osnsfe fa» dr nrrrs /mbs, ia L* raw «sontvsarnsar· Quid terra vendis? memento quoniam terra es, Ec in terram ibis, & quoniam mors tibi futura eft, appropiat Ec non tardât. Recordare quoniam non hominis eft terra, fed ut Pfalmifta com* r/W -> memorat: Dartd efl ssrte, it gw Mite* in te. Si terram vendis, Invafione alienx rei rem teneberis. Gratias accepifli a Deo, gratis da pro eo. Quare interdi&um fit omnibus omnino Chriftianis, terram mor*tuis vendere, dc debitam fepulturam de-B negare. Nifi forte proximi, & defundi, propter nomen Domini Ec redemptionem aaimx viri, gratis aliquid donare velint.

XVII.

Secundum ftatuta fandorum patrum, Ec experimenta miraculorum, prohibemus & prxcipitnus, ut deinceps nullus laicus in ecclefia fepeliatur. Quidam mirabilis dodor noftrae diffinitioni confentiena, inquit: Neque enim In ecclefia fepeliatur, nifi forte talis fit perfona faccrdotis, aut cujuslibet jufti hominis, qui per vit* me-C titum, talem vivendo fuo corpori defundo locum aequififvit. Corpora antiquitus in ecclefia fepulta, nequaquam projiciantur, fed pavilnento defuper fado, nullo tumulorum veftigioapparente, ecclefix reverentia con-' fervetur. Ubi vero hoc pre multitudine cadaverum difficile fit facere, locus ille coemeterium Ec polyandrium habeatur, ablato inde altari, Ec conftituto ubi religiofe facrificium Deo valeat offerri. Beatus Lik4tfw-- Gregorius in miraculis patrum memoria »*"■*·°· dignum, & huic rei congruum refert miraculum in Genuenfi urbe contigiffe. IbiD ,, namque quidem Valentinus nomine, Me„ diolanenfis ecclefix defenfor, defundus ' „ eft, cujus corpus in ecclefia beati mar*ti'» 'X"· SXri f«Pultu«" · N°#e autem media in eadem ecclefia fadx fune vo» ces, ac fi quis violenter ex ea repelleret.<<bM -<-n tur atque traheretur foras. Ad quas nimirum voces cucurrere cuftodes, & vi», dere duos quofdam teterrimos fpiritus, „ qui ejufdem Valentini pedes cum liga,, tura conftrinxerant, eum ab ecclefia daw mantem, ac nimium vociferantem fo„ ras trahebant. Qui videlicet exterriti ,E „ ad fua ftrata reverfi funt. Mane autem M fado aperientes fepulcrum, ubi idem „ .Valentinusc pofirus fuerat, ejus corpus „ non invenerunt. Cumque extra eccle,, fiam quxrerent ubi proje&umeffet, invenerunt hoc in fepulcro alio pofirum, >» ligatis adhuc pedibus, ficut de ecclefia f«Hi* fem μ fuerat abje&um. Ex qua re colligen>·<· Bihil dum eft, quia hi quos peccata gravia deprimunt, fi in facro loco fepeliri fe„ faciunt, reftat ut etiam de fua prxfum„ ptione judicentur, quatenus fcos facra cnaurri „ loca non liberent, fed etiam culpa terne-·»·· ritatis accufet. Qpid igitur facra loca fepultis profont, quando hi qui indigni font ab eifdem facris locis divinitus projicinntur? Sanda fynodus dixit; Mira rei, & multis expavefeenda. Ideoque per fotura temporum curricula ab omnibus obfervanda.

XVIII.

Vafa in quibus facrofanda conficiuntur myfteria, calices font ftcpatenx. De quibus Bonifacius martyr Ec epifeopus interrogatus, fi liceret in vafculis ligneis facramenta conficere, refpondit: Quondam facerdotes aurei ligneis calicibus utebantur, nunc e contra lignei facerdotes aureis utuntur calicibus. Zephyrinns decimus fextus .Romanus dpifeopus, patenis vitreis Miflas celebrareconftituit. Tum deinde Urbanus, decimus o&avns papa, omnia minifteria facrata fecit argentea. In hoc enim» ficut Ec in reliquis cultibus, magis & magis per incrementa temporum decus fuccrevit ecclefiarum. Noftris enim diebus, qui fervi patrisfamilias fumus» ne decus matris ecclefix imminuatur, fed magis cumuletur & amplificetur; ftatuimus, ut deinceps nullus facerdoe facrum myfterium corporis Ec fanguinis Jefu Chrifti Domini noftri in ligneis vafculis ullo modo conficere prxfumat, ne, unde placari debet, inde irafcatur Deus.

XIX.

Alexander fucceflbr Evarifti dixit: Non debet enim, ut « patribus accepimus, dc ipfa ratio docet, in calice Domini aut vinum folum, aut aqua fola offerri, fed utrumque permixtum', quia utrumque ex latere ejus profluxit: Ut videlicet per hoc >,. ,, indicet populos, qui fecundum Joannem „ aquae funt, aChrifto, cujus fanguis in ca„ lice eft, dividi non debere. Cujus rei veritatem in hac fanfta Synodo confitemur, credimus & confirmamus, ne ullus fine commixtione vini & aqux myfteria facra conficiat; fed ut dux partes fint vini, quia major eft majeftas (anguinis Chrifti, quam fragilitas populi; tertia aqua, per quam intelligitur infirmitas humanx naturx.

XX.

Si quis irreverens, timorem Damini poftponens, in fervos ejus fxvire prxfumpferit, quos ipfe prx exteris peculiati fingularitate fibi fegregavir, ÔC coronx fux fimilirudinem, tradente apoftolorum principe, geftare fecit, & fervos foot dici & efle vo- Terr. J. luit, forremque illorum feconftituit, ficut de eis feriptum eft, loquenteipfo Domino: *Ego Meeiitot eorum. Dominus MeJitet* avea *eft.* Si quis, ut diximus, ullum eorum, quocumque ordine confecratum, exfis vulneribus

ribus, ve! quibukumque injuriis anguea- vent, jubeat eum dominus epilcopus per bannum a fe impolitum ance (evenire, & advocet cognitmem &. adjutorem comitem, ò: conftringat protervum epifeopus aiuftofitare canonica : ut eidem clerico, cuicontra 'di vinas & humanas leges contumelias ingrffit, juftam & debitam perfolvat compoiitionem : & comite^agente perfol vat bannum regibus debitum. Si vero agente protervia venire contemplent, juftitiæque conientire detrectaverit, agantur (uper eum omnia, qux lupra fciiptafunt in fecundo & terrio capitulo, nib -iterum veniat, & juftitix concordet.

XXL

Si quis presbyter contra laicum, vel laicuscontra presbyterum, aliquam habet querimonia: controverfiam epncopo t regente fine perfonauim acceptione finiatur, laicus 2 prat juramento, fi necelle fit. ? conilringatur : presbyter vero vire 4 pxjuramenti, per fancLim confecrationcm interrogetur; quia facerdotcs ex levi cauL.i jurare non debent. Manus enim, perquam corpus & langu s Chrifti conficitur, juramento polluetur? abiit, cum Dominus im evangelio dikipulis fuis, quorum vicem ues indigni in fanCta gerimusecdefia, dicat: A'tf.'i/r *omnino jurare, ji: autem !trmo veler, E(l,* r/.;, Λ' ʋ, *nen : qnod autem bis abundantius tji, am^ejl,* Nondixit, Quodamplius eft, malum eft, ied *» malo,* id eft, a malo homine, de cujus incredulitate cogimur jurare. Ut enim in quadam homilia B. Bedx presbyteri legimus, fi forte nos incautius jurafie contigerit, quod fcilicet obfervatum pejorem vergat in exitum, liberare illud mutandum noverimus (a!iibriori confilio.

XXII.

Si quis fidelis libertate notabilis, quo crimine aut infamia deputatur, utatur jure, juramento fe excufare. Si vero tanto talique crimine publicatur, ut minofus a populo fuipicctur, & propterea fuperjuretur, aut confiteatur, & poenitear, aut epiicopo vel tuo mifio difeutiente, per ignem candenti ferro caute examinetur. Deus omnipotens, cum omnia nuda & aperta fine ocuhs eius, ut in epiftola Evarifti papx fcriptum legimus, quo nos a dubiis & incognitis fententiam proferre compefceret, mala Sodomx noluit audita judicare, priutquam manifefte agnofeeret qux dicebantur,- unde iple ait: *Dtjctndam 6· videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opere con pleverint, on non tji ita, ut fcinm.* Quo exemplo moniti, ne ad proterendam fententiam unquam prxcipites fimus, aut temere indiligenterque indifcufla quxque pro modo judicemus : fed exemplo Domini defeendamus, videamus, & jufto examine cnminofos djligenter perfcrutcmur, ficut ipfe Sodomam ut videamus, utrum clamorem populi compleverint, necne. Nam mala audita nulium moveant, fed ante audita diligenter inquirat.

XXIII.

Si quis facro velamine confecratam in conjugium duxerit, & poft dicatum Deo propofitum incella feeders (acrilegaque mifcuerit, ut in conftitutis Gelafii papx capite vigefimo legitur : protinus zquum eft u facra communione detrudi, & nili per publicam probatamque poenitentiam omnino non recipi; li tamen poenituerint, tranfeuntibus de fatculo viaticunf non negetur. In Chalcedcnenti concilio, capite decimolexto: Hoc perpetrantes excommunicentur: conticentibus, auctoritate epifeopi, mifericordia largiatur. In epiftola papx Siricii capite texto : Vclatx Deo contecratx, li abjetfto propofito iamftitans. clanculum facrilega te contagione micuerint, vel de illicitis complexibus publice & libere filios procreaverint, has impudicas deteftabilefque perfonas a monafteriorum coetu & ecclctiarum conventibus eliminandas efle, judicatum eft, quatenus retrnfx ergaftulis, tantum facinus continua lamentatione defleant. Unde verbo Domini, & canonica auctoritate in hac fanda (ynodo praecipimus, ut omnino feparentur, & juramento colligantur, ulterius fub uno non cohabitare tecto, nec familiari frui colloquio, excepto in ecdefia & in publico, aut pariter ullam habere communionem, unde fulpicio illecebrofi defideiit, aut fcandalum libidinofi fatfti, jufte pofllt oriri. Si qux etiam inter fe dividenda fint, dividant, & uterque fua provideat.

XXIV.

Quxcumque virgo iub patrocinio ante annos 12. non coadla, fed propria voluntate, facrum velamen fibi impofuerit, annumque & diem, nullo repetente, velata permanferit; ab eodem fandio habitu ulterius non recedat, fed fponfa vero regi Chrifto, immaculato agno, ulterius incorrupta & immaculata deferviat. Si vero idem patronus poft annum & diem, fandlum propofitum corrumpere & vclatam ftuduerit repetere, atque Chrifto fuam fponfam rapere fecundum prxftituta canonumprxjudicamus, ut vires non obtineat, fed Chrifto regi fuam fponfam relinquat. Si quis de virginibus velatis curiofius & diligentius inveftigare perftiterit, infiftat capite decimofexto Carthaginenfis fandli Concilii, & nonagefimotertio Africani. In Carthaginenfi, cap. decimofexto continetur : Ut ante vigefimum quin-

ChKi*1' *quintum annum virgines non confecrentur. in Africano, nonagéfimotertio : Ut quicumque epifcopôrum , aliqua urgente neceflitate , vel periculo mortis anguftante , aut exigentibus parentibus, aut his, ad quorum curam pertinet, velaverit, feu velavit , ante vigefimnsnquintum annum artatis virginem , non ei obfit concilium quod de illo annorum numero conftitutum eft quin velata & confecrata permaneat.

XXV.

Viduas autem velare pontificum nullus attentet , prout conilitutum eft in decretis papae Gelafii, cap. decirootertio, quod nec audoritas divina , nec canonum for* ma prxftituit. Qux ii propria voluntate continentiam profefla, ut in ejufdem Gelafii capite vigefimoprimo legitur , ejus intentio pro le reddat rationem Deo . Quia ficut fecundum apoftolum ii fe continere non poterat, nullatenus nubere vetabatur, fic fecum habita deliberatione , promidam fidem pudicitiae Deo debet cuftodire. Qua audoritate paterna: fufluki fententix, in hoc facro conventu fancimus & libere judicamus , quod fi fponte velamen, quamvis non confecratum , fibi impoluerit , dc in ecdefia inter velatas oblationem Deo obtulerit , velit nolit , fandimonix habitum ulterius habere debebit : licet facramento'confirmare velit, eo tenore dc ratione velamen fibi imponere, ut iterum poflit deponere.

XXVI.

Si quis monachus pro lucro animx vel animarum a fuo monafterio exire, & in aliud propoiuerit intrare , confentientibus epifeopo, abbate & fratribus, confentimus & concordamus : quia id fecifle multos^ fandos legimus . Si vero fuga regularis difciplinx elapfus , propofitum fanditatis calcaverit , omnimodis coercendus, & ab hominibus deteftandus, atque omni onc^c eft gravandus: ut fakem rubore verecundix confufus, & onere paupertatis afflidus, redeat, quem relida fingularitatis profeflione inimicus tenebat. Si autem tam irreverens & pertinax eft, ut ad monafterium redire, & propofitum monachi reludaverit obfervare, impleantur fuper eum conftituta, qux de eo (cripta funt in fando canone in concilio Chalcedonenfi capite quarto, papx Siricii fexto, Leonis Vîg^limofcxto : quatenus retrulus ergaftulo, decoqui poflit poenitudinis igne purga·* torio.

Mooicha·anoftao

XXVII.

In fynodo Chalcedonenfi capite feptimo ftatutum eft, ut clerici qui (emel in clero deputati funt, neque ad militiam, neque ad aliquam veniant dignitatem mundanam: & hoc tentantes, & poenitentiam non agentes, quo minus redeant ad hoc, quod propter Deum primitus elegere , anathematizari. Nos autem eamdem fequentes canonicam audoritatem , (latuimus, ut clericus ecclefiaftice nutritus , in ecdefia coram populo vel legens, vel cantans, fi poftmodum relido clericatus habitu; acaftris dominicis, quibus adfcriptuseft, profugus & apoftata elabitur, & ad ixculum egreditur.* ab epifeopo canonice coerceatur, ut ad * finum matris ecdefix revertatur . Quod fi in hac indilcipiinatione perdurat, ut comam nutriat, conftringatur, ut iterum detondeatur, & poftèa nec uxorem accipiat, nec facrum ordinem attingat. Si vero huic hujus fandi concilii reludaverit definitioni , fecundum prxfti* tutam Chalcedonenfis capituli conflitutionem anathematizetur. Sandus Ifidorus tales hippocentauris dicit efle fimiles, qui nec equi, nec homines, atque quafi bruta animalia, libertate ac dehderio fuo feruntur.

XXVIII.

In Nicxno fando & univerfali Concilio continetur: Propter multam perturbationem & feditiones que fiunt , placuit confuetudinem omnimodis amputari, ita ut dc civitate ad civitatem, non epifcopus, non presbyter, non diaconus, transferatur, *irc.* In Chalcedonenfi, capite vigefimo: Clericos in ecdefia miniftrantes , in alterius civitatis ecdefia ftatntos fieri non oportet. Si quis epifcopus poft hanc definitionem fufeeperie clericum ad aliam pertinentem, fufeipiens & lufceptus com* munione priventur , donec is qui migraverat, ad propriam fuerit regreflus cedefiam. Item in Synodo Sardicenfi, capite decimo odavo; Ut nulli liceat epifeopo alterius epifeopi minifterium ecclefiaflicum iolicitare, & in fuis parochiis ordinare. In Africano, capite vigefimoprimo; Ut clericum alienum nullus fibi privet epifcopus, prxtcr ejus arbitrium cujus fuerit clericus , *irc.* Item in decretis papx Leonis : Alienum clericum, invito epifeopo ipfius, nemo fufeipiat, nemo folicitet, nifi forte ex placito caritatis id inter dantem accipienremqueconvenerit. Quibus conflitutisfandorum Canonum operam dantes, & veiligiis patrum inhxrentes, hoc fecundum prxfixos fandos Canones ftatuimus, dc Ejuftum efle decernimus.

XXIX.

Secundum decreta fandorum patrum prxjudicamus, dc nos id adnros profitemur, ut nullum fervum epifcopus ordinare prrfumat, antequam perfeda ditetur ingenuitate , quia non debet vilis perfona fungi facerdotii dignitate . Leo papa in epiftola fua, capite primo : Debet enim efle ab aliis fecurus, qui divinx militi» fuerit aggregandus, ut a caftris dominicis quibus no-

men ejus adlcribitur , nullis neceffitatis vinculis abftrabatur. Gregorius in decretis fuis, cap. tepeimo. Multos ex ecclefiallica familia novimus ad omnipotentis Dei fervkium feflinare,' ut ab humana icmtute li beri in divino fervitip valeant converfari. Si vero feftinantes ad omnipotentis Dei fervitium incaute retinemus , illi invenimur quxdam negare qui dedit omnia . Unde necefle eil, ut ab humano fervido liber recedat, qui divini obfequii diftri«ftam fubire appetit fervitutem . Sandla Synodus dixit Prxfinita patrum (latura inviolabilem habeant firmitatem.

XXX.

In memoriam beati Petri apoftoli, honoremus fandam Romanam & apoftolicam fedem , ut qux nobis facerdotalis mater eft dignitatis, effe debeat magiftra ecclcfiafticx rationis. Quare fervanda eft cum manfuctudine humilitas, ut licet vix ferendum ab illa fanda fede imponatur jugum, conferamus, & pia devotione toleremus . Si vero, quod non decet, quilibet, five prefbyter five diaconus, aliquam perturbationem machinando, & noftro minifterio infidiando, redarguatur fallam ab apoftolico detuliffc cpiftolam, vel aliud quid, quod inde non convenerit: falva fide & integra circa apoftolicam humilitare, penes epifeopum fit poteftas, utrum eum in carcerem, au(in aliam detrudat cuftodiain, ufquequo per cpiftolam, aut per idoneasfux parcis legatos, apoftolicam interpellet fublimitatem, ut potiffimum fua fanda legatione dignetur decernere, quid de talibus jufto ordine lex Romana ftaruat diffinire, ut ôc is corrigatur, & exteris modus imponatur.

XXXi.

Tranquillitatem fandix Dei ecclcfix inquietari, & pacem fraternam infeftari, reflantur fures & latrones , qui ambulant inter nos ovina pelle obumbrati, fed lupina mente recedunt alienati, res ecdefiarum, Izva mente addudi , rapientes, & gregem dominicum fpoliando lacerantes . De quibus Salvator in evangelio commemorat : *Qui non tnn tt perojitum tn ovili owum , ille fur eji er /airo .* Atque ftibjiingitr: *fur non vena , nifi ut Juretur,* dr *mtclet, & peraat .* Ubi quamvis hzreticos qui fidem furantur ecclefiz defignet ; tamen infecutione furum & latronum turbatam monftrat pacem ecdefiarum. De talibus A poftolus ad Philippenfes : *Videte u nes , videte nmlos opertr/os.* Canes vocavit , quod non habent verecundiam: malos operarios, quia nulla faciunt quz pietati conveniunt. Et Dominus per prophetam Ifaiam: *Ego Dominus diligent judicium, & odio bibent rupir.im.* Unde nos qux Dominus diligit diligentes, & qux odit odio habentes, (latuimus & judicamus, ut fi quis poft hxc evangelica & apoftolica atque prophBtica verba, & diffinitionem pacatiflimx Synodi , inventus fuerit furtum aut rapinam exercete, & in ipfo diabolico a<ftu mortem mereatur incurrere; nullus pro eo, prxfu. mat orare , aut cleemofynam dare . Ec eleemofyna pro eo data , in memoriam clericorum nec pauperum veniat, fed execrabilis fordefeat. Beatus Auguftinus de talibus horribilem profert fententiam, dicens: Nemo te poft mortem tuam fideliter redimit, quia tu te redimere noluifti. Si autem ille fur vel latro vulneratus elabitur, & expeditione mortis defperatus putatur, atque reconciliari fe myfteriis facrofan&is, habitu corporis & voluntate pix mentis deprecatur, Deoque & facerdoti , comite vita, emendationem morum & aéluum confitetur: communionis gratiam non negamus tribuendam. In Nicxno magno Concilio ftatutum legimus : Si quis egreditur e corpore, ultimo & neceflario viatico minime privetur, érc. Item dc ultima poenitentia, in epiftola Innocenti! papx, capite vigefimoprimo : Tribuitur ergo eum poenitentia extrema communio, ut homines hujufmodi vel in fupremis fuis, permittente Salvatore noftro, a perpetuo Uberentur exitio. Item de eodem inCarthaginenfi feptimo & Cxleftini decimoquinto , ubi ait. Quod, rogo, aliud eft, ultimam poenitentiam negare periclitanti, quam mortem addere morienti?

XXXII.

Quzcumque ecclefia a compluribus cehxredibus fit obfefla, concordi unanimitate undique procuretur, ne propter aliquas dfiV'eptationes fervitium Dei minuatur, &. cura populi irreligiofe agatur. Si vero contingat pro eo comparticipes diffidere , & fub uno presbytero nolle eam procurare, & propterea jurgia & contentiones tam inter ipfos , quam inter 'clericos incipiant frequentare, quia juxta Apoftolum fervos Dei non oportet litigare, epifeopus tollat inde reliquias, & fub magna cura honorifice collocet eas , atque ejufdem ecclcfix claudat oftia, & fub figilloconfignet ea, ut facrum minifterium nullus celebret in ea , ante* quam concordi unanimitate unum omnes eligant presbyterum, qui idoneus fitfacrofandum locum procurare, & populo Dei utiliter prxefle. Hanc autem habeant auctoritatem epifeopi, ut in nullis eccheflis nec conflitnantur presbyteri, nec expellantur , illis inconfultis & non confentientibus. In epiftola beati papx Clementis legitur: Attendendum fummoperc eft omnibus presbyteris & reliquis clericis , ut nihil abfqtteepifeopi proprii licentia agant, non utique Miffas fine ejus juffu quifquam presbyterorum in fua parochia agar. Similiter & reliqui popu-

populi, majores fcilicet fie minores, per ejus licentiam, quidquid agendumeft, agant, Animx vero eorum ei creditx funt: ideo omnia ejus contilio agere debent, & eo inconfulto nihil.

XXXIII.

In Nicxno fandlo & univerfali Concilio ftatutum eft, capite primo: Ut ti quis a medicis per languorem defedlus eft, aut a barbaris abfeifus, hic in clero permaneat · In epiftola Innocenti! papx, capite vigetimo odlavo : Qui igitur volens cujuslibet partem digiti fibiabltidit, hunc ad clerum canones non admittunt. Cui vero cafu aliquo contingit, hunc canones prxeipiunt & clericum fieri, & fi in clero fuit repertus, non abjici. Item in decretis GelaGi papx, capite decimofexto: Ut nemo literas nefciens, vel aliqua parte corporis imminutus, promoveatur ad clerum. Hanc auctoritatem fandiorum patrum confitemur, & confirmamus, fequimurque: ita ut fi quis a medicis per languorem defedlus eft, vel per aliquam infirmitatem claudus effeâus eft, fic inveniatur alias dignus, permanet clericus, fic facro ordini aptus.

XXXIV.

Undique bella confurgunt, hoftes fxvlunt, inimica gens Paganorum Infequitur populum Chriftianorum. Impletum eft enim quod evangelica teftatur hiftoria: *Smrgtt gttu centre gente** it regnnne adverfnt rtgtnto,* fice. Et alibi feriptum eft: *7ngnebir erbit terremt» pre ee contre infenfittot.* Quapropter xeio divinx emulationis accenfi Chriftianorum exercitus procedunt ad bellum confidentes in eum qui dixit: Vos ad certamen acceditis, ego prxlior pro vobis. Fit conventus Chriftianorum fic Paganorum: fortiter dimicant ifti pro fide, illi contra fidem. Unde fortillimo confortante Domino, ficut Matathiaspater Macchabxorun> *aeetltitndine exercitus fit viflorie bellij-fed de celo venit fortitudo*: fxpe fuit viétoria Chriftianorum, vida eft pars Paganorum. Quare una cum interfe&is Paganis perempti fuerunt Chriftiani, captivi a barbaris, quia in impetu belli nequeunt diftingui. Idcirco juftnm decernentes, ftatuimus cum interfectoribus miferipordius agendum, ita ut quadraginta diebus pcenitentix indulgentius tranfadlis, penes epifcopum fit audtoritas fic poteftas, ut perpetidae culpam, agat indulgentiam.

XXXV.

Secundum fandiorum ftatuta patrum, in hoc landio prxjudicamus Concilio, ut nullus comes, nullufque omnino fxcularis, diebus dominicis, Vel fandiorum in feftis, feu quadragefimx, aut jejuniorum, placitum habere, fed nec populum illo Îrxfumac coercere. Quia inde irafeitur)ens, quod cum tantum in fuo fandlo fervitio debet populus defudare, inveniatur lites & contentiones frequentare. Diebus vero dominicis Ac fandiorum feftis, vigiliis & orationibus infiftendum, & ad Mittas cuilibet Chriftiano cum oblationibus eft currendum, & tantummodo Deo vacandum. Diebus quadragetimx & jejuniorum fumma devotione jejunandum, & omni intentione eft orandum, atque unicuique pro facultatibus fuis eleemofynx tribuendae, & nullx lites vel contentiones habendae. Arguit enim eos, qui contentiones & lites tempore jejuniorum, &qui a debitoribus debita exigunt, Dominus per prophetam, dicens: *£tte in dietnr jeinnieruM ve/lrernve invenitur if* volwuei vtftre* & omntr deliteree vtflrer* re*petiti/: ecte ed Uta it cententiotut /ejttnetit it pertutitit pngne itnpie.* Jdeo nobis, qui gregi» Dei curam accepimus paftoralem, fummopere curandum fic prohibendum eft, ne,noftradetidia agente, prxfatis diebus ullus placitum habere, fic populum nobis commitium a fervitio Dei noftri audeat impedire. Prxterea fancimus, fic prxeipimus, ut nullus comes aliquem pcenitentem ad placitum ire compellat, nec ipfe veniat: ne forCte dum jejnnare & orare, atque pro falute fux animx debet invigilare, vaniloquiis & concentionibus cogatur laborare.

XXXVI.

Si contingat duos fratres timui arborem fuccidere, five intilva, tive quocumque loco, & cadente arbore, alter alteri, fuge vel cave, dixerit, ficipfeftans, five fugiens, fubtus ipfam arborem devenerit, & mortuus fuerit: fuperftes frater, innocens de morte defunâi dijudicetur. Quia non voluntate, non incuria illius, non denique confenfa, nec ullo fuo mortem incurrit reatu: fed dum ambo infifterent operi necetiario, incautus fic infperatuscafu arboris deprettuseft, nemine penitus adjuvare valente. Hanc eamdem ftatuimus diffinitionem de exteris fimilibus, five cognatis, five nulla proximitate conjundlis. Iftam diffinitionem tenuere patres noftri apoftolici viri: ideo eorum exempla fequentes, per futura tempora inviolabilem eam cuftodimus, fic pofteris noftris fequendam tranimittimus: quia grave peccatum eft, fic noftro minifterio contrarium, innocentem opprimere, fic fecurum crimine, fcienter eriminofum habere. Quidam de lapientibus ait.* Premit infonres debita fceleri noxia poena, juftufque tulit crimen iniqui.

XXXVII.

Si qux mulier, ut fxpe contingit, infantem proprium prope ignem collocaverit, fic alius, qui caldarium fuper ipfam ignem pependerit, ficaquam infuderit, atque aqua ipfa per ignem fervens egreditur, fic infanti faperinfunditur, fic propterca mortuus agitur: mater infantis, propter ne-

ANNO CHRISTI

-negligentiam , judicio facerdotum poeni-tear, & homo qui caldarium pependit , iecurus permaneat . Simili modo de ceteris fimilibus , qux iaepe diverfe 10ή lent cv&jire , & judicamus , & elle νάή lumus .

XXXVIH,

In decretis papz Leoni» , capite deck mo oftavo,'fcriptum eft·· Non omnis mulier viro jun&a, uxor eft viri, quia nec omnis filius hxre» eft patris. Nuptiarum autem foedera inter ingenuos funt legitima, & inter equates. Itaque aliud concubina ; aliud uxor ; ficut aliud ancilla , aliud libera. Igitur ii quis filiam fuam viro habenti concubinam, in matrimonium dederit , non ira accipiendum eft, quali eam conjugato dederit niti forte illa mulier , & ingenua fit fada , & dotata legitime , & in publicis nuptiis honeftata videatur . Unde paternam fcquentes auÔQtitatem, fub prxfenti hujus fan&i catalogo Concilii ftatuimus & libere judicamus › ut quifquis liber libertam , hoc eft , ex ancilla per manumjifionem dc regalem largitionem liberam fa&am , legitime in matrimonium duxerit ulrerius habere debeat, tamquam unam ex nobili genere progenitam , excepta fornicationis caula : & quamdiu illa vivat , nullam aliam accipiar. Eft igitur, ut ex decretis papz Leonis przdiximus, ingenua fa&a , & dotata legitime , & in publicis honeftata nuptus , & propterea jam non eft concubina , fed uxor legibus aequilira . Hxc eadem lex pro, qualitate fexus fit famtnis & viris * libertas,

XXXIX,

Quicumque alienigenam, hoc eft, alienx gentis foeminam , verbi gratia , Franeus mulierem Bajoaricam , utrorumque confultu propinquorum, legitime vel fua, vel mulieris lege acquifitam , in conjugium duxerit ; velit nolit , tenenda erit , nec ultra ab eo teparanda , excepta fornicationis caufa. Quamvis enim, ut Apoftolus ait, unus Dominus , una fides, u* num baptifma, utrique communis fit nationi, legem tamen habent divertam, & quantum ad fxculum , interdum longe difjundam. Quare fi unus e duobus, unam carnem in duas dividere, & copulam nuptialem machinetur disjungere, dicendo , non fecundum fus gentis legem jura matrimonii contraxifle , & idcirco feparari pofle : canonica inftitutione diffinimus, ÔC noftro omniumque orthodoxorum judicio ftatuimus, ut quod legis imperfe&um fit, perficiatur, & jua matrimonii nequaquam refolvatur . Synodus Romana ait , quod non dimittenda fit uxor poft baptifmum, qux habita eft & ante baptifmum. In baptifmo foivuntur crimina t non tamen legituna conjrgia. Cum enim in baptifmo*? tranfmigrat de vita in vitam, & non mutat uxorem legitimam : quprnpdÉkmiitac eam, qui non mutat vitam, teo'Ttranfir de gente ad *gentem* ? Igitur quia jam (uHugium non habent eparandi , impleant diélum apoftoli , ut unanimes unum lentientes permaneant in Chrifto *Jeiu* Domino noftro . Nos autem cognita referimus, quia quemdam Francum & mulierem Saxpnicam talia egiffe cognovimus . Si quis poft hxc , hujus fandi concilii inftitutionem parvipendens , aliam duxerit, çujufcumque gentis fit, canonice arceatur, ut priori cum poenitentia copuletur.

XL.

Audivimus rem exeerabilem, & catholicis omnibus deteftandam, quemdam nefario fornicationis opere alicujus uxorem, vivente eo, commaculaffe; & in argumentum iniquitatis , juramento, confirmaflc , fi ejus legitimum iupervixifTent ambo maritum, ut ille fornicator illam adulteram adulterio pollutam fibi aflbciaret toro & legitimo matrimonio, *(i* hoc jure dici matrimonium poteft, per quod oriuntur qux apoftolus enumerat mala, quz funt fornicatio , immunditia , luxuria, *&c.* ad ultimum vero, veneficia & homicidia , quia pro tam illicito amore , alii veneno ^alii gladio , vet aliis divertis (unt perempti maleficiis. Idcirco acutiflimo ferro, & totius generis artificio refecanda , per qur czleftia regna fune occludenda. Quoniam ut idem apoftolus ait, <·» m/m qpnr, re-*gnum Dei ctnftf»cntyr.* Tale igitur coi»nubium anathematizamus , & Chriftiania omnibus obferamu». Non licet ergo, nec Chriftianx religioni oportet, nt ullus ea utatur in matrimonio , cum qua prius pollutus eft adulterio.

XLI.

Si quis legitimam duxerit uxorem , dc impediente quacumque domeftica infirmitate , uxorium opus non valens implere cum illa : frater Vero ejus, fuadente diabolo, adamatus ab ipia , clanculum eam bumiliavçnt, ic violatam reddiderit ; omnimodo feparentur , *Sc* a neutro ulterius eadem mulier contingatur. Igitur conjugium , quod erat legitimum , fraterna commaculatione eft pollotum ; & quod erat iicjturnj illicitum eft fa&um : ὀc ut Hieronymus ait: Mulier duorum fratrum non afeendat torum ; fi autem afeendit , adulterium perpetrabit . Quia vero humana fragilitas proclivis eft ad labendum , aliquo modo muniatur ad flandum. Idcirco epifeopus confidents mentis eorum imbecillitate, poft poenitentiam fua inftitutione peraétam, fi fe continere non poflint, legitimo confoletur ma-

▪0. matrimonio ; ne, dum fperantnr ad alta fublevario corruant in cœnum,.

K XUI.

. Si quis dc uno in aiinm omnino tranftnigrac epifcopatnm , de fi, quod. abfit , contingat euta filiam fororis luac, amitac aut materteras, avunculi vel patrui polluere , aut aliquod crimen committere : epifeopus ,. in cujus tunc dicêcefi commoratur , dc tali fcclere criminabitur , habeat jus dc poteftatem , fecundum canonicam au&oritaten», dc noftram fynodxlem inilitucionem, flagitipfurn coercere , 8c ad poenitendum emollire. Per qùos enim melius rei veritas ventilatur & emendatur, quem per hos, inter'quos habitat , dc criminofas apparet?

XLI1I.

Si quis cum qualibet fornicatus fuerit, & eo nefeiente, filius ejus vd frater ejuidem rei infeius, cum eadem fc polluerit, &. poftquam fc pollutum effe cognoverit, confeflus fuerit, dc boc fe nefcire cum juramento confirmaverit: quia hoc ponisuit dc confeffiis fuit, poft pera&am congruam poenitentiam, legitimo utatur matrimonio , ne iterum mordente ctudeliffima libidinis beftia faucietur , dc in voraginem fornicationis incidere videatur . Nam ut Hieronymus ait , terreas mentes domat libido, Mulier vero que cantum nefas commiterat, ulterius pernitear, atque continens dt innupta permaneat.

XL1V.

Si quis cfim aliqua crimen fornicationis fecerit, dc frater ejus, ejufdem (celeris ignarus , duxerit illam uxorem , frater qui prior per fornicationem polluerat illam, quia non indicavit fratri nxorem ducenti, prxdura arctatur pQenitcntia dc condigna caftigatione . Qua pera&a , fi continens effe non poflit, indulgentia fublevetur ; ne libidini profternatur, quatenus legitimo confoletur matrimonio. De muliere vero fancimus, ficut de eo in Neocarfareenfi fanAo concilio diffinitum legimus capite fecundo : Mu„ lier, fi duobus fratribus nupferit, abii„ ciatur ufque ad mortem. Verumtamen „ in exitu propter mifericordiam fruAum „ poenitentiae confequatur, fi promlferiv, „ quod faâa incolumis , hujus conjun„ Aionts vincta diflblvat. Quod fi defc„ cerit multer aut vir in talibus nuptiis, „ difficilis erit poenitentia in vita perma„ nenti · Epifeopus vero poteftatem habeat fecundum convertstioricm ipfius, aut adiicere negligent!, aut minuere pœnitenri. Tamen ulterius continens & a viro disjunfta penn*neac*

XLV.

Simili modo fecundum faaAos canones diffinimus dt judicamus de eo , qui cum Adeabus fororibus fuerit pollutus, ut ufque in exitum vite pmmeeos dc continens eodem commaculaverit, uique in finem vite pœnitens dc continens perduret. Sj autqpi improvifc contingit, condlgoa ftrimgatur caftigatione; dcfi velit, legitima utatur viri conjunAtohe.

XLVI.

Si cujus uxor conftuprata fuerit, dc propterea maritus Capitali fententip delere illam machinaverit : ipfe vero, urgence mortis periculo, ad epifcopum confitgerit, dc auxilium qùftfiêric,'operofiori , fi poteft, epifeopus labore defodiet ne otfcidatuf'. Si vero non poteft, nullo modo liceat ei, requirenti pam reddere viro ad occidendum , .qust fe ei obtulit ad defendendum : fed iolerti cura tranfmktet eam ad locum, quem «pla„dclegerit, ut fecura vivere poflit. Si vero interdum maritus eam invenerit, dc repetierit., tecundum faeculam poteftatem habuerit, quid agere ei velit . Sed audiat S. Auguftinum dicentem : Cum enim vir a vir„ tute nomen accipiat, dc mulier a moi„ licia, id eft, fragilitate : quare contra „ crndeliflimam libidinis beftiom vult u„ nniquifque uxorem fuam effe vidbi„ cem , cum ipfe ad primum libidinis „ i£um vi&us cadat ? 'Nam quidquid contra fidem catholicam mulieribus non licet, nec viris licet. Si autem eadftn mulier timore perterrita, a loco ubi eam epifeopus deftinavit , aufugerit , dc vir ejus ab epifeopo, feme! aut bis vel fie* pius repetierit, fi vitam ei obtinere pofit, perquirat, dc reddat : fin autem, omnino non reddat. Maritus vero quamdin ipfa vivat, nullo modo alteram ducat.

XLVII.

Qui fpiritalem habet compacrem, cujus filiam de lavacro fccri fontis accepit , dc ejus uxor commater non eft, liceat ei , defundo compatre fuo , ejus viduam ducere in uxorem , fi nullam habent cODîanguinitatis propinquitatem . Quid enim ? numquid non poffunt conjungi , quos nulla proximitas carnalis , vel * in id generatio fecemit fpiritalis?

XLVIII.

Illud etiam nec canonica InfHtutione diffinimus , nec introduAiouc aliqua refutamus : fed propter eoe qui diverfe de eo fentlnat, hoc loco aliquid commemoramus . Si quis fac fpiritalis commatris filiam fortuito, A ita contingente rerum cafu, in conjugium duxerit, confilio maturiori ferrato, habeat, atque honefte legitimo conjugio operam det.

XLIX.

De his qui in adulterio junAi per taceo-

çentiva libidinis malae, filium vel filiam genuerunt, canonice praejudicamus: ut quando ab epifcopo jufta divifione feparantur, eo tenore fejungantur, ne ultra fpe reverfionis deludantur. Quare, fi quid inter fe proprietatis aut pecuniae communi donatione tradiderunt, ut quae communi fervent infanti. De reliqua vero proprietate & pecunia, nullam ulterius habeant communionem, ied uterque fua provideat ut velit faciat. Et ut hoc verius credatur, atque firmius obfervetur verbo Domini przcipimus, & canonica atque fynodali impofitione injungimus, quatenus juramento colligentur, deinceps & ultra fub uno non cohabitare te&o: nec familiari frui colloquio, excepto in ecclelia & in publico: nec ullam habere communionem in proprietate, aut mancipiis vel pecunia, live ullis rebus, unde fufpicio luxuriofi faili, aut fcandalum libidinofi defiderii jufte poffit oriri.

L.

Si quis vero, five fit vir, five mulier, aliquem a redla credulitate & catholica fide illufione diabolica averterit, *expedit* ei, ut evangelicus intonat fermo, *ut fufpendefcix. opus falutis txr mole afinerie in t»lh ejxt, if demergetur in profundum merit.* Quia qui fcandalizaverit alios, ut Deum offendant, ac de vera fide & falute recedant, multo melius effet ei, ut propriis vit» fu» vitiis, & immunditia pollutus puniretur, quam pro fuis & aliorum peccatis in infernum demergeretur. Et fi quempiam veaeno vel herbis, aut diverfi generis maleficiis perdiderit, velut pellimus homicida, duplici muldetur poenitentia.

LI.

Illud vero communi decreto fecundum canonum inftituta diffinimus, & praejudicamus, ut fi quis cum uxore alterius, vivente eo, fornicatus fuerit, moriente marito, fynodali judicio aditus ei claudatur illicitus, ne ulterius ei conjungatur matrimonio, quam prius polluit adulterio. Nolumus enim, nec Chriftianx religioni oportet, ut ullus ducat in conjugium quam prius polluit per adulterium.

LII.

Placuit nobis de homicidiis non fponte commiffis, hic inferere, quod in Ancyrano fanélo concilio, cap. z». legitur, „ ubi dicitur: De homicidiis non fpon„ te commiffis, prior quidem diffinitio „ poft feptennem poenitentiam perfedio„ nem confequi praecipit: Secunda ve„ ro, quinquennii tempus explere. Modus autem hujus pœnitenti» in epifeoporum fit arbitrio, ut fecundum cônverfationem pccnitentium, poffinr & extendere tardantibus, & minuere ftudiofe feftinantibus.

LIII.

Si quis filium fuum (quod abfit) non fponte, fed cafu contingente occiderit „ fecundum homicidia fponte commiffa pœniteat, ut fequenti fubînfercur capitulo.

LIV.

De bis qui voluntarie homicidium fecerint, Ancyrano fandto concilio, caq. ai. legitur: Üt poenitentiae quidem jugiter „ fe inbmittant: perfc&ionem vero (, id „ eft, communionis Chrifti gratiam) cir„ ca vit» exitum confequantur. Inftituta canonica & fandiorum patrum decreta, noftro & omnium orthodoxorum judicio, inviolabilem habeant firmitatem. Nobis autem, qui paftores Chrifti ovium fumus, pro moderni temporis qualitate & hominum fragilitate, bonum & utile videtuv, ut bis qui voluntarie homicidium fecerint, audloritate fynodali & judicio generali, & modum caftigationis imponamus, & certum ac definitum peenitentix tempus pnemonftremus: ne prolixum tempus pcenitenri» generet faftidium negligentibus; fed curfim exercitatis, accrefcat.

LV.

Si quis fponte homicidium fecerit, quadraginta diebus ab ingreffu ecclefi» arceatur, & nihil manducet illis quadragin. ta diebus pr»ter folum panem & falem, neque bibat nifi puram aquam: nudis pedibus incedat: lineis non induatur veftibus, nifi tantum fçmoralibus: fccularia arma non portet: nullo vehiculo oratur; ad nullam faeminam, nec ad propriam uxorem, his diebus mifceatur. Nullam communionem illis quadraginta diebus cum aliis Chriftianis, nec cum alio habeat pœnitente, in cibo, vel potu, aut illis rebus. Si vero fint aliqui vit» fu» infidiatores, ut pr» illis non poffit digne pœnitere, interim differatur ei eadem pœnitentia, donec ab epifeopo proprio pax ei ab illis fit fafta. Si enim aliqua corporali infirmitate detentus fic, ut non poffit rite jejunare, adhibeatur ei mifericordia, quoufque convalefcac, & tunc demum pœniteat. Si vero longo tempore eadem fit occupatus infirmitate, ad epifeopum pertinebit, ut prudenter pertraAet, quomodo infirmum peccatorem curare difponat: quia, ut Gregorins paftorali commemorat libro Occultiora funt vulnera mentium quam corporum, & ars eft artium regimen animarum.

LVI.

Poft illos quadraginta dies, unum annum integrum ab introitu ecclefi» fufpendatur, & abftineat fe a carne & cafeo, a vino & medone ac mellita cervifia, nifi dominicis diebus & feftis, qui per illum epi-

ANNO CHRISTI

epifeopatum publice celebrantur apud cun* A dum populum.· & nili vclinhoftc, aut ia aliquo magno ht itinere , vel longe aut diu ad dominicam curtem, vel fi infirmitate detentus fit, tunc licitum fit ei tertiam feriam & quintam atque (abbatum redimere uno denario, vel pretio denarii , five tres pauperes pro nomine Domini palcendo: ita dumtaxat, ut vel carne, vel vint», vel medone, id eft, de tribus una re utatur, non omnibus ve(catur. Poftquam aurem de itinere domum reverratur , aut de infirmitate liberetur, praedicas ferias non redimat, led ftatuto mo- B do pceniteat. Completo vero unius ejufdemque anni curriculo, ita caftigatus rite & ordinabiliter more pœnitentium introducatur in ecclefiam.

LVII.

Secundum vero & tertium annum fimiIMnodo poenitear, excepto quod praedida; tres ferias redimere jus habeat, ubicumque eft, five in domo, five in itinere. Czteca per omnia obfervet,ut in primo anno faciebat;

LVin.

Quartum enim annum & quintum, fex-C tum & feptimum ifto modo obfervec. Jejunet autem his fingulis tres quadragefimas: Unam ante paicha Domini a cafeo & pinguibus pifeibus, a vino & medone & mellita cervifia. Alteram ante nativitatem S. Joannis Baptiftz. Si vero défunt quadraginta dies ante nativitatem , impleantur poft nativitatem . Tertiam quadragefimam ante nativitatem Domini Salvatoris jejunet, & abftineat fe a carne & czteris rebus przdiCis. Et in his quatuor annis, tertia feria, & quinta, ac fabbato, manducet & bibat quodeumque libeat; &D fecundam atque quartam feriam denario aut przdido denarii pretio redimere jus habeat. Sextam vero feriam caute obfervet. His feptem annis rite expletis, reconcilietur , & more pœnitentium facris altaribus & fan&z communioni reftituatur, atque perfe&ionem confequatur.

lo hoc fando concilio prrfidentc & adjuvarire pio principe Arnulpbo gloriofiITimo rege, confederunt qui convenerant fandi patres & venera* biles ccclcfiirum paftores. Et quse catholica fide promulgaverunt, pari profeflioue confirmaverunt, & unanimes fiibfcripferunt.

SUBSCRIPTIONES.

Hattho finde Moguntiicenfis ccclcfic srchicpifcopus fubfcnpfi.

Hermaauus" finde Agrippinenfu, que & Colonienfis, ecckfic «rchiepifcopus fubfcripfi.

• Ruhbado Rslhotus * TrcvHCofu ecckfix arehiepifeopus f.bfcripfi.

R" *.* Vvildo Frifiugcnfis ccckfisE epife. fubfcripfi.

Erchsobsldus Eiftsicnfis ecdefie epifeopus fubfcripfi.

Tuto Rsdasboneqfis epifeopus. —I

Adalpero Augiiftcnfis epifeopus. anno

Salonton Confiantienfis epifeopus. , e*!*1™

Theodulfus Curienfis epifeopus.

Fnngus Bafileenfis epifeopus.

Baldrainmus Strssburgcnfis epifeopus.

Lotechaneus Spirenfis epifeopus.

Theotclaus Vvormarienfis epifeopus.

Adalgarius * BrumenGs epifeopus. *f-··, Bre-

Dado Vvirduncofis epifeopus. ·<·!»·. H.

Vvigbertus Hiltinesheimenfis epifeopus.

Ruodolfus VviruibuigcnGs epifeopus.

Sigimundus Haivaraiiateiifis epifeopus.

I Ruodbcrtus MetenGs epifeopus .

Drogo Mimidenfis epifeopus.

Bifo Paderbonenfis epifeopus.

Egilmarqs Ofncburgenfis epifeopus.

Hæc iubicripeio facrofanfta, venerabili profeffione fit condigna refponfionc innumerabilium cir* cumftantium presbyterorum & diaconorum , necnon & nobilium laicorum confirmata, & laudabiliter approbata eft, ad laudem & gloriam Jefu Chrifti Domini noftri, cui fit honor, laus, At jubilatio , per infinita fecula fzculorum. Arnen.

Notæ Severini Binii.

Centiiiam .) la hic Synodo TriburienG piater Canont» » ceu(a quadam &'litti inter epifcopo, agitata , 1« guttur detifa. E quarum numero eft illa ant qua 4· fubjeOione B.emcnfii «cclcfi· Inter Adelgatlutp Hamburgenfcoi. & Hermtnnum Cokoienfent^archieplfcopo,. Adtlgariut Bremcnfem cum fua ecclefia auftoritate apoftolica per Nicolaum primum unitam iuilfe allegabat. Golonienfi, unionem illam in prajudiciqm fu· jurifdiû.oni, initari a.Te contra Adelgarium argenter indebat . Puft caufa diligcntioram ioquliiiiunttn Bretuenfi, ecclafia, a.Tentiente Formofo pontifice, Hermann» Colonicufi archiepifcopo adjudicare fuit. Ex Adamo Bremenfi antiquo chronolo-o rem geftatu Albcrtui abba, Stadenfi, anno Domini tp& coartat hia «erbia ! Xedbee rampera Harmaaaar *Celenitnfit artbitpij'ceput mafuit Ajelfariam fatitabat in-* SrewaW Cr/reZa *fulijunetre tenatut.* Ce/Arfla erga apad *Triburiam SyneJe, Hat'bene Metuatiae prafiJeete, faffata funt apefiilica fejie priailtfra* , & g/er/ejitram *priaripam annullata faut prattpta* , cae/ânl/ear/let *iniquit Je. ffHt* Fermejb para *O Aruulpbe etfe . DeiaJe fallu fub· Jtriptieae, AJelfariat artbieptftepar ia tauJa Centilii pe- /.*r tfi. Fabula gaaa^it Jt atJaliaa Cf t 4t- jirpiaatrt uti fpaHatala SjfJuut* traxerant . Tragadta /apMi, *v/ΠκΜ Vui^tru/a tr paj(»ra Jit attrtauut. tr aatpilat fai AJti^ari» O Ht^tra ttaui trtaptrt 9'tata Calania faila tfi fufraiaata.* Antiquam hanc faiiTe controveifiam idem Albcrru, Stadenfi, (x pradiâo Adamo Br« nicnfi refert anno Dotmui S,S. hia verbia. *latttta faafit tnataa farratH in rr^na Franaarant Jt titattnji tfijia· P*1" aJ intfijia» hat! Aaftbarii tanffata . Sa ranltnila Jia par rtina n fravi* Cf *anfiphi Jijftafiana prtjtifaia , rnultit partium fiujiit talliJtbatar . TaaJana aribaJaiur Cafar Ltirualiat , lantprjiiit hint inJt tantraJitamiaua vriuntatibut y pratlpat Gumbaril Caltnitnft attb/rplfttpi , ray.r fujfratanta print trat Krtma , Japtr bit ^autana namitt aJ jan/lifimum puaam Jirtxit Nita/aam . lilt utra, fu<J rttiafiafica ntrrfitat ptrfuaft* , ftt *fuaJ patrata ttnjilili fitri ptfft eamp'ttatam tfi, fatilt ttaftafil .* E'ga *g-tmtnftm at Hambar^tnftm tpilttpatana aptfitlua au£la~ riiatt capulari, ÇJ itinjt prt ana fanait babt'i. lJtm ttiam Nifflauf papa, lam lpi'nm Aaj'tbariam , yuam futrtffartr rput itpattr Çf airaritt apaftril.a frbh ttafiituit in ama.bat grm<bur Danamna, butanam W Stlatarum, puaj* E *tJ unite Grtiariat papa ttnctjfit.*

Triburitnft.) Sic difium a Tributio, quam Trithemiu, In chronico Hirfaugienli Gc defcribit : *Tripuria iilla n- g/a ace laagt a Ftaiuaiiata japtr Çfitnum* , 9aa *maJt Jtftrta nullum prifiini btnarit w/igtaaa ttntt , praitr tnurar cafitlh Jlruttt. Sfi anttm iattr Opptabaim V Mtbuniiam* par *Ubanum JtfttnJtmibut aJ manum Jtxltram , litut ubl ^nanJaaa bat ailla imptriaUt tarn tafira V manufitria* pad*ibtrrima fita fuerant , pautnlat meJa babem Jamantulat tufiitarum* . Et Laiubertu, Sthaffnaburgcnfir anno 1077. *Printiptr Sattirt φ Saxtnia Tnburiam* eta venerant , ire. *tea Htnrifat tamraflii in a num fun partit afferteribu, , in ailla «ea Sititur Opptnltim ft ttutintbat, fibent ^u- Vif utrafue infra Jir/mente . Malt in tataltpe tarifafium*, inqu t Serariu,, *in Tbttjalpba tlruftbiut, Tribarmtajt prtpt Mr^umiam. 1'ejut ^ai terrifie Tribneftnfe* . Eft alioqul Tributgum In Vreftphalta , in anaaiibu, Pi-

Co»wo»«'fi< 4« Omut.fl ecchii·.

Tribu·'·T·· 4<qu.li»·

tbtsi

ANNo CHRISTI]»,. thmi fnpe villa *Tribue.* Regino Trlburiaa vocat & Si- <«b<rnif. Eft pitui quidam âolit modicus In orientali Rheni latere, nomine tamon-entlquo P'ibur *tt* frevvr In quo quatuor aut quloquo *tampit,* It» quibus *Bt* (anfti Albani unum, fuerunt- Plura vida apud Saranum hifto-rio Megueno· t. i. c 31· ubi triplici de ra.ifa hoc inter Maguntioa concilia refert.

·) D· IcBptffftOf·- Afttulpho qua dixi Cupra In vita Formofi papa.

1» .) Hoc capitulum eft unum ex vigintl tribue illis legibus, quit pro reformandi» moribus fub-dltotum fuotuio , au&oritace ledi* apoftolica, per eplf.o-poa . regni fui , ut fupr* dlxhnui , edidit Carotua Ma-gnus i quoique Sigoniu* lib. e. del regno Italia lagee Mu-tinae appellavit. Vida Baronium anno lot. num. ›·.

Observatlo P. Antonll Pagl
ad an. Ch. S9J. n- 3. & feq.

K.ron u» ad hanc Synodum refert raufam Bremenfla Ecclefia , inter Brqmonfem Ceu HemburgenCem Eptfco-[»ai , *tx* Herimannunt Atfhiepifcopum Golonientem , fe-tegentem lubjacere fibi eamdem Bramenfitm Ecclefiam . Verum Henfchtniua in Commentario prurio ad vitam S> Aofcbaril Archicpifc. Hemburgeofia *$. t. tl §.* 30. ufteo-dit , aliam anu hoc tempu· Francofurti pro hac lite colleAam fuifIb Epifcopnrum Goloniaufi Arehiapifc- fub-jeâorum Synodum, tn qua nec per fe, nec per Vica-num comparait Adalgarn* , ut dicitur io Formofi Epi-ftola, quem non videntur legide Adamo» Sc Albertus , quo» fecutua eft Baroniu» , qui omnia qu«fi eodem loco *tt* tempore gefta eTent , inter fe conjunxere . Mortuo A <-enderico tertio Bremeafi Eplfropo aeno 84«· al fuccef S....AnLirtariut « uiWlit Jefidunita fuit , A nun dur , Ce.i ma Ecclefia hac unione iaéTe . Gnntbarius ColonlenG» Arehiapifc. dejfla unione primum li<em mo-vit anna S j 7. ut colligitur ex Annalibus Fuldenfibue ad eum Chriftt annum. Anfcharlu», etufaue fucceiTor Rem bercus modum aliquem fubjeQionia Goloaleofi Antiiliti decolarunt *f* verum Adaltatlua , qui Rtinberto fubro»»-rur fuit, eum oeglexlt · Indeque urgente Herimanno ieia Hermaneo Coloolenfi Archleplfc. major recruduit dift-culia· , quam explicat exaggeretque mi(Ta ea da rt ad Adalgarlum Epiftula laudata Formofi Pontificie . la at difpenfative renfet , Bremeufem Ecclefiam ad fubfidium Archleplfc. Hamburgenfia , cum aliquo tanvtn fubjeâio-•i(refpeâu, permanere pnfie » dum fundatis n«vl, Epl-fcoparlbue Hamburgenfi Antiftiil fubjiciendlv , R>emeo-ivoi Ecclefiam reelflat fedea Colonrenfie. (Formofi Epi-ftolam fupra ex Henfcbenlo inter ejus Pontificia EpiAo-laa attulimur.) ANHO CHRISTI apt·

Carerun *p»P bac t* inquit Annalifla Metentia , *Xrnul·* Knee «.er/om .,a/r 4 /^f.e oPrtwar.lar ex ew«?A«r rr-*gui> fra U/Ütt! jubdith pbl eeowHiibui* , a»i»e <»//<«-ringia vocabatur) Refert Mabilloniu» l.b. j. de la D>plom. cap. 25. in archivo cgtnobH S. Mich.eh» M Moiao' extare Zvanttboldi diploma , in culu» fine legi-tur *:* *Пαι· XIX. K.el. t·»» Unum lçj. It. Uiit. t).* *Z»enUbtld* tmri priutt* . Ex quo liquat Concilium 'irlburietrfe aura diam Ba. M. Augufti celebratum fuiffe : eum Arnulphu» tax to cele-brato Tribuiia V vortmci.m. venerit t *6t* Zventlboldum fi-lium nothum racam reounciarit, qui peA adeptam tegiatn dignitatem laudatum diploma emiut.

æ· AD CONCILIUM TRIBURIENSE

ADDITIO

PLuria Tnburienfia Concilia fub oculit babuiffe Burebardum opertet ; cum fape fub ejufdem numeri adnotatione plure/ canone/ laudet. Ita fub numero Canoni/ yttnii Tnbunnfi/ canone/ VI. recitat. Cum tamen nobu ignota fint plura ifin Concilia Tnburienfia ante Burcbardi elatem habita nifi unicum tantummodo anno 095. *celebratum; ideo omne/ illo/ canone/ juo/ in eodem Concilio* M» *effendi, bic fimnl dtndat cenjni, fervata numerorum ferie , yearn in meo MS. Burcbardi codice adferiptam repert .*

CAP. I.

Interrogatum eft . Si quis cum filia materte-ra lux, vel amitar, vel avunculi, vel patrui con-cubuerit, fi conjugatus fuerit liceat ne illi ulterius uti conjugio; aut non conjugato uxorem acci-pere ? Juftum eft ftcut aliqua Batuta priorum habentur ut in perpetuum a conjugio tales ab-ftineant. Viium eft humano: fragilitatis intuitu , ut poft pcenitentiam non quidem penitus priven-tur conj.igio. Duntume tamen tam immanis for-nicatio vindicetur, ficut S-Papa Nicolaus, & alii Romani Pontifices ftatuetunt. *Burcb. l.rr, c.\g.*

Cap. III.

Relatum eft auribus fanftorum facerdotum quemdam alterius uxorem ftupro violaiTe . Infu-per & moechae vivente viro fuo juramentum de-dffle, ut poft legitimi mariti mortem fi lupervi-xifte: duceret uxorem. Quod & faftum eft. Ta-le igitur conoubium prohibemus & anathemati-zamus . *Lib. g. cap. 66. Simtle /awe» , fed aim verbu /iaiunur /» can.* 40. *Concilii Trtbu-rienfit.*

C IV.

Vir fi duxerit uxorem concumbere cum eenon valens & frater ejus clanculo eam vitiaverit , fle gravidam reddiderit, ieparentur. Confiderata au-tem imbecillitate, mifericordia eis impertiatur ad conjugium tantam in Domino. *Lab.o. cap. 41.*

Cap. IV.

Nullum vero fervum recipere in monaflerio obtentu monachi prster domini fui confcicntiam licet . *Lib. S. cap.* 18.

Cap. IV.

Sanâimonialis virgo cum ad confecrationem fuo epifeopo offertur in talibus veftibus applice-tur , qualibus femper ufuia, profeflioni & fanfti-moniae aptis. *Lib.* 8. *cap.* i?.

Cap. IV.

Inprimis ut licentiam non habeat Ecclefiam intrandi; illos proximos quadraginta dies nudis pedibus incedat , & nullo vehiculo utatur . In laneis veftibus fit abfque femoralibus; arma non ferat, & nihil fumat in his quadraginta diebus, nili panem tantum & falem , & puram bibat aquam ; & nullam communionem cum ceteris Ghriftianis, neque cum alio pœniteate habeat in cibo & potu , antequam quadraginta dies adim-pleanruf , & ex cibo quem fumit nullus alius 'manducet. Confiderata vero perfone qualitate , vel infirmitate, de pomis, vel oleribus, feu legu-minibus prout vifum fuerit aliquid pro mifericor-dia indulgeajur; maxime fi quis coaâus *ôt* non fponte homicidium fecerit. Et omnimodis ex ca-nonica automate interdicimus, ut in his diebus cum nulla feemina mifceatur , nec ad propriam uxorem accedat , nec cum aliquo homine dor-miat. Juxta ecclefiam fit, ante cujus januas pec-cata ioa defleat diebus & noâibus ; fle non *de* loco ad locum pergat: fed in uno loeo his qua-draginta diebus fit; & fi forte habuerit infidia-tores vitae fus, interim differatur ei pernitentia, donec ab epifeopo pax eis ab inimicis conceda-tur .Et fi in infirmitate detentus fuerit ita ut non poffit digne poenitere douce fanitati refti-tuatur.

Com-

ANNO CHMISTI dat. fcvri XuÀ. & cqp. I. *ahi ft Iftu* de *htmici-die oaltnter* n Cttcilie Trdetritÿi pramenti .* *Bt* fasdrnr cam- *ift vièt itr tfft tpilmi caatati* M* 55· C-*. *TvHwritufii i ftd dtfamptiu a Bertbarda aàdtter* µ ah» fM^«- cadicv *tjajdr* Ceacibi*, sans µ cap. IV. tfafdr* C—tilii* bttc de· *fa*pfft i· eurgiP* "**** * ^ddit **rcbardas ibi. de* ta ctf.* v. vt. 47 vu· *Tfibariet^ per tpi**""**

uarnt faeStettes fan.

Cap. IV.

Miflaram folemnia non ubique, *fed* in locis ad Epifeopo confecratis vel ubi ipfe permiferit, ce» lebranda *ette* cenfeœus . Concedimus etiam ut fie ubique, noftris peccatis exigentibus, per pluri» nam eft faâum Normannis fit Sciaris ft ab Ungaris de a malis Chriftiaois, feu alk> qualicumque modo Ecclefi· fuerint incenia fit combull· in capellis cum tabula coufecrata, miffas interim celebrare permittimus donec ipfi Ecclefi· reftaurari queant. Iu itinere vero pofitis fi Ecdefia defuerit , ut fisb divo fea in tentoriis. Item fi tabula altaris confiterata, ectcraque faers rayfteria ad idoificium pertinentia *affuerint*, mîffarum folemnia celebrare concedimus; aliter omnino in terdicimus. *Lib.III. cap.}6.*

Cap.

Si quis ia atrio EcdeGe pugnam committit ,C •ut homicidium facit qnicquid pro immunitate violata 800. fblid. emundandum eft, altario folvatur, cujuicumque fuerit Ecdefia illa. *Let. IU. cef.* 184.

Cap. V.

Ex Cone. Triburienfi cui interfuit Arnulfus Hex.

Ut Presbyteri tnterfefti compofitio epifeopo ad cujus paroccbiam pertinet folvatur, ita videlicet, ut medietatem Vverigeldi epifcopus ejus utilitatibus ecclefi·, cui pnsfnit , tribuat: ft alteram medietatem in deetnolynam ejus jufte difperfiat , quia nullus nobis efle heres proximior videtur quam ille qui ipfam domino fociavit . *Lib.6. cap.* 11.

Cap. V.

Statuimus ut parricid·, ft fratricide per unius anni circulum ante fores ecclefi· orantes Domini dementiam perfeverent . Completo anni circulo introducantur ecclefiam ; tamen inter Audientes ulquc dum unius anni fpatium finiatur ftent. His peraâis fi poenitentia fruftus in eis coafpiciatur, corporis & fanguinis Domini participes fiant, ut non obdurentur de reparatione . Carnem non manducent omnibus diebus vita illorum. Jejunent autem ufque ad nonam quotidie exceptis fcftts dtebns, Mtque Dominicis. Ab> ftioeant autem fe *a vino,* medooe, atque mellita cervifia tres dies per hebdomadam ; arma portare non audeant niG contra Paganos.

Et ubicumque ire maluerint nullo vehidilo ducantur fed propriis pedibus pergant.

Ab uxoribus fi habuerint non feparentur.

Tcqppus hujus penitenti· in epifeoporum ponimus arbitrio, ut fecundum converfionem illorum aut extendere vd minuere valeant. *Lib. VI.* '*-5*

Car. V.

Fures & pnedones fi in ptsdando aut furando occiduntur, vifum eft pro eis non orandum. Si comprehend , aut vulnerati Presbytero vel Diacono confeffi fuerint, communionem cis non no-

A gamus. *Lib. II. taf. <9. Neta hic ciiitfaatti Du-*I c··· *faBaat, & naftr Patre* Ebardn, te.* X *ltb.* *ï}n»O 1. cap. IO. *Ifleir.* d» *fact.* s,"

Cap: V.

Teftes ad teflimonium non admittendos qui nec ad accufatiooem admitfi pr«cepti funt , vel quos ipfe accufator de fua domo produxerit . Ad teftimonium antem infra xiv. «tatis annos nullus admittatur. *Lib.* 16 *tap.* xo.

Cap. V. cui interfuit Arnulfus Rex.

De Francia nobilis quidam homo nobilem dc Saxonia Saxonum lege duxit uxorem ; tenuit multis annis, ft ex ea filios procreavit. Verum, quia non iifdem utuntur legibus Saxones & Franci, caufattM eft quod eam non fua, ideft Fran-B corum lege defponfaverit, vel acceperit aut dotaverit; dimiftaque illa duxit alteram. Definivit taper hoc S. Synodus ut-ille tranfgreffor Evangelic· legis fobigatur pœoitentus; a fecunda conjuge feparetur, priorem fumerc cogatur. *Lib.* 9. 77·

Cap. VI.

Quicumque filiam fuam, aut .neptem , vel parentem Deo omnipotenti offerri voluerit licem tiam habeat . Sin autem accipiat domi infante: fisos, nutriar ; ft non aliam infra monafterium mittere nutriendi gratia prsfumat, nifi eam quam firmiter in ipfo loco in Dei fervitio perfeverare voluerit fecundum inftituta SS. Patrum feu fecundum canonicam auftoritatem. *Lth.i. cap. 99.*

Cap. VH.

Omnino prohibemus ut nullus filium, aut nepotem vd parentem fuum io munafierio puellarum ad nutriendum commendare prstfumat, nec quifquam illum ibi fufciperc audeat. Z-rl. 8. *cap. 109.*

Cap. VIIL

Nullus proprium filium aut filiam a fonte Baptifmatis fufeipiat, nec filiolam, nec commatrem ducat uxorem, nec illam cujus filium ad Confirmationem ante epifeopum tenuit. Ubi autemfa&um fuerit, feparentur. *Lib.* 17. *tap.* 34.

Cap. VIIL cui interfuit Arnulfus Rex.

Illud etiam canonica inftitutionc definimus , nec introdutione aliqua refutamus : *ied* propter n eoe qui diverfe de eo fentiuut hoc loco aliquid commemoramus. Si quis fu« fpiritualis commatris filiam fortuitu ft ita contingente rerum cafu in conjugium duxerit confilio maturiore fervito habeat , atque bonefte kgiumo conjugio °r',m a.,. <<

Placuit in monafteriis non effe ftifcipiendum fervum ad monachum faciendum preter domini propriam voluntatem. Qui.vero hoc conftitutum noflrum exccfferit, eum a communione fufpendi decrevimus, ne nomen Domini blafpbemcw. *Lib.* 8. *tap.* 14.

Cap. VIII.

In le&um mariti abfente uxore foror intravit E uxoris, quare ille uxorem fuam effe putans dormivit cum ea . Super hoc vifum eft fi ipfe per ftCuritatcm veram hoc probaverit , quod infeius fecerit hoc lccius, poenitentiam quidem, que fibi iodifta fuerit, agat, ft legitimum fuum conjugium habere permittatur. Illa vero digna vindifta affligi debet, & in aeternum conjugio privari . *Lib.* >7· *tap.4.*

CAP. IX.

Si quis cum duabus fororibus fornicatus fuerit, ft foror fororem ante ilupratam nefcicrit vel li ipfe fotorem ejus, quam antea ftupraveit, non intellexit, fi digne pcenitocrint, ft *fe con-*

L tine-

er linere non valuerint pœniteat annis feptem, eoo- A creverint, Synodus concedat; fi vero filga diici-
|-g-- illis non negentur. Si autem non ignora- plinae alium locum quarfierrut redire cogantur. AINO CHRHTI
awno verint, ufque ad mortem conjugio abftincant. Z-li.S. CAP-22.

Perlatum eft ad Synodum, quod quidem ingenuus ingenuam accepit uxorem, fit poft filiorum procreationem occafione divortii cujus fervum fe fecit: utrum necclfario mulierem tenere debeat; & fi tenuerit utrum illa quoque fecundum fecularem legem (ervituci fubjtci debeat. Judicatum eft uxorem minime dimitti debere; non tamen ob Chrifti legem mulierem in ferviiutem redigi, dum ille non ex confenfu conjugis (e fervum fe. cit, quem liberum ipfa mantum accepit. *Lib. 9. tap. 76.*

Cap. ΓX. cui interfuit Arnulfus.

Vafa quibus iacrofanfta conficiuntur myfteria, calices funt, & patente, de quibus Bonifacius martyr fle epifeopus interrogatus, ii liceret in vafculis ligneis Sacramenta conficere; refpondit: Quondam Sacerdotes aurei ligneis calicibus utebantur, nunc e contra lignei Sacerdotes aureis utuntur, calicibus. Z>epherinus XVI. Romanus epifeopus patenis vitreis mittas celebrare conftituit. Tunc deinde Urbanus XVIII. papa omnia minifteria facra fecit argentea. In hoc enim ficut flt in reliquis cultibus magis flt magis per incrementum temporum decus fuccrevit Ecciefiarum, noftris enim diebus qui fervi patrisfamilias fumus, ne decus matris Ecclefic imminuatur, fed magis cumuletur, fle amplificetur, (latuimus, ut deinceps nullus facerdos factum myfterium Corporis & Sanguinis Domini noftri Jefu Chrifti in ligneis vafculis ullo modo conficere przfumat, ne unde placari debet, traicatur Deus. *Lib.* 3. *ftp.* 2^0.

Cap. X.

Virgines que ante x|t. annos iniciis mundi* burdus luis facrum velamen capiti luo impofuenot, & illi mundiburdio annum & diem hoc ta* cendo confcnferint in fanâo propofito permaneant. Et fi in przdiâo anno fit die pro illis proclamaverint, petitioni eorum aftenius prebeatur; nili forte Dei timore tafti cum eorum liccntia in religionis habitu permaneant, *Lib.* 8. D *ftp.* 1p.

Cap. X.

Nobilis homo vel ingenuus fi in Synodo accufatur flt negaverit; fi cuna fidelem effe fciunt cum xii. ingenuis fe purget. Si vero antea deprehenfus luerit in furto, aut petjurio, aut fallo teftimonio ad juramentum non admittitur; fed ficut qui ingenuus non eft ferventi aqua aut candenti ferro fe expurget. *Lib.* 16. *cap.* 19.

Cap. X.

Si quis cum duabus tororibus fornicatus fuerit, vir diebus vitae lux pœniteat; fotor autem quz de alia forore ncfcivtt licentiam habeat nubendi. *Lib. 17. cap. 6.*

Cap. X. cui interfuit Arnulfus Rex.

Quidam fponfavit uxorem fle dotavit; com ea cotre non potuit. Quam fraier ejus clanculo corrupit, fit gravidam reddidit; decretum eft quamvis nupta ede non potuerit legitimo viro deiponfatam, tamen fratris frater habere non poffit; fed mcechus fle moecha fornicationis quidem vindiftam fullineant; licita vero eis conjugia non negentur. *Lib. 17. cap.* 58.

Cap. XL

Ut virgines facrz fi pro lucro anime fur propter diftriftiotem vitam ad aliud monafterium pergere difpofueriot, ibidemque commanere de-

Cap. XL

Similiter Ac de duabus fotoribus, qui cum non in adulteriornaufit, fit aliam publice accepit, non habeat mulierem nique in diem mortis lue; & illa que oefeivit accipiat maritum. *Lib. 17. cap. J.*

Cap. XII. cui interfuit Arnulphus.

Reftat propter inflantem, quas tunc maxima occurrit, neceflitatem ubicumque facultas rerum & opportunitas temporum (uppetat fepulturam monendum apud ecdefiam, ubi tedes eft Epifeopi celebrare. Si autem hoc propter itineris longinquitatem, aut adjacentem altcujus importunitatis B difficultatem impolfibile videatur, exprâat ei fepulturn fu-, quo canonicorum aut monachorum five fanâtmonialium congregatio fanâa communiter degat, ut eorum orationibus Judici fuo commendatus occurrat, fit remiflionem deliâorum, quam meritis non obtinet, illorum inter-'ceftionibus percipiat. QuodG flt hoc ineptum fle difficile r(limetur, ubi baptizatus eft, fit ubi decimam perfolvebat vivus, fepeliatur mortuus. *Lib.* J* *cap.* »38.

Cap. XIV. cui interfuit Arnulfus Rex.

Mater fi juxta focum infantem pofuerit, fit alius homo aquam in caldariam miferit, flt cbulhta aqua infans fuperfufus mortuus fuerit, pro negligentia mater pœniteat, fit ille homo fccu-C rus flt. *Lib.* 19. *cap.* 108.

Cap. XV. cui inteifuit Arnulfus Rex.

Si quis autem abbas cautus in regimine fle humilis, caftus, (bbriufque, mifericors flt diferetus non fuerit, ac divina praecepta verbis flt exemplis non oftenderit, ab Epifeopo in cujus territorio confiftit, fle a divinis abbatibus, flt cunâis Deum timentibus a fuo arceatur honora, etiam fi omnis congregatio vitiis fuis confentiens abbatem cum habere voluerit. *Lib. VII. cap. XCVI.*

Cap. XVI.

Clericus fi tonfura dimitta uxorem acceperit, qui quidem fit fine gradu, nec ad monafterium aliquod a parentibus traditus, fi uxorem habete permittitur, iterum tonderi cogatur, nec in vita fua tonfuram negligere audeat. Qtiem autem progenitores ad monafterium tradiderunt, & in Ecdefia cepit cantare & legere, nec uxorem ducere nec monafterium deferere poterit, fed fi difcefferir, reducatur. Si tum tonfuram dimiferit, rurfum tondeatur, uxorem fi ufurpaverit, dimittere compellatur. *Lib. V1U. ctp.XCVII.*

Cap. XVIII.

Si duo fratres in filva arbores fucciderint, & appropinquante calura unius arboris, frater fratri dixerit.* care; & ille fugiens in prefluram arboris inciderit, & mortuus fuerit, flt vivens frater, innocens de fanguine germani dijudicetur. *Lib. VI. cap.* 23.

Cap. XXII. cui interfuit Arnulphus.

E Didum eft folere in quibufdam locis pro perceptione chrifmatis nummos dari; folere quoque pro baptifmo & communione. Hoc fymoniacas haereGs femen deteftata eft fanda fynodus, fle anathematizavit, & de cetero nec pro ordinatione, nec pro chtiimate vel baptifmo vel pro balfamo nec pro fepukruvtl communione quidquam exigatur; fed gratis dona Chrifti gratuita difpcnfatione donentur. *Lib. IV. cap.* tot.

Cap. XXVI. cui interfuit Arnulphna.

Ut presbyteri non vadant nifi ftola & orario induti, & fi in itinere fpoliantur vel vulnerantur, aut occiduntur nou ftola veftiti, fimplici emen-

£3^ tmendatioM fua fojvatur; G autem cwm ftolaArentem difcipliosm velue contemptorem placuit.
— I triplici. *Lib. VI.* cr/>. X revocare ANNO
CHunri

XXX. cui interfuit Aroulfus.

Queftumeil in eadem Synodo pro quibus esufi» quemlibet hominem epifcopalt auâoritate viorulo anathematis ligari oporteat, atque unanimi cunâorutn fententia decretum eft pro his tribus criminibus fieri debere, cum sd iynodura cano* nice juffus venire contemnit. Aut poftqusrn illuc venerit, facerdotalibus refpuk obedire praeceptis; aut ante finitam caufa fus examinationem a Synodo profugus abire prefiimit. *LibXI.* c<p. 74·

Car. XLVII. etsi interfuit Arnulpbus rex.

Qui fpirituslem habet compatrem, cujus filium de lavacro facri fontis accepit, dc ejus uxor commeter non eft, liceat ei defunâo compatre fno ejus viduam ducere uxorem, fi nullam habent consanguinitatis propinquitatem. Quid enim? numquid non poliunt conjungi, quos nulla proximitas carnalis, ut in id generatio fecernit fpiritualis. *Lib.* XF7/. cap. 54.

C a ». XLVIL

Si quis Cervus alienum caufa religionis docet contemnere dominum fuum, & recedere ab ejus fervitio, duriflime in omnibus arguatur, dc ad poenitentiam compellatur. *Lib.VIH. cap.* 25.

Ibidem.

Fugitivum vero clericum aut monachum defa-

Cap. LV.

Qjiicumque e lecularibus acceperuntpceniienfiam, fetotonderunt,dc rurfus praevaricantes laici effeâi funi, compreheoG ab epiicopo iuo ad pcenitentiam, ex qua recefferunt, revocentur. Quod fi aliqui per poenitentiam irrevocabiles iunt, nec admoniti revertuntur vere ut spoliate coram Ecclefia anathematis fententia condemnentur; non aliter dc hi qui tonfi coolaudanribus parentibus fuerint, aut fponte fua amifits parentibus fe ipfos religioni devoverint dc habi''lum Urcularem fumpferunt, de itidem a Sacerdote comprehenfi ad cultum religionis, a&aprius pernitentia revocemur. Quod fi reverti nolunt vere ut apoftatn anathematis fententia repellantur. Qjmb forma fervabiiur etiam in viduis virginibufi/je facris, que fao&imonialem habitum induerunt, dc poftea aut veftem mutaverunt, aut ad nuptias tranfierunt. *LA. VHI.* cap. 27.

C 4 ».

Ex *concilio Triburienfi cui interfuit Araulfiu Ren fletnente Julio III. papa.*

Si quis defponiavit uxorem, dc fubarravit & tamen five preveniente die mortis, five irruentibus quibufdam aliis caufis minime eam cognovit, neque fuperftes frater ejus, neque ullus de confanguineis *ejat, eamdem fibi* tolUt in uxorem ullo unquam tempore. <a) *Lib. IX* cap.j.

anno CHRISTI — ANNO CHRISTI

CONCILIUM NAMNETENSE

TITULI CANONUM.

CANON ES,

T JT dominicis & feftlg diebus presby* teri s antequam Miflas celebrent, plebem interrogent, fi alterius parochianus in ecclefia fic, qui proprio contempto presbytero ibi Miflam velit audire : quem û invenerint, flatim ab ecclefia ejiciant, & ad fuam parochiamf redire compellant. Similiter interrogent, fi aliqui dilcordantes fint, qui inter fe litem implacabilem habeant. Et fi inventi fuerint, ftatim reconcilientur. Quod fi renuerint pacem fufeipere, ab ecclefia rejiciantur, ufque* J|uo ad caritatem redeant. Non enim pofumus munus vel oblationem ad altare offerre, donec prius fratri reconciliemur. His ita peraâis, facerdotes Miflarnm folemnia rite peragant.

II.

Ut nullus presbyter, alterius * parochianum, nifi in itinere fuerit, vel pia* citum

(w) Hunc titulum St uiociu 4· ·« meo coJ. MS· BurchirSi quii In en cnntlntatur 4ieinent Eruditi. Mea/.
i Edidit ». lacobut Siretondu», St Herduimis cani MS. Bibliotheca Puteana *contulit*. Gotntiu» io Annalibus coiliter· fibi riartw adSgaandiH· «ffe huic concilio annum djd.
s MS. Pur. yWe/aaoa·. H.

— citum ibi habuerit, ad Miffam reci- A reddiderit, fecundum qualitatem delidi' omnimodis pceniteat.

Prohibendum, & modis omnibus interminandum eft, ut nullus facerdos eas perfonas feminarum, ficut & in Canone in-feitum continetur, de quibus fnfpicio effe poteft, in domo fua habeat. Sed neque illas, quas canones concedunt (quia, inftigante diabolo, etiam in illis fcelus frequenter perpetratum reperirur, aut etiam in pediflequis illarum) fcilicet matrem, amitam, fororem. Sed fi quis de his habuerit talem necelfiratem patientem, B cui fit neceftarha fuftentatio presbyteri, habeat in vico, aut villa domum longe a presbyteri converfatione, & ibi eis fubminiftret qux neceffaria funt. Sed & hoc, fecundum audoritatem canonum, modis omnibus prohibendum, ut nulla ferpina ad altare prxfumat accedere, aut presbytero miniftrare, aut infra cancellos ftare, aut federe.

IV.

Cum facerdos audierit aliquem infirmari in fua plebe, quamcitius ad eum pergat, & ingreflus cubiculum, aquam be- C nedidam fuper eum & per omne cubiculum afpergat, cum antipbona, *^fptr&ts mc Domine*, & verfu, *Exurget Dent.* Deinde dicat orationem, *Diut tqui fectrdotibui tuis tentam pre etterit gretie/n c^ntuh/li*, &c. Deinde cantet feptem pfalmos, cum precibus pro infirmis. Poft hxc, omnes jubeat extra cubiculum fecedere, & appropinquans 1edo, quo infirmus decumbit, eum blande leniterque alloquatur, ut omnem fpem fuam in Deo ponat, ut flagellum Deis patienter toleret, ut hoc ad purgationem & caftigationem fuam ^ provenire credat, ut peccata fua confiteatur, ut emendationem promittat, fi Dominus vitam concefferit: poenitentiam pro culpis commiflis fpondeat.* ut fubftantiam fuam, dum adhuc fenfus & ratio in eo vigent, difponat: ur peccata fua eleemofynis redimat, ut his qui in fe peccaverunt indulgeat, ut redam fidem & credulitatem teneat, ut de Dei mifericordia nunquam defperet. Cum his & hujufcemodi allocutionibus fuerit mens infirmi relevata, data benedidione recedat facerdos, non poft multum reverfurus, detque E locum ut xgrotus de peccatis fuis poffit cogitare.

V.

Infirmus, qni necelfitate mortis urgen- confitetur peccata fua, fub ea conditione a facerdote reconcilietur, ut fi ei dominus vitam donaverit, fanitatemque

Praecipiendum, fecundum canonum audoritatem, ut de fepulcris & hominibus fepeliendis nihil muneris exigant, nifi forte qui fepelitur, vivens juuerit occlefix, in cujus atrio fepelitur, de fuis aliquid tribuere; aut etiam poft mortem illius, quibus commiffum eft ejus eleemofynam facere de rebus illftis, aliquid dare fponte voluerint. Tamen nullatenus à presbyteris illis aliquid exigatur, five ab illis qui locis & vicis prxfunt. Prohibendum etiam, fecundum majorum inftituta, ut in ecclefia nullatenus fepeliantur, fed in atrio, aut in porticu, aut extra ecclefiam. Infra ecclefiam vero, aut pro* pe altare, ubi corpus Domini & languis conficitur, nullatenus habeat licentiam fepcliendi.

VII.

Omnibus miniftris ecclefiafticac dignitétis interdicimus, ut nullus, quocumque munere aut favore corruptus, clericum alterius parochix latenter aut furtive ad ordinationem fubintroducere przfumat Quod fi fecerit, juxta Chalcedonenfe decretum, is qui ordinatus eft, donum fandi Spiritus, quod furari conatus eft, amittat: & qui mediator extitit, fi clericus eft, proprio gradu decidat; fi laicus aut monachus anathematizetur.

VIII.

Sicut enim epifeopus non plus poteft habere, quam unam civitatem, & vir unam uxorem, ita presbyter unam tantum ecclefiam. Itaque nullus presbyter plures prxfumat habere ecdefias: nifi forte alios presbyteros fub le in unaquaque habeat, qui no&urnum atque diurnum officium folemniter adimpleant, & miflarum celebrationes quotidianis expleant coremoniis.

IX.

Ut de oblationibus, quas offeruntur a populo, & confecrationi fuperfunt, vel de panibus, quos offerunt fideles ad ecclefiam, vel certe de fuis, presbyter eoovenienter partes incifas habeat ia vafe ni* tido, ut poft miffarum folemnia, qui communicare non fuerunt * rati, eulogias omni die dominico, & in diebus feftis exinde accipiant: & illa, unde eulogias presbyter daturus eft, ante in haec verba benedicat * Oratio. *JDaasias fan- &et eninipoiens t ttern» Dettt, bencJi- (trt digneris hunc penem tu» fenile tt fpiritue-*

MS. Patten, «tat /- *finir» (Ht nhi'h tcihft.* H.

cusisrî • λi ΰ* knwrauii,

matf ianRdMWsntt ttt fit «asari»* /ri» «ar». A ri* ** nrfiriiy etf*t cmurs hw» etrhi ft nafofffs* /aûtiMTMs iajUw raueaseoMi*. Per Otetùteet tttftnM» Jffuet Chrifitu* fiittat tneatt p··» «M» f"i d* cri» Jrfitaéit, ft tUtvi-tMt te faitut* msuMs, tt ttcm vivit tt rr-

LtKr 11*. Inftruendi »funt presbyteri, pariterque *dmonendi, quatenus noverint decimas de oblationes, quas fidelibus accipiunt, pauperum te hofpitum & peregrinorum ede ftipendia, & non quafi fuis, fed quali commendatis uti :de quibus omnibus fciaot® fe rationem polituros in confpe&u Dei, & nifi eas fideliter pauperibus & bis qui praemilfi funt adminiftraverint, damna paffuros. Qpaliter vero dilpenfari debeant, canones fancfri inftituunt: fcilicet ut quatuor partes inde fiant, una ad fabricam ecdefia relevandam, altera pauperibus diftribuenda, tertia presbytero cum fuis clericis habenda, quarta epifcopo referventda, ut quidquid exinde jufferit, prudenti confilio fiat.

XI.

Epifeopus quando ordinationem facere difponit, omnes qui ad facrum minifteria accedere volunt, feria quarta ante ipiam ordinationem evocandi funt ad civitatem, una cum archipresbyteris, qui eos reprefentare debent. Et tunc epifeopus e latere fuo dirigere debet facerdotes, dc alios prudentes viros, gnaros legis divine, & exercitatos in ecclefiafticis lân&ionibus, qui ordinandorum vitam, genus, patriam, «tatem, inftitutionem, locum ubi educati funt, fi fine bene literati, fi in lege Domini inftru&i, diligenter inveftigent. Ante omnia, fi fidem catholicam firmiter teneant, dc verbis fimplicibus aflerere queant. Ipfi autem, quibus hoc committitur, cavere debent, ne aut favoris gratia, aut cujufcumque muneris cupiditate illedi, a vero devient, ut indignum dc minus idoneum ad facros gradus fufcipiendos epifeopi manibus applicent. Quod fi fecerint, dc ille qui indigne acceffit, ab altari removebitur; dc illi, qui donum fandi Spiritus vendere conati funt, coram Deo jam condemnati ecclefiaftica dignitate carebunt. Igitur per tres continuos dies diligenter examinentur, dc fic fabbato, qui probati inventi font, epifeopo reprefententur.

XII.

Si cujus uxor adulterium perpetravit, dc hoc a viro deprehenfam fuerit dc publicatum, dimittat uxorem, fi voluerit, propter fornicationem: illa vero feprem annis publice pœniteat. Vir vero ejus illa vivente nullatenus aliam accipiat. Quod fi voluerit adulteram fibi reconciliare, licendam habeat: ita tamen, ut pariter cum illa pœnitentiam agat, dc cuiurn exaâa poenitentia, poft feptem annos ad communionem uterque accedat. Similis forma & in muliere fervabicnr, fi eam vir ejus adulteravit.

XIII.

Si qua mulier non habens virum, aut vir non habens uxorem, fuerint fornicati, tribus annis pœniteant.

XIV.

Quod fi vir non habens uxorem, alterius uxorem adulteravit, aut fi qua mulier non habens virum, cum alterius viro.* ille qui foedus violavit conjugii, feprem annis, ut fupra didtam eft, pœniteat: ille qui lege conjugii non cenetur, quinque annis pœniteat. Neque enim aequalis poenitentia danda eft his, quibus fufficere poterat ad explendam libidinem fuam conjuguai amplexus; & illis, qui conjuge carentes, ardore libidinis impellente in fornicationem ceciderunt.

XV.

De colle&is, vel confratriis, quas confortia vocant, ficut verbis monuimus, dc nunc feripeis exprefle praecipimus, ut tantum fiat, quantum redtom ad auctoritatem dc utilitatem, atque ad falutem anime pertinet. Ultra autem nemo nec fa* cerdos, neque fidelis quifquam, in parochia noftra progredi audeat. Id eft, ut in omni obfeauio religionis, videlicet in oblatione, in luminaribus, in orationibus mutuis, in exequiis defundtoram, in eleemofynariis, dc ceteris pietatis officiis. Paftos autem dc comeflationes, quas divina audtoritas vetat, ubi dc gravedines, dc indebite exadiones, dc turpes ac inanes letitie, dc rixe, fepe etiam, ficut experti fumus, ufque ad homicidia, dc odia, dc diifenfione* accidere folent, adeo penitus interdicimus, ut qui contra hoc decretum agere prefumpferit, fi presbyter fuerit, vel quilibet clericus, gradu privetur; fi laicus eft, aut ftemina, ab ecdefia ufque ad fatisfadionem feparetur. Conventus autem talium confratrum, necefle fi fuerit ut fimnl conveniant, aut forte aliquis contra parem fuum difcordiam habuerit, quem reconciliari neceffe fit, dc fine conventu presbyterorum dc ceterorum effe non poffit, poft pera&a illa que Dei funt, dc Chriftiane religioni conveniunt, dc poft debitas admonitiones, contigerit ut vere earitatis dc fraterne invicem confolationis omnes ad refe&ionem conveniant, fic talia fieri permittimus, ut ferrata modeftia, dc temperantia, dc fobrietate, pacifque concordia, ficut decet fratres, in edificationem fraternitatis, dc laudem dc gloriam Dei, dc gra-

·& gratiarum aûiones fiant. Et hoc om- A nino caveatur quod Salvator ait: RiWere, &roventur cordu vejiro in erefuie é* ebrietote. Qui voluerint, eulogias a presbytero accipiant; <5c panem tantum frangentes, fingulos accipiant biberes, & nihil amplius contingere przfumant. Et fic unulquifque ad fua cum bcnedi&ione Domini redeat.

CHimn z,,

XVI.

H Ut fi quilibet presbyterorum defun&us ·«»-fuerit, vicinus presbyter apud fzcularem feniorem nulla precatione, vel aliquo xenio, ecclefiam illam obticeat, quia * B titulus per f® conftahs antea extitit, fed neque capellam fine confultu epitoopi. Quod fi fecerit, definitam fententiam fibi prolatam futoipiat· ficuti de epifeopo canonica decrevit audloritas, ut fi per ambitionem majorem civitatem appetierit, & illam perdat quam tenuit, & illam nequaquam obtineat, quam ufurpare ten. tavic.

B.uh..d. i. irô pi*. , .'f,"*, • q«*

XVII.

Si quis voluntarie & per infidias hominem interfecerit, jugi fe pœnicentiz lubmitrat: Et fi hoc publice alium con- C flat, fi laicus eft, a communione orationum quinquennio removeatur: poft quinquennium, tantum in orationum communionem recipiatur, non autem ofterat, non corpus Domini contingat. In quo perdurans quatuordecim annis, tunc ad plenam communionem cum oblationibus recipiatur. *Si quis Je tndujiria ir per injidios occident hominem, ob ehtri* meo *evelles eum, ut morietur*, dicit Dominus.

XVIII.

Bu.cd i. irop.o .., ··?-»♦/-

Si quis cafu non volens homicidium perpetravit, quadraginta diebus in pane & aqua pceniteat. Quibus peraltis, biennio ab oratione fidelium fegregetur: noa communicet, nec offerat. Poft biennium in communione orationis offerat, non tamen communicet ,' poft quinquennium ad plenam communionem recipiatur. Abftinentia ciborum in arbitrio iacerdotis maneat.

XIX.

V 7 i«. ' i.o p.x

Cum apoftolus dicat: *Mulieres in ecclefin toceont, non enim permittitur eis loqui', turPe rft enim mulieri loqui in ecclefi»*; mirum videtur, quod quzdam mulierculae, contra divinas humanafque leges attrita fronte impudenter agentes, placita generalia & publicos conventus indefinenter adeant, & negotia regni, utilitatefque reipublice magis perturbent, quam difponant: cum indecens fit, &. etiam inter barbaras gentes reprehenfibile, mulieres virorum caulas ditoutere; & quz de lanificiis fuis, & operibus textilibus, & muliebribus, inter genitiarias fuas relidentes, debucrant difputare, in conventu publico, ac fi in curia relidentes, fenatoriam fibi ufarpanr au&oritatem. Quz ignominiofa przlumptio fautoribus magis imputanda videtur, quam feeminis. Unde, quia divine leges, ut fupra monftratum eft, hoc contradicunt, & humane nihilominus id ipfum prohibent, ut foeminx nihil aliud profequantur in publico,quam fuam caufam: (ait enim lex Tlÿeodofiana: Nulla ratione fceminz amplius quam fuas caufas agendi habeant poteftatem, nec alicujus caufam a fe noverint profequendam;) idcirco ex au&oritate canonica interdicimus, ut nalla fan&imonialis virgo, vel vidua, conventus generales adeat, nifi a principe fuerit evocata, aut ab epilcopo fuo: nifi forte propriz neceftitatis ratio impulerit, &,hoc ipfum cum licentia cpitoopi fui.

chr ist i' .... Interpret, s·«»··. * p,oc"r*·

XX.

Summo decertare debent Audio epitoopi,& eorum miniAri, ut arbores dxœo-i*.^ nibus confecratz, quas vulgus colit, & in tanta veneratione habet, ut nec ramum vel furculum inde audeat amputare radicitus excidantur, atque comburantur. Lapides quoque, quos in ruinofis locis & filveftribus, daemonum ludificationibus decepti venerantur, ubi & vota vovent & deferunt, funditus effodiantur, atque in tali loco projiciantur, ubi nunquam a cultoribus fuis inveniri poffint. Et omnibus annuncietur, quantum fcelus fit idolatria: & quod qui ha:c veneratur & colit, quaft Deum fuum negat, & Chriftianitati abrenunciat, & talem poenitentiam inde debet fufeipere, quafi idola D adoraftet. Omnibufquc interdicatur nullus votum faciat, aut candelam, vel aliquod munus pro falute fua rogaturus alibi deferat, nifi ad ecclefiam Domino Deo fuo; feriptum eft enim: keuerc d* *reddite Domino Deo veftro. Novimus* liqui, dem quanta Dominus antiquo populo per prophetas fuos interminatus eft, qui in lucis facrificabant, & in excellis immolabant. Si quis hoc trafgreffus fuerit, fidem perdidit, & eft infideli deterior. Et idcirco omnimodo a fanélsc ecçlefiae contortio abfeindatur; & nili digne pcenitueEric, non recipiatur

I. CIF-»·· Tf*I· »»

Nota Jacobl Sir mon dl, S. JL

D« epo<h* huju« Concilii tiM «uAorltttó pronaneicr· Sift, ctlo eft. Se<l cum duo <>u> Ceuonet« III.& X. itift· tranfiati «ideanrur in librum VII. capitulari·* ,autiqni«>oaiBino dici noetfto eft › quam axiftIMtlut II. qui fub anaaui Chtiftl Btcc. collocandum ccnfuerunc. Quod fi quii ad Concilium illud Namnerenfr referri velle, quad Vitaliaai papa temporibua fub auuum DCLV11I. magna epifeopo* rue» frequentia celebratum ea Flodoardo didicimua. libe> rutu tfto judicium.

CA-

Λ"׀"", >> CANONES ADDITI EX IVONE. α«!ïη

CDM mw «/m *tirce M ttetftre Ctedlie Ntneuttnfit Mitλ tetmnntnrt if* rsnears fui «m ce *ltftuuwr in Dttrtt· Mnis t»nt iifcifHw» frnftrent ftt* e ctiwùM injet* Ceo-*tUii ntn autittun nlfoiit, tpferttunun êuni* cm *fuient lwat tic iltot nédtrt.*

1*· ».

Ex Conc. Namnetenfi cap. V.

Omnibus diebus Dominicis quifque presbyter in iua Ecclefia ante Mifiarum folemnia aquam benedidam faciat in vate mundo & tanto myfterk» convenienti, de qua populns intrans in Ecclefiam afpergatur; & atrium ejufdem Ecclefic cum erneibus circumeundo afpergatur, & pro animabus ibidem quiefeentibus oret. Et qui voluerit in vaiculis fuis recipiat ex ipfe aqua, & per manfiones & agros & vineas, fuper pecora quoque fua atque fuper pabula eorum, necnou fuper cibos & potum fuum confpcrgat.

Ex todem cap. VIII.

Ut unufquifque presbyter qui plebem A regit, clericum habeat qui fecum cantet, & epiftolam & ledionem legat, & qui fcholam poflit tenere, & admoneat fuos parocchianos, ut filios fuos ad fidem dicendam mittant ad Ecclefiam, quos ipfe».« < ·»· cum omni cafiitate erudiar.

Ex eodem cap. HI.

Ut curam hofpitum » maxime pauperum P« «. »,». atque debilium, orphanorum quoque atque peregrinorum habeat presbyter} hos quoque ad prandium fuum quotidie jux- B ta poffibilicatem convocet, eifque hofpitium tribuat.

£b

..wo •'O' *e®**CS**®9**e$*-fi>*®>«^9*«ejk*S8»*<► «gfr

CHRISTI •π* vr ▼ <T» a ANNO CHRISTI *»«·

STEPHANI PAPÆ VI.

BmKmlg iBvafor Sto. STephanus fextus fucceffit Formofo. Bonifacius enim qui invadens fedem apoftolicam icant cam diebus quindecim, non eft numeratus inter pontifices; utpote qui valut homo nefarius jam antea bis grado depofitm, primum a diaconatu, ac deinde a presbyteratu in Romana Synodo fob loanne papa IX. damnatus fiait. Et quamquam uterque per vim, metum, & tyrannidem, iedem adepti fuerint, adeoqoe intrufus pariter intrufum expulerit .' tamen Stephanas in numero fi ferie pontificum communi fententia numeratur, quia ad periculum fchifmatis averfeodum, ilium, quamquam homo iccleftiffinius effet, univerfus clerus approbavit, totaque ecclefia catholica pro Chrifti vicario fi focceflore Petri agnovit. Nam cum Fulco Remenfis archie- D pifeopus eum Formofo furrogatum intellexiflet, obfequiis fi officiis, que recens creatis pontificibus exhiberi folent, fcriptifque ad eum literis, tefte Fiodoardo, eum veneratus eft .' non ignorans fe etiam in fuccefforibus indignis Petrum ac Chriftum venerari, fi iifdem debitum cultum fi obedientiam deferret : contra vero in iifdem eofdem fpernere, fi quam debebat reverentiam non exhiberet.

<«■ Pontificatum aufpicatns eft a facrilegio illo, quo corps» Formou exhumatum, facerdotalibus iodonaentis indutumtribufque digitis mutilatum, ia Tiberim projecit, omnefque ab eodem ordinatos iterato coofecrari fi ordinari prneepit. Miror qua ratione Onuphrins in anuot. ad Piati- E Mn> fcfoc rei geftg hiftoriam tanquam fabulofam plane rejiciat; cum prstcr antiqua monumenta fi fynodalia ada, de quibus infra fub Joanne IX. Luitpraodus libro primo, capite

OιμiñM

Coftavo eamdem his verbis manifeftiftime deferibat & deteftetur: Formofo defundo, inquit, at que Arnulpho in propria reverfo, *is* qui poft mortem Formofi papa conftitutus eft (Bonifacius nimirum de quo fuara) expellitur, Sergiufque papa (memoria lapins Luitpraodus in nomine erat) per Adclbertum conftituitur. Qpo conftituto, ut impius doftrinarumque fandarum infcius, Formofum e fepulcro extrahi, atque in fede pontificatus facerdotalibus vcftimentis indutum collocari prateepit, cui & ait.* Cum Portucnfis effes epiicopus, cur ambitionis fpiritu Romanam univerfalem fedem ufurpafti? His expictis, facratis exutum veftimen|is, digitifque tribas abfeifis in Tiberim jaftari pmceptt, cundofque, quos ipfe ordinaverat, gradu proprio depofiios iterum ordinavit. Qjiod quam male egerit, pater fanftiffime animadvertere poteris; quoniam fi hi, qui a Juda Domini noftri Jefu Chrifti proditore, ante proditionem, faiutem feu beocdidionem apoftolicam perceperunt, ea poft proditionem, propriique corporis fufpanfioncm minime funt privati, nifi quos improba forte defeedarant flagitia. Benedidio fiquidem, qun miniftris Chrifti impenditur, non per eum, qui videtur, facrdotctn infunditur .' neque enim qui rigat eft aliquid, neque qui plantat, fed qui incrementum dat, Deus. Qpant» autem audoritatis, quantatque religionis papa Formofus fuerit, hinc colligere poffumus, quoniam dum a pifcatoribus poftmodum effet inventus, atque ad beati apoftolorum principis ecclefiam deportatus, fandorum quasdam imagines hunc in luculo pofitum venerabiliter ialutarunt. Hoc namque 'a rcligiofiffimisRomana urbis virisperfnpc audivi.

Addi·

fXmu «Tu Γκιî·/·p**. ►*»·

Addidit culpam culpe Stephanus papa, quando colleâa Synodo m fenum. impium & deteHaedum facinus approbavit, ipfi enim lapides tale portentum cxecraii, fua tuuc voce muiua roihfione clamarunt, ipontaoeam libentius pati ruinam, quam ut Humana ecclefia tanto fcandalo depteiTa maneret. Accidit tunc, ut fecrofanâa bafilica Laterancnfis, primaria pontificis fe* des, impultore angelo malo ab altari ufque ad portas profirata corrueret, quia nequaquam ftare poterant parietes, dum prima cardinis petra tanti facinoris terremotu concuffa fuilfet. Sacrilegi pontificis facinus, quo a defunâo pcenam inique exegit, quove legitime collates ordines contra Chrifli intlitutionem &Dei mandatum repetivit, novatores hcretici noftri temporis vobifeum reâe quidem redarguunt dc deteftantur; verum contra promiffiones Chrilli Petro & ecclefia! feâas, propter illud faâum impium male infurgunt, & premature nimis de viâoria gloriam rs

a· St«Mii- ··» t·t· i* ni*. *fU**

triumphum agunt. Omnia enim que Stephanus contra Formofum dixit vel egit, homo lurore percitus egit, implens id quod exeftuans rabies iuafit. Pontificia vero auftoritate legitime ufurpata nihil contra fidem vel bonos mores definivit. Nam qui hac de caufa ad fynodum convocati funt epifeopi & presbyteri Stephano non diffimiles, fimili odio Formofum profequebantur, adeoque in eamdem fententiam pronunciarunt, quam homini furore percito gratam fore praeficiebant. Unde hac in re violentam quidem tyrannidem in faâo agnofeimus: errorem autem io fide per Stephanum pontificiam au&oritatem legitime ufurpantem definitum vel approbatum fuiffe conllanter pernegamus; quamquam nihil fedi apoftolica prajudicaretur, fi daremus invaforem non legitime eleâum, fed inirufum pfeudo-poatificem in articulis fidei afferendis aberrafle. Hujus temporibus, poft Aroulphum regem Germanic pediculari morbo extinftum, Vvidonem imperatorem obilife teftatur Luitprandus lib. J. cap. p. Stephanus fedis apoftoheas invafor, ab optimatum faftione adverfus Adelbertum Etruria principem prxvalente detrufus eft in carcerem anno Chrifti 900. & poftquam fedem apoftolicam fex annis tenuiifet, in eodem carcere ftrangulatus, Deo vindice, exitu infami vitam claufit.

Hec ex eultfuii memunentit & ebp/eeeettbxs Je Stepbeee Bertxtxt tem. 10. enxeiium.

•fain t· c··*

EPISTOLA STEPHANI VI. PAPÆ

Narbonenfem.

pl«aiui<|ar •ttuto**·· es Labb.

Fri'itegiufl» Archiepifcopatns Nsiboncnfis.

Stepkerjit epifcepxi Jervxj ferverem Dei, Arwrratifime & fexiiiffieee teafr&ri tufire Antxfte »rcbiepifeepe prime feiii faite Nerbeaexfit techfie, & per le ia eeiem vexerabji etclefie ie perpetuate·]

Convenit apoftolico moderamini pia religione pollentibus benevola compafiiane fuccurrcre, & pofcentium animis alacri devotione impertiri aflenfum. Ex hoc enim lucri potiffimum praemium a conditore omnium Domino promeremur, dum venerabilia loca opportune ordinata, ad meliorem fuerint line dubio ftaluin perduâa. Igitur reverentia veftrae fraternitatis poftulavic a nobis, quatenus hujus apoflolies noftrx auâoritatis privilegio confirmare deberemus omnes res immobiles ejufdem faofta prims fe- A dis ecclefi* Narboncnfis, condruAe in honor- Unctorum Jufti dt pageris, ubi beatos Paulus coulcflor Chrifti corpore requieteit, * hoc efl, * omnes domos, cellas, ecclefias, villas, curtes, J parochias, terras, vineas, prata, lyhras, atque medietatem felinarum, dc telonei, teu * Raficani, ac naufragii, monafterio fanât Laurentii,'dt cellis, cum omnibus adjacentiis earum ac pertinentiis, una cum famulis utriufque fetus, * alia que a piis imperatoribus & regibus, dt ab aliis Deum timentibus in eadem fanda ecclefia Narbonenfi collate funt, & confidunt, tam in ipfo comitatu Narbonenfe, quam dt Rcddenfe, fcu Minerbenfe, atque Aufonenfe, nec non dc Biterrenfe, five etiam Nemaufenfe. Unde felu- B bribus petitionibus vcftris inclinati, decrevimus ut a pccfenti dic quarta decima indiâione, per hujus noftr* apoftolica confirmationis privilegium roboramus, flabilimus, dt in perpetuum noilra apoftolica auâornate confirmamus, in ufu dc folatio ejufdem fande primas ecclefia Narbonenfis, cui pracflfc dignofeeris, id eft, omnes domos, cellas, ecclefias, villas, curtes, parochias, terras, vinces,prata, fyhas, atque medietatem felinarum, dc telonei, feu raficani, atque naufragii, roonaftcrio fanât Laurentii, dt cellis, vel cum omnibus adjiaceotiis de pertinentis earum, una cum familiis utriufque fexus, dc alia omnia qua a piis imperatoribus dt regibus, vel ab aliis Deum timentibus, in eadem C ecclefia collate funt, vel * collatura erunt, tam * «··*·"·*· in ipfo comitatu Narbonenfi, quam in Reddeofe, fcu dc Minerbenfe, atque Aufonenfe, nec non dc Biterrenfe, five etiam Nemaufenfe. Hac vero omnia ita jure firmidimo a te tuifquc fuccelToribus poffideri, ac dominari volumus, ficut oiim poffeffum eft a fenfta memoris deceflore tuo Daniele epifeopo, fed dc reverendo Sigebodo, ejufdem prima fedis Narboneolis prnfule « fub tua tuorumque fucccflbrum ditione, poteftate, ac utilitate omnimodis confirmantes. Statuentes apoftolica cenfura fub divini judicii obteftatioue, dt anathematis inierdido, ut nulli unquam magno vel parvo homini liceat quamlibet forciam, vel oppreffionem in omnibus rebus D jus fecere, aut poteftatem aliquam habere, vel aliquem diftringere, aut qualccumque teloneum ab cis exigere, five ad placitum eos ubicumque pro quibufeumque caufis proprio jure praeferunt, uifi m * providentia archtepifeopi caufa illorum * praf«Mi, audiatur, dc regulariter * finiatur. Illud quoque ' fi,e<l»r noftra auâoritate juxta canonicam fan&ioncm nobis addere placuit, ut fi quando divina vocatione vos veftrique iucceflorcs cx hac luce migraveritis, quamdiu in *ipfia* ecclefia Narbonenfi repertus fuerit, qui dignus fit officio pontificatus ipfius fungi; nulli liceat cx alio loco inibi ingredi, nec jam didam fibi * pneditns qnacum- > que dignitate aut *regia auâoritate* ufurpare fc- ■«»'·/· *dem*, fed^ conventum vicinorum cocpifcoporum E occ H ere * volentium faâo abfque aiicujus po· · teftatis interdiâo, benediâionis cleri vel olebis percipiat dignitatem. Si vero eliquem de luflraganeis coepifeopis contigerit mori, perquirens metropolitanus epifeopus elcâïonem plebis ipfius, eam vifitare Audeat, utpote viduatam eccicfiam. Quod fi forte ibi talis non repertus fiterit, qui oous facerdoiale ferre queat, per canonicam auâoritatem, & noftram apoftolicam permifliooem licentia fit illi abfque ulla retraflatioM dc fua ecclefia talem inthronizare, qiti fuffiaganee fur ecclefia dignus prceile valeat paftoc. Si quis, quod non opumus, contra boc noflnim apoftolicum

l*nm privBegfem, pfo - nobis ftattmim, temerario nefs «·*· prsfampferit, feiat *h* anathematis vinenits innodatum , ft a regoo Dei aileou· rnûftat. Opi autem «nu cnfios ft obfervator extiterit» Mnediftioocm fit gratiam a Domino coofequatur.

Scriptum per matrum Nicolai ScrfoterH faofls Romane ecelefi·, nl menfe Augufto, indiâfooe xi*. Bette valète. Datant xm. Kaleodas Se* ptembris, per mansm Stephaoi epifcopi iaoâc vcclaGs Ncpetin· » Arcarii * fanfts ecclefia fedit apoflolics, imperante domino piiffimo Augufto Arnulpho a D» coronato magno imperatore anno primo.

IV. AD ARIBBRTUM NARBONENSEM ARCHIltlICOJO M.

Queritur faâam eiïe Jodsis poteftatem allodia poflidendi.

Sle^iamn pafa Ariiertt aTcHepifcape AZarfose , à* •mmAr/ *fêtentaiil*t Sepiiineiiia & Hifpenta, felnttxe.*

Invenit nobis , qui clarem cclefiis horrei O vicibus apoftolicis fufcepimus , etiam omni pcftilenme gregis divini fidei medicinam porrigere.ł quod fi non poffumus modios critici, at lal* tem " cellarium valeamus impendere . Quapropter fumus dolore tafii , ufque ad mortem anxiati , cum cognovilfemus per teipfutn , quod plebe Judaica Deo femper rebellis, ft noftris derogans ceremoniis infra fines ft territoria Chrf. Atooram, allodia harediutum io vittb ft fobrurbanis, quafi incoles Chrifiiasorum » poCdeant per quadam regam Francorum prscepta : nota *ipfi* inimici Domini qua.... fiuM, ei perlcnlois mercati funt : ft quod vineae ft moi illorum Chrifiiani homines excolant .· ft ietfrs ctoltatus ft extra, mafculi ft famin· Chriftiaooromcum etfdem prsvaricatoribm habitantes, din noftnque verbis blafphemie maculantor , ft cnofta obfeouia qua dici eue excogitari pefleot, enifirri miicrove praenotaris canibus indefinenter exhibeant.* prsfertim cum hujufmodi patribus Hcbntorum promiffa ab defto jurisiatore illorum Mole, ft fucceflbre ejus Jofiie, his eouclnfa ft terminate finibus , ab ipfo domino jura|a ft tradita iftis Incredulis, ft patribus eorum fceleratis , pro ultione crucifixi falvateris merito fint ablata. Et revera preceptor ecclefie gregibus orthodoxis fignifkat inqtriens: £·« *foetetet luci & tenelrit ?* y«« erevntfia *Ctrifii* ad *Belieit eet pit cexfafttt ttat/ri» Dei* «em *Mit?* Et fummi confiiiarius verbi admonet, dicens: *Si* fari *dixerit ei* aw(ftc- *De/n! cetera.*

OaixavATto Gasr. Corsar t ii S. J.

Epiftolam haae prime, adldlr Catvlta ln Ceauneat·- »lia .· vamqu· SUpMano kalc acftr· tribal' . Et r«a« q»is»m proA«* ««a partir»·*» μ - ρβ<· ad Staphanum VIL qu«m lpΓ· VIII. apwlUt - Cur a·'·* »·«·- *urt alites › Si Staphaae V. tribut —— pofit , canfam mill·* sffsrt.

CP AD STEPHAN1 VÎ. PAPÆ EPISTOLAS
AFFE AT *D I X.*

ANNO CHEISTI Py".

TJPiftolarum Stephani VI. appendix nulla,que Lu detur , occurrit . Epiftotai tamen ejus ad Fuiconena Remenfem archiepifeopum argumen* turn fuppeditat Fiodoardus lib. iv. cap. iv.

AD FULCONEM REMENSEM ARCHIEP.

Llteras fuas a fe fufcepifie fatetur, ipfius non admittens , immo reprehendens excufatiostem, eo quod alii homines eamdem fedem adi* rent, ft ipfe fateretur firn fibi adeundi non fitiffe conceffum. Denuntiat ergo fynodurn fe per ntenfem Septembrem immittentis indi&ionit quin· «decimas certiffime celebrare ftatuiffe.· ad quam cenfendo vocans hunc archiepifeopum , monet exprefle, quatenus omni mora repnlfa omnique excufatioae amota , eodem tempore fuam fpecialem prsfeotiam eidem, Spnodoque omnino exhibere maturet ; quod fi, prstermiferit, cano* nicam in eum ferre feotentiam minime retraâabit.

étgallicana synodus

Za fM *Fenetf ceefx vixJicetoe, tf frifiiti aS iUe ertoutinet aJniffa creJemtur,*

Circa finem feculi IX. habita.

1W4. STnodi hujus, incertam quo loco habita , nuda puisque mentio fepereft in fragmento Ro* mani concilii II. fob Joanne IX. in caufa Formofi celebrati. Interrogatus in ea Syoodo Silvetier Portaenfis, num *fiifit* ns Jjaafam Fronde, *refpfaüti letnfié·* Ex quo Silvefiri refpoofo minime ambiguo » neque cunAanti deducimus Synodum illam Formofo favifle; alloqui enim epifcopos non fine excufatiooe quadam id sCrmaffet ; uti reipfa feftnm fuum excufavit , cum interrogatus , an reipfa interfuerit Romans Synodo Formofo averis, *reJfnJit: iittr/ni t fti* cm-*9e.* Quis vero fynodum hanc indixerit, ignorare me profiteor. Facile tamen opinaremur Fu!·cooem Remenfem, qui Stepbanum habuit adverferiam, Formofam vero in primis amicam, foedam illam pontificii cadaveris abfeifliooem deteAantem , fynodum hanc , five fuperftite adhuc Siephano, five eo jam fublato, ooegifie. M

ch™"? 8Θ^»»8®«8ΘB»ï6Bi»βΘMΘi®HΘii®»«8ΘHβïΛ-- Chk»ti

CONC1L1ABULUM ROMANUM' *"

in causa Formosi papa cilirätüm

Anno Domini dcccxcvh.

kA. cooci- IN hac pieudo-lynodo, cujus *a&t* reciiantur in- * ira in conci!to Romano fub Joanne IX. epilcopi *hi* caidinales presbyteri, qui fummo odio Formofum profequebantur, Sergius nimirum, Benedidus, atque Marinus, aliique plures homines perditiflimi, & pontificie fepulturx violatores in unutp congregati, ea que fupra de Formofo enarrata funt', dijudicarunt. Baronius anno 897. numero 6.

G. C· *V>de de^px ergatntni* Itkrtt* daar Anxi' *Iti veiitflt /eripient λ jeennt Mertee édités in opere* de *Ordt»etmihu.* .

Obfervatio P. Antonii Pagi ad an. Ch. 8pd. riu. 9

Synodal Revin· a Stephan» VI. advtrfm Formefam Indiâ· aJ »n- tpi. portinat. Hctminnui tn<m Cootr-- âu> juxi« ·4><ioη·η> CaoiSi ad an. S96. d« Iftu Pontifice flitbit . f«V *ryraaali faaaat t>* *tiitit Pea. P.pate atoaea paji ekit»"· aeeaja ajfaftttaa V ia Ja/la* pi/zv·· , *laaaaata pra aa Ditraaa , I'i^iaaiuea tf faaf ftif/IIiia aagaa/tae/r.* Ptnt«< I'bro* duo· Auxilii de hoc atgumeuro , Mtbilioeiua tom. IV. Analcâ. publicavit libellum «X Bif. Cod. Ctuium *japaa faefj tt aa^tia farata/i Papa* , qu«m ab cod«m Auxilio «ditum aou dubitat.

CONCILIUM PORTUENSE

IN PAGO NsMAUSBNSI SUB Ar n USTO

Narbonenfi archiepifc. anno Chrifti dcccxcvh. xm. Kal. Maii indidione xv.

Quo jubetur Magalonenfis epifeopus ecclefix S. Joannis Baptiftx parochiam aliquot villarum quas ecclcfix S. Andochii attribuerat, reftituere.

ILluftrante gratia fandi Spiritus corda fidelium B Dei, conventus fadus eft epifeoporum fandorum apud Nemaufenfem pagum, loco qui Portus cognominatur, in ecclefia fandx Dei genitricis Mari®, ejufdem Domini Dei noftri Jefu Chrifti incarnationis dcccxcvh. xm. Kal. Maii, indid. xv. relidente vero in eodem concilio magnificentiftimo pontifice primx Narbonenfis ec- • Gi«)<r«·· delix Arnufto, fimulque cum eo * Gilaranno epifeopo Carcaflonenfe, Agilberto Bitterrenle, Aurelio Uceticenfe, Bufone Agathenfe, Agilardo Nemaufenfe, Servo Dei Gerundenfe, Abbone Magalonenfe, abbatibus quoque ibidem venerabilibus ' fillentibus, quôrum funt nomina, Froja ex monaflerio fandi Laurentii Vernupradenfis, necnon & Vvitardùs ex coenobio fandi Juliani, Albarus quoque legatus abbatis Durandi ex monaflerio fanda Manae, prxfcntibus etiam presbyteris dc diaconibus, ceterifque ordinibus ccclefiafticis, & plurimis religiofis laicis in modico numero. Quidam venerabilis presbyter Adaifredus nomine, una cum patrono ecclefix fux, vocabulo Pharaldo, protulit querimoniam fuam in fupradidorum prxfentia adverfus Abbonem reverendum Magalonenfem epifeopum, eo .quod ecclefiam, qux eft in honorem beatiflimi Bapti-Θ ftx Joannis, loco qui dicitur Cocone, illi ab eodem epifeopo Abbône adtributam parochiam ejufdem ecclefix ex parte fubtraxerat, in villa Cocone, vel in fuo termino; fle nifi ipfam parochiam haberet, nec ecclcfix ipfius nec epifeppale fervitium fe pofle facere queftus cft. Prxlatus vero antiftes Abbo dixit, quod jam a longo tempore ipia fandi Joannis ecclefia parochiam, quam idem facerdos Adalfredus vel patronus ejus Pharaldus quxrcbant, in prxdidis villulis non habuerat, fed potius ecclefia fandi Andochii in eadem villa Cocone pofita, eas poflederat. His vero inter fe fuper hac querimonia altercantibus, reverendi prasnominati ptrfules percontati funt, qualiter aut ex quo tempore prxdidx decime ab eadem ecclefia fandi Joannis fubTatc fine, vel quo modo ecclefia fandi Andochii eas legitime poflederix. Supradidus vero presbyter, pariterque cum eo Pharaldus, refpondcrunt, quod tpfa ecclefia fandi Andochii non iegalitcr, (ed injulle eas pro feptennio tempore tenuerat, & ab antea per centum fete annorum curricula ecclefia fandi Joannis jufte atque canonice ex prxdidia villabus parochiam ipfam poflederat. Tunc fupraferipti epifeopi ab ipio prxlule Abbone exquifierunt, ut m ommous evidentilfime rei veritatem ex hac quxftione proferret. Itaque veneraodus ildem Abbo epifeopus, malens temper veritatem proferre, quam reticere, in confpedu totius fanitx coadunationis epiicoporum, abbatum, cetero» rumque facrorum ordinum, atque religioforutn laicorum ibidem adfiftentium, profeflus eft prx. didam parochiam ex jam dido loco' Cocone, exceptis ipium Alodem, ' qui fuit de epiteopo Maldoraari, vel etiam eo quod Aloardus ibidem comparavit magis jufte & legalitcr ad ecclefiam S. Joannis Baptillx debere pertinere, quam ec* clefix fandi Andochii, quae nuper inftruda *fuerat*, defervire. Audita vero fandiflimi epifeopi, omnilque colledx fynodus, hujufmodi rei prolatione, omnes pariter, epifeopis quidem primum judicantibus, decreverunt ut ecclefic fandi Joannis Baptitlx immo Adalfredo presbytero, atque Pharaldo patrono ipfius ecclefix, parochia prxdidarum villarum redderetur, quia longo tempore rationabiliter eam jam poffedcrat; & quod injufle

........— fte per feptem annorum curricula amilcrac, jufte A & canonice iterum redpere mereretur per om- °'ucn 'pforiNB reftum judicium. Prnlibatus veto prsfnl Abbo perspiciens reftum lac « fe judic'oai · *^lae **U* retraftatione ipiorum paruit frseeptie, reftituens in confpeftn omnium pare* chiam fandi Joenuis ecdefia , quam olim injufte perdiderat. Vifum eft autem univerfo celui faeftorum epikoporum, ut pagina fuper hoc fcripturs exararetur, atque roboranda eorum manibus deferretur : ut deinceps mtniftri ejuidem ecdefis fanfti Joannis nuilam ex hac re molcftiam patiantur.

Ego Abnb humilis fedis MagaknenGs epifeopus, f.

Arauftus fanfts NarbondoGs cccleGs humilis epiicopus, C

Servus Dei humilis epifeopus fedis Gcrundenfu i

Froftuanus humillimus iedis Bittertenfa eptfcopus, f.

Seraldus archidiaconus, f.

Sanno arcjudiaconus, L

Defiderius presbyter, f.

Nantigilus arebipresbyter, f.

Mito arebidiaconus prefens luit.

Romanis presbyter prafens fuit.

Remingas archidiaconus.

Modicus Georgius facerdos indignus , ac mohachus exiguus hue fupra.... manu...

OasEXvario Gabr. Cossar nt S. J.

Bllt«'ttnlîa tn aQl, buiut cwncitll Agilbcrtu· atti(ir; in iubictipdanibm, PruAntrim. Naqva l»r«m. <»· rirait lafhumenmm *publieam <a* Blrr<rr«nG *tab·!·f*to F<·-laiom « SamirurrlunU Irattiba·,c> qua inttlllgltu· , fulff« Frafluariam «alfrapuiu BhtcrrcnGim hoc «ana »»?. x«i<. Kat. Auguk.. Nullum ta<ua «star, quart (ci«m , autiquitatli rueaamciMum , quo danamur au aculcm aono., Km. Kal. M«µı. qui aft liujua coudlli diet, ie* alT«t tedafia ifflut aniHlaa i an (uparaTit A(iibart«a ·· Nam qaod RagiaBdum Inter boa haAtoai Samounbani ftaioeW, eno ehuntur (aOlmoaib concilll Magaloaanfla ·pra Juncaflaa, aaao , ut acqimaroac, onmumanmme nunagalino quarto alabraii, qu· omoMraiar RaginaUut B«tairanGa cptfropui. Sad concilium iftud BUM poq. cb' ltbratuni fuiSa fuo *loto* laialligta.

ANNO CHRISTI »♦> M·

SYNODUS ROMANA

ANNO CHRISTI S.». s»a.

A Theedere pepa, pre refiitaendir dtricit a Feratafo papa trdinadj , tf a Stephana F7. *depofids.*

Anno 898. celebrata.

E· M..C •Zsf1*"P '* f^>Oncilii hujus a Theodoro papa celebrati fuf- C * Picioocm â**quam mihi ingeftit id quod olim legeram io traftatu Auxilii de ordinabo* nibus rormofi cap. IV. in hanc fententiam : *Eat fett papa Stephaaat feter* in Ecdefia vefiiri prtMeit* (Clericos nempe a Formofo initiatos) Papa *Theedanu,* f«/ ahpaa dr ardioa/iaas *Fareefi* m> /«is, *tf wfiiri, (f faam* agert *eficinect precepit.* Hcc de admiflis a Theodora ordinationibus a Formofo celebratis, quas Stephanus papa infeftas judicaverat , difta effe nolram , nec nili ex concilii cujufdam fententia id commiffum ab eodem Theodoro arbitrabar . Nec vana me commcntaium, tunc demum intellexi, cum h*c verba offendt in fragmento adorum Concllll Romanl a Joanne IX. pro eadem Formoli caufa celebrati, quod c Mabillonii Mufxo Italico to.1. part, x Venetus Labbei editor to. XVIII. ad aun. 904. exhibuit : *Veit Denunxt papa at legatar ftasdut a&a a Tbioéer» papa. Et faljaae efi, Tuac* 4a»Na (Taurincnfis epifeopus) *dttut: Caaetueoat tfi» at eat jafit daanaiat , refiitaatar , tf caaeeica Jarvetar* dr *eapekatit fenteetia,* En igitur concilium fub Theodora, a quo ordinationes FormoG, a Stephano VI. rejeftc, admittuntur , Ac approbantur.

anno CH RISTt

CONCILIUM REMENSE

anno CH RIS TI

IN ECCLESIA S. MaRIÆ, PR4UIDE HeRIVEO ARCHIEPISCOPO,

In quo anathema diftum in eos qui Fukonem archiepifcopum occiderant, pridie Nonas Julii anno Chrifti oeccc.

ANno Dcccc. dominies incarnation», pridie D Nonas Julii, primo feilicet die quando ordinaius eft Heriveut in archiepikopstu Remenfi epiicopus, lefts eft excommunicatio h«c qua fequicur, in ecckûa fanfts Maris Remis, prxfcntibus epifcopis infrafcriptis.

Heriveut nomine, non merito, Remorum ar- Who chiepifeonus ac Nebis Dei famulus, * VVidoRotomagenuum erehiepifeopus, Riculfus Sueflsonom * Huil· epifeopus, * Heidito Noviomegenfium epiicopus, Dodilo Camcracenfum epiicopus , Herinandus MorinenGum epifeopo», Otgarim Ambisnenffum epiicopus , Honoratu» BelvacenGum epiicopus, ManlioCatalaunenfiutn epifeopus, Rodulfus Lauduneuftum epifeopus, * Orfridus Silvaneftenlium Oig^.I epifeopus, Aogelrannus Meldenftum epiicopus .

Notum fit omnibus ubique fanfte Dei ecclefise fidelibus, tam clericis quam laicis, quod pes At commifla nobis omnibus eccielia nimia perturbatur triftitia , pro inaudita re poft perfecutiontm temporis apoftolorum , eorumque fuccefforum , de occiGone nimirum patris & palloris noftri

I Hoc Concilium locandum Tub Joanne Papa IX- qwi Meofe Julio anni poo. Pontificiam fedem occupabat ut docet Papua.

anno CHRISTI

nofiri Fukcnii eb impiis impie perpetrata , qui pro regni utih.ate & totius lauds ecclefi* flatu pro viribus die noâuque defudans, ac feiflum pro defenfione omnium ecciclfiarum in boc regno confiflcntiut» muro proteflionis opponens . (Res enim carum a Balduino comite filio Baldumi ac Judith , contra omnem legem divinam & humanam pervadebantur) ideo ab ipfius Balduini hominibus Wmeemaio, Everardo fle * Rotleldo , ceteri(que eorum complicibus interfeflus cruaciiÆme occubit. De cujus morte totius eccicfi* ordo atque profirflio merito contriflatur , & lamenta compaflionis ex intimis cordium fu(piriis emittit. Quia igitur tale ferius nofiris in temporrbrts perpetrare non timuerunt, quod antra nift forte a paganis in ecdefia non auditum, quia non eft a(lum : in nomine Domini , & in virtute fanât Spirites, necnon authoritate epifeop;s per beatum Petrum principem apoflolorum divinitus conlata , iplos fands matris cccleflz giemio iegregamus , ac perpetus malediâionis anathemate eos condemnamus , ut eorum ahquando per hominem non fiat recuperatio , nec ulla inter Chr.ftianos converiatio; Sintque maledidr in civitate, malediâi in agro , tnaledrâum horreum eorum , & malediâx reliquis eorum , tnalrdiâuJ J.uâus venins coiuin,"& huâus ter- A r* illorum armenta boum fuorum , & greges»—.— ovium iuarum . Malediâi Bot ingredientes 4c egredieotes, fintque in dorno malediâi, in agro profugi. Inteftina in fcceflu fundant ficut perfidus fit infehx Arius, veniantque fuper illos cmnés ill* maledifliooes, quas Dominos per Mopfen in populum divine legta praevaricatorem fe elle intentavit. Sintque anathema Matanatha , de pereant in fecundo adventu Domini. Infuper quicquid malediâionis facri canones, & apoftolicorum virorum decreta decernunt fuper homicidis , & facnlegis. Nam illos facrtlegorum nomine notamus, qui in hunc Chriftum Domini manus mittere aufi funt. Omne fuper illos, ac perpetuum interitum , per juftiflimam divin* aoimadverfioais (eotentiam, congeratur. Nullus ergo eis Chriftianus vel Ave dicat. Nullus presbyter miftas aliquando coram celebrare, nec fi infirmati fuerint, confefliones eorum recipere, vei ücrofanâam communionem eis, nifi refipueriot, etiam in ipfo fine vitx fu* prefumat unquam date: fed fepultura afini fepeliantur , & in fierquilinium fuper faciem terras fint , ut fint in exemplum opprobrii & malediâionis prefentibus generationibus & futuris . Ei fient tue luceto* de nofiris projeâc manibus hodie extinguuotur, fic eorum lucerna in «ternum extinguatur.

anno CBJ^'n

• Rarlride

CONCILIUM COMPOSTELLANUM

Anno Chrifli dcccc. i ii. Kal. Decembris

SY-.oài l>ujui b.iie r Jfinj PtltO de Marce Fari tpSui , qua tn Auionenfn ecclefi inr. /Era occccxrxv 11 j. 111. Kalcnd. Decembris, concilium apud unctum Jacobum in Gallicis celebratum eft , cui interluerunt oâo epifcopi · In eo Cttiarius abbas, cleâus & confccratus c.l archiepilcopus province Tarraconcnfis . Ferum hmc mftitutiont intcrccfleriint , Natboneni›s archiepilcopus , & Hilpani epifeopi Narbonenti metropoli tubiefli. Quaic Cetarius Romanum pontificem appellavit.

Observatio P. Antonii Paci
ad an. Ch. ycc. n. Î. & ieq.

Ccncil.i *CctnerjlciJeni* epocha der.'.» tenebris circumii.!'! , illud tamen jnno nongentef.mo ieptuagelimo primu conjucfatum iu He , nobis hic demonftrandum . Eo <4.riih anno LV/c.·.*. Barcir.cnenfis Gomel ad limina Apof-olotum Petri & Padi eft cum *Haitone* Ep icopo A'llonetili *fc Gebert.'* Monacho Aureliacenh , obtmu.11)ne a Joanne i'*pa l us Ic. nominis XIll. ut Tai raconeats pt<iv,:n<;«e Meriopoliticum ;us traniteitrn.r *3d* Aulonenlem . & utraque Ecdefia uniretur . Jlii.a cifcinmi ex luerit eniidtm Pontificii a Didaco J>b. s. Hifi. Comitum B.rr> monenf.um cap. ai. recitati» , mfrriptifque rfr/.-pr/.c.·'./ *atque Efi/copti* in Gaflurum partibui confiitucis . in m enim Joannes Xill. *de* Boretfo Comite ait *; Quefue e> nobu quemadmodum Tarraconenjem .Archiepiscopatum , qui oli» caput m ilii*i *ptrttius fuerat , ionenfi Ecdefia /abderem»* , eo *quod if/a jam difta cnitai Tarraconeujit a Sarracen't capte , f-fore dchtuta nullum recuperandi locum aut inhabitandi ufaue badenut repenrt valeat* , propter quam cautam Piatdeceiforaiu lecutu» auAontatetn amodo dc utqiie in perpetuum roboiac & confirmat , ut Aufonenf S Ecdefia poteftttem & Primatum Tarraconcubi Eccleliae habeat , *ir ut cm»et Eftjcooi ju^ragnnei ejufdem 1'arraccrtenjif Etcle/ne ad -dmonenjem Ecclrfa.n confugiant*, & quando ahquit ex ilh» ab hac hsce mijiavent . luCxelfor iitiui ab Aufonenfi Archiepifcopo , qu: a Seie Apollolica confirmatus ell, *eonfecret»^. &c.* *'uflrif.Qi>c>iftum per manum Ceargii Notarii & Secretarii ff Serviciant SanH«e Romanae Eccleji* , in me»ie Janua, rio , indictione quarta decima* , ideoque anno nongentelinxi leptuageiimo primo . Antonius quidem Augulhnus in Archierifcopis Tatraconenfibus has literas ad annum CMLXXXV1. quo Joannes XV. Eccleliam Humanam regebat , & iadiâio XIV. in curlu etiam erat, revocavit ; (ed Didacu· laudatus epus hac in re errorem certo arjumento confutavit .

Quia veto hec innovatio fafla fuir inaudito Archiepiicopo Narbonenii , cujus *Hatto* fuffrajaneu» erat, ea fffcdum non habuit , neque *Uatlo* , neque *FrujuMi* eius fucceflor fe fe unquam Ardnepitcopos appellarunt. Verofimite eft , *Hattonem* dignitati libi cooceliae renunci«fe, *ne* Narbonenlis Metropolitani aliorum Epikoporum odium in fe concitaret . Sed quidquid fit de aac coni-ftura , ex laudatis Joaonis XIII. itteris intelligin iit , *Concilium Compofellanntn* poft menfetn Januarium anm nongentefimi fepeuagefimi primi coaftum fuifle . Levitur enim in chartulario Ecclefi* Aulostenfts, vulgo *b'iquenff* , Epiftola *Ccefani* Abbatis fanA* Caecili* in Monte Serrato ad Joannem Papam data , in qua narrat , fe ordinatum fuifle Archiepilcopum provinei* Tarracenenh» in Synodo Compofteliana , fed cum pof.ea in provinciam profeâus effet, gravem cootraditionem le pailum a *Petro* Barcinonenft , *^tnmlfo* Genindenti , *Hattone* Autonenfi , *yvijano* Urgellitano , *8c Fmerica* Metropolitano fedi» Narbonenfis , & Papam deprecatur, ut libi adverfus contumaces auxilium prnetlec . Neque mirum , Antiftites hos *Cafarium* non 4û-lcepiile ; cum jam antea eodem fe modo erga *Hattonem* geffiffent. Porro confiât , Joannem Papam XIII. ufque ad menfem Septembrem anni CMLXXII. in vivis fuiffe , eodcinque Chnfii anno Hattotii in Eccleliam Autonenlem iucceiTifie *Eugjferum* feu *Frujanum*. Baluzius emm in Appendice Mare* Hifpanic* pag. <vd. & feqq. recitat AAa confecrationi* Ecclefi* monanerii fanAi Feneditti de Bagis, in quorum tine habetur : *^i3α hunt h«ec jub *ra Cbnfi fofl miilefima anno trahoationif Jomlaicte DCCCCIXXII. tnfi3te»e XK. die nattarum tertium Decembrium , Luna XXI11. anno bit nevenie regnante Leutbaric* , teu anno XV11L Lotharii Regia , qui anno CMLIV. regnare coeperat. Sed loco, *die nonarum tertium Decembrium* , legendum , *die Nonarum tertium Novembrium* , in quem Luna XXIII. juxta veterem Cyclum IV. incidit. Huic confecration: prriences fuote *Peti»·* Beicinoncnfis, & *Vv>[anuj* Urgellitanus Bpifco-

ANNO CHRISTJ

deopi , fle confecratio a *Fmiiftro* Epifeopo Aufbnenfi A faAa. Quare Antonius Auguflinus loco citato iiteras a Joanne Papa in gratiam Hattonis datas de Joanne XV. male interpretatus eA ; cum antequam hic Papa renunciaretur, *Hette* fupremum diem obiiffet.

Nunc itaque certo epochs Coucilii Compofiellani nobis innotefeit ; in eo enim Gr/erMu Arehiepifcoous Tarraecnenfia diAus , poftquam Harse juri fuo ceffk, &ta men cum aliis Catalauni* Epifcopis interceffione fua prohibuit, ne *Ceferier* ejufdem Archiepifcopatus poflefiooem imret . Cumque idem *Hette* ante menfem Novembrem anni CMLXXII. e vivis exceffeiit , perfpicuum eft , Concilium iftud, vel anno CMLXXI. vel infequenti habitum. At illnd ad priorem annum pertinere demonflrant ipfetmet liter* , quibus Coflartius Tum. IX. Concil. aliique Viri dodi innixi Synodum (pMt^e/feMi* anno nongeocefimo affixere ; e* quippe liter* ali* non funt, quam liter* Csfarii memorat* ad Joannem Papam date, quarum, quidem nunseri depravati , fed qui ex mox diAis ceno emendari poflunt. In iis dicitur Ccfarii ordinationem peraAam *tere DCCCCXXXnu. III. Kel. Decembrit*, id eft , a oho Ch ifti dcccc. quo fbrfan Cefarius nondum in lucem prodierat . Is itaque anno cms.xxi. die viceftma nona menfis Novembris io Concilio Compoftellano confecratus fuit Arcbiepifcopus Tarrsconenfis , & librarius loco , *ra *MIX.* perperam pofuit, *tere DCtCCXXXVTII.* nec fuvat dicere, eo Chrifti anno diem XXIX. mentis Novemb. in feriam quartam cadere, quia in Catalaun>a & paffim per ifta tempora neque Epifcoporum ordinationes , neque Eccleiiarum confectattones diebus dominicis temper fiebant , ut de Concibo Ovetenfi kr quentes jam diximus anno fc. dccclxxxii. Harum literarum a *C^Jerto* feriptamm exemplar ab imperito librario facile in numeris depravari jrotuit cum Hifpani diu cifras a decefloribus fuis ufurpatas ignorarmt , e*que noftra tantum State e tenebris erute fuerint , ©bliti , inquam, erant, hanc citram X. denotare XL. ftc T pro mille ab illis adhibitam, qui ideo multarum literarum fubfcriptiones , in quibus e* reperiebantur , depravarunt. In autographo literarum *C*ferii feti*peum fuit, *r« TTПZП. id eft, *ra MVIIII. A librarius interpretatus eft , *DCCCCXXXVTU.* Sed undecunque procedat error, jam is manifefte apparet. Joanne XIII. menfe Septembri anni CMLXXII. demortuo La illa *Hettoeum* inter & *C^leriem* exorta , non decifa reitAa eft , cooatufque Caefarii fraflra fuit, qui tamen feroetipfum Tarraconenfem Archiepiicopum profiteri continuavit , ut difeimus ex Literis Berengarii Comitis Barcinonenfis anno MXXUI. datis , in quibus ait , proavum fuum Suniarium confirma(Te Abbatiam Sana* Caecili* in Monte Serrato, *fer feritteram* , inquit, *ehtetneit ftue ite fetejUtt jeee Ji8t eeâeehi , ite qtte etiem fermeafit tefqee ed ttmftu Cttferii, qtti fnfitcbehtr (e .Arcbtefijcofm» Terrecmee*[em efe* . Has literas referunt Didtcus citatus c. 1). * Balux, in App. Mare* Hifp. p. xojj.

Hanc difficultatem examinavit idem Baluzius lib. 4. Marce Hifp. pag. qoq. aitque difficile videtur conflituere tempus quo ifta aAa funt. Nam in Epiftola Cefarii, quam oportet aut falfam efle aut interpoliatam . ordinatio ejus peraAa dicitur Kra occccxxxvin. III. Kal. Decemb. quod tnxnifefte falfum eft . Nondum enim erat .XriNrpi/cspt nomine infignitua anno dccccl xxi. exeunte, quo BenediAus VI. Papa Privilegium ei torn Abbati tantum faoA* C*cili* concedit . Neceffario autem oportet id contigifle anno fequeoti , cum eo anno conflet Epifeopum Aufonenfem fuiffe Frajemu» Hattoois illius fucceiiorem ; qui cum alus Epifcopia repulerat etsmdem *Cteferiam* ab adminiftratione provinciae. Ita Vir eruditiflimus, qui poftea in Appendice recitat Epiftolam BenediAi Pape *Cteferie „4lbe- t» vtteerebtiit ctnobii [aa8<r Ctecilitr* Messtir *Serrati* inieripeam , datamque fn aaea/ir DViCefen'· dir XF1. f»d-d/w *XX.* (eu anno Chrifti dccccl xxi. At eo anno *BeteediSee* FI. ut ex didis liquet , nondum Pontificatum gerebat . Secundo , literae Ccfarn ad Joannem XIII. quas germanas At genuinas effe in dubium revocari non debet cum alioquin *Ctftriu fe* fe Tarraconooleno Epifeopum appellare aufus noo fuiffet F<eftancur , hunc *IU. KeJ. Decerni.* ArchtepHcopum ordinatum , quod nonnifi de anno CMLXXI. intelligi poteft ; cum in iis Hsrtomr adhuc viventis mentio fit, qui tamen anno CMLXXII. ante diem illum vitam cum morte commutant . Tertio , non bene Vir doAiffimus literis Joanms XIII. ad Hertam* , quem ^ircAfqpf/capvm *Terracvenfettt* fe fe renunciaffe fignificat , cum anno CMLXX. conneAit, cum ex earum fubfcriptiooe pateat, eae anno fubfequenti feriptas, ut mox oftendimua. In literis itaque Caefarii ad Joannem XIII. annua tantum cras Hifpamc* corruptus , «eque certo C«srf«« Owp<}Pc/Z«i*«Ms anno CMLXXI. indiAum fuiffe eemonftrant.

Quoad literis *Beenti81* Papc, incertum, an e* BrsscdiAe *Kl.* vel *BeeetiiSe VIL* adfcribend* nnt , certum tamen errorem in indiAionem irrepfiffe , cum nullus utriufque Pontificis annus in indiAione XV. inciderit . Quod li mdiAio illa messdofe, quod non raro contigit , deferipta fuerit, mirum videri non debet, Brwcdi-Amb FI. vel FU. *C*fariam* Arcbiepifçopum Tarraconenfem non appellafle, quia vanus ille/titulus a Pontifice datus Catalauni* Epifcopos non7 turbare non po» tuiflet. Verum eat liter* de falfitate fufpeA* videntur , eoque tantum fine confiAat, ut roonaflerii Ripolleniis Abbates, magis ac magis fa polleflione Monaflerii fanA* Cccilie confirmarentur . Nam prater fubferiptioma faliitatem referipti ftylus ab eo diffonat , quo temporum illorum Pontiheea Romani utebantur ; Pontifices quippe Romani neque fnccefforibus poteftatem, res prout fibi melius vifum fuerit, ftatuendi , auferre poffunt : neque eoldetd excommunicant ; & tamen in iifdem literis legitur *t* SSamrmes *effere fai itviat iuéictt ebttfleUaru & aeetbeamti/ teUrdiftioee, at nttllat anqaett» ··/!rente» jaccefforM» Ftttttfieee» prte^teel aliqaaet ttiae Mt* l *iave/ueine i» rehu ipfat Boeejerii fecere.* Tum de Abbate tnonafterii tanas Caeciliae fcnbit , *vel λ noflre metre EceUfie Keme*-IM ; *vel e qwttetqttr velaerit Efifcefo fer tmjtrem eeBeritatem liken orMneter.* Non memini autem me feJ;iffe aliquem Pontificem Eecleiiam Romanam *Metnm »em* appellaffit, fed tantum *Metrem veprem.* Denique anno MXXIII- quo BcrrxgdrtM Comes Barcinonenfis partibus audiris Abbatiam fanAe Caecili* monafterio Rivipullenfi adjudicavit, ut videte eft in ejufdem Berengarii literis mox memoratis , monafterii faoA* Cecilias Monachi nulla privilegia exhibuere adverfus Rivipulleofcs , fed in fola poflefiione , in quam per vim ^itumifli fuerant, totum fuutn jus fundarunt. Qnod fi paucos ante annos *Bnediffet P1.* vel FU. aliquid in favorem monaflerii lanAs C*cili* flatuiffet, hac ia caufa taciturn non fuiffet. Qpifque tamen judicio fiso hac in re fruatur, dummodo certum maneat, *Coteciliem Conefefelleteam* anno CMLXXI. coaAum fuiffe . Baromus ejus non meminit, ied hic tantum de Dedicatione Ecclefi* Compoftellan* hoc anno faAa verba facit . Verum illud nobis praetermittendum non fuit , nec brevius tradari potuit.

VITA ROMANI PAPÆ.

Roasnst

Romanus patria Galcfianus , paire Conftantino natus, faâus eft pontifex aono Domini cccc. Sedit menfes quatuor & dies vi- 8'nl' Aâa Stepbani contra Formofum habita, plane improbavit, & Ludovicum IV. filium Birfonis, poft fugatum Bcrengarium , imperatorem coronavit. *Lait^readas.*

EPISTOLA I. ROMANI PAPÆ ad Riculfum Epifeopum Hclcnenfem.

M»«» Hi

Tj Omanus Epifeopus fervus fervorum Del reverenïiffimo & fanftiffimo Riculfo Epifcopo fanâx Roflilionenfis Ecclefiae & per te in eadem venerabili Ecdefia in perpetuum. Quotiens illa a nobis concedi poftulantur qua fanÔarum EccleGarum utilitatibus congruunt , dec^t nos libenti concedere animo & petentium xdefideriis congruum impertiri fuffragium . Et ideo, prsdifte Kiculfc fandi(Time Epifcope , ad fandorum Apoftolorum Petri ac Pauli faodiflima limina caufa orationis veniens, noftro apoftolaiui fuggc&fti quatenus eandem fandam , cui prsefle dinolcens, Kofliionenfem Ecclefiam cum cellula fandi Felicis & villa que vocatur Toren-

rente, feu fit villa quz vocatur Alamannis atque A

anno chmisti **** Spedotia, & pro congruentia Ecclefia tua, à petrafiu fuper fuam clauftram, atque cellulam faofti Juliani, cum aquis t molendinis, necnon terris dc monte qui vocatur Auriolum, cum omnibus generaliter ad eas pertinentibus, & quicquid Miro qui dicitur Comes in eandem tuam Eccleflam conccflit, necnon & villare qua vocatur Nogaretnm, & cetera omnia que a piis Imperatoribus ac Regibus vel ab aliis Deum timentibus viris in eadem Ecclefia coliata funt vel collatura erunt, tam in ipfo comitatu quam in aliis locis, in ipfa praenominata faoâa Roflilio nenfi Ecclefia confirmantes, apollolatut noftri privilegio muniremus. Unde nos, cui omnium Ecaefiarum Dei cura cotnmifla efl, falubri tuz B petitioni faventes., inclinari precibus tuis, quia ccclcfiafticam rem per vigorem immutilatam fervari cupimus, per hoc noftrum apollolicum privilegium (upraicripiam fandam tuam Roflilionenlem Eccleflam cum eundis rebus przdiftis apoftolica auâoritate nobrs io beato Petro Apo(lolorum principe concefla munimus, perpetuoque illxfam permanendam confirmamus, una cum Ecclefia fande Mario: a quadam fcemina nomine Anallafta, quz & Mater vocabatur, conftrufla, turque Erelefie (ubdita coniiflente, ad annue perfclvendum in prrfata tua Ecclefia penfet (olidum unum : confirmamus etiam mibi juile & canonice medietatrm telonei & traficz (eu mercati cum pafruaiio, & medietatem (alma- C rum, omnefque Ecclefrss ad eamdem Ertlcfiam in RoHilioncnfe pertinentes fit confluentibus a portu Jardonis ulque ad mare, fit a termino Narbonenfi ufque Bafillunenfc, fic quicquid, ut przdiftum eft, idem Mtro memoratus Comes mibi conccflit, nernon fic villaie ipfum quz vocatur Nogaretum, fic alia quz piorum Imperatorum ac Regum reterorumque Chrillihdelium ibi decretis coliata lunt vel ubicumque coilatura erunt; juile fit canonice flabilimus; fi tamen juile fic rationabiliter a nobis petiftis, fic ab alus hominibus minime detinentur. ka quoque ut nulli homini fas fit in iis omnibus^ quamlibet tibi tuilque iucretloribus Epiicopis generare calumniam aut qoaleicumque contrarietatrs face D re : quia nos volumus ut uniulcujuique E clrfiz privilegium inconvulfum fervetur. Nam de monafleriis eidem tuz Ecclefix canonice competentibus fimiliter (latuimus fubdiia exiftere jitfta petenti. Si quis autem Comes aut judex publicus vel quahfcumque alius homo contra hoc noflrum apollolicum privilegium qualicumque tempore, quod non optamus, agere vel contendere praefumpferit, five ea que pro divini cultus amore (latuimus in aliquo frangere lentaverit, fciat fe anathematis vinculis innodatum fic a regno Dei alienum. Qui autem verus cuflos fit obfervator excurrit, benedi&ionem & gratiam

A.Xh.Isr· a Domino Deo noftio confequi mereatur. Benevalete.

Scriptum per manum Gregorii feriniarii S. R. E. in menfe Oftobrio, Indidione prima, Idibus Odobris, per manum Stepbani nomine Calatoris fanftz (edis apofiolicz, Imperatore D. N. piiflimo PP. Aug. Lamberto a Deo coronato

/“”' co·· Î.iΛ>. mjBna * imperante anno vI. fic ‘ pontificatus anno vi. Indiûione prima.

EPISTOLA II. EJUSDEM PAPÆ

ad Servum-Dei Epifeopum Geruodenfem.

anno chiusti >♦·-

ROmanus Epifeopus fervos (ervorum Dei reverentiflimo Servo-Dei fimfias Gerundenfis Ecclefia Epifeopo fic per te in eadem venerabili Ecclefia in perpetuum. Sicut per donum (anâi fpiritus beato Apoftolorum principi Petro fic czleftis regni clavigero ligandi atque folvendi ab ipfo Domino tradita eft poseftas, evangelic* lubfequente leAioue, que inter cetera ait, Tm *et Fetem, & Juper bttm* pe/raw *Ectle*riw uvear*, fit reliqua, ita (edes apoftolica canonica regaliquc auâoritate fuftulta omnibus Ec. B defiis Dei per univerfum orbem diffafis fu(fragia fic julla poflulationis fubfidia ut przbeac, tam divini quam humani juris ratio poflulat. Igitur veniens jamdifte Serve Dei venerabilis Epifcope ad fedem apoflolicam, fic Ecclefia Gerundenfi juile fic canonice recepta, expulfo inde Hermomiro depofito fit excommunicato, iùggeffilli nobis quatenus hujus apoftolicz noftrz confirmattonis privilegio confirmare deberemus omnes res immobiles ejufdcm fanftz Dei Ecclefia: Gerundenfis in honore fanftz Dei genitricis femper virginis Marie dominz noftrz : ubi beatus Felix Chrifti martyr corpore requiefeit, hoc eft, domos, plebes, cellas, Ecciefias, villas, fit infulas, Majorica fcilicet fit Minorica, feu curtes, C parrochias, -terras, vineas, prata, filvas, una cum familiis utriufqtie fexus, cum omnibus adjacentiis feu peninentiis fuis, que a piis Impeiiioribus vel religiofis viris vel ab aliis Deum timentibus in eadem Ecclefia Gerundenfi coliata funt, ficut ipfe nunc ufque legali ordine tenere videns. Unde falubribus petitionibus tuis inclinati decernimus fit a przfenti prima Indidione per hoc apollolicum noflrum privilegium roboramus fit confirmamus fit in perpetuum (latuimus fic in uiu fic utilitate ejuldem Ecclefia» Gerundenfis, cui pnrefle dinofeeris, id eft, omnes domos, cellas, Ecciefias, villas, curtes, parrochias, tertas, vineas, prata, filvas, una cnm familiis, fic alia omnia quz ab Imperatoribus dc D religiofis viris vel ab aliis Deum timentibus in eadem Ecclefia coliata funt vel conferenda erunt tam m ipfis comitatibus quam in aliis locis, fimul cum rafica feu pafcuario, fub tua tuorumque iucceflorum ditione ac poteftate omnimodis confirmamus, ftatuentes apoftolica cenfura fub divini judicii obteftatione fic anathematis interdiâo ut nulli unquam magno vel parvo homini liceat quamlibet forciam vel oppreflionem in omnibus rebus ejus facere aut poteftatem aliquam habere vel aliquem diftringere aut qualitercumque Teloneum ab eis exigere five ad placitum ubicumque eos pro quibuslibet caufis provocare przfumat, nifi in providentia fui Epifeopi caufa illorum audiatur fic canonice finiatur. Si quis au- E tem, quod non optamus, contra hoc noflrum privilegium pie a nobis flatutum temerario aulu agere przfumpferit, fciat fe anathematis vinculis innodatum, fic, nifi refipuerit, a regno Dei alienus exiftat. Quivero cuftosficobfervator extiterit, benediftionem fic gratiam a Domino confequatur. Scriptum per manum Sergii feriniarii S. R. E. in menfe Oâobri, Indiâioue prima. Bcncvalctc. A»Cb »,r-

r. .»«.·>/· Σ

VITA

VITA THEODORI PAPÆ II.

TVo<U"« »>p. λT«· * R.a>M ·»*·» 'TpHtodoruj hujus «ominis IL patria Romano pana, anno Domini * 90f'. tempore Ludovid IV. imperatoris occidentalis : fedit tantum ** o» » «x p*<re Pboiio, lurrogatus eft Ro- Adiebus vigiotî. Qponam autem die obierit» aatiquorum nemo prodit, rocentiorum fides ex divinatione comparata vacillat.

VITA ET EPISTOLÆ

JOANN1S PAPÆ IX.

IM»·* IX. η*«"P*P* •x«ai« ui * uat **· TO*nnes IX. patria Tiburtinus, patre Rampoal-Bdo oaiu* > profeflioise monachus , & ordine diaconus poft abitum Theodori fadus eft pontifex anno Domini * 901. fub Ludovico IV. imperatore. Cum Berengarius dux Forojulienfis captum Imperatorem oculis timui cum imperio privatfet, ûc cum armato exercitu Romam profedus coronam imperii ab hoc pontifice violenter extortiftet, nomenque imperatoris fibi tyrannice vindiealTet: poft obitum e/us Lambertum VVidonis filium, ante annos undecim a Formoio papa imperatoria corona donatum, Romam vocavit , ibique fynodali judicio declarari mandavit, Bercn-ç g»rii ^ Arnulphi coronationes nullas ede fit iilegitimas , utpote qu« vi extorte, penitus tint abrogandi : Lamberti vero , in quem Formofi pap«·· & fucceflorum ejus libera vota confpiraflent, legitimam & ratam efle habendam. Hac occatione principes Itali* a Berengario deficientes, Lambertum pro *rege* & imperatore agnoverunt. Cumque ex Romanis plurimi Bcrengario laver,ent , eifque contra Lambertum adhsrcrcm: Joannes papa non fatis tutum fe judicans fi Rome maneret , profeftus eft Ravennam , ibique ada Stephani contra Formoium per iynodum irrita reddit » hifque turbulcotithmis temporibus velut alter Jeremias a Deo miffus, evultit, diffipavit, fle deftruxit ea omnia, que a pnedeceflore Stephano male plant.ta atque peftime aedificata fuerant. Sedit annos tres, & dies quindecim: obiit anno Domini 905. fepultus eft apud fandum Petrum pro foribus ante portam didam Guidoneam . In cujus fcpulcro fcuiptum eiat epitaphium , quod recitat Baronius anno 905.

Ber<«c*rii * ArMiphic·. wtMtTw*

EPISTOLA I. JOANNIS PAPÆ IX.

Rcmcnicm.

• Q..I1· p«. Reicriptum domini Joannis pape ad confulta Herivei Remorum archiepifcopi de * Northmannis nuper ad fidem convertis, quorum alii baptizari fuerant, & rebaptizati, fie poft baptifmum * gentiliter vixerant: qualiter illis conlulendum ut: ubi demum habetur ablolutio fui fuorumque.

.Mbuidta («.lilibut.

Jtenter tpifctpm fervttr ftrOorunt Dei reverent/ffiat *ctnfrtUn* aa/tre *Heriwt Kemtrum nreoitpi/copt*«

VBftras fraternitatis, veftratque reverende fanditatis mellifluas literas libenrilfime fufeipicotes, ac diiigentiflime pcrtraftantcs : & triftes admodum, & vehementer extitimus exultantes .

D Maerentes itaque de tantis calamitatibus, tantifque preduris atque anguftiis, non folum Pagano, rum, verum etiam CnrilHanorum in veftris par* tibus (ut veftrarum aft rtio literarum edocet) accidentibus: gaudentes fiquidem de ipfa gente Nortbmannorum , que ad fidem» divina iuipirante dementia » converfa , ol>m humano fanguine graflata letabatur; nunc vero veftris exbortalionibus, Domino coopérante, ambroGo Chrifti (anguine fe gaudet fore redemptam atque potatam. Unde multipliciter ei, a quo procedit omne quod bonum eft , immenfas gratiarum adiones rependimus , fupplicirer obfecrantes, *tu* eos loliditate ver* fidei confirmare, & sterne Trinitatis gloriam agnofeere faciat, atque ad fu* vi. fionts inenarrabile gaudium introducat. Nam quod reftra nobis innotuit fraternitas, quid agendum fit, quod fuerint baptizati & rebaptizati, d poft baptiimum gentiliter vixerint, atque Paganorum more Cbriflianos interfecerint, facerdoies trucidaverint, atque fimulacris immolantes, idolothyta comederint. * equidem fi tirones ad fidem non forent, canonica experirentur judicia . Unde quia ad fidem rudes funt, veftro utique libramini , veftrrque ceufur* committimus expe* riendos, qui illam gentem veftris confiniis vicinam habentes, ftudiofe advertere, ft illius mores, ââufque omnes pariter, ft convetfationena agnofeere pr» ceteris valeatis. Quod enim mitius agendum fit cum cis, quam facri cenfesnt canones, veftra fatis cognofcit induftria, ne forte infucta onera portantes, importabilia illis fore, quod' abiit , videantur , ft ad prioris vite veterem , quem expoliaverunt, hominem, antiquo infidiante advetiario relabantur. Et quidem fi inter eos tales Inventi fuerint, qui fecundum canonica inftituta fe per poenitentiam macerare , ft tanta commifla (celera dignis lamentationibus expiare ™maiueiiot, eos canonice,,judicare non refpuatis- ; ita ut in omnibus erga eos pervigiles exiftatis , ur ante tribunal «terni judicis cum multiplici animarum fiuâu venientes, gaudia «terna cum beato Remigio adipifei mereamini. Manus vero quod nobis veftra fanfticas djeigere dignata eft , eo dileâionis amore fufceprmus, quo a vobis fuit deftinatum. Divina majeftas, vos, vobifque omnes fubjeftos, ita concedat temporaliter vivere , nt inteicedente- beato Petro apoftolorum principe, omnium peccatorum veftrorum vincula (olvat, ft ad CKlcftis regni gloriam fine ulla oftlutione perducat. Optamus fanftitatem veftram bene valere, ft apud piiftimum Dominum pro nobis piis fiipplicationibus intercedere.

d. nmta- ····*· ·**

No-

Nota Jacobi Sibmondi S. J.

In codfee Tiliano poll epiflolsm Joanni, fequebatur •rotixior altera ejufahm argumenti ab eotan Heriveo RemenCi ad VVitonem Motomaaenfem arcbiepiicopom fenpta, cuju» meminit Ffodoardua lit». IV. cap. X1V. ;||a hujus loci vife non efl.· edita eft autem · poft Λ epiftoia, Hincmari Jlemenfe. G c Stiui u y a *in [applrmtntii cmcilioram Galli* Herinei rpifiatam rdidtt. fuam idea Sirmnndnt exclafrrat, yaw* nihil in ta fit ·«·» Galli* prafnaaa, ac nt Gall'* qaidraa fiat mttti). Mm trft, nt «w'd in hot tallttiimt dtfiderari pofit, f«wJ rrperialar in prianbiu, ntttft Maimae iflam tdere. Ei alioqaitt tyu pr*termit1tndar caafa natta trat. Edebat biraaondai an* Gallnaitaaa ttclefiam anam ipeBaeen), not fa* ttclefiam aniverfam.*

HERIVEI REMEHSIS AKCHIEPISCOPI
AD WIDONEM &OTOMACBNSKM AXCHIKP.

Qualis poenitentia debet injungi non baptizatis gentibus, dt baptizatis, dt rebaptizatis, dt poftea amore paganico ecclefias devaftantibus, & Chrtftianitatem delentibus. Ex fententiis patrum, dc canonibus, dt decretalibus pontificum Romanorum.

Rtverendiftma ac dtUfliJima fratri & ctarcbitpifc. VVifaai, Httrotti Kemernm nrehiepi/etpar plarimam in amniaat falvatort falattm etttrmtqnt heatiladmu ftliciialtm.

UT rogaftis humilitatem noftram quserere divinis in oraculis qualiter confulcodum vobis foret his qui rebaptizari funt, dc rque ut ante bsptilmum juxta Paganilmi morem, quemadmodum lues fuum reverfi ad volutabrum, dc canes ad vomitum, ludncas voluptates nefando paganorum rim exercuere, (eu de illis qui nondum percipere baptifmum meruerunt.* prout quivimus fatisfacere precatui vellro fategimur, quantumve brevitas temporis finit. Et ut unumquodque capitulum vobis facilius fieret ad reperiendum, capitulatim in hsc fchedula fecimus feriptum. Et quia *miferteordia Damini plena eft terra* y cui & ecdefia per apoiirophem precabiliter dicit.* *Miftrerit taiaiunt, Domine & nihil earum adifli, <jua fccfii ,[) diffimulant peccata btmmam propter panitentiam :* dignum duximus, mirabile dc mifericordiffimum beati Joannit apoftoli 5c evaugelillc faftum, itnmo ipfius Domini opus piilTimum, dc confuetiffimum, fic vobis ponendo brevilfime expromendum: quemadmodum vobis notiiTimum, dt inec* clefiaflica hirtona latius digeftum.

Cap. I. *Dt S.Jatnnt Evnngeli/la,*

CUm ipfe Ephefum rediens, luflrarct vicinas dc illuflraret provincias, vidit quemdam juvenem animis acrem nimis, quem loci illius epifcopo commendavit,qui & illi gratiam tradidit baptifmi. Deinde confidens gratiae, qua fuerat communitus, eumdem juvenem remiflius habere coepit. Sed ille immatura libertate potitus, corrupte vi«tramitem incedit. Deinde a furtis, mala quarçue fenfim incipiens, demum magifter latronum in brevi effetius ell, donec idem Joannes eumdem locum tempore elapio invifens, a praefato requifivit depofitum fuumepifeopo. Et cum comparifleteumdem abfentatum efTe juvenem, afeenfo citius equo, perquifivit eum, *ac perquifito,* dt fugitanti, dixit apoflotus; Sta tantum, & crede mihi, quia Chriftus me mifit. At ille audiens, reftitit. Jam deinde tremefaâus flebit anuriffitne, dt accedentis ad le lenis genibus provolvitur, gemiti* bus, fle ululatibus, quibus poterat, fatisfaciens, & uberrimislacrymarum fisarum fontibus, iterum baptizabatur, occultam folam dexteram foam. Apoftolus vero jurisjurandi (aeramento fe ei impetraturum a (alvatore veniam pollicem, fimul* que genibus ejus provolutos, atque ipfiun dexteram, ex cujus caedis confeieutta torquebatur, tanquam jam per innocentiam purgatam deofeu lans, ad ecclefiam revocat, dt indefinentes pro eo orationes profundens, dt cum ipfb pariter do* cena crebra jejunia, indulgentiam a Deo quam ei pollicitus fuerat, expetebat. Nec prius abftitic, quam eum in omnibus emendatum, etiam ecclefie preficertt.

Car. II. *Dt S.Silvt/Irt, & Cenfiantma imperatore.*

JUvat hic & illud memorabile faâum B. papas Silveftri, erga imperatorem Conftantinum interere, maxime propter jejunium hebdomads ab *ipio* ei indiâum. „ Sanâus, inq'uit, Silrcfter, inter „ cetera ad eumdem dixit Ccfarem.* Exige a te- ,, ipfo bac una hebdomada jejunium, de depofi- ,, ta purpura intra in cubiculum tuum, ibique „ induere cilicio prollratus humo, de confitere te „ modo per ignorantiam errorem pafltim, ut „ Chriftianis perfecutionem indiceres : de ipfitm ,, faivalorem corporum & animarum JefiimChri* „ (him, non folum loquendo, fed de credendo „ prrnuncia, dc pcenitere te^multos fanfloj Dei „ occidifle. Et paulo poft. Jube per totam heb- ,, domadam cleemoiynam fieri, beneficia etiam, „ pollulantibus exhibe, de * ideos qui hce exe- „ quantur cooftitue. Et poft aliquanta. Impolitic „ S.Silvefier manum fuam fuper caput ejus (quin ,, Augufti Conflamini) benedicens eum, ac fa- „ ciens catechumenum. Tunc congregatis omni- „ bus presbyteris, tie diaconibus, cum univerfo ,, clero, indixit jejunium omni eccleGas, dicem: „ Si Ninivitae in praedicatione Jon« per tridua. num jejunium, iram Dei oftenfamqtse quam. „ promiferit, bis debita evaferunr, quanto ma> „ gis wr io praedicatione Domini noflri Jefu ., Chrifli, nos perfecuttones evademus. Lucra- „ mur animas, pacem Dei ecclefiis adquinmus, „ dc idololatria finem imponimus ! Hec autem „ facimus jejuniis, dc orationibus, ut bete «Deo „ impetremus.' dc cetera.

Car. III. *DXht B.Gregtrii adpopalttm.*

BEatus quoque Gregorius in evangelii ho milia ad populum. „ Si Deo, inquit, vive- „ re in pueritia, dc juventute noluiftis, faltem „ ad ultiniam *statem* refipifeite, dc ad vite vias, „ cum jam laboraturi multum non eftis, vel fe- „ ro venite. Et paucis interpofitis. Plerumque „ tales ante remunerantur, quia prius ad regnum „ de corpore exeunt, quam hi qui jatn ia pne- „ ritia vocati ede videbantur. An non aduoded- „ mam venit latro ? qui ctfi non habuit per atra- „ tem, habuit tamen fero per pœnam, qui Deum in cruce confeflos eft; & pene cum voce fea* „ tentie, fpiritum exhalavit vit». A noviffimo „ autem reddere denarium paterfamilias cepit, „ quia ad paradifi requiem prius latronem, quam „ Petrum perduxit. Item idem. Regnum cado- ,, rum rapi vult noftris fletibus, quod noftris „ meritis non debetur. Ab fpei ergo certitu* dine

" tudiae ralla no* maiorum noftroram qualitas, nulla quantitas frangat. Pneftat magnam veni- fiduciam latro iUe venerabili*, qui non inde venerabilis, unde lati·. Nam latro en erode- litate, venerabilia exconfeflMMie. Cogitate, ro- g®> cogitate quam fiat incomprehcnfibilia in omnipotente Deb aaifericordi· vifcera. Latro ifte eruentia manibus abftraâu* a fauce itine- ris, fufpenf** eft fas patibulo crocis. Ibi con- fallu* eft, ibi lanatus eft, ibi audire meruit : Hodie mecum eris ia Paredifo: & entera.

E)afêtât ad fttraai tftfcfata.

QUi rarfu* Petro epifcopo Corfic· feriben*, rak; M Fraternitas vcftra folicite ftudeat opus quod coepit auxiliante Domino adperfeaio- nem deducere ; dt five eos qui aliquando fide- les fiieraot, fed ad coitum idolorum, negli- genti* aut necuffitaie faciente, reverfi fimi , feftinet cum invide poenitentia aliquantorum dierum ad fidem reducere : ut reatum fuum plangere debeant, fle tanto firmius teneant hoc ad quod adjuvante Domino revertuntur, quan- to illud petfe&e deleverint, unde difcedunt ; five eo* qui necdum baptiiati funt, admoneo- do, rogando, de venturo judicio terrendo, ra- tionem quoque reddendo quod ligna flt lapides colere non debent. Feftinet fraternitas tua om- nipotenti Domino congregaro, ut in adventu ejus, cum diftriftus dies judicii venerit, in nu- mero (anftorum polfit tua fanftitas inveniri . Qpodcumque enim utilius fle fublimius aâuru* c* , quam ut de animarum vivificatione , fle colleftione cogitant, fle tuo Domino, qui tibi locum prndkandi dedit, immortale lucrum re- portes? fit reliqua.

Ejafdtat ad MtllitKHt AUatnt.

ET allbl ad Mellitum abbatem. „ Chia gens „ Anglorum , bove* folent in fiicrincio de- moram "multos occidere, debet * etiam hac de re aliqua folemnitas immutari, m die dedicatio- ns, vel natal» * fanftoram martyrum, quoram illic reliqui· ponuntur, tabernacula fibi circa eaf- dem ecclefias, qu· ex fimis commutate foot, dc rami* arborum faciant, fle rcligioG* convi- viis iblcmokatcm celebrent. Nec diabolo jam animalia immolent, fed ad laudem Dei in efu fuo animalia occidant: fle donatori omnium de fatietate fua gratias referant, ut dum eis ali- qua exterius gaudia referuntur, ad interiora gaudia confientire facilius valeant. Nam duris mentibus fimul omnia abfeidero, imaoflibile ef- fe non dubium eft. Quia enim * qui fumenum locum afeendero nititur, gradibus vel palfibu*. non autem falcibus elevatur. Sic Ifraelitico po- pulo in Ægypto Dominus fe quidem innotuit : fed tamen cis facrificiorum ufum, quem dia- bolo fidebant exhibere , in cultum propriumE refervavit, ut ei* in fuo factificib animalia im- molare praeciperet : quatenus cor mutantes , aliud de facrificioomitterent, aliud retinerent: ut etfi ipfe edent animalia que offerre confue- verant, vero tamen Deo hec fle non idoli* immolantes, jam facrificia ipfe non effient.

•*«b« hl« <iUa * muImI· φώι ir

Car. XV. AnrfrvA' spi/rvpm.

TI* non diffimiiia de pmnitentam mitiffi- ma fufccptione S. Ambrofiu* anneflit in libru qui inferiptu* eft pernitenti*. „ Qui ftu- det human· infirmitati* emendare vitia, ipfem infirmitatem fui* debet fuftinere, ft quoquomodo penfaro humeris, non abjicere. Nam paftor ille cvangclicM laffiam ovem vegtfle legitur, non abjectfle. £t Salomon ait: Mafi pdt*u *tfft ai- as*··*. Debet enim juftitiam temperare modera- t». Nam quemadmodum fetibi curandum pnt- beat, quem faftidh» habeas, qui contemptui fe, non compalfioni medico fuo putet futuram ? Ideo Dominus Jcfeu compaffua nobis eft, ut ad fit revocaret, non deterreret: mitis venit : venit humilia, denique ait.* Fretf* sd mr ·■»■*: ar^.s. ... y«/ fefonsrir, d? sgv iqfcreav w/. Reficit ergo Dominus Jefus, non excludit, neque abjicit , meritoque tale* difcipnlos elegit, qui domini- c· voluntati* interpretes plebem Dei collige- rent, non repudiarent. Unde liquet eos inter Chrifti difcipulo* non effe habendos, qui dura pro mitibus, fuperba pro humilibus fequend* opinantur, fit cum ipG quorant Domini mife- rtcofdiam , alii* eamdem denegant, ut funt doftores Novatianoram, qui mundoe fe appel- lant. Quid his fuperbius ? tum feriptura dicat, quia *arata ataadar a faecata,* are *uaiat diti* i*- /·**; fle David clamat .' A *dtliUt* a»»· *ataada* ixx. *au.* Et poft pauca. Nemo poteft bene ageret >*· poenitentiam, nifi qui fperaverit indulgentiam.

Cap. V. *Aagtfûuu.* *u lik ftr* tentinna·!

BEaius docet breviter Augttftinus, qualiter ei* qui profunt de quibufetunque hominibus pra- vi* agendum fit, dicens: M Non eftdefpcrandum de malis, fed pro ipfis ut boni fiant ftudiofiu* fupplicandum , quia rameras fenftorum denu- meto femper auftu* eft impiorum. Praire·

Cap. VI. *Dt S.Ataifà tfifttft.*

T Egitur fle ad locum in libro vite B. Remigii JLr Francorum apoftoli inter cetera quibus refer- tur cocverfio Hlndoovici regi* ft populi ejus . „ Ille (quin feoftus Remigras) gaudio magno repletu* regem ft populum, qualiter diabolo fle operibus ac pompis ejus abrenuncisre , ft in Deum credere deberent, apertis ft brevibus verbis inftruxit: & quia dies fenfti pafcb· im- minebat , jejunium fecundum Chriftianorum confuetudiœm eis indixit.

Dt S.VtMtErfttp.

Hinc in B. pontificis Vcdafti vita invenitur , quomodo in via fub pratfentia ejufdem re- gis ft populi, vir Dei Vedaftus cocum illumina- verit , ft quemadmodum idem rex ad baptifinum venerit, ft in Remenfi civitate virum Dei Ve- daAntnfanfto commendaverit Remigio. M Rex , inquien*, *a viro* Dei evangelici* adprimc imbu- tus doftrinis, ft hinc prafenti miraculo in fide firmiter confortatos , nil moratas in via, nil dubitans in fide, fed magna alacritate animi , magna feftinalione itineri*, fenftilfimum pon- tificem Remigium videro properavit, ut illius fecratiffimo mimfterio, Spiritu S. operante, in remi/fionem peccatorum, ft fpem vit* «terme catholici baptifmati* vivo ablueretur fonte: cum quo aliquantis moratas diebus, ut ecdefiafticis fatisfaccrct fanftionibua, ft ponitentis fecun- dum apoftolirotn preceptom prius ablueretur la- crymis, dicente B. Petro principe apoftolorum: *Fftaittatiaat afitt,* ftr *itfiiulur aai^aifyat* <ot~ *„ /inna «· aaariat Dtaiiai atflri Jt/a : ft fie* in

„ nomine fanftx Trinitatis cxieftis myAerii b*. A
„ ptifma fufeiperet.

Cap. VII. *Em vit» S. BjUii* dr feadsm

DE quodam apoftata reperitur in miraculis B. Bafilii Cxfarienfis epifeopi, qui feripto negavit Chriftum, fic diabolo in teftimonium negationis fux tradidit fpipfum . Cui idem vir mirabilis Bafilius inter extera dixit: „ Vis reverti
„ ad Dominum Deum noflrum! Ad quem puer:
„ Utique volo, fed non valeo. Dicit ei, Quare?
„ réfpondit puer: Scripto abnegavi Chriftum ,
„ fic profeffus fam diabolo. Dicit ei S.Bafilius :
„ Mon fit tibi curas; benignus eft enim Deus B
„ noder, fic recipiet te pmoitentem. Compatitur
„ enim malitiis noftri»·. Et quibufdam ioterpofi-
„ tis ; Dicit ad puerum idem fandus.* Credis
„ falvari' Qui ait: Credo Domine, adjuva incredu-
», litatem meam. Et continuo apprehendens ma-
„ num ejus, faciens Chrifti figuum in ipfo, fic
„ orans, reclufit eum in loco interioris facri pe-
„ riboli, fic dans ei regulam, collaborabat ei per
„ tres dies. Er poft aliquanta . Quadragefimo
n die ipfe fanâus ad eum rediit , fic dicit ei .'
„ Quomodo habes , frater? refpondcas, dicit ad
„ eum: Bene habeo, fanfte Dei. Vidi enim te
„ bodie in vifu pugnantem pro me, fic vincen-
„ tem diabolum . Et iterum mane fafto, voca-
„ vit facrum clerum, & monafleria, fic omnem C
„ Chriflo amabilem populum, fic dixit cis; Fu
„ lioli mei dileâiffimi, omnes gratias agatisDo-
„ mino: ecce enim ovem perditam debet paftor
„ bonus in humeris reportare, fic offerre ccde-
„ fic . Quapropter debitum eft, fic nos vigiliam
„ facere node, ac poflulare ejus benignitatem ,
„ ut non vincat corruptor animarum etiam in
„ hoc fado. Et alacriter populo coaggerato per
„ omnem nodem poftulavcruot Deum cum bo-
„ no paftore cum lacrymis, clamantes pro eo ,
„ Kyrie cleifon; fic mature cum omni muititu-
„ diae populi accepit fanâus puerum, fic tenen:
* dexteram manum ejus, ducebat illum in fan-
„ ftam ecclefiamDei cum pfalmis fic hymnis. Et
„ ecce diabolus oculos omuium fafeinans in tri-D
„ liem vitam cum omni perniciofa virtute adve-
„ nit, fic invifibiliter apprehendens puerum , co-
„ nabatur rapere eum de manu fanfti, fic cepit
„ clamare puer: Sanfte Dei adjuva me: fit rur-
„ fus converfus fanâus ad diabolum, dixit: Im-
„ probi(fime, fic animarum corruptor, pater te-
„ nebrarum fit perditionis, non fufficit tibi tua
„ perditio, qua te, fic eos qui fub te funt, af-
„ fecifti, nifi etiam fic Dei mei tentes plafrna ?
„ Et perpaucis interpofitis; Sanâus Det ait ad
„ diabolum.* Increpat te Dominus, diabole. Qpi
„ refpoodeos, ait ad eum.* Bafili, prejudices me,
„ non abii ego ad cura, fed ipfe venit ad me .
„ Abnegavit Chriftum, fic profeffus eft mihi .Et
„ ecce manuferiptum habeo, fic in die judicii ad £
„ communem judicem eum duco. Saoâus Dei
„ dixit: Bcnediâus Dominus Deus meus. Non
„ dcfleâet populus ifle manus de altitudine cr-
„ li, donec reddas manuferiptum. Et convertens
„ fe, dixit populo.* Erigite manus vcftras in cx-
„ lum, clamantes cum lactymis; Chrifte Kyrie
„ eleifon . Et flante populo io horam multam
„ extenfas habente manus in cxlum, ecce ma-
„ nuferipta pueri per aeiem' delata, fic ab omni-
„ bus vifa venit; fit impolita eft manibus memo-
„ rabilis noftri patris, fic palloris. Sufcipiens au-
„ tem cam, fic gratias agens Deo, gavifus fa-
âu« eft valde, 4c corem omni populo dixie ad puerum : Cogoofcia litenflas has , (rarer ? Qpi ait ad eum : Etiam fanâe Dei, manuferipta mea eft. Et difrumpens manuferiptum faoaus Bifilius , perduxit cum ad ecclefiam · Et dignum fecit fanâo miuifterio, 4c communione myfteriorum, 4c munerum Chrifti.

Car. VIII. *Dt jan&a iMtrntia.*

INter alia feriptum habetur in paflione B. Laurentii arcbilevitx 4c martyris Chrifti. „ Erat homo in carcerali cuftodia muko jam tempore gentilis, qui plorando amiffis oculis cxcus faftus fuerat. Dixit ad eum & Laurentius : Si credis in filium Dei Dominum Jefum Chriftum, baptizare, fic illuminabit te. Et continuo poft ipfius coufeifionem baptizato, aperti funt oculi ejus , fic coepit clamare » dicens : Be* nediâus Dominus Deus «ternus, qui me illuminavit per beatum Laurentium, quia temper fui carcus, fic modo video. Pofthxc fic beatum Hippolytum more (blito catecbizavit, fic accepta aqua, benedixit fic baptizavit illum. Deinde fimili modo militem baptixavtt Romanum; qui fic baptizatus, mox martyrio coronatus eft.

Ca r. IX. *Df fuSi StkflïM.*

CCriptum eft fit in paffione fanfti Sebaftiani ad locum. „ Cum omnes qui ad decipiendos (χο-
ή dos (quin Marcum fic Marcellinum) venerant,
„ unanimiter crederent Chriftum: Nicoftratua
» cum conjuge fux urgebat, dicens.* Non capiam
„ cibum , neque potum , nifi myflerium mihi
n Chriftianx religionis fuerit traditum.* Cui fan-
» âus Scbaftianus dixit: Muta dignitatem tuam,
„ fic incipe effe Chrifti magis primiferinius, quam
„ prxfeât. Audi itaque confilium meum, ficom-
» dcs quos careec incluftt, quos vincula tenent ,
„ quos ergaftula conficiunt , in unum redigo .
„ Quod cum feceris, antiflitem facroüoân legis adhibeam, ut cum omnibus qui credere voluerint, myfterii fufeipias (aeramentum. Si eoitn diabolus Chrifto fanâos ejus auferre conatas eft, fic conatur; quanto magis nos pietatis argumento, hos quos diabolus injufte lucratus eft, curare debemus, fic fuo reflituere creatori? Et Nicoftratus ad taecrefaondit, dicens: Quomodo iniquis & criminous poffunt fanda committi? Saoâus Sebaftianus ait: Salvator nofterpro peccatoribus fuam nobis dignatus eft exhibere prxfentiam, fic oftendit myfterium, per quod
„(.omnia peccata, fic crimina omnia hominibus
M auferantur, fic omnes virtutes Domiat coafe-
„ rantur. Et poftmulta. SanAusSebaftiatmsabic
„ ad Polycarputn fanânm presbyterum, ubi erat
,· caufa pcrfecutioois occultus, fic narravit ei om-
» nia qux gelh funt. Quibus auditis Polycarpos
„ gratias egit Deo, fit una cum eo venit ad do-
„ mum Nicoflrati/fic videns turbas credentinm,
„ falutans eos cum omni gaudio, ait: Beati vos
„ omnes qui audiftis vocem Domini noftri Jefu
„ Chrifti, dicentis; Psmfe ad am mmvs fM hrie- χMι».ι·.
„ *r»tii, if f tf* qga *vt f»*·
„ rixas. *Tellit»* asvanu *f»ftr* vas, *Ef &fcit»*
„ » *art, fiti» Mtittt fav tf iirmiiu* cardr, éX mcw-
„ *nittit rtfttitm . Juttav tnitt numn*
„ /aaoe *tf muu eftn» Itv».* Vos itaque, fra-
„ tres noftri , quos baptifmatis unda diluit, fic
„ confecrando Deo omnipotenti cariffimot filio»
„ fecit, pro hoc quod a propofito fuo fanâo re-
vo-

m vocare conati eftia beatiffimos milites Chrifti ,A
„ Opus erat vobis MMiwntia, ot per ipfam *ad t. indulgentiam* vernantis. None autem quia ad » tantam gloriam aece&ftia, ut etiam ad paftinnem, a qpa dolenter alios revocare vohuftis , „> ad ipfam defidetetis gratanter velle currere ft libenter. Vetas bocChrirti artificium eft. Nam ipfum «nem vas eleftionia fimefie dignatuseft, ftc votam magjftram Gentium dare, qui nonfblum fidelium animos a pietatis prqoofito ravocabat, fed etiam oolemes a Chrifio difeedere lapidibus obruebat: bone nobis ipfe Dominus apofiolum condonavit, uibuitque nobis exSaulo Panium, ex apoftau fecit aanftolum, A dedit ecclefia ex perfecutora redorem.* amator paflioato fadns eft , qui perfcastioma anftorBi extiterat; ft qui alienis amiftionibus prius gratulabatur, ia fisis poftmodam perfecmiooibus lntabetnr. Ipfe qui tuae in apoflok» fan virtu- » tem iftam exercuit, ivfe nane de ipfo infero- » rum conclavi, & ex ipfis draconum faucibus , n animarum veftrarum captivitatem eripuit: &vo- „ bis nunc a tenebris ad lucem remeantibus «ter- n na vita januas patefecit. Qpia ergo omnes da* „ mones, qui fiwt tenebrarum filii, eontriftan- n tur) & omnes fandi angeli, qui fent filii lu- „ minis, gratulantur.* accedat uoufquifque., fit „ det nomen firam, ut hodierao dte ufeoe ad « vcfperum perducente jejunio, feftivum baptif- „ matis facramentnm opportunum tempus inve- „ niât. Et iterum. Omnis familia qna erat ia C ,, domo Nicoftrati, anima xxxitr. promifcui ie- „ xus ft atatis: dehinc omnes qui vinfti, ac de » carceria fqualore addoâi, anima xvi. omnes » ifti XLix. a fando Poljrcarpo presbytero bapti- » sati, ft a fando Scbaftiano fufeepti funt.

Cap. X Fada dbamr Bede.

JUxta falutifcram , ft finniffimam fidci catholica dodrinam, in toto terrarum orbe anaoitniter ac fideliter ab omnibus obfervandam : quod de carnali, hoc etiam de fpiritali eftgeneradooe feotiendam : nequaquam videlicet earn, port quam feraci expleta fuerit, polle repeti. Sive enim hnreticus, five fehifinaticus, uvefaci*D» norofos quifque ia confeffione fanda Trinitatis baptiut: non valet ille qui ita baptisatus eft, a bonis catholicis rebeptisari, ne confeffio, vel exhibitio tanti nominis videatur annulled

Cap. XL *Lm*

DE his quibus dubium eft utram bapdfaram perceperint, neceffe eft ut renafeantur ex decretis papa Leouis. „ Si nulla extant inter pro „ pinquoa, aut fescularea indicia* Mile luter de- » riene aut vicinos. quibus hi da quibus qtMsritur, baptiaati fiiifle doceantur, agendum eft , ut recalcantur, ne manifefte pereant, in quibus quod non oftenditur geftum, ratio non fi. nit, ut videatur iteratam. Qpi autem poftuot meminiffe quod ad ecdefiam veniebant cum parantibus fais, poftuot recordari, an quod ab eorum parentibus dabatur, acceperint. Sed fi hoc etiam ab eorum memoria alienum eft, conferendum eis videtur, quod collatum effe nefcitnr.* quia non temeritas intervenit pnsfiunptionis, uM eft diligentia pietatis.

C!a 9. XIL *lite*

Ciptivia cibos immolatitios sMcefiUaw comadentibus pcenitenua concedenda ex dccretla ejufdem papm Leonis. „ De hisCbriftianfe, qui M inter eos a quibus fuerant captivati, immola- M titiis cibis afferantur cfte poftuti.* confislsaiiosd „ caritatis toss hoc etiam refenodendum effecre- „ dimus, ut penitential fatbfedlone purgentur » „ quas non tam temporis longitudine, qoamcor- „ dia comptmftioM aeofanda eft . Et fise hoc M terror extorferlr, uve famesfaaferit, non du- „ bitetur abolendum.* cum bnjufmodi cibus pro M metu, aut indigentia, non pro religionis vene- „ ratione fit fumptns.

Cap. XIII. *Eκ tatU» Nitni.*

DE laicis qui Deum negaverunt, ft de *hia* qui abrenunciavenint, ft iterum ad fitculum funt reverfi.* ex concilio Nicano. w Dt his qui pra- „ ter necffitatem pravaricati funt. aut prater „ oblationem facultatum, aut prater periculum , „ vel aliquid hojufinodi quod fedum eft fnb ty- „ rancide Licinii; placuit fynodo, quamvis hu- „ maaitate probentur indigni, twncn cis benevo- „ lentiam commodari. Quicumque ergo veracem „ pcecitudioem gerunt, tribue annis fideles inter audientes habeantur, ft fex armis omni fe con- » tritione dejiciant , duobus autem annis fine oblatione populo in oratione communicent.

Cap. XIV. &v *tvtdlH* Carfaqgfae^r.

GRatus epifeopus dixit : „ Si vobis placet confi- %* „ deremus primum titulum rebaptisationis . „ Ude feoâitatetn veftram poftulo, ot mentis veftre placita producetis, nd defcendentcm in „ aquam, de interrogatum ia Trinitate fecundum „ evangeUi fidem ft apoftotoram dodrinam, de „ confetfiun bonam confcientiam in Deem de re- w iurredione Jefa Chrifti.* fi liceat iterum inter- „ rogari ia eadem fide dc in equam iterum tin- „ gi . (Jniverfi epifeopi dixerunt : abCt, «bfit: illicitas effe fanctmus rabaptieationes, dt fetis eft alienum a fincera fide dc catholica difciplina.

Car. XV. firceari/fe .

DE his qui timore , ritus gentilium perage- c— ». runt. „ Qpotquot afeeoderunt templa cum » verte lugubri, dc recumbentes inter alios mao- „ ducaverant, fientes, fi compleverint patnitentiam triennii tempos, fine *oblatione fafeipian-* „ tur ad communionem, id eft, ut fofi oblatio- M nem non cficrant. Si entem perdocti ad tern- w pia non manducaverant, biennium maneant in „ poenitentia: tertio vero anno communicent , „ fed fine oblatione nt didum eft : ut quarto jam „ lono perfedionem fuam percipiant. Epifeopum ,, autem hinc habere licentiam oportet, ut pro „ his peccata Angulorum confideret , dc prout „ vident converfetioncm, normam regulamque „ converfionis adtribuat .' id eft , nt humanius „ agens, fecundam vita modum , tempus alicui „ breviare, aut etiam prolixius quod corredioni n ncceffarium viderit addere. Difeutiatur autem „ omnium horum dc pnscedens vita, dt porte- „ rior. Et ita circa eos facerdotalis humanitas w moderator.

N

Cap. XVL £n tadrar.

bit qui frequenter idolit immolaverunt : ex concilio Ancyrano. „ De hia qui fellis diebus „ paganorum» io remotis eorum locis conviviis „ interfuerunt, & fuas nihilominus epula» ibidem „ portaverant, atque comederant. Placuit ut poft „ biennii poenitentiam fuferpiantur; ita tamen, „ utram aut eum oblatione recipiendi fint, an „ ad fôlam communionem admitti debeant, unuf* „ quiique epifeoporum examinet vitam eorum , „ fit przterita ac prefentia habita confidcratione „ perpendat;

Cap. XVII. Ex cadrer.

TAE bis qui poafti idolis immolaverant : ex JLz eodem concilio. » Hi qui fecundo, aut ter„'tio facrificaveruut vi coaâi, quatuor annis fe* » fe ad poenitentiam fummittant.* duobus autem „ aliis fine oblatione communicent, fepfimo an„ no pcrtcâionem recepturi communionis.

Caput XVIII.

Lt» Pipi.

DE bis qui convivio gentilium, & efeis immo* latitiisufi funt, ex decretis pape Leonis. » Si „ convivio folo gentilium , dc efeis immolatitiis „ ufi funt, poffunt jejuniis dc manus impolirionc » purgari, ut deinceps ab idolothytis abftinentes, „ (aeramentorum Chrifti poflint elle participes. St „ autem idola adoraverant, aut homicidiis vel for„ nicationibus contaminati funt , ad communio* » nem eos nifi per poenitentiam publicam non „ oportet admitti.

Cap. XIX. *lum Ltt hf»,*

QUod hi qui ad iterationem baptifmi, vel vi, vel timore coa&t, animas inclinarunt, pernitenti® funt fublevandi remedio. Leo papa ad Rufticum Narboncnfem epifeopum. „ Hi de qui„ bus dileâio tua nos credidit confidendos, qui » ad iterandum baptifmum, vel metu coa&i, vel „ errore traduâi funt, dc nunc fe contra catholice „ fidei facramentum egifle cognofcunt, eaefteon„ ftituenda moderatio, qua in focietatem noflram „ nonaifi per pernitenti® remedium, dc per impo„ (itionem epileopilis manus communionis recipiant „ unitatem. Tempora peenitudinis folita modera* „ tione, tuoconftituenda judicio, prout converfo„ rura animos infpexeris efliedevotos, pariter etiam „ habentes Ktatis fenilis intuitum, dc periculorum „ quorumoue, aut egritudioem rcfpicientes neref» fitates. In quibus fi quis ita graviter urgeatur, ut » dum adhuc pœnitet, de falute ipfius defperetur , „ oportet ei per facerdotalcm foliciludinem com„ muoionis gratia fubveniri.

Cap. XX. *Ex x&ifat xpfahnmt.*

T Egitur in aâibus apoftolorum, uuod quidam JLt defeendentes de Jud®a docerent iiratres oportere circumcidi, dc fervari legem Moyfi. Apofto* li tamen, dc feniores cum omni ecclefia, juffe- rint, nihil oneris ultra imponentes eis , utabfline* rent fe ab immolatis firnulacrorum, dl fanguine , dc fuffocatis, dc fornicatione.

Cap, XXI. & sraei/ie*Afri«N<*

UT cum Donatiftis, qui ab omnibus catholi* cis ficut ab univerfo terrarum orbe erant damnati, lenius ageretur: ex conciio Africaao . „ Pertraâatis, & confideretis omnibus quas uti„ litati ecdefi® convenire videbantur, annuente „ atque adminiftrante Spiritu Dei, elegimus cum „ memoratis hominibus , quamvis de dominici » corporis unitate, inquieta diflenfione, precifis, » leniter & pacifice agere; ut quantum in nobis „ eft, omnibus, qui eorum communione, & fo„ cietate irretiti funt, per univerfas provincias » Africanas penitus innotefcat, quam miferabili „ errore devinât funt. Nififorte, ficut dicitapo„ ftolus , nobis in manfuetudine corripientibus „ diverfa fenticnres, det illis Deus poenitentiam „ ad cogoofceodam veritatem, & refipifeant de „ diaboli laqueis, captivati ab ipfo iu ipfius vo» luntatctn.

Caput XXIL

Ex Cxltftin» fxfx.

SUod nulli fit ultime poenitentia denegan- da, ex epiftola pape Cxlefiini ad epifeopos arum. „ Agnovimus, poenitentiam morienti„ bus denegari, nec illorum defideriis annui qui „ obitus fui tempore hoc anim· fu® cupiunt „ remedio fubveniri. Horremus , fateor, tantae „ impietatis aliquem reperiri , ut de Dei pietate „ defperet, quafi non poflir ad *fe* quovis tem„ pore concurrenti fuccurrere, dc periclitantem » fub onere peccatorum hominem redimere, quo „ fe ille expediridefiderat, deliberari. Quid hoc, „ rogo, aliud eft, quam morienti mortem adde„ re, ejufque animam fua crudelitate , ne ablo* „ luta elle poifit, occidere? cum Deus ad fub* „ veniendum paratiflimus, invitans ad poeniteri* „ tiam, ficpromittar. Peccator, inquit, quacum* „ que die cooverfus fuerit, peccata ejus non re„ ptîtabuntur: dc iterum: Nolo mortem peccato„ ris, fed tantum ut convertatur, dc vivat. Sa* „ lutem ergo homini adimit, quifquis ei mortis „ tempore poenitentiam denegavit: dt dcfperavit „ de clementia Dei, qui eum ad fubveniendum „ morienti fuccurrere vel in momento pofle, non „ credidit. Perdidiffet dc latro in cruce premium „ ad Chrifti dexteram (tendens , fi ilium unius „ horc poenitentia non juviffet. Cum eflet iu „ poena pcenituit, dc per unius fermonis confef» fionem, habitaculum paradifi Deo promittente „ promeruit» Vera ergo ad Deum converfio in ul„ tirais pofitorum, mente potius eft cftimanda „ quam tempore, propheta hoc taliter afferente : » Cum converfus ingemueris , tunc falvus eris « „ Cum *ergo* Dominus fit cordis infpeftor, quo„ vis tempore non eft deneganda poenitentia po» ftulanti, cum illi fe obliget judici, cui occulta „ omnia noverit revelari.

C.a p. XXIII. *Ex penitntieli Btdx.*

IN libello qui fuperfcrtptuseft, Pcenitentialis Be- ds presbyteri venerabilis. » Solerter admone* „ mus doâum quemque facerdotem Chrifti, ut „ io univerfis, qu® hic adootata repereris, fe„ xum , «tatem , conditionem , flatum , perfo» nam, ipfumque cor pmnitentis curiofedifceroat : „ dc fecundum haec quid fibi vifum fuerit fingula „ queque judicet. Quibufdam namque a cibis abfti„ nendo, aliiscleemofynasdando, nonnullis fleden-

do

» do fisptas genua, hic ia cnice flando, aut aliud n aliquid hujufinodt quod ad purgationem pecw catorum pertineat faciendo.' plurimis uhiverfa „ hase agenda funt. Neceflê eft errata corrige. „ re, qua univerfa in examine difereti debent „ pendere judicis.

*·"·"“· in vxumv Kirci Iu^cñ[redacted]---------' eftia, A omnibus in bonis vigeat, reverenda ft percoInda germanitas veftra, memor nollri in orationibus fisis, & univerfn ecclefic.

EPISTOLA II. JOANNIS PAPÆ IX.

AD STYLLIANUM EPISCOPUM NtOCaiAKItNIIM.

Ntgrt ilii vtÙM» fttem ptfivtHt tumueùtmài tm iliis, pws fitJMi erJtMeveref·

EAs quas par eft dile&ioni tua gratias agimus, honorande frater, quod nunquam a matre tua fanfta catholica & apoftolica ecclefia Romana declinare voluifti. Neque enim tormenta ulla, neque exilia, neque fraudes adulterorum hominum, a matre tua te divellere potuerunt. Spero tamen, tuarum precum favorem, duritiem cordis eorum, qui faivari debent, leniendam, ft optatam pacem redituram : quod apertis argumentis futurum apparet, & fchifma quadraginta fere annorum ad priorem fanitatem reverfarum. Qpn enim tua mater rèprobavit, tu etiam hncufque reprobafti, & orna illa approbavit, etiam tu approbafti. Votamus igitur, ut etiam nunc fecundum eamdem regulam decreta fanâiflimoram pontificum predeceflorum noftrorum incoocufla maneant. Quapropter Ignatium, dc Photiem, dt Stephanum, dt Antonium, ficut fanftiffimus papa Nicolaus, ft\Joannes, & fextus Stephanos, & univer(à Romans ecclefia hucufque qui tenuit, etiam nos podem ordine illos recipimus dt teneamus, * dt illis qui fuperfunt ex eorum ordine, eodem pafto nobifeum manus pratbeas hortamur .· dt pacis dt communionis illis concedimus unitatem, dum ipfi eodem pafto regulas fervaverint. Tuum vero chirographum, quod nobis fecifti, quamvis multum qusfierimus, invenire tamen minime potuimus.

• Λ·»«I = illi*. at H.

EPISTOLA III. JOANNIS PAPΛ IX.

AD CLBSLUM BT POFOLUM L1NGONEM3XM.

Argrinum epifeopum iis reftituit.

Jtentt tfifttft! fervut ftrvrrttee Dti, thn 6 pfidi [ter* LingeiH^fif tctitfùt, àiitHii filin.*

TAotam, a Domino hujus fanftas fedis &apoftolicc ecclefin fundatore, ft beato Petro apoftolorum principe accepimus fiduciam, ut pro univerfall Chrifti fanguine redempta ecclefia, impigro laboremus affeân, ft omnibus Domino famulantibus fiiccurramus ; dt cunftis pie viventibus apoftolica anftoritate opem feramus; & quidquid nocivum cft, auxiliante Domino corrigere À emendare non differamus. Ad hoc enim divine difpenfationis provifio, gradus, ft diverfos conflituit ordines efle diftinftoa: ut dum reverentiam minores potioribus exhiberent, & poiiores minoribus dileâtonem & adjutorium impenderent, una concordias fieret ex diverfitate connexio, & refre officiorum gereretur adminiftratio fingulontm. Literis fane dileftionis veftrn, quas ad beati apoftoli Petri fedem, pro veftri eaufa negotii, non falum feme!, fed & bis, * ter mififtis, libenter fufcrpimus, una eum dilcAI filii noftri Berengarii regis apicibus .· fed de veftris affii^'oeubm de incommoditatibus, quas vos tamo tempore perpefibs lacrimabiliter conqucfti non modice coottiftati femus : frilicet, quod ecclefia veftra multis attrita calamitatibus, omni peftorali fit deftituta folatio, ex quo Argrinus venerabilis epifeopus ab ipfa per fufire-.ptionem quorumdam receffit ecclefia: quem omnes concorditer vos clcttifle, excepifle, & acclamafte teftificamini.* numunque poft ipfum alium fponte recdpifle epifeopum, ficut libello veftras reclamationis plenius continetur. Jam enimolim per Anfcharium comitem dileAum filium noftrum hoc ipfum cognoveramus ; qui fe in hoc fafto graviter errafle humiliter confeflus eft. Nos ergo qui omnium ecdcfiarum Dei curam & follicitudinem gerimus, & omnibus ecclefiis jus intemeratum, canonicamque auAoritatem irrefragabiliter obfervare volumus, & debemus : nequaquam vos diutius talia pati permittimus, fed comnatientes veftra fraternitati, ft vcftram lacrymotam querimoniam veridicis apertionibus cum collegio fratrum noftrorum epifeoporum, reliquorum ordinum officio approbantes, praefatum confratrem noftrum Argrinum venerabilem epifeopum, vobis canonice reftituimus, fu«qae ecclefiis reformanda intromittimus : non fententiam predeccflbris noftri Stephani papa reprehendentes, fed utilitatis ae neceflitatix eaufa, canonice in melius commutantes, quemadmodum pnrdeceftores noftros de multis egifle, in promptu hebemus. Hujus rei gratia monemus vos, dt. his pontificatus noftri literis hortamur, atque auftoritate Dei & noftra prakipimus, ut eumdemArgrioura epifeopum, quem unanimitati veftra, ut petiiftis, reddidimus, benigno amoreconcordique devotione abfque ulla cunftatione recipiatis, dc obedientés in omnibus exiftentes, tanquam animarum vcftrarom pium paftorem, hooorabilitcr teneatis atque colatis, canonica illima jufja in tra hoc noftrum apoftolicnm jtuhcium atque uatutum agere, aut ime ipfius Argrini epifeopi coofenfn, in ecclefia fua Lingonenfi mmlftrare prniumpferit, & eum juxta noftrum decretum recipere noluerit, friat fe noftra anftoritate excommunicatum atque damnatum. Bene valete.

Scriptum per manum Samaei notarii & feriniarii fanftai Romane ecclefic, in meofr Majo, ludiftionc 11.

EPISTOLA IV. JOANNIS PAPÆ

ad Caxolvm Simplicbm kbgcm F&ancobom.

Hortatur ut Argrini Lingonenfi* epifcopi reflitutioni faveat.

Jttuuur tfifcrprr fervtti fervme» Dti aitOtfunt fili· Ker»!» glerief· regi.

QUia te, dileâiflîme fili, more regum predeccfforum tuorum pro dcfcnfiooe & utilitate fan&asDei ecdcfie, contra pravorum hominum & etiam paganorum rabiem, viriliter agere relatu multorum cognofcimua : omnimodis congaudemus, & venerabiliter tuam in Chrifto ample&imur filiationem: & ut in melius femper proficere fatagas, pacem, juftitiam, & veritatem diligas, a redo etiam tramite nullo modo devies, paterne hortamur : quatenus benediflionem

nem a ctementiflimo Domino noftro Jefu Chri- A fio, ut dc ab ejus apoftolorum principe ac clavigero Petro confequaris, pro cujus amore talia agere latsgis. Denique notum efie volumus tue filiationi, Lingoneniis ecdefiae gemitum lacrymabilemque querimoniam, non folum femel , fed dc bis, dc ter ad cures clementue noftrz pervenide, pro paftoris fui Argrini epifeopi fequeftrarione , quem omnes unanimiter elegifie, expetiffe, & conclamafie fe teftaotur , ted pro quorumdam fubrepiione ab eis eum feparatum tuiffe: qua de re *ipfa ecclefia paftorali* deftituta br folatio, variifque inceflanter perturbationibus dc incommoditatibus agitetur , adeo ut pene jam ad mbilum deduâa videatur. Quam cautem cum eollegio venerabilium epifeoporum noftrorum di- B ligenti examinatione perpendentes , dc rei veritatem perferutantes , eorumque infelicitati mifericorditer fubvenientes, canonice definivimus , quatenus ei fua noftra auâoritate redderetur ecclefia : fententiam prsdecefibris noftri Stepbani papa: caute neceflatatis dc utilitatis in melius commutantes, ficut prudecefTores noftros de mukis egifie in promptu habemus^Ündt praevidimus, dc glorum ac religiofitatcdv-tuam monemus, ut, quia canonice illum prgidifi^t fuz ecclefix Lingonenfi reftituimus, ei qxanum auxilii femper poriigas , noftrcquk inflafutioni contentus , dc ubicumque expedit , ^adjutor ei ac deienfor pro amore omnipotentis Dei, dc reverentia beatorum apoftolorum , noftraque apoftolica paternitate, exiftas; C quatenus fub tuo regali munimine pacifice eamdem regere digne valeat ecclefiam, ut quibus debet przefle , valeat dc prodefle . Bene vale .

Scriptum per manum Samuel notarii dc feriniani tende Romane ecclefia:, r, Id. Maii, in. did. II,

EPISTOLA HATTONIS MOGUNTIN.

archiepifcopi, ejufque fuffraganeorum ad Joannem 1X. papam.

De morte Arnulphi imper, de Ludovico ejus filio feptenni, rege Germanis falmato: de archicpiteopatu appd Motives ereâo.

Domne /asfla & apoftolica & univerfaiis Asavaaa *ecclefia popa, Hottie indignât profui Mogtentinenfit ecclefia , cum univerfit fuffragonen nofira exiguitati adjunflit, dehilum orationu tkftfuium,* Ô* *fidelem fervitutem.* D

NOverit igitur fublimitas veftrr fanâitatîs , quod nulla fratrum unanimitas fanâz Romane ecclefix poteftati fubjeâa , fidelior atque devotior ac fubjeâinr apparet, quam nos, qui veflrx dominationi dc capiti omnium ecclefiarum omni mentis intentione lubjicimur , plurimum gaudentes in Domino dc io dono gratis ipfius , quod per veftram fanâitatem dt tepientiam magnifice dc amplidime fedes ejufdcm ecclefia dilatatur in religione divina: de in hoc inftantiflîme' precibus incumbimus , deprecantes divinam clementiam , ut ad altiora temper confceodere E vos , dC de die in diem meliora fcâari , atque perficere concedat . De extero veftrr clementia innotefetmus, femorem noftrum Arnulphum imperatorem de hujus vite exilio migra(Te . Sed quamdiu in hoc mundo fubfiftimus per incerta ferimur, nefeientes ubi quorumdam anime poft hanc lucem manfionem recipiant : veftris quafi provoluti veftigiis fubntxe poteimus, ut animam ipfius veftrr auâoritatis poteftate a vinculis peccatorum ablolvaiis, quia *quacumque folveritit fuper terram, erunt faluta* r» *celt.* Tali vero domino, reâore, & gubernatore amiflo, in noftris partibus vacillavit navis cccleGs. Quem regem eligeret parvo tempore iofeia mandit: Fit quia timor magnos aderat, ne foiidum regnum jn partes fe fetnderet, divino , ut créditons, inftinâu faâum eft, ut filius fenioris noftri quamvis par. vidimus, communi confilio principum, & totius populi contenfu io regem elevaretur. Et quia regea Francorum temper ex uno genere procede* banc, maluimus priftinum morem fervare, quam nova inftitntione infidere . Sed cur hoc fine veilra juflione & permiffione faâum fit, veftram haud dubitamus latere prudentiam. Nulla fcilicet alia caula aftum confiât, nifi quia paganis inter nos & vos confidentibus, impeditum eft iter nofirum ad fanâam matrem nofiram Romanam fedem : ita ut nec legati a nofira parvitate ad veftram dignitatem dirigi potuifient . Sed quia tandem occafio flt tempus advenit, quo nofira epiftola veftris obtutibus prefentaretur: rogamus, noftram communem conftitutionem , vcftrac do* minationis benediâiooe roborari . Infuper etiam pietati vcftrn intimamus, quod fratres, & coepi* fcopi noftri Bawarienfes *fe* apud nos conquerentes, & alta fufpiria trahentes gemebant , quali* ter Maravenfis populi Francorum poteftati rebel* les, jaâent fe ab illorum confortio efle divifos , dc feorfum metropolitan© gloriantur a vcftracon* cedione efie fublimatos , cum nunquam metro* politana fedes inter illos haberetur, fed temper illorum proviruie dc dicecefi cohcrerent. Dolehant le etiam apud nos, quod quorumdam ma< chinatione, magna infamia circa veftram celfitudinem eflent denoted, fcilicet, ut cum paganis teedus dc pacem inirent, dc ipfi pagani confilio eorum ager nt tam inulta nefaria & illicita. De his omnibus confilium a nobis quxrentibus Bavvarienfibus epifeopis , juftum rcfpondimus efle fratrum folatio temper adhairere : quia propbeta inquit ; *Ectt quam ienm & quam jeocundaitt iakitare fratre/ i»* aavw . Illi vero non in unum habitant, qui fratrum *fe folatio* fubtrahunt , aut fratribus infidias préparant. Nos illorum triftiti» compatientes, nolumus illi confilium de talibus objeâionibus prebere, priufquam ad veftram interrogationem per epiftolaio noftram veniremus . Semper nos fcimus, carnales fpiritales folere perfequi, dc malevolos benevolos infirmare & lacerare. Pnevidere ergo fummopere debent, omnes qui facerdotes Domini perfequuntur tam occulte quam mauifefte, ne ad illos pertineat quod propheta dixit : *Cogitaverunt malthat* ia csrdr *fua , tota dit cenfiitueiant pralia, exacuerunt linguaifuat ficut frrpenin : venenum afpidam fui laiiii* earaw . Et paulo poft.* *Ceint fupereoa carinet, i»* jgwm *dejiciet eoa.* Et iterum.* *Vir itnguofut neu dirigente* ia *terre, virum* tejq/laav *mala capient* ra *intentu.* Ec per Jeremiam inquit Dominus: *Ornnea i* fanguine judicantur, amafiptifyae proximum fuum triiulat. Omne/ ia malum mamtt fetat properant* . Non debent enim alieni, epifeoporum aut accu latores, aut judices fieri. Unde de Loth eft feriptum ; *lagrtjjut e/ , at adveaa* , aaavyaid «l j«di- *cet* ? Accufator autem epifeoporum nullus fit tervus, aut libertus, nullaque perfona fufpeâa,aut infamis, repellantur inimici, & omnes laici. lfti fratres & coepiteopi noftri Bavvarienits , veraces Dei cultores, & boni paftores, pervigili cuftodia cuflodiuntgregem fibi commiflum, ne lupi rabies aliquam tenâi gregis oviculam rapiat in pnrdam fuam. Stant pro muro domus lfrael , ne aliqua vis inimica firmamentum ecclefia diflolvat. Qui tales inquietat, fic fua malitia impugnat, licet prsfcotcm, futuram tamen non evadet poenam, quia

quia fcriptum eft : Qw w Saqgit, fcsqgtf pupi/- A aca/i *tuti.* Hsc autem omnia perferipta тobis ideo dirigimus , qui eftis caput totius fanA* ecclefi·, quscumque per orbem diffunditur , & folamen maerentium , quacumque triftia vobis contigerunt membris veftris: quia fanAiffimi pallores Chrifti fuperius diAi in nulla re a catholica fide deviantes, fed eamdem fandis operibus, & ecdefiafticis officiis ornantes , apud nos conquerente* poflulaveruor, ut veftr· notitie manifcfta faceremus, quia & illi per feipfos vobis eadem innotefeere vita comite promittebant. Unde pofeimus, ut veftra confolatio illorum mcerorem ad lasiitiam reformet , & femper talia tnembra fummo capiti, quod eftis vos , fe gaudeaut adhsrere. Illi autem Maravenfes , ut noftris auri. B bus illatum eft, in occafiooem fuperbi· fu· af. famunt, quia a veftra conceffione dicunt fe metropolitanum fufeipere , & fingularitcr degentes aliorum epifeoporum coufortia refutant . Si hac confidentia diutius inflantur, ufque ad fanguinis eftufiooem, ut multi arbitrantur, profilicnt . In quantum prefuimus, admonemus,quatenus veftra au&oritas, priufquam hoc contingat, ad humilitatis viam illos corrigendo deponat : ut tandem coguofeaot, cui dominatui fubjici debeant . Nos fiquidem debitores eflie cognplcimus , fi quid a fanAs matris Roman* ecclefi· fcilicet contigerit elabi, vos inde certificari, ut veftra potentia ad reftitudinis lioeam perducatur. Quod fi veftra admonitio illos non correxerit , velint, nolint . C Francorum principibus colla fubmittent , & credimus abfque effufione fanguinis, & mutua c·- de ex utraqoe parte, tunc pofle bene contingere . Iterum iterumque veftr* dignitatis auribus replicamus, quod tam epifeopi quam laici Bavvarienfes, in religione Chriftiamtatis nu'.la gente inferiores effe probantur, neque unquam Franci abfque illorum auxilio , aut in ecdefiafticis rebus , vel in bellicis negotii* nominating , vel fama, dignum aliquid peregerunt . Sicut neque illi abfque iftis.

Obsbxvatio Game. Cos*a*,tu S. J·

Arnulphat liaperator, cuioi hic obito nuntiatur, mortuna tft *o. Novembria, anno 1*9 Stephane VI. pootifi- D <«. Non taomn e4 eum, *(ti* ad ejai Cuccefloram loaenatu hnc (cripta *tA* epiftola, quod facile intellisitur et qutrela de Moravorum archiepifeopatn, qua· a Joanne inftitutum effe fcquan* epiftola declarat. Cur autem tam fero fcrlbant bl epifeopi, caufam hia ipfia in literie afferunt .

EPISTOLA THEOTMARI

JcVANBNSK ECCLESIS AR.CH1episcopi & aliorum epifeoporum, ad Joannem IX.

Queruntur unum archiepifcopum, 8c epifeopo* tres, in Schlavorum terris, prius Patavienfi epifeopo fubjeAis , creatos effe-

QUmmopontifici, Auniverfali papa, non unius E urbis, fed totius orbis, domino Joanni, Roman* fedi* gubernatori magnifico, humillimi paternitati* veftr* filii, Tbeotmaru* Juvaneofi* ecclefi· archlepifcopu*, Vvaldo Frifingenfi* , Erchenpaldus Eyftatenfis , Zacharia Scbonenfis , Tutto Ratifponenfi*, Richarius Patavienfi* eccle- fi* epifeopus. Necnon,& univerfus clerus populufque Chriftianu* per totam Noricam , qu* & Bavvaria vocatur; profperum in felvatore noftro profcAum , catholice pacis augmentum , & regnum optamus sternum . Anteceffbrum veArorum decretis , & catholicorum patrum inftituti* pleniffime inftruimur in omnibus noflro miniftcrio facerdotali obftantibus & adverfantibus Romanum appellare pontificem; ut quod ad unitatem concordi·, & ad cuftodiam pertinet difciplinc, nulla diffenfione violetur, fed ab ipfo fumma proviGone decernatur. Nequaquam enim credimus, quod coaAi quotidie audimus, ut de illa fanAa & apoftolica fede, qus nobit facerdotali* mater eft dignitatis, & origo Chrifliatue religio-, ni* , profluxerit quippiam perverfitatis , fed doArina , & auAoritas ecdefiaftic* rationi* . Sed venerunt, ut ipfi promulgaverunt, de latere veilro tres epifeopi, videlicet Joannes archiepifeopus , BenediAus & Daqiel epifeopi in teiram Schlavorum, qui Maraci dicuntur., que regibus noftri*, & populo noflro, nobis quoque cumbabitatoribusfui* fubaAafuerat, tam in cultu Chriftianc religionis, quam in tributo fubftanti· f·- cularis, quia exinde primum imbuti , fit ex paganis Chnfttani funt fafti. Et idcirco Patavienfis epifeopus civitati* , in cujus dieecefi funt illius tempore populi ab exordio Chriftianitatis eorum, quando voluit & debuit, illuc nullo obftante intravit, & fyoodalem cum fuis, & etiam ibi inventis, conventum frequentavit , & omnia Ju* agenda funt potenter egit, & nullus ei in aciem reftitit. Etiam & noftri comites illi terre confine* placita flecularia illic continuaverunt, & que corrigenda funt, correxerunt, tributa tulerunt, & nulli eis reftiterunt ; ufque dum inceffente corda eorum diabolo Chriftianitatera ab horrere, 0c omnem juftitiam' dctreAare , belloque laceffere , & obfiflere fcvifGme coeperunt , adeo ut via epifeopo & predicatoribn* illo non effet, fed libitu fuo egerunt que voluerunt. Nunc veto quod grave nobis videtur , & incredibile , in augmentum injuris jaftitant fe magnitudine pecuni· id egiffe, qualia de illa apoftolica fede nunquam audivimus exiffe , neque canonum decreta fanxiffe, ut tantum fchifma una pateretur ecclefia. Eft enim unus epifeopatus in quinque divifu*. Intrantes enim prsdiAi epifeopi *ia* nomine veflro, ut ipG dixerunt, ordinaverunt in uno eodemque epifeopatu, unum archiepifcopum (fi tamen in alterius epifeopatu archiepifcopum' effe poteft) et tres fuffraganeos ejus epifeopos , abfque fcientia archiepifcopi, & confenfu epifeopi, in cujus fuerunt dioeceG. Cum in concilio Africano cap. xx. decretum fit , ut plebes , qux in dioecefibus ab epifeopi* retinentur , que nunquam epifeopo* habuerunt, noonifi cum voluntate ejus epifeopi, a quo tenentur, proprias accipiant redores, vel * epifeopo». Et irem in eodem concilio cap. Lxv. ut plebes, que nunquam habuerunt proprios epifeopo* , niu ex concilio plenario uniufeujufqtie provinci*, & primatis, atque confenfu ejus ad cujus dicecefin eadem plebs pertinebat , epifeopo* minime accipiant. io decretis psps Leonis capite xv. feriptum eft.* Nulla ratio finit, ut inter epifeopo* habeantur, qui a provincialibus epifcppis, cum metropolitan! judicio non confecrantur. item, capite xhx. Si indignis quibufque, & longe extra facerdotale metitum conftitutis, paftorale fafligium , & gubernatio ecclefi* detur : non eft hoc confulere populis, fed nocere ; nec prsftare regimen , fed augere diferimen. Er in eodem capite poft pauca: Difficile eft, ut bono peragantur exitu, qu· malo funt inchoata principio. Et in decreto pape Csleftini anteceffori* veftri, capite xvti. continetur, ne alicui locus concedatur facerdoti in alterius injuriam . AnteCefTor vefter, Zuentibaldo duce impetrante, Vvichingum confecravit eptfcopum,

pum, & nequaquam in illum antiquum Patavienfem epifcopatum eum tranfinifit, fed in quamdam neophytam gentem, quam ipfe dux domuit bello, & ex paganis Chriftianos effe patravit. Cum autem eifdem Schlavi* locus familiaritatis apud legatos veftros dabatur, accufabant nos & diffamabant nos iu multis, & verbis mendacibus inflabant, quia nemo eis vera refpondebat, dicentes nos, & cum Francis, & Alemannis fcandalum, ◊c dikondum habuiffe: cum hoc falfum efte ex hoc convincitur, quia amicidimi noftri funt, & caritative coopérantes, fit etiam cum ipfis impacatos efTe accufabant.

Qpod non noftra culpa exigente, fed fua protervis faciente, ita fatemur effe. Quia quando Chnftianitas illis cerpit vilefeere, & infuper debitum tnbutum.ierfioribus noftris regibus, & principibus eorum folvere refpuerunt, belloque refillere, & gentem noflram coeperunt laceftere.* orta eft (editio inter illos. Et quoniam armis fibi eos defenderunt, & in fervitium redegerunt: idcirco ture proprio tributarios habere debuerunt, & debent, & five velint, live nolint, regno noftrofubafli erunt. Quapropter oportet vos ab alto fpeculari, & moderaminis temperiem prr omnibus tenere, ne petor'pars confortetur, & melior infirmetur. Progenitores namque (cremiTimi lenioris noftri, Ludvvici videlicet imperatoris, & reges ex ChrillianilTima Francorum gente prodierunt. Moimarii *veroSchlavi*, a paganis CcEthnicis venerunt. Illi potentia iropcnalt Romanam rempublicam fublimaverunt, ifti damnaverunt. 1)1; Chrillianum regnum confortaverunt, ifti infirmaverunt- Illi toti mundo fpedabiles apparuerunt, ifti latibulis fic urbibus occultati fuerunt. Illorum confilio apoftolica (edes pollebat, iftorum perfecutione Chnftianitas doiebat. In omnibus his juvenculus rex nofter, nulli pratdecflTorum tuorum inferior, fecundum virtutem a Deo fibi datam, l'anâz Romanx ecclefix, & vobis fummo pontifici, cum omnibus regni (ui principibus adjutor optat efle forti(Timui. Omne namque regnum divinitus fibi commiiTum ad Dei fervitium, (uumque adjutorium unum vulr, & operatur. Unde & pace viget, & concordia gratulatur, atque ad veftram paternitatem, ficut patres fui, fe pertinere lxtatur. Quod nos prxfati Schlavi criminabantur, cum Ungaris fidem Catholicam violalTe, & per canem, feu lupum, aliafque nrfandiftimas & ethnicas res, (aeramenta, & pacem egiiTe, atque ut in Italiam tranfirent, pecuniam dedi(Te .' fi vobis coram pofito, ratio inter nos Agitaretur ante Deum, qui cunila novit antequam fiant, & coram vobis qui vicem ejus apoftolicam tenetis: eorum falfitas manifeftaretur, & innocentia noftra probaretur. Quia enimChrtftianis noftris longe a nobis pofitis Temper imminebant, & perfecutione nimia afBigebant, donavimus illis nullius pretiofx 'pecuniam lubfbntix, fed tantum noftra linea veftimenta, quatenus aliquatenus eorum feritatem molliremus, & ab eorum perfecutione quiefeeremus. Talia namque, ut przfcripfimus, juxta malitiam cordis fui argumentantes, & pontifices * veftros ad injuriam noftrain incitantes, adeo, ut dircliq nobis epiftola, quafi ab apoftolica fede, hzc omnia improperabant, & diverfas injurias ingerebant, atque inter alia divino gladio feriendos dignos dicebant. Impletur enim in nobis, quod quidam lapiens ait: *Jufai tulit crimen iniqui.* Ipfi enitn crimen quod nobis falfo iemel fadum impofucrunt, multis annis peregerunt. Ipfi Ungarorum non modicam multitudinem ad fe fumpfaruot, & more eorum capita iuorum pfeudochriftianorum penitus detonderunt, & fuper nos Chriftianos immiferunt, atque ipfi fiiperveneruut, dc alios captivos duxerunt, alios occiderunt, alios ferina carcerum fame & fiti perdiderunt, innumeros vero exilio deputarunt, & nobiles viros, ac honeftas mulieres in fervitium redegerunt, ecclefias Dei incenderunt, & omnia «dificia deleverunt: ita ut in tota Pannonia noftra maxima provincia, tantum una non appareat ecdefia, prout epifeopi a vobis deftinati, fi fateri velint, ennarrare poliunt, quantos dies tranfierunt, & totam terram defolatam viderunt. Quando vero Ungaros Italiam intrafle competimus, pacificare cum eifdem Schlavis tefte Deo multum defideravimus, promittentes ei propter Deum omnipotentem, ad perfeâum indulgere omnia mala contra nos noftrofque aâa, & omnia reddere, quae de fuis noftros conflaret habere, quatenus ex illis lecuros nos redderent, & tarndiu fpatiumdarent, quamdiu Longobardiam nobis intrare, & res lanâi Petri defendere, popolumque Chriftianum divino adjutorio redimere liceret. Et nec ipfum ab eis obtinere potuimus, ut poft tanta maleficia haberent beneficia .' & funt talfi accufatores, qui Temper fuere Chriftiauorum perfe*cutoref. Si* quis in toto mundo aliocfum nos oberrajfe, & juflitic rattitifte probare conetur, veniar prrfetis, & eum ludifica(Te, nofque de hac re lentietis puriHitnos elle. Idcirco Anguli omnefque admonendo precamur, ne ullo modo alicui lallo de nobis aliquam fufpiciooem referenti ere» duli fitis, antequam opportunitas exigat, ut hu> jus rei gratia mifius de veftra celfitudine nobis, aut a noftra parvitate direftus appareat vobis. Communis gemitu* & generalis dolor anguflat, quos Germania & tota tenet Norica, quod unitas ecclefis dividitur fciffura. Eft enim, ut premifimus, unus epifeopatus in quinque diviiu*. Ideo fi quid fraus maligni * Schlavorutn callidita- «j. e,n.' te adduxerat, juftitia vertat. Vofque virtute ex t*·· H. alto induti, & apoftolica poteftate armati, juxta prophetam .' qaed *frenum eft nlliente*, jacd *ipfirmune cenfeltdnit, qued ebje&um reducite j* ut deinceps populus, & fidei integritate gratuletur, dc lanâa ecdefia tranquilla devotione laetetur.

Theotmarus indignus archiepifcopus, & apoftolicarum rerum procurator promptiffimus. Pecuniam veftro juri debitam, propter infeflam paganorum fievitiatn, nec per me poteram, nec per alios tranfmittere: led quia Dei gratia libe* tata eft Italia, quantocitius potero, vobis tranfmittam. Precatur noftra humilitas, ut dignetur veftra fublimitas refpondere per fingula tranfmif. fa cum epiftola.

Aime peter mundi dignet pre wsmse *Petri,*
Momine jarm *fequerif, utinum virtute feyuarn*
Stft]ne tait femulit proteSor venu, (f tmpes*;*
Commendet demine, tnle qui pntfidet nite.

Observatlo Gab». Coslabtli S. J.

Hine epiftolsm ediJir Cordefim, rum Hiocaiari opo- (cuti», f«d Joinat V111, poperam iefcripfic. Nile «4 Joinnem IX. «uffiim effiteondit, ex epifeoporum qui icribunt elate, ut ditcea ex HunAli metropoll Sellburgen> *ft.* tom. >. Eimdern, & alteram, qua proxime aatecaélit, ediderit ante Gevoldua > appendice ad Cbroaicon Reicberfptrjenfe.

flrot

» CONCILIUM ROMANUM I.

In caufa injuriarum cadaveri FormoG illatarum,

af Jm*w /X. As *enerdio pontificates fai celebratam.

®« JOannem IX. Romanum pontificem reftituiffe A pacem ecclefias turbis agitatas tribus celebratis conciliis fcribit Fiodoardus in carmine dé Romanis pontificibus bis verbis:

Coacihit tamen bit ternit docmfft referiar
Dogma falatiferam, nmntafa" aboleta mato-

Et firmata fidet Mrmii tradita Patrem.

Ex tribus hifce duo tantummodo in colleftiones conciliorum relata funt, Romanum videlicet ex quo canones XII. a Labbeo exhibentur, & Ravcnnatenie, in quo Formofi caufa optatum exitum obtinuit. Qpod fapcrcft tertium, quod colleftorum nemo receoiuit, duo hnc prccelfiife, eamdemque Formofi caufam traftaffe credo, cujus rei conjeftutam exhibet fragmentum aftorum concilii Romani, cujus memini fuora in concilio Romano fub Theodoro papa. Eft autem ioitiom adorum concilii Romani Joannis IX. In ipfo vero fragmenti hujus, adeoqoe fit concilii exordio legitur: *Le&a efi Synednt Joaaait papa*: Quae rogo fynodus ? Non plane illa, qu« tunc nonmfi exordiebatur. Altera ergo prarcedens a Joanne papa in *ipût* pontificatus fui crepuudiis habita. Hujus ftatim cogendas fynodi caufa ea forte fuberat, quod Joannes, vix eleâus, rmulum in dignitate habuit Sergium, ut Fiodoardus bis geminis verfibus indicat:

Jobannet fabit bine, fw/ falfit ia ardtae nonni,
feUttar eMat patria, fan Sergiat arbe.

Ne quid ergo dubii in ele&ione hac iupereffet, & fchifinatis diferimen amoveretur, *res* m concilio difeutienda erat, caftigaoda Pfeudo·pontificis audacia, & tempeftas exoriens placanda. B Haec io eo priori concilio perafta colligo ex fanftione VIH. Romani concilii a Labbeo vulgati, quod ego fecundum Joannis appello, in qua Sergius cum complicibus, veluti jam antea damnati, commemorari videntur; edicit enim ibi pontifex, ut quicumque reftituere illos, a fe canonice depofitos, prioribus in gradibus aufi fuerint, anathemati fubjcftos fe exinde norint, & intelligent.

CHA"T' **SYNODUS ROMANA** ANNO CHkim

In qua Argnuus LingonceGs Epiicoput fuc fcdi reftituitur. *(a)*

CLerus, & populo» Lingooenfis Ecclefia quefti fuoc apud Joanncm IX. Ecclefiam foam omni pallorali folatio deftitutam effe, *ex* pve Ar*grinat etenerabifa Bpifcepeu ab ipfa per fabreptioarat fxtramdam recefit Ecclefia*, licet omoes earn concorditer elcgiffeot, nullumque port ipfiim alium fponte recepiffent Epifcopum. Quare Joannes IX. coa&a Synodo Argrinum eu re(limit, ut literis menfe Majo India, it. darts & iupra allatis liquet. In iis hnc leguntur: Aty ergs *φύ omniam Ecclefiaram Dei carent & follicitadimm perimat*, ú* enrnriar *Eccltjiit jar intemeratam*, caw* I *ntcement anEoritaient rrvefra^abtlaer obfervare vtlamat, & dtbemm: nefaafatm car diatiat taba pati permittimnt; fed ctrnpatientet vefira fraternité-ti*, dSf *meHrarn lecvymefem faerimeniam veridtch af-* D *fertioaibat tara celUgto fratrem nefiroram Epijcopo-Crv*», rriifwrmiv erdiamn qJFci· *approbantet, pr*. fetam fratrem nefirnm Argrimtm vnerabilem Eptfcapeme, vobis caaomee refitinimas, fandae Ecclefia reformanda iairemittimar: non fententiam pradite/-ferit neflri Stepbani papa reprebemientet, fed atihtatit* ac *nrteffitatit caqfa canonice in moliat commatantes* &c. Aliis literis 5. Idus Mail Indift. 11. datis idem Pontifex Carolum Simplicem Fran eorum Regem hortatur, ut Argrioi Lingooenfis Epifcopi reftitutiom faveat; fic.ait; ^*ua canfam* (Argrini) cmv *collegio vemrabiliam Epifcoporam aofireram diligenti enamnatimte perpendentet ---- camnice defimvimas* &c. Legende pariter io hanc rem Epiftolas 1. & n. Benediâi Pape IV. ad Gallarum Epifcopos, principes &c. & ad Clerum & populum LongonÎCDÎcm data.

CON-

(a) Extant hn Joannit litem bic apud Labbeum legendae; & eum (ignentur tuenie Majo Indift. 11. »d eft anno S99· inde annum habiter fynodi diicimus. *Manfi.*

t *"

SYNODUS NESTORI ANORUM, force in urbe BAGDAD habita

Za *coofo fidei* , d* *difciplenet ectlefijhao,*

Prrfide Joanne filio lias Neftorianorum catholico anno Egire 287. Grccoram 1213 Chrifti 900. celebrata.

Do bot Synodo ito Afitmom BtbL Orient. toto. 111. por. II. pof. CLXXXPHI.

•j f·* CÎnodus Joannis filii lias, cognomento Bar- A O Abgari, habita quo is anno ordinatus fuit, hoc eft Arabum 287. Chrifti 900. Gracorum 121'2. menie oflobri. Laudatur a Sobenfi tum in Catalogo, ludi ia epitome canonum. Canones XXVIII. conditi, qui extant in Nomocanone Arabico. Horum priores quatuor de Trinitate perfonarum funt, fit unitate divin* natura, deque Incarnatione Verbi, & quod unio ejus cum natura humana expers luerit commilitonis confufionifque, dc quod in Chrifto duc fint natura: duasque perfon*. Septimus anathema compleflitur in eos, qui repudiant doftrinam Diodori, Theodori, *tt* Neftorii; nec non Ephretni dc E Narfctis. Oflavus de commentariis Theodori ufquequaque probandis, dc fulcipiendis. Nonus & decimus de Jacobilis, βi Melchitis vitandis, deque communione iis nequaquam porrigenda. Vigefimus, non effe celebrandam Liturgiam *ferit texta,* dc fabbato hebdomade paflionts, hoc eft, in Parafceve, dc in magno fabbato. Vigefimus primus, abftinendum effe ab cfu carnium finguJis fextis fertis ufque ad folts occafum. (Ncftoriani enim dies fuos ab occalu folia inchoant.) Vigefimus fecundus, ut presbyter, diaconus, dc reliqui miniflri, nifi jejuni, Liturgiam non celebrent, neque ante prrmiffum divinum officium (nimirum horas, quas matutinas vocant.) Vigcfimus quintos, ut oratio Dominica *Poter nofter* dicatur initio, & in fine Liturgi*, nec non Horarum vcfpertinarum, no&urnarum, de matotinarum· Idem Joannes edidit alios canones XXVIII. de minifterio altaris, inferius referendos. Item refponfa canonica XXVIII. ad totidem quxfita presbyteri Hafaoi filii Jofcphi. Denique refponfum canonicum de jejunio virginum, deque jejunio Ninivitico.

Ex boc ipfa fynodo novxi tUBm littrot foot /j-D noditoi dedit, 9nos ob Atfnnao recitotoe bic exbibn titmque coxonet concihi bnfyt tx eodem oddo.

Ego Joannes cognomento Bar-Abgari, feti Ebn-Aragi, profiteor coram lynudo patrum Meiropolitaium, epiicoportun, presbyterorum, diaconorum, & fidelium commorantium in urbe pacis Bagdado, qui me elegerunt, ut ipfos regerem, & fuper eorum fedem, id eft thronum patriarchalcm (ederem: potlquam fcilicet ab iis rogatus Deo ipfifque obtemperandum duxi, & minifterium ecclefix fufeepi, profiteor, inquam, & promitto, me juxta canones apoftolicos mores meos E compofiturum, reciamque fidem, quam Patres treccnti decem & ofto definierunt, cordis affenfu, orifque confclliooc illibatam obiervaturum, fynodofque omnes tum Orientales tum Occidentales fulcepturum, quas patres patriarc. verique doâores in Perfide fequuti funt: item amplexurum commentaria fqpienttlfimi do&oris fandi Theodori, ejufque Liturgum, nec non alteram Mar Neftorii, ejufque fententiam circa unionem filii, & fubftantias atque perfonas. Praterea firmiter propono s nee munera me acce* pturum, fed meipfum coram omnibus verbo, & opere, indiciis ecclefiaflicis Paulo apoftolo pietate dc caftitate conformaturum, fubditoa, aut ecclefias nullatenus gravaturam, nihilqoe prater debitum, dc confitetum acceptu ram, pecunia eoerogand* operam non daturam, neque fihoa ecclefic in meo minifterio perfequuturam; ex iis, qua Deus largiri dignatus fuerit, eleemofynas in pauperes, inopes, affliflos, orphanos viduaique, ut decet, erogaturum. Si paflum fponte conventum (quod Deus avertat,) miniate obfervavero, reus ero judicii, vindifl*, juftasque reprehenfionis. Si vero quidquam a fide ecdefia mutavero, aut adjecero, aut detraxero, id mihi io crimen vertatur, dignitatilquc patriarchal}#, fed fit chriftiana religionis prorfus expers ero. Infuper promitto me daturum operam, ut ecçdefic cdificentur, malaque ab iis avertantur, ut pia legata perficiam, tributa pro infirmis folvam, in carceribus detentos verbo & opere inde extrahi curem, quemadmodum fratres Chriftianofque decet: peregrinorum moriendum curam geram, ut fcilicet exequia iis celebrentur, eorumque cadavera tumulo mandentur, quum membrum fint ex membris Chrifli. In tradendis autem eodefiis non plus offerentium rationem habebo, fed eas viris probis Deumque timentibus commendabo, & io manus impofitione fimoniacum crimen, quod in munerum acceptatione dignitatumque faerarum pro certo pretio oblatione confiftit, omnino profcribam, neque intcrventionem cujufquam hac fuper re admittam, nec nifi dignis gradum facerdotis conferam, idque pravio examine, & diligenti ioquifitione. Presbyterum aut diaconum non ordinabo nifi juxta canoncm,: Diaconum quidem poft leAionem pfalmorum eorumque ,tquac ad pfalmoa in libro Davidis referuntur; presbyterum vero poft leflionem novi Teftamenti; neque io clerum cooptabo locupletes indignos, neque dignos pauperes repellam. *Hoc eft exemplor cbirogropbi ob to firipti, ctyxj xd colent boc odyecit*. Exemplar hujufmodi exigi debet ab unoquoque patriarcha, cum ad fedem Orientis promovetur: teftefque fuper eum advocandi funt ordinantes ipfum, ne oves Chrifti negligat: nam judicium quidem diftriftum eft; periculofa autem fubfcriptio.

ex-

ANNO CHKIS π

G4NDNSS *JOUHNIS MTAMAOMi DE ULTORI, ST EVCH^RIST^d,*

anno CHRISTI

CANONI.

A

gasd NM dtcra IφN» *riteri uti.*

PLacuit Spiritui Saodo, prscepitque, ut in urbibus, caftellis, & loch, in quibus perfeda pax obtinet, nec barba, rorum perfecutio obeft, dc diligenter cuftodiri queunt, alearia fixa habeantur. Super ligneis autem non permittit Spiritus Sandus Liturgiam celebrari, neque ea permittit fieri aut nominari. Et h«c in verbo Domini Patres noftri definivere.

II.

fiwd *m *decet elten nndetri.*

Placuit Spiritui San&o, dt praecepit › ut quod (aero oleo delibutum eft altare, aqua nullatenus abluatur, quum figitur, niti forte id poftulet neceffitas inftaurationis. Quod fi qui voluerint illud aromatibus honorare ad typum aromatum, qu* mulleres ad Domini lepulcrum atralere, id praecipimus ne altare fuo tegumente emnine' nudetur · Illud tantummodo licebit, ut altare proprio apparatu ornatum, aqua rofacea afpergatur, atque aliorum odoramentorum fufiitus eidem adhibeatur, de prêter hoc aliud nonc licet.

III.

• p.·«· w· ·Ï2ÏΠ; *Quod nti Xetiem · mifcent · leici nme fint, Ad swtdttc».*

Plicuit Spiritui Sando, dc praecepit per k» w. ***** manus fandorum Patrum noftroram, ut qui Xatbam mifcent, faderdotes fint aut diaconi. Ad illam autem accedere ne cuiquam liceat, qui vel facerdos, vel diaconos non fit, nec· («culari, nec monacho fimplici. Si fecus fecerit, fubjedus efto anathemati verbi Domini etiam. Arnen.

D

IV.

Placuit Spiritui Saodo, dc praecepit, ut praeter farinam frumenti eledi, dc aquam puram, atque oleum ex oliva expretium, ac talem, nemini eorum, qui Xatham mifcent, liceat quidquam addere, aut demere. Et baec in canone vetbi Domini.

V.

Presbyter aut diaconus, qui oblationis panem praeparat, fui inftrumenti munditiem curet, habeacque vas ad (ecernendas£ aquar, & oki frees, caveatque ne a laico contingatur. Habeat praeterea lumbos fuccindos & calceamenta in pedibus fuis, faciem ad orientem, & amidu velatam. Miniftret autem cum pfalmis. Et boc in verbo Domini.

VI.

Placuit' Spiritui Sando, dc praecepit, ut pofiquam Xatha coda fuit, nihil ex ea illegitime tollatur, aut ex ea aliquid detur, antequam ad akare offeratur, dc id,quod offerendum dc confecrandum eft, ex ea feparetur. Et hxc in verbo Domini.

VII.

Placuit Spiritui Sando, dc praecepit, ut macula non fit in eo, quod ex hoftia feparatur ad myfteria. Et vero neque in veteri lege fas erat claudum, dc Beccum, aut infirmum, aut in quo inveniretur macula, offerri. Quanto igitur magis convenit, ut fimilis cura ad divina myfteria adhibeatur? Et h«c in verbo Domini,

VIII.

Placuit Spiritui Sando, dc prreepit, ut myfteriorum corporis dc fanguinis Domini appetitio immoderata tollatur, ne quis cura iftinfmodi impudentia temere ad fandum Domini corpus accedat; fed particule primitiarum dc oblat* tint in parva menfura ordinat*, ita ut hoftia duodecim drachmas non excedat; finguli vero carbones *(ntutte befiie, Ims in cretei/ formem frenditur forticule fuetuor^ vocentur cerbonct, fymMo etc Ifrie vifione defumfto)* tribus drachmis conftent, ut in nomine Trinitatis pars illa benedicatur, quae in Trinitate contignatur. Pro pueris autem state parvulis parvule praeparentur placente, (M'As) quas ii non cogantur in particulas frangere, unde contingit frequenter, fragmenta, hoc eft micas excutl in phialam, (pe/taew) & ex incuria decidere, dc pedibus proculcari, dc hoc modo fandum corpus cum negligentia tradari. Et hate in verbo Domini.

IX.

Placuit Spiritui Sindo, ne in pane conlecrando du* farin* adhibeantur, altera ex fimila, & altera ex farina nigra; fed ut unus panis uno die ex una farina candida,dc munda conficiatur. Non enim eft in corpore, & fanguine Domini Æthiops, aut Grrcus (id *eft niger & elritt.)* Et bcc in verbo Domini.

X.

Placuit Spiritui Sando, & praecepit, ne quis presbyter, aut altaris minifter fepotitum ad oblationem panem ex fimila nigra faciat, cum malcha *(id eft rex: ite fermentum vocent Cbeldoi^ ^uo novet obletei fermentert frient)* ex tritico albo fit. Enimvero indecens quoque eft, ut fermentum quum formatur, nigrum fit, indar Æthiopis

ANNO CHRISTI

pia fervi, & album inker Romxi. Et hxc A in verbo Domini definiuntur.

XI.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ut altaria minifter illud excutiat, dc fanduarium verrat fingulis diebus, quibus facrutn fuper altari celebratur, antequam facra myfteria inferat. Debet prxterea totum fanduarium ejufque parietes femel in hebdomada componere.

XII.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ut qui farinam in ufum facri pania fubigunt, duo fervent fermenta, alterum B quidem facrum, alterum vero fimplex j faerum autem efle debet quod ad feparatas exigitur. Et hxc in verbo Domini.

XIII.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ut nemini ex presbyteris, aut diaconiS akaris minifterium obtinentibus, fas fit, oblationem facro fermento panis facrificio deftinati permifiam cuivis ethnico exter» no tradere, aut mago, aut cuilibet cujufvis iedx ; fed neque pueiis parvulis filiis Chriftianorum. Et hxc in verbo Do-C mini.

XIV.

Placuit Spiritui Sancio, & prxeepit, ut lampas accenfa habeatur ante akare, & nutriatur ex puro oleo olivx omnibus diebus per diem fimul & nodem, caveaturque, ne ea extinguatur, five Liturgia celebretur, five lumine. Sicubi vero duo extiterint altaria fixa, totidem omnino accendantur lampades de die & de node. Similiter autem fi akaria fuerint plufquam duo, akarium numero lampadum numerus refpondeat. Permittitur au-D rem in locis, in quibus puri olei copia non fuppetit, ut aliquid aliud, quod olei vicem convenienter fupplere queat, ad nutriendam lampadcm adhibeatur. Ad oblationem vero, piæter oleum, non aliud omnino inferatur. Et hxc in verbo Domini.

XV.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ut qui akaris minifterium obtinet, poftquam panem akari intulerit, antequam dividat feparatas ex reliquo, feparet aliquid ex primitiis & oblatis, quas cuftodire fatagat. Et fi nccifitas poftulet, & ipio die cogatur demum Liturgiam celebrare, ex illis, quas poftremo feparavit, in fuum ufum iterum fumat. Et hxc in verbo Domini.

XVI.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ne panis ad duos dies coquatur, neve ex pane eodem quidpiam fervetur in craftinum diem, & confecrctur pro hoc, & pro altero die fequenti, neve confecratio agatur ad biduum. Qui his temere con» travenerit, a gradu fuo arceatur in ver» bo Domini. ANNO cumin

XVII.

Placuit Spiritui Sando, & praecepit, ne fiiper altari confecrentur minus quam tres primitir, & ad minus duc, ut unum fit fignum, & unum lignatum. Unam vero dumtaxat confecrari nullatenus licet. Et hxc in verbo Domini.

XVIII.

Placuit 'Spiritui Sando, & prxeepit, ne liceat roiniftrantibus myfteria altaris, myfteria deferere, & federe, aut lumbos difeingere, aut calceamenta *f* aut egredi, aut rei cuiquam vacare, praeterquam minifterio facrorum myfteriorum, que illis immerentibus credita fuerunt. Et hxc in verbo Domini.

XIX.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ne liceat cuiquam miniftrantium myfteria altaris fandum extra atria ecclefiae deferre, nifi ad vindum, aut rgrotoi gravl morbo laborantes die fefto Refurredionis noduruo tempore ex mandato prxfulis &. redorit. Qui, illis exceptis, quafi hominibus placere volens, temere divina myfteria ludibrio habere przfumpferic, eadem e fanduario eflerendo, ne» fas efto illi iftud attentare in verbo Do» mini.

XX.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ut thefaurus - luper altari ad biduum relinquatur. Corpus enim fuper altari ad diem fequentem relinquere', nec vetus, nec nova lex permittit. Scriptum eft enim in lege Moyfi *; net rcuttnebtr fttitifitei» ex t- ufytu tnene.* Qui fecus attentaverit, & hoc mandatum tranfgreftus fuerit, Anathema efto a Spiritu Sando per manus patrum noftrorutn. Et hxc in verbo Domini.

XXI.

Placuit Spiritui Sando, & prxeepit, ut qui facra myfteria ordinant, id eft, fumuot, duo fintj ficut & qui confecrant, duo itidem fint. Nec fas eft ordinanti fumere plus quam carbones quatuor, qnx integras primitias faciunt. Quum urgens caufa, qux profedo illegitima eft, ac remeritatem, audaciamque fapit, id poftMlaverie, quinque particulas fumere lice» bit. Plure* autem fumere neutiquam fas eft. Quicumque vero ifta temerario aufu fuerit tranfgreftus, divinx juftitie ani» madverfionem feret : fatagant itidem, *ne* calix irreverenter fumatur, nere in ipfa fumptione effundatur, neve quidam fub» jaceat intemperantiae ac impudentis in iis myfteriis, qux populo per gratiam tra-

C& tradita fuerant. Ferunt quippe Salvato- A rem noftrum modicis hauftibus calicem
ANNO CHKISTI bibifiê, atque difcipulis obtuliflc. Qui vero temere arque intemperanter erga Domini corpus dc fanguinem fe geffertt, alienus efto a factis myfteriis, atque fufpenius & excommunicatus a Spiritu San* dtoj dc haec in verbo Domini.

XXII.

Placuit Spiritui Sandto, dc praecepit, ut fi quifpiam presbyter, aut diaconus audeat ipfe fidus facra myfteria corporis, & fanguinis Domini ordinare, a minifterio fuo fufpenfus maneat in verbo B Domini.

XXIII.

Placuit Spiritui San&o, dc praecepit, ut (i neceftaria, dc minime voluntaria caufa exigat, ut facra myfteria fuper altari in diem craftinum ferventur, eo quod non adfit qui una cum eo, qui myfteria celebravit, eadem fumere valeat, alterum ex duobus fiat: dc fi quidem Chriftianus, vel Chriftiana inveniatur, qui fitnul fanguinem amboque myfteria confumat, id faciat, fciens ea quae fuperfunt ad communionem myfteriorum C pertinere. Si autem fanguinem dumtaxat fumat, corpus autem propter fuam quantitatem confumi nequeat, fervetur in diem craftinum fuper altari, curaque eidem adhibeatur, ut lampades coram eo ardeant, & nodurnum officium peragatur, quod fi icontigerit ambo myfteria remanere, eo non adfint, qui ea fumant, noverit quicumque eorum minifter erit, oportere ipfum pedibus fuis infiftere ufque ad horam ordinationis, five de node, five de dic, nec ipfi licere illorum minifterium, quin alius ejus vices fuppleat, deferere dc h«c in verbo Domini decrevimus.

XXIV.

Placuit Spiritui San&o, dc praecepit, ut qui venerabile corpus ordinat, fatagac particulas fufcipere una cum fnmptione particularum phialas, aut abfterfione calicis, aut omnino palmis manuum, neve corporis particulam manu ori inferat, fed ore capiat, quia czleftis eft cibus. Simili modo calix propitiatorius porrigatur. Et haec in verbo Domini.

XXV.

Placuit Spiritui Sandlo, dc praecepit, ut miftum libaminis fiat ex partibus acqualibus vini dc aquz. Scriptum eft enim ex Salvatoris noftri latere fanguincm dc aquam in aequali quantitate fluxifie: quare «quum eft, ut miftum libaminis ex partibus «qualibus conftet vini dc aqu«. Quod fi ob vini raritatem neccffitas id poftulet, permittitur, ut vini pars fit, dc du« partes aqur. Ad fummum vero, immo dc fupra fummum pars vini fic, dc tres aqu«. Ultra progredi, nullatenus nullo pa&o fas efto. Et hxc in verbo Domini.

XXVI.

Placuit Spiritui Sanâo, dc praecepit, ne liceat altarii minifterium obtinentibus, praeter neceffitatem fuper facto altari vinum corruptum, vel aliqua labe infedlum offerre, adeo ut bonum vinum relinquentes, corruptum ad libamen fanguinis Domini noftri immifceant. Qui his contra, venire anfus fuerit, fufpenfus efto a gradu fuo, dc fimplex laicus fiat, quia divina myfteria inquinavit, *(*cl fnofi fimflicio fimbolo trefhvit)* Et hcc in verbo Domini.

XXVII.

Placuit Spiritui San&o, dc praecepit, ut presbyteris, aut diaconis liceat attingere akare poft cibum; id vero attentare cum (andta facramenta jam funt pofita, omnino nefas efto: adeo ut neque eifdem fas fit accedere ad limen fandusrii. Si autem fuper altare myfteria non fint, dc neceflitas id exigat, fas efto ufque ad exteriorem lampadem dumtaxat ipfis accedere. Illuc vero ingrefli, infra lampadem confidant. Si vero quis ebrius eft, neque cum facra myfteria funt polita, neque cum percipiuntur, fas efto hujufinodi hominem accedere ad partem fan&uaril, nedum illuc intrare; quia nequitia eft maxima, dc crimen irremiffibile. Quandoquidem in veteri quoque lege idipfum mandavit Deus Moyfi: praecepit enim ei, dicens: *snmvjw é* ^rrrew non bibci tn, & filii mi teeam,* eras *ingrediemini fonftimrium,* ne *frofttr boc moriemini.* Quodcumque vero praeter ifta fiat, illicitum eft in verbo Domini.

XXVIII.

Placuit Spiritui San£o, dc praecepit, ut nefas fit presbyteris, dc diaconis intrare ad celebrandum divina myfteria, aut ad faciendum in fanftuario minifterium graduum fuorum circa divina myfteria, quando in ecdefia vefpere, no&e, & mane minime miniftranc. Et h«c in verbo Domini decreta funt.

n

CON-

CONCILIUM OVETENSE

Q.U O OECBM .B T OCTO E F I S C O F 1

Ez eoncrifione pontificis Joannis VIII. ecdefiam Ovetenfem metropolitan* dignitate anxerant» era dcccc. xxxix. qui eft annus redemptoris noftri dcccci. fub Joanne IX.

Occi&»4m. ■ *flOiKilitiHi,*) Joannes papa VIII. ad petitio- oena Aldephonfi regis, inter alia, quorum fit mentio in epiftola ad praediftum Aldephon* fum, cooceflerat, ut Ovetenfi* ecclefia metropo* litatum dignitatem acciperet, ideo imprimis, quia Aldepnonfus Magnus illic regiam fedem collocaflet. Interfuit inter alios huic concilio Theodulfus epifeopus*, legatus mifliis a rege Kpiicepi 1·»«* Francorum .' reliqui autem, qui ex propinquis ecclefiis convenere, numerati funt decem & fepiem epifcopi. Primum igitur omnium quod di- dum eft, conftituta fede metropolitans ecclefia Ovetenfi, Ermenegildus ejus antiftes arcbicpifeo- λλ» eoad- pm eft appellatus : ficque ea dignitas, qu® an* ,e- inhmebat ecclefie Lucenfi illi proxime, in Ovetenfem tune eft translata. Aftum eft etiam jit invigilarent epifeopi, atque miniftri eorum, ccclefiaftic® difciplinx .' cujus rei perficiende caufa, bis in anno, ut antiqui canones docent, fynodum cogerent, in qua ea que Hient emendanda corrigerent. Additum preterea, ut epifeopi illarum ecdefiarum, que fuerunt a Saracenis deftrufta, Oretum fe conferentes, in ea ecclefia militantes ftipem confequerentur, fi alias circampofitas fub eadem diœcefi conftituta* ecclefias curarent. His conftitutis, appofitum eft anathema ea non fervantibus. Poft hrc rex & Ermenegildus ad epifeopos fermooes hortatorios dixerunt : quibus abfolutis, epifeopi ex more re* gi acclamantes, regem laudarunt, quod ingentia latifundia Ovetenfi ecclefie tribuiflet, ejufqne immunitates a pradccefloribus acceptas confirmaffet. Decimaqoarta Junii, era *939** fynodus abfoluta fuit. Haec ex Baronio, qui eadem ex aftis apud Sampyrum antiquum chronologum in* tegre extantibus fummatim hac ratione deleri* pfit.

* *Owtnft.*) Ovetum eft civitas in Gallecta fit*, qua ab antiquis civitas epifeoporum diâ* reperitur, ideo quod dum Saraceni Gallaxiam m®i«m«. incurfionibus fuis inquietarent» epifeopi plurimi fedibus fuis deftituti Ovetum confluxerunt, ibi* que tamdiu morati fuerunt » donec ad proprias fedes tuto redire liceret.

Obsbll vatio P. Antonii Pagi
ad an. Ch. yos. n. 7.

■ Hifloria Satnpyri AfturicenGa Epifeopi, a Sandovallio Epifeopo Pompejopolicano edita cum aliis qnatuor Htlpanicis Scriptoribus, unici Concilii Ovetenfis, in quo HemMildua Archieptfcopoa confeeratw, ejufque Ecclefia Metropolitana declarat*, mentio ett. Verum Bironius, qui hanc editionem non viderat, prorfus exculatione dignus, fed non illi. qui impofterum ex unico Ovetenfi Concilio duo leAoribus obtrudent, Nihil enim hic Baronius, nec ex ecnCelleAores Conciliorum habent, quod de verbo ad verbum non leîiatur in Concilio Ovetenfi, quod Joanne VIII, Ecde* ïam Romanam retente cmwregatum fatentur. Hinc expungendum, quidquid de fecundo Ovetenfi Ccneilio iflbic dicitur.

anno CHRISTI

CONCILIUM NARBONENSE

Ft Tbci.urs Awcdet. '•◆•F**·

Anoo dcccci. in villa Atiliano celebratum aderit libertatem beat® Mari® de Qtiadraginta ab ecclefia dc Crucio.

CUM in fempiterni Regis nomine pro diverfis commoditatibus fanfte matris ecclefi® venerabiles archiepiicopi RostmGnu* videlicet Arelateofis cathedra & Abnultus prime Narbone cum univerfis Gothi® Spaniaque atque Provinci® comprcfulibus in territorio dc fuburbio Narbonenfi in ecclefia S. Protomartyr:* Stephsni iuper villam qu® dicitur Atilianus confideremus, proclamavit quidam frater & compresbyter, nomine Teotbaudus, de quodam levita vocabulo Teoderico dicens verbotenus, flt feriptis firmiflirnis demonftrans, quod contra leges divinas & ianftos canones per fallos telles, quos Deus impunitos non deferet, de per importun® cupiditatis omniumque malorum radicis perjurium inquietare prslumeret decimas, primitias, oblationes, & univerio* redditus ecclefia S. Mari® de vico cognominato a Quadraginta, unde idem prafatus Teotbaudus attitulatus erat, fic Dh®c omnia volebat prediftns Levit* Teodcricu* iubdola, ut perlatum eft, fraude ad ecdefiam S. Eulali® de villa, cujus eft vocabulum Crucius, fubjugare : hoc aflerens in fu* falfitate » quod S. Maria de Quadraginta fiibjeâa debebat effe ecclefi* S. Eulali® de Crucio. Retulit preterèa fepe di&us presbyter, quod fecundum legum divinarum atque humanarum decreta', quibus conceditur, ut contra veritatem nullum falfitas obtineat vigorem, & per juffum domni, qui aderat, metropolitan! Abnosti,Bc per arbitrium canonicorum fuorum unum hominem *d examen judicii miferat quem Deus, qui fic diligit, facrificium de rapina pauperis, quafi qui exetre» braret canem, in confpeftn hominis demonftrarct, & veritatem S. Mari®, fircomprobaret, ac convinceret perjurium Tbeoderici cum teftibus fuis : ficque ante cornu altaris in ipfa fede metropolitan* SS. Jufti & Paftoris. Et qui* judicium

s Hoc idem cum Ovetenfi anni I7).

—iii,CAMI Dei exierat. Deos inlefum monftraverat, ut nullo modo io eo fignum dubietatis remanie, rit, cumque fepet boc domnum arcbiepi&opum ARnostom confululffemus, utpote eum in quo pendebat fpectaliter & propria duecefis difpetitie, It generaliter totius concilii noftri diteredo, enucleavit nobis ita effe per omnia, ptant peaoomioaius presbyter referebat. Cujus ergo Juftiffimaam petitionem agnofeentes, eidem ecclefia Iftsm notitia firmitatem fieri & firmari mandavimus, fub tali tenore ut ab hac hora & in perpetuum ecclefia & Mari* de Quadraginta, 6t presbyteri ejus * quibus ab archiepifcopo e* ea fuesit poteftas largita, fine ullo blandimento, tam de Crocio quam aliarum vicinarum paro»....n chiarum, de his omnibus, unde domnus AR-no stub & fid canonici hominem ad Det probationem exire indicaverunt, dominationem ohtineat cunAis valituram fitdi temporibus. Fafta iftius cana notitia anno Verbi incarnati dcccclI. indiAmne quinta, fub *die idus Maii anno regit Caroli un. port tranGtum Odonis 'feliciter. I

cHami 9<a.

Arnostds epifeopus fubfcripfi.
SnRvns Dei epifeopus fubfcripfi.
Ricolfus epifeopus fubfcripfi.
Nantyqisus epifeopus fubfcnpfi.
Ragembkrtus epifeopus fubfcripfi.

CHIUSTI CHRISTI •,«&«· it>1 M·rn· hthi parl.·. R ''

CONCILIUM ROMANUM

Q.UO ACTA S1EPHAN1 VI. CONTRA FORMOSUM HABITA

Refcinduntnr & improbamur, & folius Lamberti coronatio tanquatn citra vim & legitime fafta confirmatur, anno Domini dcccciv. tempore Joannie IX.

• T EAumeft quoddam indiculum,quatenus ventiletur a cunAis EccleGsliaius fle pacis. Johaanes Aretinus dixit: Et nos optamus ut ea ventilentur qu* pertinent ad (anA* Ecclefi* exaltarienem fic pacis robur. Petrus Albanenfis dixit: Vult dominus Paps ut legatur Synodus «Aa a Theodoro Papa. Et fadum eft. Tunc Amolodixit: Canonicum etl, ut qui iojufte damnatus eft, reftituarur, fle canonica fervetur de cxlpoliatis (ementia. Et leAa eft Synodus Johannis Pape. Tunc profefti funt Petrus Albanenfis fle Sylvefter Portuenfis interfuifle in depofitione FormoG, licet coaAe: fle interrogati funt ab Amolope, cujos temporibus judicatum eft. Qui refponderum: Dicant ceteri. Tunc Johannes Aretinus dixit: Perlegatur judicium finis iftius Synodi. Etfà&umeft. Qyofinito Aetolo Taurinenfis: Legatur Synodus faAa a Stephane contra Formofum. Qpod ficfaAumetl. Cumque veniffet, ubiPafchalis, Petras, fil Sylvefter contra Formofum dixerunt acculationem perjurii fle laice communionis; interrogati fent, fi vera eflent que legebantur. Qyi dixerunt: Minime. IterumPafchalisdixit, nequaquam ilii interfuifle fynodo. Et perleAa fynodo, dixit Johannes Aretinus: Dicant fi interfuerant. Petrus Albanenfis dixit: Interfui, fed non fubfcripfi. Et inducias petiverunt. Et cum data eis euent, fuxrcxerum Petrus, Sylvefter, Pafchalis; fle interrogati dixerant minime interfuifle.

Amolo dixit: Veniat BenediAus Protofcrmiarius, & dicat que fcripferit. Cumque veniflet io medium, Johannes Aretinus dixit: BenediAe, fcripfifti b^nc fyoodum? Qui dixit: Non ego (cribcre debut, fed Subdiaconus dc armario. Et interrogati pnefati Epifcopi diligenter; iterum profeflus eft Petras imerfniffe. Stephanus Ofteofis dixit: Omnes coutra dominum Papam iufurgitis. Tunc Antonius Brixienfis in perfoaa omnium dixit: Jam quia nos feparatos dicis a gremio apoftolico, in craftinum fit examinandi fufpenfio. Et dat* font induci* in craftinum.

Altera autem die cum refediflent, Amolo Taurinenfis dixit: Qpia indifcufla hefterno remanfit propter datas inducias ratio; oportet, fi vobis placet, ut accipiamus nunc telponfam. Johannea Aretinusdixit: Ubi beti remanGt, ibi, fi placet, debet incipi. * Surgens Petrus Albsnenfis, dixit Johannes Aretinus; Volunt fratres ut detur refponfum. Petrus Albanenfis dixit: Veniant ceteri qui mecum fuerunt. Johannes Aretinus dixit: Aut veraces dicite literas, aut falfas. Petrus Albanenfis dixit: Veniant ceteri qui interfuerunt, quia Sedes ibi apoftolica erat. Johannes Aretinus refpondit; Non nos Sedem judicamus apoftolicam. Cum fiepius Petrus alia non renueret nequaquam imerfiiifte, dixit Aretinus Epifeopus.- Legatur (ynodus. Et fubjunxit: D»cat fanAa fynodus, fiilli ea que deftruxerunt refiituere potuerunt. Quia fi itaeft, illud apoftolicum, *St re titficevi* litre·» dt^ronrre, *ffttMtrait* mw *tffe tufiut**. Amolo Taurinenfis dixit: Non hic apoftolica faAa eft fenteotia: quia primitus deftruxerunt, & poftea idipfom reaedificare conati funt. Johannes Arctinus dixit: Ut malum in Ecclefia perpetratum funditus eradicetur. SanAa fynodus acclamavit.* Et nos ac petimus, ac omnes optamus. Et audita eft kjnflio apoftolica, ut daretur refponfum. Petrus Albanenfis dixit: Interfui, fed-cosAe. Interrogatus Sylvefter ab Amolone, dixit, interfuiffe illi fynodo, Ildegerius Laudenfis dixit: Culpabilem hefterno in confpeâu omnium te reddidifti, qualiter interfuiffes fynodo. Amolo Taurinenfis dixit: Sylvefter Porruenfis, dic, fuifti in eleAione Fortnofi Pap·? Qui dixit: Interfui, dcomnes 11·lum mrhroniaavimus. Adelardus Verooenfis dixit: Dic, Sylvefter, fi fuifli io fyoodum Franci*? Refpondit: Interfui. Item interrogatus £ interfniflet illi borrend* fynodo Rom*? Refpondit Interfui, fed coaAe. Interrogatus Johannes Bellitraous fi tnterfuiflet illi fynodo, refpondit: In. terfui coaftus fle invitus. Similiter interrogatus Johannes Gallifaous fi intetfuiflet,' refpondit: Interfui coaAe. interrogatus fimilherStephanui Ortenfisfi ioterfuiiTet, refpondit.- In fine fui, fletubfcripG coaAe. Interrogatus etiam Johannes Tufcanenfis, refpondit, non interfuiffe, fed poftea fubfcripfifle coaAe. Interrogatus Gmilitct, Bonofas Narnienfis, refpondit, nec interfuiffe, nec fubfcripfiffe, nec aflenfiffe.

Interrogatus Johannes qui dicebatur Mutioenfis epifeopus, fi haberet aliquam proclamationem ad-

»«■·

i Hoc AAorum huius Concilii initium edidit e* pervetufto Codice Patrum Oratorii Roauoi Mabdloruiu ia Mafao Italico tam. s. R»n· s. P»l· U.

»ei4ui Gjmrniilluin MutmenTem epifeopum, vel fi 'fPeierct ecclefiam, an no<> ? Rcfpondit : Non rcpeio, neque proclamo fupei iplum Gamenulfum epifeopum, fed cerra piolb.iiu», vendam atque rnilericordum peio l

Proihati poft *prxfati* Eptfcopi, qui^interfuerunt illi Stephani (ynodoconiia domnumFormofum, mHericoidwm deprecati funt. Tunc omni» fanHa' lynodus petiit milericordiam domni Apoftolici, ut illud funditus eladicetur, ne ulterius Epilcopi cogantur qtnd^contra cinonum auflolitarem per vnn facere, aut ullo modo Epilcopi in cuftodiatn truda nut. Quibus ljbenter domnus Papa affenfu. Interrogati Petius presbyter tituli Eudoxix, Brned.dus tituli Damait, li inreiluilTcnt illi lync-do Responderunt interfuifle coaftc, & milcricotdiain petiverunt.

CAPITULA.

I.

SYnodum temporepix recordationis 'fexti Stephani papx, decefloris videlicet nollri, celebratum, >n quam venerabile corpus Formofi venerandi papx de fepultura violata per terram traclum cft, & quafi ad judicium deductum judicari & damnari prxfumptum eft: quod nunquam deceflorum noilrorum temporibus fadlum., mule traditum cft, penitus * abdicamus, Ft ne ulterius prxfumatur fieri, perquodl:bet Spirituslandi judicium interdicimus: quia ad judicium vocari mortuus non poteft, cum perfona qux ad judicium vocatur, ideo vocetur, ut aut fateatur objeCfa, aut convincatur objedis. Ec omnibus patet quia mortui cadaver pro *fe* nec rcfpondcre, nec iatisfacere poteft.

11.

Epilcopi & presbyteri, & reliquus'clerus, qui eidem i) nodo interfuerint, quia ipli veniam petentes, coadtos fe terroris metu ac formidine interfuifle confefli funt, prece fandlx lynodi eis indulfimus, ftatuentes & decernentes, ut nullus futuris temporibus epifeopis vim inferre, vel eos 'emere lacerare prxfumat, quatenus cum ad fynodum convenerint, libere eis traélare, & ftatuere liceat, qux fandorum patrum canonica cenfura decrevit. Nullulque eos lacerare, vel iacris Canonibus conceptis abfque audientia & jufta examinatione inquietare, facultatibus nudare, atque quoquomodo in cuftodiam detrudere abfque ftatus fui periculo pertentet, dicente Domino: *Nviiie tongere ebrtjloi meos, V in propbetts meti nolite malignori*. Indignum quippe eft, ut facerdotium lenatus prxjudicct, cum pateat populum fcqucndum non efle, fed docendum.

III.

Quia ncceflitatis eaufa de Portucnfi ecclefia Formofus pro vitx merito ad apoftolicam ledem provenuseft, flatuimus & omnino decernimus, ut id in exemplum nullus aflumat; prxfertim cum facri Canones hoc penitus interdicant, & prxfumentes tanta ferrant ultione, ut etiam in fine laicam eis prohibeant communionem. Quippe quod neceflitate aliquoties * indultum cft, neceflitate ceflante in audloritatem · fummam non eft permiflum. Sed neque de gradu ecclefiaftico fynodice eje&um, & non canonice, reftitutum, ad altiora provehere ullus prxfumat, prout de Bonifacio, primo de fubdiaconatn, poftmodum dc presbyteratu depolitum popularis manus agere prxiumpfit. Si quis vero, cujufcumque fit ordinis vel poteftatis, contcmpto *Deo, &* calcatis fandiorum patrum flaturis, id quoquo modo tentaverit, noti folmn apoflolico judicio anathemate feriatur, fed etiam imperialem indignationem experiatur, quatenus fandlx ecclefix ftatus inviolabiliter perfiftat, & iniquorum prxfumptio accipiat ultionem.

IV.

Epifcopi igitur feu presbyteri atque diacom, necnon & fubdiaconi, exterique alterius ordinis fandlx fedis apoftolicx, qui ab eodem venerando papx Formofo canonice confccrati, & pro quorumdam libitu itnicrc dcjefti lunt in proprios ordines & gradus communi fandx fynodi confultu reducimus, perpetuoque robore ac canonica cenfura ftabilitos Deo audiore decernimus.

V.

Reordinationcs, feu rebaptizationcs, & Icdium mutationes fanili patres in Afiicano concilio congregati omnimodis interdixerunt: quos fecuti & noe interdicimus, ftatuentes, ecclefix, cui regulariter prxpofiti, perpetuo confiftant; nec eis fine canonicx audloritatis publica cenfura ejebtis, alii ordinentur, & ecclefia divifioncm fuftincat: fed fecund uni quod fanfli patres ftatucrunt, unufquifque epifeopus lux ecclcfix curam habeat, & ecclcfiafticarum rerum poteftatc potiatur, ne quoquomodo feifluram fandia patiatur ecclefia, quia nec militibus Chriftum crucifigentibus ejXis tunicam feindere permiflum cft.

VI.

Uncftioncm itaque facri chriimatis in fpiritualem filium noftrum dominum videlicet Lambertum excellcntiflimum imperatorem adlam, perpetua Habilitate, dignitacibus decoratam, firmam & in xternum ftabilitam efle, fandto fuflragante Spiritu, decernimus. Illam vero barbaricam Berengarii, qux per furreptionem extorta eft, omnimodis abdicamus. Confignationes autem facri cbrifmatis, & olei, vel quxque pro flatu ecclcfix geflit, firma & immutilata ut omni tempore permaneant, apoftolica audoritate fancimus.

Ea

ANNO CHRISTI

VII.

Ea liquidem, quæ de ipso prænominato concilio scripta esse noscuntur, quoniam irrita, & contra canonicam auctoritatem præsumpta sanxistis: decernimus una cum consultu omnium vestrum, si placet, igne crementur, sicut de latrocinali Ariminensi synodo & Ephesina secunda seriptum continetur.* &. de his quæ contra sanctissimum papam Leonem ab hæreticis acta sunt, & secundum quod tempore domni Hadriani junioris papæ synodali conventu illa quæ contra domnum Nicolaum beatissimum papam Constantinopoli nequiter acta fuerant, igne cremata in sancta Romana ecclesia constât fuisse.

VIII.

Sergium, Benedictum, atque Marinum, jam dictum presbyteros sanctæ Romanæ ecclesiæ seu Leonem, Paschalem, dejoannem, dudum diaconus sanctæ sedis apostolicæ juste, & canonice damnatos, & a gremio sanctæ Dei ecclesiæ sequestratos, si aliquis homo, sacratissimis auctoritatibus fractis, illos inter ecclesiasticos viros, nobis inconsultis, habere voluerit, aut in ipsos gradus, quibus canonica auctoritate privati sunt, reducere quoquomodo aliquando maluerit, sive eos sacerdotes vocare, aut habere tentaverit, sciat se fore anathemate percussum a Patre, Filio, sanctoque Spiritu, tanquam qui sanctorum canonum violator extiterit.

IX.

Violatores namque, seu corruptores sacri tumuli ejusdem domni Formosi papæ, qui sub foedere conspirationis ad capiendum thesaurum, corpus illius trahentes in fluvium Tiberim jactare non timuerunt.* divina auctoritate, synodalique nostro consultu, nisi resipuerint, sint a sanctæ Dei ecclesiæ liminibus separati.

X.

Quia sancta Romana ecclesia, cui Deo auctore præsidemus, plurimas patitur violentias pontifice obeunte: quæ ob hoc inferuntur, quia absque imperatoris notitia, & suorum legatorum præsentia, pontificis fit consecratio, nec canonico ritu & consuetudine ab imperatore directi intersunt nuntii, qui violentiam & scandala in ejus consecratione non permittant fieri: Volumus, id ut deinceps abdicetur, & constituendus pontifex convenientibus episcopis, & universo clero eligatur, expetente senatu & populo, qui ordinandus est, & sic in conspectu omnium celeberrime electus ab omnibus, præsentibus legatis imperialibus, consecretur. Nullusque sine periculo juramentum, vel promissiones aliquas nova adinventione ab eo audeat extorquere, nisi quæ antiqua exigit consuetudo, ne ecclesia scandalizetur, vel imperatoris honorificentia minuatur.

XI.

Quia sceleştissima etiam consuetudo inolevit, ut obeunte sanctæ Romanæ ecclesiæ sedis pontifice, ipsum patriarchium deprædari soleat: & non solum in ipso sancto patriarchio, sed etiam per totam civitatem, & suburbana ejus talis bacchatur præsumptio: nec non quia & id inultum hactenus neglectum est, adeo ut omnia episcopi eadem patiantur uniuscujusque ecclesiæ obeunte pontifice: quod ne ulterius præsumatur, omnimodis interdicimus. Quod qui facere præsumpserit, non solum ecclesiastica censura, sed etiam imperiali indignatione feriatur.

XII.

Perniciosa inolevit consuetudo, ut judex publicus, vel minister, peccata populi, quæ ab episcopis sunt inquirenda, quibus animarum sollicitudo commissa est, quasi inquirenda vendant, & ea occasione licenter scelesta vita augmententur; & si in proprietate ecclesiæ vel clerici fœminas inveniant adulteras, infamant, comprehendunt, dilaniant donec domini earum, vel parentes eas redimant, pro quo consanguinei earum in non modicam deveniunt paupertatem: & eo ordine liberius post venditionem fornicari non metuunt, dicentes nihil pertinere ad episcopum, quæ a publico examinata dignoscitur & redempta. quod omnino irrégularités inolevisse manifestum est. Habeant igitur episcopi singularum urbium in sua diœcesi liberam potestatem adulteria & scelera inquirere, ulcisci, & judicare, secundum quod canones censuerunt, absque impedimento alicujus. Et cum opus fuerit, ad comprimendos rebelles & contemptores publicum placitum convocent, non ad præjudicandum, sed potius ad ea quæ Deo placita sunt, & saluti animarum conveniunt, prosequendum.

gy fn Cad. Vtliittlnno, yxe tfi Mtiill» ·>"> , 4d rrwradM* Centtin m ri> , etdnt tutantt itfent k»)"> cantnri VII1. & IX, viciffin» »»lrnt /ki ιλIIιι «/! 'unt* , f»i cmn /■«·/}·* dejntra tn ttlleSiniket, kit Jkfpittnr.

Si qui» Sanctorum Patrum regulas contempserit, & gloriosissimorum Imperatorum, Karoli videlicet Magni Imperatoris, & Hludovici atque Hlotharii, necnon & filii Hludowici, de ecclesiasticis decimis in eorum Capitularibus statuta atque sancita sunt, non observaverit & eas alicubi, nisi in Baptismalibus ecclesiis, atque consensu Episcopi dare temptaverit, vel retinere præsumpserit; & qui dat, & qui recipit, automate sanctæ Sedis Apostolicæ, & sanctione hujus Synodi communicationi subjaccat. 44

ANNO CHRISTI

Adnotatio P. Anjonii P*ai
ad au. Ch. *fyl.* num. 4.

Hoc Romanum Concilium , ficut & fequent Raven* natenie tam Birenuu, quam Cofleflores Concthortim cum anno 904. male copulatum . Sigomus lib. *6.* de Regn. Ital.ft Rubeus hb. j. Hift. Concilium Ravenna* tenfe refte anno apt. affiaere , ied illud cnm Romano confudere. & ex duobus unum effecere, quia revera m Cod. MS. Mutinenfi, quo uius efl Sigoniui , uno tenore defcripta fune, canquam afta unius ejufdemque Concilii . Vmcenuus Bellovac. in Spec. Htflor. lib. 14. cap. $8. foliui Concitu Ravenneniis meminit , At Geldaftus tom. i. Conflit. Imper, pag. »97. decretum de eleftione Romani Pontificia in Concilio Romano editum Ravennenii attribuit, quia uterque exemplar, in quo utrumque Concilium canquam unicum exsratum erat , line dubio nartus efl . In exemplari tamen , quod at» Antonio Auguflino accepit Baronius, recitatur primum Concilium Romanum , ft poflea Ravennatenie . Qnod utrumque anno 8yS. imtioque Pontificatus Joannit IX. congregatum tuîlfe non dubitandum ; cum Joannes di* 10 , qvo laborabat Ecclelia , mederi morbo cuperet , metu Sernanorum , qui ob rrpullam Sergn m armis erant , & Lambertus Imperat, vellet fuam unitionem confirmari , atque imperialem Arnulphi conlecrationcm ut metu extortam cxlcindi .

Conventus itaque Romae a Ponhfice , Imperatore praeferre , inflitutus . ac de caula FOrmoli & caeteri» rebus , «nat egeie corieAione in Ecclelia videbantur, relatum. Afla Pieudo-Synodi Romanae a Stéphane VI. habitae Joannes IX. infirmavit ; Amuiphi regis unAionem abrogavit ; Sergium & (ocios damnatos relictui vetuit , violatores (epulcbri , cadavenfque Formoli damnavit , A' Formoftim , ut qui propter neceflitatem ex aliena hcclclia ad Romanae admimflrationem vemffet , Pontificem confirmavit , flatuitque , *ne ani; 'd in exemplum tubat, [acris lembus prcbibentibus.* JEpifcopi a Stéphane VI. exautfotati ad gradus priflinoa rediit: ; Lamberti Imperatorii unftio confirmata ; decretumque ne Pontifices Romanos , qui deiignati client, jus edet confecrari , mii in conipeftu Legatorum regionum. Quo paflo decretum Hadriani III. abrogatum ad vitanda, quae in Comulis Pontificiis oriebantur, cum maxima Eccleflae offeniione, dilTidia .

Cum porro decretum Concilii Romani, quo ftatuitur, A ut Pontifex Romanus eleAua non confecretar nifi praelentibus Legatia imperialibus, iildem penitus verbis concipiatur , ac decretum Stéphane Papae IV. vulgo V. attributum , nec plura, aut pauciocwcomple&atur , manifeftum efl, illud non a Stcpbano 1V. fed a Steph*no VI. curante Lamberto Auguflo , conditum fui(fe ; cum eiufdem opera in hoc *Concilio* ratum habitum fuerit , (icut & ejuldem Imperatoris coronatio.

Baronius ft Labbeus decretum pro undtione Lambert! editum, quod ordine fextum efl, his verbis exprimunt : *UnBtonem [atri Cbrifmat'1 ------ 1liant vero barbaritam* Brnr«g<ri7 , *fine per [urreptronem &c.* Verum vox *Berengarit* in illum textum intrufa ; Ea enim non extat m Codice , quo Sigonius laudatus ufus eft , fed tantum in eo habetur ; *Illam vero barbaricam , quae per furreptiouem* &c. qux verba nonnifi de unftione Imperiali B Arnulphi * Formofo Papa peraâa intelligi poliunt, ut jam videiunt Sigomus , ft Rubeus citati . Neque Berengarius ab aliquo Pontifice Romano unAus ft coronatas luerat , ficut Arnuipbus , qui cum exercitu Romam venit , eaque expugnata imperialem coronam a Formo(o Papa accepit. Ad bec anno 10. poflqnam Arnulphus Italia digreflus eft , Lambertui unum e luis ad regem Berengarium mifit, pacem amicitiamque petiturum : quo benigne excepto ac dimiffo , Berengarius ft Lambertus in urbe regia Ticino collocuti, pacem inter le tecsre , que ufque ad Lamberti mortem duravit , qui ideo in diverts Italie partibus tunc regnarunt . Quare vox illa JBrrrxgan! in laudatum canonem fine dubio merui* fuit. Qyod cum non animadvertiffet Labbeus in append, ad tom. *9.* Concil. Rubeum arguit , quod Concilium Ravennatenie cum aeno, 198. alligarit. Icripleritque, m eo Arnulpbi regia confecrationem abrogatam ; cum tamen laude dignus fit Rubeus, quod Concilium illud fuo anno reddiderit, ft decretum praefatum refte explicarit ; quod non Romano, fed Ravennenfi Concilio adicnbit , quia , ut jam diximus, in abquibus codicibus utraque Synodus tanquam unica proponitur .

Nota Severini Binii.

Inter decimumqnartum & decimumqnintum capitula in codice Antonii Auguflini, telle Baronio , interpofita leguntur duodecim capitsaia alterius cujufpiatn concilii, qus ob venerandam antiquitatem digna funt meo judicio , que hoc loco edantur, ft fubjiciantut .

anno CHRISTI

CANONES CONCILII ANONYMI

ïχ Antonii Augustini codice.

I.

UT comes inter honores fuos rapinam exercitus legi fubjiciat-.

II.

Ut imperiales homines ad colloquium live fervitium imperatoris properantes , fuis ftipendiis fint contenti.

III-

hcllfDSB Ut nullus comitum * arimannos in beneficio fuis hominibus tribuat.

IV.

' .? Ut homines comitum, nullatenus in domibus arimannorum refideant, fed do- .i.r. mos reipublicz inftaurent , ibique refi- 7A*. deant.

V.

Ut feriptoribus publicis, nullatenus intcrdicacur res arimannorum tranicribere , fi quando eis fuerit opportunum. Quodfi •ai. r.aindi occafione * vitandi exercitus , aut placitum, venditz fuerint, & ipfi eas pendere fuperiederint , exigatur ab eis utrumque, ficut ante tranfcriptionem.

Ut ipfi arimanni frequentius, quam in u lege ftatutum eft, ad placitum ire non cogantur, nec a comitibus, nec a fculdalifiis.

VII.

Ut bannum miffi exercitus imperialis folummodo exigant.

VIII.

Ut paftus imperatoris ab epifcopis & comitibus fecundum antiquam confuetudinem folvatur . Quod fi novo tempore fifcus comitialis in jus ecclefiafticum conEverfus eft, augeatur ftipendium imperiale ab ecdefia, j'uxta quod res publiez fuerint minoratae.

IX-

Ut omnis decimatio ab epifcopo, vel his qui ab eo fubftituti funt, przbeatur ; nuliufque eam ad fuam capellam, nifi forte conceffione epifeopi, conferat. Quod fi fecifte contigerit, primum legibus fubjaceat humanis, poftea excommunicatione populi conftri&us, ad ultimum ipfa capella , quz magis contentionem quam utilitatem aliquam przftar, deftruatur.

Ut

ANNO cHKisri >·"

X.

Ut plebes ecclefix nullatenus, aut comitibus, aut epifcoporum vaffallis, aut ullis laicis in beneficia tribuantur.

XI.

Ut in domibus ecclefiarum, neque miffus, neque comes, vel judex, quafi pro confuetudine, neque placitum, neque hofpitium vendirent, fed in publicis vicis domos conftituant, in quibus placitum teneant, & fecundum antiquam confactudinem hofpitentur.

XII.

Ut fingulx plebes archipresbyterum habeant, propter afliduam erga populi Dei curam fingulis plebibus archipresbyteros prxefte volumus, qui non folum imperiti vulgi folicitudinem gerant, verum etiam eorum presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumfpedione cuftodiant, & qua unufquifque induftria divinum opus exerceat, epifeopo iuo renuncient; nec obtendat epifeopus, non A *egere* plebem archipresbytero. Quod i?· ipfe gubernare valeat, quia eft valde idoneqs, Jecet tamen, ut partiatur onera fua, & ficut ipfe matrici prxeft, ita presbyteri prxfinc plebibus, ut In nullo titubet ecclefiaftica folicitudo. Cun&a tamen ad epifeopum referant, nec aliquid contra ejus decretum ordinare prxfumant.

ANNO CHMISTJ

Adnotatio F. Amtonii Paci ad an. Ch. *t99.* num. f.

Baronius ad an. 904. n. *16.* dnodrrim Capitula ex Co-B dice MS. Antonii Auguflini edidit, qu« pnflei Biniu» & Labbeus attexuere Concilio Romano an. S9I. habito, putaruntque efle Canone» Concilii Anonymi, five ignorati. Sed Balutius in piarfatione ad Tom. 1. Capitular, Reg. Franc, obiervavlt in vereri Codice MS. Bibliotbete ThuanaB extare conibrutionem Lambert! Imp. at ewa/r *icciatatto Efijcopa*, *w/ ri ψύ at eo Jai/itatat rft*, *pr^e-bfatgr*; indeque reAe intulit, Capitula illa XH. ex codice Antonii Auguflini edita, efle Lambert! Imperatoria, cum Conflitutio hare flt nonum capitulum inter illa duodecim. Godaifius Tom. i. Conflit. Imper, p. >99. refert Jtrrrajxrtĩ I. *laoprrttar.* *Ctfiuihrt* /ata-Inm· ia Ceirvoatv *Epijcoporttao at* OgtiiuatMM* r» *ci-vitate Ticina miu Datami* poj. Ita habet titulua, cui poftea lubficit duodecim ilia capitula a Baronio ex Antonio Auguftino publicata. Sed ea in re Goldaflua valde fallitur, cum Berengariu» ante an. 916. Auguflua renuntiatu» non fuerit, A duodecim ilia capitula Lambertum Imp. habeant.

ANbfO CHWISTi

CONCILIUM R A. VENN ATE

LXX1V. EPISCOPORUM IN EADEM GAUS'*

Formofi & Stephani Romanorum Pontificum, anno Domini dccccIv. celebratum, tempore Joannis papa X. & Lamberti imperatoris.

Pralacatit peMificit.

QUis divina infpirante mifericordia veftra nobifcum convenit fraternitas, ut outu fanât Spiritus, qui fuis nunquam deeft fidelibus, communi omnium veftram confultu, fratres cariffimi, ea qu· neceftaria fanâsc Dei ecclcfir previdimus, una cum fpirituali filio noftro, gloriofiflimo videlicet imperatore Ldmberto, & veftro fando collegio, & qu· nocivo furculo pullulare conabantur in agro fanâ· ecclefia, canonico farculo eradicare Pudeamus, qu· capitulatim anno-Q tata funt, fi omnibus placent, in confpcftu omnium le^mtur, examinentur, & examinata manibus omnium pro futura memoria roborentur, ne ulli unquam fine ftatus fui periculo eadem violare liceat, fed rata, flt firma in perpetuum confiftant ad ftatum & munimen fanfbe Dei ecclefiae, ad falvationem omnium fidelium per Dei misericordiam.

Ptfponfia.

Immenfas Deo falvatori noftro laudes referimus, qui talem vos praefecit ecdefi· ejus opportunitatem decernere, ut omne ab ea zisanium eradicare conemini, prout in bac S. fynodo eundis nationibus apertis declaratur indiciis. Capitula etiam qu« pro generali omnium cautela ad robur it munimen (and· ecclefix confcripta funt, fi veftra placet pietati, legantur, qualiter per ea omnes doceamur, que obiervare, vel que caCvere debeamus, ne in aliquo a regulis fanâorum patrum (quod Deus avertat) deviare inveniamur.

CAPITULA.

I.

Si quis fan&orutn patrum regulas contempferit, & gloriofifiimorum imperatorum, Caroli videlicet* Magoi imperatoris, & Ludovici atque Lotharil, necnon & filii ejus Ludovici, que de ecclefiafticis decimis in eorum capitularibus ftatuta aeque fancita fune, non obfervaveric: fi & eas aliubi, nifi in baptifmalibus Ecclefiis, abfque con(enfu Epifeopi dare temptaverit, vel retinere prrfumpferit) & qui recipit, auâoritate fanâx fedis apoftoliex, & fan&ione fanâc fynodi excom-E mudicationi fubjaceat.

lotfvretvt auttm ifti ftrvenJe frtpofttii.

II.

Si quis Romanus, cujufcumque fic ordinis, five de clero, five de fenatu, feu de

j Qu* anfalis includuntur, damus ex Mabillonii Mufato Italico, ubi tom.1. par. *. p. M. ex pervctnfto Codice Valliceiano hoc caput edidit.

— dc quocumque, ordine . gratis ad noftram
chhisti imperialem majeftatem venire voluerit ,
·»·« aut neceftitare compulius ad nos voluerit
· proclamare, nullus eis contradicere prx-
finnar, & neque torum res qtiifpiam invadere, vel deprxdari, àut eorum perfonas'4[i eundo, vel redeundo, vél morando , inquietare prxlumat , donec liceat iinpcr*aiotix potcilati eorum caufas , ant
f pctfonas, * aut per miflos noftros delibcrare. Qpi autem eos inquietate, eundo , redeundo, vel morando, tentaverit, vel eorum quidpiam rerum auieirr , poftquam per noflrani nnfcricordiam fc proclama-
veni i t, imperialis ultionis indignationem incutiat.

III.

Ut' privilegium fandx Romanae ecclcfix, quod a priicis trmponbus per pri(iinws imperatores ftàbilitum eft , atque firmatum, ita nunc a nobis firmetur , &. diebus noftus, lient condecet, immutilatum fervetur, & ianéla Romana ccclclia nicter nollra cxakorur , protegatur , ac defendatur, quoad imperii noftri eft .

Fonti/tx bis lni>iuit ift» .

IV.

Ut fynodus, qux veftris temporibus in balilica beati Petri apoftoli, pro nonnullis
i*.p/tnahs eradicandis, & maxime pro cauia domni Formofi fandiflimi papx aila eft , veftrp imperiali confcnfu , & venerabilium epifeopornm , & optimatum veftrorum roboretur , ac perpetualiter ftabilita fervetur. Qux non invidix^zelo, fed rectitudinis gratia canonice pcrafta.

Ut cantae impietates , pro quibus nos ad vos vcmdcmtis, quas etiam per territoria nelira vidimus in tractationibus , dcprxdationibus , incendiis , rapinis , &
, violentiis , a vobis diligenillime inquirantur, & prout nccelle eft legahter emendentur: quoniam tanto dolore perculfi lumus taha contemplante*, quod magis mori cupieramus, quam taha in noftri* diebUi * cerniilernus, de quibus, fi emenda-
ta ta non fuerint, vos, & nos a fummo judice diftinite quxtemur. Ideo petimus , & per Chullum Dominum adjuramus , ut talia imounita non dimittatis.'

VI.

Ut paCtum , quod a bcatx memorix veftro genitote domino VVidone, & a vobis piiflimis imperatoribus , juxta prxeedentem conflict udtneni iatflum eft, nunc reintegretur, & inviolatum fervetur.

VII.

De locis aurem, atque rebus , qux in eodem pafto continentur, prxeepta nonnulla illicita facfta funt, qux perimus, ut

A in eadem iynodo terminentur, & qux non rcétc facta pixeepta funt, corrumpantur. c*u<*ti

VIII.

Ut patrimonia , feu fuburbana , atque malix , At colonitix , necno vitates , qux contra rationem, quafi 'per*rprxcepta largita funt , petimus , reddatur . ipfaque ----

IX.

Veftrar igitur majcftati non manet incognitum, qualiter illicitas conjunéliones Romani, & Longobardi, fimul & Franci, conti a apoftolicam , & imperialem vo
B luntatem acere prxlmnpict c m territoriis B. Petri apoftolorum pi incipis petimus, ut iicur a veftris antecefloribus imperatoribtis prohibitum eft, ne quoquomodo fierent , ita amodo, veftro Auguftali-decreto omnimodis prohibeantur, fynodaliter, ne amodo ac deinceps ficti tententur, in perpetuum firmiter flatuaiur atque firmetur?.

De hoc iane prx omnibus condolemus, quia ad tantum apoftolicum culmen gratia Chrifti provehit , cum ecclefiam Do-
C mini falvatoris, qua: Conftantmtana vocatur, deflrudam cerneremus, direximus pro illius aliqua reftauratione ad trabes incidendas; ied qui dirc&i funt a nobis, quae neceilaria erant, ob mahuoforum hominum infeftationem, facere nullo modo valuerunt. Super quibus omnibus^ cariffime fili, videte hobifcum, & quam fit indecens, quanumque violentiam fanéla mater Romana rcclciia fit pafla , medullitus conliderate: & ut amodo & deinceps veftro imperiali ftudio ad optatum vigorem perducatur , ficut dilecliiiimtis ejus fi-
D iu$, & imperator fublimiilimus, operam date. Sed hoc fcire vos volumus, quoniam fanda Romana ecdefia tantum eft ad nihilum dcdudla, quod & dcemofynx, quae pauperibus pro fofpitate veftri imperii diftribui folebant, & flipendia clericorum , ac famulorum ejus, omnimodis funt evacuata : pro quibus vero ad ftabiiititem imperii veftri magis vos oportet cum veftris fidelibus prudenter tratftare , ut, iicur prxdiximus, alicui reftaurationi ipfius. qux nimium eft affiidla, operam deris.

Hir lefiii, popa ad tpijcipot tonvtrfui fit pttOftf.

Quia vcftrx omnium iiatcrnitss concordi voce fibi placeie profitetur qux Chrifti Dei noftri geatia infpiranie prstfixnnus : hortamur, ut fecundum debitam iohciiudinem commiila libi a Deo ecciefix curam unulqnttque vcftrum agere ftuJeat, fit gregem Lhnili Unguine redemptum bonis exemplis, ac faluunbus documentis inftru.it, habens femper prx oculis illum tremendum judicem, qui lnum facratiliimum fanguinem pro omnibus ludii , ut cum auic ipTuis nibtmal ftetcii tis, unicuique vcllrum dicat: *hft/tr,,t bow fidr* M»nk.

—*fitklit, f«M faper pateca faifti fideli i, fapra* ww/Af A^pra deferipta , & aAa Ravconeniu jpfius, itfqinbui, C-lbusti te *"'t™ ,A Read·*™ Doutent tm.* mulia regum iftarum mentio.

ANN. curis

,M Cumque DeoanXiliame ad propiia veneritis , jejunium indicite, litaniam celebrate, rogantes , Cc oWecraotes pium & mifeficordem Dominum , bt furorem mitiget, iram a populo averrat, paFÇtn tribuat, Tchifmata & (editiones comprimat, diicordiam auferat , retrpaâa peccata tergat, & miieranJo aboleat ; quatenus induitis omnibus deltftts, mifcricoidiam rogantibus largiatur , & ad protedionem & exaltationem fande (itat tccldie ipiritualem filium noftrum , excellentilfitnum fcilicet -impetatorem Larnbertum , confervet, & fuperbarum gehtium illi colla lubjiciat iua potenti dextera Jelus Chriftus Dominus no· B fler, cui eft cum Patre bc Spiritu fando, honor & gloria in fecula («culorum. Amen. '

ADmoaendum hic leAorem duxi, ne libi pariatur »b Hieronymo Rubeo imponi , qui lib. v. hiftor. Ravenh. ait a Joanne Papa IX. concilium Rav.enuar celebratum , rum tamen hnno tantum occcc· pontificatum Joanne* inierit. Addit, ibi a Joanne *Aa refcilfa Romani concilii a Scephano VI. contra Formolum.coaAi , abrogatam Arnulfi regit coniecrationem, Lamberti cot>hrmatam. Quod alterum ab 00 peccatur. Hrc enim a Joanne fafta conftat, non in Ravennenti concilio, fed m Romano efafdem anni , ut reflantur & illiu* afta

Nota Sever in i BiNj i.

Huius Concilii Ravennatis meminit Siyebcmn anno ;g9· fi>» verbu . *IIirtun ad confirmandam Fermofi ordinationem , fNrm Stepbanai papa depajaei et , Jjnodam* 74. *tpi/coporam prjejenttbni Frtncoram arcbiept[ctii , ÎT rege , apnd Raucnnem ftatwt : C (orant* r»/ *(ombpfta eft fgaodai , fnim Stepbanni* 0» *damnatioaem iort^ofi fe<r- •at* . AHa (ynodi ex codice Ancona Auguilmi Romani rnrtlo defcnplit Birnnius anno $04. n. ,6. Quamde raufa Joannes pontifex Roma decederi Ravennam prpfeAu» fuerit, ibique pro-abrogatione reruns geflarwn për Stephanum prardeceflorem adverlii» Fonnafum concilium plenius celebraverit , fupradiflun» eft in vitajoanmt IX.

AdnotaTio P. Antonii Pagi *ad a». Cb.* 898. a. $,

P»«ilo poft Conciliem Romanum , Ravennenfe ab eodem Joanne IX. eodem inno Cpf. coadum , ubi ipfe 1.imbertur Imp. *8c"jq.* Epifeopi interfuere . Hujui Concilii meminere non tantum Stgebertus' in Chronico, fed etum Vincennur fteilovic. rn fpeculo Hift. Rede ait Bhtomu* «Aa Synodi Romane m Raveanenti recitata iuifle. Porro decretum Concilii Ravennenfi* , *Si* pan *Sanftontm Patrona rfgnlni omtempferit* dc. ediAo fuo confirmavit Eambertu* Imp. Baiuaiu* enim in pr*fat. ad tom. i.Capitul. n. it. ait fe invenifle fcriptum in veteri codice MS. Bibiiothecr Thuane : *Itet» ex Legibat Romanit α Domno Lamberto Imperatore promalgatit capital. XI. Si qah Senftoram Patriam régalât cotuempferit &c.*

A NNO cHRiSH. ANN CHR

SYNODUS salisburgensis

Iα qua VVichingus e throno Patavienfi deturbanti eft anno Chrifti *Dcccic.*

tx Hnt. Ge<m>·. ···r. TTVIchingus Nitravienfis Epifeopus, cum nonCtn v ritu, atque ordine, nec legitimis, quorum intererat, fuffragiis, fed Arnulphi laici Principis potentia, reliâa preter leges priori cathedra, Patavienfem mvafiUet, Synodo coada a Theodmaro Juvavenfi Arcbiepifcopo, jo ordine redaftus eft : de <puo Annales Fuldenies proxime ante annum 900. *Engelntarar Patavtenfir Epifcopat obiit : cajat locant VTichtagat qaidoen Alentannat contra infitiato Patrant print Marabaneafit ab Apoftolica do· flinatat Epifcopat Refre concedente faceeffit. Sed non malto pol n Deotbntero Arcbiepifcopo catertfqae faf. frafrancti fait contra volantotcm regit canonicalt jadicto abjeffat, & Riebordai ad eemdent fedem Epifeofat in idtpfetm ordinator eft-*

CHRISTI AN' CHR

VITA ET EPISTOLÆ

BENEDICTI PAPÆ

Re.idUHI IV. AU»ndo pipi f.au., * 1««·" · • ReAl-- · *·· vid« Vi Vum «d h«>c '·· TjEnediâuS IV. natione Romanus poll interre- D U gnum unius diei furrogatus eft Joaoni IX. anno Chrifti * dcccv. tempore Lamberti imperatoris. Muoificentiilinws erga pauperes, viduas, fit orphanos, inter horum temporum pontifices taoquam fidus quoddam lucidum emicutr. Anno pontificatus lui tertio, * qui eft Chrifti907. * ex • i«<u»do ,oe jiac v;ta migravit, fepultulque eft apud fandum Petrum juxta aditum, quo itur ad fandum Gregorium , ubi & lcpukhrum ejus exornatum fuit epitaphio, quod ex Manlio exlcripcum habet Ba- g roDius predido loco.

EPISTOLA L BENEDICTI PAPÆ IV. ad Galliarum epifeopos, principes, &c.

Argrinum Lingonenfem epifcopum, in ecclefi» lu« jura omnia rcftituit.

Benediflar epifcopai, fervat ferverant Dei, revere, tiffinu,* v *ftnflijjintu* cea/ra/niai nijfrrr *Gril·.*· rui* arcbieptfcopit, epifopu, fea frforicfiflimn >e gibut, dacibat, comitibat , fonÜa catbolita , & àpeftohen ecclefia filât atqae fidehbat.*

QUanta pieuti* gratia, quantaqoe compartionis, & condelcenfionis fubiicniiate , fanda mater Romana ecclefia, apoftolicû inftruda hortaminibus polleat, & eroineat univerGs in fidei unitate degentibus, clarum habetur, quoniam a Deo omnis roifericordic fulget, quemadmodum a facratiffimi fontis potu haufit. Quapropter otnnibus ia fand® converfationis gremio confidentibut notum efle volumus, legatos Argrini confiants noftri venerabilia epifeopi noftrum adiille apoliolatum , humiliter oblecraates quatenus juftinai moderamine «quitans libramina, more prcdecellorum noftroium, & pro amore Det, & revetenua beati Petri apoftolorum principis , conferremus, luumque eledionis ordinem, decretumque a populo & clero Lingoneofis ecclcfis digeflum, quod pre manibus habebant, clementic veftr® edtendere*mus*, quod & fecimus, its cmmbin fervata fetvare curantes; videlicet qualiter a de

clero fic populo prxfata Lingonienfis ecclefia poft A difcclfum Gerlonis quondam . epifcopi unanimiter expetitus, concorditer eleâus , & acclimatas, necnon a proprio metropdtyffno Aureliano, & ab ejus fuftraganeis, & a BcrnuinO Viefinenfi archiepifeopo canonice confecratus, & in ipfaiede Lingonica communi voto ac defiderio inthronizatus exiitit, & quomodo per fpatium duorum annorum, & trium menfium, eandem prout potuit paftorali moderamine rexit ecclefiam : led potlca per quorumdam hominum infolentiam, & fubreptionem, a propria fequeftratus fuerit ecclefia tempore VVidonis imperatoris, qui tunc Romanis imperabat . Peraâis autem liquidius annis»^ cum frequenter hanc iaoâam Romanam ecclefiam infortunii fui caufa vifitacet, & femper lacryhia-B biliter, ut ei finum mifericordia hxc aperire dignaretur, depofeeret : pervenit ad prrdeccfloris noflei pix recordationis'Joannis papx prxfentiam cum ecclefix fux lacrymofis querimoniis, qui ejus abfentiam, & voce & literis condolebant . fcilicet quod poft ejus difceftum, variis & nimis attriti incommoditatibus , omni paftorali deftiruti fuiiTent folatio, adeo ut nec chrifma confcdum, nec infantes confignati in ipfa Lingotfenfi cedefia fuerint, nec aliquod epifcopalc minifterium rite peraâum : unde etiam diâus Joannes fâoâiflimus papa, ejus querimoniam ecclefix fux benigne fulcipiens, cum collegio epiicoporum fuorum, reliquorumque ordinum frequentia diligenter inquifivit, canoniceque definivit, quatenus ei apo- C * ilolica auâoritate fua redderetur ecclefia, quemadmodum in ferinio fanâr Romanx ecclefix plenius habetur. Nos vero his auditis, & diligenti examinatione perpenfis, przdeceiforis noftri Joannis papx ftaiuta in omnibus fervare cupientes, quia rationis hujus feries indifcufla, & irrefragabiliter determinanda , abfque reverendorum epifcoporum confilio , perfcâionis cumulum capere non poterat : fandam convocavimus in Lateranenfe palatium fynodum, omniaque ifta vera effe omnimodis comprobantes , confilio & hortamine reverendorum patrum nobis adfiftentium, jura ei indulfimus ccclefiaftica, Lilicet ut quia injufto a fua ecclefia privatus fuerat ordine, jullo etiam redderetur moderamine, noftroque apoflo- D lico privilegio folemniter munitus, Lingoneniem canonice deinceps abfque alicujus contrsdiâione teneret ecclefiam, patioralherquc regeret, atque Deo ordinante difponeret . Non fententiam prxdecefforis noftri Stephani papx reprehendentes , fed canonice caufa neceftitatis & utilitatis , iti melius commutantes, quemadmodum prxdeceflbres noftros de multis egilTe manifeftum eft. Quamobrem auâoritatis noftrx privilegium ei fieri julfimus, io quo pallii ufum ad millarum folemnia lteratis diebus illi concefTimus , quod olim a fanâilfimo prxdecelfore noftro Formolo papa acceperat. Quapropter virtute fanât Spiritus, & noftra apoftolica auâoritate prxeipimus, ut nulla poteftas regalis, nullufque conditionis vel or. E dims, fexus, contra hoc noftrum apoftolicum privilegium infurgere audeat, nollrifque julfionibus, ullo modo contraire pertentet: fed liceat ei quiete fuam Domino juvante regere ecclefiam , ut quibus prxefie debet, valeat & prode(Te. Si quis vero huju* privilegii noftri temerarius tranfgreflor extiterit, & in omnibus non obfervaverit, & dc rebus jam fatx Lingooenfis ecclefix jufte acquifitis, aliquid invaleri? , aut minorare tentaverit, iciat fe a/ vivifice Domini & falvatoris noftri Jelu CbriHi corpore & fanguine alienum, & a confortio fidelium Chrifiianorum, fequeftratnm, & nifi correâu* fatisfecerit, perpetuo anathemate damnatum. Bene valete.

Scriptum per manum Sergii, fanâx Romanae ecclefix feriniarii, in menfe Augufto, indiftione tu. data n. KaL Septemb. per manum Leonis Dei pietate prin4<cerii fanâr fedis apoftolica , anno Domini Bcnèdiâi papa primo. Anno n. poft obitum Landeberti imperatoris Augufti, indiitione iit.

EPISTOLA II. BENEDICTI PAPÆ IV.

AD CLEKOM , ET PorotUM Lingonenseh, de eodem argumento.

epifcopttt , feront fervorum Dei , tier» & plebi ftnli Ltnpanenfii ectlpfiet.*

A Poftolica nos , & evangelic* inftituta ittcefhinter admonent , ut omnium ecclefiarum curam follicite gerere debeamus, ipfa nos inftroente, nobifque in beato Petro apoftolorum _ principe, praecipiente veritate, qui dicit: *Simtn'" Jannait dili&ii ntt, ptfa tvti tutti.* Cujus auâoritate, & vicaricatione divina, difpofitione freti, cunâis & in profperitatibus congaudere, & in neceflitatibus opem ferre parati lumus . Et quia lex Dei per Moyfen data praecipit : *Si,* in- t"*i quiens, *viderit tfinete* prtximi tui fttb taere jd~ center** , n«« *pertrenfibu , fed fnblevtbii cnm t»* . Scrutata veftra calamitate, veftraque diferimina continua, non fine maximo meerore admirando, fufeepimus , quod infra tot dierum temporumque ipatia veftram nobis injuriam cultos hominum follicitudo minime patefecit . Nunc ergo quia ficut per veftra feripta didicimus, Teutbaldus neque a vpbis expetitus, neque eleâus, neque acclamatus eft, fed nec ad aliquos facros ordines io veftra ecclefia proveâus, ficut hoc ve. ris approbare poteftis ^indiciis , & ha fe res habet, ficut prxdecefton noftro pix recordationi* Joanni papx jamdudum innotuiftis : non nobis videtur cfte incongruum, fed potius omni facra & canonic* auâoritate fulciturn , more prxdcceflbrum noftrorum fententiam mutando in melius , ut de multis exemplis evidcntilTimis approbare pofTumuj. Ideo Argrinum paftorem velirum a vobis unanimiter cleâum fie expetitum vobis canonice prxefie concedimus; quem, ficut dicitis, utique patet inconfiderate fuiiTe per fubreptionem a vobis expulfum : prreipientea , ut digna ac competenti illum reverentia recipiatis , atque ficut proprio epifeopo obedientes in omnibus exiflentes, & ejus alloquio & confolatiooe noftra auâoritate fruamini , ac veluti eo tanto pafiore reddito & a vobis recepto , in Domino vobifeum congratulemini. Sane quia omnibus ecclefiis jus intemeratum legemque canonicam inviolabiliter confervere volumus : ecclefix veftrx nequaquam vim inferre debemus , nec aliquod prxjudicium imponere quaerimus , fed in omnibus canonicam auAoritatem fit prifeam eleftionem immutilatam elle cenfemus. Benevaletc.

Data a. Kalcnd. Septembris, per manum Sergii (criniarii fanâr Romane ccdcfic. Indictione tertia.

»·» »·»·

LEGES · ECCLES IASTICÆ

E D.ολκοι 9εΝ1οa1s abol* Angiiλ,

Et Guthurni regit Danorum in Ealtanglia, &c. ab Aluredo Magno & Guthurno regibus prinum condite, .& nunc denuo ab Eduardo filio ejufdem Aluredi & Guthurno fœdus ineuntibus, lutingforda, ut videtur, confirmate.

F* T». ·. CtncIL B"«'

TITULI LEGUM ECCLESIASTICARUM ..

PROOEMIUM.

1« vilki.. I...PS »·»·

HOC eft fenatufconfultum , quod Ædfredus rex, dt Guthrun rex, & deinde Eadvvcardus, & Guthrun rex elegerunt, & (latuerunt cum Angii , dc Dani pacem & amicitiam fufeeperunt, dc fapientes etiam , qui poftea erant , fepe dc continuo eadem renovaverunt, dc melius adauxerunt.

In primis eft quod (latuerunt, ut unum Deum diligere velint, dc omnem genrilifmum fedulo rejicere ; dc cooftituerunt etiam («cularem diiciplinam, pro eo quod (ciebant, quod non pollent multos aliter gubernare , dc multi nollent ad ecclefiafticam emendationem aliter flcâere , ficuti debebant. Et compenfationcm («cularem indiluerunt Chrifto dc regi communem , ficubi homo nollet ad ecdefiafticam compenfationcm inclinare virtute auftoriuth epifeopomm.

I. *De pace ecdefia.*

Hoc eft igitur primum, quod dixerunt, ut cedefix pax intra parietes, dc regis manu data pax perfiftat «qualiter incorrupte.

II. *Dc apofiatis.*

Et fi quis chriftiamfmum fpernat, vel paganifmum veneretur verbis vel operibus, compenfet tam «(limationem capitis, quam mulftam , dc legis violationem , fecundum quod faftum eft.

III. *De correDione ordinatorum.*

Si qui* facris initiatus furetur , vel dimicet , vel pejeret, vel fornicetur, compenfet fecundum quod fiâum eft tam «(limatione capitis, quam «inlâa , dc legis violata poena ; dc erga Deum faltem emender, ficut canones adootaor, & fi* dejufToretn inveniat, vel in carcerem detrudatur. St presbyter populum male inftruat de feftivitate , rei jejunio , folvat xxr. (olidos apud Anglos & apud Danos fefquimarcain . Si presbyter ad juftum ternjinum chrifina non paret , vel baptifma deneget ei, qui ejus opus habet , folvat mulftam apud Anglos , & apud Danos poenam legis violate, hoc eft, xli. oras. Si factis initiatus aliquid morte dignum perpettave* rit , capiatur , & ad epifeopi judicium deferatur.

IV. *De incefiibas.*

De iaceftibus fapientes inftituerunt, ut rex habeat majoris conditionis homines, dc epifcopus minoris, nifi homo coram Deo dc mundo compenfet fecundum id quod faftum eft, ficuti epifcopus adnotat. Si duo fratres, vel buo confanguinei cum una tutore rem habeant , compensent in omni manfuetudine, ficuti eis permittitur , five mulfta, five «ftimatione capitis , five pacis violatae pcena, fecundum id quod faftutn eft.

V. *De rei capitalis damnato con/efibrcm 'defiderante.*

Et fi mortis reus confiteri cupiat , nunquam hoc ei negetur, dc omnes Dei leges fedulo promoveantur per Dei mifencordiam, dc per poenas, quas fapientes irrogabunt.

VI. *De decimis & eenfo ecclefi* detentis.*

Si quis decimas retineat, folvat legis violate pœnam apud Danos, mulftam apud Anglos. Si qui» fanâi Petri denarium retineat, folvat legis violate poenam apud Danos, mulftam apud Anglos. Si quis unum nummum candelarem retineat, folvat legis violate poenam apud Danos , mul&am apud Anglos. Si quis aratri eleemofynanj non dat, folvat legis violate poenam apud Danos , mulftam apud Anglos. Si quis aliqua ccdefiaftica jura fupprimat, folvat legis violata poenam apud Danos, mulâam apud Anglos. Si dimicet , dc hominem vulneret , vitam perdat . Si aliquem morte afficiat , tunc fit exlex , dc eum perfequatur cum clamore quilibet eorum , qui jus amat. Et fi faciat, ut quis eum occidat, pro eo quod Dei vd regis juri fe oppotuit ; fi hoc affirmetur, jaceat fine compenfatione.

VII. *De fefii diei operibus,*

Si quis dic dominica mercari prcfiimat, per. dat mercatum, dc xii. oras apud Danos, dc xxx. folidos apud Anglos. Si liber homo .die ledo ope re-

t Ha locanda fub *Serpo* HI. PP.

retor, perdat libertatem Aiam, vel iolvat mulflam, & legis violat~~e pœnam. Si fervus hom~~o vapulet, vel verbera redimat. Si dominus fervos jUOJ (€fto âj opus cQgIt, folvat îegis vîbla^ tac pœnam dominus "juxta legem Danorum, & mulâatn apud Anglos.

anno CHRisTi

VIII. *Dt jejuniit.*

Si liber homo juftum jejunium diifolvat, folvat mulflam, vel legis violate pcenam. Si fervus hoc fecerit, vapulet, vel verbera redimat.

IX. *De ordaiio i & juramentit.*

Ordalium & juramentum funt prohibita diebus fedis, fic legitimis jejunii diebus; & fi quis illud diffolvat, iolvat legis violata: pcenam apud Danos, & mulâam apud Anglos.

Si fieri poilitnunquam occidatur in diei dominicar fefto, qui aliquid perpetravit; fed capiatur, & teneatur ufquedum dies fetius tranf. ierit.

X. *Dt membro truncule poft terhum dant fubveniendo.*

Si particula membri claudicantis ejus, qui *con-* Aderanatus *fuerit,* praeidatiir, At ide poft hec dies vivat, poteft ei deinceps auxilium ferri cum epifeopi venta, fi quis velit doloribus At animmederi.

ammo ch»>hi

XI. *De fagu, iacantatoributt, perjurii,* &c.

Si fag« vel incantatores, perjuri vel venefici, vel foetide, inquinate publice meretrices aliqua in regione compareant, tunc relegentur ex terra, & gens purgetur, vel ibi omnia illis eripiantur, nifi ccffent, & altius compenfeot.

XII. *Dt ftcrit initiatu Ü alienigenii.*

Si facris initiatus vel alienigena per aliquam rem feducatur (in iis, quat ad) pecuniam vel ad vitam (fpeâant) tunc rex ei ede debet, vel eomes, qui in regione, & epifeopus gentis ejus, loco cognatorum & patronorum, nifi alias alios habeat, dc fedulo compenfet fecundum id quod faflum eft, Chrifto & regi, ficuti decet; vel qui rex eft in (illa) gente, U&um hoc quam acerrime vindicet.

CONCILIUM ROMANUM

in Lateranensi Basilica a Bensdicto Papa IV. habitum anno Domini ' occccvl.

HUjui concilii affa & monumenta nulla fuperfunt, prater priorem Bcntdifli eptflolam fupertui defcriptam: in qua fanfiam fynodum a fe convocatam ait in Lateranenfe palatium, deque ejui confilio, Argrinum Lingontnfem epifeopum tnjufie ab ecdefia fua pulfum, in eandem ft refiiteiere. Hanc epiflalam confule: ex quJ etiam tntelhgei, habitum a Joanne BenediHi deceffbre in cadent caufa tpifcoparum concilium, in qua canonice definitum tfl, ut fut Argrtno redderetur ecdefia. Quod an geflum in Romano Concilio anni 904· sa can]a Formofi habita, an in alia quapiam, mibi non liquet. Quo faHum tfl, ut peculiare bac dart Concilium fab Joanne IX. annotare noluerim.

^CONCILIUM ROMANUM I

In Lateranenfi palatio coram Ludovico IV. imperatore a BenediHo IV. pontifice pro r<.but ecclefiafltcit difponendit,

Anno Dcccciv. Februario tnenie habitum.

s>rpie- 3 M*·'

T>Enzo Albenfis epifeopus in commentario de D 13 rebus Henrici 1П. imperatoris eo fupetftite feripto, & nuper a Menkenio inter feriptores German, tom. I. vulgato, notavit ex veteri ritu folemnis imperatorum Romana; inaugurationis obtinuilTe, ut poft collatam imperii coronam fynodus a pontifice coram imperatore haberetur: *Reliquit tribut efitfdem bebdamadu diebui celebrat Synodum, & fimul emendat nedigentiat facrvrum ordinum.* Id vero lervatum fuiffe cum Ludovicus IV. imperator Romanorum inauguratus fuit a Benediâo IV. fummo pontifice, veterum quidem nemo adnoiavit, fed latis indicat vetus charta Lucenfu, quam Ughellus in Lucenfibus tom. I.E col. 799· exhibet. ac de rebus in ea Synodo ilis unica fupereft.

JUDICATUM IN SYNODO ROMANA HABITUM

A Ludovico IV. imperatore, & BenediHo IV. pontifitt.

Dum D. Ludovicus Sereniffiomis imperator auguftus a regale dignitate Romam ad fummum imperialis culminis apicem per fanâifs. ac ter bestiis, furnmi pontificis & univcrfalis PP. D. Benedfeti' dexteram adveniffet, atque cum eodem reverendifs. patre cum fanâifs. Romanis, feu Italicis epifcopis, atque regni fui ducibus, & comitibus, cacterifque principibus, & judicibus, quorum nomina Petro, Sylveftro, Urfo, Leone, Romsno, Joannes, Allo, Bonofo, Gregorius, item Romano, Cofma, & item Gregorius, iepifeopis hujus Romani· finibus Adelbcr. tus Lunenfis, Adelbertus Bcrgomenfis, Everardus Placentine, Garibaldus Novaricnfe, Heibrin-

1 Hoc Concilium habitum anno Ch. 90α ut collfeitur ex epiftota prima Benedifli data ri. Kal. Septemb. Indi&ione 11r. qux adhne mente Aupido anni *qot.* currebar

———■· BeeisaMndi, Grefolloa fWewat·· , Alb*·· *"*> VVltarrem· , Pair· AratmMate, A EraUa Fetu . AAmea PiAonaok venerat, cpiicopis . Adelelmo , Rotbaldo , Gotlcfredo Gomtubvs ; Stefano, Tcufilatoa , Grigori , Omiculator, Gra· ciaoo , Atrianus , Teodoro , Leo , Crefcentius , Benediâus , Joannes , Anaftafio , Judices huic Romane Walpertus , Aquilinus , rarimundus , Viventjus, qui de Boderatus, Stabilis, A Stadelbertus. Judices , item Augufti , Petrus , Sichardus, & Tcutelmus. Notarii facri palatii Uvinigildus , Aubertus , Lupo , A item Uvinigildus , A reliqui plutea in palacio, quod eft fundatum juxta Bafilicam beatifs. Petri principis Apoftolofuro ío laubia magiore ipfius palacii pariter cum eodem fummo pontifice in judicio refidiflet, at* Sue de ftabilitate fanft· Dei omnipotentis eccle* a reique publica ftatu diligenter traâare cœpifTet, ungulorumque caufr intente auribus fua clementia percipere conatus effet , atque cum multas hominum contentiones ibi jufte , A légalités definirentur ; ibique eorum venerunt prefentia reclamandum Petrus epifeopus S. Lucenfis ecclefia una cum Eliazar , qui Elbonizo filius quondam Eriterii advocati ipfius ecclefiz Lucentis, A retulit ipfe Petrus Epifeopus; *jam plures vices me reclamavi ad vos domiant Ludovicut ferenifs. imper. tam i» civitate Papia, quamque tf per alias locas , quod Lambertos filius quondam Ao delendi de civitate Lucenfe injufte detineret cefas êT res juris profata ecclefia Lucenfe , nominative infra eadem civitate, feu ancilla «m nomine Adreperga, atque cafa, O rebus tllit hominibus , quibus funt, pqfitas Caflellioui prope fub drommio Conino, ubi dicitur cafale Lapi Monterioni Comitatu Pefaonicenfe videlicet, Ô* petita una de terra ubi dicitur a Pulta , atque in loco , & fundo Camiano prope fluvio Elfa, & in loco fundo Quaraviana, ubi dicitur Millane, & Pulciano, feu & in loco tf fundo Miciano atque tf res in Conea , verum etiam tf ecclefiam unam fundatam iu bonobere potuiflis . Ideoqut prout me de ipfti cnfit , & rebut, if parte epifcopu ecclefia propter Deum, tf anima vefira mercedii fulva querela inveflire faciatis , qooufque ipfe Lambertos ad placitum venire , if mihi jaflitiam fecerit, ut lex efl.* Tunc ipfe D. Ludovicus imperator fua confuetudinis miiericordix motiis pracepit Walter! vaftus A miffus fuo , ut eum de prad. cafis A rebus , falva querela a parte epifcopis, ecclefia inveftiret; ftatimque, ibi praefente, ipfe Vulterius ex imperiali jufiione per fufte, qtiam fuis detinebat manibus, eumdem Petrum epifeopum A Eleazar advocato-fuo de prxdiâis cafis, falva querela a parte epifcopis ecclefia: inveftivit , quoufque ipfe Lambertus ad placitum veniat, A juftitiam faciat . Infuper miftis bandum D. Imperat, fuper ipfis rebus in monachos auri duo millia, ut nullus Ac. inde pars epifcopis ecclefie fine legali judicio defveftire audiat ; qui vero feeerit przdiâos duo millia monachos auri fe compotiturus agnofcat effe, medietatem parti Camere idem D.imperat. A medietatem pan epifcopis ecclefiz Lucenfe ; A hanc notitia pro fecuritate idem Petri Ceptfcopi facere admonuerunt quidem.

Et ego Thomas notarius D. Jmperatoris ex amonitione fuprafeript. mifio, A judicium feripfi anno imperii D. Ludovici primo menfe Feb. ind. 4.

Ego Odelb. epifeop. in uno judicato interfui , A MM. SS.

VValpertus Judex D. Imperat, interfui.
Farinus Judex D. Imperat, interfui.
Stabilis Judex D. Imperat, interfui.
Stadilbertus D. Imperat, interfui.

ANNO chr ish

SYNODUS CONSTANTINOPOLITAN A

ANNO CHRISTI

Anno Chrifti dcccci.

Super quartis nuptiis Leonis Sapientis Imper.

Ii Appcid.i.,. I' *("Ongreganda Jynodi hoc caafa fat . Leo Imper- cognomento Sapient , defatfla tertio cfauge Eodocia , quartam duxit Zaen Carbenopfina filiam . Cum autem quartas nuptias Bafiliue Leonit parens irritat effe ac nullas edtfto fanxiffet ; cum tertia O ob boc. ipfo Leone prius feveriffime prohibita, & commets alioqui pcenii obnoxia apud Graces effent : Nicolaoi cognomedto Myfltcut, CP- Patriarcha Leonis affentsri confilio, quantumvis rogatus, renuit : Tbomam Presbyterum, huic matrimonio ecclefiaflico ritu benedixerat, depofuit ; imperatorem ipfum ecclefia aditu prohibuit. AuAores font Curepalates , Gedreuus, Glycai, Zanaras, tf alti. Effe aptem id a Nicolao fatfam in concilio, mteliigimus ex procemio tomi unionis , five novella Co&antini Perphyregeniti , qua habetur tomo 1. Juns Grace-Romany a Leunclavio editi , libro It. Verba ejus funt :* » varfM,*·, o,' N<··'λ··{ », ·/ plrftTtlluti r», ♦·"*»· w< . Patriarcha Nicolaus, & métropolite , imperatorem ecclefia excludunt·

Hmc throno dejeflm efl juffu Leonis Nicolaus , & > exilium aAus ; ejufque in locum Eutbytnius ecclefiaflicis fuffregiis alleAus efl . Quod a fynodo altero felium effe , nulla ufqnam mentio, nil fi in Annalibus Eutycbii Alexandrini patriardue ; faut narrationem , quam ufquequaque veram proflare nolim, bic tibi fa Latmo Seldeni interpretatione reprafento.*

Cum Leoni, *infat,* imperatori Romano mor-, tua *effet* uxor , nulla rclifta prole , aliam ille uxorem ducere voluit; ac prohibuit ipfum Nicolaus patriarcha Conftantinopolitanus , dicens : Non eft tibi licitum uxorem ducere, Γιquidem anagnoftes es , A preeibus facerdotum confecratus: quod li uxorem duxeris, non licet tibi ad altare accedere. Cui Leo: Uxorem ducere cupio, quo fît mihi filius qui poft me regnum hereditario poffideat. At non permifit ipfi patriarcha conjugium . Scripfit ergo Leo imperator ad patriarcham Romanum , Michaelem patriarcham Alexandrinum , Eliam Manfuri filium,

anno C«!^T* lium , patriarcham Hierofolytnitanum , & Si- meonem Zarnaki filium , Antiochenum, rogans ut ad ipfum accederent, quo difptccrent, licer et necne ipfi uxorem ducere. At noluit eorum quifpiam ad ipfum accedere, nifi quod finguli nomine fuo legatum mitterent . Ac legatis fe adjungentes epifeopi quidam Conflantinopoli , de negotio imperatoris difpicientes , matrimonium ipfi licitum pronunciarunt . Quare uxorem duxit : natufque eft ipfi filius , quem Conftantinum appellavit. Cumque Nicolaum patriarcham cathedra abdicaffet, conftitutus eft ipfius |OC<J · Ambimus patriarcha Conftantinopohtanus -(a)

Plactt bic addert Nicolai patriarch littrat* ad B *Ronafuim ponttfittm dt bot argamtnto daat, bait tllujtrandc loco [ammt utilct.*

Sanâiftimo pape veteris Rom* Nicolaus patriarcha CP. de tetragamia a Romanis recepta.

INde principium fcnbendi fummam, beatiflime pater , unde nob:s tot mala promanarunt,. Poli tertiae uxoris obitum fubut optimi atque dileili nobis imperatoris animum , quartum quoquo-| connubium experiri velle : quod nemo ante, nedum privatus, verum etirm amplioris gradus , fub ditione Romana sutus fuerat . Quz enim tam effufe petulans libido refragantibtis ûnâorutn canonum fancitis non cohiberetur, ni- C li lummo imperio fuffulta , licere fibi ccnleret , quidquid conoupiffet ? Vicit ergo ad extremum umor , quartaque jam uxor expetita eft : puer nutem obtentui aflumptus , qui pridem ab ea genius , lucceflione imperii nullo prolis adhuc lubfidio innixi deftinabatur. Quod quidem fieri minime debuerat : neque enim partus fublecutus Ilegmmam conjundtonem ratam effecit . Alioqum obvium unicuique & in promptu foret legibus i.ludere . Hunc imperatoris conatum ecclelia Orientalis, pro eo ac gravitas rei poftulabat , tam molefte tulit , ut confpiranti antiftitum eonienlu folemnem illam pompam Auguftorum filiis exhiberi folitam (id enim pater flagrantifime cupierat) in baptizando puero vetuerit.· nifi D prius a fe mulieris miflionem juraret Imperator. Quod & ore prxftitrt promptillime , quamvis 8-liud animo occulte volveret. Nondum enim triduum a baptifmo filii effluxerat, cum pueri mater in palatium, ut principis decet nuptam, apparatu regifico accitur : caeremoniae expediuntur nuptiales, nullius facerdotis interventu, imperatote ipfo & fponfi & aufpicis munus exequente . Quod quidem non aliter ac fi fundamenta totius fidei convellerentur, non praelules modo, clcticofque cujulcunque ordinis commovit ; verum etum totam fimul civitatem perculit . Me autem quid agere tunc aliud oportuit, quam quod amico, antiftiti, excubitori de ecdefisc digmtate, principiique falute dies noâefque cogitanti E agere par erat ? Primum quidem ad genua ipfius, immo ad pedes utque provolutus & monebam eum ut errantem , A ut imperatorem obfecrabam, vereretur faftigium dignitatis auguftz , in qua non fecus ac in facie vel tantillum quidem macule occuli vix poteft ; agnofeeret longe fe fublimioretn regem tam inauditum facinus cxlitus ulturutn ? non ideo principes legibus e-

ANNO CaniSTi A xolvi, ut vitam per omne fcelus impunes ac in-. frenes agant, led ut fibi leges ipfi fint, virtutis prxfcripto mores componentes. Poftrcmam conditionem afferebam lacrymis obortis, aut faltem fecubaret a muliere tauiifper, donec acciti Roror veteris, ccterarumquc patriarchalium fedium legati, oobifcum quid faâo opus effet, difeeptarent.

His ergo tunc verbis nihil profuturis Cobftruxerat enim tunc aures ejus amor) regem fatigabam: cum interim Roma adveniunt legati, quos ille (fic enim publice fermonibus divulgabatur) connubio firmando evocarat. Res fane, fi quzris, hominibus noftri» indigniftima eft vifa; fummoque cum dedecore conjunffa: quippe qn« procurationem mihi debitam aliis deferret, provincias patriarchates , jam pridem inter fe patrum fanâionibut diferetas, turpiter confunderet: nefarium fcelus olim ab ecclefia dira exeeratione vetitum, in jus denuo nullo fervato jure revocaret. Non ignoro a calumniatoribus jaâatum , me per fuperbiam , legatorum confpeâum atque colloquium fprevifle .' quafi vero mihi integrum fuerit, aut palam adire viros fumma palfim invidia flagrantes ob rumorem , quem plcrique fparferant , adefle reprobatarum a nobis nuptiarum aflertores ; aut ipfe imperatori non fuaferim , decretum nobis in. palatio cum legatis congrediendi locum daret , ubi remotis arbitris , de quzftione illa nuptiali difeeptaremus. Quod ille facere neglexit, io meam unius perniciem animo intentus, quam quidem ita confutis dolis eft aggrciTus. Primum omnium , nonnullos noftrorum prxfulum parum danis, parum pollicitationibus ilicitos , quafi fuas peculiares adverius me copias confcripfit : deinde me jufGt in regiam accerfiri ad convivium, quod illi inflrucrc quotannis *ia* beati Tryphonis fefto moris erat.

Accedo imperterrita fretus confcientia, foletnni ctetui interfuro, epulis accumbo : inter facra meniz denique abripior, atque navigio impolitus in exilium agor immitiflimum, non amico, doq famulo , non libro denique , cujus lcâione me folari poffem, fugam comitante — ubi non tam hiemis rigore, rerumque omnium egeftate preffus, quam cuftodum violentia pene eoeâus, diu manii. Pari inclementia in reliquos fanioris confilii fzvitum eft . Carcere, relegatione, vinculis afrïiâi omnes, deliquiffc perna tantummodo creduntur . Acceflit, ne quid plane nobis deeflet mali , aut fupereffet prefidii , legatorum afperitas : qui , non fecus ac fi Roma ad indicendum nobis bellum huc delati eflent, dos indigmffimis modis oppugnarunt, tantum miferorum odium , tantus contemptus ordinis homines incefferat - Et quidem decebat, primatum ecclefiafticum fibi venditantes, rem totam ferio inquirere , atque ad fummum Pontif. referre; non autem per fummam injuriam atque ludibrium eorum damnationi affentiri, qui nullius affines culpx, principis indignationem incurrerunt ob id folum , quia fornicationis labem funt abominati . Verum efto, duos aut tres viros, delatorum hinc calumniis, inde potentiorum prece, feu pretio expugnatos, humani aliquid, cum homines fint, pati potuifle : Occidentales pnefules meris inimicdrum mendaciis induâos , innocentium exilium fuo confirmafle fuffragio, quis ferat? Prefer-

{ λ H«c dem eontroverfia quae totam Graeam Ecclefam diro fcbifmace dilaceravit, compofira tandem fuit in a!.o Gonci.io CPeano m quo tomus unionis conditus efl, infra ad an. pM. a nobu offerendus· Mα»β ·

N° C™,ST' Hertim cum indida caufa aliquem damnâre, ne barbari quidem, nedum Romani moris ufquam fuerit.

At fafio difpenfationis nomen, ut audio, protenditur; quafi vero per ullam difpenfationem liceat fidei dignitatem, ecclefi* difciplinam, imminuere, effradifque canonum repagulis fornicationem introducere in fanda ; aut non inter nafcentis evangelii initia hujufmodi crimen apoAolorum fandiombus, una cum immolatitiis & fuftbcato, vetitum non fuerit. Difpenlatio, m fallor, cum fibi imitandam proponat Dei miferationem, que delidum aufert, non fovet, falutaris quadam coodefcenfio cenfenda eft.* peccatori quidem manum, ut fe humo attollat, porrigens, non autem jacere permittens lapfo. Non deferibo, quas *ia* hanc fententiam retulit vas eledionis, cum fint nota omnibus : miror magis, cur nos eo potilfimum relegamur nomine, quod veftigiis inhsrentes patrum, damnata ab illis non permittimus: eccleGss decreta, animarum nobis a Deo creditarum faiutem, principis gratia, feu indignatione potiora ducimus.

H«c nimii »*. "* p<oUt(. Non deerunt fortaffe.qui objicient, errori fuo libram quaerentes, hoc de quo lis eft, matriroonium elle merum, non autem fornicationem. Itane vero matrimonium vocatur immunda cum muliere conjundio? Et quid aliud eft vim inferre verbis, fi dira lafcivientis animi libido tam honefto nomine protenditur > Honorabile connubium Paulus appellat, & genialem thorum impollutum.* cur igitur eos qui hujufccmodi culpse fuccubuere, facri canones ab ecclefia ejiciunt? cur brutalem hanc luxuriam, & fines humanos fupergreffam vocant? At Romanis id io more poGtum (non enim défunt qui id dicant, laudine id vobis an vitio verteotes, non fat fcio.) Nam apud vos, fi famss credimus, non modo quarta uxor, verum quinta & fexta, fit fuper hanc alia atque alia permittitur, ufque ad orci fauces inexhaufta illa difpenfatione omnes profequente, illud fobinde Apoftoli verbum ingerente : *Satiat t(I tuthre,* ari. Quafi vero ille intemperantie patronus induci debeat, qui ne omnibus quidem fecundas nuptias fuafit, dum ait.* *Dice autem iaaaptit & vidait,* Àenaiw effi illis fic ftnruncrc ; y«ad *fi caatincrt aeqacant*, nwfsut : viduis quidem mulieribus permittens fecundum connubium ob fexus imbecillitatem, viris autem non item, nifi his tantum qui matrimonii jugum nondum funt experti .' bis enim nubere fatius, quam uri. Alioqu.n fi cum quarta muliere connubium eft, cur illud Clemens tam aperte damnat? Clemens, inquam, ille alumuus atnue auditor Petri. Sic enim apud eum

Apacwhiu I,IH" legitur : Monogamia quidem naturo, atque legi confeotanea eft : digamia vero poft promiflionem illegitima, non ob conjunâionem, verum propter mendacium ; trigamia intemperantie indicium ; qu* autem trigami* additur, aperta fornicatio eft, fic indubia incontinentia.

At non unus e plebe, fed imperator eft, qui id aggreditur, cujus voluntati refragari nefas. Proclare fane. An quia omnes ille dignitate fupereminet, ideo nobis enitendum, ut inquinatior quoque reliquis appareat? Eadem ratione, pedum, ne luto refpergantur, fummam curam adhibebimus : capitis prorfus nullam? Apage, nonne vides ad principis vitam, tanquam ad exemplum, populorum conformari mores, pronumque magis efle prava imitari, naturali quadam ad deteriora humani ingenii inclinatione? Qjsodfi principibus viris, quia poteftas a Deo major eis attributur, ideo nequam agere plus licet : quidinter eos, & jumenta differet, qu* copia reddit cfferatioria, contumcliolioraquc? Potentes potenter examinabuntur i monet ille. Qpinimmo, in idem crimen tribunus, dc miles gregarius impegerit, magis hoc ilium difciplina puniet caftrenfis, adeo dignitas non tnitigar, fed incendit poenam. Neque vero a me io eum fcnlum haec dicuntur, ut velim diris a vobis impeti imperatorem tale nefas autant, iptamuue Sergium pontificem prrdeceflorem veltrum. Non ea mens anirno ! nec tante vindiâae amor, Dei fervos decet. Ambo hac vita excellere pridem, fupremi omnium judicis tribunal adituri ; ille vero antequam hinc emigraret, agnovit flebiliter errorem fuum, veniamque a Deo petiit, me inter primos hortatore, ac deprecatore, (aderam enim tunc fone ab exilio revertas, ab coque ecclefi* gubernationi reftitutus.) In eos animadvertendum, bestiflime pater, ^ui fuperfunt, qui tot in me, tantaique turbas criminationibus falfis excitarunt. Ita tu* erunt partes ; id a te dignitas primum tua, Romanatquc fedis decus exigit; id qui nunc rerum potitur imperator, mitto ad te palatii magiftro, nofque omnes obnixe petimus atque obfecramus. Deus fanâitatcm tuam incolumem ferves.

G. C. Scripta eft haec epiftola ad Anaftafium papam (i)uideai mortuo jam Sergio, imperante autem Aleaandro Leonis fratre. Ucruaaqoe entmeaipbs epfloic verbn conftae. Scripfit deinde Nicolaus idem ad Joannem fequentes litteras,

Joanns beatiffimo pape, &c.

Quot quantifque zrnmnarum flnâibus perxv. annos jaâati fimus, (tot enim plus minus effluxere, ex quo primum fcandala cedefiam Conftantioopolitanam pervagata, omnia turbarunt) & meminiffe mibi permoleftum eft, beatiffime pater, & memorare fcienti tibi fupervacuum. L*ta potius amicis, fit coexcubitoribus impartiri juvat, ecclefi* nempe pacem fubfecutum, confpirantemque omnium ordinum in his qu* funt fidei, confenfum. Cum enim in eo effet res, nt nulla amplius fpes hnmanis expert. mentis noftra metientibus fupercfle videretur : affulfit fubito illa captum omnis intelleâus fupergreffa psx, Dominus fcilicet & Deus nofter J*esos* Ceaistos, qui fievam illam hiemem atque tempeftatem communis hoflis opera coortam io ipfa halcyonis mutavit : adeo ut nullum penitus diffenfionis veftigium remanient. nulla odii cicatrix : omnes pelut ex condiâo veterum obliti, idem plane feotiunt; omnes faoâc matris ecclefi*, qu* eos obviis ulnis diu expefiarat, optatifftmum eunt io amplexum. Et noftro quidem ita fe res habent. Verum quia fic veilram fraternam dileâkmem, cujus erga nos officia temporum difficultatibus intcrmifla tant, expetimus, fie contactam ecclefiis unionem optamus ; ideo has ad vos dare iiteras decrevimus, ut omnis offenfionis memoria depofita, fan&tatem veftram ad finceram amicitiam atque conjunftionem animorum, pafloribus populorum debitam, provocaremus ; qu* tum demum milfis hinc inde legatis coalefcet, cum judicatum fuerit concorditer, quartum connubium, quod diffenfiones fit fcandala in ecclefiam invexit, non rei ipfius, fed perfooa caufa permiflum eft ; taadente tunc occafione lenitatem atque afleâum erga principem indulgentiorem, ne repulfa ipfius animus offentas deteriora moliretur. Stc enim fit ianâitatis tu* nomen ex facro ecdcfi* Conftanti-

anno — unopolitan* alto, ut mot ohm eft, uni cutn noftro rurfus celebrabitur; & dos omni ex par- ,e 6au<*io repleti» jucooditate pacis perfruemur . Enitnvero ut huic cura fedulo incumbas, te iterum rogat Deo dilefius imperator , oratore Romam ad tuam fanfiitatcm deftinato Cl. V. B*Cilio protoipathario , & aurei triclinii praefefio , cui nos comitem itineris , curarumque confcium adjunximus Eulogium , honorabilem presbyterum - Hos tu , beatiffime pater, & excipies (uti (pero) fronte hilari , & aos mutuis legatioais officiis remunerabis ; Joanni venerabili epifcopo , cujus apud nos jam experta virtus, id munus , *ii* expedire videbitur , injungens, aut «licui alii moribus illi non abfimtli , qui fi que fuut adhuc corre&ionis indigna , doârina atque confi- 1k> emendare valeat nobifcum , juxta ecclefia* fticas conftitutiones . Vale in Domino» beatiffime pater.

CHRISTI ,·* — ANNO CBJ?.n

VITA LEONIS PAPÆ . V.

do'ey.q›'" a,'^·ρ· " •Riii,»!,,! U hL? i."ë,nt4

Γ Eθ V. patria Ardeatinus fubrogatus eft in |OUinl Benedifii IV. anno Domini * 907. icmpore Lsmbcrti imperatotis. Cumque quadraginta dies ecclefiam gubernaftct, pullus a pontificatu, dctrufus eft in carcerem per Chriftophorutn *ledis* apoftolica: *invitiorem,* anno eodem haud dubie, quo pontificatum adeptus fuit.

VITA CHRISTOPHORI PAPÆ.

Ch'lftofhetui lerfti in- »♦'»/ A p0>*

CHriftophorus invafor fedis apoftolica, pari modo ab invafore Sergio pontificatu dejicitur, quo ille prcdecefforcm fuum Leonem légitimé elefium frde fua amoverat. Nam cum feptem menfes fedem pontificiam tenuiflet, deJcfius eft e fede violenter per Sergium, flriÛufque vinculis, & in carcerem trufus, per vim indufius vitam & habitum monallicum fufeepit .

DIPLOMA CHRISTOPHORI PAPÆ
in confirmationem privilegiorum abbatia Corbcjenfis in dicecefi Ambianenfi.

Cbrtfiopboritf epifeopm fittous ^fervorum Dti , univerfis epifeopis Galltarum.

F. D I ue D'.h.ü >00> VI >f>-

CUM Roman* fedis pontificem confiet omnium ecclefiarum Chrifti caput fore , ac fi beati Petri apoftolorum principis vices agentem, cui Chriftus ait : *Tu ti Petrus , tJ fuper bant petram tdtficabo ecclefiam meam, & tibi dabo elavet regni calorum* : nulli cunfiandum eft quod cunfiz ecclefiz paci, faluti, & quieti profpicere nos oporteat, przcipue tamen his, qui ad nos neccfiitatis fuz caufas deferre voluerint . Unde cognofcat omnium fandorum Galli* przfulum carillima fraternitas, quod vir venerabilis Franco abbas cx monaflerio Corbejc provinci* Galbarum , quod eft confiru&um in pago Ambianenfi fuper fluvium Somnum , adiit nos per venerabilem coepifeopum noftrum Orgarium , petens ut noftr* aufi 'titatis privilegio praecepta vel édifia regum & imperatorum antiquis aut modernis temporibus eidem loco concéda firmaremus, necnon privilegia epifeoporum, unum a prrfule Ambianenfi Bertefrido, ad cujus diœcefim locus ipfe pertinet, & coepifcopis fuis faûum, & primitus zdificato fuo monaflerio datum ; aliud longe portes regnante Carolo, ab Hincmaro Remenfi archiepifcopo , & univerfali Concilio epifeoporum Galli* conferiptum : preterea privilegia beat* inemori* Benedifii & Nicolai prardeceflorum noflrorum : io quibus omnibus ftatutum cft , ut praefatum monaflerium Corbeje , rerum fuarum liberam obtineat dominationem, & eligendi fibi abbatem de fuis Temper habeat poteftatem: contradiflores vero & repugnantes huic fanfiioni , anathemate damnandos . Qua de re noverit omnis coetus epifeoporum Gallia* , quod privilegia fandorum epifeoporum Galliae, five fedis Romane, cui aufiore Deo przfidemus, jam difio monafterio Corbejz concefta, noftr* aufioritatis edifio roboramus; & omnem refiftentem, divino judicio damnandum denunciamus. Super hrc autem jam difius abbas Franco cum congregatione fibi commifla obicerat, ut quia divina decernente juftitia , piratarum fzvitia , maritima Gallis loca, in quibus & ipfum monafterium filum eft, adeo devaftantur , ut nulli extra munitiones manenti liber relinquatur locus, cujus etiam vaftiptatis impulfu cogente , frpe memoratum mouafterium muro munitum eft : quatenus idem, ficut prius , in abbatis & fratrum poteflate perpetuo maneat, ita ut neque comes , nec quilibet judex, aut manendi, aut aliquid contra voluntatem abbatis & fratrum inibi agendi poteftatem prxfumere audeat ; ne forte concerta ab initio privilegia violentur. Quorum petitionem juflam & pro tempore opportunam judicantes decernimus , ne aliqua five ecclefiaftica, five fzcularis perfona contra roborata noftra aufioritate privilagia venire audeat; fed *ficut* hafienus, ita deinceps in futurum inconvulfa permaneant. Et quia preteritorum cafus nos cautos faciunt in futurum, omnem huic fanfic aufioritati renitentem, nifi eis, quos lzfit, digne fatisfecerir, alienum a cœtu fidelium 6c hic & in futuro decernimus : omnes vero his noftri* S. fcilicet Petri fuccertoris decretis faventes, grati* fu* ubertate Dominus replere dignetur.

Scriptum per manum Sergii feriniarii fanfis Romane ecclefiz in menfe Decembri, 'indifiione xi. feptimo KaL Januarii, imperante domno noftro piiffimo augufio Ludovico a Deo coronato imperatore fanfiifiimo. Valete.

VITA

i In Dacherii, «lui boc diploma edidit, (picilegio habetur *Imitftione Vit.* hoc eft anno Ch. 90;. cujus Xalend. Septemb- Ind fi. VII. numerari coeperat . Tunc revera fedebat in Romana Cathedra Cbriflopborua juxta fupputattonem Pjjh .

VITA SERGII PAPÆ III.

CErgius ille nefandos Adelberti Tufci* mar-O ehionis armis potentiflimis fretus * homo »i-riorum omnium ferres, omniumque faioorofiftimus, qui nna cum Stéphane festo in Formofum papam» fupra modum fcvierat, fedem Chriflophori, non Formofi, ut memoria lapfus afferuit Luitprandus, invafit ; adeoque ab omnibus non legitimus pontifex, fed invafor fedis apoflolies *en* habitus. Ex presbytero , non ex disco-no, vel epifcopo, ut habent Luitprandus & Sigbertus, faâum efle pontificem indicant aâs Concilii Romani fub Joanne IX. celebrati. Ambitione fedis apoftolic* ad Francos fe contulit, ait, Sigebertus, & eorum auxilio Chriflopborum invaforecn capiens, fit in carcerem trudens, latenter Romam iogreflus, papatum invafit , & Romanos minis ac terroribus perpulit, ut omnes or. .dinationes Formofi irritas haberent . Eumdem yetiam ordinatos a Formoio papa exordinafle , novafque eorumdem ordinationes fuperinduxiffe , teftatur Auxilius apud Sigebcrtum in dialogo , quem hoc tempore contra inteftinam difeordiam Romane ecclefia de ordinationibus & exordioationibus Romanorum pontificum, aliorumque ab iis ordinatorum, feripue . Ne quis vero pufillahimis ex hoc faâo fcandalum accipiat, rnemine-rit patrata efle bec ab invaforibus & intrufis , pontificis nomen ufnrpantibus, & illegitime thronum apoftolicum invadentibus, quique cenfura ecdefi* non tam apoftolici , quam apoflatici erant nominandi: qui amem legitime creati funt Romani pontifices, ut Joannes IX. ifta vehementer funt exeerati . Unde non eft mirandum , quod Sergius cum Stéphane fedis apoftolic* invafore potemiffimo, ea que faris legibus inconcelfe font, tentarerit & ufurpaveriu Alienorum iavafor, grallator eft; at quis ab ifto jufta legitimaque omnia requirat ? Et licet, quod mirat»- dum eft, Sergius talis fuerit , & ad facrilegium nefandum turpiflimam impudicitiam addiderit , & ex Maroxia, nobiliffimi illius fcorti Theodore, de qua ex Lfatprando libro fecundo cap.decimotertio infra fepius , filia , filium Joannem nomine procreaverit : tamen eo honoris dc reverentia: fideles omnes, prefertim longe pofici Boreales populi , profequebantur Romanam ecclefiam, ut quemcumuue in ea fedentem audirent nomine tenus pontificem , eumdem , mirum diâu , nulla habita difcuflione ejus ingreflus, ut Petrum colerent . Nam ab hoc Sergio Colonienfem & Hamburgenfem pallia accepifle teftatur Crantait» libro tertio hifturi* ecclefiaftic* cap.t. Bremenfem ecclefiam a poteftate de iurifdiâione Colonienfis, aliter quam auâoritate Formofi papa: in Concilio TribUrienfi ftatutum fuerat, pia ne exemptam *fuiffe* feribit Adam lib. r. cap. 4s. Unde nemo non ioteiligit, quanta providentia ecclefiam univerfam Deus optimus regat dc gubernet, qu* cum meretricum *arbitrio inflammaretur*, omnia mala dc fcandala increbrefcerent , ab hcrefi dc fchifmate omni ita defenderit, ut potius omnes ubique gentium fideles cidem fidei vinculo dc obedieoti* foedere junâi perfifterent , firmiterque adhererent. Poftquam triennio fedem invafam occupaftet , dcfunâus eft anno Domini * 910· ut infra patebit ex initio pontificatus Joannis X.

»»<^**f.r lpoA*u<«? chnftaaii»- t··d»p«i.it- A* r»e.- S«gii Aorii.t- «- *ritütptfj*·· d'c“* s«rgia· i, r·4»·· F,e,l4o u«< I

ÊT A D SERGII III. EPISTOLAS

PRÆFATIO COLLECTORIS.

CErgii pape epiftoias a Rubeo Ughellio , aliis & que colleâas dare nonnullas pronum fuiflet ; fed iis omiflis, quod uihil contineant, five memoria dignum , five ad rem conciliarem conducens, unicam tantummodo afferam Sergii epiftolam quam Menkenius inter feriptores Rer. German. tom. I. ex MS. chronico Bremenfi vulgavir, quippe qua cobareat cum epiftola Formofi , quam Venetus Labbei editor tom. XVIII. coi. 101. ex Henfchenio in aâis SS. ad Februarii diem III. exhibuit. Qua enim Formofus ftatuerat, ut Bremenfis ecclefia Hamburgenfi nonnifi ad tempus jungeretur, quoadufque fcdicet Hamburgenfi archiepifcopo de fuffraganeis provideretur; qui fi acceifillent Hamburgenfi, ftatim Brernenfir ecclefia ad provinciam Colontcnfem rediret; hax inquam in ea, quam exhibeo, epiftola revocanda cenfuit Sergius papa , decernens , ut abrogata Formofi pap* lege, Bremenfis ecclefia Hamburgenfi perpetuo junâa maneret . Hanc vero non fisam efle tantummodo , fed & totius concilii fecum adunari definitionem his iubofcuris verbis idem pontifex indicat, ^.«idyuid «aqfea- /- Farmed, 4Γ atroa^f rrgr/, *tt reethiruttit·» Hrr.* wxmn *enUtftfrtfi* (CoiooicnGs) ia *tt tf tttlr Dfient Hemhergtaftitt teerm ^erprtreteer rfl·, etifbritete jtvfttt ntflre, Cf JeJitie ^ierieteruer trefre-* *jffinrtHKt. H*c* ibi de hoc Komano concilio alias ignoto . Ex bac vero epiftola confirmantur ea, qu* Albertus Stadienfis ad A. Bpd. narrat, nimirum in Triburien(^jc*ncilio avnluonem illam Bremcnfis ecclefia ab Hamburgenfi fancitam fuifle. Id vero dc io hac epiftola indicator, refutaturque exeaPsgius, qui ad A. 8pj. num. y. cenfet disjunftionem banc non ex concilio quidem Triburienfi, fed ex Francofurtenfi quodam proveoifle . Fateor equidem id olim a Francofurtenfibus patribus difeuflum, dt ex eorum fcoten(ia Formofum papam id decrevifle ; fed ea Formofi definitio ferebar , ut Bremenfis ecclefia tandiu Hamburgenfi metropolit» pareret , donec illi de novis fuffraganets provideretur . Triburienfes patres veuille tempus cenfueruot, u? hoc Formofi decretum execution! mandaretur . Sed hoc demum Triburienfe decretum inieAum initumque Serpas decernit . Hac Sergii epiftola fanatur die V. nonas Februarii indifiioM III. Cum vero iodiâio III. cura Sergii pontificatu nequaquam congruat, ideo mendum in

E, Mi«a S«ei>i. p*i- * ,1'

in notas numerales irrepGfle, legendumque forte XIH. non immerito fnfpicarer.

ANNO CHRISTI

SERGII III. EPISTOLA

ad Adalgaridm hamborgensem. Bremenfis ccdcljg jura vindicat.

Strgint epifcopur fervut ftrvoruuo Dei, rtOerendtf-fine·, <y Adnlgori· Hnuemnturgti\fit eccltfiu epifeopo npofiolicnm tenediflientm, & paternum tonfolattuneiu.

QUicepti* tus fraternitati* literis, cognita io ei* O injuria ecclefis tue, & tibi illara, non iolum de ea, fed & de iniquo Formoti Pape coufenfu, Ac Hermanni Colonienfis, Ac MoguntiniB «rchiepitcopi, ic aliorum epifeoporum iniqua circumventione Ac.... contriflati fumus. Quid namque injuriofius, quam privari ecdefiAi jufte fibi traditis honoribus? Quid etiam iniquius, quam violare Ac infringere imperatorum, Ac regum car. tis tradita plurima apoftoloratn privilegia? nil amplius a nobis, vel fuccedoribus noftris ratum firmum aut flabile ftaiuctur in ecdefia. Sed quum juxta hec verba Dominica: *Tu et fetrut & fuper tunc petram edificat* ecclefiam* «manl; Ac juxta hsc verba Apoftoli: *Efiii fuperudijitatifuper fundamentum apofiolorum & propitiarum ,rw ipfe angulari lapide Chnfiejefu:* confiât fanâam, Ac univcrialem ecclefiam fundatam ede fupra petram, Ac iuper fundamentum prophetarum, At apoilolorum, C Accompaâamio ipfo angulari, Ac firmilfimo lapide Chriilo Jciu, neccdc eft, ut ûc ipfa petrea, Ac apoftolica fundatio, Ac fanâa angulari* compa* âione firma, sterna Ac immobilis; ita omnis ccdefiaftica fupcrrdificatio fit rata, Ac Habili*, Ac ab omni humana prsiuooptione inviolabilis. Nos ergo juxta vocem Dominicam, Ac apoftoheam, At juxta hanc beati Gregorii fententiam: quacumque ecdcfis privilegia femel indulta fuerint, rata amplius. Ac Rabii*ia* permanere debent. Qiicquid igitur iniquo coufenfu Formofi paps, Ac Arnolphi regi*, Ac machinatione Hermanni ar-Adiiepifcopi in te Ac ecclefiam Hamburgenfetn temere perpetratum eft, auâoritate quoque "9· chrIlti lira, Ac judicio plurimorum confratrum noftrorum, Ac fub anathemate contradicimus, Ac omnino deftruimu*. Quicquid autem a Nicolao papa Ac cstciis prsdeceflbribus Hamburgeufi ecclefis concedum eft, fciltcec habere arAiepilcopaiem poteftatcm io regnum Dauorum, Norvenorum, Suevorum, Ac omnium fcptentrionalium nationum, Ac Bremenfem ecclefiam, At ipfius Hamburgenfem ecclefiam non dum, fed unam effe ecclefiam. Ac parochiam decernimus, Ac confirmamus. Auâoritate ergo Apoftolica, Ac cen> fura, fub divini judicii obftftatione, Ac anathematis interdiâu ftatuimus, ut nullatperfona cujufeumque ordinis aut dignitatis lit ea, que vel in archicpifcopali dignitate, vel qus in conjuoâione Bremenfis Ac Hammaburgenfis ecclefis a prsdeceftoribus noftris, ecclefis tus, Ac tibi concéda funt, Ac a nobis reformata funt. Qtticum-J(tie autem mutaverit, vel in eliquo violare prsumpfcrit, auâoritate Dei, Ac B- Petri Apoftoli, Ac noftra, qui ejus fungimur vicariatione, perpetui anathematis vinculo fit innodatus. Hermannum aurem Colonienfem archieptfcopum,* Haddaoum * Moguotioum archiprsfulem pro fe- tisfaâione pcenitentis ufque ad prsfinitnm a nobis tempos a divino fufpendimus officio, quoniam apud Triburiam per eos inique calfata fune concede ecclefis rus, At tibi apoftolies fedis privilegia. At glorioforum imperatorum annullata funt teftamenta. Nos quoque quemadmodum precatus es, monuimus apoftolicis litteris Vvigbertum, Ac Bifonem, reverendiffimos, Ac tuo* convicinos epifeopos, quatenus te adjuvent, Ac ad te conveniente* ordinare epifeopos, in quibus canonice inveneris locis, Ac competens deiignaveric ratio. Tua ergo, fanâiiüme frater, fao&imonia oret pro nobis, At pro univerfalî fanâa Hotnana ecdefia, & nobis remanda, qualiter At ubi epifeopos ordinaveris. Oats per manum Petri Cancellarii fanâs Homans ecclefis V. nonas Februarii, indiftione IIL

STROMANUM CONCILIUM

£·· Tvillelmut Taurinenfii tpifeopui trienni· fufpenfni efi, & poenitentia additht,

Circa annum 906. celebratum.

DE concilio ifto, alias plane ignoto, hsc fuppedicat vetulius auftor Chronici Novalicenfis, cujus fragmentum exhibet (Jghellius Ital. fac. torn: IV. in Taurinenf. coi. 1027. nov. edit. *fiit Vv:Helmut compefuit paffionem S. Sulvuterh tune tritui refponforiu. Et ut upofloiieo Aeueuuu ,D/*£', & cunSorum epifeoporum,* fau *im S.Synodo cMovaram*, tritui annit *1 poenitentia caufam A epifeopio fufpnfui tfi &c.* Vvillelmus ifte anno *906.* lypfana S. Secundi martyris iri urbem folemni pompa tranftulit, eodem chronifta telle, ex quo habiti concilii tempus utcumque elucet.

βP CONCILIUM SCOANNENSE IN SCOTIA

Confiuntini regit enno punito, Cbrifti qq6. celetrutuno.

list» v,ı Mηγ an /Λ. ° 1'f'

DE *cncili· fe^uentiu in todke Colbertino E reperiunturt* Contlaminu* filius Edii tenuit regnum XL. annis; cujus tertio anno Norman-n' prsdaverunt Duncalden, omnemque Albaniam. In fequenti utique anno Conftantinus rex, Ac Kcllachusepifeopus leges, difciplinafquc fidei, atque jura ecdefiarum, evangeliorumque pariter cum Scotis in colle Credulitatis prope regali civitate Scoan devoverant cuftodiri. Ab hoc die *collic* hoc (nomen > meruit, i. e. *tollit* Cratelituih.

S*

JUDI-

** # JUDICIUM EP II SCOPORUM

ANNO CHKISTI DCCCCVI.

• s. Oytat. i0 controverfia canonicorum fanât Vioceotii Matifeoo. fle monachorum * & Eugendi.

Em CkiO»·!. ANno incarnationis dominie· dcccci. cue ve- A niffent facri 'pontifices , Aufterius Lugde* nenfis archiepifeopai, flt Gerardus Matifcenfis eeipifeopus, ad ecclefiam fanât Bugeodi fupra fluvium qui vocatur Borbontia: orta eft ante illos prodamatio non ntodtea canonicorum fanâi Vincentii Matifconenfis : Folcoldi videlicet prepoGti» & reliquorum inibi commorantium , ex quadam capella» qu· erat fundata in honore Dei & fan» Λ» Vioceotii in vilia Getii in curtile S. Albani fita, quam Bertericus in ftipeudia monicorum contulit. B contra vero monachi & Eugendi , monafterii Lurcnfis , dicebant quod privilegium fibi faâum a domino Lamberto pontifice habebant , promittentes offendere; nec demonffrarc potuerunt.... Aâum regnante Carolo.

CONCILIA DUO NARBONENSIS PROVINCIAE.

ANno Domini dccccvi. Barcinone celebratum eft concilium, cui praefuit Arnuftns archie* pifeopus Narbonenfis, epifeopi fepttm interfuerunt. Quo in confilio difputatum eft, utrum Auibnenfis ecdefia tributaria efle deberet ecdefie Narboncnfis.

Anno Dccccnt. apud S. Tiberium in dkzcefi Agathenfi aliud eadem in caufa coeâum eft concilium : cui praefuit idem Amuftus Narbonenfis archiepifcopus, & epifeopi novem interfuerunt . In eo terminata eft caula epifeopi Aufoneofis ; decretumque, Aulooenfem ecclefiam bbcram in pofterum fore a tributo quod pendebat ecclefi» Narbqnenfi. Cui decreto fponte confenfit Arnuftus.

Brtven hæ ttetiliene» ifattfaum ttutrffit fttnt dt Mnw ve «smur Wfn, paar /aat *i» Afattft Ktltfi* fbttUrtt.*

CONCILIUM BARCINONENSE

habitum anno dccccvi. fle Agathenfê apud fanftum Tiberium anno nccccvti.

ANnuente atque infpirante divina clementia ,C anno Verbi incarnati dccccvi. conventus Pont>ficum reverendorum faftus eft apud nobilem civitatem Barchinonam ; in quo adfuerunt reverendi(fimus Metropolita Arnuflus primn Narbonenfis civitatis anpftes, pariteruue Servus Dei, fle Renardos, necnon Aquinas, « Nantigifus , feu etiam Idalcarius, flt Theudericui, faoftiffimi prefales, eximiuique Princeps fit Marchio Vvintdus, cum iis etiam Abbatibus, flt diverfi ordinis clericorum maxima conglobatio, fle rclig'O-forum laicoram immodica caterva . His igitur omnibus in Ecdefia fanâa Crucis in unum congregatis furrexit quidam in medio fanâ* religionis Epifcopus Aufonenfis ecclefi·, nomine Idalcarius , proferens querimoniam fus Ecclefi· : D diccnfque: Attendat fle confideret veftra reverenda paternitas, Reverende Archiprnful Arnufte , necnon fle omnes qui in hoc facro Concilio adeftis. Cum prifeis temporibus tota Hifpania atque Gotia facris infifteret eruditionibus, fle vernaret clero, atque fulgeret Ecdefiis Chrifto dicatis, inter relicuas ipfa quoque Aufonenfis Ecclefia nobilis habebatur . Peccatis vero exigentibus illorum qui tunc habitatores erant illarum terrarum, ut omnes noftis, barbarico gladiodivino judicio traditi funt, ita ut nec aliquis Chriftiauorum in pnsdifto pago Aufou· remaneret . g Poft multorum autem annorum curricula mifertus Dominus terna, fufeitavit in ea nobtltflimum Principem Vvifredum flt fratres ejus.* qui ex diverfis locis flt gentibus homines pio amore colhgentes, pntlibatam Ecdcfism cum fois finibus in priftinum inftauraverunt ftatum. Cum autem adime in paucitate confifteret , fle nedum talis effer ut per fe ipfam, ficut antiquitus , Epiicepam habere poffet, adhuc prasdiâus Marchio reverendiflimam Sigebodam Epifeopum fit Narbonenfem Metropolitanum , ut jam fatam Eccie» fiam fub fuo teneret regimine, & tam per fg quam per fuos convicinos fuffraganeoa illam ordinaret atque difponeret, donec faciente Deo paulatim ad incrementum perveniret, qualiter io eaproptiusEpifcopus juxta antiquum morem coofiffere poffet. Cum vero pictes fuperni numinis ipfam Ecclefiam per jamdiâum Principem longe lateque dilataffcr, fle cunâi cernerent illam proprium debete Epifeopum habere, jam venerabili sigcbodo divina vocatione ex hac luce fitbtraâo expetivit tam idem Marchio quam omnia clerus fle populus Aufonenfis revevtmium Thcodardum pndibete fedis Narbonenfis Pontificem, ut £epediâse Ecclefi· Anfonenfi pvoprmm ordinaret E-pifeopum. Qui, una cum emeris Pbntificibus, dignis illorum petitionibus annuens, in pontificium ejufdem Ecclefi· deeeffbrem noffrum divine memori· Gotmaram facra benediffione confecrare non diftulit · Illis quoque univerf· carnis viam carpentibus, eximio Archipontifice Arnufto Narbonam Thcodardo fuccedentc › me quoque immerituta Anfonenfi per cleri fle plebis ele-dionent? pnefccit Ecclefi·. lojunâum eft autem deceffori meo & reverendo Theodardo , ut mihi a pnafenti Metropolitano, tit Ecclefi· Narbonenfi , que eft in honorem fanftorum martyrnm Juffi flt Pafloris fica, per fingulos annos libram

bram argenteam perbiteremus. Nunc itaque vi- A
chN»7ı% dMt Metropolita, & omnes reveren-
„4. 1 diffimi qui adeflis Epifcopi, & revolvat omnia volumina fande tegis Chriftian*, fi equam eft Epifcopum fifcalem die, vel fi cathedra epifeo pali» alitu» Ecclefia tributam debeat perioivere, nifi tantum quod jura canonum refonant, humi* tem fubjedionem atque debitum honorem pro* prio deferre Metropolitano. Diutiffime autem illic de hoc tia&antibus Epifcopi», querimoQue tandem idem rcfpondit Métropolite. De hoc quod ftrenue fagacitaa diledi confrarri» noftri Idalcarii Epifcopi querelatur, jufta quidem nobis ejus videtur querela. Sed in hoc nos, ada qui* dem prioris deceffloris noftri fequentes, improvi* le atque inconfideratc egimus. Idcoque quod que- B rimonia ejus reda nobis ac vobis videtur, diffe* «mu. illud Of,« .d plenam (ynolum «c perfe- «um duodenarium numerum confratrum noftro- rum. Et tunc, fecundum divinam inipirationem, ez hoc quod rcâias eft, ftatuemus.

Sequenti denique anno fanâa fynodus congregata eft in loco qui dicitur cœnobio fandi Tiberii, in diocef» Agaihenfi, in quo iterum adfuerunt reliqui Epifcopi qui priori defuerunt conventui, in qua iterum lynodo eadem queftio a cunâis iteium ventilata eft. Univerfi igitur qui inibi refidebant, fan&i fpiritus illuftratiooe afflati, decernentes pariter decreverunt non debere Epifcopum tributarium effe, neque cathedram cpifcopalem, que domina & mater eft proprii cie- C ri fit plebis, alicui fervido mancipari, fed liberam effe ab omni jure fifcali. Placuit itaqueomnibus quorum nomina fubter tenentur inferta ut hoc decretum icriprorie propriis roboretur manibus, & fub divinum anathema atque eterna cenfiira (latuerunt ne quis ufquam fuccelTorum illorum fande Aufonenfi Ecdefie imponeret quod pia confiderationc illius, omnibus decernentibus, ab ea funditus amputatum eft · Igitur ego Arnnftus annuente faperna clementia exiguus Narbooenfis Epifcopus, omnium confratrum noftrorum rediffimam ex hoc rcfpiciens defenfionem, cedo atque perdono tam eidem fupradido Idalcario Epifeopo fandeAufonenfis Ecdefie, quam omnibus fuccefforibus fuis predidum argenti li- D br« cenfum, quod a deceflore meo Domno Theodardo vd a me improvife impofitum eft; ita quod a me neque a fuccefforibus meis ullo modo requiratur; fed liceat memorato Epifeopo fuifque fuccefforibus immunes effe ab omni jure fifcali, ficut reliqui in noftra provincia vd ubicumque Chriftiana religio pollet. Si quis vero, quod abiit, temerario aufu contra hoc decretum a nobis pio amore ftatutum agere voluerit, ficut fupra feriptum eft, divino judicio & anathematis vinculo feriatur.

Arnuftus fande Narbonenfis Ecdefie hutnilis Epifcopus hoc decretum roboravi.

Audkarius Epifcopus.

Gunterius Epifcopus.

Reginardux Epifcopus.

Guimera Epifcopus.

Gerardus Epifcopus.

Riculfus Epifcopus confenfi.

Guigoo fande Gerundenfis Ecdefie Epifcopus confenfi.

Naatigifus fande Urgdlitanx Ecdefie Epifcopus confenfi.

Siephanus dericus, qui hoc decretum fande Ecdefie Aufonenfis fcripfi die & anno quo fupra.

ANNO CHRISTI

Not* Stwhaui Baluxh.

Paulo ante annum ab incarnatione Chrifti feytingentefimam Sarraceni in Hifpaaiaa tranferelG, ferro ubique graftal funt, ac valut ad abolendam nomen Chriftianum acceiTitTent, nulla facra nullofaue rima permitte» banc Chriftienl». Hinc Ecdefie fuere fine facerdotibu>, êc ftatim pulfa religio ab iis regionibus quas Sarraceni infoderunt· Attigit illa clade· provinciam Txrraconenfetn: ac tota fore illius pars que citra lubricatum habitatur, fada eft fub tributo. In vicino erat Autant, nobilia quondam civitas. que tnmexcifa fuit; & cunAa late regio iasmaniter aevaftata. Neque tamen fodes ibi fixeront Sarraceni. Tarraco erat in eorum poteftate, 8c Anfona eo nique dejefta erat Λ ut ne «uidem cogitari poflet de reftauranda civitati» illius Ecclefia. Ergo provincia quidem Tarracooenfts, ea nimirum portio quae citra lubricatum eft, fubjeAa fuit Archiepifcopo Narbonenfi, tanquam viciniori, & feeculi J,a-cef' Narbonenfi adjeda civitas Aufonenfis, cilium Narbooenie habitam fub Karolo Magno · Tandem Ecdefie Aufonenli datus eft proprius Epifeopo· a Theodardo Archiepifcopo Narbonen/i, Godmarus nimirum; ea tamen lege, ut fiMulis annis Epifcopus Aofonenhs libram argenteam perfolveret Ecclefia Narbonenfi, more feudorum. Iniquum id dein eff* putavit Idalcariu» Epifcopus Aufonenfis, conquefluique eft in ifta fynodo Barctnonenfi de injufta hac exadione. Ea porro caufa finita eft anno fequenti in fynodo habita apud fandum Tiberium.

Serva/-Dei) Gerundenfis Epifeopo». Vide qua de eo ditia funt in libro quarto Marea Hifeanica.

Xnsdrrdv/) Epifcopus Bitexrenfis.

) Undenam fuerit Epifcopus, nondum potui divinare. Certe nomen iftud nulli eorum Epifcoporum convenit, qui tum erant in fuffragio Archiepifcopi Narbonenfis. rortaftiaerratumeft a librario, proque~4f«/-aiM legendum eft forfan *Mtlfut,* qui ea omnino «tare vivebar. Erat autem Epilcopus Falliarenfis, ut patet ex Concilio apud Fontem coopertam habito anno Dcccexr.

Nntiiif/u) Urgellenfis Epifcopus.

Ualcarta/) Epifcoaus Aufonenfis poft Godmarom, id eft, fecundus poft reftitutsm fedem Aufonenfem. Ordinatus furit ab Amafto Archiepifcopo Narbonenfi.

Tbemierint) Barcinonenfis Epifcopus, qui fynodo Narbonenfi apud Fontem coopertam interfuit anno DCCCCXI.

YvifrHltiJ) Comes Barcinonenfis. cognomento pilotas. Fundavit monafterium livipullenfe, in qoo fepoltus eft anno dccccxii.

Ecclefia S. Cratit) id eft, Cathedralis Ecclefia Barcinonenfis, qua nomen habet fande crucis.

Earbaric· Glatti·) id eft, Sarracenico.

Soi iaarepmiae) Iftud non eft ita intelliçadum ac fi tum primum diœcefis Aufonenfis commina fuiflet Arhiepifeopo Narbonenfi. Jam enim iftud fa&um taerat fuperiore faculo, uti diximus io Notis ad Concilium Narbonenfe, quod fub Karolo Magno habitum eft. Sed quia haud dubie poft Karoli Magni tempora rurtam Sarraceni irruperant in eam dioecenm, ac Chriftianitatem omnem inde abegerant: Vvifredus Comes in cos irruens, ultra lubricatum fecedere coegit, etiam ufque ad Tarraconem. Ergo quia Sarraceni deleverant Chriftianos apud Aufonam, Vvifredus alios ex variis locis invitans, oravit dein Sigebodum Arcbiepifcopuro Narbonenfem, ut quemadmodum pnedecefforps ejus curam fufeeperant dimcefeo· Aufonenfis, ipfe quoque novam hanc Chriftianorum coloniam foveret, donec ita reflaurari civitas poflec, ut propriam habere Epifcopum valeret.

Pinam Sym^am) id eft, eam fynodom in qua adfint duodecim Epifcopi, ut feriptum eft pauk» infra · E Certa enim & integra eft provincid qua ex duodecim conflat epifeopatibus; ut Pelagius II. feribit ad Joannem Conftantinopolwanum, « poft eam Urbanus II. in epiflola ad Lambertum Epifcopum Attrebatenlem in libro quinto mifcellaneorum noftrorum. Concilium Antiochenum canone xvi. perfe&am fynodum dixerat, in qua Metropolitanus adefl, ramerfi fortaflis duodenarius Epifcoporam numerus non adeffet, uti pluribus diximus ad librum Agobardi de dlfeenfatione ecclefiaflicaram rerum cap. xx.

ScmEi Tiberii) Vetus monafterium apud Cefteronem, ad Aranrem fluviam, in dicecefi Agathenfi, cujos mentio extac in Conftitnto Ludovici Pii de monafleriis regni Francorum. Ceflieronis nomen dein omiflum eft, ob reverentiam fan&i Tiberii martyrii Λ fociorum ejus, qui illic paffi funt tab Imperio Diocletiani. Hodie enim locus ille vocator *Saiat Uberi.*

Epi-

I — anno CHRISTI •μ wit·,. Kptfeoponim porro qui brie fynodo interfuenmc bac fun* MMBtaa . Asnatua Narboaeofis Metropolitanus , Aadkeriu* five Aacgerius Gdovenfis, Ganteria* Mag* IpaenA·, Btgiturdu· BIMvenfis. Gtauma Carcaflonenfie, Gerasdua Agathaafia, Eicalfas Hdoaenfis, Gufeuo A Gerusdenfis, Naaeigiias Urgdleafi· f «mues fcffragMti— Ecdefia Narboaeafie. Défunt autem in fabferiptiontaui notuina Epifcoporum Totafani, Ucetioenfis, Barcinooen· fia, Aufoaeafit, ft Nanaufeuta, gam hale «mventoi interfuiA* teEaiKur, juxta coaftitutu· pdoria fynddl. anno euhIXTi

»» AD SYNODUM BARCH1NONENSEM

Arnufto arcbiepifeopo Narbonenfi prefide ob varia ecdefia negotia difponenda celebratam,

ADDITIO.

■« M»a sopfl ru· VEnetus Labbei editor tona. XI. coi. *fi6.* rerum in hac fynodo geftarum portionem quandam , ex Baluxio acceptam , dedit. Aliam non contemnendam, cjufdem fynodi partem fuppeditat coUeftio veterum monumentorum Martenii torn. VIL col. yo. ex qua bic damus. Annua vero hujus concilii , quamvis 906. utrimque, tam in charta Baluxii, quam Martenii indicatur, adhuc tamen ia annum 907. transferri oportere hac ego conjedura olim deduxi ia me» ad Pagium adnotationibus.

Concilium Barcbiooocofe, quod hoc anno 906. a Baluxio confignatur, ad fequentem transferendum effe, licet io ejus fronte mendofe legitur B Aeae *vtrii inctrntii CMVI.* penes me certum eft. Cum enim fcquenti, ideft altero a concilio Barchinooenfi anno , concilium Agathenfe habitum fuerit, ut in veteri charta ubi ejufdem Barchinonenfis hilloria legitur apud Baluxium ft eft in Colleft. Veneto-Labbeana tom. XI. pag. 7x5. G demonftretur Agatbenfe ante annum 908. agi non potuiffe ; patebit utique Barchinoocnfc unoialtem anno retrahendum effe. Id autem ex eo liquet , quod Agathcnfi fubferibit Guido Gerundcnfis , qui anno 907. XII. Kal. *DtcteArü en»· XI. Cenh ïηύΛ.XI. eh&es fuit,* ut fert inftrumentum eieâionis ejus vulgatum a Martenio Anecdot. tom. I. col-do.

Wd.

» CONCILIUM BARCHINONENSE

Anno dcgccvi. (e)

DCCCCVI·

Celebratum confirmat Hemme abbatifl* quafdam ecdefia».

Nuo Dominica Incarnationis DCCCCVI. fub indiâiooe VIII. conventus faâusfanâorumeptfcoporamBarcbioooam civitatem, quorum haec funt «omina: Arnufttw archtepilcopus alma Narbooenfis ecdefia,Servusdei Gerundcnfis, Nantigiftu Urgdlenfis, Idilcharius Aufoncnfis, Tbeudericus Barcbinonenfis, Reinardus Cavcllicenfis . Dum igitur refiderent inecdefiam & Crucis, una cum pracelleatiffimo principe ft marchione VVi» fredo, fe· plurimorum diverfi ordinis clericorum, ft religioforum laicorum non minima caterva, ut plurimorum audirent querimonias, ft Deo favente qua prolata erant jufliflime *determinarent. In* fupradiâorum prafentiam affuere legati Deo devota ft seligioufliina abbatiffa Hdmmas prr manibus habentes fcriptutam confirmationis rerum oMMuAerit lui, quod fiium eft in honore S. Johgams-BaptiiEe, edita fcilicet, ft roborata apranominato fummo anti(lite Araudo, caterorumque venerabilium epifeoporutn, quotum hac funt nomina: Amclus Ucaiienfis, Aghrdus Nemaufenfis, (n) Riculfus Hdeoenfis, Artmannus Tokmenfis, Servusdei Gerundcnfis, Nantigifius UrgeUenfis, (i) Reinardus Biterrenfis, Gontarius Magdaionenfis , Aatgarius Lutovenfis , Gimera Carcaffenfis, Gerardus Agathenfis. Qui vero in prafisnti coadunatione affuerunt, petiit prafata Deo dicata abbatiffa perluam legationem eafdem res monafterii fui, ut juxta canonicam ft epifeopaiem auâocitatcm confirmarem. Nam ide lent Cecdefia, parochia, vel cella, atque pradia, quas fub jure canonico fibi petiit roborari . Primum quidem ipfum monafterium in honore sjohannis Baptifta ft pnecurforis Domini fub tuitione ft cura epifcopali , ficut fiteri canones docent, cum parochia , & finibus, vel adjacentiis fuis, parochiam quoque S.Maria, ft S. Kyrki, ft Saura cum finibus fuis ; celiam etiam S. Martini cum fua parochiuncula, nec non ft ecdefiam S. Columba cum parochia fua. Hac omnia conjacent pin epifeopio Aufooenfe. In pago autem Vailenfe parochium S.GeneGi, in villa qua dicitur Amigdda, & in pago Cerdianenfe parochiam S. Maria, qua dicitur Liliatam, ft Bergogiam, ftAngufIrinam; ft juxta Cardonam cellam S. Jobannis cum fua parochia ; ft in confluente pago , villa Foliano ecdefiam in honore S. Eulalia cum fua parochia, ft in eodem territorio parochiam de ipfa ecdefia fubdita, qua dicitur Campilias ; io Bcfuldunenfe cellam, qua dicitur cella VVitifane, ecdefiam S.Vioccntii eum ipfa parochia, E ft in Porcarias ecdefiam S. Maria. Haec igitur omnia nos praferipti, atque figoati grafules , fecundum hoc quod S. Patres canonicis legibus infiituerunt, confirmamus ad mouaflerio, vel ipfi abbatifla: obfecrantes ft imprccantcs fub divina cenfura, ut nulli ebriftiano liceat............nota-rio ....aut inrationabiUter aliquid ex ipfis rebus ab ipfo mouaflerio auferre, vel minuere , nifi tantum quod ex *ipfis* parochiis cenfiim annua·

(a) Hic Biculfia defideeatur ta vulgatis indicibus cpifcoponun Heieuenfiun», ubi locum vacuum occupare debet inter Scephaaam, ft Sonartam. Mavarar.
(1)1· vufcatto indictae· epifeoaorum Bitcrrenfiam appellatur Bernardus .

py ANNO CHRISTI

nuale, qnod felis epifcoptS vel matricis eccleGia eorum folvere folitum eft, per fingulos annos fobvatur. Alia vero, que fuperfunt, ad adjutorium & ftipplementum ipfius monafterii, vel ipfi abbatiftse, & creditis fibi a Deo devotis feminis ad regepdur» cuftodiantur, dc fub ejus poteftate terventur. Si quis autem contra hoc pontificale decretum a. nobis ftatutum agere, de ipfis rebus monafterii przfati affumere, aut agere tentaverit', fciar fe feveriffimo mucronis vinculo anathematis feriendum, & a regno Dei extorrem. (Jt autem hoc certius ab omnibus credatur, propriis A manibus tebterfirmando roboravbnus. Αακ) «i——mo regnante Chartarie rege.

anno CHtUXTI

Arnuftus Sandas Narboneofis ecdefia humilis epifeopus SS.

Nantigifus epifeopus humilis SS.

Idelherus humilis epifeopus SS.

Servusdei epifeopus

Theudericus Barchinonenfis ecdefia humilis epifeopus SS.

Ego Sigoinus presbyter hoc fcriptum decretum fcripfi, & fubfcripfi fub die & anno quo fu-

SYNODUS VIENNENSIS

In qua przfide Alexandro Arcbicpifcopo lis inter duos abbates fopita eft.

XIIL

ANno Incarnationis Dominic* ©ccccv i 1. Indidione x. ada eft fynodus apud Viennam metropolim, juffu domni ac venerabilis Alexandri cjufdqn ecclefiz arcbiprzfulis, in ecclefia videlicet Domini & Salvatoris noftri, ubi a multis in ejus potientia fuorumque miniftrorum, necnon & venerabilium abbatum, videlicet Eirlei przpofiti, Erlei archidiaconi, Valdonis abbatis, Leodonis abbatis, multorumque aliorum reverendorum facerdotum a diverfiadiverfz prolata funt querimonia. Inter cetera vero, que in hac iynodo difeutienda ac diffinienda erant, orta eft quaedam altercatio inter Aribertum abbatem R-omancnfis monafterii, nccnon 8c Barnardum venerabilem Monachum fanclique Mauricii abbatem, ex territorio de quadam capella S. Severi, in parochia S. Primi fita in villa Lufiaco, quam quidam homo in przftatiam tenebar, nomine Fulchcnus: Dicens jam diâusAnbertus abbas, quod ex przdifto territorio jufte fic legaliter ad capellam S. Severi pervenire debuilTent. Sed Barnardus abbas affirmando contradicebat non itaeffe, fedom- B nes decime ex prfememorato territorio legaliter fic rationabiliter plus pertinerent ad ecclefiam fqndi Primi, quam ille in manu ad ordinandum habebat, praeter privum monachorum laboratum, quam ad îupradiâam fandi Severi capellam. Tunc a Ud-&i fynodo judicatum eft illi, ne forte deinceps ex eadem caufa aliqua moliretur injuria: ut ficut ille propriis teftificabatur verbis ira telles fui faccrdotes fob jurejurando affirmaffent.

Prrdidus quoque Barnardus abbas fuos io fan-çda fynodo pratentes offendit telles, quorum nomina funt hoc: Chriftianus presbyter, Signinus presbyter, Albaricus presbyter, Folmarus presbyter, Badinus presbyter, Archinerius presbyter, Giroldus presbyter. Et facramentis datis omnia legaliter explevit, fteut judicatum fuit; & przdidas decimas ad eamdem ecclefiam fandi Primi evindicavit.

Ego Alexander fan&c Viennenfis ecclefiz epifeopus propria manu roboravi, & aliis roborare juffi. Erleus humilis presbyter. Andreas presbyter.

tS» SYNODUS BERGOMENSIS DIOECESANA

Pro reducendis fzcularibus canonicis ad commune vit® inftitutum,

AÀtlbtrte Btrgtimtfi tpifeepo t 4M» 908. *ctltkret».*

Ec MtkA Svppl p.| Uth«H, IV »

DUm domnus Adalbertus venerabilis fandz Bergomenfis ecclefiz epifeopus relideret in fynodo in domo ipfius fedis, cum facerdotibus, eundo clero ipfius ecclefiz, feu reliquis nobilibus hominibus, qui eidem fynodo intererant, tradans cum eis de ftatu fic foliditate ipfius ecclefiz. Tunc ipfi facerdotes fic clerici una voce petierunt ab ipfo domno pontifice, ut propter amorem Dei, fic SS. Vincentii, & Alexandri martyrum Chrifti inftitueret eis canonicam ad refediooem Sacerdotum, & clericorum in ipfa fan da Dei ecdefia defervicntium. Qui eorum petitionem confiderans, juftumque difcernens, ut qui altari delexvitfnt de altari participent: exquifivit ab eis ubi proximus ecclefiz locus effet, in quo fub tutela ipfius fedis & ecclefiz congrue eorum receptaculum, & canonica fieri poffet. Qui in commune elegerunt, & petierunt clauftrum illud juxta ecclefiam S. Vincentii ut cum officium compleverint, opportune & ad reficiendum, cibum, fit potum accipiant, fic in nodurnis horis ibidem dormiendo nodurnis officiis facibus occur- D rant. Igitur utilitati eorum conftilens, COOCeffit cis prefatenn clauftrum cum fala, fic aliis artificiis inibi conftiratis, cum curte, dc horto, cum fuperioribus dc inferioribus fu» in integram, in quo habet confines a mane viam, a meridie predidam ecclefiam fandi Vincentii, a tero claufiiram ipfius tedis, a monte terram S. Michaelis & Jobannis presbyteri, fic eft per menfuram tabulas legitimas 76. Denique ftudiote cum cifdem pertradans de rctedione eorum, qnid poftcrifquc eorum conterre poffet; unde in perpetuum canonica ipfa fubfifteret in numero tantorum, quorum numerus communi omnium eledione inventus eft: contulit in eorum fubfidium fic reteftionem bafilicam beari Cafliani martyris Chrifti, fitam ibi prope infra eandem civitatem, cum omnibus cafis, fic rebus, curtibus, fic manfis, feu utriufque fexus familiis, cum adjacentiis fic pertinemus fuis per eunda loca fic vocabula in integrum: exceptis cafis, fic rebus illis cum familiis inibi habitantibus iu loco, fic fundo Surile, ubi etiam nominatur Juffionica, quas ad partem ip-

fius

ay fins Mis fibi refervavlt. Pro qufeus pmdiftia r<- A offerre vifus eft maflarfcia dno pofita in Vi-
anno eo, A fundo Gorolis, A cafas, A res illas pofitasin patiolo cum omnibns peniocmiis, A faatiliis ia integrum, ut a pnafenti dia in perpetuum, ia ipfius canonic» permaneat, atque perfiftat potem···. Ea vero ratione, ut lingulis diebus refeftio fiat presbytero, A diacono, A fubdiacono, A oftiario <mi hebdomadam ia ipfe cuflodierint ecclefia. Primicerio quoque femper, vel qui ejus vice fungitur, ut ibidem cibum, A potum accipiant fecundum rationem A temporis poffibilitatem. Statutum etiam ab ipfo pontifice, A omnium facerdotum confenfu eft, ut ex fe " ipfis perfonam aptam eligant, qui canonicam iplam, A omnia ejus perlimantia pravideat intrinfecus, A extrinfccus, A folicitus curam habeat, atque pro labore, A fatigio fuo beneficiario nomine accipiat quidquid omnium facerdotum A diaconorum ordinatio decreverit. Qpod fi annuente divina mifericordia ex fidelium oblationibus cenfus ipGus canonice excreverit, fecundum poffibiiitatem conventus fiat ordinariorum , A refeftio paupmfim, ut ab omnibus collaudetur Deus, qui eft benediftus in facula foculorum. Arnen.

Aftum eft boc tempore domini Berengarii piiffirai regis anno nono menfe Maij, indi&XI. anno Incarnat. Domini po8.

Ego AdaSsertus gratia Det humilis epifeopus. in hanc ordinationem a me fafta SS. ANNO CHJUSTI

Garibaldus arcbid. coofenfi dt fubfcripfi.
Aribcrtua archipr. confenfi, dt fubfcripfi.
Rotebaldut presbyt. conienfi, dc fub.
Petrus presbyter confenfi A fub.
Antonius presbyter coofenfi, A fub.
Agovertus presb. confenfi, 'A fub.
Grafevertus presb. confenfi, A fub.
Bencdiftus presb. confenfi, A fub.
Dagivertw presb. coofenfi, A fub.
Adelbertus presb. confenfi, A fub.
Lupus presb. confenfi, A fub.
{oannes presb. confenfi, A fub.
-upus presb. coofenfi, A fob.
Axispertus diae. coofenG, A fub.
Leo Diacoous coofenfi, A fub.
Benediftus diaconus confenfi, A fub.
Adalbertus diac. A primicerius confenfi, Afubfcripfi.
Aodelgifius fubdiaconus confenfi A fub.
Garibaldus fubdiac. coofenfi, A fub.
Adelbertus fubdiac. confenfi, A fub.
Salo fubdiac. coofenfi, A fub.
Andreas fubdiac. confenfi A fub.
Gifelbertus fubdiac. confenfi, A fub.
Todo fubdiac. confenfi, A fub. <4

CONCILIUM MAGALONENSE

ApUD JUNCAXIAS

Anno Chrifti dccccix. tv. Non. Maii, ab Amufto Narbonenfi archiepifcopo, cum epifcopis decem celebratum. In quo Sinuarius comes cum omni familia fua folemnem abfolutionem de benediftionem accepit.

^*5""*" p'«·ı·Z· »«nia «s sûïVùue. Sira«a4it·. —». ul. Mani· CaiiiM 1·. » O···,·, OwM·

rXlipofitiooe arceffiti divina, anno incarnatio-C nis herilis verbigena xxcccix. Indift. xtr. v. Non. Maii in rm» Septimani·, territorio MaealoncnG, loco Juncarias vocato , in ecclefia & Vincent11; nos perhumiles Septimani», Hifpani· , atque Provioci», Jefu Chrifti fervi: Arnuftus videlicet feofta ecdefi· prim· Narbona me· tropolitaous, Amelius Uscticenfis , Gimara Carcaflenfis. Reginardus Bitterrenfii, Nantigifus Urgellitanus, Autgarius Lutovenfis, Gerardus Agatbeniis, (jcbertus Neumafeofis, *Goatarias* Maga-q lonenfis, Benediftus Forojuhenfis.· item Reginardus Cavallicenfis: una cum iramenla congregatione nobis commiffa: abfolvimus, A benedicimus Sinuarium comitem cum ceteris comitibus' filiis fuis, fimulque cum uxoribus, A cunftis fuis fidelibas, fi tamen ita peregerint, ficuti per dominum metropolitinum fupra nominatum audivimus, ut honor A decus qui fub tanto regimine debet effe omni tempore, cum magna religione obfervetur. Pr» videat hamque ipfe archipnuul , ut in vifcetibus eorum nulia mstminamenta, nul* E la fallacia diaboli remaneat; A poftea caput veitrum pari confilio taliter abfolvat, A benedicat. Veniantque fuper vos univerf· benediftiones no. vi A veteris teftamenti, A apprehendant vos: A omnes malediftiones, quas dudum intulimus fuper vos, diutiffime auferantur a vobis. Benedifti vos in civitate, A benedifti in agro. Benediftus fruftus ventris veftri , A fruftus tems veftra , fruftufque vinearum veftrarum, greges armentorum veftroram , A caul· ovium veftrarum. Benedifta horrea veftra, A benedift· reliqui· vc-

Une: benediftS eritis ingredientes dc egredieotes. Emittat Dominus beoediftionem fuper cellaria veftra, & fuper omnia opera manuum veftrarum. Abundve faciat vobis Dominus omnibus bonis. Aperiat Dominus thefanrum fuum optimum , A tribuat pluviam terra veftra congruo tempore. Benedicat Dominus operibus manuum veftrarum; A conftituat vos in caput, A non io caudam; A ficis femper fupra, A non fubtus; domos edificetis, A habitetis in cis longasvo tempore.* planteris vineas, A fruftum earum colligere faciatis, femeotem modicam faciatis in terram, A multum ex ea congregetis in horrea veftra: omnes arbores A fruges terre veftr» rubigo non confumat: perenniter feliciterque confenefcatis , A cum Michael arthangelo ad portas paradifi inl»fi pervenire mereamini prsftante Domino.

Arnuftus fanft» Narbonenfis ecdefi· epifeopus fubfer.
Amelius Uzeticenfis ecdefi» humilia epifeopus fubfer.
Gerardus humilis Agathenfis epifeopus fubfcripfit.
Nantigifus UrgeUitaoe ecdefi» epifeopus fubfcripfit.
Reginardus * fanft» Biterrenfis ecclefi» epifeopus fubfcripfit. ' Rep»d. ‹l"··
Ugbertus * *ian&sB* Neumafenfis ecclefi» epifeopus fubfer. "VV'1'"'·
Guuterius * epifeopus * fubfcripfit. " σ·»ι«η««.
Cimara Carcaffenfis ecdefi» epifeopus fubfcripfit.
Audgarius * fanft» Lutovenfis ecdefi· epifeopus fubfer. -a>i|u»w

CH KIII I lublci.
item Reginardus fanftz Cavalliçenfis ecclefiz hu-
nubs epifeopus *fubfcripiit*

Obser vat io Gabk. Cossskiu S. J.

Goncilii hujns txfmpium , ut & portucni·* anni 1Î97- nifii humus beoeficio illuftriflimi *St* eruditilTimi Franci- Ici Bolqueci epiicopi *Monfpelienfu* . Breve rantiim ilhu» frigmentnm repererat Sitmondus nefler , & illud qw- drtn turn in loci , turn in tempori» not*, omnmo men- colum. Nam & locum Junitriai vocabat liteie unim mutatione. & annum deGgnabat 894. Quo taftnm eft , ut Gal l*ir* Chriftianx aiiAore» , epilcopov omne» , quo- tum Inc i ibicript* lunt nomina, ad hunc annum alli- parmt : prudenter quidem, *led* minus *feliciter*, peiïimi <(«li< iv vitiO .

r. irn Juncariz , live Juncherise . locus eft in agro Macalonenli a juncorum copia lie diAu» : ubi viluntur hedieque partim reliquiz , partim ruder* magniftcentit- im *z* eccleh* lanfti Vincent» (in qu* hoc concilium habitum .

— . Eum in concilio Tricatfino a Stephano papa V. (alias VI.) excommunicatum fuifle, nuod Hincmaro Laudunenti eruiilet oculos , refert B. Theodardi vita, a Catello in commentariis Occitanicis edita. Sed cum in vita ifta multe funt fabulae , tum hzc pratfertim de Tricaflino concilio , cui cum Odone rege (quem imperatorem vocat) interfuerit Stephanus V. qui nunquam in Galli·» venit. Audierat feriptor maleferiatus excommunicatum fuifle Sinuarium, Hinc- maro effbflo» oculos, eumdem de dereAione fua , car- cere, excitate , proclamationem ediaifle ad Joannem VIII. in concilio Tricaifino : denique in concilio ifto nobile» aliquot & illuftres viros excotnmonicatos fuil- fe . Ex hi» omnibu» multiplici errore corruptis , Fabu- lam fuam confarcmavit . Excommunicatum autem a Nirborwnii» Provincie epifeopi» Sinuarium comitem fa- ti» intelhgimu» ex hujut concilii verbi» : Oasucr nsa/r- *dicHones puti dedunt uttnluntu fuper ini.* Alia excom- municationi» afferri caufa pollet , quod fuerit fautor Selvae Tarraconenfis archiepifcopi depoliti in concilio Nemaufenli ad villam Portum fupenu» edito pag. d6S. At Sinuarium Selvz ftuduifle cum prodat B. Theodar- di vita ; tum eam ob rem excommunicatum minime fuifle , m eadem legimus .

aNNO CHRISTI >·*.

CONCILIUM TROSLEJANUM

Apod Troslbjum in pago Suesjonico

Ab Ileriveo Remenfi archiepifeopo, ejufque fuffragancis celebratum die vi. Kalendas Julias, anno'Cbrifli nccccix. Sergii papr III. anno n. Caroh Simplicis regis xvit.

p.1Wv. rd. dit Sirtne- dut n Cu«i S Re 1.1 till K

TITULI CAPITULORUM.

I. Z> *bowt Ü cu'.tu* ℮(*(Iffwurn Dei,*
II' ^'℮ ^alU r,&nl' & *fidelitate* »vçri .
111. *De regulari /latu jam pent ccl.jplo.*
IV. *De [aerilegis,* éT *eorum damnatione.*
V. *De vexatione, & inhonoratione facerdotum.*
VI. *De dotibut Ct decimis ecclefiarum,* è7 *de cenfu pro eu non exigendo.*
Vil. *De raptnu* .
VIII. *De raptu, & occultu nuptiii, & inceflu.*
J X. *Dr acceffu,* éT *frequentatione, ac cohabitatione preihterorum* Ô" *clericorum cum jcemtnis.*
X. *Dc fugiendo* **luxuriam** ,
XI. *De perjurtn cohibendis.*
XII. *De difcordentibui , trj'undu* , dT *httgiofis.*
XIII. *De bomicidu & mendacibus.*
XIV. *De non diripiendis ecclefia rebut defunfio* epr- *jcopo* .
XV. *Epilogue ad ep/copos, Ctgeneraliter ad omnes.*

PRÆFATIO.

Con: Ni. QAnrtum , \ Deo auâore celebratum, genera- liter & fine ulla exceptione Nicxntim praecipit concilium, ut omnibus fitnul epiicopis provincir congregati» difcutiantur qujclliones neceflarie , & quod regulariter omnibus placuerit in commu- ne , hoc omnes tam metropolitan!, quam czteri epifeopi. Simili modo & Antiochenum concilium, fi quz funi agenda, peragere jubet pro- vinciales epiicopos fui confilio metropolitan!, & metropohtanum confilio coepifcoporum provincia- lium , ficut elt ibidem deiignatum . Lt hoc non fo- lum in caufis quorumlibet fieri prxcipit: led etû forte inter ipfos, inquit, epiicopos quzllio de quo- libet negotio orta fuerit, primas provinciz judices epiicopos dare debebit. Leges quoque Romana: , & B. Papa Gregorius multoties horum judicio co- gnita veritate, contentiones inter ecdefitilicosvi- ros, vel quoslibet cum ccclefiailicis perfonis, fa- hibrem demon(Irat finem accipere debere : ita ta- men , ut in omnibus quid antiqua habeat auâo- ritas requiratur. Unde anno dominiez incarna- tionis Dccccix. indifftione xi I. vi. Kalendas men- fis Julii, convenerunt venerabiles patres ac doâo- res ecclefiz, Hcriveus videlicet fandz metropolis Remorum archiepifcopus, totius plebis Dei fa- mulus, & coepifcopi Remenfis dicecefeos, quo- rum nomina fubter tenentur adferipta, in pago Sucffonico, in loco Troslejo, de flatu fanflz ec- clefiz, ac totius regni utilitate traâaturi: & fa- âa folemniter falutatione, omnibufque , ut mos efl, ordine relidentibus, archiepilcopus fic exor- lus eft.

Cone a. Antiooch c.D.,

Quoniam per aliquot annos, partim infe(latio- ne paganorum, partimetiamgraviflimis regni per- tuibanonibus, ac quorumdam (aliorum Chriftia- norum infeliationibus prrpediti, juxta decreta ca- nonum nequivimus congregari : none quia, an- nuente Domino, nobis congregandi facultas jux- ta decreta canonum data eft , cum Dei gratia convenientibus in unum, coopérante eo, in cu- jus congregamur nomine , dc qui habitare facit unanimes in domo, primo nobis & ante omnia ncceftarium eft fervare unitatem fpiritus in vin- culo pacis, ut unum fentiamus, & unum inChri- fto omnes dicamus, & fecundum falutaria diâa martyris Cypriani fervetur a nobis caritas animi, honor collegii , vinculum fidei, concordia facer- dotii & ut attendentes regulares conftitutiones pa- trum noftrorum, a metropolis fuz quifque regu- lari confuetudine non abducatur. Ec quia fecun- dum definitionem canonicam perfefta debet habe- ri fynodus, in qua cum fuis eft fuffragancis mc- tropolitanus, expedit atque condecet, ut quidquid boni, przveniente gratia, a qua eft omnedatum optimum, fic omne donum perfeâum, mente con- cipere & ore proferre valuerimus, eadem fubfe- quente, fine qua nihil boni implere poftumus, ad finem ufque perfeilum opere perducere fataga- mus. Oportet igiiur ut quimpiimum Chriftianz re-

ANNO CHRISTI »·>·

religioni jam labanti, jamque velut in prcciptti vergenti, ac mundo in maligno pofito veflrocon-filio dt auAoritate epifcopali foccurratis. Videtis quam fit evidens furor Domini, dc manus ejus ad feriendum extenta. Ecce enim quotannis, ex quo terram noftram ex parte aegra fterilitate damnatam afpicimus, quibus cladibus populus quotidie intereat videmus. Depopulate urbes, deftruAa vel incenfa monafteria, agri in folitudinem funt redaAi. ita ut vere polumus dicere quia pervenit gladius ufque ad animam. Ufque ad animam denique gladius pervenit, cumjufto Dei judicio amiffis exterioribus bonis, dc exhaufto flagellis atque affltAionibus corpore, ipfa virtus anime hflata deficere videtur, dc quafi nihil vitale in illa refervatur. Non hec certe cafu aliquo, aut e fubita temporum vel elementorum mutatione contingunt, quia feriptum eft: *Mii/ in terra fint caufa fit, & dt bume «n egreditur doler.* De humo quippe dolor non egreditur, quia, ut B.Gregorius dicit, „ nequaquam pena de ea nafciturcrea„ tura que percutit, fed de ea que peccando „ vim percuftioois cxtorGt. Ecce enim cernimus, „ quod ad correAionem noftram expeAatus im„ ber arente terra frequenter fufpenditur, caligi„ nofus aer inardefeente fole ficcatur, marepro„ cellis intumefccntibus favit, dc alios ad tranf„ meandum fufeeptos intercipit, aliisdefideratura „ iter ereAa in cumulum unda contradicit: ter„ ra non folum germine facunditatis imminui„ tur, fed etiam femina accepta confumit. In„ quibus nimirum eundis patenter adfpicitur hoc, „ quod quidam fapiens dc Domino teftatur di„ cens: *Pugnabit pro to orbit terrarum contra ra„ ftnfatot.* De humo dolor non egreditur, quia „ elementum infenfibile non ex fua natura, fed „ pro meritis hominum ad affligendum peccatores excitatur. “ Er propheta de Domino dicit: *Si erit malam ia civitati, qaed Dominât aoa fecit*: dc ipfe Dominus de fe per Efaiam dicit: £gv *Deminui factent pacem, & errant malam*, boc eft otium dc bellum. Hic enim malum non pro boni contrario, fed medium quiddam, id eft affliftionem fignificat.' quae utique a Domino fit, quia eo permittente peccanti populo fubterducitur; ut qui in pace Deum fequi noluerunt, faltem percuffionibus attriti metuant dc convertantur, juxta quod feriptum eft; *Sola vexatio mtelledum dabit auditui.* Nothis potius, dc totius populi, quem regere debuimus, peccatis ifta fiunt, quoniam ini quitates noftrc multiplicatas funt fuper caput, dc delicia noftra creverunt ufque ad cclos. Fornicatio dc adulterium, facnlegtum dc homicidium inundarunt, de languis fanguinem tetigit. Sanguis quippe fangumam tangit, cum peccator malis fuis gravius aliquod malum adjungit, nec ullum praxis aAibus teiminum indicit, fed juxta Apoftolum in pejus quotidie proficit. Et pene eft ut cum propheta Êfaia ingemifcamus, dicentes ad Dominum; Qvjr», *Domine, errare nor fecifti de viit tau? iadurafti cor noftram nt timeremur te? fafli fumat in principio, cum non domiuarerit noftri, neque invocaretur nomen tuum fuper net.* Cum enim Deus peccatores homines qui non foliam peccant, fed etiam perfeverare in peccaju eligunt, cum, inquam, tales jufto judicio oeferit\, cofque poft pravitatem mali fui cordis abire per mittit, quau iple eos errare facit, quos nequaquam mifericorditer, ut convertantur, occultainfpiratiooe pneveniens tangit. Et ficut primi homines nulla kge, nullo faltem timore prohibebantur male agere; fed libere ventri, dt deleAa«ionibus oculorum, ac eseteris vitiis ferviebant:

ita nunc pofthabito humanarum vel divinarum legum timore, contemptu ediAis epifcopalibus, unufquifque quod vult «git: potenttor viribus infirmiorem opprimit, & funt homines ficut pifccs maris, qui ab invicem pafTim devorantur: ac calcata iniquitate abundat ac convalefcit iniquitas. Hinc eft quod videmus per totum mundum rapinas pauperum, depraedationes rerum ecclefiafticarum. Hinc funt aflidus lacrynue, pupillorum ludus.* ita ut jam clamor talium, ficut Sodomorum, afcendat ad edum, fit fiat quod per Pfalmiftam voce Domini dicitur: *Propter miferiamTi·* ia «P««, èr gravi/Mw pa«per«M», naac earvrjaav, *dicit Domtmtt.* Omnis pene ordo, omoifque ftatus ecclefue coafufus ac temeratus eft. Denique, ne nobis parcere videamur, qui aliorum errata corrigere debemus, epifeopi dicimur, fed epifcopale officium non implemus. Minifteiium praedicationi^Jelinquimui ' eos qui nobis commifli funt videmus Deum deferere, dc in pravis aAibus jacere, dc tacemus, nec eis manum correAtonis tendimus: fed & fi aliquando quedam dicere cteperimus, que carnalibus eorum animis valeant difplicere, dicunt d« nobis quod in evangelio Dominus de fedentibus in Moyfi cathedra dixit: *M iigMt entra &r*via & imporlabtïia*, Ô" rurpaaaa/ ra *bumeret hominum,* digito «a/cur /ira *nolunt ta* mmoerr. Sicque fit, ut nobis tacentibus grex Domini pereat, & per abrupta vitiorum praeceps aAus, luporum immanium morfibus pateat: dumque deeft qui eos vitas via/ingredi docear, libere per devia gradiuntur erroris, dc impletur in eis, quod per prophetam dicitur; ZeZar *apprtbendit populum if* intruditam*.' dc alibi: *Idcirco,* inquit, *captrvut abiit popular meat, quia* sm *habuit fenntiam.* Penfemus qui unquam per minifterium linguae noftrc de perverfo opere converti poenitentiam egerunt, quis luxuriam noftri pnedicatione deieruit, quis avaritiam, quis fuperbiam declinavit. Nobis ergo, qui nomine ccnfemnr epifeopi, maxima dc prope importabilis incumbit farcina paftoralis officii, dum inftat reddenda ratio negotii nobis commiffi cum exaAione lucri.· dc dum jam jamqtae adventus imminet illius io majeftate terribili, ubi omnes cum gregibus fuis venient pallores in confpeAum paftoris anerni, augmentum de grege lucrum de negotio, manipulos de fegete allaturi; quid fumus «Auri, hic paftores vocati, illic fine ovibus veoiemes, qu* valeant prxfentari? hic ab eo accepto talento ad negotium miffi, illic ad Dominum nollrum poft negotium redeuntes vacui? hic direAi m melTem operarii, illic abfque manipulis vacuis manibus pnefentati? Penfemus ergo necefte eft, quam io illo tanto examine rationem fumus reddituri, ne coram omni frequentia exercitus angelici, coramque copiofa ekAorum multitudine, quod abfit, reddamur «ternaliter contuit. E{go confiderames dc expavefeentes imminens^ndbis de multorum perditione periculum, congregati fimul in nomine Dei omnipotentis, per unicum filium ejus Dominum ooftrum Jeium Chriftum, in virtute fandi Spiritus confutamus nobis dc commifto nobis gregi, ac de ftalu fanA« ecclefic dc regni, ac fidelitate regis noftri, fed dc de ftatu monaftrnorum, quorum antiquitus ftatutus o do dc religio pene deletur, de rapinis quoque dc facrilegiis: necnon de raptis & perjuriis, cctenfque flagitiis, fententtam fecundum decreta facrorum canonum dt decretorum epifeopaiium proferamus. Et talia facientes, aut epifcopali mtnillerio, aut paftorali exhortatione, provocemus ad poenitentiam dc emendationem, aut impenitences, dc corrigi nolentes, gladio ver.

bt

-----------—bi Dei bis acuto coram corpora dc animas con-A
rwjKTi cidamm, desterno illoe anathemate, hoc eftalie-
1 natione a Chrifto dc ecclefia, tam in pratenti , quam in futuro pleAamus, nifi vel modo reGpifcant a laqueis diaboli, a quo capti tenentur ad ipfius voluntatem, dc convertantur ad Dominum vivum dc verum per aliquam correAiooem, dc prout poffibilitas tulerit, congruam emendationem.

CAPITULA.

I.

Igitur decrevimus, m cultus atque honor ecclefiarum Dei in omnibus dt ab omnibus reli. giofe cuftodiatur, dc digna reverentia immunitatibus earum ac miniftris exhibeatur. Sed dc regem ac principes condecet , ut privilegia ex antiquo ecclefiis Det coocefla roborent, dc ftabili-B ter obfervari jubeant.' dc quemadmodum ab antecedentibus regibus honorate, vel rebus ampliate, feu ditate fuerunt, ita de cetero fub omni integritate, falva equitatis ratione permaneant . Sacerdotes quoque, dc fervi vel ancille Dei, vigorem eccletiafticum obtineant, eiftjue regalispoteftas, dc illuftrium virorum Arcnuitas, feu reipublicc admioiAratores, ut fuum minifterium digne exequi valeant, in omnibus rationabiliter dc juAe concurrant. Si enim rex, dc faculi potcftates, Dei dc ecclefix honorem fervaverint, per hoc honor dc poteAas illorum augebitur , roborabitur, & Aabiiietur, & viAoria illius de celo miniArabuntur, dc tam ipfi, quam fucceflbreseorum propter cos, in jtoria de dignitate Deo pro-C pitio perdurabunt. Sin aliter egerint, dc Deum contempferint, contemnet illos Deus, dc dcfpicabiles ac miteras reddet, dc de folio regni exfuffiabic, projicienturque ficut pulvis a facie terre, juxta quod in libro regum legimus de Achab, dc celeris regibus legis Dei tranfgrefforibus, dc ficut ad Heii principem gentis Hcbrrorum loquitur Dominus: ,inquit, *glorificeveritmo*, gfo-
·. V/ ,1. J*, *extern contemnent me ttr» I ignobiles.*

Et quoniam a nobis ratio exigitur omnium, dc prindpum, dc fubje&orum, ab eo qui fine acceptione judicat perfonsrum, dc proipfis regibus regi regum fumus redditurï rationem, termo exhorlationis ad veftram, domine rex, nobishabendus eft excellentiam . In quo faAo pontificalem f>c^ exerimiK auftoritatem , ut non obliviicamur regiam a Deo conihtutam effe fublimitatem, dicente apoftolo: *Sxbjeflt effete regi, quefi procellen-* *f·· »i-
ti. Sicut enim regalis poteftas facerdotali religioni fe devote fubmitut : fic & faccrdotalis auAoritas cum omni pietatis officio fe regali dignitati iubdere debet , ficut fanAus oftendit papa GelaGus ad Anaftafium fcnbens imperatorem .' Duo funt, inquit, quibus principaliter mundus hic regitur, auAoriras facra pontificum, dc regalis poteftas : in quibus tanto gravius eft pondus facerdotum, quanto etiam proipfis regibus indivino redditurï funt examine rationem, èTc- Ergo quia dc rex pro aeterna vita indiget pontificibus, & pontifices pro temporalium rerum curfu E regali indigent difpofitione : a rege obedtendum eft pontificibus, refta, fanAa, dc jufta fuadentibus; dc viciffim a pontificibus obediendum eft regi pietatis cultui religione, jure, dc folatio fervienci . Hortamur igitur veftram, domine rex , excellentiam, pietati & probitati, facris, veracibus , & bonis infidere moribus, ut ex eorum inveniaris numero, de quibus canitur in pfalmo :
>oi *In conveniende poptdot in enem Ô* reges nt fervient*
w® «·. *Domino:* dt ut noveris, quomodo ut homo, quo. modo ut rex, fcrvire debeas Deo. „ Sic oam- „ que beatus ait Auguftinus: Rex, quia homo

„ eft, fervit Deo vivendo fideliter.* quia rex eft „ fervit, leges juAa prectpicntes, dc contraria pro- „ bibentes, convenienti rigore fanciendo : M& reliqua, quas latius in epiftola ad Bonifacium exequitur. Oportet ergo, ut rex primo interpretetur nomen fuum, dc id quod dicitur nomine , fatagat effe. Rex quippe e regendo vocatur. Debet itaque rex primo vitam foam nquo moderamine regere, dt ut quidam fapiena aut, refrenare libidinem, fpernere voluptates, iracundiam tenere, ac ceteras animi peftes a fe repellere. Tunc vere rex dici, dc alios digne poterit regere, cum ipfe improbiffimis dominis dedecori aut turpitudini parere defierit ; poft tuae, de pace populi, 8c quiete ac fecuritate totius regni convenit cum folicitum effe. Sit bonis amabilis , malis terribilis : Gt relevator oppreflorum, confolator pauperum , viduarum dc pupillorum defenfor. Illud implere fatagat, quod Salomon de bono rege dicit-* Λ/x, * fvi *fedet in folio jxdtcii, difipxt omne melxm mtx»· tajxo.* Tanta quippe debet elle rex preditus virtutis de jufticia auâoritate, ut iojuftum vel malum aliquid molientes folo intuitu formidolofai majeftatis diffipet, ne ad meditatum facinus progredi audeant. Denique quomodo rex fecundum beneplacitum voluntatis Dei juAe dc fideliter vivere debeat, pauca ex fanAoram patrum coUeAa fententiu, vcftra, ut dignum eft , prolpicicntes falutf, vobis cogoofccnda & facienda proponimus. (Jt quid rex diAus fit, dc qualis clic debeat, Ifidores in libro fententiarum fcribit.* Rex, inquit, a agendo vocatur. Si enim pie, dc juAe , & miferkorditer regit, merito rex appellatur: fi his caruerit, non rex, fed tyrannus ell. Et quamvis antiquitus omnes reges tyranni vocati fint : poAea pie, juAe dc mifericorditer regentibus, regis nomen inditum eft ; impie vero , injufte , crudeliterque principantibus , non regia, fed tyrannicum aptatum eft nomen . Unde & beatus L^ x.Mw.
Gregorius ait : „ Viros fanAos proinde reges voca. *' **
„ ri io facris eloquiis didicimus, eo quod reAe „ agant, fenfufque pronrios bene regant, demotus „ refiftentesfibirationabilidiferetione componant. „ ReAe igitur illfreges vocantur, qui tam femetipfos, quam fubjeAos bene regende pacificare „ noverunt. “ Regale vero minifterium fpecialiter eft, populum Dei gubernare &[redacted]regere cum equitate 8c judicia , 8c ut pacem 8c concordiam nabeat Audere. Ipfe enim debet primo defeofor effe ecctefiarum 8c fervorum Dei, viduarum, orphauorum, caterorumque pauperum, nee non 8c omnium indigentium . Ipfius enim terror dc Audiunt hujufccmodi, in quantum poifibüe eft, effe debet, primo ut nulla injuftitia fiat , deinde fi evenerit, ut nullo modo eam fubfiftere permittat: occ fpem delitefeeodi, nec audaciam male agendi cuiquam relinquat: fed fciant omnes , quoniam fi ad ipfius notitiam pervenerit quidpiam mali qtiod admiferint, nequaquam incorreAum aut inultum remanebit, led juxta faAiquaitatem erit 8c modus jufl* correAionia . Unde oportet, ut ipfe, qui judex eft judicum, caufsm pauperum ad fe ingredi faciat, & diligenter inquirat , ne forte illi qui ab eo conftituti funt , & vicem ejus agere debent in populo, injufte aut negligenter pauperes opprefliones pati permittant. Scire autem dc unumquemque cujusiibet ordinis oportet, quia fi de otiofo fermoneDeo rationem redditurus eft, multo magis de minifterio fibi divinitus commiflo. Sed & formam illam fapientis regis, quam io fe Job vir juftus oftendit, ftudeat imitari. Ait enim: *Cxnupte federem rex dr-* ** *eemftente exercito, erem temtn mcerenlixm (ı»[ı-le-*

(AJMNO CHJUJTI

AMNO CHJUSTI fomr. dm/ auditus *hetifkaket* anr, # eento w-A *icet itfiimeaittm rerMat mtki, fM likerafim faa-ferent* vmfeo*», 9 *fttftllum rus* ura *effet* «dj«-*ter. BentABie feritmi fimtr me* «TOfetaf, 9 *cm* «iduo *mfdmet fem. Jefiitie imhrtm ftmt, 9* <*- /ro» me *fient* vqftimsnee 9 *iMmam fitiicie* mru . *Ocaltufm* eme, *~ *fe» clmtie, feter eram fanft.* ruur, 9 *canfam aneat mfciekam ûtltgentifime iave. fiigakam. Ceeterekam amlat* mspui, 9 *ia itmikat Ulter aafêrekam fMam.* H»c illo agente, imple- :---------------. ------ ra.-r^——— ra ramaJ *verita»* cvjtadùi· *rigem* g dT/raMfeiar jaffetM »4ra- *·/ <fer. Sicque jafturam ft eledoruai regum imitator cffedtu, fiet etiam ia cstlefti regno par. ticepa gloria , Ft cosdbrs immortalium pmmio-rum. Attendant reges quid Sapteutia dicat : *Dût.* B

nu. juKtrnm, «m *JnJicatù terrant.* Item ibidem.- Audtfr *reget, &tmelligite: rtifeite jn&ee jfattnn ter. rat fMtteanrttvet^fuiteniinetunMitnüaet, 9 flaceti» wiu in tariie aatienaae. 9feniane ieia efl a Dentine fetefiat Mi», 9 virte» ai Altifiûne, ψû ieterregaUt tftra afi», 9 cegitatitaet fcriuiite.*

fttt, uapur *enHeéifu agent jefiiM,* nraue *fecaMent velentatene ejat aatialafiit. Hermit 9 cite affa-relit Mu Dentina» : fteniant jalieient iungutt"» kit fai frefaat, fiat: Baàgee enintceeceitter a^fe-ricerita : fetntet aateat termenta fattenter . Hea entra faktraket ferfenaat cejufynant Déminât: etc rewrtkitar cajaffnant magnûnÎUmm, fneniam fnfil-lam 9* [redacted]*htfauw iffe fecit, 9 efiehttr fee* ravus-C *bat tara «fi illi* . Exiftunt ft alia multa fanda-rum feripturarum teftimoota regio nomini ft of-ficio convenientia, de quibus pauca ex didis al-mi martyris Cypriani decerpta, quantas adverfita-tes injuftitia regis regno inferat, ft Quantum ju-ftitia ejus regno proficiat, demouftrabunt. Cum enim deferipfiflct qualiter rex converted deberet,

d. ah.fi·· »v«i <«*ii fobjungit : „ Qui vero regnum fecundum hanc le- „ gem non difpenfat, multas nimirum adrerfitates imperii tolerat. Idcirco cuim frpe pax populo-rum rumpitur , ft offendicula etiam de regno fufeitantur, terrarumque frudus imminuitur, ft fervitia populorum prupediuntur. Multi ft va-rii dolores profperitatem regni inficiunt, caro- » rum ft liberorum mortes triftitiam conferant , ^ hoftium incurfos provincias undique vaftant , beftie armentorum ft pecorum greges dilace-rant: tempeftates aeris, ft bcmifpburia turba-ta, terrarum ft maris minifteria prohibent, ft aliquando fulminum idua fegetes ft arborum flores, ft pampinos exurunt. Itemque dicit : Ecce quantum juftitia regis foculo valet , in-tuentibus petfpiue patet: pax populorum cft w tutamentum patria, immunitas plebis, muni- „ mentum gentis, cura languorum, gaudiumho- M minum, temperies aeris, (ercuitas maris, ter- „ ra fecunditas, folatitun pauperum , hereditas „ filiorum, & fibimetipfis fpes foturo beatitudi- „ nis. Attamen fciat rex, quod ficut in throno „ hominum primus conftitutus eft, fic ft in pe-b M nis, fi juftitiam non fecerit, primatum babi- „ turns eft. Omnes namque, quofeumquepecca- n torrs fob fe habuit, fuper fe in illa fotura pena „ habebit. w Cum eigo tanto ac tali aflerente viro,

, c«r. n. qui cum apoftolo Paulo dicere poterat: A· *tnfe. rimentnm fnaritit ejat, fai in me leenitnr , Ckri-Jiat?* boni regis juftitia, tama ft ubi ft regno utilitatis conferat commoda , e contrario ve-ro mali regis pravitas , tanta ft fibi ft regno inferat damna: quanta vobis, rex venerande, in condis vcflris adibus vivendum cft camela? Ora-mus igitur, ut bnc placida aure fofeipiatis , ft monitis placeat vobis inharere falubribus: q—— *MI Uoet ft per ros altorum jufte modi-* ficatis moribus, hac vobis coamuffa decenter ad-miniflratiuae perada, ab eo qui temporale vobu *dedit regnum,* accipere mereamini «ternum. Sed ft nobis, ft omnibus, qui in regno veflro ooofi* (limus, oportet ut juftara fidelitatem vobis eoo-*fervemus,* ft honorificentiam regiam exhibeamus, *ft de* utilitate regni aliquid qunrcnti , fecundum fare ft pofle, verum ft utile coofilium fogge- anno 1

III.

De monafterioram vero non flatu, fed lapfo , quid dicere vel agere debeamus, jam pene am* bigimus. Dum enim, mole criminum exigente , ft judicium a domo Domini incipiente, quasdam e Paganis fuccenfa vel deflruâa, qundam rebus fpoliata, ft ad nibitam prope fiat redada, fi ta-snen quorumdam adhuc videntur foperefle vcfti-gia, nulla in eis regularis form· fervantur in-flituta. Sive namque monachorum, feu canoni-corum, feu fini lanâimooiaüum, propriis ft fibi jure competentibus carent reftoribu* , ft dum contra omnem ccclefie auâoritatem prolatis utun-tur extraneis, in eis degentes, partira indigen-tia, partira malevolentia, maximcqûe inhabilium fibi propofitoram faciente inconvenientia, mori-bus vivunt incompofitis: ft qui faoâiiaii relrgio-mque c«lefti intenti efle debuerant , foi vclot propofiti immemores , terrenis negotiis vacant : quidam etiam, neceflitaie cogente, monafterio-rum fiepta derelinquunt, ft volentes nolentcfque fecularibus fundis, (acularia exercent, cum e contra dicat Apoftolus : Afesw *milrtanr Dee tat-fluet ft negetfacnlariknr.* Ergo quia non folum a vulgo, nullo diftare videntur vite merito, fed etiam, propter infima qua fedantur opera, del-pectionis expofiti funt ludibrio, cum propbeta co-gimur Jeremia noftra civitatis, fande videlicet ecclefia, Sere difpendia, ft voce proclamare pu-blica : *Slnemeie eifraretam efi* rar·»* ? ma/a/au «fl *celer eftimttf, ii/ftrfi fentlafiier ftrnBaarit in* co-pit* *ernniam flatteram?* Quod ita exponit papa Gregorius: Aurum obfeuratum eft, cum faccr-dotum ft fpirituatium vita, quondam per gloriam virtutum clara, nunc per adiones infirmas ooten-ditur reproba. Color optimus eft mutatus, quia ille fauditatis habitus, per terrena ft abjedaope-ra ad ignominiam defpedionis venit. Lapides ve-ro fanâuarii, quos nunquam necefie erat foris confpici, eos nimirum figurant, qui nunquam in extraneis debent aâionihus videri . Sed difperfi funtUapides fanâuarii in capite omnium platea-rum, dum hi, qui per vitam ft orationem fem-per intus efle debuerant, per vitam reprobam fo-ris vacant, ft dum in fando habitu conftituti exteriora font que exhibent, quafi fanâuarii la-pides foris jacent *9t.* Quomodo igitur aurum fi-ne aurifice in prifttnum ft optimum nori poteft reformari colorem, fic ft monadica vita fine re-gularis abbatis providentia ad priflinum atque opti-mum vivendi nequit reformari ordioetn . Rega-lis ergo poteftas, qua a rede agendo ft ordinan-do vocatur, confideret/'qübtnodo redo hac ju-dicio fecundum voluntatem ejus, cui de omnibus judiciis ft difpofitiombus fuis rationem redditu-rus eft, & fecundum facrorum canonum fanâio-nes, atque fecundum prifcorum regum conftitu-tiones difpenfet. Prohibeat quippe facri canones, ne aliquis laicus de religione prefumat. Jtcmque ft canonum procipinnt inftituta, fimulque eorum pedifiequa regum capitularia, ficut in libro primo capitulorum imperialium continetur, capitulo vi- r.. T*·· *·*·

ANNO CHRISTI

gefimo cflavo: „ Ut clerici & monachi, fi inter fe negotium aliquod habuerint, a fuo epifcopo jud eentur, dc non a fecularibus. Fas enim non eft, ut divini muneris tnimftri temporalium poteftatum fubdantur arbitrio. Item: Ut laicis, quamvis religiofis, nulla fit de rebusecclefie difponendi facultas. Item: Ut loca, que fcmel Deo dicata funt, aut monafleria funt, maneant perpetuo monafteria, nec pofliut ultra fieri fecularium habitacula. " Nube autem in monafteriis Deo dicatis monachorum i çatjonicorum, & fanâimonialium, abbates laid, cum fuis uxoribus, filiis, & filiabus, cum militibus morantur & eaoibus. Legitur quoque io capitularibus, ut abbates monachorum regulam per (ingula verba difeutientes plenitet legant, dc intelBB iigentes, Domino opitulante, efficaciter cum monachis luis implere Audeant. Et quomodo difeutiet? quomodo leget? quomodo inrelliget? Si forfitan oblatus fuerit bujufmodi codex, rcfpondebit illud llajanum: *Nefcte litrres.* Et cum monachorum abbati a regula fanâi & fanâo Spiritu pleni bcatiffimi patris Benediâi: In doârina, inquit, fua abbas illam femper apoftolicam formam debet 1erva.e, in qua dicit: Argae, d/rcra, m- *irtf»·.* quomodo Apoftolum ignorans, regula inftituta, vel ipfam abecedariam lineam penitus nefeiens fpirituaktn diferetionis modum tenebit? Et quid plura? in ipfit ingreffa leftionis fanâa regula legitur de eligendo abbate, & qualis debeat elle. In capitulari vero Magni Caroli, libro priC mo, capite oâuagefimoprimoita feribitur: „ Monachorum caufam qualiter ex parte difpofuert. mus, & quomodo ex feipfis fibi eligendi abbates licentiam dederimus, & qualiter, Deo opitulante, quieti vivere, propofitumque indefefti cuftodire valerent, ordinaverimus, inaliaichedula diligenter annotari fecimus. " item in Concilio Turonis habito, poftquam de canonicis clericis civitatum, qui in epifeopiis converfantur, difpofitum eft, fcquitur.* „ Simili modo & abbates monafleriorum ia quibus canonica vita antiquitus fuit, vel nunc *effe* videtur, folicite fuis praevideant canonicis, ut habeant clanflra & dormitoria, viftum dc veftimenta, *tXc.* Sint, inquit, abbates fuis fubditis bene vivendo du D ces & przvii, viamque demonftrent, qua rede gradiendo ad meliorem vitam pervenire valeant. " Iremque de monafteriis monachorum, poll pauca que *prcmifta funt,* fequitur,„Bonum videtur, ut ad priftinum revertantur ftatum,dc abbates corumdem in eorum habitu fit vita, ficut ipfa regula prreipit, incedere ac vivere fludeant: & reliqua. Prohibetur denique, ut laicus caufa manducandi ac bibendi in refeâorium non ducatur. Et quomodo eortrm abbas erit, cum quibus nec edendi licentiam habebit? Item in libro fecundo capitularium, capitulo quadragefimo: „ Monafteriis fane puellaribus tales prrferri debent fœminz, dc abbatiftz creari, qux & (e, & fubditom gregem cum magna E religione & fanflitate cuftodire noverint, dc his, quibus prefunt, prodeffe non definant: fed & fe, dc illas ita obfervent, utpote vafa fanda in minifteriuin Domini praeparata. Tale enim fe debet lubditis exhibere in vefte, dt in omni conviâu, ut eis ad celeftia regna pergentibus ducatum prxbeat: fciat etiam, fc pro his, quas in regimine accepit, in confjpeâu Domini rationem reddituram. „ Hzc ita poft primam fandorum patrum, duce fanâo Spiritu, ordinationem, ac deinde poft canonicam de his auâoritatcm, a prioribus imperatoribus dc regibus decreta fit cuflodita fuerunt. Et quoufque privilegia funt fervata flatus ecckfiaftici, profecit in augmentum fui confervatus a Deo ftatus regni. At poftquam hec coeperunt parvipendi, labefaâatus de die in diem, dc jam pene in nihilum redaâus eft ille qui quondam florebar vigebatque flatus hujus regni: dc ita inolevit malum, quod a tranfaâis retro coeperat annis, ut jam principalia poteftas putet fibi licere, fecns, quam auâoritas divina fe habeat, io caufas ecclefiafticas profilire, & duce fanâo Spiritu ftatutum a patribus ecclefi· ordinem pervertere. Quod quidem noftrum eft admonere: & fi ad prefons per omnia nequit emendari, fatagere deinceps cum Domino rege ejufque fidelibus debemus, quoufque & bona illius intentio, ut credimus, dc nolira nobis, dc illi, omnique regno neceffaria devotio ad perfeâionis cumulum, Deo coopérante, valeat pervenire. Etenim nequaquam de iftis audemus filere, ne de nobis illud propheticum dicatur: Ceae/ m«/i, »va *valmiet* /4. *tf». trert.* Itemque: *Nt* tfccnjiftii ex tdyerjo*, neyar *tumuit* pr· dvw· *Ifrxtl.* Refpeâum liquidem timoris Dei habentibus auditu lugubre, diâu nefas, aâu dignofeitur horribile, quando contra omnem paratum, dc"totius Chriftianc religionis auâoritatcm dc confuetudinem, in monafleriis regularibus laici in medio facerdotum dc ceterorum religioforum, ut domini ac magN ftri refidentes, velut abbates dc illorum vita dc converfatione ac regula fibi penitus ignota perverfo ordine dijudicant. Que pro certo abominatio illa eft, quam Dominus in evangelio prefignat dicens: Cms» *tnJtritir iintiuimm !ti»u n hei tAi* m* drk/, *φû legit Mtl· liget.* Ifta namque vere eft abominatio defolationis, non tantum fubdilorum, vel eorum qui illis ad fuam ipforum perniciem videntur principari, verum regis, & totius regni, omniumque, qui tam deteftabili favent ordinationi. Cenfemus igitur, ut flatus monafleriorum inviolatus, juxta antiquam regule traditionem, & canonum conftituta, fervetur: dc ut abbates fint religiofe perfone, & que regularem noverint difciplinam. Monachi vero, vel fanâimoniales, juxta fuam profelTsonem, fobrie, & pie, ac (impliciter vivant, ac pro regum ialute, ac regni pace, dc ecdefias tranquillitate fupplicent, non fxcularibus curis vel negotiis occupentur, non pompas mutidiales requirant, non ecclefiaflica jura inquietent, fed juxta proprietatem fui vocabuli quiete otium ampleâantur. Auditur enim, quod fpreta humilitate & abjeâione monadica, ornamentis, dc his etiam qu« bonis laicis indecentia & turpia funt, operam impendant; dc nequaquam contenti communibus rebus, propriis, & lucris turpibus inferviant: quod vitium, unquam peflimum cancer, ne ultra proferpat, radicitus avellendum eft, & abbatum atque epifeoporum vigili cura recidendum. Sane ne ulla monachis evagandi, vel de talibus pratfumendi quippiam detur occafio, provideant abbates, vel pnepofiti monafteriorum, ut fecundum quod 'temporia vel loci fert pofiibilitas, omnia illis in viâualibus & ve* ilibus neccffaria, ficut regula praecipit, opportune miniftrentur.

IV.

Contra facrilegos quoque juftum eft ut cano* nica cenfura procedat. Et primo dicendum quid iit facnlegium. Sacrilegium eft facrat legis violatio/ quod cum per multa fpecierum dividatur crimina, dc fit facrilegium fchifmatis, unde beatus pater ait Auguftinus: „ Aperiiflimum facri-

.» le·

AHNO cuatsn

u lemam eminet fehifmatia, fi nulla fint caufeft „ feparatiooi s ; „ fit etiam facrilegium btefphe-
uforpatas a&oais; (peoalius tamen none a nobis illud facrilegium denotatur, anod a pnadouibus de reboa ecdefia agitur. Eft enim hoc (acrilegfem, rea ecdefia focretas auferte, poffcffionea ad jus ecdefia pertinenter, vel aliquid ecelefia confecratum vel donatum tollere, invadere, fraudare, vel rapere. Hoc namque Monies vere fecrilegi font, ft homicida, de qdbua ft

Krut ». S. Aaacletna dicit/ „Qtt abfiderit aliquid patri „ vd matri, homicida partice·· eft. Pater noH fter fine dubio Dena eu, qui nos creavit: ma„ ter noftra ecdefia, qua nos te baptifmo fpiriw tuditer regeneravit, Mrgo qui Chrifti pecunias „ ft ecdefia rapit, aufert, vel fraudat, homicida „ da eft · M Item dicitur : Qpi rapit pecuniam „ proximi fui » iniquitatem facit/ qui autem po„ coniam vd res ecdefia abftulerit , fecrilegium – fecit, ft ut fecrilegus judicandus eft. "Et fenflui popa Urbanus : w Ras, inquit, ft facultates „ ecdefia oblationes appellantur , quia Domino „ offerantur , ft funt vota fidelium , ft pretia „ peccatorum , atque patrimonia rauperum .· fi „ quis illas rapuerit, damnationis AnaniaftSapw plura particeps erit, ft oportet hujufmodi tra„ dera finaoa ia interitum carnis, ut fpiriras fel„ vas fit io die Domini. " Et ut fe brevi denotentur ifti, fecundum quod de eis feriptura dicit , ft ad rem de qua agitur pertinens efle videtur: omnes contra legem facientes, rdu|ue ecelefia quafcumque diripientes, vel ecdeflas fecardotefeoe contra divinas faafliones vexantes , iacrilegi atque indubitanter infames facrilcgi vocantor. Et heu, proh dolori quanti fcientes , 5[uanti quia feira nolunt, vel quid fit facrilegium cira fe diflimnlaat, ideo nefeientes in hoc peffimnm facinus proruerant, ft quotidie proruunt? Et quia hoc anathema fe medio eft porali Chriftiani, non eft Deus cum eis, nec pofiunt ftare contra inimicos fuos paganos, fed fugiunt, ftogo artendat mmlquilque fi propter facrilegium , quod admifit Achan filius Cbarmi, non potuit Ifrad flare ante hofles fuos, eofque fugit, Do-

JVw ». mino interminante : Abu srs wb/ciu, dsme ··»- D„ *trreti/ n» f» iajer faleri/ rttit tfi: û ergo* uno peccante, in omnem populum defeviit feror Dei, donec ille cum omni domo fea deleretur / quid E tantus de nobis fiet, qui noftra tempore tot rilegia fieri, tot fecrilegos impune mala agere videmus, nec folum nihil metuere, fed ft in feis impietatftms exaltare? Cogitandum, ne for. te propter huc ft hujufmodi üt ira Dei in nos juAHfimc fuperdufia: ft dam cum rogatur Deus non exaudit . Oppofeit enim fibi nubem , ne tranfcat oratio. Et ficut Jofue dîâum efl: ftwd daanu ad asr ? ita etiam nobis orantibus dicitur, Non vos exaudiam, donec auferatur ex vobis (acrilegtam, ft tollatur dc medio veflrum qui hoc pollutus eft fodere. Nos tamen cum beato Jofue non cedemus ad eum damare, ipfafque fecrilegos monere, ut per confeflionem, fle emendationem reatus fui, dent gloriam Deo: & quoniam, ut feoâus ait Job, drdrt sir Jecear *Dttu fetitHtu* , videant ipfi m abutantur eo io funerbia. Ideo denique talea divina difpenfotio io iniquitate tolerat, ut ab iniquitate conapelcat : M fi accepta pmohcntfe tempora deverrant ad culpam, ft fecundum duritiam fuam dc cor im«

ferfcordfe convertet ad peenam , atque ex prcro-

gata rirmemis judicis ardeet eia cumulus maledi&ioais . Nequaquam igitur blandiantur fibi , fafteatmi longanimitate Dei, inter CH^ST1 bonos impune videmur immorari . Confiderent Judam, non apoAohsm, fed apoftstam, fibs confimilem, feram fecrilegum *t* audiant quid de eo beatus pater dicat Augpftiuns." „ Ecce inter fan· T~·., „ âoe efl Judas, coce fur eft Judas, ft ne cou- ***** w temnas, fer ft fecrilegus : non qualifcumque n fer: fer loculorum, fed domialcoram : locun loram, fed feeroram. Itemque : Non fie ju„ dicatur furtum rei private , quomodo publi„ eu : quanto vehementius judicandus eft (acri„ légua fur , qui aufus fuit non undecumque n tollere, fed dc ecdefia tollere *f* qui aliquid de B» ecdefia aufert, vel furatur, Judo perdito com- paratur. Talis erat ille Judbs, ft tamen cum „ fanftis difcipulis Chrifti innabat, exibat, ft ad „ ipfam cenam dominicam pariter accedit . w Hac verba S. Aoguftioi. Propter qoofdam vero, Îni fe nefeire dimmulant in quibus rebus tantum :dus admittant, breviter commemorandum credimus , quod omnia qua Domino offeruntur , proculdubio ft coufecranrar : ft non folum (a* crificia, qua a facerdotibus fuper altare Domino confecrantur, oblationes fidelium dicuntor , fed quidquid ei a fidelibus oftertur, five homo fuerit, uve animal, five ager, vel quodlibet artificium , sdificium, veftimentum, quodeumque mobile vd immobile de his rebus, qua fupplemen- C tum fanâa Dei ecdefia, ejufque miniflris, atque ornatum proflare poffant, indubitanter Domino coofccratur , ft quicumque ab ecdefia ali. quid ex his quocumque modo alienaverit, abftulerit, invaferit, vaflaverit, minoraverit, five diripuerit, quia Chriftus ft ejus ecdefia una eft pertona , ft quacumque ecdefia funt , Chrifti funt, proculdubio facrilegium committit . Quapropter in libro capitularium fecundo, capitulo quadringeutefimo vigefimofeptitno ita faadtur :

Omnibus nos ipfos corrigentes, pofterifque no- uu·., ftris exemplum dantes, generaliter interdicimus , ut nullus laicus homo, vel imperator , vd rex , aut epifeopus, aut aliquis prafeflorum, vel comitum fistulari poteftate fultus , fibi per violentiam rapiat, aut a nobis competere, vd quocumque modo idvadere prafumat monafterium, aut pnedia, vel qusfcumque res, vd aliquid de monafterio abbatis aut abbatiffa, ft incipiat ipfe vice abbatis regere ft habere fub fe monachos, ft pecuniam poflidere, qua fuit Chrifli fanguine comparata. Talem hominem antiqui patres nominabant raptorem ft facrilegum, ft homicidam pauperum, ft lupum di boli intrantem in ovile Chrifti, ft maxime anathematis vinculo damnandum ante tribunal Chrifti. De talibus memores eflote feriptura fanât apofloli Pauli ad Timotheum dicentis : » *Dimtibet Mu jtak tfttipt* ·■ /·- *·rja' ' I/nur *iHfte fferert i» taarte éMtienn»* , E/ed m *De» gai fr»fiét tenu».* " Taies, G «clefist „ correâionem non recipiunt, Ethnici· ft publi„ canis funt fimilcs , quibus nec vivis nec mortuis communicat.ecdefia Dei. Talibus, qui ft hic ft ibi reperiootup , cum tuba Dei clangsmos, ne tacentes damnemur, ut fimul cum M eis pereamus. Si autem fe tantum horribilis eft Deo ille qui impie agit, certe feparatus eft talis a Deo, ft anathemati jufte fubjidtur. Anathema enim adhil aliud figoificat, nifi a Deo feparatiooem, ficut fe veteri ft novo te.. (lamento judicium dc anathemate figoificat. " Et nullus fecrilegus regnum Dei pomdebit, ni-

n

■—. —-fi per puram probatamqueA publicam pceoiten-tiam, & fanfte eecktic, cjaa prseeipue quam latit, fatisfaffioncm, atque pet maout impofitionetn epiicoporum, & reconciiiatiooem. Et at noverit fe a regno Dei, & a confortio fanftorum, qui jam cum Chrifto regnant, A in «ternum cum eo regnabunt, in futuro alienandum, a prat. fenti quouue ecclefia, que fle ipfo regnum Dei eft, & a fodetate fidelium ejut in Deo alienatur. Ut quifquis ille eft, pro certo hoc feiat, quia tali, nifi per iatitfaâioœm condignam, nec viro nec mortuo ecclefia non communicat : fed ticut in libro beati Job dicitur, *frpelûter ta /»-trrite*, id eft in poena perpetua deprimetur : *fel-let eitee mettu* «re»/, id eft malignus fpiritus, qui riventem accendit ad facrilegi) fcclera, morientem trahit ad torment; & quoniam juxta Illud Jeremix : *Olla facctnfa fait,* èT *facitt ejet* 4 *facie Aq/tiliHH*, id eft, cor fervent «ftu prxdandi & diabolice fuggcftioms fiant inflammatum habuit : ipfo urente vento, id eft diabolo, raptus cum eo, in olla «terne eombuftionit ardebit. Ergo & not congregati cum Spiritu fanfto, ticut Jeremjas peccatorem populum quadruplici planxit, alphabeto, tic fit not facrilegos Dei & cedelia/ contemptores percutiamus quadruplici anadematis maledifto. Sit cis claufa porta edi, aperta janua inferni, cum nullo Chriftiano partem habeant omnino, vel focietatem, fed A de reliquiis ciborum illorum nihil detur pauperibus, quin potius projiciatur canibus, donec per dignant A humilem poenitentiam, A congruam emendationem, lxtibcent ecclefiam, quam per facnlcgia, A nefanda fcclera exacerbaverunt. Sed quia funt quidam, qui temporalem potius mor* tem, quam «ternam timeant, recenfeamus quid fxculi leges de talibus pmcipiant. In libro fupra* feripto capitulo quadringentefimo trigefimo primo jubetur, ut capitali pcena multentur, qui facrilegia, adulteria, prxdationes, aut devaftationes exercuerint, & omnes res eorum, tam mobiles, quam immobiles, fifco regis focientur, vel eccletir, cujus res vallaverint, alienaverint, aut abftuleriot, tradantur. H«c dc facrilegis prrdonibus ccclefiarum.

CHRISTI

7rr«» *r.*

V.

Nulli fidelium dubium eft, quod ecdefi» Dei in pontificibus A facerdOtibus reliquis, quibus populus Domini commifius e(Te dignofeitur, con. flet, A eis ficuti domus quibufdam fuis innitatur columnis. Sed quorumdam pravorum hominum mentibus ac moribus, qui fe in domo cccletic nomine potius, quam reffa converfatiooe, videri appetunt, tant· ftoliditatis ineft amentia, nt non intelligent quia flatus ecdetie ita facerdotibus, quod abtit, aliqua impulfione nutantibus infirmstur, ficuti excuffis columnis domus totius fabric* ruinam minatur; A idcirco non folum fui cafus periculum non metuunt, fed eofdem Dei facerdotes vexantes, feipfos, ut pariter cum ruentibus corruant, precipitant, impellunt. Nec attendunt, immo nec reverentur, quoniam qui eis injuriam vel contumeliam irrogant, Domino Deo noftro Jefu Chrifto, cujus vices aguut, iojurioti A contumcliofi exiftunt : A quia omnes, qui ecclefia» facerdotefque contra divinas fanâiones vexant, facrilegi habentur, atque indubitanter infames facrilegi vocantur: Et ne quis dicat, alia nos ex noftro fingere corde, audiat fanftas fandorum fententias de talibus ita fe habentes. Clemens ab ipfo (anâiffimo ore Petri apoftoli edoffus de omnibus, in fecunda ad Jacobum fratrem Domini epiftola, de

A

B

C

D

E

—.

bit qui in patret peccant 6c dicit: „ Quatis coo-„ denanatio, Aquali» imminet maledi&io ei» qoi „ in patre» peccant, divina no» docet fcriptora. „ Si enim Cham filio» Noe, cum vidiflet na- „ dum patrem fuum, quoniam non coopérait n patria corporalem nuditatem, fed «greffas eoo- „ ciavit eam fiatribu» fui», A illi veftlmento eant „ *cooperuerunt*, ipfe quidem Cham, A ilii qui n ex eo nati funt, fub malediAione faAi foot; „ qui autem cooperuerunt, magnam benediffio- „ nem meruerunt : mullo magis iftt majore A rt ampliore condemnatione digni funt, qui pa- „ tribus obviare, aut contra eos inforgere oi- „ tuntur : quoniam qui his refiftit, Deo refi- „ ftit, A qui eis injuriam vel contumeliam fa- in cit, Deo, cujus legatione funguntur, facit. „ Item in tertia epiftola idem Clemens de hooo-re epiicoporum : „ Si igitur vobis epifcopi» non » obedierint omnes presbyteri, diaconi, aut fub- „ diaconi, A reliqui clerici cunfti, omnefque „ principes, tam majori» ordinis, quam A infe- „ rioris, atque reliqui populi, tribus, A linguas „ non obtemperaverint, non folum infame», fed „ extorres a regno Dei, A confortio fidelium, „ ac a liminibus fao&s Dei ecdefi* alieni c- „ runt. Nam vefiram eft, eo» inftrucre: eorum „ vero eft, vobis obedire ut Deo, cujus lega- „ tione fungimini, dicente Domino : *Qpi vot* „ *audit, eu atcdit; & qta vu fperett,* ore *fp«mit* „ *& qui vet recipit*, «w *reeipit : & qei* ave reci- „ *pit, recipit cete ftti eu ertjit.* „ Nihil enim in* „ juftius, vel inboneftius, quam filios patribus „ rebelles, aut clericos vel laicos do&oribus, „ feu difcipulos magiftris inobedientes vel pro- „ tervos exiftere. Novimus enim primum ho- „ minem per inobedientiam cecidifle. Idcirco „ omnes hoc vitium fummopere cavere mone- „ mus. Et quia Dominas fuperbis refiftit, hu- „ milibus autem dat gratiam, Dominus nofter „ mittens nos vice fua in loco apoftolorum ad „ predicandum, praecepit nobis docere omnes, „ omnefque nobis fideliter obedientes ut ipfi, „ exiftere. „ item ex decretis Anacleti pape, quod epifcopi a Deo tint judicandi, non ab humanis aut pravis hominibus: „ Liquet quod fum- „ mi facerdotes, id eft epifcopi, a Deo funt jn* „ dicandi, non ab humani» aut prava vita ho- „ minibus lacerandi, fed potius ab omnibus fide* „ libus portandi, ipfo Domino exemplum dao- „ te, quando per fe ipfum, A non per alium, „ vendentes A ementes ejecit de templo, A men- „ fas nummulariorum, A cathedras vendentium „ proprio evertit flagello, A ejecit de templo. „ Et ticut alibi ait *: Dutt fietit ie fy»*iega* dra- „ rara», *m* nvvdfo *aeteie deer dijedicet* : A alibi : „ £g» dixi, d/ï êf *filii ixctlfi* «nae/. Nui- „ lus enim, ut rcor, invenitur inter nos, qui „ velit fuum fervom ab alio, quam a fe, judi- „ cari .' quod fi prafumptum fuerit, aut multa „ ipfe indignatione irafeitur, aut potius ultio- n nem qunrit fuper eum. Si vero hoc inter ho- „ mines agitur, quid putatis faciet Deu» deo- „ rum, A Dominus dominantium, qui ultionem „ fuorutn promifit non differre fervorum? Uode „ A ipfe per prophetam loquitur dicens: *Dw* „ *tltinm Duttimu, Duu rliinue lihie* egtf, A „ reliqua. Et Apoftofas inquit : Ta pars *et,* e«r „ *Judicat fcrvwat eHuutet ? ftu eeiet Dueitu fia-* n *Ut) atti* radrs: A *ipfo: Nolite Jedicen temeret)* „ *feci jeditate* magis, m *poeatit effreOathne fre-* „ *tri vel fcaedaleee:* A Dominus per prophetam „ inquit : <»i *vet tM&t, teegit pepHlaet eceli* „ mri. Nam fi aliquis nunc in malum oculos ali- » co-

Cimm t.

Ommm-- P**.

itera. <--

p/χ

nwm.

W· »

A.—·

MUe.

——-, cujus principia incipit IraAara, maudcHe nos A
ruem» » «sjeftsti» indiAaer, dc infamis effcitur, aut
„ potius capitali fanemi· fabjaces. „ Hae, fratres, valde cavenda foot, * qnod homines nohaut fibi fieri, Deo deorum non debent inferie, ne forte irafeaiar Dominus, dc faciat vindiftam eorum etiam in eos qui aon peccaverunt, qnia perit fopi&me jeftus pro impio. Item io eodem decano, ut nuUue fedfe accufare audeat epifeopsm : « Apofioli, fiscceiforefque apoflolo-
W*. .. „ rum, coofideraatea ftatneraot, ne ferile com„ movereotnr, aut lacerarentur, Vel accufarentur
p colurnam fanfos Diri ecctefi·, qn* apoftoli, dc
w fnecefibres eorum mm immerito dicuntur: fed
M fi quis adverfiss eos, eri eedefiaa eorum, com„ motns fiserit, aut cauta· habuerit, prius ad eo» B
„ concurrat caritatis Audio, ac femiliari collo*
M mrio commoniti, ea fimeut qua fananda funt,
M « caritative emendent qua jufte emendanda
ft ctqpaoverim. Si autem aliqui eos, prtufipiam
„ *hac* egerint, fecersre, accufare, aut infeftare
„ prafumpforfot, excommunicentur, dc minime
„ abfoivaatur, antequam per fatisfe&ioaem, ut jam
„ difium eft» condignam egerint poenitentiam :
« quoniam Injuria eorum ad Chriftum pertinet,
tt cujus legatione funguntur. Nec hoc miram :
9 quia fi quifque noftmm cuidam inoram lega„ nonam injungeret, dc a quoquam impediretur,
w aut ab aliquo Ihbdttorum fuoram deficeretur :
„ mox indignatus irafeeretur, aut talia prout
tt poflet vindicarer, dc ad injuriam de coutume* C
tt liem fui hoc firitam reputaret, dc talionem,
„ fi fat prariêntia non poflet, foturi» tempori*
* bus redderet. Nam fi ia homioum caufa hac
n fiunt : quid putatis Deus faciet de fuis, qui
„ nec capillum capitis coram perire dixerit ? Un.
M de dt Dominus per Nahum loquitur prophe-
a·*. w tam dicens .' *Daae aaaaiatar, & altifctat Daati-*
n tau : ahifcau Daaaiaat, tS bahaae faranat : al-
n eifent Daaàaua is hjkt faar, S irrfcuu ipft
IvarUL ·* „ *iataûcit fait* „ Ex decretis Evarifti papc, de
H*. ·* honora epifeoporum : M Epifcopum oportet op*
tt portune dc importune, atque fine iotermiflio*
„ ne ecdefiam foam docere, eamque prudenter
t, regere dc amare, ut a vitiis fe abftineat, dc fa*
„ lutem confequi poffit «sternam: dcilla cum tao-D
„ ta reverentia ejus doftrinam debet fufeipere,
„ eumque amare dc diligere ut legaium Dei,
n dc pmconem veritatis, quia tribute Veritate :
n Ugntritti ftptr ftnm, trttt ligata
M & ia cala : faacaatfae fiffornfij faptr tcr-
f, raat, eraat /alata ia cala.f Nimis timenda
tt eft, fratres, base fenteatia: dc providendum vo*
M bis, ne offendatis eos qui tamam a Domino
„ habent poteftatcm. Et ideo potius obediendi,
w diligendi, dc fummoperc funt venerandi : non
n detrahendi, vel lacerandi, vel ejiciendi, fed
„ portandi, dc amandi., ipfo dicente Domino :
„ *vat aaiit, au aaiit;* d7t«< *vat /jtfaitt au*
n fjetait. Ideo vobis de omnibus fidelibus feribin mus, fratres, ut ab his vos caveatis, dt porte-E
tt ris veftris non malum, fed bonum exemplum
„ relinquatis : quoniam injuria epifeoporum ad
„ Chriftum pertinet, cujus vice funguntur. „
Ai.iuUt. «* Ex decretis Alexandri papas, de non vexandis
r*** *. facerdotibus : „ Pervenit ad confcientiam apoflo„ lien fedis, quod nonnulli fint tam ftolidi, qui
tt dominica prneepta, dt apoftolorum, corumque
„ focccflbram ftatuta minime obfervent, dc eos
* n de qnibus Dominus ait: *ftw vat taagit, tatgit*
M feftUaae acaii aui: non fotum tangere minime
N dubitant, fed etiam perfequi non formidant.
„ Et licet nos perfequantur, quia nec nos fine

„ illi» · nsc ilio· fine nobis perfeqri poftuot ,«
µ ottooiam iUio» famu difcipuli, qui animae pro Γ£ζ!.'î2,
n fratribus proctpit poncre : tamcn eoruati péri- V"£,*T'
M cula flt perditione» non fnmus anG celare, ne
M prophetica, quod abfit, damnemur fentcotia,
„ quas ait .' *Si auunciavcri» nifa iaifaitataaa* r«.»
n jaaatf taùauea taaae //Arafii: *β aatua* ans m»··
„ *ciavu'u ci, faagaiaua ejat* dr awaa *taa τ*μα-*
„ raw. Qiicrgo facrifega perfuaGone perfequun„ turde lacerare nituntor epifeopo·, vel eo» qui
„ reûe Domino facrificant» indubitanter Domi.
„ num perfequuncurecdilaoiant, cujus vice fuo.
m guntur. Unde Dominâtait per Joel prophetam :
„ AArntynid *aMaatat va reiictia atihi f & fi alci-* "3<'i *t.*
„ *fdatiai* eur *taatra* aer, *cita reMua train vicif-*
„/r»d»ww *fajer cajat wflraat.* Has confideran„ tes pietates, dt pericula vitantes animarum,
„ una com omnibus Dai facerdotibus, qui no*
„ bileum in hanc facraiu convenerunt urbem,
„ dt cum omnibus hujus capitis membris, ficut
„ a beatis apoftolis, ac reliquis fimffis pacribaa,
„ ac fucceiloribus eorum accepimus, ftatueotes
„ decernimus, omnes qui fandos patres perfe„ quuntur, aut amovere vel dilacerare manifefte
„ nituntur, infames effe, dt alienos a liminibus
„ ecclefi· ufque ad fatisfeâionem Geri : quia Gc
„ odit Deus eos, qui adverius patres armantur,
„ ut patrum invafores vel deftruâores, qui ideo
„ iofamesefficiuntur, quia patres perfequuntur/*
Item cujus fupra: N Nulli, fratres, dubium eft, αη,-µ
„ quia boni a malis temper perfequuntur dt tri- fl*· *·
„ balantur. Propter quod nos oportet humiliari
„ fub potenti manu, ut liberet nos in tempore
„ tribulationis, Nam ficut Ico rugiens circumit
„ querens quem devoret, Gc diabolus non ccflac
„ circuire À querere quos ex fidelibus perdat,
„ dt maxime eos, quos ardentiores in fervitio
„ falvatoris eiqne familiares invenerit. Familia*
„ res dico, quos fibi factari, dt in ordicc apo„ Holorum conftitui voluit, ipfi coim pro popu*
„ lo interpellant, dt peccata populi comedunt,
„ quia fuis precibus dc oblationibus es delent at·
„ que confumunt : qui quanto digniores fuerint,
„ tanto facilius pro neccflitatibus eorum, pro
„ quibus clamant, exaudiuntur. *Mnltaac caita*, ?.. *t.*
„ ut ait Jacobus apoftolus, *valet Jtjrecatia jrtflr*
M afidaa. Qui autem vos perfequitur, iptum,
M cujus legatione fungimini, perfequitur . quia
„ ficut ipie Filius Dei mediator fuit Dei & ho
„ minum, ita & vos ejus vice in eccleGa citis
„ coaftituti, ut inter Deum dc homines legatio*
„ ne fungamini. Si quis autem legationem ve*
„ ftram impedit, non unius, fed multorum pro*
„ feâum avertit, dc ficut multis nocet, ita a
„ multis arguendus eft, dc bonorum fecfetate ar*
n cendus, & quia Dei eaulam impedit, dc Hβη tum conturbat ecdcfits .' tdeoque ab ejus limi*
„ nibus arceatur. Ab omnibus quoque talis eft
„ cavendus, dc non in communione fidelium uf*
„ que ad fatisfaâionem recipiendus. Eft enim ila„ lutum olim, ut qui flatum conturbat ecdcitr,
„ ab ejus liminibus arceatur, nec cum fidei>t>us
„ communicet, qui eorum bona avertit. " Ex
decretis Telefphori papz, de epifcopis non ar T<idFh
guendis, aut accufendis : „ Juitum eft omnes in F>l> *·
univerfo orbe doâores legis ea que legis funt
„ faperc, & non facerdotes Domini labiis fui»,
„ aut quibuslibet machinationibus maculare.
„ Dum enim iplos diiponunt, vut cupiunt m».
„ culare, potius feiplos maculant, dc vulnerant.
„ Det ergo ordinationem accufat, qui iacerdotes
n accufat, vel damnare cupit ; a quibus fe om„ nes fideies cavere debent, quia non fotum

anno CHKISTI

PoAtia-. <- Rift ».

„ qui faciunt, fed qui conflentium facientibus , „ »ei funt . " Ex decretis Pontiani pape , de honore epifeoporum fit quod ipfi non fiat *inic-* flandi, fed venerandi: „ Sacerdotes non funt in- „ feftaodi , fed honorandi. In eis quoque Do- „ minus honoratur, cujus legatione funguntur . „ Hi ergo fi forte ceciderint , a fidelibu» funt „ fublevandi atque portandi . Accufandi autem „ non funt ab infantibus aut fceleratis , vel ini- „ micis, aut alterius fed- vel religionis hotni- „ nibus. Sed fi peccaverint, a reliquis arguantur „ facerdotibus, fic a fummis pontificibus conftrin- „ gantur , & non a fecularibus , aut mate vite „ hominibus arguantur, vel arceantur. Hoc *ici-* „ licet funt apoftolorum decreta , immo ipfius „ Chrifti dida : quibus fi quis obviare aut con- „ tradicerc lentaverit , non fe Chriftianum, fejj „ antichriftum comprobaverit · „ Ergo fi facerdo* tes Dei non funt iofeftandi , non contriftandi , non accufandi , non a fiecularibus arguendi, non reprehendendi , non damnandi , non arcendi , non quibuslibet machinationibus maculaodi vel dilacerandi, aut detrahendi, non aliqua injuria vel contumelia afficiendi, quin minus perfequendi, excreandi, aut interficiendi. Nam de injuria vel dehonoratione facerdotum, io jam dido capitulari libro vi. cap. xcix. ita fcriptum habe-

L>b 4. < »» (m- ; Sj qui» epifeopo aliquam injuriam , aut „ injuftam dehooorationem fecerit, de vita com- „ ponat: & omnia qua habere vifiis fuerit, ec- „ ciefie , cui epifeopus prreffe d/gnofeitur, io- „ tegerrime foefentur, fi(nobis in triplo baonus „ nofter, id eft folidi i x. pcrfolvantur, aut ipfe „ in fervitio fifei noftri ferviturus femper focie- „ tur , ufque fe redimat in triplo juxta vvirgil- „ dum fiium, fi potuerit. Saoda vero ecdefia in „ facerdotibus conflat. Idcirco magna pana ple- „ dendi funt, qui epifeopis, vel reliquis facer- „ dotibus , injuriam vel contumeliam fecerint . „ Nam detrattio facerdotum ad Chriftum perti- „ net , cujus vice legatione in ecdefia fangun-

Ub * < J«v „ tur . Item ex eodem libro, cap. ccxcvti. Si „ quis in hoc genus facrilegii proruperit, ut io „ ecclefias , earumque res irruens , facerdotibus „ & tnioiftris , vel ipfi cultui , locoque aliquid „ importet injuri- , vel inferat ad divini cultus „ injuriam, in conviâos, five confeflos reo» ca- „ pitali fententia noverit judicandum. Nec ex- „ pedetur , ut epifeopus injuri- propri- ultio- „ nem depofeat, cui faaâitss ignofetndi foli glo- „ riam dereliquit. Sitque cunâis non folum li- „ berum, fed etiam laudabile, faâas atroces fa- „ cerdotibus aut miniftris injurias , velut publicum crimen, perfequi, ac de talibus reis ultio- „ t>em meseri. " De his qui clerum injuriave*

L>b, c.I«i. rint : ex capitulari Caroli imperatoris : „ Qui- „ cunque judex , aur tecuiaris adverfus presbyte- „ rum, aut diaconum, aut de junioribus, ablque „ audientia epifeopi, vel archidiaconi, vel archi- „ presbyteri, injuriam inferre prsfumpferit, ana- „ tbema ab omni Chriftisuorum confortio habea- „ tur. „

VI.

Et quoniam lunt aliqui tante cupiditati» face fucceafi, ut non folum fibi a Deo conceits non bene utantur, verum inconcefia ac fi licita ambiant, fic ex his qtue divinis funt tradita fic oblata cultibus, fic fecundum legem Domini fanda fandorum funt Domino, fic ad jus pertinent facerdotum , exaâiones cenfus ab ipfi» factrdotibus fibi exquirant, fic xeniis, ac paftis, vel paraveredis, feu caballorum faginationibus presbyteros affligant, cum ex eis, qoe feu pro dote , feu quacumque fidelium devotions, unicuique tradita funt ccclefi-, non aliud quodlibet fervidum, nifi fpiritale exigere debeant : necri&rium nobis videtur, hujufcemcdi pratfumptiones , quia contra canonicam fiunt auâoritatem , modis omnibus cohibere. Ab antiquo denique tempore a fanAis patribus, fic a noftri» efl majoribus eoaftittt» tum, ut ficut habet epifeopus *io fu-* ordination- omnem generaliter parochiam, cum omnibus ru. fticam» parochiis, quas per tricennium inconcuffe poftedit : ita fic unufquifque presbyter in fua ondinatioqeacdifpofitionis cura habeat parochiam fuam cum dote, fic decimis ecclefie, videlicet cum fui epifeopi confilio ac difpofitione, fecundum refulas antiquitus fit divinitus conftitutas r ficut olim ante incarnationem Chrifti a fanflo Spiritu per prophetam prsdiâum, fic poft ejus afcenfionem io cclos, eodem fanâo Spiritu per fandos Dei homines decrerum fuifle demonfirst fandus Bafiliu», exponens verfum pfalrai : Cewadn» ralerMtM/srMMilhNwste. „Convallis, inquit, tabet- „ naculorum dimetietur , hoc eft univerfus orbis „ terrarum, qui vallis tabernaculorum pro habita- „ culis corporum didus eft, hic velut quadam for. „ te divifus atque dimenfus per fingtria loca ecde- „ fiarum Dei parochiis, fic incolatibus dividitur, &c. Hinc iterum fcriptum eft .' *DifirAoite itot-» t/,t.* v/n/, videlicet uoiverfalis ccclefi-, per cuftodiarum parochis» predicando , «S *«norrtit io frtgt-hie · nitet*,* fit relique. Quia vero facultatum fit dotum ad ecclefias pertinentium difpofitio fccundam canonum antiquam conftiratioocm , ad epi* fcoporum folummodo ordinationem, fit ad pre»byterorum difpofitwnem pertineat , Toletanum manifeftst concilium, dicens: „ Multi contra ca- Cmc .t «I-. t-111-
„ nonum conftttfuta fic ecclefiaa , quas aedificare- „ tint, poftulsnt coofecrsri, ut dotem, quam eif* „ dem ecclefii» contulerint , cenfeant ad epifeopi „ ordinationem non pertinere. Quod fadum, fic „ in prsteritum difplicet, & in futuro prohibe- „ tur .' fed omnia , juxta conftitufiooem anti* „ quam , ad epifeopi ordinationem , dc potefta* „ tem pertineant. „ Quod fi queritur , qu- di* cat otonia, proculdubio, décimas, primitias fruâuum, & oblatione* eorum, & ca qu-t parochiis in terris, vincis, mancipiis, atque pecuniis, feu quibuslibet rebus, quiMumque fideles obtulerint : qu- omnia fub immunitate a tributis fifcalihus , & omni dominorum exadione libera , fub pote* flate & difpofidooe, ut diximus , epifeoporum , ac regimine fit difpcnfatioo- presbyterorum manere debent incoueufla. Hoc fit dominus imperator Ludovicns de tnaufo ad ecclefiam- dato , fic ceteri» ad eam pertinentibus, in firo capitulari ita eonftituit. nSaocitum eft, inquis, ut uoicui- ux „ que ecslcfi- unus manfue integer abfque fervi- „ tio aliquo attribuatur, fit presbyteri m>cia eon- „ flitutI, non da decimis, neque de oblationibus „ fidelium, non de domibus, neque de atriia, vel „ bonis juxta ecclefiam pofids , neque de pre- „ feripto nsaofb, aliquod fervitium iaeiaot priner „ ecclefiafticum, fit fi aliquid amplius habuerint, „ inde femoribus fuis debitum fervitiuaa impen- „ dant. „.At contra quidam pnsfumaut diffringere, fic injuriare, vel etiam expellet- presbytero» de ecdefiis fibi commiffis, rei expoliare decimi», aut pofleffionibus, non timentes tot fandorum contemnere ftatura patrum, cum dicat Carthaginenfe concilium : „ Si quia ftatuta far c--». c»r- „ pergreflus corruperit, vel pro nihilo habenda pu- „ taverit, fi laicuseft, communione; fi clericus, „ honore privetur. «Etintepe fato capitubriwn lib. vij. cap. cxxxix. „ Ut nullus judex, neque

m près-

ANNO CHRISTI

'»» presbyterum » aeque diaconum » aut clericum ,, », aut juniorem eccJcfio, fine confriemia ponti- „ ficis per fe diftriagat, aut condemnare pnaCe- „ mat : quod fi fecerit, ab ecclefia, cui imuriam „ fecit, quam irrogare «Lignofcirwr, tamdiu fit „ fcqueftrans, donec reatum fuum cogoofeat dc „ emendet. „ Item in eodem libro cap- *cixv.* m Sancitum eft, ut fine auAoritate, *d coofca- „ fit epifeoponun, presbyteri in quibuslibet ec- „ clefiis acc cooftitaantur, nec expellantur : dc „ fi anis deinceps hoc facere teetaverit » fynoda- „ li lententia dtftriAe feriatur. " Et in xi.lib. cap^xLvti. nUt ecclefia antiquitus conftituta nec „ decimis, nec ulla pofteffione priventur. "Hac autem dedocentes ad medium, nequaquam feaio- rum ab eis tollimus dominium , quafi ipfi no- mea fenioratus iu rebus fibf a Deo concefl&s ha- bare non debeant , aut non ecclefia epifcoporum ede d defignatnus· denique gubernationem epifeopi , non nobis vin- dicamus poteftatem Domini · Et quia mitis dc humilis magiflri difdpuli fumus, presbyteria no» ftris humilitatis exempla dt monita dare debe- mus : videlicet Ui eis, in quorum ditione fua confidunt ecclefia, congruum honorem dc obfe- quium impendant debitum , id eft , fpiritale at- que ecclefiafticum.· dc hoc fine nilo typho, vel contentione, aut rebellione. Salvo namque mi- nifterii Cui jura, debent fe gratiofos exhibera fe- oioribue, & paroebianis fuis, de quorum obla- tione vivunt, dc cum debita humilitate fpiritalia eis obfeqnia miniftrare, qtui gratis quidem age- re deberent, etiamG nihil temporalis fubfidii ab eis perciperent . Sciant igitur presbyteri fecun- dum apoftolum omnibus faa reddere debita, *tai henareat*, ferarvm ; *tai tiatrta, umerem :* ut eis aptetur quod fabjungitur : Ahmnv pwdfMsv dr- feari/ , *aifi at iavieem* dtfgaefe . Sed quoniam fune nonnulli, qui ignorantes, immo contem- nentes Dei jufiitiam , fua quarunt tenacitatis (latuere injuftitiam, aufuque ucrilego farripiunt atque defraudant Deo debitam decimarum par- tem, ad fisam ipfixum perniciem dicentes non fe debere decimas dare de militia, *de* negotio , de artificio, de laturum toafiooe, dc de emeris quibufeumque fibi a Deo Urgitia commerdis : audiant, uoo noftra, fed per facras feripturas Dei de talibus mandata , de fanâa fandiorum patrum exempla, atque cognofcant nos nequa- quam , ut illi aiunt, nunc exigere nova, fed po- tius repetere Dei legibus mftitnta, dc antiquo- rum patrum devotione largita . Et primo om- nium attendant, quia folios Dei caufe oblatio-

/. AtP » nes dc decimas fuas fscerdotibns - ipfi Deo dare debeant: de quia cas dando fideliter, nihil Deo, qui bonorum noftrerum a fe nobis collatorum ribn indiget, conferunt, fed d fea reddunt, dc pro parafe in pnsfemi, maxima, dc fibi in futu- rum profutura acquirunt. Scribitur iu Lcvitico :

Init. *Omrnt* dtefera *Jrrre, five it firatihat, five it pe- rnis aderam, Demini fimt, & illi fiatificaatar* ,E, Item in eodem : Oauw/ dsciave focus dT rwum , *tf emat* ewd *traafit fak virga, in aameram* dsrii- Mwn fsedNMSfur warrfe, *facrtficatam erit Demi- te:* neo muretis *Mai imam* arafo, myw aratas tene. In Deuteronomio : *la lece ^aem degerit Demeant Deat vefler, at fit* necare *ejat ia eo , il- lac tamia qaa prmipie cmfmth, Mtcaafla fo- fliat, ac iicimat, tf primitiae auaaaat* vdtrmuw, dr ysidpsid *pracipaaae efl ia* mnsrrifetr *gaa ww- flu Deatiat .* Irem in eodem : *Deciauaa parttae feparahit it caaBit fragikcu tait, qta arfcaatar ia terra per aaaat fiagalei : iacùaaae fraaeeati, & vi-*

mû» *at iifiat timere Dtaima Deam t»a.* Ia anno libra Numeri; Oman» *aeeiailam Mi, at viat, &* CM^ST' *frumenti, &* ywdfuid tfffeaua *friatuna Demine,* mJj Ti id eft Aaron » £dr ; *ttiarfe fingam pnmitia,*

Iftul, x««m *erit,* Item in eodem : *FUiit* Ârad nm··I *Mi emant itciatae Ifraal ia pefieffiamm pre* mtas- *fleri» fte ferviaat mili ia tahrnacalaae fiderit* · Eccc audiftii, cujus fiat, & cui ficrifietniur , dc 'cui dari, fcilicet Deo» decimo debeam . Sed A quo fibi dari prmeipim: fctlicet uon camum om- nes omnium qu» nafeuntur ia terra dedtnaa , fed etiam uuiverfas frugum quas gignit humus B primitias , necoon dt decimas boum, ovium, dt omnium armentorum, cum primogenitis eorum: manuum quoque veftrarum decimas, *ac* primi- tias, infuper dc vota, atque munera: qwu omnia vobis offerre procipit ad locum templi fui, ut ce- dant in uius facerdotum pro minifterio quo fer. viunt in tabernaculo Domini. Forraflis vero, di- cet aliquis : nos fum agricola, non habeo unde pqfim dare decimas fruffuum terrenorum , vel etiam armentorum. Audiat nuicumquc eft ille , miles fit, negotiator fit, artifex fit : ingenium , quo pafceris, Dei eft, dc ideo mdc ei dare de- bes decimas. Nam dc militia, audi quid in life, dicatur Genefis de Abraham patriarcha , poft- e>« <» quam reverfus eft.a cede Cbodorlahomor, dc re- C gum- qui cum eo erant. Cum benedixiffet eum Mekhifedech facerdos Dei altiflimi, dicit feriptu- ra, quia dedit ei Abraham decimas ex omnibus. Itera in eodem libro legitur, quod beatus Jacob pergens in Mefopotamiem Syria ad Labea , cui pro mercede vigioti fervivit annis, fic loquutus fit.* *Si Deatiaat,* inquit, *faerit atacaat ia via per* em. *gaaat aatM», tf cafidierit* aur, *& Merit tnibi paaeat ai vefceaiaat, & vefltae ai iaiaeaiaae,* rr- *virfafyae faere prefpere ia Matae patrir aeei : erit aeiii Dea/ ia Deaat, & lapit iflt ipaae treat i» titalaæ , vecaUtar iaaeat Dei : caaeeraaepat yta Merit atiü ieciatar eferaae ttii. De* fanAo quo- que Tobia legitur , quia pergebat ad Jerdâlem *r.t* ad templum Domini, dc ibi adorabat DonMpum D Deum lirae!, omnia primitiva fua, dc decimas fideliter offerens. Ecce habea/qme imiteris fan- âorum parium exempla, qui do omnibus qms habebant, Deo decimas fideliter offerebant. Et ' quid hoc de laudabilibus proponimus patriarchis, cum audiamus dicentem in evangelio a Deo re- probatum pro tumore jaAantias Pharifeum : 2fe- x„ *ciaeat ia aaeaiaat* yuo *ptfiiaa :* * ipfum Deum improperantem Scribis & Pharifisia, quod pr». tereuntes mandata Dei decimarem etiam ane- thum dc ciminum , dc omne olus ? Saltem pu- deat nos Chriftianoa, aut nolle aut non pofle in hac imitari parte Pharifeos , cum audiamus ipfitm fic comminantem nobis* Chriftum : *Nifi aiaaiaverit jaflilia veflra plafyaaae Scrüaram* 6* *Pharifaeraae t aea iatraUtis ia regnate ealeraat :* dc umeo hi decimas dabant omnium qu» podi- debant. Sed forte adhuc inquies, pluribus cnu- meratis, nondum de tonfinoe lanarum aliquod divinum nominatim protnltfte preceptutn. Non. ne tibi poffet fufficera quod dicitur, *en emaikat ?* Sed quia, quod diffu pudori eft, ex hac etiam decimatione quidam caufantur, audiant Domi- num, dicentem in Deuter. *Hte erit Jaiiciaat fa-* »»·<·, .·. *cerMna a ptfefbe, tfiUi fti* efitraat eaBiaeat, *five baveae, five aveat iatadaveriat, faceriati it- itat* avaram 6* *veatrinMt, priatititf fraaeeati , vini,* dT *dti, &* lanarnae partem en eviaae teafie*

aNNO CHRISTI

v. dpjum enim eleget DommuiDruf tuui decundlii tribai tjui, ut flet (f mint/ret nomini Demini. Adhuc autem & quod eft amplius, hoc nefiientibus innotefetmus, fcientibus ad memoriam reducimus, & ut ad hxc verbis beati papaeGregorii utamur, non tantum decimas rerum, fed etiam dare Deo debemus decimas dierum: quod fideles quique an* nuatim (ludent agere tempore quadragefims. Et ne quid videatur pretermiflum in exfolvendis Deo decimatum vel primitiarum debitis, noverint cundi quid etiam lex ftatuat «le cibis. Scriptum eft

xm⟩. i,. m Deuteronomio: Cam venentit U terram fnam debe vrbit, tX cernedenti/ de panibui regieuit illitu, Jeperebtti/ primitiat Demine de cibii veflrii, ficut at orcii primiliat feporobilii, ite tX de petieruntn debttit primitive Demine. Et ne bate omma Deo largitori omnium bonorum offerenda, vel potius ex debito reddenda, quis quolibet modo, ne dicamus fubtrahere audeat, vel fraudare, quin nec differre, audiat Deum fibi in Exodo,

[,,i ·«· dicentem: Decimat tuai, tX primilta/ m tardabit offerre mtbt. Si igitur prrvaricatio legis eft, tardius dare; quanto pejus dj hare nondedifle? Er-jO fi fecundam Doqaini imperium vobis praecepta devote adimplett flatueritis, promifla per prophetam Malachjam ! ab eo premia vos percipere

j. gau;'.lv::c Infarte, inquit, omnem decimam in horreum mtum_, (J fit cibe/ in domo mea, fX probate me fupei hoc, itat Deminue, fi nas aperuero vabu cutateilat coli, & effudero vebii benedtHionem ujfue ad abundantiam, tX increpabo pro vebii devorantem, ij non corrompit fruHum terra veftra, nec ent fterilu vtnee in agro, dicit Dominici exercituum, tX bentoi voi dicent omnetgentet. Et iterum

i*'.* fenptura dicit; Honore Dominum de ten fnbftentio, & de primittii frugum tuerum, at impleantur borne toe frumento, & vino torcularia redundabunt. Eo vides, quomodo tibi magis quam Deo tuae proficiunt decime, quando eas citiftime centupli-

>· c*to tecipis fceoore. Item dicit feriptura; Dabunt finptli redemptionem animarum fuarum, & non erunt m eii morbi, nefut cafui. Ecce & cum abundanna fruftuum corpori* etiam confequerit fanitalem. Addimus adhuC, quia divina adimplendo prxcepia, csleftia promereris praemia: & violando illa, infernalia tibi, utpote prevaricator, acquiris tormenta, nifi Deo, & ecclefix p<rni'cntia & emendatione fatisfeceris congrua. Etenim quia denegamus Deo primitias rerum, idcirco jufto ejus judicio in noftris pervertimur primitiis: ipfique revocamur ad decimam, cum denegatis novem vix pariem recipimus decimam. Ideo denique meftis noftra, pluviarum benediftione fub trafta, jejuna deficit, vindemiam aut grando percutit, aut pruina decoquit: & quia ex debito nolumus dare Deo, ejufque facerdoti, ex non debito damus pagano, & impio militi. His igitur diligenter perfpeftis, monente feriptura, Deum devote honoremus in dandis omnium, qux pofidemus rerum primitiis & decimis, ut ab ipfo percipere mereamur, tx. necetfaria boni commoda temporalis, & rternx praemia felicitatis,

yn.

Nunc de his agendum eft, qui rapinis diverfo modo dediti, innocentibus infidias, vel darbna, dc mortes inferunt, domofque fuas hujufmodi fpoliis implent: qui comedunt panem impietatis, & vinum iniquitatis bibunt: quorum pedes incef-fanter ad malum currunt, & feftinant ut effundant fanguinem vel ablata omni fiibftantia fame interficia. ' innocentem: & dum vel alieno fanguini infimantur, vel fraude fibi vivendum acfti-

»«· · mint, ut Salomon dicit, ipfi contra fanguUtm bfutem infidiOHiur tS multentur /reniti CMÇM «m/.< mat feat. Contra fanguinem quippe fuumfaciunt, quia qaaG fuerit judex, qui judicium io eos ju* ftum exerat, temporali morte pleâuntur: contre animas autem fuas, quia aeterna perditione damnabuntur, & qui ob pbylargiriam rapinis inno* centum fle ccdibus invigilant, femet hoc agente* perdunt; quos Dominus per lfaiam prophetam increpat, dicens: Ver depafti tftu vineam meam, id eft, populum Chriftianum: rapina pauperum tu deme veftra: in domo fcilicet tnanfionis, fle io domo corporis, dum ex ea non tan. tum vofmetipfos ufque ad crapulam, fed fle tbefauros veftros icplens. Sed quid talibus immineat, per eumdem prophetam Dominus non tacet: Vd inquit, impio tn malum, retritutie enim manuum fiet et. Itemque: Vo fui conjungiti/ demum ad domum, tX agrum agro tepulotit, flee. Horum, quod diftu dolendum, eft numetus, quique adeo rapina: amorem imbiberunt, qüafi licitum fit fle pulchrum vivere rapto. Nec confiderant miferi fle mfferandi homines, quot millia hominum innocentum perimant quotidie, non gladio, quod effet utique levius, fed durif. fima, atque atrocidtma famis morte. Et poffunt miferi tot homicidiorum rei effe vel una hora fecuri? Et certe efurienti non dare panem damnabile eft, ipfo Domino in extremo judicio difturo: Bfurivi, tX non dediftit mibi manducare, &c. quibus fubjunxit: Ite meledifti in ignem oternam, tar paratui dlt dinbole tX angelli rjei. Hine ergo colligendum, qua damnatione pleâen[redacted]i fint? qui aliena diripiunt, fi tali animadverfione feriuntur, qui fua indiferete & immifericorditer tenuerunt. Quam multiplex autem fit rapina, fle quot modis agatur, Job breviter enumerat, inquien*: Alii terminet tronftalerunt, diripuerunt greget: tfinum pupillorum abegerunt, abftulerunt pro pignore bovem viàm: fubverterunt pauperum viam, oppref. ferunt pariter manfuetot terre: agrum non fuumdemetunt, & vineam eju/, fuem vi eppreffierunt, vindemient: nudet dimittunt bominet, veftimente tellentej, fuibur neu eft operimentum in frigere: vim fecerunt, depredantei pnpillot, fX valgum pauperum fpoliavertent. Hudit tX incedentibur abffue veftitu, efurientibui tulerunt fpicat. De civitatibut fecerunt viroi gemere, tX taiM tnv/aerAfaran* (Unitbit, ÎT Deminui inultum abire wan potietur. De talibus per prophetam dicitur: Ve ri fui multiphut non fua itffieefite, tX aggravat contra ft denfam lutum. Denfam lutum contra fe aggravare, eft terrena lucra cum peccati pondere cumula* re. Et in evangelio Dominus ait: Quid prodeftbomint, fi totum mundum lucretur, anima autem fut detrimentum patiatur? id eft, quid prodeft ft tOturn quod extra fe eft congregat, ft id quodipfe eft, damnat? Illa enim qu* rapiunt in hoc tieculo, dimittunt; fed fecum ad judicium caulis rapins & fuam damnationem ferunt. Au* diant raptores quid de eis vas eleftionis Paulus, qui ad tertium cxlum raptus eft, dixit: AVjar rapae*/, inquit, rrgsaa*Deipoffidebunt. Non ergo raptor, non prsdo pauperum, regnum Dei poffidebit, nifi perfeâam egerit pcenitemiam, fle injufte fublata reddiderit. Sunt enim quidam, qui poenitere quidem volunt, fed rapta reddere nolunt, peftimum certe hominum genus, cui poenitendi medicina omnino non prodeft. Si enim res rapta cum reddi poffit non redditur, non agi* tur penitentia, fed fingitur. Hi enim, ut dicit fandus Auguftious, fcelus cupiunt fibi relaxari, & illud propter quod fcelus admiffum eft, pofTidere. Non ergo remittetur rapine peccatum, nifi

ANNO CHRISTI

tiieem. ^ai »·

***

7*i H- Bab*. ». M

c«r. <.

refti-

ANMO CHRISTt

■reftitaatur ablatum, fed cum reftitui poteft : pie-namque enim qui aufert amittit, five alios patten, do malos, Gve ipfe male vivendo, nec habet unde reAituar. Sciat ergo unufquifque raptor, non fibi dimitti rapina peccatum, nifi cum poteft, id quod rapuit, reftituat. Nam & ZacbauS publicanus, qui Dominum hofpitio fisfeeperar, in vitam fandam repente mutatus dixit: Acer dravïdrMmfoasrwas «avaram, ZJMwae, d» peepmfas, Ô! fi qaid afifwnr dv/readaui , rvdds f»adnvp/*rw : Sic ergo unufquifque raptor agat : reftituat primum quod injufte abftulit, fi veram poenitentiam agere, dc veram Dei mifericordiam obtinere cupit. Si autem non habet unde reddat, non poffomus ei dicere , redde quod abftnlifti. Quamvis, etfi aliquos fuftioct cruciatus , dum exiftimatur habere quod reddat, nulla eft iniquitas : quia etfi non eft unde reddat ablatam pecuniam, merito tamen, dum eam per moleftias corporales reddere compellitur, peccati quo male ablata eftpcenas luit. Ergoquia abfque refpcftu timoris Dei innumerabiles rapine & deprsdationes io ifto regno olim fââs font „ & baâenus fiunt, & in oculis, dc in auribus Domini exercituum funt.* idcirco nunc vaftitatem patimur, de fterilitatero, quam Dominus quondam

ιμ· i. liraelitico populo comminabatur, dicens; *Nifi demı/ deferte fuerint pendet,* èT *pulckru ekfatte kukitntere · decem jugere* vnweraw /acieus /qgancn/aM «aaaa, dcc. Et quoniam judicio jufto Dei, exigente pœna noftri peccati, io tantam devenimus amentiam, ut nec eam quam verberamur fentiamus, aut fcire velimus correptionem, jure duplicem experimur captivitatem, fcilicet barbaricam , & quod eft gravius, demonicam, ficut Dominus

nu··. teftatur per lixiam prophetam : Prepiervu, inquit, *dn&ut efi* captiva/ *pepnlut meut,* f«ra naa *kekuit fcientiem :* Ccientiam utique divinum judicium , vel fuam correptionem intelligcndi, vel benefit-

Min». ciendi; dc iterum: *Prepttree diletevit infernum Minum fuem, & eperuit* er /anw *ekfyet ili» ttr*oriae: fcilicet ut infatiabili ingluvie devoret in perpetuum puniendos. *Et Jtfctèént futtt ture , (T /tnpnlm , (J fnblieut glnrrtfiqnt tjm ed nm.* ExpergiCcaotur ergo undem aliquando ad tantam tonitrui magnitudinem ; audiant Dominum per eumdem prophetam terribiliter comminantem :

-fi * Oanu/, inquit, *vitltnte fredttit* cent *ttmaitn, & wfiiatrntnni nuxtnni ftngnnu tril* ia cMvhdifeam, *& tikm ignit.* Omnis enim violenta iniquorum pnedatio, dc tumultus, ac turbse, quibus pauperes quofque fibique inferiores oppreflerunt , dc fanguinem fanguini mifcuerunt, erit in combuftionem géhenne, & cibus ignis cterni. Itemqueper

TM ... pfalmiftam loquitur; *Pnpttr miftrient itupent, gmitnet pnepmm, aaa« tJtnrgm, dicit Dteim ,* id eft jam jamque in proximo vindiftam exercebo. Et iterum llaias propheta dicit: *Nut dtfpicitt* Dawiaar *prtttt pepilli*; arc *vidnetn, fi effttndu 1*. qntltm petitttt. Numt Ucryutt* vidan *nd mmullent dtfctndnnt, (f txtUnuti· tjut fnptr* deductuum *tni? Λ mmcilli nm tfcndtint nfytt nd celtm, tT Dttumui txMtdittr n i deleffnkitm in illit.* Verum 3nia hec impietas non jam tantum io extraneos, èd in fua, ut ita dicamus , fevit vifcera , dt unufquifque carnem brachii fui vorat, timendum eft

rftba. i·. ne talibus illud apoftoli contingat ; *Vtdttc,* inquit, ar *dnm inviem mnrdttit tf nmtditii, nk itrtnunt* cea/naMHMai: qui enim (eipfum comedit, cito de-

iv ficit. Nam cui dicit pfalmifta: *Tibi, Duitine, dt. rtliffnt tfi ptuiper, pupille tu erit ndjuUr, ipfe eri. piet inupm dt uutnu fertum tfiu* : rgaurat *Ô fut*-

* CmcCm- pereat « diripsenrii·/' Sane * ftatuta ecclefin an-

· Iv· Btqtt» prncipiuot, eorum qui pauperes opprimunt

Ados» a fecerdotibus efle rrtutaada.* & merito , — cum fiat apud Dominum abominabilia, teftante fuper hoc feriptura : *effert,* inquit, *fnerificiuue* J·,/ dr *^tru,* panX pur vidfsmer *filium m* cM/puSa *putris. Dt* ditibus quoque, dc potentibus, qui paopnres opprimunt, io libro vz. capitularium capitulo ccccxv111, fic continetur : „ Ut L*- ' *·
„ judices, aut potentes , qui pauperes opprimunt, „ fi admoniti a pontifice fuo fe non emendave„ riot, excommunicentur. " Etipfiquidem, nifi condignam de talibus gederint poenitentiam, ficut beatus teftatur Paulus de rapacibus, regnum Dei non poflidebonr. Ceterum regalis poteftas tales punire debet fecundum antiauoram regum fanftiones de his prolatas, qui intra regnum rapinam fecerint, vel apud quam fcelus qgoofcitur, dc pars raptos inventa fnertt, five de eis qui diripieoda indicare reperiuntur. Inter que, de eo Liu.<»H. qui facultatem deprsdationis dederit, vel fi quis faâam divrferit, précipiter libro vi. capitularium capite cccxxciv. ut vivus comburatur. Itemqoecapitale fopplicium excipiat, qui violentiam commi- >s<4 < .1» fide digoofeitur.

VIII.

Eli prsterea quaedam exeerabilis fpecies rapine , vel potias facrilegn, quam ex ipfo aftu rufticì raptum vocant, quod quantum fit malum , Lib .-e ■·* dc non tantum divina, fed humana quoque auftoritate damnatum, paucis roooftrabimos verbis, ad cautelam omnium Cbriftianorum nobis commifIbrum. Ac primo de puellis raptis, ac necdum defponfatis, quid facri canones praecipiant, retexere duximus neceffarium.In concilio Chakedo chu«4_ ncnfi ubi dcxxx. patres adfuerunt, capite xxvii. <·· >. ita habetur: „ Eos qui rapiunt puellas fub nomi„ ne fimul habitandi, coopérantes, & convenien„ tes raptoribus, decrevit fanâa fynodus, G qui„ dem clerici funt,decidant gradu proprio ; G vero „ laici anathematizentur. " Quibus verbis aperte datur intelligi , qualiter hujus mali auâores damnandi Gnt, quando participes dc couniventcs tanto anathemate feriuntor .' dt quod juxta cano meam auâoritatem ad conjugia legitima raptas fibi jure vindicare noUatenus pedunt· De deiponfatis vero puellis, dc ab aliis raptis, ita in concilio Ancyrano capite x. legitur: „ Defpon £··< λ·*γ· „ fatas puellas, & poft ab aliis raptas, placuit "*'·■ „ erui, dc eis reddi quibus ante fuerant defpon „ fate, etiam G eis a raptoribus vis illata con „ ftiterit. " Proinde ftatutum eft a fanfto conventu , ut raptor publica pernitentia mnlâctur : rapte vero, G fponfus eam recipere noluerit, dt G ipfa ejufdem criminis confcntiens non fuerit, licentia nubendi alii non negetur. Quod G dt illa confenfit, fimili fen ten tie (objaceat. Quod G poft bec ei fe jungere pratfumpfcrit, utrique anathematizentur . Quid autem lex imperatorum de hajufeemodi raptoribus jubear , in libro v. capite ccxxxix. fcire volens reperiet. Irem in libro vit. capite ccXLvn. de raptoribus viduarum vel virginum ita decernitur: „ Sancitum eft, ut raptores „ viduarum vel virginum ab ecclefie communio„ ne pellantur. " Item, de bis qui rapiunt feminas, ut eas non habeant uxores, dc quid de raptis agendum Gt, ex eodem libro capite cccxcv. „ Placuit, ut hi qui rapiont feminas, vel furantur, aut feducuot, ut eas nullatenus habeant uxores, quamvis cis poftmoduro conveniar, & eas dotaverint, vel nuptialiter cum confenfu parentum fuorum acceperint. St quis autem uxorem habere voluerit, canonice de légaliser eam accipiat , dc non rapiat. Qui vero eam rapuerit, vel furatus fuerit, aut (eduxerit, nun-

« quam

ANNO CHRJSTI

>, qaam eam uxorem habeat, fed propinqui* fui* „ eam legibus reddat, Ac in triplo banuum dominicum componat, Ac infuper canonice publicam pceniteutiam gerat: ad quod omne» una „ voce clamaverunt, dicentes: Ifta omn»i tenere firmiter volumus, & in perpetuum ab „ omnibus confervari optamus. “ Ergo decernimus fic nos, fecundum conftitutionem antiquam, ut nullus occultas nuptias, aut raptum faciat, vei quam propinquus habuit ducat uxorem: fed dotatam, Ac a parentibus traditam, per benediftionem facerdotum accipiat, qui vult uxorem, ficui io libro fupradiâo capite clxxix. monetur his verbis: „ Sancitum eft, ut publice nuptie ab „ his qui nubere cupiunt fiant; quia fiepe in nuptiis clam faâis gravia peccata, tam in fponfis aliorum, quam in propinquis five adulterinis conjugiis, & quod pejus eft dicere, confanguineis accrefcunt vei accumulantur. Ex his „ autem procreari fblent cuci, claudi, gibbi, fic „ lippi, five alii turpibus maculis afperfi: fic hoc „ ne deinceps fiat omnibus cavendum eft Sed „ prius conveniendus eft facerdos, in cujus parochia nuptis fieri debent, inecclefia coramomni populo: & ibi inquirere una cum populo >, ipfe facerdos debet, fi ejus propinqua fit, an „ non, aut alterius uxor, vel fponfa, vel adultera. Et fi licita fic honefta pariter omnia in», venerint, tunc per confiiiutn fie benediftionem „ facerdotis, fic confuhu aliorum hominum bonorum, eam fponfare, fic legitime dotare debet. Scribit namque de legitimo matrimonio „ beatus Auguftinnsita: Taliseffe debet qu» uxor „ habenda eft, ut fecundum legem fit cafta in „ virginitate, fic dotata legitime, & a parentibus „ tradita ipoofo, fic a paranymphis accipienda, m fic ita fecundum legem, fic evangelium publicis nuptiis hooeftata, in conjugio licite fumenda, fic omnibus diebus vite fur, njfi ex con> feniu fic caufa vacandi Deo, nunquam propter „ hominem feparanda: fic fi fornicata fuerit, fic „ vir ejus voluerit, dimittenda: fed illa vivente, „ altera non ducenda, quia adulteri regnum Dei „ non poflidebunt: fic poenitentia illi accipienda, „ Nolite vos viri habere uxores, quarum priores „ mariti vivunt: adulterina enim funt ifta conjugia. Et hoc, ut diximus, omnino provideodum eft, ne ejus fit propinqua, quia fcriptum „ eft. Oahu/ *batno ad proximam faa^ainit [ai aa» „ acctdat,*t rrvfltt tarpitad/aem tjas.* Similiter feriptum eft: *Cam axara praxttm tui* m» caiii/, *ate ftmmii tjat commixtione macxlaberu.* Et in „ decretalibus papz Gregorii legitur: Siquisdiaconam, aut monacham, aut commatrem fpiritualem, aut fratris uxorem, aut neptem, aut „ novercam, aut nurum fuam, aut confobrinam, „ aut de propria cognatione, vel quam cognatus „ habuit, duxerit uxorem, anathema fit: fic refponderunt omnes tertio, anathema fit. Item. Siquis vtduam rapuerit, vel furatus fuerit uxorem, „ vel conientieutes ei, anathema fit. Et fi quis „ virginem, mfi defponfavcrit eam, rapuerit vel „ furatus fuerit, vel confcntientcs ei, anathema „ fit: fic refponderunt omnes tertio, anathema „ fit. Ec alibi in canonibus praeceptum eft, ut „ nemo ufque ad affinitatis lineam, fic propinquititem lui fanguinis, connubiaducat: neque „ virginibus, fine benediftione facerdotis, quis „ nubere prafumat: oppido enim ifta cavenda „ funt ne fiant. Sed poftquam ifta omnia probata fuerint, fic nihil impedierit: tunc fi virgo „ fuerit, cum bcnediâione facerdotis ficut in iacramentario continetur, fic cum confilio multorum bonorum hominum, publice At non occulte ducenda eft uxor, ut boni ab his filii Domino miferante procreentur, Ac non tales ficut „ fuperius di&um eft. Item in vi. libro capitulo „ ccccjx. Si quis non equo gradu, fed inceftuoio ordine, cum iis perfonis, quibus a divinis „ regulis prohibitum eft, fe conjunxerit, ufque „ quo poft * poenitentiam fequeftratione tcftentur, utrique communione priventur.* Ac neque „ io palatio habere militiam, neque in foro agendarum caufarum licentiam habebunt. Nam fi fe quo„ quo modo pnediAo incefto conjunxerint: epifcopi, feu presbyteri, io quorum dicecefi vel pago aâum fuerit, regi vel judicibus fcelus perpetratum denuncient, ufeum ip6s dcnunciatum „ fuerit, ab eorum communione aut cohabitatione fequeftreutur. Res autem eorum ad primos „ parentes, ufque ad fitqueflrationemperveniant, „ fub ea conditione, ut antequam fegregentur, „ per nullum irçenium, neque per parentes, neque per emptionem, neque per auftoritatem „ regiam, ad proprias perveniant facultates, nifi n praefatum fcelus fequeftratioois fcparatione, Ac „ pernitentia fateantur. “ Item ex ltbro legum Theodofii Hi. cap. xjI. Quod incefti non fint legitimi heredes, fed infamia fint notate utreque perfone. Quapropter iterum iterumque auâoritate ecclefiaftka interdicimus, ut deinceps, ficut canones ecclefiaflici prohibent, nullus Deo devotam virginem, nullus fub religionis habitu confidentem, five viduitatis continentiam profeffam, vel lui proximam generis, aut etiam de cujus admixtione inceftra notam poffit fubire infamie, illicito counubio, aut vi, aut confenfu accipiat conjugem; quia nee verum poterit effe conjugium, quod a meliori propofito deducitur ad deterius, fic fub falli nominis culpa, inceftira pollutione fic fornicationis immunditia perpetratur. Hoc vero nefas fi agere cujuslibet gentis amodo homines fexus utriufque lentaverint, ab invicem omnimodis feparati exilio perpetuo relegentur. Item ia lib. vi. canite ccccxn. „ *Scire* vos convenit, quia blafphemiam Deo irrogat, qui cum „ Deo facrata, vel cum velata femina fe commaculat. Item cap. ccccxm. Si clericus cum velata fœmina, vel cum Deo facrata fe maculaverit, proprio honore privetur. Item cap. „ ccccxiv. Sciendum eft omnibus, quod Deo „ farratarum feminarum corpora per votum proprie fponfionis, & verba facerdotis Deo confeerata, templa effe feripturarum ieftimoniis „ comprobantur: fic ideo violatores earum fieri„ legi, ac juxta apoftolum filii perditionis *effe* „ nofcuntur “

IX.

Sane quoniam h*c peftis non tantum populares quoslibet, five fuperioris, five inferioris ordinis, occupat homines, verum, quod non fine noflro, pudore, fit cum maximo fatemur dolore, ecclcfiafticas commaculat dignitates: in tantum ut ipfi quoque facerdotes, qui ab aliis debuerant hujus putredinem morbi refecare, computrefcant infteroore luxurie: necfuafolum ignominiofa contenti perditione, bonorum etiam facerdotum vitam fua ledant infami opinione, dum a fecularibus dicitur, tales funt facerdotes ecclefiz.* *& fic* dantes aliis offenfionem vituperant minifterium fan&um, infuper fic canonica fanâorum ftarota violant patrum, quibus interdicitur cum feminis acceffus fit frequentatio ac cobabitatio clericorum: cogimur Ac priorum qurdam commemorare decreta patrum, At contra nova recrudefcentium femper genera morborum, nova querere experimenta medicamento·

Gfuj. II ii R·

Libs.c.j·,.

ANNO CHRISTI

Hiwairn *XP'*^i** aJ.^Jmalo.- 2^- **.*'

torum, Unde nunc ea retexemus, qu* de talibus a bon* memori* prsdeceftbre noftro Hincmaro prsfule in conventu presbyterorum in metropoli civitate Remorum habito, difto & fcripto prolata 'anl **eo incarnatione Domini dccclii. hoc De aceeffu autem ficfrequentatione acco-habitatione clericorum cum feeminis, unde feeuodum (aeros canones io omnibus fynodis fpecialiter interdicimus, firmiter fic expreffe atque loiicite a nobis, flt a comminiflris noftris eftinquirendum Sicut enim his qni Domini incarne adventum pr* ceflerunt, fic his qui fubfequuntur, pro temporum ratione funt facramenta difparia.* ad religionem tamen unius cjufdemque fidei fit falutis recurrentia, fit, ut feriptum eft, *pertrapfihemt plariaoi, O maitipln erit /cnaht,* per incrementa temporum tamper fcipfum, quam per angelos io veteri teftamento, io novo autem fimiliter per fe, fitperdoâores catholicos ac magiftros ecclefi*, qui fic atieftanteprophota angeli nominantur, aufta eft fubliesicas fic multiplicatio prcceptorum. Per fe quidem Dominus io paradifo Ad«, fit poft diluvium Noe mandata, fic Abrab* de circumcifione dedit praeceptum, legem amem per angelo Moyfi mediatori interfe dcpopulum, ut oftendit apoftolus. Io novo autem teftamento incarnatus per fe, dicens: *Aadiflut fria /Mfrat eft, Dtli^ti praaiaeavt taaat, odio ioiebh taiaeicaat taaor. Ego aateae dicovobu, diligtft latoticor vtftrei*: dc *Nrft aiaadavtnt jallt tia vtftra plajfaan Striiaraao & Pkarifaorrat, noa latraiitir i* rtgaaao oaloraat:* fit.* *Diiltat tft tait* *** ; <|u *oteiderit, rear erit jadicio,* fite. fic per faoftos fuos, de quibus diffum eft: *Non ver tftir fai lofntneini, fed fpiritat patrir wftri, fai lofnitar m votir.* Per incrementa temporum virtutem caftitatis exaefccre, maxime autem apud mioiftros ecclefi* docuit, decernens hoc modo per myfticain Nicamara fynodum: „ Interdixit per omoia magnafynodus, non epiicopo, noopresbytero, non diacono, nec alicui omnino qui „ in clero eft, licere fubintroduâam habere mulierem, nifi forte matrem, aut lurorem, aut .. amitam, vel eas tantum perfonas, qu* fufpi-„ ciooes effugiunt. " Et inde lex a Cbriftianis imperatoribus eft promulgata hoc modo: „ Qui-„ Cumque clericatus utuntur officio, extranearum „ mulierum familiaritatem habere prohibentur: „ matrum, fororum, vel filiarum ubi folatia in-„ tra domum fuam noverint lantum efle coocef „ fa. „ Sed quia fub occatione illarum perfonaram ali* mulieres fubintroduci ceperunt: fanfti Africani canones decreverunt, nt nec ipfi epiicopi, aut presbyteri, foli habeant accfftum ad viduas, vel virgines, vel ad qnafcumque foeminas.* fed ubi aut clerici prxfentes fint, aut graves aliqui Chriftiani. Unde, ficut beatus Gregorius ad miniftros ecclefi* Roman* fcripfit, RAuguftinus, nec cum forore habitare coofcnferit, dicens: Qpi cum forore tnea funt, forores me* non funt. Et ex hoc dicit S. Gregorius. „ Doâiergo viri cautela, „ magna nobis debet efle inftruftio.* nam inhonefte* „ prcfumptioois eft, quod forus pa»et, minus vaii-„ dum non timrre3apientet enim illicita fubtrahit, * „ qui didicerit etiam non uti conceftis. " Et quoniam tunc temporis, novella adhuc fide, de legitime conjugatis, atque a conjugio ad continentiam converbs, clerici fiebant, unde & apoftolus, fi de conjugatis agendum erat, unius uxori» virum ad fumtnum iacerdotium prccipi. eligi: bine Chriftiani imperatores legem decreverunt, dicentes: „ Presbyteris, fic diaconis, & fubdiaco-„ nis, fic allis in clero (criptis, non habenti-„ bus uxores, fecundum regulas divinis inter-„ dicunus & no», mulierem habere in Tua do-„ mo, excepta matre, & filia, & forore, & „ aliis perfonis, que omnem querelam effugiunt. „ Si quis autem adverfus iftam ubfervationem mu-„ lierern io fua domo habuerit, que poteft fuf-„ piciooem inferre turpitudini, fit ille a coocle-„ ricis fuis audierit quod cum tali muliere non „ debeat habitare, & noluerit eam fua* domo re-„ pellere, vel accufatore emergente probatus fue-„ rit inhonefle cum tali muliere veriari: tuncepi-„ icopus, fecundum ccclefiaflicos canone, clero „ eum repellar, curi*civitati, cujus clericus eft, „ tradendum. " Et ut fandus Innocentius, flt prae decedor ejusSiricius fcribuM, fi prifei» temporibus facerdotes Dei de templo anno vicis lu- non difee debant, ficut dc Zacbaria kgimus fuam omnino tangebant, quibus utique propter fobolis fuccetTionem uxoris ufns fuerat relaxatus, quia cx alia tribu, & ureter ex femine Aaron, ad iacerdotium oallus fuerat praeceptus accedere: quanto magis hi facerdotes vel Levit* pudicitiam iervare debent, quibus vel facerdorium, vel minifterium fine fucceflsone eft, nec preterit dies, qua vel a facrificiis divinis, vel a baptifmatis officio vacent? Nam fi Paulus etiam laicis feribit, dicens.* *Abfttnete ad tenepar, at vacetn orationi:* multo magis facerdotes quibus orandi dc iacnficandi juge officium eft, femper debebunt abejufmodi confortioabftinere. Qui fi contaminatus fuerit a carnali concupifcentia, quo pudore vel lacrificaie forfitan ufurpabit? aut qua confcientia, quove merito exaudiri fe credit, cum diftum fit: *Ontaia atandn, tetnfninatu tftfm tj infidehior nihil orandam?* Et ne quis dicat, fi habito cum mulieribus, fufficit mihi confcientia mea, diccr.te apoftok): *Gloria nota iec, teflimoaiam confctenti» aoftra:* attendat quoJ item idem dicit apoftolus, per quem, ut ipfe fatetur, véracité lo quitur Chriftus: *Providenter boat a«n [olam tortat I>rv, fed etion tortat hominthar.* Quoniam, Auguftino docente, hnftorum, quibus Dominus dicit, *fanffi eftott,* converfatio non folum laofta, fed debet effe cauta; ne forte cum mala non fit per latciviam, fit mala per negligeDtiam. Et item apoftolus prxeipit: *Ut fiat offerent onnidaifiatas. Ogtmioi dante/ allant ofafionam, at* non *vitaperetnr miatfienum noftram.* Et: *at pereat ia nofira totfcitant frater, propter fano Chnftnr morioni eft. Sic,* inquiens, *peccanter ra fratrej, tf percetienttr nnfcieatiaae eoram ipftrmam, in Chriftam peeeati/.* Et ideo repleti Spiritu fando ftatuerunt fandi patres noftri, ut mintftri altaris mulieribus noncobabitent, neque fubintroduqaot fecum mulieres: ne vel concupifcentia urant, vel confenfu pe<C> çno polluam, & ne vel mala fufpieiooe infirmorum coofcienuas maculent. Proinde de concubitu presbyterorum cura foeminis, per parochianos, vel vicinos cujufcunique presbyteri, inquirere non laboramus. Abolita eftquippe vetus hxrefis, qu* Cynica, id eft canina, propter impudicitiam fuerat appellata, dicens concubitum effe naturalem, fle ob id agendum fine verecundia publice, cum legamus primos homines poft precatum inobedienti* fenfiiTe concupifcentiam in membris genitalibus, & a mutuis confpeffibus contexiffe. Nam licet humans mentis excitas in operatione turpitudinis, divinis fll angelicis, Atque fandorum qui in cxlis funt oculis abfeondi non poftit: tamen etiam quilibet rufticanus concumbens, fic cum propria conjuge, prout poteft plurimorum devitat alpeffus; quanto magis presbyter, fi fentorn hominis habet, malum agens curabit abfeonderc, propter quod patefaftum fcit fe non folum cede-

Uiit».

C«Kih Ni-

C«4rr Ttro4A., piic e«l- < el«r. 1. 4«.

Co«c>H«« Atticu.cui.

Gnr*. Ub. v. 1*1. t.

I*«MtC

fapvrai

No»»n.), fta.i.,

anno ,*JST1

ANNO CHRISTI

etclcGafticum gradum amittere, fed & fut qox-Acium inde ano dica*. Exceptis aecnfetoribua, te libet in fxculo perdere? Non igitur de hoc inverecunde quxrimus, quod dt apoftolus non nudo, fed velato nomine, loquens apud legitime conjugatos, ftatuit appellare, dicens: *Iterant revertimini in Uipfunt'. &; fie* yvj/ *circumveniat iit negotio frntrrm fnnmt* tantummodo autem de accffu fit frequentatione, ac cohabttatione presbyterorum contra canonicum interdifiom cum feeminis, per tales homines inquiremus, ficut faofti Africani canones jubent, id eft, quos publicae leges ad accufetiooem, vel ad reftitnonium recipiunt,, five in malo, five in audientia. Qui telles, ad exemplum Danielis, & ficut leges prascipiuot, examinabuntur, dt fi quifeumque presbyter, non folum iu noftra parochia, fed in noftra dtœcefi, confetTus, vel legali ac regulari judicio fuerit conviftus de cohabitatione, ve) frequentatione, five acceffu cum fœminis contra canones, dicente apoltolo: *Si* yaii *non obcdicrit wr-it nofiro, fivo per verbum, five perepiftolam, banc* xantre, èT *ntlitt commifttri c m H:* modis omnibus, fecundum decreta beati Gregorii, fine gradus fui reftitutioue deponetur, juxta capitulum magni Leonis papx quo dicit.- „ Hxc itaqueadmonitio noftra denuociat, quod fi quis fratrum contra hac conftituta venire tentaverit, dc prohibita fuerit aufus admittere, a fuo fe noverit officio fubmovendum, nec communionis noftne futurum efle confortem, qui focius efle noluit difciplinx. Ne quid vero fit, quod prxtermiflum a nobis forte credatur, omnia decretalia conftituta tam beate recordationis Innocentii, quam omnium decefforum noftroruni, qux dc ecclefiafticis ordinibus dt canonum promulgata funt difciplinis, ira a veflra diieftione cullodiri debere mandamus, ut, fi quis in illa commiferit, veniam deinceps fibi noverit denegari· " Nam & B. Auguftious fuo arehiepifeopo de Abundando presbytero fux parochiae ita fcripfit: „ Qui cum non ambularet vias fervorum Dei, non bonam famam habere ccrpit: qua ego conterritus, non tamrn terne re aliquid credens, fed plane iolicitior faftus, operam dedi, fi quomodo poflem ad aliqua malfc converfstionis ejus certa pervenire indicia. Ac primo comperi eum pecuniam cujufdam rnfticani de vino apud fe commendato intervrrtifle, ita ut nullam inde poflet probabifem rationem reddere. Deinde conviftus, atque confelTus eft, cum fecum nullum clericum haberet, spud quamdam malae famae mulierem prandifte dt ccenaffe, dc in vicinia, & in eadem domo manGfle. Nam qux negavit, Deo dim(fi: que occultare permiitus noti eft, judicavi. Propterea, ftcut Gregorius decrevit, per idoneo», ut pr* mifimus, teftes, farramento inquiretur de malr famae presbytero: fit qui proinde jurabunt, hoc modo jurent: De hoc quod me interrogatis de ifto presbytero quid inde fciam, me fetente nec mendacium tibi dicam, nec veritatem reticebo, fic me Deus adjuvet, & iilifanéV Dei. Poft iftud facramentum, interrogari debet hoc modo: Sanfti canones prxeipiunt, ut presbyter talem acceflum it frequentationem ac cohabitationem cum fœminis non habeat, unde mala lufpicio, & inconveniens facerdoti fama poi fit exire. Propterea dic mihi, G vidirti, aut pro cerro lcis, talem acceflum vel frequentiam aut cohabitationem habere fœ.minas cum ifto presbytero, unde mala iuipicio effe poflit, & mala fama poflit exire, illo facramento quod modo jurafli, ut veritatem inde noti reticeas, & mendaptem fint tefles idonei, qui inde veritatem per facramentum dicant, ex quibus fex jurent, dt feptimus, fi conditio vel qualitas perfon» permittit, ad judicium exeat, quod illi fex veritatem inde per facramentum dixerunt: quia multi jam deprebenfi apud nos habentur, qnooiam pretio condudi fe perjuraverunt. Et fi boe modo presbyter convidus fuerit de-inconvenienti cohabitatione cum fœminis, d^ooetur, ficut Zofimus papa decrevit, dicens: „ *Sciat* quifquis hoc, poft. pofita patrum dt apoftolica» fedis audorkate, neglexerit, a nobis diftridius vindicandum, ut loci fui minime dubitet fibi non conflare rationem, fi hoc putat poft tot prohibitiones impune pofle tetuari. Contumelix enim Audio fit, quidquid interdidom toties ufurpatur. " In lege eft ftatutum, quod dt in evangelio eft confirmatum, ut in ore duorum vel tnum teftium ftet omne verbum: dc apoftolus Timotheo prxeipit, in cujus perfona, ut Leo dicit, omnium Chrifti facerdotum numerum erudivit, ut accufetio adverfus presbyterum non recipiatur, nifi fub duobus vel tribus leihbus. Et facrutn Nicxnum concilium, neophytum epifeopum a duobus vel tribus teflibus redargutum a clero abftinerepnscipit. Sed quia in hiftoria Sufannx duo teftes, quiidonei videbantur, dt in hiftoria Nabutx, verum & in hiftoria paflionis Domini duo teftes dixtffefalfutn teftimoniutn legimus: quoniam ChrifluaDei virtus & Dei fapientia dicit: *Ftr* aw *tondilons* Zcg«w *jnfln deeernmlt* &c. & fanâus Gregorius frequenter in epiftolis fuis caufam miniftrorum eccleliafticorum légalités dt regulariter prxeipit definiri; & S. Auguftious exponens fententiam apofloli, *Si fair frnttr noeninntnr fornicator*, dtc. dicit: „ Noluit apoftolus hominem ab homine judicari ex arbitrio fufpicionis, vel etiam extraordinario ufurpato judicio, fed potius cx lege Dei, feeundum ordinem ecclefir, five ultroconfeffum, five accufatum, atque conviâum: eam nomtnationem volens intelligi, qua fit in quemquam, cum fententia ordine judiciario, atque cumintegritate profertur: " Nam fi nominatio fola fufficit, multi damnandi funt innocentes: qnia fxpe faifo in quoquam crimen nominatur. Inaccufatione presbyterorum, de numero teftitua idoneorum auftoritatem legum fequendam vidimus, ut feptem fcilicet telles idonei, ut iupra diurnus, requirantur: dc, fi ratio vel caufa coegerit, quatuordecim vel viginti & unus teftes querantur, ut veritas patefaâa monftretur. Si autem mala fama ex verifimilitudine per parochiam de presbytero exierit, & accufatores atque teftes legales defuerint, ne infirmorum corda dc mala fama presbyteri percutiantur, fit ne vituperetur mimfterium noftrum, neque fccuriores presbyteri exiftentes licentius in peccatum labantur, fecundum decretum Gregorii junioris fit jusjurandum in medio, & habeat male fame presbyter in facramento purgationis fux eum teftem, quem habebit & judicem. Et quoniam legimus ioepiflohs B. Gregorii firpe infamatum facerdotem in purgatione fux famz tantum jusjurandum prrbuif* fe, & legalis atque apoftolica, & canonica auftoritas trium teftunonium recipit ad condemnationem, non ab re videtur fi recipiatur ad purgationem. In hiftoria quoque facra, & iu epiftola B.Gregorii, legimus B. Petrum apoftolorum primum, cum a fidelibus, reprehenfus fuit cur ad gentes intraflet, humili cos ratione placafle, atque in caufa reprehenfionis fua etiam teftes adhibuifle, dicens: *Venerunt autem mecum & fex fra-*

ANNO CHRISTI

•ftam ifiit dc Cartbagtnenfea canones decernunt, ut fi presbyteri vel diaconi luerint accufati, adjunAo fibi ex vicinis locis proprius epifeopus legitimo numero collegarum, ideft, una fecum in presbyteri nomine fex, in diaconi tres, ipforam caufam difcntiant. Anftoritati convenire dicimus, ut fi presbyter infamatus fuerit, A accufetores vel telles idonei defiaerint, fecundum qualitatem ac quantitatem caufia atque pertona, A utilitatem ac fan&ionem cordium infirmorum, atitfiagnlis, aut cum aliis duobus teftibus, aut cum aliis fex teftibus, feipfum facramcnto a mala opinione purget. Et non eft contrarium decretum Gregarii junioris, fi plures refles ad purgationem infamati presbyteri requiruntur: quia feribensidem pontifex ad Bonifacium Moguntinnm epifeopo per Deuualdum presbyterum dicit, ut u probari idoneis teftibuspresbyter infamatus nequiverit, fit jusjurando in medio: A non definivit, utrumipfe folus an cumatiis juret. Et quoniam, ut feriptum eft, & in angelis reperta eft nequius; A tefle Malschia propbeta, atqueevangclifta Joanne, facerdotes angeli appellantur; A experti fumus quofdam ad invicem coofpirafle, ut mutuo io fua purgatione adjuvarent, fed revera isocereot, ficut A prefbyteri pleni iniqua cogitation· adverfus Sufannam coofpiravcroot: non incongruum videtur, ut cum credibili miflb epifcopi, presbyteri, qui in purgatione infernati ucerdotis, 6t una cum eo, ad jusjurandum fe obtulerint, talem examinationem per advocatum infamati presbyteri recipiant, utinla-cramento fe Deo non perdant, ficut quofdam hinc jam reviftos comperimus. Quia vero, ut S. Auguftitras dicit, nova morborum genera nova quarere cogunt experimenta: hac, prefects sudoribus inftrufti, non prajudicantcs, fi quafunt, fanius intclligentium fenteotiis, hoc modo agenda vidimus, quatenus A presbyteros a luxuria prrcipitio revocare, & toties repetitam canonum prohibitionem a pravaricatoribus quoquo modo pofsimus eviodicare, A nos de difloluta correptione non judicemur, ficut Heli fecerdoe damnatuseft, quia filios fuos fegnius aC levius quam debuerat corripuerat, fitipfe A filii ejus perierunt. „ Quia, „ ut Leo dicit, inferiorum ordinum culpa ad „ nullos magis referenda funt, quam ad defides » negligentesque redores, qui multam nutriunt peftilentiam, dum neceflariam diifimulant adhibere medicinam." Et S. Gregorius dicit.* „ Qui non corrigit refecanda, committit." Et item Leo feribens ad Januarium epifeopum, Angulis nobis dkit.* „ Non autem dubitet dile„ dio tua, nos, fi quod non aibitramur, negle„ A· fuerint qua pro cuftodia canonum, A pro „ fidei integritate decernimus, vehementiuscom„ movendos." Quia ut Hilarus papadlcit.* Non minus in fao&arum traditionum delinquitur fanAiones, quam in ipfius Domini injuriam profilitur. Qpaliter autem his agendum fit, qui per contemptum in fandarum traditionum fanAtones delinquunt, vel in ipfius Domini injuriam profiliuot, fsnftus Leo ad Kufticum epifeopum decernit bujufmodi inquiens: „ Lapfis ad „ promerendam milcricordiam Dei privata eft „ expetenda feceflio, ubi illis fatisfaûio, fi fue„ rit digna, fit etiam fruôuofa." A qua diftriAionis regula Spiritu fanfto promulgate non licet nobis quacumque pietate indebita declinare: quia etfi debetur compaflio proximis, reftitudo tamen debetur vitiis. Ûnde lanAa feriptura fimplicitati re&iiudinem femper conjungit, quiafimplicitas fine reAitudine fatuitas eft. Simplicitas igitur erga vitia, ficut catholici doôores dicunt, Adiflotata dc fluita eft; dt redirwdo erga proximos, fine pietatis fimpiicitate, auftera exiftit dt dura.

X.

Omni fideliam ordini denuueiamus, cavendos eflin fummoptre libidinis aftns, Domino per evanhelium precipitate.* *Sint InaîH vefiri fmetnUi. i*<.* Deoiqu· eum oponeas ans contra reliqua vitia omni virtute rcGfterc, contra libidinem non tarn expedit repugnare, quam fbger·. Unde dt apoftotas Paulos pmcipit dicens: *Fa^Uefinieatitmm:* emo· Mccatem, feedrwmfo· *fieerit bt··, tgtrtttr· fnt* «fl: *pni mitent finientar,* rô carper /«wm precat.* dt iterum.* FerwicaSerws A adahvros *fiUniii* Arar: dc cum ibidem dicat Apoftolua: Ûm^aa· *Deitf, fni* efiit eur: itemque: Aerpct *tflu fretin* asqgwe; *flerifut· tf peinte Dtui in tnepre vefim:* abfis ut brevi obleftationc miferw carnis tollentes membraChrifti, faciamus ea membra meretricis. Luxuria nempe carnis, cum Deo fit odibilis, ideo bonisomnibus eft notabilis, quoniam flatim per feipiam eft turpis. Cujus prima tela funt oculorum, fecunda verborum.* fed qui non rapitur oculis, poteft refiftcro verbis; A qui deleâationem refrenat libidinofa fuggeftionis, non traofit ad coofenfum libidinis. Convalefcit vero luxuria epulis, exardetor faturitate nimia ventris, perfodit animam ftimulo ebrietatis. Inter delicias namque pudicitia fervatur difficile. Denique fatnritas cibi dt potus mentem ad luium, carnem movet ad luxum. Nec ideo tanquam fint delicie potentum, minor debet efle cautela pauperum: quoniam dc in ferico, dt in pannis, exercet libido jus fua poteftatis: nec timet purpuram regum, nec fperoit fqualorem mendicantium. Huc, cum vitam anima perimar, dc cor aufe-rat, caecitatem quoque menti ingerit, ipfem etiam corpus cito debilitat, faftumque in miferiam celeriter feneflotem pracipitat, dc nifi Cohus Dei miferautis pietas manum benigniflima extendens clementia, jacentem fablevet, dt ancequammors veniat, refipifeere faciat, in infernum hominem mergit, dc in poenas tartar! petrahit. Va denique illi, qui tunc habuerit terminum luxuria, quando dc vita. ldcirco nobis ncctflarium omnimodis eft obtemperare falubri coofilio feripture *ennenfifintint tant* WW «ai, dT s is *vlnntatt tun nerttrt*: A iterum *Mertijkntt mtatirn vtfire, fanfimt fitftr terram, finienti·· arta, tF iuummditinm,* dF *encnfifientiam mnlnm,* Ac. Hoc omni gradui, omni ordini, A utrique obteflamur fexut, putridam proiftia fugere luxuriam, A fucciodis lumbis caftitatis tenere virentem: fcientes pro certo veridimam effe vocem apoflolicam, que inter cetera terribiliter clamat.* ATrps· *finienrii, ae^ae ninlttri, at^m nmUet,* tw- *Et meftnlemat eneahttree regaaat Dei feffiJe· •t,*

XI.

Inter entera quoque admonitionis noftnsoflicia videtur nobis illud tatis neceflarium efle, quatenus nefanda cohibeantur perjuria, non folutn quo alicujus fadionis fiunt commento, vel fallendi aliofque deripiendi Audio, fed A ea, qua ex ipfa prava confuetudine jam veiuti inolita pene per lingula admittuntur verba ab eis, quibus atquefalfa conflat jurare ut vera. Cum, fi forte propter eos, qui pigri funt ad credendum, ne^ue moventur ad fidem verbi, qui A in hoc graviter delinquunt, quod fibi loquentes jurare cogunt, ncceflc fuerit proferre jusjurandum, heu comites habere debeat jusjurandum, veritatem, judicium, A juftitiam, dicente Domino per prophetam Jeremiam: Er fi-

anno CHRISTI

rabis, vivit Dominai. in ventate, Cf in juditio, & injufiitia, Si eaitn ifta defuerint, nequaquam ent juramentum, fed perjurium. Et vetus quidem lex jurare coDceflit, pejerare prohibuit. Nonaffamti, inquit, nomen Domini Dei tui m vanam: wc enim infantem habebit Dominai tient, qui ajump/trit nomen Domini Dti frufira. Quo mandato altius intellefto , dum feiamus nobis prxeipi, ne Chriftum Dei Patria Filium exiftimemus effe creaturam, dicentes enmfimplicem hominem, it honore divinitatis privantem : ad fimplicem ta* men fenfum, ille nomen Dei fui Un vanum afinrmr, qui in qualibet frivola re, & in dolo jurans proximo fuo, aliquando in caul'a non nccef-latia, vel in verbo otioio, nomen fanftum ejus in tali vanitate aflumere non pavefeit. In novo autem tcflameoto ipfe Dominus dicit : Audiflit , quia diHum tfi antiquit , Non perjurabit. Ego antent dice vobit, non jurare omnino, dfc. Ergoevangelica veritas non recipit juramentum, cum omnis ferino fidelis pro jurejurando Ct. Sunt quoquo multi qui aflidue faciunt jurare, fed & non v.ment pejerare per Deum , & omnes fandos ; quidam per corpora fandorum, per animam vel iuam, vçl matris aut patris, aut alicujus cari lui, parvipendentes lux ipfius anime, fuorumque ialutem.' quidam per totum jurant mundum, contemnentes illud dominicum prreeptum : Nolito jurare, nequt per calum, neque per terram, flte. qui enim jurat in cado, jurat in throno Det , tc in eo qui fedet fuper eum. Qui vult ergo cavere crimen perjurii, non teneat ufum jurandi , dicente feriptura : Jurationi non affitejcat ot tuam , Cc item. V>r multam jurant replebitur iniquitate , & non difcedet a domo illiut plago. Undclfidorus epifeopus dicit.* Sicut mentiri non poreft qui non loquitur, fie pejurare non poterit, qui juraienon appetit. Nunquam ergo juret, qui peccare timet. Quid vero dc his dicendum eft, qui, ut alios fallant, mentiuntur, vel quacunque verborum arte ie potius quam alium decipiendo pejetant . Dominus namque, qui teflis eft confcientir, ita hoc accipit , ficut ille cui juratur intelligit. Unde fandus Auguftinus ait: perjuri non lunt, qui verbis non fervatis, illud quod ab eis, cum juraient , expedatum eft, impleveiunt: & perjuri funt, qui etiam fervatis verbis, expeditionem eorum quibus juratum eft, decipiunt. Himiferiheu quantis rei tenentur criminibus, prxvaricatores totius faerx legis veteris & novx proditi , quia loquuntur mendacium ; quia aftumunt nomen Dei fui in vanum; quia proximum dolo capiunt, infuper & perjuram. Tales, etfi condignam egerint poenitentiam, adhuc in vivis corporibus mortuas geftare videntur miferas animas. Qua de re » Chriftianis quoque regibus de facramentis leviter non jurandis ita ftatutum eft libro v. capite cccxLix. „ Volumus ut (aeramenta cito non fiant : „ fed unufquifque judex prius caufam veraciter „ cognofcst, ut eum veritas latere non poflït , „ ne facile ad faersmentum veniant. Item de „ perjuriis cavendis, ex lib. v. cap. cclxxvi. Prx„ cipimus, ut perjuria caveantur, nec admitfan„ tur teftes ad facrainentum antequam difeutian„ tur. „ Et infra : „ Siquis conviftus fuerit per„ jurii, perdat manum , aut redimat. " itaque cum propter cavendum perjurium necefle (it, fi forte contigerit, fervare jusjurandum; illud tamen volumus omnibus elfe notum, quoddam juramentum nullo modo a Chriftianis obfervandum: videlicet quo malum aliquod incaute, vel etiam fcienter, jurando promittitur; velut fi quifpiam adultère perpetuam cum ca permanendi fidem

ΑηV. .

Hid > featcQi. cjp

Lb, c,,r.

polliceatur ; aut, fi quis, ne ad pacem redeat vel ut aliquod flagitium committar, fe (aeramento conftrinxerit. lolerabilius eft denique, non implere (aeramentum, quam in illud quod male fpopondit permanere, vei quod decrevit perficere flagitium. Et ne forte quis dicat, aut perjurium a nobis fuaderi, aut hoc nullum vel parvum cffe putetur : quid de talibus llerdenfe ftatuat concilium capite vu. commemoietur: „ Qui facra- Co,<u in-
„ mento fe obligaverit, ut litigans cum quoli„ bet ad pacem nullo modo redeat, pro perjurio „ uno anno a communione corporis dt (anguinis „ Domini fegregetur, reatum fuum eteemofynis „ fle fletibus, dc quantis potuerit jejuniis abfol„ vat. Ad caritatem vero, qus operit multitu„ dinem peccatorum, celeriter venire feftinet.

CHRISTI

XII.

Quia vero de difeordantibus, iracundis, fit ligioZss fermo nobis eft , hxc quoque vitia quantum fint anime nociva , quantumque omnibus Chriftianis cavenda , paucis demonftrare verbis neceflarium duximus . Dominus io evangelk) ait: mundo a /candalit: necefle efl enim, at voniant /candela : vernmtamen ve bomini , per quem /candelam venit. Cum enim necefle fit, ut beatus dicit Hieronymus , in ifto mundo fieri fcandala, & unufquifque fuo vitio fcandalis pateat : vx tamen ei homini, qui quod necefle eft ut in mundo fiat, vitio fuo facit ut per fe fiat. Hinc Salomon : Homo perver/ut fa/cital litet , tj verbo/at ftparat principal. Item: Stmper jargin qaertt molat: angtlat eatom cradtlic mittotar contra tam. Angelus crudelis immundus eft fplritus , qui a Domino contra peccantes dc jurgia querentes mittitur, ut eos, vel in prufenti affligat, vel etiam poft mortem ad interitum rapiat. Item Salomon : Vir irncandat provocat riaac : qui nattm patitnc tfi, mitiget /afeitataj. Itera : βιιi mtditntar di/cordiet , diligtt rixat . Cum talibus certe Deus non eft : quoniam atteftante Paulo apoftolo: Non tft Dtut dij/enfantt, /td pecti. In pace autem vocavit nos Deus. Hinc fuavis doftor ccclefix Gregorius : Deus in' unitate eft, & illi ejus merentur gratiam habere , qui fe ab invicetn per fedarum fcandala non dividunt. Et Dominus in evangelic : Si offer/ manui tuam ad altare, & ibt recordata/ /atrtt quia /rattr tant bebet aliquid advtr/nm tf, rtlinqm ibi manat team antt altart^ tf vade print reconciliari fratri tao . Unde fupradiftus doftor oflendens miam gravis fit culpa difeordix, dicit: Munus a Deo non accipitur, nifi ante difeordia ab animo pellatur . De iracundis quoque Dominus dicit : Ornait qai irajeitar fratri fao^ rtat erit judicio. Hinc Jacobus: Ira viri juffttiam Dei ttoa operatur; fit Paulus apoftolus nos admonet, dicens: Sol aov accidar fuper iracundiam vtffram : dc Salomon : Ne velox jit ad ira/etndum, quia ira in firm finiti reqttie/cil: item : Spiritum ad tra/ctndotm facilem quit poterit faflinere ? itemque : Ira non babot mifortcovdiam, mc erumpent furor : & impetam concitati ftrrt quit poterit ? Ergo cohibenda eft iracundia , pellenda difeordia, refrenanda eft rixa, ut non folum noftro vitio non provocemus quemquam . fed ut provocati, dc graviter lxfi , juxta Pauli vocem , fimus cum patientia fupportantes invicem, dc donantes nobifmetipfis, fi quis adverfut aliquem habet querelam. Sicut Deus in Chrifto donavit nobis , ita dc nos dimittamus invicem quod debetur nobis, ut dimittatur quod debetur a nobis. Tale quippe paflum cum Deo facimus io oratione , dicendo : Dimitte nobii debita nofha , /cut

Natth. Hi

r«». »<·

Pr««. ir- ρ,Λ. „.

»·€«·»◆·

Nani, t-

»"··■ 3··. ·.

*··ı /■

f,;'/ '·

aer *ìàaûniaiai MittHat nefirit* . Unda A tcrpretatioaem fui nominis pcrcufliffet : non fic-
CHKUTi fi'naa»©Pere cavandum cft omnibas nobis . Qui quidem femel corruptus fimfus, dc avito infcfta
»». enim non dimittit «i qui fibi facit injuriam humani cordis cogitatio, que, ipfo di-
hoc petendo nos pro fe facit orationem, fed fuperinducit maledi&ooem : fit fruftra fibi Deum proditium fieri qusrit, qui placari proximo negligit. Et quia tales ab eo qui pax eft feparati font, jure fit ab ecclefia feparantur , nifi inimiC„*M depofuerint, decernente concilio Agathenfi hoc modo capite xxsi. „ Placuit etiam, ut ficut „ plerumque fit, quicumque odio, aut longinqua n inter fe lite diflenferint, fit ad pacem revoca. » ri diutina intentione nequiverint , a civitatis „ primitus facerdotibua redarguantur. Qui fi ioi- ,, micitias deponere perniciofa intentione noluen rint, deecclefis ctetu juftiflima excommunica- C*»cil.C«r-IbH>.)V. „ tione pellantur. „ Et in concilio Carthaginenfi ftatutnm eft capite xc III. „ Oblationes diffi- „ dentium fratrum neque in garophylacio re- ,, cipiantur. „ Qporum igitur oblatio in prarientis ecdefis non recipitur facrario, horum proculdubio anime a crleftis facrarii, fcilicet regni, repelluntur confortio.

XIII.

Ideo tantopere compefcendam monemus difeordiam, fit iram cum litigio, quia ex eis odibilem Deo dc ejus dileAoribus icimus procreari fobolem , nefandam fcilicet homicidium : quod crimen, nuam grave fit, fit quanta illud comitentur intaufta, omnibus fanum fapientibus patet. Cujus miferam originem idcirco altius repetere, fit cunâis libet propalare, ut, dum omnes mortiferam ejus cognoverint efle radicem, aut nullo modo , fi fieri poteft , eam contingant , aut fi forte, ut affolct, fe ingefferit, mox primo attaâu ejus amariflîmum vims a labiis, anrequam inficiantur, fuboaoveant. Igitur cum protoplafti, qui ea natura qualitate creati fuerant , ut immortalitatis ac mortis capaces effent, poft prima prxvaricationis reatum, non mori propria voluntate perdito, fit pofle mori jam non fpon* te retento, vel, ut ita dicamus, non pofle non mori fibi acquifito, ita finflent morte mulâati , ut etiam quidquid ex eorum ftirpe effet exortum, eadem teneretur poena obnoxium, & quod illis propter peccatum fucccffit poenaliter, in ex D cis nafcentibus fequeretur naturaliter .· non tamen hic ferpentina antiqui hoftis quievit invidia, fed que vetito fe infuderat pomo, ut dulcefceret faucibus parentum, in fequentem transfuCa propaginem, ad intima tranfiit prccordia filiorum. Et licet ipfa agente mors taliter intraverit in orbem terrarum, parum tamen fibi fecifle vHa eft, G jam mortales pateretur debits mortis expeftare terminum. Unde, quod diâu lugubre eft, in tantum fe dilatando, & prims conditionis innocentiam perfequendo effudit, ut nec illi, qui primi in terra editi funt, germani fratres pacem inter fe & concordiam habere poffent, fed cum adbuc foli cum parentibus totius orbis Domini exifterent, alter alterum inviden- E *do* occiderit, fic prsegeeupato fibi debiti finis articuio, ante fapremas mature metas vite, eum in terram fuam redire coegerit. Cumque Deus illum fub malcdifto redaftum feptupla pro tanto facinore ultione damnaffet, fic ipfe ufque ad feptimam generationem fratricidii fic invidis fus vagus profugufque pcenas lueret ; fic progenies ejus io feptima Gmiliter generatione malediftioni fubjaceret : cumque demum fecundum homicidam Lamech, ut addito jam interdidi fie malediftione mulâati fceleris crimine ,-ftc addita multiplici vindiâa , feptuagies fepties juxta in-

rente Domino , in malum prona funt ab adolefcentia fua , timore faltem ptgnali ab impietate coepta potuit refrenari .' fed quo magis Immani generis crevit propago , eo amplius non foiun» crudelium homicidiorum , fed fit omnium fcelerum concrevit magnitudo , ab invidia diaboli fumpto principio, dum illum imitantur qui funt ex parte ejus. Quapropter quod divino nequaquam cohibebatur timore , neceffario legis , fic veteris , fit novs , fit ecclefiaflics , fit Gecufaris , prohiberi, fic poft prohibita perpetratum jure puniri debuit animadverfiooe. Ideo de infanis hoB micidiorum patratoribus quid fancitum fit antiquitus ex parte retexamus. In Decalogo legis veteris Dominus per Moyfcn praecipit : *N»n »c· tidet.* Item: *ptrritfftrit tT ttodtrit, m»rtt intrintnr.* In evangelio vero Dominus ocr ieipfum dicit : *AnJ/fii/ fttin diilnm tfi* i- *accide/far entrai occtdrrit, ren/ rrit judicio* . Ubi dum ira penitus tollitur, quis homicidii locus relinquitur? Dum enim jubemur verberanti alteram praebere maxillam , inimicos quoque diligere, ac pro perfequentibus orare, omuls, non dicam homicidii , fed fit ejus, ex qua nafeitur , irae videlicet occafio aufertur. Qui vero, fic quales , cujufque filii fini, fic cujus opera faciant homicidæ, Dominus loquens ad Judæos manifeftat, Ceum dicit: *Sparifie net interficere, feram nm cepit in veSir* , ac fi diceret , non capit cor veftrum, quia non recipitur a corde veftro» G enim caperetur, caperet : caperet autem ad ialutem , non ad perniciem. Item : *Vit jute vidiflit epnd* ii.J' *patrent vefirent , fecitit.* Qualia denique funt , que apud patrem fuum viderunt, in confequentibus aperit, cum quis Gt ille illorum pater patenter oflendit : ille videlicet quem imitati, non a quo funt creati. Item : *Fe/ fecitit epere petra vtflri.* Cumque illi , ficut fit adhne quidam miferi, nomine Chriftiani, opere vero diabolici , gloriarentur de paternitate unius Dei dicentes : *Æ·/,* inquit, *cn fernicetiane nen fantn/ neti: tnutm* perrva* *Sebeant beant:* audierunt : *Si Deni pater* Dvv/ler *ejjit, dili&rttu eti^ne* «ne .' ac fi diceret ; dkitis Deum patrem, agnofette me vel fratrem . Utinam audiamus"hoc nos Chriftiani, quod au- *mu».* dire noluerunt Judxi: ut G vere volumus de gratia paternitatis caleftia patris gloriari, fic adoptivi ejus efle filii , diligamus ex toto corde fratrem noftrum Dominum Jefum Cbriftum , verum fit proprium Filium Dei : diligamus fic proximos noftros, fecundum ejus imperium , ficut nofmetipfos : c^fenofcamus vocem loqoele ejus , ficut proprie oves ipfius : ne exprobret nobis quod dixit Judcis: inquit, fepwZeav «M *npnfcitit?* neu *pttefiit eteiirt fermenti» :* fit hoc unde? *Fe/,* inquit, *ex patre eliebele efiit, & Aefiteris petrit ,vefiri facere vaitit* . Et quafi interrogaretur, que funt illius defideria : */Uc* , ait, *inticii/ erat eb initia,* d* *in veritate* m» *flttit. HmiciJn,* inquit, *trnt ni inttint* utique in primo homine. Ex illo ille homicida, ex quo heri potuit homicidium; invidit enim primo homini, fic occidit hominem. Ergo qui illum imitando talia faciunt, vel facere defideraot, ejus utique filii funt: fic cum tali patre, nifi cito refipuerint, hereditabunt pcenas ignis asterni, qui paratus eft illi, fic angelis ejus, fic filiis ejus. Et quia fe locus imprssfentiarum obtulit, ut de mendacibus quid loquamur, audiamus ipfum Dominum oftendentem nobis quis pater mendacii fit men-

F

anno CHRISTI »'»

-mendacium hominum habeatur. Cum enim di-A xiffet de diabolo: *Hi· hamicida trot ah initia,* addidit unde; *m vrritat·,* inquit, ms *finit, quia marital* «a» *tfi ia ta : cam loquitur mtndecrnm, tx proprii) loquitur, quia mendax tfi,* ir *poter ejur ,* id eft pater mendacii fui quod ipfe* genuit, quia a nemine illud audivit. Nam quifquis homo ab alio mendacium accipit, fle dicit, mendax eft , fed pater ejus non eft. Mendaces igitur apud patrem fuum diabolum vident, fle audiunt quod loquitur, id eft mendacium, quod ex fe narum idcirco docet proferri ore hominum, ut eorum animas per ipfum prolatum interficiat mendacium , atteftante nimirum feriptura : Os *quad mentitur , accidit aaimam ,* fle Omnibus mendacibus pars illorum erit in ftagno ignis ardentis B fulphure. Propter quod omnes admonet apoftolus Paulus : *Nolite ,* inquit , *mentiri invicem .* liemque *: Dtponentei mtndacium , loquimini mtritatem aaafjai/^at cam proxima faa :* fic Salomon . *Ahominatio Domina tfi lin^aa mtndacii : qxi aattm fidrhltr agant, plactnt ti :* fle iterum: *Liitrat animat ttfiit fidtlii : prtftrt mtndatia Vtrfipeliii .* Item : *§>.ai qaad navit la^aitar, jadtx jafiitia tfi : qai aattm mmtitar , ttfiit tfi frandaltaiat.* Hinc Jefus filius Sirach : *Noli ,* inquit , *vtllt mtatiri ornat mtndaciam .* Cum enim , ut beatus pater Auguftinus dicit , oâo fint genera mendacii , nullo eorum a perfedis viris mentiendum eft . Unde IGdorus .' Summopere cavendum eft omne mendacium fle item : Omne genus menda-C ch fummopere fuge. Omne quod a veritate difcordat, iniquitas eft . Efto in verbo verax, neminem mentiendo fallas: non aliud loquaris, fle aliud facias: non aliud dicas, fle aliud in animo teneas. Et in epiftola Callifti pap*.- Nihil mali vult qui fidelis eft : fi quis fidelis eft, videat ne fallo loquatur, aut cuiquam inGdias ponat. Dicit pfalmus ; *Ptrdet ornati qai laqxnninr menda cium .* Si quxritis , quare ? quia veritati , qux Chriftus eft , contrarium eft . Pertinet namque ad id quod non eft , non ad id quod eft . Si enim hoc dicitur quod eft , verum dicitur : fi autem hoc dicitur quod non eft , mendacium eft. Ideo inquit : *Ptrdtt tot qai lo^naatur mtndaemm :* quia recedentes ab eo quod eft , ad id D quod non eft declinaverunt . Licet, quidam hoc non de omni mendacio , fed de hxreticis tanium inielligi velint. Nos autem fugientes a patre mendacii, curramus ad patrem veritatis, fle loquamur veritatem ex corde fle ore cum proximis noftris, ut mereamur inveniri participes veritatis xterne, fle Patri coctern* , cum eo regnantes in fecula. Sed revertamur ad homicidas , qui unum cum mendacibus dicuntur habere patrem , id eft diabolum . Attendant quid Dominus poft diluvium famulo fuo Noe dixerit : *Saxguintm animarum vtfirarum rtyurram dt manu homiait : dt manu viri, (f fralrii rjttt , rtqmram animam tjui. ÿuicum^ut tffadtrit humanum [anguitum, fanguu tjm fnndttur pro n :* «d E *imogintm quippe Dti faflus tfi'* Asm· . Qua iententi* eutn fub interminatione prohibeatur homicidium, tamen ne quis infipientium putet animam hominis in fanguine conftimtam, que immortalis eft , fle que ideo fic appellatur , quafi anema, id eft a fanguine longe difcreta, noverit fanguinem animarum typice intelligendum ipfum vitale, quo vegetantur, fle fuftentantur, & vivunt homines in carne per animam. Non enim fanguis hominis ad fubftantiam anim* creditur pertinere, quamvis alibi legislator dicere videatur : *Animi amnii cornu ia fanguine tfi.* Quod non

c./.y *j.*

W .·

ideo diâum eft, ut hoc fit anima, quas eft pro prie fparitalis fubftantia .· fed quod per faoguinem anima, ut diximus, typice figninctur, per <·KI*,*TI rem fcilicet vifibilem res invifibilts, ficut fle ilhid : *Petra aattm trat Chrifiur :* non quia hoc i. <♦»· «· erat, fed quia hoc fignificabat. Quo fenfu flt illud intelligendum eft , quod fequitur .' gwcaawfaw cr·*/. *effuderit hamaxam fanguinem, faadatar, tf fangull Ulixi .* Multi denique effuderunt fanguinem , dc fanguis eorum effufus non eft : perimuntur etiam plurimi veneno, vel fufpendio, vel quolibet alio modo, fle fanguis eorum non effunditur. Ergo cum ille qui occidit , fanguinem non effuderit , quomodo ejus fanguinem Dominus effufurusefl? nifi quia, ut diximus, fanguis hominis ipfum vitale ejus , quod fubfiftit , debet inteiligi : quod qui effuderit , id eft , qui aliquo genere mortis hominem occiderit,· fundetur fanguis illius, hoc eft vitalis portio ejus : quoniam ficut illi, quem occidit, temporalem vitam, fic fibimet ipfi peccando vitam abftulit «ternam. Anima enim qu* peccaverit, ipfa morietur . Cui fimile eft illud quod Petro dicitur. Owarr f«i accrperrw/ g/«dfarw, gZedia *ptrihunt,* ac fi diceretur, omnes qui injufte occidunt hominem, eadem occifione ipfi in anima pereunt. Et quia ad imaginem luam Deus hominem fecit , in eo quod huic manere ad r– . termtatem voluit : idcirco animas hominum ab his, a quibus de corporibus fugantur , requirit . Audiant igitur dolofi & falfi teftes Pfalmiftam dicentem : *Virnm fangainam iT dalafam ahomiea- tf»t. Utar Dominar.* Item: *Piri fanguinam & daloji nan dimidiahaat dits fati :* fle quia tales abominatur m Dominus; abominabitur etiam illos fle ecdefia . Unde taliter de eis in concilio Agathettfi capite c«*<n. a· trigefimo quinto ftatutum eft : „ Iraque ctnfui- ,,,h *·»»· „ mus homicidas fle falfos teftcra comthunione „ ecdefiaftica fubmovendos ,nifi pcenitenti· fa„ tisfadione crimina admiila diluerint : „ fle in concilio Ancyrano capite vigefimo primo . „ Qui c*«it. a·. ,, voluntarie homicidium fecerint, panitenti* cjrr' c** · „ quidem *(e* jugiter fubmittant, perfedionem ve„ ro circa vitat exitum confequentur. „ De his autem qui homicidium non fponte committunt , in eodem Concilio capite vigefimo fecundo, fle tb>a. c.>>. fic dicitur: „ De homicidiis non fponte commif„ fis, prior quidem definitio poft feptennem pœ„ Ditentiam perfedionem confcqui praecepit, fe,, eunda vero quinquennii tempus explere. ,, Et de homicidis maleficis , in concilio Eliberitano capite fexto. „ Si quis maleficio interficiat alte,, rum, eo quod fine idololatria perficere fcelus „ non potuit, nec in finem impertiendam efie „ illi communionem . „ Igitur cum hoc fcelus homicidiorum inter noftros jam crebrius a&italur, fle non folum quorumlibet Chriflianorum , fed ipforum etiam Chrifti miniftrorum , infupar fle fummorum facerdotum temerarie fanguis effunditur, fle Dei timor, facrcque legis vereris fle norse obfervatio , ac facerdotalis reverentia , canonum quoque ftatuta conculcantur , atque omnis ordo ecdefiafticus a talibus paffim confundi* tur, fle ludibrio habetur, fle repleti funt qui obfcurati funt terr* domibus iniquitatum: quid .nobis agendum eft, dum religio fanda annullatur , dum fas fic jus confunditur ? Reflat folummodo cum Pfalmifta proclamare ad Dominum , fle, dicere : *Exurgt Dtut, judica caufam tuum : mtmor tfio improptrierxm tuorum, torum jun ah infipitntt funt tota Jit.* Verumtamen quos divinus nOn reftringit, faltem humanus timor coerceat. Proponantur eis cdida imperatorum . In libro capitu- Lik «· < larium vi. capite xc. ira cenfetur : „ Qui occi-

» de-

ANNO CHRISTI

» derit monachum , aut clericum , arma relin» quat, fit Deo ia mooafterio ferviat cnoftis die„ bus vitae fuse, nunquam ad feculam reverfu» na, dt fepeem annos publicam panitentiam » gerat. „Ex eodem libro capite vifpfimo odiavo. „Si quis facerdotem, vel levifam, aut mo. m nachum interfecerit , vel debilitaverit , juxta w fiamta priorum capitulorum , quas legi Sali» c· funt addita, componat, & infuper bannum » noftrum, id eft Ix. iolidos, nobis perfolvat , „ dt arma relinquat, atque in tnonafterio diebus n vins fun fub ardua panitentia Deo ferviat , „ nunquam poftmodum foculo vel (ocularibus „ militaturus, neque uxori copulaturus. „ Item iu libro vit. cap. ccxxv. „ De homicidis iia juf„ fimus obfervari, ut quicumque aufu temerario n alium fine caufa occiderit, vir* periculo fen natur, dt pretio fe redimere nunquam valeat. „ Et fi convenerit ut ad compofitionem quifque ,, defeendat, nollns de parentibus aut amicis eum „ quidquam adjuvet: quod fi fecerit, fuum wir„ gddum omnino componat. „ Cum ergo dc iftis tam diftri&im proferatur judicium, quid cenfebitur de nece epifeoporum ? Quod fortaifis hic ideo videtur omiffum, quia poft fopitam perfecutioois Chriftianorum, que a paganis exercebatur, fiavitiam, vel fi fuit, rariffimum, vel nullum tam immane facinus inter Chriftianos eft perpetritum.* dt idcirco quomodo paniteri aut puniri debeat, hac non eft lege dilnniram . Hoc tancum inter entera capitularium feripta, lib. v. cap. ccLxi. reperitur,-quod qui epifeopum occiderit , nongentis folidis culpabilis judicetur. Sane quomodo in talibus vindicandam fit, quia non hominis viodifta quaeritur , fed Dei , ne quantum ad humanum fpe&at intuitum , tantum facinus remanere videatur inultum , dt fuper eos , qui vindices elle debuerant, dum fuas gravius, Dei vero vel levius vel nullatenus ulciicumur injurias, juftum ejus fuperducatur judicium, videat rex ut refta de talibus judicando nomen fuum faâis adimpleat. Videant duces ejus dc comites , qui gladium Dei portant ad viodiftam malcfaftorum, de quibus ait apoftolus : *friuciptt na· /imt tiuwi h»i tp9rirt ftJ Mteb: vit tutti» u»» liattre ptifatfKt* ? is««w /w, *tf kdtHt* /s«drw m *iUu: Dti* vww wiatftrr rjf *tihi* m fewrw. *Si eutttn mu· ltfaxrti' titut: u— tui» /ut tuufu ^lutliuut purtut: Dti tui» »iuijltr tH, viuànt i· irtn ti »ulu» qpt* . Et fibimetipfis, fuifque profpiciant fubditis, juxta exemplum Moyfi famuli Dei, qui in Dei vindiftam fibi conjunxit , armavit , dc animavit filios Levi, dc cum effet mitifiimus , in quofdam idololatra» puniendo eos velat defseviit, pnscipiens fuis : *fuuut vir /luJiu» fuptr ft»ur Juu»*. Et rorfus : *ht & rtditt dt purtu uff» vi* partew, Û* aCc/dsr *uuufyuifyut fr»rt»t & u»itumt (f pru»»u» fuu» :* ne ia omnem populum ira Dei defeviret. Si enim ipfe rex videlicet, atque fui, quibus hoc agendum negotium inftat, Dei judicium quoquo modo diffimulavefiot , ipfi viderint . Stat namaue firma Pauli fententia apoftoli , in quo ipfa veritas Cbriftus lbquebatur, qua dicitur : *Ktvtlutur iru Dti Ut cult fuptr 9»ut» ivpittuit» iuju/litiu* iawranas, ««r«wf«e f«r *vtrittft» Dti iu iujuBitiu iktiutut,* dc poft pauca : few *cum Juflitiu» Dti c·· gucvifftut, »· iuttllcxtruui* , id eft , intelligere noluerant, *futuitur fui tti»· uguut,* Agm *fuut umrtt* , sa· *folu» jut tu ftcittuct [til ttttut ctufcutiu» ftcituttkut ;* dc iterum : *Sciumt putuit» juiiciu» Dti tS* fccuuJum *vtritutt» iu ttt ^ui tuitu ufftut.* Nos vero talibus, fi forte tandem aliquando vel in ultimis fuis refipuerint, tamquegravium admiffomm veniam corde tenus poftulaverint, ne videamur eam, quas claudi non poteft, januam pietatis Dei obliturere velle, dt de ejus miiericordia aliquas, quod abfit, deiperare, immo, ut ita dicatur, mortuis mortem addere , nequaquam pcniteotiam denegari dicimus : cum Deum mifencordcm ad fabveoiendum mtferis , ad benignitatis ejus portum coolugieotibus, paratiflunum credamus, invitantem omnes ad poenitentiam , atque per prophetam clamantem : AfaZe wari/w pmrcterû, /rd *ut ctuwrtutur & vi vut.* Qpibus tamen poenitentiae modos de tempera juxta qualitatem peceati dicimus decernenda , fient taxatur io concilio Africano capite decimo Panitentibos, inquit, fecundum difteren„ tiam peccatorum, epiicopi arbitrio poenitentia „ tempora decernantur. „ Item in eodem Concilio cap. Lxxtv. „ Ut facerdos panitentiam im„ ploranti, abfque perfone acceptione, paaiteo„ tin leges injungat. „Nos quidem de iftis quod noftrum erat, egimus. Denique fecundum feetrnriam beati apoftoli Pauli, ut tollerentur de medio Chriftiaoorum qui hoc egerunt , jam judicavimus qui fic operati funt , in nomine Domini noftri Jefu Chrifti congregatis nobis fit ejus fpiritu cum virtute Domini noftri Jefu Chrifti tradere hujufmodi fataoss in interitum carnis, ut fpiritu» falvus fit io die Domini noftri Jefu Chrifti, fi tamen panitentism agere voluerint. Sie enim idem Apoftolus fe egiue teftatur de his qui circa fidem naufragaverunt, id eft io fide male viveodo erraverunt, feribeos ad Timotheum : *^uiiut ejl,* inquit , Wyswami/ , & A/rusadsr, pass, tradidi /stsa<, *ut Hfctut* wr *ffituure.* Si vero ut inceperunt , in fua perfeveraverint malitia , & divitias bonitatis Dei, dc patientias , & longanimitatis contetnpferint , fecundum duritiam fuam, & impoenitens cor, thefsuriiantes fibi iram io die ir« & revelationis jufti judicii Dei , qui reddet unicuique fecundum opera ejus : quoniam a nobis modo non traduntur fatans in interitum carnis, ut fpiriru falventur, fed ipfi potius feipfos ex toto tradiderunt fatanat, ut cum ipfo in die Domini noftri Jefu Chrifti pereaar ; nos quoque, cum omni ecdefia Chrifti, quia nec debemus, nec poffumua, eis nec vivis nec mortuis communicabimus . Infuper dc fecundum poteftatem nobis iu beato Petro & io cacteris collatam apoftolis, quibus diftum eft : feaaearwprr *tUiguvtrttii fuptr ttrraw, tmt iigutu & >· tulit* , illius anathemati» vinculo eos adhuc innodabimus, ut juxta Pauli vocem , quia non amant Dominum noftrum Jefum Chriftum , quin immo oderunt, A perfequuntur , fit illum qui nomen ejus cum facra unâione geftabat, vicefquc illius agebat, Chriftum Domini interfecerunt, fit quifque eorum, nui hoc nefaodiflunum fcelus opere perpetravit, dc quicumque eis quoquo modo faveodo, fit communicando confentit, anathema maranatha, id eft condemnatus, donec Dominus redeat, vel perditio » five ut diftum eft, condemnatus in die judicii , quando Dominus veniet. Gratia autem dc miiericordia Domini noftri Jefu'Chrifti Gt nobifcum, dc cum omni eedefia cius. Arnen.

XIV.

Quanquam fuperius dc facrilcgis inter nos Termo fit habitus, ubi ex parte offendimus, quam grave fit illud facinus, & quia pana jure plcâatur facrilcgus :' rameo quia inter noftrates hic pedimus inolevit mos, ut defundo ecdefia epifeopo , mox a quibu(cumque poteutioribus per

vada.itir · eccleliafticr, quafi epiteopt lue rint. A m etiam fi ejus eflent, contra omne jus id tinct; hoc tam imjnane taoTilegii taci nus, & jam fxpiuS tactum icientes dolemus, &, ne ulterius a quolibet pixfumatur, aufforit^te Dei, & lanctorom ejns, qui cum lilo regnant in czlo, ncibo etiam epikopali mimfterio, quibm Dominus lf£et indignis poteftarem drdit in fun apoftolu, dicens: *Quo/burn^ut ivtniit /aper ftrram, tn: ligat-dm & »n c»lu: & Jeivtritu f*?tr terrai», erit foluhtm (J in cthi*, interdicimus. Unde inter exteras de hac re canonum conlbtutiones, in cormfio Valentino cap. 11. ita icribitur: „ Hoc etiam placuit, ut epi-
„ kopu ab hoc fzculo jubente Domino accerfi-
„ to, clerici ab omni omnino (upelleffili vel B
„ qnarcumqne funt in domo ecclefia:, vel epifeo-
„ pi, m l.lv.is, in lpeoebus, utenlibbus, vafeu-
lis, fiug'bus, gregibus, animalibus, vel omni
>, omnino re, rapaces manus abft neant, ni-
„ hil latronum n.c*e diripiant. Qm nfii can.-
„ num auctoritate cohibiti fuerint, omma qnar
„ pervalerint, metropolitan! vel omnium com
„ provincialium facerdotum diârift>one coacti
in pritbnum flatum redintegrare cogantur.' ut
„ nihil antilliti, vel difpenlarori futuro neccfla
„ riorum fub hac jufta conftitutione depereat.
„ Quod ut confidentius tuftitia manente lerve
„ tur, fecundum Regentis (yaodi conftituta, cp. (copo e corpore recedente, vicinior illi acredat epifeopus, qui ex more excquiis celebra- C
„ tis, llatim ecclefiz illius curam diftriftiifif.-rc gci.n, nc quid ante ordinationem pontificis lutari, remanentium clericorum lubvetfioni vel direptioni iam licear. Ita ut de repeins omnibus inipeftio ceittor, deletipuoque fideiififima, fi fieri poteft, intta c,fta as detundi, fub diligentia przlentis epifeopi peragatur: dchmc ad metropolium ηυιπι.τη habita tr.biuic dcfciiptio drfeiatur, ut ejus eleftione talis, perfima ordinandae domui ccclebafticz procureur, quz vel conlucta clericis ftipendia difpenlet, & etcduarum fibi reinm, fi forfitan tardius m cpikopo ordinando luccelferit, metiopoluanu congruis temporibus reddere poffit rationem: ut (ub hac lalubri confiitutione cletiri ftipendns D filis omnino contenu, labores ren diripiant epifeopi decedentis, & in vacuam ecclefiz domum futurus pontifex non fine dolore fuccedat: fed magis de pratcefloris fui dimitto poffit & ipfe gaudere, & alus mimlhaie. Item cap. rit. Simili quoque modo parentibus f< nropmqu > decedentis epifeopi, fi mteftatus o- b eri, , denuncietur, ut fine metropolitan! vel comprovincialium facerdotum confcientra, nihil de rebus defimât occupare pertentent.' ne forte hztediiaros tebus^eiia*.' aliqua ad eccle fiam pertinentia vel permixta ufiiryent, led nique ad ordinationem futuri expeâent an*iflitis, aut certe, fi longum fuerit, ad metropolitan-, Ut diftum eft, admonitionem recur rant. Si quis autem i.nmemor divini rrnoris, contia hzc fanda fytiodica clericus quilque vel laicus venire improba mente teotavetit, & communione & confottio privetur ecclefiz: quia durum eft ut ad tliam conveniat, quam exfpohare non metuit: mfi fjrte fpirnu meliori correptus, dum a przfumptione ceflaverit, recuperat indulgentiam. St autem ratio nabiliter modefteque unutquitque repetit qurd fibi jure debetur, ei ablquc aliqua animadverfione a metropolitano, vel cui injunxerit, aut res aut ratio non negetur. Hcs etiam omnes
„ canones conflringunt, qui ram in praeteritum,
„ quam m futuuim res ecclefiz vel rpiicopi u-
„ furpantes diripuerint. Item cap. iv. lilud e.-
„ iam provido ccnfiiio, decernentes, ut quia *fz-*
„ *pe Gnâorum* antiftitum, per ahfentiam com-
„ inrndatoris epifeopi, excqtnz differuntur, ita
„ ut veneranda pontificis membra, dum tardius
„ funerantur, injuria: omnino fubjaceant, epi-
„ fcopus, qui poti mortem fratris ad fepelien-
„ dum eum lolcc invitatus occurrere, infirmum
„ magis, & adhuc in corpore pofifttm, admoni-
„ rus vtfitar^ nun differat, ut aut de relevationc faccrdotis amplius gaudeat, aut certe de ordinatione demus fuc fratrem admoneat, clique probabilem voluntatem in cffitdum tranlmittat, ac recedentem a fzculo, poft oblatum
,r in ejus commendatione façrifictum Deo, mox
„ fepultutz tradat dihgeotiffime, fic fuperius con-
„ ftituta canonice non differat adimplere. Si au*
„ rem, ut fieri folet, antiftes obitu repentino
„ dticefterit, & collimitanei laccrdotes de lon-
>, ginquo minime adeffe potuerint.* uno die tan-
„ tum cum fua nofte exanimatum corpufculum
>, lacerdotis maneat, nec fine fratrum ac religio-
„ forum frequentia, vel pfalleotium excubatio-
„ ne, (ervatum presbyteris, com omni diligentia
„ in loculo conditum feorfim, non ftatitn hume*
„ tur, fed honorifice commende;ur, donec fine
„ mora invitato undecumque pontifice, ab ipfo,
„ ut condecet, folemntter tumuletur.* ut *it* inju-
„ riz tollatur occafio, & mos antiquus in fepe-
„ liendis facerdotibns obfervetur. ludecieto quoque fynodali Toletana urbe gefto, can.ilt.fic
„ legitur. Ea quz competunt honeftati contingit
„ lzpe quorumdam defidia non impleri. Prolnde quia notum eft, quae dignitas in excquiia
„ morientis epifeopi ex canonibus confervetur,
„ traditioni moris antiqui hoc tantum adjicimus,
„ ut fi quis facerdotum, fecundum ftatuta Va-
„ lentini concilii, ad humana decidentis epifeo-
„ pi membra venire commonitus, pigra voluu-
„ tate diftulerit, appellantibus clericis obeuntis
.. epifeopi apud lynodum, live apud metropoh-
„ tanum epilcopum, tempore anni unius nec
„ faciendi Mittam, nec communicandi habeat
„ omnino licentiam. Presbyteri autem, five ce-
„ ten clerici, quibus major honoris Jocus apud
„ eamdem ecdefiam fuerit, cujus facerdos obie*
„ iit, fi folicitudioe pro exequiis aut jam mor*
„ tui, aut continuo antiftitis morituri, ad com-
„ monendum tardi inveniantur, aut per quamcumqtfe moleftiam animi id negligere compro-
„ bmtur: totius aunt fpatio ad poenitentiam in
„ nionafteriis deputentur. „ Ergo cum de exequiis epifeopir decedentis talis habeatur patrum mnibttitio, npn ab re tamen ducimus, & nunc cmmbus notum fieri, quatenus nullus audeat rrnttim lcelus perpetrare facrilegii, & quod nefas eft, legeique prohibent alicui fpecialiter homini fieri, hoc nemo przfumat fanâc marri ecclefiz ullo modo facere. Et quoniam in quibufdam opportunitas locorum fe offert, ut ad obitum, vel exequias alicujus ex nobis, duo vel tres epifeoot convenire poflint, & veftras amabili in Chrifio fraternitati ita placitum effe dignotcitur: decet ut (anâa caritas fe offendat in mortuorum funeribus, qur in vivorum Hagravit pedoribus. Sane quia innotuit nobis fanda fedes apoftolica, adhuc errores blafphemiaique cujufdam vigere Photii in panibus orientis in Spiritum fanflum, quod non a Filio, nifia Patre tantum procedat hlafphemantis.' hortamur veftram fraternitatem una mecum, ut fecundum admoni-

Îio-

ANMO CHRISTI

V«l«ni. c'a.

Ce«rrll(«i Tolet VU.

AMMO CHRISTI »·♦·

tionem Demini Romana fedis, finguli noftrum, perfpeâis patrum catholicorum fententiis, de divina feriptura pharetris acutas proferamus fagittax potentis, ad confodiendam bellnam monftii renafeentis, ft ad conterendum caput nequiflimi ierpentis.

XV.

His ita pralibatis , nunc omnes generaliter alloquamur , qui jufte & pie volunt vivere in communione fanâa ecclefia catholice, que eft unum corpus Chrifti , cui unus eft Dominus , una fido, unum baptifma. QuZ cum generaliter ab ipfo fuo capite Chrifto fuper petratn, id eft, fuper confeflaonem Petri fit aedificata : manfteftum tamen eft, in omnem Italiam, Gallias, & Hftpahiam, nullum ioftituiffe ecclefias, nifi eos quos B venera[redacted]is 'Petrus, aut ejus fucceffbres conflituerunt facerdotes. Et quoniam ecclefia in noftris quoque partibus, ut ‹ dum eft, fuper hanc petras · foliditatem non tantum fundata, led ab eo ejufque efl luccefforibus etiam edoâa, cum Dei gratia, ipfius beati Petri fuflcaganttbus meritis , firmitatem fidei, quam primo percepit, haftenus tnconcuffam fervare fluduit, nullaque perfidorum confortia recepit. At vero quia multi fide tantum Chriftiani funt, opere vero a Chrifliana doftrina diflentiunt, ft atteftante Jacobo apoftolo didicimus, fidem non folum otiolam, fed etiam
7« ». effe mortuam fine operibus : ait enim : gjwtd pradrrr/ , *fratrei mei, β fident* far// *dicet fe babere ; epera natem ntn bebet ? namaaid poterit fidet falmare eam?* Et beatus Hieronymus: Quid proderit, fi impie agens Deum* voce invocas, quem operibus negas? Sanâus quoque papa Gregorms: Quid prodeft , fi Redemptori noftro per fidem jungamur, fi ab eo motibus disjungamur? Itaque ille vere credit, qui exercet opere quod credi: . Magnopere fatagendum eft , ut qui fideles efle dicuntur, fi cum fideli Abraham benedici cupiunt , qui non tantum ex fide, fed cx operibus juftificari meruit, beate vivere ftudeant. Ille enim, ut faoâus ait Hieronymus, beatus eft, qui ft reâe credendo bene vivit, & bene vivendo fidem redam cuftodit. Sed heu, proh dolor ! noflris, noftrorumque comminiftrorum, ft qui jam difcefferunt, ft qui adhuc fuperfunc, tam incuria, quam inficientia, perditi vitirs^mulii, & pene innumerabiles adhuc inveniuntur in plebe ecdefiaftica, cujufitumque iexus ft aetatis pariter ft conditionis, qui ad ufque fua tempora leneâutis necdum, ut debuerant, percepere fidei notitiam fimplicis, ufque adeo ut nec ipfius fymboli verba falutaris, nec lallem fupplicationrm dominicae noverint orationis. Ht vero tales, etfi aliquid videantur habere bone converfationis, quomodo fine fidet fundamento «dificium conftruent boni operis? Et ad haec quid exculationis prztendere podismus, dum tales a corpore exeuntes.non ad vitam, quam non noverunt, fed ad mortem rapiuntur «ternam , quam evadere fine fide, ex qua jultus vivere creditur , minime potuerunt ? Nos ergo, ut beatus ait Gregorius, pereunte populo auâores mortis exiftimus, cum duces effe ad vitam debuimus. Ex noftro enim peccato populi turba proftrata eft, quia faciente noflra negligentia ad vitam erudita non eft. Quam terribilem nimis, imminentemque nobis & ipfi damnationem, ft per nos, & per fecundi ordinis confacerdotes , omnimodis evadere cooemur, erudientes aflidue commiftos nobis, ft fidei vertus , ft bonorum operùm exemplis: ut in omnibus exhibeamus nofmetipfos ficutDei miniftros,ut non vituperetur minifterium noftrum: ne de nobis dicatur : *Sactrdeler ignoraverant fcitniiam :* ft item : *Se erdotei ntn dixerant abt eft Dentina:, fy tenette: letem nefeierant me.'* & ne illam incunamus C oftenuin , quam Heli facerdos incurrifle digno- 7»>— icitur, eo quod filios fuos indigne agentes non digne corripuit.

Gener al iter omnibvs. Etgo primo omnium collocet fibi unufquifque Chriflianus , qui aliter Chriflianus vere dici fis effe hon poteii , fundamentum Chrifliana religionis, id efl, fidem catltolicam, ut credat in Patrem fit Filium & Spiritum fandum unum & verum Deum , trinum in perfonis, unum in fubflantia . Credat nihilo minus, quod fola perfona Filii pro faiute noftra carfiem aflumpfit , in qua paffus eil, & refurrexit, Ac in calos afeendit, cum qua etiam ad juventurus eft. Credat ft in Spiritum fandum , ft quod in baptifinate per eum tribuatur omnium remiflio peccatorum : ft quod ejus dono in ecclefia Chiifti per poenitentiam , & per facerdotale mtniftciium , incunâanter peccatoium detur indulgentia . Credat quoque veraciter in vera carne futuram in adventu Chrifli refurreâionem omnium. Hoc vera fidei fundamentum bonis neccfle eft exornetur operibus : quia ficut fine fide impoflibile eft placere Deo, ita & de fide perfeda effe non valet, nifi per diledionem operetur: inluper fi non habeat opera, mortua eft in femctipfa. Exornetur ergo fanda fides, ut vera ft fru&uofa fit , fpe , caritate , humilitate , C caftitate , continentia , fobrietate , unanimitate , concordia , juflitia , mifericordia , innocentia , ft fimplicitate, & crteris his fimilibus qua in dilcdione Dei confiftunt, ft proximi. Videat unufquifque ne ejus decorem diverfis commaculet flagitiis. Inter qua maxime hac cavenda pervidemus, & quanto occultiora, tanto periculofiora effe pro certo fcimus. Superbiam fcilicet, qua ft de angelo diabolum facere; & de calo novit pracipitare . Invidiam , a diabolo inventam ad dejiciendum de paradifo hominem , ft ad mortem in orbem terrarum introducendam. Odium ft difeordiam, pradiftorum criminum fequsces , fed non minus permeiofos , quia matrem omnium virtutum caritatem expellunt, & illa fu- D gata , omnia fimul , fi qua fuerint , bona opera pervertunt . H«c igitur principaliter a fidelium cordibus funt extirpanda , & cum bis , es que fuperius panim denotando perftrinxiwus , penitus abominanda. Similiter & illa, que quafi naturaliter in ufu habentur, ficut funt ebrietates, comeflationes, contentiones, detraâiones, ft inimiciti*, fit his fimilia, que juxta Apoftolum homines a regno Dei excludunt: ftaawaw, inquit, c«t *<j'i talia* agsraS, *regmvw Dei* ata *cea/vtneater. Si*mili modo & illa cohibenda omnimodis, que contra jus humane focietatis , ficuti funt furta, & jam luperius difte execrabdes ripine , calumniz , oppreiTinnes, invafiones, que prius reddenda, poftea funt pcenitentie remedio corrigenda. E Inhibemus quoqûe modis omnibus, cum °ingcnti proteftatione , pc(timam lucri rabiem , ufurarum fcilicet adinventionem , quam non minus clerici fedantur, quam laici, dominici immemores precepti, quo dicitur: *Pecttaiam taam* wi da*bti* ad *nfuram^* ft iterum: «m *accipiei a fratre tue afaram , nec ampliat qnam dedifii.* Exilant & alia diveriorum criminum mala, que improbat & condemnat lex divina, pro quibus populus vallitate & gladio, fame Ac peflilentia atteritur, *& ecclefie* flatus infirmatur, regoumque periclitatur : ut funt nefandiflime cum mafculis aut pecoribus pollutiones, pro quibus dulcis & benignus Deus no-

ANNO CHRISTI

nofler ad amaritudinem iracundiae tanto gravius provocatur, quanto contra naturam fieri comprobantur : ~8c ut funt illa, quas ex paganorum ritu adhuc fuperefle videntur; fcilicet magica, fortes, phyladeria, veneficia, divinationes, (omniorum conjedationes : que omnia puniri jubet lex divina, quia manifcftilfime in talibus fervitus eft diabolica. De quibus in Concilio Ancyrano titulo xxiii. ita feriptum eft: „ Qui divi„ nationes expetunt, & morem gentilium fubfe„ quuntur, aut in domos fuas hujufcemodi ho„ mines introducunt, exquirendi aliquid arte „ malefica, aut expiandi caufa, fub regula quin„ quennii jaceant, fecundum gradus pœnitentic „ definitos. „ Similiter unufquifqub Chriftianus caveat & ab his, qux videntur quidem levia, fed contra divina fiunt mandata, a (currilitate & fluitiloquio, a fabulis otiofis, turpibufque & obfccenis (ermocitutionibus. Hxc nempe plurimi non folum in domibus & conviviis luis loquuntur, & libenter audiunt; fed etiam, ad provocandum Deum ad iracundiam, in bafilicis illi & fandis ejus confecratis, abfque refpedu timoris alicu)us, irreverenter his vacare non defiftunt. Servetur fane cultus honor & reverentia dominici diei, & fandarum (olemnitatum. Jejunium quoque tam indiftum, quam etiam quatuor tempo* rum. Ceflent mendacia periculofa fit noxia, qux aflidue nimis fiunt, juramenta, maledi&a, turpia necnon cantica, & extera his fimilia, qux longum quidem efl enumerare, fed pernecelTarium cito corrigere. Confiderantes igitur, nos omnium operum & termonum, infuper & cogitationum, reddituros elle rationem ei qui ventulus eft in majeftate terribili reddere unicuique fecundum quod geflit, five bonum five malum, & peccara live parva five magna non pofle impunita elle : ad flagella quoque qux pro eifdem jam nunc jufte, gravia quidem, fed minora quam meremur, patimur, non inienfibiles, non ineorrigibiles, non murmurantes, manum ejus ad feriendum extentam, quam ne percuteret anticipare negleximus, dum adhuc paterna pietate ficut tilii verberamur, (altem ne ufque ad internecionem, ne ufque ad animam feriat, mitigare celeri converfione & condigna fatisfadione curemus.· ne ficut mali fervi, & in przlenti diftrifta ammadverfione feriamur, & ad feveriora in fututo iupplicia pertrahamur. Dum adhuc vacat, dum adhuc qui offenfus peccata noftra propter pœnitentiam diflimulat, & ut ab ejus fevemate ad illius bonitatem revertamur, blandimen iis & minis clamat.· non obduremus corda noftra, ficut hadenus patres noftri & nos egimus. Peccavimus enim cum patribus noftris, injufte egimus, iniquitatem fecimus. Jam nunc ergo reverti ad confcieniias noftras, fic mala qux geflimus dijudicantes, pura & vera confcflione confiteamur Dommo, quoniam bonus, quoniam in fzculum mifericordia ejus. Procidamus & ploremus ante Dominum, qui fecit nos, quia ipfc eft Dominus Deus nofter. quia benignus & mifericors eft, prrftabilis fuper malitia, qui non vult mortem peccatoris, fed ut convertatur & vivat. Si igitur ex toto corde converti ad Deum, veram pœnitentiam, frndufque pœnitentfe dignos fecerimus, crebris & fandis inflantes jejuniis, vigiliis caftis, illique bene complacitis, & orationibus falfo lacrymarum imbre perfufis, cum eleemofynis juftis, ccterifque mifericordix 8t caritatis operibus, atque profiteamur nos ad priftina impietatum noftrarum fcçlera nunquam redituros, juvante ejus gratia, tine quo nihil potiumus : ti in iftis perfeveraverimus, fatisfacientes Deo & ecclefix & praeteriti» peccatis per pœnitentia: dolorem, per humilitatis gemitum, & per contriti cordis facrificium : cito ejus, qui cor contritum & humiliatum non ipernit, & cui proprium eft mifereri femper & parcere, mifericordiam confequemur. Cito dicimus, quia apud benignum Deum non tam valet menfura temporis, quam doloris. Ipfe enim per prophetam loquitur, dicens : *Cum cexotrfttf inepmiterb, faltms trb :* itemque : *Impittai impii non nactiif ti, in quacumque dit ctwtrfm fntrit* aÀ *impbtatt fua*. Cum ergo tanta fit benignitas Domini Dei noftri, non negligamus, non differamus, non tardemus converti ad ipfum, fed ficut nos hortatur S. Paulus apoftolus, *adtama/ cam fiducia ad tkromtm gratia tjui, at rniftricardiam ctnfcqaamnr, & gratiam iavcniamai, in aaaiha appertti-nt*, per Jefum Chriftum Dominum noftrum, cut eft cum coeterno Patre fie Spiritu fando virtus & gloria in fecula feculorum. Amen.

SUBSCRIPTIONES EPISCOPORUM.

Heriveus Rem. archiep. his edidis annuens fubfcriplit.
Vito Rothomagenfium epifcopus fubferipfit.
Rodulfus Laudunenfis przful fubferipfit.
Erluinus Beluacenfium epifcopus fubferipfit.
Raubertus Noviomagorum epifcopus fubferipfit.
Letoldus Catalaunicus epifcopus fubferipfit.
Abbo Suetiorum epifcopus fubferipfit.
Stephanus Cameracenfis epifcopus fubferipfit.
Hucbertus Meldenfis ecclefix epifcopus fubferipfit.
Otfridus Silvanedenfis epifcopus fubferipfit.
Siephanus Morinorum epifcopus fubferipfit.
Orgarius Ambianenfis epifcopus fubferipfit.

Nota Jacobi Siamond), S, J

Trorlejum vici nunc etiam nomen eft paucis milii bus diftancis «b Augufla Suetiorum. Ubi À alia deinceps hoc tieculo habita Concilia, que Flodoardu» in chronico identidem commemorat, hujus enim an meminerit, quia partem illam chronici mutilam habemus, incertum eft. Videntur etiam hoc concilium ignoraffe canonum coUeftores Burchardus, Iyo, Gratianus, & pofteri, ita de illo filent omnes;-nifi quod noftra memoria primus ejus teftimoniia m epitome fua ufus eft Antonius Auguftinus.

RO-

λ

E^R 0 M ANUM CONCILIUM

Pro revocandi Formoft pap* fanaione de reftituenda ecclefia Bremenfi Colonienfi provinci*,

4 Sergi» *III. fep» mu» fert»* 9lo. *teUkratie».*

el M»»β TAE hoc concilio nihil ultra dicendum occurrit prêter id, quod io prefatione ad epiftolam Ser. s-ppi p.>><>» .LZ gü III. adnotavi: quare Icâores eo revocandos cenfeo-

GUILLELMI COMITIS ARVERNORUM

BT DUCIS AQUITANI* TESTAMENTUM, O

Quo prima Cluniacenfia monafterii fundatio inftituta eft anno Chrifti dcccc x. Caroli Simplicia regis poft obitum Odonis anno xiu.

CUnâis fane confideraotibus liquet, quod ita Dei difpeofatio quibufque ditibus confulit, ut ex rebus qu* tranfitorie poffidentur, fi bene utantur, fenaper manfura valeant premia {tromereri. Qpod videlicet divinus feneo poflibie oftendens, atque ad hoc omnino fuadens, dicit.· *Diviti* viri redetapti»* mmmm *ejett.* Quod ego Willclmus dono Dei comes & dux folicitc perpendens, ac proprie faluti, dum licitum eft, providere cupiens, ratum, immo pcrneccfTarium duxi, at ex rebus, que mihi temporaliter collate fiant, ad emolumentum anime mee aliquantulum impertiar. Quippe quia in his videor excrevifle, ne fortaffis totum ad curam corporis re> darguar in fupremo expendifle · quin potius cum fuprema fors cunfia rapuerit, quiddam mihi gaudeam refervaffe. Que fcilicet caufe nulla fpecie vel modo congruentius pofle fieri videtur, nifi ut juxta Domini prcceptutn, amicos mihi f»· ciam pauperes ejus, utique hujufmodi aâio non ad tempus, fed continue peragatur, monadica profeffione congregatos *ex* propriis fumptibusfuflentem. Ea fiquidem fide, ea fpe, ut Quamvis ipfe cunfta contemnere nequeam, tamen dum snundt contemptores, quos juftos credo, iufeeperim, juftorum mercedem accipiam. Igitur omni&ui in unitate fidei viventibus, Chriftique mi. fericordiam poftulantibus, qui fibi fncceffuri funt, & ufque ad feculi confummationem vifturi, notum fit, quod ob amorem Dei & falvatoris 00flri Jefii Chrifti, res juris mei faoftis apoftolis, Petro videlicet & Paulo, de propria trado domuutioue: Cluniacum fcilicet villam, que fita eft fuper fluvium, qniGraona vocatur, cum cor. tile fle manfo indominicato, & capella que eft in honore fanfte Dei genitricis Marie, fit fanât Petri apoftoiorum principis, cum omnibus rebus sui ipfam villam pertinentibus: villis fiquidem, capellis, mancipiis utriufque ftxus, vineis, campis, pratis, filvis, aquis, aquarum ve decurfibus, farina, riis, exitibus, ficregreflibus, cultum & incultum, cam omni integritate. Que etiam res funt fite in comitatu Matifconenfi, vel circa, fuis una* queque terminis conciufe. Dono aurem hec omnia jam diâis *apoftolis* ego Willclmus, & uxor mea Ingelbcrea, primum pro amore Dei, deinde *pro* anima lenioris mei Odonis regis, pro. genitoris ac genitricis nice, pro me fic uxore mea, dilute fcilicet animarum noflrarum fic cor. porutn.* pro Avane nihilo minus, que mihi eafdem res teftamentario jure concedit; pro animabus quoque fratrum ac fororum noftrarum, nepotumque, atque omnium utriufque fexus pro* pinquorumpro fidelibus noftris, qui noftro fervitio adherent.* pro ftatu etiam ac integritate catholice religionis : poftremo vero, ficut omnes Chriftiani unius compage caritatis ac fidei tenemur, ita pro cunftis, p^eteritorum fcilicet, pre(entium, five futurorum temporum orthodoxis hac donatio fiet.

Eo fiquidem dono tenore, ut *ia* Cluniaco in honore fanâorum apoftoiorum Petri fic Pauli monafterium regulare conftruatur, ibique monachi juxta regulam beati Bcnediâi viventes congregentur, qui ipfas res perenni tempore po&deant, teneant, habeant, atque ordinent. Ita dumtaxat, ut ibi venerabile orationis domicilium votis ac fupplicationibus fideliter frequentetur, couverfatioque celeftis omni defiderio fit ardore intimo perquiratur fic expetatur · Sedule quoque orationes, poftulatioocs, atque obfecrationes Domino dirigantur, tam pro me, quam pro omnibus, ficut eorum memoria fuperius digefta eft. Precepimus fiquidem, ut maxime illis fit hec noftra donatio ad perpetuum refugium, qui pauperes de feculo egreui, nihil fecum prêter bonam voluntatem attulerint, ut noftrum (upplemcntum fit abundantia illorum. Sint ipfi monachi, cum omnibus preferiptis rebus, fob poteftate fic dominatione Bernonis abbatis, qui quamdiu vixerit, fecundum fuum fcire fic porfc eis regulariter prefideaf. Poft difcelTum vero ejus, habeant iidem monachi poteftatem fit licentiam quemcumque iui ordinis, fecundum placitum Dei, atque regulam fanâi Bcnediâi promulgatam, eligere maluerint abbatem atque re&orem.* ita ut nec noftra, nec alicujus poteftatis contradiâione, contra religiofam dumtaxat eleâionem impediantur: Per quinquenoium autem Rome ad limina apoftoiorum, ad luminaria ipforum concinnanda, decem folifcdos prefati monachi pcrfolvant, habeantque tuitionetn ipforum apoftoiorum, atque Romanum pontificem defenforem. Et ipfi monachi corde fic animo pleno pndibatum locum pro pofle fic noffe fuo edificcnt. volumus etiam, ut noftris, fucccflbrumque noftrorum temporibus, prout opportunitas

1.1) atque poftibifitas ejufdem loci fe dederit ,Aηo, *Rttedt a tab»,* ft cum Dathan & Abiron , quotidie opera mifericordi· pauperibus indigentibus , advenis peregrinanribus, fumma intentione exhibeantur.

-^ Placuit etiam huic teftamento inferi,, lut ab hoc dit, nec noftro, nec parentum noftrordm, nec fafçibus regie magnitudinis, nec cujuslibet terienz poteftalis jugo fnbjiciantnr iidem monachi ibidem congregati. Neque aliquis principum fzeulanutp, non comes quifquam, nec epifcopus quilibet, non pontifex fnpradiâz fedis Romans , per Deum, ft in Deum, omnefque fandos ejus, & tremçndi judicii diem conteftor ac deprecor , invadat res ipforum Dei fervorum, non diftrahat, non minuat, non * procamiet, non beneficict alicui perfotMB, non aliquem prxlatum fuper *tot* contra eorum voluntatem constituai. Er ut hoc nefas omnibus temerariis ac improbis arAius inhibeatur: adhuc idem inculcans fubjungo, & oblecro vos, o fandi apoftoli Petre & Paule, ft te pontifex pontificum apoftolicz fedis, ut per auctoritatem canonicam ft apoftolicam, quam Deo acceptfti, alienes a contortio fanâz Deiecclefiz ft fempiternz vitz praedones & invafores atque diftractorcs harum rerum, quas vobis hilari mente piomptaque voluntate dono : fitifque tutores ac defenfores jam didi loci Cluniaci, ft fervorum Dei ibi commorantium , harum quoque omnium facultatum, propter cleemofynam ft clementiam & mifericordiam piifiími Redetnptoris noftri. Si quis forte, quod abfit, ft quod per Dei milericordiam ft patrocinia apoftolorum evenirç non zftimo, vel ex propinquis, vel extraneis, vel ex qualibet conditione five poteftate , qualicumque calliditate contra hoc teftamentum, quod pro amore Dei omnipotentis ac veneratione principum apoftolorum Petri & Pauli fieri fancivi, aliquam concufltonem inferre lentaverit, primum quidem iram omnipotentis Dei incurrat, aufciatque Dqus paitem illius de terra viventium, ft daleat nSmen ejus de libro vitz , fiatque pars illius cum his qui dixerunt Domt- quo< terra aperto ore dvghttivir^ ft vivos infernus abforbuit, perennem incurrdjBtdamnationcm : focius quoque Judz Domini ^rcMn|oris efteftus , «ternis cruciatibus·retrufus teneatur- E< ne C' in 'prxfenti fzculo humanis pctftis-impune tranfire videatur, in corpore quidem proprio futurz damnationis tormenta experiatur , fortitus duplicem * direptionem cum Heliodoro & Antiocho, quorum alter diris verberibus coercitus vix femi. vivus evafir, affer vero nutu fuperno perculTus , putrefccntibus membris, ft fcatentibus vermibus, miferriríib interiit ; czterifque facrilegis , qui «rarium domus Domini temerare przfumplerunt , particeps exiftat; habeatque, nifi refipuent} arthiclavnm totius monarchic ecclcfiarum , junAo-x fibi Pj|ulo, obftitorem, ft amoeni paradifi aditus contradictorem , quos, fi vellet, habere poterat Ero fe piiirimosinterceObrcs. Secundum mundiam vero legem, his quibus intulerit calumniam. centum auri libras, cogente judiciaria poteftate compullus, exfolvat, ft congreffio illius friiftrata nullum omnino obtineat efFeâum : fed hujus fir. mitas teftamenti omni auâoritatc toffulta, fem· per inviolata ac inconcufta permaneat cum fIIpu'atione fubnixa. Aâum Bituriez civitatis publice.

filium Du <"a(ii,"rrbo H'iduiuui I

— M' I))

SUBSCRIPT ION ES.

Ego Willdmu» banc auâoritatcm fieri & firDman rogavi, ac manu propria roboravi,

Sigillum Ingelbergr uxoris ejus.

Sigillum Madalbcrti peccatoris Bituriccnfis archiepifcopi.

Signum Adalardl peccatoris epifeopi.

Signum Attonis peccatoris epifeopi.

Signum Villelmi nepotis ejus.

Signum Armanni, & aliorum.

Anno xiii. tegnante Carolo rege, indiâione xiii. Ego Oddo Levita ad vicem cancellarii leripfi & fubfcripfi.

ANNO CHRISTI

ANASTASII PAPÆ III

ANNO CHRISTI

ji Quando pon iilei l»ά,.

Naftafius , patria Romanus, Luciani filius, anno Domini nongentefimo decimo Sergio invaiori fedis eft fubrogatus, tempore Lamberti & Leonis imperatorum . Sedit annos duos, & mentes totidem. Ticinentem ecclefiam, telle Signait) libro *6. dc regno Italiz,* plutimis iifdemque magnificis ornamentis decoravit, concedens ei uium umbellz, cquoque vehi albo, crucem przviam m itinere habere, & in Conciliis a lxva pontificis allidere.

Hujus tempore Lambcrtus imperator, cum effet annorum triginta duorum, ab Ugone comite Mediolanenfi in venatione occulte necatus eft , fumma regni deinceps ad Berengarium devoluta.

l.amb.ni A Lron.i

Leo fextus ejus nominis imperator orientalis , ventris profluvio laborans excellit e vivis anno imperii fui vigefimofexto. Przterea Centura & tredecim novellas conftitutlones, Juflinianum imitatus, de facris fimul & profanis ridicule nimis edixit. Extat una fub ejus nomine epillola in E bibliotheca fanâorum patrum de Chriftianae fidei veritate inferipta, qua Spiritum fandum a Patre Fihoque procedentem profitetur his verbis: Ego fum Dorainus Deus tuus, creator tuus, lumen de lumine, verbum de Patre, ex quibus Spiritus fanâus proctfdtt . Quod ideo dtâum velim, ut intelligas, orthodoxam doârinam hujus temporis viros difertos rccepiffe; exclamafle tamen, uuod fine oecumenici Concilii auâoritatc in fymbolo pofita edet. Defundo Leone in oriente frater illius Alexander homo nefarius, anno ztatis fuz io. una cum Conftantino imperatoris Leonis filio puero fuccedit in imperio , & poft fextutn menfem imperii, propter contemptum Dei, & fanâarum imaginum , infami exitu, ut tradunt Curopalates & Aretas, mortuus eft, folique Conftantino imperium reliquit. Anaftafius papa, cum fcdiftet annos duos & menfes totidem, obiit anno Redemptoris noftri 912. fepultus eft iu bafilica fanâi Petri , ut habet epitaphium illius, quod cx Manlio recitat Baronius.

profil*. For* A Fili* P'*-4*'· · A·«β·iïi v·- £4',"'p"

CON-

CONCILIUM NARBONENSE

Anno Dom. nccccxi.

w/ *Mariana liir»* vin. *Hif-* Λ *panica hac refert.* Anno nongentefimo qu*. dragefimo (*iatme ytadragefima andteima*) convernus epiicoporum eA habitus ad Oppidum, cui Fonti Cooperto' *Doàto* eft, in agro Narbonenfi. In eo conventu controverfia inter epifeopos
jHmI. **U* *· Autigifum Urgelitanum, *fit.* Adulpbum Pallarienfem agitata dc finibus : ac vero de tota ditione Pallarienfis, quam ad Urgelitaoos przfulcspcr-' linere Aujigilus di(putabat. Patrum fententia , Adulpho mortuo* fancitum uti Pallaria urbs ab Urgelitano prcfule facra peteret, quod certiftimis documentis probabatur olim in ufu fuifle. Aâionuas przfes Arnuftus Narbonenfts, *Tarracone a* Mauris occupata: cujus przfulis partps fuirent controverfias inter vicinos epifeopos componeje, juraque iis ropulis dicere. *Hac* Afsriaw. *Cattrant hajat concilii nute faiffr Chrifti* 911. *lidictasm tx fchtdu illnftriflimi Prtrt dt Marea archieptfcapi Pa. rifitdfit,* f«r *tjai ait» exU.ftlilana tcchfia takxlari» dtferipJSf. Et aliaadt. canflakat ^ahitam* na» *fxifft* anxa- ^a»m *afignat Maria*»* 940. *eam Arnxftat Narhonrnfii archiepijcepai jai ti prafait, aatt* 25. *at minimayt anaai akiiffct, Nam Agiat Arnafli facct^rjam* anna 905. *Narbomafii· traJ arckiepijctpiti, at iattligiaaai tx caactli» Cakilaatafi iliat anaif cai inltrfait.*

anno CHRfSTI — — - anno CH*UT'

LANDONIS

Lando patria Sabinus, Trani filius, fucceflit g Anaftafio pontifici anno Chrifti nongentefimo duodecimo, tempore Conflamini oâavi imperatoris orientalis. Hic ad importunam inftantiam potentiffimi, nobiliflimi, & impodcntilfimi (corti Theodore, que duarum filiarum, alteram Maroziam Sergio pape, Thcodoram vero alteram Adelberto Marchiooi Tufciz proftituerat, & per hoc monarchiam urbis tenebat, Josnnem, quem illa turpiflime deperibat, ex Ravennate presbytero epifeopum Bononienfem creavit, defunâoquePetro Ravennare archiepifcopo, eumdem in ejufdem ecclefiz Ravennatis archiepifcopum tranftulit. Et paulo poft quam rem tam ftrdam peregiffet, inquit Luitprandus libro a. cap. jj. ex hac vita migravit.

CONCILIUM LUGDUNENSE

Anno Dccccxit. celebratum.

ij·*0 ' ' TjUic Synodo adfuiffe Aufterium LugduneofemCpos, atque fingulos fubfcripGfte carte donatio- Archiepifcopum, necnonVValooem Æduenfem, Argrinum Lingonenfem, Ardradum Cabillooenfem, 6c Gerardum Matifconenfem Epifconis in gratiam Abbatis Sanfti Stepbani Divianenfis hoc anoofaâz, colligitur ex cjuidemCar'tulario.

CONCILIUM TURON ENSE

Anuo Chrifti *dgcccxii.* de celebrando fefto Translationb S. Martini.

Hujat ctacilii mtaaariam dtktmat fanfla OdaafD,, *Clxniattufi Mati II. qai pacnliartm liktllam fcripfit,* De reverfione B. Martini a Burgundia *editam ia BiUiatbetaClaatacnfi. Ejar hic jxatmam exhihee.* Normannorum Turonibus jamjam imminentium metu, Sandi Martini corpus Autifliodorum delatum fuerat . Rollone illorum duce Chriftiaois facris. initiato , quod anno Chrifti E 913. faâum eft, relatz funt ad Turonas iacrz
S»«cati Nt. reliqniz. „ In reditu, iay*ait ViactnttatBtUovacta-*
n .»♦. c.,). *fa* Qdamt parttm ia ctmpaadiam rtdkgit,* „ quic.umque qualicumque incommodo de„ tenti, etiam non rogantes, etiam non volen„ tes funt fanati. Nam duo paralytici de motbo fuo viâum quzrentes, audientes quz fiebant, „ communicato confilio, aptatis baculis fubafcel‹las repere magis quam fugere tentabant: fugientcfque, inviti lanati funt. Qpod ipfi inviti confefli funt, non audentes celare, ingreffo autem Martino fines parochis fu« , tempore brumali, omnia frnteâa, veftita funt foliis dc floribus ; & tam cerei quam lampades accendebantur ignf divinitus miflb, maxime in duabus bafiiicis io ejus nomine conlecratis, in Majori Monafterio , & *ecclefia novi* caftri, in qua nunc ufque fervatur; & dextera levaquein omnibus ecclefiis campapz divinitus pulfabantur , nemine tangente. Faâum eft hoc annoatranf-

„ Vfaione *ejus xxxWld.* Decembr. AcfyoodaliA „ auftornafe decretum'eft; ut Hoc fertum celebre „ ageretur, ab Adalardo archiepifcopo Turonen- „ f> , & Raynione AureliancnG fratre Adalar- » dt , Matnoldo dCeoomancofi , Lupo Aodga- „ venii , & fuffraganeis totius provincia epifco- >, Pi».

G. G la S. Odonis libello gefium hoc memoratur tono, 8X7. fed vel Odonis, vel librarii error eft . Id enim venifle dicit Odo tono quo Rollo ad Chriftum conVerfui efl . quetn <nnUm Chrifti »ss. fuiffe certum eft

ANNO cneiiii — ANNO CH,*'sn

V1TA ETEPISTOLÆ

JOANNIS PAPÆ X.

JOannes, de quo fupra in Landone, ex archi-B epifeopo- Ravennatc faâus eft pontifex ,' vel potius pfcudopapa , anno Domini nongentefimo duo» decimo *, tempore Coftantini imperatoris orientalis. Theodora meretrix impudentiflima in hu*iu** fpeciei decorem vehementer exardens, Landoni pontifici fubrogari procuravit eumdem, quem ipfe Laodo ex Bononienfi epifeopo archtepifcopum Ravennatem ordinaverat. *Fecerat* illud Theo-* dora, inquit Luitprandus, ne amafii ducentorum militarium interpofitione, quibus Ravenna fequeftratur a Roma, rariftimo concubitu potiretur . Ita impudicus homo meretricis viribus Roms pollens , faâus eft pfeudopapa & nefarius fedis invafor. Quod ut fieri potuifte credas, memineris leftor, Thcodoram, ut teftatur Luitptandus, duasC habuifte filias, unam Maroziam nomine , quam Sergio pfeudopontifici proftituit: alteram Theodoram, que per adulterium ex Adelberto Tufcis marchionc fufeepit Albcricum, qui hoc tempore urbis Rome principatum ufurpabat, eique fere folus dominabatur.- pneterea Maroziam poft obitum Sergii nupftfte Widoni filio Adelberti legitimo Tufcis principi, cujus tanta erat potentia, ut rex potius quam marchio videretur appellandus. His fiuâibus agitabatur navicula Petri. Verum Chtiftus in ea dormiens patiebatur illam iftis procellis operiri & immergi ; fed non plane abforberi. Nam liberatam ab infinitis hzrcGbus, contra graviflima fcandala reddidit adeo tutam, ut qua de caufa hsretici novatores ecclefiam velut impii blafpbeman t ,D earadem obeaufam filii ejufdem ecclcfis Deo grati Deum laudent Ac benedicant. Initium pontificatus Joannis ad annum Chrifti 91 z. * referendum effe, certo argumento colligitur ex chronico Caffinate Leonis Oftienfis lib. i.cap. 55. ubi ingentem viâoriam de Sarracenis obtentam dicit contigiffe anno Redemptoris noftri 915. indiâione invafionis vero Joannis anno 3. Quod fi verum eft, opus eft affirmare eum anno 912. fe in fedem apoftolicam intrufifle. Ex rebus fub hoc pontifice geftis verifimile effe colligitur, quod qui invafor, fur, & Jatro ingreffus erat, accedente cleri confeniu legitimus Romanus pontifex haberi coeperit, quando copiis fuis cum Alberico filio Adelberti marcbionis Tufcis conjunâis, cum eodem contra Sarracenos in E przlmm venit . Nam poft Sarracenos debellatos diverfz legationes ex divertis orbis partibus pro palliis aliifve rebus implorandis ad eum mifts leguntur. Ad referendam gratiam Berengario pro auxilio quod contra Sarracenos tulerat, eumdem menfe Septembri 2000915. imperatorem iounxit. Exdeiiâis pluribus retroaâis confcientia fauciatus, animi dolore languens, legatum mifit Compofteilam ad venerandum corpus fanâi Jacobi apoftoli, deditque literas ad fanâum Sifenandum ejufdem ccclefi* epifeopum, petens pro fe juges preces apud filoâum Jacobum Deo offerri, ut in hac vita, & in hora obitus fui, Deum propitium habeat. Cumqoc Sifenandus in pervcftigandisRomans eccleGs ritibus totus intentus , inveniffet eos in multis plane diverfos effe ab iis qui inmiffali Hifpanorum Mozarabi nominato continebantur , legatis pontificiis ex Hifpania difcedentibus fuum ille adjunxit, per quem a Joanne papa facultatem accepit emendandi ritus miffalis fui in iis qur majoris momenti viderentur. *Ambrtf. Moraltt ebre». Hifp. lib.* IJ. e. 47.

Idem pontifex Hiiduinum Tungrcnfem epifeopum, quem clerus & populus elegerat, rejecit, dc Richarium abbatem a rege propofitum ordinavit, eique caufam & controverfiam biennalem adjudicavit · *Fledoardttr.* Seulfo Remenfi archiepifcopo poft Heriveum defunâum pallium mifit. Cum hoc Heribertus comes Aquitanis potentiffimus paâutn iniverat, ut filius fuus proficeretur Remenucccle-fis; ea nimirum intentione, utpoteftateungendi reges penes Remenfem conftituta, rex Galliarum ungeretur, quem illum eleâum vellet. Dum ergo \miniftri comitis mors impatientes Sculfum archiepifeopum propinato veneno e medio fuftuliftent, filius Heriberti comitis , puer nondum quinquennis, proh fcelus inauditum! eleftus eft Q RemcnGs archiepifcopus. Faâum plane mooftro m *fum*, nunquam haâenus in orbe Chriftiano vifum nec auditum, immo nec puto mente conceptum, **** Joannes papa non modo non improbavit, lcd fadam potius eleâionem ratam effe voluit, muneraque epifcopalia Abboni Sucflionico epifeopocommifit & delegavit.* fuoque hoc fa&o infamis ponti. *fex* pofterisexemplum prsbuit, ut compluresprincipes non tantum hoc, led etiam fubfequentibus faeculis, proh dolor! adolefcenculos Gbi {anguine juoâos in fummas cathedras maximo malo ecdeGarum promoveri procuraverint. Opus fane tali- pontifice dignum, quem infamis femina infami opere in folium Petri intruferat. *FMeard. lib.* 4. *tap.* 19.

Hujus temporibus cccleGa Conftantinopolitana inter Euthymii Ac Nicolai patriarcharum fautores ua fchifmate divifa, unita eft, fublataque eft controverfia illa de trigamia, qu* occafione Leonis Sapientis quarto nubentis Conftantinopoli oborta fuit. *CaropaJattf.* Hcnricus poft obitum Conradi faâus eft rex Germanis, qui cum velatam viduam Eruini fenioris filiam duxiffet uxorem, dc facrilegio correptus, illa deferta, pedibus Romam contendens poenitentiam egit. Ad fubjugandos Lotharingos profeâus, per legatum Caroli Simplicis , dono accepit manum fenili DionyGi auro inclufam. Berengarius imperator, cum iri odium Rodulphi regis fcedus iniiffet cum Sarracenis, a fuis oecifus eft. *Ltttipraadni.*

Cumque poft hcc omnia Joannes pana annos fedecim fedem tenuiffet, VVido Tufcis Marchio, fuaft» Marozir conjugis, qu* quondam Sergio pape proftituta fuerat, cumdem propter Petrum pape germanum, quem fumma invidia profequebantur, (ede amotum io carcerem conjecit: atque iu eodem non multo poft dcfunâus, velcer-

vica-

Thradoo

AS, papx prabani

vicali ori ejus impolito peflime fuflbcatus fuit, atque dignum fuis fccleribus finem accepit invi- ter dc injuftus decentor fedis apoftolica; ut qui per impudicam matrem Theodoram, facrofanâam fedetn violenter arripuit, per filiam eque impudicam jufta Dei vindiâa ejeâus, &. in carcerem conjeâus, ea fimul cum vita caruerit. Hvc *ex Ltutprende Ô* Flode*rde* Baraaia/.

•c.MiSi- r'lcl*· EPISTOLA CAROLI III. * REGIS AD triscoroi 1BGN I 501.

* Adverfus Hilduinum ecclefia Tungrenfis pervaforem, cujus loco Richarium ordinari jubet.

In Mutine fenU & individn* Trinitetis, Cerolut vir illttllrit divin* prepitiate clementi* Kex Fren. cerxm, eettnibxt mcbiepifcepit & epifcepit m repne neiu * Det cemrntffe cenfiittetii,* dT *p*x & fnixs *b eedem Dee *terne.*

Quia divina propitiationis beneficia, qua ab ipIo ab ipfis crepundiis experti fumus, nullatenus enumerare pofliimus: idcirco laudem Domini loquetur oa meum, & benedicet nomen fanâum ejus in feculum fstculi. Unde quia pluribus noftris exigentibus meritis multotiens adverfa quaque fuftinuimus, credimus non hoc ad noftro damnationis meritum, fed ad gratiam fua reconciliationis oobis fore permiflum: ut flagellis ejus eruditi, difeamus· perverfa cavere, & in cunâis ejus voluntatibus parere. Sicut vobis de multis notum efl, cum olim quidam noftri fideles, a noflra debita fidelitate exorbitantes, vitam & regnum nobis auferre moliti funt, euntespoft inimicos noftros, eique familiariter inharentes, res & epifeopia noftri regni ab ipfis dari fibi concupierunt.

Ut ergo de multis taceamus, unum, qui nobis noftris vifceribus ferpeotinum virus infudit, veflra fanâitati propalavimus; Htlduinum videlicet, qui contra regalem agens poteftatem, contir* quoque apoftoli diâa, ubi dicitur: *Deem ti. ■Mtr, regem benorific»te,* dt: *Nen cfi potefl*/ nifi a Dee, &: £«i petefUti refifiit, Dei erdinetieni refiflit: nen eft enixe pete/let, nifi * Dee,* dc advertes citharoedi David diâa, ubi ad Dominum loquitur: *Impefnifli heminet fnper cepit* nefir*.* Quique ultra Rhenum ad inimicos noftros proficifeens, minimeque reminifeens facramentorum teorum n.°*"- protniflorum, eaque retro dorfum * abiciens, ab Henrico ooftro epiflopium Tungrenfis ecclefia expetiit, fuaque damnatione contra omnia ftatuta, tam factorum patrum, quam regum videlicet antcccflorum noftrorum, ufurpavit. De qualibus in libro regum capitulari ita dicitur.* Si quis profumpferit quam non meruit a principe vel feniore jufto dignitatem, fitorilegus habeatur: & beatus Gregorius: Sicut qui invitatas renuit, ucfitas refugit, facris eft altaribus admovendus: ic qui ultro ambit, vel qui importunus fe ingerit, proculdubio eft repellendus. Nam qui nititur ad altiora contendere, quid agit nifi ut erefcendo decrefcat? cur non perpendit quia benediâio illa io malediâum convertitur, qui ad hoc ut fiat haereticus promovetur *f*

ftif. t «.«·. u· rfti». et. • Fr» <bii- <i<··.*H.

II.

Cum quidam peftiferi viri, ut fupra memoravimus, a noflra fidelitate deviarent, convocavimus archiepifeopoe prefules xvi. noftri regni. Nonnullos etiam proceres, marchiones, & comites, optimateique, ut eorum eonfilio, automate, atque virtute tanta vefanierefifteremus. Inventum eft, ut nova gibborum genera novis medicationibus fecarentur ac fanarentur, pellentes eos epifcopali auâoritate, (acrorumque canonum conftitutiçoe, a ccetu dc confortioChriftianorum. Quorum profumpiione ac nefande tyrannidi Hilduinui fe immifeens, datis Henrico fuifque proceribus complurimts auri argentique ponderibus, non folum cum eis fcienter participavit, fed etiam ex tbefauris ecclefia Tungrenfis, quos inflinâu diabolico rapuerat, vel furatus fuerat, quibufdam minis ac terroribus egit, ut Herimannus Agrippina civitatis arehiepifeopus per violentiam Henrici fuorumque fidelium, illum in pontificem confecraret. Nam fi non feciftet, ficut ipfe venerabilis arehiepifeopus nobis poftea in prsfentia plurimorum retulit, fibi vitam refque ecdefiallicas auferret, omnemque familiam trucidaret, ac illorum bona diriperet. Ideoque abfque legitimorum antcccflorum auâoritate eum confecravit, ut ipfe adhuc tcftatur, fed tantis terroribus ac diris crudelitatibus coaâus. Unde in Niceno concilio ita ad locum invenitur: Si quis ex clerodeprehenfus fuerit cum excommunicatis communicare, etiam ipfe privetur communione, tanquam qui regulas confundit; que longe lateque in diverfis conciliis dt capitularibus regum de ex* communicatis inveniuntur. Γo",H·

III.

Idem etiam Hilduinus res noftri regni ex profato epifeopio invafir, diripuit, & pro libito abduxit, agens contra ftatuta Anacleti pape, ubi dicitur: Sanftus Anacletus, qui ab ipfo Petro apoftolo ordinatus eft presbyter, poftea in fede Roma fuccefior illius faâus epifeopus, cum totius mundi facerdotibus judicavit. „ Qui abftulerit, » inquit, patri, vel matri aliquid, homicidae par- »» ticepseft. Pater nofter fine dubio Deuseft: ma- " ter vero noftra ecclefia eft, quae nos inbaptifmo " regeneravit. Ergo qui pecunias Chrifti dc Ec- „ cleGas rapit, aufert, vel fraudat, homicidaeft, „ atque homicida in confpeâu jutti judicis de- >· putabitur. Qui rapuit pecuniam proximi fui, " iniquitatem operatur; qui autem pecuniam vel " res ecclefia abftulerit, facrilegium facit, & ut facrilegus judicandus eft. * *P

IV.

Profatus denique Hilduinus thefauros ecclefi» Tungrenfis dtAquifgrani palatii, juxta beati Lamberti corpus martyris in quadam arca pofitos, avida cupiditate rapuit, eofque inimicis noftris, fuis videlicet fautoribus, contulit, dt ecclefi» abftulit. De quo quibufque hujufccmodi facri canones ita decernunt: Si quis inventus fuerit aliquid de minifteriis ecclefi» vendidifle vel abftulifle, qui facrilegium commifit, placuit eum in ordine ec* defiaftico non haberi. Unde beatus Auguftinns XLvit. evangelii bomilia Joannis dicit; Ecce inter fanâos eft Judas, ecce fur eft Judas: dt ne contemnas, fur hic facrilegus eft, non qualiumcumque fur loculorum, fed dominicorum loculorum, fed facrorum. Et poft pauca: Quicumque aliquid de ecclefia aufert vel fraudat, Jud» proditori comparatur.

V.

Hos ecclefi» thefauros epifçopis, dc comitibus, dt fautoribus, pro fuaordinatione dedit, non pro oculis habens ftatuta Africani concilii, quibus ^recipitur ut nullus aer pecunias ordinetur, ita inquiens.* Si quis epifeopus per pecunias obtinuerit dignitatem, dejiciaturt modis omnibus abfeidatur, ficut Simon magus abfciflitis eft a Petro

Item

liem in concilio ChalceJonenli ; Si quis epifcopus, presbyter, aut diaconus lub pretio Spiritus iùηβi gratiam obtinere voluerit, proprii gradus periculo lubjacebit : & nihil, ex hac ordimttunc vel promotione, qux eil per negotiatio .m fada, proficiat,.icd anathematizetur.

VI.

Jam diftus H lduiniis ad cumulum fur damnationis, ante venerabilis Herimaotu prefentiam veniens', iuper hera nefanda juravit, quod ego Caio lus epifeopium Tungrenfe dederim , & quoidatn ex clericis & laicis jurare compulit. Quod quam lit ablurdum quamque vitandum, ipaifim fandarum feripturarum tcftimonia approbant.

vu.

Memoratus praeterea Hilduinus per domnum Herimaonum epifeopum tertio vocatus ad fynodum , ut contra hxc que fibi objiciuntur reiponderet, fi juflam caufam haberet, aut, fi non pof-^ct ' canooum feriretur fpiculis . Qui quoniam quidem venire diftuln, incidit fententiam Boniflcn pjpx na dicentis: Probat vera efle illa quas adveilus fe dida funt, qui ad ea confutanda adtffe minime vult. Et ne dubitet, quod ita judicium nocens fubterfugit, quemadmodum ut abfoivatur qui cft innocens quxrit. Et poft pauca: Confitetur enim de omnibus, quifquis fubierftigere judicium pofle dilationibus putat. Item ipfe: Si adelle voluerit, prxfens fi confidit ad objeâa C reipondeat. Quod fi adcfTe neglexerit, dilationem lcntcnur dc abienua non lucretur.

E P.oo<)Ln a »!>o»i?.iiΛ. p<“

VIII.

Omnes tam clerici quam laici fiipradidx ecclefix, noftran» adeuntes fublimitatem, iuAuofis vocibus innotuerunt , quod jam fxpe memoratus Hilduinus cum fuis prxdonibus bona illorum diripuit, omnemque illoum facultatem & fupelleâiletn abftulit, nitylque illis remanfit, unde (altem (ibi vidusfufficieotiam adhiberent. Addentes etiam in precibus, ut vcftro confilio citius ageretur, ne amplius prxdx & direptioni paterent : fed illis ad ordinandum daremus pontificem Richerum, quem concorditer elegerunt. De quibus D videlicet omnibus hic capitulatim infertis veftrum precamur pontificium, ut propter Deum, & debitam quam nobis polliciti ellis, fidelitatem, pro viribus exinde adjuvetis, ut nolle, honor in, hujufmodi negotiis amplius non decrefcat, & llatus iandx Dei ecclefix ftabiliatur.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

I *Adverfm HHdtinam.*) Totius controverfur fumm»m compendio >efcrt Flodoardu» in chronico dccccxx. *Hoc anno , [eluenti queque , agitatur inter H'idainnn» tp>~ Jc- punt & Ricbarium albateu» deepifcopai Tungrenfi content'o . fi quidem rex illud epticoptut» Hilbarto , ?wia Hiidninm a fe dejcivt , cui print ip/um concederet [dedit. Hermannui vero arcbiepifeopm Hldumum ibi toiicopun», eli-gente e'ero ec populo , favente necnon Gifleberto, eutm plurio»! Ltlbarienjej principe)» relicto Carolo regt dtlegerant , ordinavit. Caralm vero reverfii ed Je Lotbarienfibnt & tp[p Giilebert» , Ricbario abbati , non Hilduino . ipium epifeopetuea conjentitbnt :* & an. occccxxiu Kicbarim , qui Romeo» profeSnt feeret propter epiftopium Tungrenfe , reverjut e,t «rdinetui ejoennt papa epifeopui , IPldumo ab ip[o papa* txcotnmunictlo , gu: ttie* il-to alierat.*

EPISTOLA HERIMANNI
AKCH1EPISCCM CoLONIENSiS
ad Riiharium abbatem.

Mittit ci literas Joann's papx, quibus Romam una venire jubebantur.

Magnifiée vetttranda omniqttt diltiiinii afftttu veraciter coltttdo Ricbero ' abbati, Htritnannttt fan- ' fla Cobntfnfii ecclefia ftrotnt Cbrifii fa*ului, prefem dj permanent vale in Cbrtfie.*

SAndimoniam veftram, ut fxpe folemus, etiam nunc denuo pullulamus, quo noftrx fenedu-B ns imbecillitati imprxfentiaium incumbenti, pia intentione memores, orationum vellrarum remedia, quibus plus omnibus indigemus, impendere non dedignemmi: nihilominus ambigentes, quin idipium pio virium fufficientia pro beatitudine veftra die noiluque agere minime cedemus. Ceterum intimetur alme reverentiae veftrx, his nos diebus epiflolam ex domino papa Joanne tranfmiilam accepi fle: qux quid contineat, fine permutatione liters vel fyllabx, in hoc exemplari liquido perfpicere licebit.

EPISTOLA JOANNIS PAPÆX.
AD HeKIMANNUM AXCHIEPISCOPOM
Colonienfem.

Jubet nt Romam veniat una cum Hilduino & Richario, qui dc Tungrcctfi epifeopatu contendebant .

Jeannet epifeepnt fervnt ferveram Dti reverentiffimi & janfliffimo tenfratri noftra Herimanno fan-Colomtnfit ecclefia arcb:epifcopo.

GUm fimus dominice plebis fuperna miseratione redores , Üudiofius nos convenit Dei presidium pro fubditorum fxpe cogitare falute, ne fruftratis, quod abfit, animabus antiqui hoflisinfidiis, ante omnium paflorem diftridam cogamur folvere rationem: quia ideo fidelis fèrvus fle prudens Domini fuper familia coofiitutus efle dignofeitur, ut congruo tempore det illis frudum. Congruo tempore facerdoies propofni Deo frudum dant, cum pro falute omnium fibi fubditorum , quod opportunum eft offerunt. Et quia veftra fraternitas fententiam apoftoli reprobavit operando , qui monet nullo modo alicui leviter manus imponere, cum Hilduvinum, canonicis fibi obviantibus regulis , abfque clericorum eledione, fic laicorum acclamatione, Gisleberti metu, epifcopalt infula decorare non denegatiis, oum prifea confuetudo.vigeat, qualiter nullus alicui clerico epifeopatum conferte debeat , nifi rex, cui divinitus fceptra collata funt. Quo vero ordine Gislebertus hoc quod illi conceffnm non eft agere non metuit, E, M arbitror, quia illicite prxfumpfit , rationabiliter imbecille permanebit. Tamen quia Richerus, ut Q|ro|j reoj$ teftimonium perhibet, atque noftri diledi filii Berengarii gloriofiftimi Imperatoris litetx teftantur, primitus a .clero eledus, & a populo expetitus eft : cur donum fandi Spiritus , quafi temporale commodum, cui non licuit imponere non diftulifti, omnino miramur, cum fcriptum fit: *InitUigtni gubernacula poffidtbtt.* In veteri etiam teftamento divina lege fancitum eft , ut facerdotes de facrificio Domini peduiculum fumant. Non equidem ob aliud, nifi ut facrificio difcanr, quid de fcmetipfis ipfi fuo conditori debeant

beant immolare . Et cum nofmctipfos Deo offerre fedulo debeamus , cur alios errantes fequi non contemnimus? cum ieriptum fit: *Si fepara. verte ptetiefnm* 4 ©i/i, *ftefi et* «mn«i *erit.* Igitur quia magis hominis quam Dei formidine metui* ftis, quod inutiliter geftumeft, noftra imbuti ad* monitione, ut citius emendare deleftemini omnino monemus. Valde namque admirari non diftulimus, cur contra rationem abfque regis juffione agere perteotaftis: cum vobis terrtinifcentibus hoc nullo modo efle debeat ; ut abfque regali praeceptione in qualibet parochia epifeopus fit coDîecratus. Tamen mediante Oâobrio ad li* mina apoftolorum cum Hilduvino & Ricbero venire fatagite, ut ante prasfentiam noftri noftrorumque epifeoporum coadunati, quid ex hoc ca* nooica jubeat auftoritas explicare non denegeturi Et fi forfitan pro paganorum metu tunc venire non valetis, in Kalendis Aprilis, omni occafione poftpofita, ad dos quantocius, ficut taperius ftatutum eft, pervenite. Et tunc omni errore radicitus extirpato, qui dignus inventus fuerit, per oftium ingrediatur in ovile ovium, dt non aliunde, ne fur aeftimetur. Quia nos Caroli regis decus nullo modo auferre volumus, fed pro vigore atque dileâioue, vel confanguinitate noftri dile£t filii Berengarii gloriofimmi Imperatoris, ut prior aotecefforum fuorum regum mos fuit, cum ita illibatam atque inconcuflam dominationem obtinere ddeâamur : & ficut priores fuos antecefto-res, noftrorum aotecefforum auâoritate, epileo-Km per unamquamque parochiam ordinare prosiliter ftatutum eft, ita ut Carolus rex faciat confirmando jubemus. Tamen ufque ad illud temporis, Gcut fuperius ftatutum eft, Leogis epifeopatus in veftra maneat potcftate : itaut Hilduvinus illic aliquod faccrdotale minifterium nullo modo audeat exhibere.

-**- *HeritOAnnne,*

His apoftolicis Romam vocati prcceptis, ejufdem domini paper fanâorumque canonum auâoritate, eo vos prsfcripto incvitabiliter invitamus tempore . Valere veftram optamus almitatem , femper memores veftri memoris.

Nota Jacobi Siamonoi S. J.

Hicbere aMati.) Abbas erat Prumieniu monafterii : Gislcbertus vero, quem Lotharienfes ducem (ibi adlciveraot, ut diAum eft, comes dcCapremorte dicitur a nonnullis.

EPISTOLA II. JOANNIS PAPÆ X. AO CaROLUM 111. SSGIMj

Significat fe ad Herimannum fcripfifTe, nt cum Hilduvino & Richario Romam veniat; Hubertum etiam ob eeclefiae Romeo* depredatiooem excommunicaffe.

Jsanaas *epifaftet fervat ferveram Dei, dileff^ fili»* 1 Car·/· *gleriefe regi.*

CUm fiucera in vobis caritas, atque peffefla mantaetudo clarefcat, quia divina difpenfatione hoc agitur, conditori noftro Deo immenfas gratiarum aâiones referimus. Unde hortantes veftram filiationem monemus, ut femper loliciti manentes, (ubditos quoque vobis commiffos per abrupta diutius ire non permittatis. Quia io hoc veftri regni fceptra fublimia manent, cum Spiritus fanAi difpenfatione quod inutiliter gcftum eft emendare non negligitis. Nofter namque dileâus filius Bcrcngarius gloriofiffimus imperator apoftolatui noftro litcras cx Richero a vobis eieâo in Leodio, atque a cunAo clero & populo, trarrfmifit : & qualiter Gislcbertus veftcr infidelis Hilduvinunî illic confecrare prreipiendo non formidavit. Nos vero, prece dtkdi filii noftri moti , Herimanno archiepifcopo noftri apoftulatus apices tranfmittere ftuduimus, quatenus mediante Oâobrio çum illis pariter junâus ad limina apoftolorum non differat venire : ut tunc probabilibus documentis canonice, qui dignus eft, approbetur; qui vero dignus efte contemplatur, tunc reprobatus appareat. Ufque ad illud vero tempus, ut Hilduvinus in tapradifta ecdefia, qu« Legia dicitur j aliquod regimen detinere, & lacerdotale officium exhibere non audeat, commonendo praecipimus . Tamen quia dikftio noftri filii in vobis abundanter emanat : dignum eft finceritas atque confanguinitas veftra ut in illo promptius appareat; & itafidiifimus ex veftra dileâione permaneat, quatenus ex illius adminiculo in pratfenti cognofcstis. De hoc vero quod Gislcbertus contra veftra fceptra inutiliter geflh , valde doluimus: eo quod prifea contactudo, & regni nobilitas ceofuit, ut nullus epifeopum ordinare dcbuiffet abfque regis juftiooe. Ec quia Herimannus archieptfeopus, magis hominis nuam Dei formidinem metuens, Gislebcrti juiïione Hilduvinum confecrare noudiftulic, hac pro ratione fententiam vocationis illi tranfmifimus, ut mediante Oâobrio, & fi pro metu paganorum venire tunc nequeant, in Kalendis Aprilis, nmni remota occafione, tunc nullo modo cum Hilduvino & Richero venire differat. Quia tunc inibi conjunâi, ex decore veftri regni tabtiliter rolloqucntes, ita radicitus hoc quod vobis *per Gtslebertum* contingit extirpate non denegabimus , ut poftmodum Dec ipfe, qui auâor iniquitatis contra veftra fceptra geffit, nec alius aliquis audeat aliquam lcfionem vcftro in regno inferre. Illud etiam veftrr filiationi innotefeimus, qualiter nos *junâi* cum Bercagario gloriofiffimo imperatore dileâo filio noftro, ad Hubcrtum, ut depr^ationesat. que incendia , quae in fanâa Romana ecdefia committere non formidavit, emendare ftuduiffet, admonendo roifimus: qui renitens, atque fuperba voce hoc contradicens, emendare noluit. Nos autem, fecundum noftri minifterii effeâum, illum tab excommunicatione mifimus , cumque anathematis vinculo allegavimus cum omnibus fuis fequacibus· Unde vellras celfitudini hoc patefacimus, ut nullus veftri regni illum fequatur, vel ei adjutorium impendat, quia non folummodo qui cum fequuntur alligavimus, fed etiam qui ei adjutorium impendere ddeâamur.

III. AD EPISCOPOS NARBONENSIS rBIMA,

Agii metropolitan! ordinationem confirmat: Geraldum pervaforem damnat: Agio pallium mittit.

Joannet epifceptte, fervett ferverum Dei, AvgtaaW· *Brfrrretfi, Arenate» Telafeqfi, Aiculfo Elnet\Ji , Gimara Carcaffenfi, VVt^ene Gerttndenfi, Gérard» Agatleenfi , Tendance Latevettfi , Heeeierte Netnanftnfi' item Tenderice Barchtneneufi* , Grssgia *Aafeeeet^fi , Attdeipbe Orgeletaneufi , Eetlffiartttn Chrifte rrvereediffumj ac fanSleffonu epifeeptt.*

SAnâitatis veftras tireras de metropolitano Agio fufeipientes , huic infidîas & fraudes Geraldi

nequiffimi ei illata» agoofcentes, raide dalaimua, A & quad noftro corpore fuicipientes defecimus . Unde veftrc fanâitati notum effe volumus, quia prsrfatus Geraldus falfidicus , ad hanc ianftim Romanam atque apoftolicam ecdefiam, cui sudore Deo defervio, vemens, a nobis quafi innocens, furnpere voluit epifcopatum, cui nos, licet ejus iniquitatis verfutiam plenius non agnofcentes, commodare fine canonica cenfura noluimus. Ipie vero, ut multorum veridica relatione comperimur, nefcio quas falfas epiflolas per furreptionem, quafi ex noflro nomine vobis perferens , epifcopatum Narbonenfem hac occafione armata manu depredatur , venerabilis Agius ejus / infidus captus, venire ad fandam fedem apoftolicam differtur, dc alia quamplurima de illo, antequam per veûras literal, cognovimus audientea. Quapropter vobis per Eyminum archiepifcopum , * noftra» apoftolicas Lueras mifimus , ut ipfum frpe nominatum Geraldum per omnia fai-fidicum renentes, inter epifcopos non haberetis . Nune, quia malitiam, iniquitatem, atque fraude», a veftra fraternitate pleniter agaovimus : volumus, atque apoftolica audoritate mandamus , ut, ficut jam vobis fcripfimus, At facri canones reflantur, eum inter epifcopos non habearis: quippe nec a clericis, vel populo *Ut expetitus, nec a vobis* ftus comprovincialibus more folito ordinatus. Privilegium, pallium, ufum pallii, veftro metropolitano Agio , ut veftra petivi: diledio, mifimusquia nulli eccleGe hoc quod illi jufte competit , denegamus . Optamus vos in Chrifto 'nunc & femper bene valere.

O». VI. llch'cptlta->Mt 14.

CONSTITUTIONES EX CONCILIO

GAlteKI AKchiер. Sbnonensis.

I.

STatuimus, ut abbates , & priores conventuaks, qui nec venerint*, nec fe eatufaverinr, ptxtendendo canonicum impedimentum, per odo dies ab ingreflu ecclefix fufpendantur, & pcena , quantum ad hoc conciliis flatuta eft, fubcomminatione majoris poenx, fi aliis annis fupra his culpabiles inveniantur. *

II.

Propter fcaodala gravia qux ex monialium converfatione proveniunt , ftatuimus de monialibus nigris, ne * ahquem difpofitum recipiant in domibus fuis ab aliquibus perfonis , nifi de licentia epifeopi fui; maxime arcas clericorum, vel laicorum , cuftodiz caula minime permittant apud fe deponi.

HI.

Item communiter omnes in refedorio comedant, & in dormitorio dormiant, nifi ex caufa jufla , & neceflaria, de licentia ipeciali abbaulix abler fieri permittatur.

IV.

Item *camerx* monialium omnes deftruantur , nili aliqua qua· in iufcepnone epifeopi neceflario retineatur , vel ad infirmariam faciendam, vel alia de caufa, quar epifeopo jufta ÔC ncceftaria videatur.

V.

Item quod moniales nullatenus exire permittantur, vel extra pemodare, nifi ex magna caufa , Ac raro: & abbattflis injungatur, ne aliter egredi permittantur: Ac fi aliquando abbatiffa ex caufa jufta alicui permittat, eidem injungat quod fine mora revertatur.

VI.

Oftia fufoefta Ac fuperftua obftruantur. Circa hoc autem epifeopi diligentiam adhibeant Ac curam per le & per miniiiros fuos ; Ac vitas &converfationes iplarum reftnngam : ut per eorum diligentiam fcandala, quas in ptsefenti de vita earum proveniunt, fopiantur.

VU.

Statuimus , ut omnes judices, tam ordinarii quam delegati, temperent fe & refrenent a generalibus excommunicationibus : nec in generali participantes excommunicent , nifi valde gravis Ac enormis exceftus contingat.

VM1.

Moneamur capitula frculariam perfonarum , maxime cathedralia, ut ipfi conveniant, ft ordinent, & tradent, quod in ecclefiis fuis die & node, per fe & per clericos ecclefiarum, divinum fervitium aflidue, competenter , fecundum numerum inftitutorum , & facultatem ecclefiarum celebretur, Ac circa fervitium divinum diligentiam Ac curam adhibeant efficacem , ita quod modus habendi fe inecclefia, tam in choro quam extra, evidenter & fufficicnter, ubi emendatione opus erit, emendetur infra annum.

IX.

Moneantur etiam canonici Ac clerici fcculates, quod ipfi, in habitu fuo Ac aliis, praecepta tradita in generali concilio fideliter & obedicuter obfervent.

X.

Statuimus ut in locis five prioratibus, ubiconventualis congregatio folet efle, fi facultates illius ecdefir fuppetant, conventus ibidem reftauretur.

XI.

Item quod in domibus five locis, ubi folebant e(Te prioratus, fi facultates locorum fufficient , monachi vel canonici regulares ad divinum fervitium ibidem celebrandum reducantur.

XII.

Monemus abbates Ac prioresconventuales, quod tot 1ervitores in abbatiis & prioratibus fibi fubditis inflituant, fi ad hoc fufficiam facultates locorum, quot ibi defervite folent: Ac ne penfionem five cenfum ab eifdem exigant , quem nou folent exigere ab antiquo, nifi forte alicui ex jufta caula ab epifeopo fuo permittatur.

XIII.

Statuimus quod clerici ribaldi, maxime qui vulgo dicuntur de familia Golir, per epifcopos , archidiaconos, officiales, & decanos Chriftianitatis, tonderi prscipiantur, vel etiam radi, ita quod eis nou remaneat tonfura clericalis: ita tamen quod fine periculo & fcandalo ita fiant.

XIV.

Item antiquum flatutum concilii provincialis rurfus renovantes praecipimus, qnod quaudo aliqua terra, propter delidum domini terre velballivorum, fuppofita fuit interdido, nullatenus relaxetur, donec ad arbitrium ft moderamen relaxantis, presbyteris parochialibus dc damnis ft de perditis interdidi occafione illatis plane fuerit fatûfadum, vrl de fatisfacieodo camum.

CON-

CONCILIUM CABILONENSE

Io Ecclefia S. Marcelli martyris, in (hburbb.

io nomine Domini & Salvatoris oofiri Ve Jsfu Chrifti refideret dominue Aufterius venerabilis archiepifcopus in fuburbio Cabilonea civitatis, in ecclefia B. Marcelli mdrtyris, cum archiepifcoporum ft epifcoporam collegio, videlicet cum Ardrado ejuidem urbis venerabili epifcopo, Geraldo Matifcooenfi, Eymioo Vefontionenfi archiepifcopo. Agio Narbonenfi archiepifcopo, Alifachar Bebcenfi epifeopo, Odilardo Maurienoenfi: anno videlicet dominicas incarnationis dccccxv. iodiftione m. ft nonnulla ibi pro juribus, de ftatn atque utilitate ecclefia casionicc definirent: quidam presbyter Bererius nomine, eorum adiit pnefentiam, proclamans quod Suidam presbyter Iro nomine quamdam villam ao&iniacum vocabulo ex paroecia S. Clementis, quam Bererius tenebat, contra jus ecclefiafticum nfurpaffet. Cujus querimoniam pontifices diligenti examinatione inquirentes decreverunt, ut jam di&a villa San&iniacus ad antiquitatem fnam, hoc eft ad matricem ecclefiam S. Clementis reverteretur, ficut per viam publicam qua ab Arari incipit, qua pergit ad Odevicam Fredegonis antequam perveniret in trtnfverium per viam quo ducit ad fontem Bidofti, node & banc teftimonii fcripturam nuam Reditoriam vocamus, fub hae ratiooe profati prasfules praeceperunt facere, at in pofterum ecclefia & Clementis nullam ex fua parochia fuftineret calumniam. Et ut firmius teneretur, propriis nominibus fubfirmaverunc.

Anfterius Lugdunenfis archiepifcopus fubfcripfit.

Eyminus Vefoncionenfis archiepifcopus fubfcripfit.

Agios Narbonenfis archiepifcopus fubferipfit.
Ardradus CabilonenGs epifcopus fubferipfit.
Gerardus Maiifconenfis epifcopus fubferipfit.
Alifachar Belicenfis epifcopus fobfcriofi.
Odilardus Mauriennenfis epifcopus fubfcripfi.

/■ ««des· ^vede, arS rrrarav &vrg«adrcnr«w *feriptere/ nerrent, Kect/lfa cerne/ Meltfctnenfi/, tum rei ctclefid illini pervefiffet*, rafea/rtn, ai parerer, exeMtavaarrariawr avrta, af/aAs *rtfliietre* esaAas *eft.*

anno CHRISTI ·■ Ch- V»·. *** M

anno CHRBTI

CONCILIUM altheimense

Anno Chrifti dccccxvi. celebratum.

DK *Ctncilie epttd Altbtim, fe» AJtbtim Her-Cntennai Ceetre3»t ed en. 916.* (Jugarii item egrefli inter alia mala totam pene Alamanniam igne ft gladio miferabiliter vaftant. Ipfo anoo apud Altheim Synodos habita. *Memereter etiem ei Avenir·· lib.* 4. *AnneL Bejernm, ubi eet:* Anno ab orbe fervato *916.* indi&ione iv. xi. Kal. Oftob. Regni Conradi piiflimi ft Chriftianifluni regis quinto Concilium Sacerdotum frequens apud Aithaim io pago Rheti* cogitur ab Ottoncnfi Epifeopo, Legato Joannis A. Pont. Max. *Sed let·* Ottooenfi ZegeadaMt Ortanenfi, fv« *ttrbt c/l ia ere merit Adrietiti* rw *Apretie citeriori p^fite, etiem bUie* Ortona *eppellete. Hejeu Ceecitii, D cejet eenlle menti· in eelitiene Centilitre»» Lebbeene, feperfeent verte cepitnle e Bereberie, tP Iv·-ne relete. Ejet eteemfier MS. videret Sererieu,* f«u *lib.* 4. *Amts· Megeett. in Herigere Arcbiepifc. eit, eum Ctntiliem tndixiffe Alteneibvii eiqne edfniffi Pentifitiene htgetnnt Petre» Ortenfem Epifcepenr tu. 906.* 11. *KelentL Odbtb. Cenrendi letpereterit eten· Sed e»m ne/et Cnrednt ee enet Kjtn eet Impereter,* vefar *Hertgenu Artbiepifeepnt effit, rt&e effereit, in temperi/ netetiene neendem eliqtted ineffe. feriet Cenene/ in ee ce»·Jit·/ ttlegi e» vertit titelir Btarcberdt & /veni/, ttfdem fervetit nnmeri/,* fwi «p«d Mtraavyw *rtpertentnr. Pirbe Berrberdt etpete enitqnierit propene. Hec Centilii*

PRÆFATIO.

T> Egit Conradi piiflimi & Cbriflianiflimi Regis Xv anno qninto, congregata eft fanfta generalis Synodus apud Altheim in pago Rbcetia, prefente videlicet domini Joannis Papa Apocrifario fanfta Ortenfis Ecclefia (*epnd ivnene perperem legitur* fanfta Oftienfis Ecclefia) venerabili epifcopo. Hoc quatenus (*/ve perpere» betet* aliquo modo) diabolica femina in noftris partibus exorta extirpare, & nefandiflimas machinationes quorumdam perferiorum hominum fedare eliminando purgare deberet. Tranfafto igitur triduano jejunio, ft facris Litaniis more to celebratis, convenimus in Ecclefia S. Joannis Baptifta, & mcefti comedimus. Tum demam prafiitus S. Petri, ft domini Joannis Papa Miflus, proferens chartam apofloiicis literis inferiptam, qua monebamur (*/ve mele bebet,* commovebamur) arguebamur, ft inftruebamur de omnibus ad veram religionem Chrifliana fidei pertinentibus. Qua omnia (ut juftum ft dignum erat) humiliter accepimus, diligenter traftavimus, & devoto afteftn omnimodo amplefteBsmur. Ergo Evangelicam praeceptionem ft inftitutionem faluberrimam lachrymabili voce protulimus, qua arguebantur Pharifai ft Scriba: Mradafr, inquit, *prie/ ^n» inlet fetet*, ft item: £jxe *prtmnm trebe» de tcelt te·:* ac propheti- cum

t Coixilium iftud mutilum edidit Petrus de la Lande, & ex eo Lahbeus. Noe integrum hie damns *at eovo* Anecdoftoram Tbefauro PP. Martene ft Durand tom. sv. p. 71.

ANNO CBRUT1

•cum illud : Kaina pepuit Sacerbatet mali. Per-pendentes, fit tes, fit in medium [xemtenti- finite digno fruâu ad terram no» projicientes, deflevimus negli-f;cntias innumerabiles, & pece»ta noftra grsvif-ima. Deinde hortatu domini Petri contra nofmetipfos & vitia irati, adjuvante primo fando Spiritu, & miferante, capitula infra notata ad correptionem tam noflram, quam Chriftiani populi ftatuendo collegimus. *Bnrcbtr. hb.* u. *cap.* 68. *& /ve part.* 14. *cap.* 116. *uterqne ex Conctl. apud Altbeim.*

CAPITULA.

V.

De co β quit cum uxore alteriut vivente fornicetur fuerit,

Illud vero communi decreto fecundum Canonum inftituta definimus, & praejudicamus, ut fi quis cum uxore alterius, vivente eo, fornicatus fuerit, moriente marito Synodali judicio aditus, eiclaudatur illicitus; ne ulterius ei conjungatur matrimonio quam prius polluit adulterio. Nolumus enim, nec Chriftianae religioni convenit, ut ullus ducat in conjugium, quam prius polluit per adulterium. JJar-*tber. lib.* 9. *cap.* 74. è /w *per.* S. *cap.* ait. *uicrqut ex cap,* 5. *Concilii apud ^dlebcim.*

VI.

De Epifcopit, fui fibi fubjefiot feducunt communicantet cum excommunieetit.

Scimus facra auôkoritate fcriptum, qui excommunicato communicaverit, excommunicetur. In hoc nos fatemur Epifeopi, & presbyteri, & clerici poenaliter peccaffe t quod impofterum Deo auxiliante & emendare, & evitare cupimus & praecipimus. *Burcbard. lib. 11. cep. 69. & Ivo pert.* 11. *cap.'1 if. uterque ex cep. 6. Concilii apud •dltbcim,*

VII.

De cadcm re.

Placuit fanâx Synodo, hunc errorem qnafi impium ab Ecclefia amovere: quia animarum curam a Domino accepimus, non pecuniarum. Inde & redditurі fumus Domino rationem, & accepturi propter fuam mifericordiam aeternam retributionem, ve! juftam damnationem. *Burcbard. ibid. tap.* 70. *éf Ivo ibid. cep.* xi 8. *uterque ex cap.* 7. *ejufdem Concilii.*

VIII.

De Epifcopit, ut non fin» melum exemplum populo,

Bonum exemplum populis fe ipfos Epifeopi vel Sacerdotes debent prxbere, & offendere non fotum diâis, verum & faâis. Propter hoc enim ftatuimus, minime unquam impofterum contra facra ftatuta aliquo modo communicemus excommunicatis, & dijudicemus *(In Ivone perperam legitur*, dijudicamus) nofmetipfos, quatenus in futuro non judicemur a Domino. Sequi cupimus diâa & ftatuta S. Gregoril Papae, & pernitendam dignam agere voluimus fecrete in Monafterio, quia publice nequimus *(non* nequivimus, *ut male* apud Ironem). io futuroque preciiâa omnibus modis Deo propitio vitare volumus. Eatndemque legem ftatuentes, Presbyteris, Diaconibus, & omni Clero, fi de gradu deponi noluerint, ut fideliter obfervent, & altis fervare praedicent. *Burcbard. ibid, cap,* 71. fir *Ivo ibid, cap,* tty. M-*terque ex cap.* 8. *ejufdem Concilii.*

IX.

De corregione Epifeoporum, qui cum excommunieatit communicaverunt.

Auâoritate Apoftolica firmamus diâa, fic praecepta fandorum canonum, & interdicimus, quandiu quis excommunicatus fit, uc nullus noftrorum Epifeoporum ei audeat communicare, vel cum eo in Ecclefia orare. Et laici, qui fecuti funt dos, ut dicunt, errando, & fequendo nos modo, nos aut nofmetipfos *(Ivo bebet* nos autem nofmetipfos) per poenitentiam macerantes corrigendo, fic viam eis vite praedicantes, & aperientes ! ut refipifeant a diaboli laqueis, a quibus per noftra mala exempla capti tenentur, fic ad veram matrem Ecclefiam per poenitentiam revertantur. *Burcberdur ibid. cap.* 7». d* *Ivo ibid. cap.* X30. *uterfut ex cap.* 9. *ejufdem Concilii.*

X.

De Epifeopo inculpato, qui ad Synodum vocetut venire contempfcrat,

Richuvinum Epifcopum, qui contra fanâorum Canonum fanâiones Araxburgeofem Ecclefiam invafit, quem ad fanâam Synodum per literas noftras invitavimus, fic venire contemnens, nec Vicarium fuum tnifit, auâoritate fanâi Petri, ego Joannes Vicarius Apoftolici, ex prxeepeo fanâx przfentis Synodi injungendo vocamus iterum, fic praecipimus, quatenus ad Concilium, id eft Mai Moguntiz indiâum a Metropolitano Epifeopo fuo ad prefentiam venerabilis Herigeri Arcbiepifeopi, fic confratrum fuorum veniat, fux inobedientic fic perverfitatis ibidem juftam rationem redditurus. Sin autem negligenter fit hoc agere parvipenderic, abftineat fe a proprio gradu, donec Romam veniens, coram domino Papa, fie fanâa Ecclefia reddat rationem. *Burcbard. lib. t. cap.* lia. *ex cop.* IO. *betjtu Synodi.*

XL

De Epifcopit ed Synodum vocati/, é venire, 4* Mifot fuos mittere dedignantibut.*

Placuit fanâæ Synodo Epifcopos, qui vocati de Saxonia ad fanâum Concilium non venerunt, nec fecundum canones faeros

RW.

n CTtt* A·1Mo· foot vel Vicarios direxerant, euiurn-I u—increpatione objurgare , & pro culpa iuobedientic increpare. Unde iterum eos fraterna cbaritate ad condidum Con'cilium invitamus , dc vocamus . Quod fi dc boc » quod non optamus , pro nihilo duxerint, dc venire noluerint, juftamque rationem inobodientix fuac reddere detredaverint, Apoftolica audoritate interdicit eis Petrus fandi Petri dc Papc Miffus, una cum fanda Synodo, Millas celebrare quoufque Romam veniant, & coram Papa, dc fanda Ecclefia dignam reddiderint rationem. Berrfcsrd. *hb.* i.cep. 5*. eat cep. io. (<) r/w/dea· Jjmed/, *fed lcte cap,* IO. *viàntT ItpnàM cap.* s 1. uVœuràurr cwe *utrittffttc capitali aticiiiii ,* wrraavfM *i» bec Ctutili»* csadiratM.

XXVII.

Dc C/crich, fui fngeriat Ecclefiat faat, dr de *[crut fai deariaet prapriu fagtriat.*

Sandns Gregorius dicit : Clericum fugientem ab Ecclefia fua , vel fervum fugientem dominum proprium , & nolentem reverti, judicamus communione privari, quoadufque ad propriam Ecclefiam, vel ad dominum fanm redeat. Et item: Clericum fugitivum fuo Epifcopo vel do* mino fuo decernimus Apoftolica fententia reftitui, vel excommunicari una cum illis, qui ei communicaverint. Bmtierd. *lib.* rf. «p. 78. *at cap. 17. cjttfiinc Ceacilii.*

XXVIII.

De Clericis , tW a daatinis fait liberi fafbi Derate Spaedi aes /atiffnt, ia naaeere iaepieraae bafmt tbenatar , eetnefpt etraae feneteaeae dtfagenat .

Nullus Clericus ad gradum Presbyterii *rmwoKM ,* a>fi üt fenptum ■ «■»-n<ba> babetar. Si enim propter Dei diledionem qui de fervis fuis quemquam elegerit , dc docuerit literas , dc libertati condonaverit, & per interceffionem erga Epifcopum presbyterum efiècerit, dr fe- Ch”»t i eundum Apoftolos vidum & veftitnm ei donaverit i ille entem poftea ia fnperbiam elatus Millam dominis fuis & canonicas horas obfervare dc pfallete renuerit, & cis jufte obedire, dicens le liberum effe, noluerit, & quafi libere cujus vult homo fiat, hoc fanda Synodus anathematizat, & illum a fanda communione arceri judicat donec refipifeat , & domino fuo obediat fecundum canonica precepts. Sia autem obftinaco animo dc hoc contempferit, accnletur apud Epifcopum, qui eum ordinavit, & degradetur: & fiat fervas illius idem domini fui ficut natus foerar. Quifquis vero talem fecum habuerit, poftea quam rem praedidam illius audierit, & domino fuo reddiderit , vel a te projecerit, five Epifeopus , five Comes , five Clericus, five Laicus, anathematis illius focietate nodatus , poenam cxcommunicationis luet. Barcierd»/ /4. a. cap. 2 J4. eat *cap.* 38, *Ceacilii apad ^dltbeiae babiti , «rf iaterfuiffe Conradaae regeae dicit ,* fated é* ta *lecit fapra dttiii trita iterat.*

Avntitu citatas triiit, ts fee *Ceacilte decreta» faiffe , at ftùfyait Mgi JUcat* w« *fervarit , aat nkllvt nutu faerit ,* «atcMMwnucaOrr . *Ad bat lnktgmta,* ^aaadafaidcat *caae feciit vita regit ,* deanai */ai, iajtiiatas fatrit, a cltfibar* Ari* *pablipa arateraatfae exertua faDttae effe, atfee ia ateabHerie fcelai expiaret. Decipe Ercbingeraat , Bercbieldxat, Bxrckbardaat, Anelpiea , pad CeatiSaae tuad ta teefluu Matta tf Nertca teainr stM-v b O». gaaoHgaat lacatart ef^ae ia iafericri Bavaria.*

48» 48» 48» 48» 48» 48» 48» 48» 48» 48» 48» 48» 48»

CONCILIA ALTHEIMENSIA DUO

la caafa difetplica reforataada,

.Aliad cerata Jcanae efifeepe, alteraae ceraat Petre Hertaae ilideat epifttpe A. S. legatu,

Anno 916. celebrata,

Altheiaenfe unicam Labbcus an- 7-^ 00 P,β· eoUocat. eidemque tribuit canones illos omnes , quos Bnrcbardus , & Iro fparfim fob nomine concilii AhheimeoGs dederunt. Veram non unicum quidem , fed duplex conciliam Altheimenfe omnino diftiagModum eft , quod duplici hoc argumento demoallro. Coacilio Altbeitnenfi unicum adfiüfie Apoftolica ledis legatum ex eo confiât, quod in canonibus illis quos Legatus Apoftolicns fuo nomine iaocit, ut eft ia canone inter colle&os a Labbeo X. & XI. unicus tantummodo Legatus fe prodat; nec fane nifi unius Legati meminit Serarius, qui concilii hojus afta in MS. leeUle fe perhibet· Cum igitur in eaaene apud Labbcum X. Joannes quidam Pfceràu» «pdfetirmo fe pfodat, fit io canone XL ■*<·/ X. *Petri & papa, Petreua it* nomi. net, re&a iode confecutiooe deducimus, duos Tftos canones ad concilia duo plane inter fe diverfa pertinere.

Venetos Labbei editor errorem, Pagio indicante, animadvertens, duo cum eodem viro do- 0101-

(«) In Codice Lnceufi refit efl Op. si.

Biffirao Altheimenfia concilia diftinguit ; fed in
-eo erret, quod canones illae ex Burchardo dc
culari *TOe* - Labbeo colleâos, dt in unum idemque concilium anni pia. cougcftos , eidem omnes concilio attribuat ; eam reipfa alii ad aliud pertineant x quamvis non fatis diftingui poffit quinam prias concilium , qui vero pofterius refptciaot. Porro Altheimenfi primo Cooradus Germanic rex interfuit, ut io adnotatioae quadam marginali ad caoonem concilii Altbeimcnfis Burchardut lib. 1. cap. 227. animadvertit ; qui fane rex cum anno 918. obierit, profefto liquet pries iftud concilium in annum 915. non inepte ab Hermaneo Contrado in chronico referri. Cum vero eadem fynodus haberetur, Mogumioam cathedram tenebat Herigerus, ut ex canone X. inter colleBos a Labbeo conflat. Porro epifeopus ifte anno 922. vivebat adhuc, ut ex prefatione concilii ad Confluentiam conflat, fucceiToremque habuit Hildebertum, qui cum Îubfcriptus legatur canoni concilii Akbeimenfis, quem Venetus Labbei editor concilio Altheimeofi poflremo reûe affignat ; ex eo intelligimus alterum hoc concilium anno 922. pofterius haberi oportere. Hoc ipfum decretum concilii Altheimenfis cum altero adjan-&o canone, nondum edito ex MS. codice Farfenfi Mabillonius io annalibus tom. III. appendicis num. XLVHI. Vulgavit , ex quo huc fecundum transfero ; primum enim excuffiim in editione Veneto Labbeana habetor.

Hzc olim de concilio Altheimenfi duplici com. mentabar ; nunc vero pofterioribus curis paraitpomena quedam addenda fuppetuat. Utriufque concilii canones ex uno Burchardo notos cum editis aliorum conciliorum & Burchardtano MS. codice Luceufi conferens bare elicui. Qui prior eft in editis canon Ahbeimenfis, quemque Burcbsrdus ut quintum ejuidem concilii laudat , ipfe eft ad vertam canon LI. concilii Triburienlis anni 895. Quo autem loco legunt edita in utroque concilio: *Si fait* rea» «stare *alttriat viveait* «e *ftraicaitu fatrit·*, codex Lucenfis pro ovoea/v es, fert *matait* s»; quanquam editam ieBionem alteri praeferendam ceofeo. Caput XXX11I. in editis, quod Burchardus lib. 2. cap. 234. (ut efl in edito Burcbardi, cum in MS. fit cap. 230.) fignat «p. XXXF/Z/. fert : d* *fttaaiam aftftltlt vtOaat O vtfiitam ri itamttrit* , quae verba in meo Codice défunt; illud Jtferv, in excufis; emendat idem codex *farf Mtr*. Illud ds-MiM *fao rMitrit* ; apte corrige ex MS. drew-ne /ee wu rvdfidrrfe. Caput quod in editis eft XXVII. io codice eft Xa VI. Caput X. vulgaturn habens A.riemsem Arqcfergea/m, optime emendat codex Lucenfis RirbsumM· *Salttiirrtta·* /«. lo prrf.rioo. ubi letum «liu ;
/..fl. *«dtfit «*■ d«a αοπκη .poerifiarii, quod codex oofter effert fupplens *Pttri.*

A ibidem psta mtgflr eeutsduœs, ce, metre rea/rdireret pro paresreui /noB· ,'lege ut ia codica digaes ÆaAn. In cap. XXXVII. (ur eft io codice) AlthcimcoGs II. quod Burchardus lib. I. capi >37. {ita fignat codex meus) repnafeatat, noose· JUferti TWvsrr^r «cÀMpi/bspt, quod patet ia editis, nofter fiipprimit ; Ada/gsrdss FesdfoeqAr» eft ia noftro Atw/nsrdar *Fartlttafit ;* J^cAivwmu eft XqgecvMs *Argnitr^fit ;* A·oμμMκτ Mr asvardtx^ eft AsomMbs ^'"*9

Admonendi font pariter ftudiofi leftores, cano» nem Altheimenfaû? quem daturum me faverint B adnotavi ex Mabillonio, quj ex MS. codice Farfenfi primam fe deprompiilTe rebattu ; eumdem pariter extare spud Burcbardum lib. I. cap. 231. codkia raei acceptum ex cap. XXXVI. ejuldem coucilii ; quare ilium bue transferam, (quod in édifia Labbci deGt) ex editione Mabillonii cum Burchardianis mei codicil variantibus . Sed & praeter bunc canonem, alium ex eodem Burcbardo addo, qui colleâores, canones Concilii hujus ex Burchardo deferibentea, fugit.

C A N O N B S.

XVI.

Statuimus propter Domini dile&ionem & proximi , & fidelium honorem , & praecipue ob mulca fcandala «tricanda & funditus extirpanda, & perturbationes , quae noviter exortae funt & oriuntur ; necnon ut omnes fciant nos epifeopos tales divina mifericordia nequaquam fuifle, quales dicimur , exemplum S. Leonis papae , · ♦vu.am. qui fuper quatuor evaugelia jurans co-*JÜÆ* ram populo fe purgavit, fequi & imita-D ri ; falva tamen auctoritate canonica»

XXVI.

Statutum eft, & rationabiliter fecundum SS. Patres a fynodo eft confirmatum ut * monachus, quem canonica ele&io a * y jugo regulae monadicae profeffionis abiol-*vit, &* facra ordinatio de monacho epicopum facit, velue legitimus heres P*·^/*4'** ternam fibi hereditatem poftea jure vendicandi poteftatem habeat; fed quidquid acquifierat, vel habere vifna fuerat, mo-E nafterio relinquat, & arbitrio abbatis fui, qUj fuerat fecundum regulam S. Benedipoftquam enim epifeopna ordinatur» *d *l?™>,‹lu? * titulator, fecundum fando· canone· , qu® acquirere poterit, reftituac.

GP* SYNODUS CONSTANTINOPOLITANA

Prt ftkifautt Gratam tcclffiem fctadnlt tolltait.,

Conftantino, & Romano impp. anno Mundano VIM. CDXXVIIL lodiftione VIII.

t K A F AT I 0 COLLECTOKJS.

λ»· ···. T Eoncm Sapientem, qui, uxore tertia defitnâa, quartas nuptias conciliaverat, & nuptiarum illa-
lkl4- JLt rum benedi&ionem, invito licet Nicolao Myflico imperatoris, dc patriarcha, ab abo quopiam fibi dari curaverat, anathemati fubjecit idem Nicolaus, qui haud ita multo poft foium venere,

team-

C^aarotamqoe Buthyraium ia fedem fuam aflumaram ferre co*ta fait. Leone fuis fuofto, exaAo, Nicolaus quidem taoquam leg· MftSa^oii reftituitur ; fed m occafione ortum ammo chmstl ^Λι£·Mι ®®«d«· coaluerat. Doom tandem mm» Moodano tfqxB jWis umV» feddUsm F7ZZ. ait chmbi Léo Grammaticus ia Chronographis, dû dMaumu *tatiat fttitff a fiaaaaaa* was d raraniM , w **** *fiit Mtptftlitii tf derieu a Miniat* (aatriarcha) <F Aufero» *partHar* dftfetr jffewotu *anuria* ra MqfafirorM ndbwarifav. Operi canto conficiendo fyoodum couvcoiffr certa aaihi (rawer fentea-' tia fedit; nec vana oainatmn me docet magaa illa Niconb collefiio, quam in CoisUuMtMi bibliotheca codice MS. oflrodit P. Montfancoa» defcnbitque in commentario ejutfan btHiodwcw par. 1. peg. ita. flatat ia illa excerptum qnoddaoi decreti pro ea unione componenda fenciti fub hoc titulo 1W*« W« «·< ·« M *Syuatu unauit fMa fah Caufiaatiua , tf Hanan tft.* Decretum iflnd fynodi ex Jure Graco Romano a Lcuoclario edito Latine es Groco redditum, exhibet Baraoius ad an. pat. num. IV. & V. ego vero ex eodem Jure Grace dt Latine hic reprafeatandum duxi, fupptens Labbei defeâum, qui ea forte de caufa quod decretam illud ia fynodo editum fuifle non legerit, ideo ia colkâionem foam omittendutn ceafoit. Qpanquam ecamfi oem alibi de fynodo edoâur, id tamen praftar» debuerat exemplo & auAeriute magni Baronii, qui flt fynodum tunc convenifle arbitratus eft, dc decretum, tanquam ex fynodo datum, recitavit. Synodi etiam unionis meminit, ejufque hifloriam attingit AnaftaGu» Cufarienfis in Palnflioa epifcopus in lucubratione de jejunio Deipara, (ideft, quod a Gracia ante feftum aflumptionis, ico, ut illi nuncupant, dormitionis B. M. V. fervebatur) ita enim ille in eo opere a CotcJerio in monument ecdefia groca tom. II. vulgato peg. 43$.

4«ed *fi fait faafierit uUaan tf ftuuha, tf a fua Sjtâitt nuirait ttltlrtlt fit, uiitt a ttiu. Mea ia* aqgtda, flSMcm, tuque m *civitate aaa a tuuitit, ntfat a vili fuadan, fed ia regn uràe, hn «fi Can fintiatpali, tf a rtlitiafa patriarcha, tf epifnpit, entrafue eulefia catta, ftr fiat arthadanffat inferatunt, Aanaaan fiam, tf Cnfiauttnen, ferpat relipnt relijpefet fafinttt, tf tagaitim frudittt vint* fi faifft auntt ia Sfiritu Sauta nugregati, «cclafian* ear *caufa diverfarun mtftiaran fiiffaat, Dei gratia uaieruat, ju ftfin efi, ut envenimer afptilatiaam anient acceperit.*

ΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΤ" ΠΟΡΦΥΡΟ-Α gÿtnirv.

Τννθκκ τη «wAa^vrnc J^vvÇmic, >ζ «Jn- » jis σχ, Vue ή ηϟηγημΐ* ni Ceetto «Wy Af'wn nwA/Wtu, qp svarç xcrrnp^ijnumfyt *Ta* UÎpM TM CMNWC.

unitu aUÙ ùyiut βκφ«ηΐ, μιθ' 4c ttf) Ovrn£a irsxM. a»d τηχι» /ηθηiχM. qp) I; —— MfeMM ne èUaK 8«®« <Λ'i""4χ'iΛ OvJ'·^' ■"·

A », vif tfi ij WAwwSetAw.cfi·.

ii s*4xx/v, ZxAsgaêear d xdA-A>*. irtf de «ârwc turc *tiltat irina* rod rtf *fifa".* a' *Ü* 0βτ<λA doery λύ· »jl *ivi* Tj$ xuTuXceoOÛMf avait, *tutate ntnyuat«K* ιζ *ttnîpTUit* λαμβάκ yttjuxixe, du' tv;Q Kqpflmrfij/nir 2Wu), Ç r/xrse pur* urat *ait* KaânvTtvav. d xe^reipywc *U* Nη»λ«Φ* , £ et pm^evtA/m , *àtafjÇitut* wv *fittrtXttt rat iwJvfriut* · >$ T*» *à^atfTitèt* ae· *Ίηκ* w *âp^npiva ctumgâtv «At^et iw* xeù *μ4* «»< «Afêwa *vepaMww* qpipdv ' *ai Si* ex fedSsv· w. *lιΣ eâ aJwïs,* raierc . E >Ç avZAd ÎNf^ssv nv *BmrrXfu ,* vepuxeAuv-TU, *ai /4** «rwJiYW» · s? *ti* , iÇ *ùvtt&if arar, anytnt. a* Jt 0ortAdCc rtunvK ·$» > £ e^cp acMffu va dei^Msev fJJ «fyvaptw «x *et^nüa^ ita^tmai na antÇulpjjfut ÎNtxaKgaa* , $ t m JxxAnrt'uc, ak X} »eA-λήi< joi *lpats* d£0tC«ïmt nd *üâ%àltyaa iOaatt Tfi CariAa rhi rù irm/tiu rvpura^seay, wmambuc Il |MηтμiΛl|4*v* *«batfiampfytu iul-nfiat.* opeC«>taîitt *Il ηζηipχη ait* <«o-t5 nXfMCTodr rmqpe Ευθυμώ, *Stff»* xsA-

CONSTANTINI IN PORPHYR.A nati.

Argnneatan ftfuntit caufiitatinii, tf narratia , tmaan ituftratar Lan puartat nptiat caUrtkrt fnrit aafm, tf faa paBa ftrtenu aaiauit ea jf9t ahahta.

B

IMperator ille doffilfimm Leo prinum quidem 1«· cr« E'ov ὁ raqaintT&* *tfyi npJtüu yv-* Jl uxorem habuit, faa&am Theoph Φ* filiam procreavit ; fed ea cito rebus huma- M..fi a nis exceffit. Italae quum hac fanôa mulier mi- r··* ?· «d Dominum, Zea, Styliam Tuuua , «« SJrniT'uû wiT Uberi, extiaâ·, tertiatu duxit uxotpm Eudociam exOpficti provincia oriundam, forma nomine fcteAam: que ia puerperii doloribus una cum infante moritur. Imperator autem ineffabili dolore correptos, quod nullos fuftuiiffet liberos, coram gignendorum defiderio quartam quoque ducit uxorem, Zoam Carbonopfeu filiam, qua Conftantinum ei parit. Verum patriarcha Nicola, dc metropolit. ab ecd. impetat' fegreganr; eamque fegregationem nonnulli pontifie, brevi fyatio definiendam, non in loogum tempus extendendam ajebant; diis in hoc noa adfentieotibos *: itaepta* difcidia inter eos erant, magnaquefeditio: atque imperatorem magnopere deprecantcm, & orantem dii recipiebant, dii contumaciter rcjfeiebsat . Qputn autem princeps ipfe prodens eflet, atque unde difeordia pontificum tuta effet, haud ignoraret : Leo patriarcham Nicolaum movet, oedduaque finibus expellit, ut mendacem, dt qui touhoties quidem jurejurando confirmaflet ac promifidet, fe imperatori gratiam pcetro faAnnun, ac totidem vicibps animum mutaflet rcmqtte data opera extrabbret. Ejus loco patriarcham conftitutt, patrem fuum fpiritualem Euthyminm, vira» inultis annis exercitatione folitaria nobilitatum , denique prophetici participem · Is imperatorem a pena facit immunem, atque a vinculo diuturno liberat dc ad commutuonem admittit. Sed erant adhuc multi pontifices, qui difpenfetioai Mtriarcha non adfentiebantur: profertim ii qui ab expulfi Ni-

py
anno
CHXUTI
'''**

cohi partibus flabant. Poflquam autem Leo im- parator ad Dominum migraflet, frater ejus Alexaoder imperio potitu», Euthymium patriarcham eccleGa cum contumeliis expellit, ioque lo* cum ejus Nicolaum ejeâum reducit; itaque magia etiam ecclefie res turbulentas erant, metropolitan!» inter fe divifis, ac partira ejeâo patriarchas, partira reftituio adhaerentibus. Neque multum temporis intercedit, quum Alexander moritur, & Conftaotinus imperii faâus eft heres. Is Nicolao patriarcha, cum univerfo pontificum coetu, convocatis (nam Euthymius ad Dominum jam migraverat) auâor eis eft, ut in unam fententiam, mutuamque concordiam redirent, patrique fuo etiam poft mortem communi decreto déliât remifljonem concederent : edtâo canonico promulgato, quo vetaretur, ne quis in pofterutn ejufmodi deliâum auderet admittere; quo faâo, tomus five feriptum hoc, quod unionis dicitur, editum fuit.

AA«7c *tint* τρ *μ»ηγιχρ* *ttrxnree* ≈' «μφχτ«μ —*A.* *it& ⁄-* Α^COtpav ΤΜ *ίχιτιμ!* Sfexrurt* riv *famAiet* , Χ,' t J χρον/ν ifrpM ersAûr, iÇ a< *χ»νη»ΐβ» Si\t-nt.* «λλ' ρβ-«ν in «»>Aw dp%jtpi»>ν , »! *μη* ruwA^dvtK *τϊ Τ* <«F**PX* ·!χ»Τ»μΐφ · <Ê μχ>λον »! ri *μ!ρ»ί* 7· Zx/IAij^û/HB· N«»- A«m . i't U *Si · ptyi &etrtA&; Ait** μττνΓχ «ρὸ χυρ/βν, Ηÿj » «ΐίλφνi «'xhvm A*λιξ«ν|ρφ* *τη* *CaurtAneK ιγχρχτχ lu* , riv */jfyi rca^tàp^w Εοθόμην cJÇe&f-i* t Jç fxxAxr/xc *μι$' υβρινν* , αντ««·»>« *Si* »<Arv riy *χ?οι*βίβληβi.& Νιχό-* Aatey. *trt* μχλλον rw τη *ixxAnrixi iïχσ'ίαζi ννάγμχτν.*, ££»/>ìθο·π*» μχτροχολίî^Ϊ , *£ î3μ Tf$ ixfiAnJcdrt *«τρ<«ρχρ* , τ$ *Si ló «νrΗβ·«χθα>ττ* «*·<XΗμ^υ«ν. *d* ·ολυ ri c# μiτν, «ζ - μ$û AÄ7ξ*»$ρΦ* *in^vnxee · ·' Si Κωνταντΐν®* *τη; βχπλii*; χλχρονόμl^* fÿtyé-*

vh . » *ovyxxAirct;* rivn *τχζιχρχίω* NrxeAatoi, ιζ *ύμτβ»η;* τ& *ΛρχμρΜ (· γβρ* ΕοΌιi-*μιφ** *nSn* «ρὸ xvtiov *ifySnunrt)* τμΌ« τμγμ» «ρôç *μ'α»* *ρώμΐω* ruusAdcTv xj *»μ»ηαρ* , χ} i»vχι *r# χχξι* «ûtm x} θχνατβν χ«vï τiώ *άφiτη* · xeyvvtxlu *Si ψηφ»τ* <χθ«7v«/ , τμ *μηχίτι ηλμίι mène* , i χρβχθχχβ/ αμαρττμβ . <φ' *Ji* · λι^νμ^·* *énri τη C*wc«#C τ»μο* «pw3ü.

B

t»« M..Λ
Surpi pine

TOMUS UNIONIS,

Sive etcpefiti» ftiitt itnioni/ »m ecclefia, Conflantini tf Aemani tempore: quorum illt tene impertiat, kic μ *di^ettate fulciat, pt»d impertierit pater audiret.*

Τομκ τii Cww, *ήηι tx^wiî 'ïv ·$υ»μι-* νχi rijc txxAxrtxc Oiώτκκ, ·'-/ K&wr«n*/ya ›Ç P^μαοί* *n fartA&»rngt ri Si w-rlwnsûfin* nS ri *fietnAwrenp^ βξινμβiK Sfa<9pt1r»yn;.*

Dominus Deufque nofter Jefus Chriflus difeipulis fuis & apoftoli», atque iis, qui cum his digni evaferunt hereditate ipfius, eximium quoddam bonum, nimirum pacem, reliquit: hoc fuis indicium tradens adfeâionis erga ipfum, fi vinculo pacis conftri&i, fpiritus unionem nondiffolverent : quum prius ipfe fuo nobis exemplo, qusnam ejus de pace lententia fit, oftendifler, qui fnpra omnem fublimitatem pofitus ad infimam noftram extremitatem defeenderit, perindeque ac nos carnis defanguinis particeps faâus fit, ut a fe invicem divifos ad unitatem redigeret. Hinc illis etiam, qui ejus in doârioa funt inftitdti, hereditatem hanc reliquit, ut pacem inter ie colant. Neque dumtaxat hoc, verum etiam ut alios inter fcdiifidentes ad pacem trahant. Enimvero cnm res ita comparata fit, inde ab initio in hoc ufque tempus haud cetfarit illius mali *fe*ditiofa improbitas, (aerum ccclefie corpus, modo hanc modo illam csuftam movens perturbare. Sed enim hic talis eft. At pacis auâor ac magifter Chriftus, Deus ille nofter, qui dixit inferorum portas ecclefix fu* non przvalicura», temper ifta fcandala in ipfius mali caput convertens, ecclefi* fu* pacem illibatam confer vat .Hic ipfe Chriftus, pax nofira, Deus, pater, pontifex, verus paftor, *fan*âis caftilfims fpoofac lux, uimirum ecclefi*, liberis a fe invicem divultis, providentia, gratiaque fna unionem reftituit, eofque rurfus ad matris inculpatum finum congregavit ; atque ipfi quidem matri conccflit , ut ob congregationem liberorum gauderet, fibi vero, gloris, ac laudis oblationem ab ore uno, atque uno corde proférera, tribui: omnibus autem iilis, qui non ad turbulentam demonis voluntatem declinant , *fed pacis* auâoris mandatum colunt, atque obfervant, gratiarum aftionis prsftationem. Enimvero fuperionbus temporibus accidere fcandalorum occa-

' Kutiû" *ημϋν Υηη* Xttrc'c %Θi«, *η~* O *ixvri μχ^ητο!;* «xtrdAotç, *m;,* ~ *Sert μη · ixJn» ί^ί»e ri;* xAyeve-*μϊκζ ανrü $ ifyùpemr Inet* xAnpey *rhù x«riAm.* rw» *γηiiημ·* »«ρiχ·μ^>* *m; »i-χύ»κ τη; xep»; writ »ht<»Tw;,* « *ctrtSicr-μ<ρ 1η tipviK «·φιγγ^μB^»ι, μη την η* ματκ *SfpretS^iT cèérnn. tppinp»» wùn;»ixû<p ύχχύ^μβτ** χ'μïv, s^es *τη; eêpri· vue nrp»ct!pnn* , I< wv *ùntpeint* «oosvc t>i|«s n-pAwr, *in! Inr i%xrw* x«t pA0s τχν *ημηîρβα* , κ} χ«ρ«νλχτ<·κ *ΐμïv* c«pxdc «îμαπε txo/vw-vχτο, tir* nie iÇ e>A»jAsv *StwwcÂt; ek c»«-txtw xxnrnrp. ixnn.* xJ *ηΐ ΐχ ixeivx · μκ-*θiiματκ xtasuSdL/acaatc ηώτάυ xatriArirs τχν χΑχ-ρνομ/«ν, vi *trpnv£fiv* de «>λχλο« . iÇ μ 7mw μόνον , «>λ« »g τ» <*pàc *tïpwlw κγΗ* hip*;* , **ρ»ί itturèi îβηβiζοιτβ . ti)9wi Γαίρ nniln »ν· η* ΤΜ «pflt^uewc , c^ «ρχXi ,u* > E» Irs'A/TC* *ή* τν *xtvnp»* rsamlxc χαχ/« ri *it-pèν τη iχχληrίβκ tfÿTttpdmr»* νλχρ»μ«, m» μ^.' τκZτiω, vtû *Si ixwbu ummvwx* την «pe-*9KTIV. dtoC* ο' μ$», nruT#*. · *Si rn; Jpnvnf λ!τη £ StSirxuK»;* Xgjrdc d χμ»ν , · *τι!λβ fîxùt «Λ μη xem^ikef τ» »xxAx<ri'«ç* <ώ'τ«, 77t ο·χχνi«λβ *fi; τη»* *n mevnpH* xs-Φβλιîν Ttti'ffrwv , την *frpnvhu In fxx^nrif ^φυλχτiH* «μ/αντον. «rvç <x«7v«c, ή *tîpwn* ή-μνν *Xttrèçt »* Θιο , ο' νβτχρ,-e* «ÿ^frpdU* · *·/μχν » βiληδινi , itpiït wow τη; ^wei·* >vm *ιûμφη;* aJri, τχ *ixxhnrieg* , aJAxAwv , ττ *edri eepnn/f* xj *^titprt* Tijy tvs-

er cSorrv «vnïc χ«η*ρ·ζ«η , iÇ *7 «^paron A Gooes talos » Males ca faoe fuerunt, & quovU-— „.„

—— " " xiXwc τòλ/v rwd^ye τiïi *μ#*. feto,* »- «W·* «alo * commeteme, CipiooteoccclcGa. anno

''' »*:, 'W«. ,</*? ω~^ïiïΓκ''·*^««ÏΛ.

rr fe nTc, It m *μΛ* AΓN sûaJ ηραχ^iîη *n Ita-IMHC vptttptrn tiwAivm,* «A« *τί* τη *U-* pkuac «ι'τ/v n τ«ρ«^τλμ« rqsâkr , nb dC- «peest^esv. «A' t»r $ «ρ i »

Mv t*>cdevs· rxanidAao *·ρμ« sxw«r M W ^f^dnirr. xj «ρ» nb awrcanr x/wn» τï x«- »» , vare rapere^ AtxXsrrab atxava/aetf >i«P*«r-Bf· «apK ô^dCpqmr Sp*w«. ru· fe» ·τ» σνμβi-*βvα Ttn»Mtn 'ïίώ* (χχλησιο *Di βφ·ρμ·* j^srxflc, ce τρ *μ** Tu^ewv sv *γβμη* ιλΛ-Orpav *μiμψ^i, rlw' txeh» χνλυνη* d τi MxXnrtoc trpd xe>rc φl'p« *rlw* >»μχv, ι£ τï μû «pa/p^fo3«r, raw *in* χορβv dCgi««v. δ-η» y«p 1Ç v»v, iÇ μιποΗηι iÇS χαπχόνα» rxxvïdX» «χχλλχχθβ/ «Γ«» ^β1

V» φiλóvηvv qjM rùù sei* «rrr Tac *tipluoK* τï Xt«cJ . τη >»o evpapdewe sx- a> a , ‹ » - z»

Saks , *0 J" C

tv *nflutMt* rare «>«iomv sapluiui mî/uuk s-*rit* à xa^tWra «ρ«φ«*κ · w' *W* c* *returi* «Pβ^μ«τ< feve ri< e>«A*pii «Zn'ec τη arrsvsfv ^ÿiaewc fxvefeb ««Ôrcc/tÿ* τîώ ó^βρχη Zπιζ<«v «roxa^/carnr ni τiυ »-

χ^θo X«0feni n χvvηρo . Stu xj rajMTf rars «pse^ua^ÙK, va strri» ntann

vηχoρòτατη , « tJ^earwv /r«v/p^snw . θ«-Adcmi «vfjuarv βτβτvτηη mpemj^sp , τη *XKTUtyiXΦ* Xiτvωμîτη* , η «Mijurwre xanrc«-«7x«'ri3r.fei τïτ.'χoι»ï ruvedp«Ocini7'/>-D,n <·»«·«» udem iogrcffu tantilper alienus, du-

yitpHtn írpw, lea μί »<wrwç (*iü* esrcrv «A« *) xpimut* w^«r»a» , ïMd τ«< *iχχληtiκ* t(u *iipiului* τï c«9Nt{»o <pvvπμη-a-«v, eaw'fepÇu, r'ra'np tx ήβ *y«μ«HH μύ9* rd *χ·4·λ« tlu *paient ιλχβi* , ruônt d^MtXM^dpas&su, >ζ iώ«φ*λι<«·&«/ , τv μη-*lβψύ tri Ijÿ* tôc «ûrÇS βl nr ftt'ov mpodfe , *pin* tÙ|} *inAtriat ηψβττηv,* μχη τiα *ζώώ*

Sn» *ζρ»* iXa/(|wfv χβπκ^ηv qpt' un^w-r^iXu; xastêv. qpj Xarxav «'ηψoπήμιθ* «aof p >*4sp >Ç UM«» «τ·7< TM «apérruc rrai , a a'crv «Fotx^pAtKdv nÇstxæracàv aixacor é^oav , ·ΠMμηTMi , ήπτρηv >«μov μηioχι ηλ-*μιύβi* , «*A* «'vóβληtη ewmto . qpf sA^hv ruvarxfeiar * m>a« θvμήθη, τόση «TiΓiρημα» *Met rtwa^cK sx-* χλùσMΓiχη , >ζ «ûτη τη «ρ» τ»v i^av mfe

iftud OMCrtMoniom reprehenfioae non caret , ad ejus prohibitionem Gmt mb eccleGn judicium *Cco-* rémiâm fert, ne progm&o fiat ulterios , have "·]**■ locum inveniant : 6c enim & mtoc, & in pofternm , · vigentibus fcandalis immunes iefe reddest, quienmque contentions· dc rixam non potius ament, quam ChriAi pacem. Quippe re-mota occaGoné, de qua nata luere feandala, cau-mtalia eft, qua prohibeat, quomodo pacis ftu-dioń pacem ament, *te* cqlant. În quovis enim negotio fle comparata res eft. Quum eaufa ftt-lex procreationis abfurdorum remota eft, ad ele-gantiam priftinam redeant, que iode vitiotncon-traxere. Si quum a moebo corpus eft occupa-tum , ubi morbi caufa receffit, integra valetudo redit. Et mari ventorum violentia turbato, poft-quam tempeftas ccflavit, tranquilla fcrenitas re-vertitur. Quamobrem dos publice congregati pon-tifices, atque facerdotes, quibus non fibimetipfis (nam mitto dicere aliis) placere latuit, led vi-tum potius eft ecotetio pacem (editionibus ante* ferre , quando de matrimonialibus occafionibus fcandala nata luerunt, ea ipfa expurganda puta-vimus, atque cavendum ne deinceps ipfis in ho-minum vitam impetentibus, tum ecdefia pertur-betur, tum eorum vita, quibus fie vivere libi-tum eft, damnabilis evadat. Ac proinde lenten-tia judicioqpe communi decernimus, ne ab hoc anno prefenti, qui eft annus mundi todcioccccxxvin. indidionis odavx, quartas nuptias ullus contra-hat; led ut prorfus eas reijciantur. Qpod fi quis ad hujufmodi conjugium progredi decreverit, ab omni cœtu ecrlefiaftico exdufus efto, fit ab ipfo nec in hoc conjugio permanfent. Hoc enim fan-ftis quoque patribus, qui ante nos vixere, vifum fuit. Ac no* fane fententiam reddentes affectio-nem , cum velut alienum a republics Chriftiano-rum abdicamus. *Etin* hunc quidem modum de quarto matrimonio. Ceterum ut A illa quae ad alia matrimonia pertinent honeftius continuan-tur, & conciliationem, vita Chriftianorum non indignam, habeant : de tertio quoque matrimonio definimus, ne (impliciter, atque temere perfida-tur. Nam permiffum id quidem eft a patribus , vdut inquinamentum quoddam , quum necdum id temporis , uti nunc , res citra pudorem per-ageretur, ac late diffula foret; fed ita continge-rer , ac fi quis illapias in domum tardes, in an-gulo forte fitas, negligat. Nunc vero quum fpa-tium fibi quoddam audacis fumpferir , & ma-gnam ad frequentiam progrediendo, subii turpi-tudinis habere, nihil (ordium exiftimetur.* rede

ffofy «iAfÇna, μiχiμ «r * »»»μ«vp rtwcixte-rp . Tvn *yèf* χ} v»7 mpa' χμ«v *éyitç* tJa-*τΛζάη* . ιζ ήμ« *ii* tlu' ^»μη» * ixJuXanpatv Tetvmc , «ί st^d^rsv «Jsfe τη ^g/rr«-WMW xeXnwni* «τβχïpóτη/ψ , «M'Jru pied · *tri τv* nnyru *y«μ»* . *r« fe xj ni *ÎÇS «A» γβiμM> Λ-χημηiΓipv» τυτv»θρ,* 1Ç τï fJS ^t»rtanSv ftrv μη «va'Çtev *!χρ* τîώ * mpar«^w^4u', *w'* ntl vï Çtm «βiζoμov *yiyMu,* arcs μi «'χλò , μχ>^ «c *i-w^cj»* , trmtâZfetr «*Mv . *γβρ ηγκτχύρ*™ μαi* aie yiurswpm η? Tafstrrv , iτo *tin* , χ«θ·* vα* *γη·μκ^χ* τï «ρ«^μ«iv «mpude»rpci(K , Û M τλαη 4^ητλ«μαi'v. «A* «totp *άτκ* dr *vvμ lepexammii àt tif* vngjfel xaAitxti χHρφυτv ρύτ«τμ« .mt fe * *Sn χóρ®»* »^«3· *oeppwrv»* «Ç aie titar' i\n ·«C ai^qpitirtuhir, ûfe pw«/vw λτ^ζπ», >« τï ·<(*τληόυσμβv mXhc* îfeÇcr arv«x«. *9βφ0* «Mr· sSt t ^p 1Ç ·* <2* y··»F »«ρ«ρμμμ(vβv, «A' i^πyλχiμiHv *ivi* τη aZx/nc, JfeqnÔC »*(4·» Mθβ/ρ·^» >Ç t^tv «*qfec «'va^dAap^v . τρ «'vθρoτ/vp nr'ruu rauowcamc «'s&crnip, (τη «ptxaem Xχχμoσαiη ρ/vτiïβ renÎ/ÿet,) τρ >ατι«τ« ζμï

vifuoa eft repurgandum, fioici nee fadum ali-q'"t*, non jam ampliat io aogtttam rcjeAbm ; led per «des ipfar diffuium, ullo medo relinqui*, ■"“> fed cxpu'gdtnaa, & naufeam ex co prove-nientem removemus. Itaque tam imbecillitati humana dos accommodantes, quam hoocftatia vitam chriftianorum decenti* rationem babeotet, hoc in tertiis nuptiis (errandum ftatuimua, ut fi quis ad annum quadragefimutn provcâtM, & neque natuiz motus reverentia, neque vite decentis & honefl*, qua a chriftiani* requiritur, habita ratione; fed vitiofa tantum libidine viâus, ad tertium *fe* matrimonium projecerit, omni accuratione , ac diligenti obfervatione adhibita , perceptionis (aeramenti ad quinquennium exfors fit, neque de hoc tempore quidquam ullo modo decidatur. Nam qui poft annum statis quadragefimum in ecclriia Chrifti & efle , & appellari amat .inquinamentum, quidnam in corrigenda vita ftirtui certum przbebit argumentum, propter quou iaeramentorum perceptionis tempus ei minuendum lit? Quin ne poftea quidem, quam ad illibatam hanc perceptionem admiflus luerit, ei licttutn erit, ut ad perceptionem hanc alio tempore accedat, quam in fola falutari Chrifti Deique noftri refurreftione, propter faftam (quanta lane heri potuit) ex' prxcedenti jejuniorum abftinentia r‹.purgationem . Hzc autem dicimus , quum nulli de prioribus matrimoniis exiftan; iis liberi , qui jam poft annum «tatis quadragefitnum uxorem ducere noluerint. Quippe fi liberi funt , tertium ejus conjugium permittendum non erit. Eft enim fane quam iniquum intempeftivz libidmi patrem indulgere, nec liberis e prioribus matrimoniis fufeeptis proiptet, atque caveri , ut matrons expertes fint, & perturbationis , & aliorum quz generi mortalium ex foecunda multorum liberum procreatione (olent accidere. Qinn erum fi quis annos triginta natus, Jc liberos ex prioribus conjugiis fiifceptos habens, uxori tettiz copuletur , & ipfe citra ullam impetrationem veniz peteeptionis facramencotum ad annum quartum exfors eflo : quum fatis pateat, cum aha nulla re, quam intemperantia motum, & quod ramalis libidinis mancipium fit, ad ejufmodi (c matrimonium conferre. Itidem poftea quam myfteriorum perceptionem impetraverit , ter dumtaxat iis fruendi quotannis facultatem ha bebit ; (ernei in falutari Chrifti Deique noftri refurreflione , fecundo in obdormitione immaculatz domjnz noftrz Deiparz , tertium natalmo die Chrifti Deique noftri ; propterea quod in his jejunium przcedat , & emolumentum ex eo proveniens· Quod fi liberi nulli fuperftites lunt, quandoquidem (obolis procreationem adpecere non ejuimodi quiddam eft , quod veniam non mereatur , condonandum erit hor mammonium, & ea tantum poena , quz dudum & hucufque luit in nilu , multandum , atque hzc de tertiis etiam nuptiis. Enimvero ncc fecundas, nec primas citra cautionem admittimus, fed eas quoque fic contrahendas ftatuimus , nullam ut improbam cauflam habeant , vel ex raptu, vel ex przcedente clandeftino ftupro : fed ut legitime fint, & inquinationibus hujufmodi, ac impuritate fcortationum careant. Si quis igitur indicatis hifce conftitutionibus fpretis, ad conjugalem confuetudinem primam, vel alteram, coiverit, eum Chrifti ecclefia, quz pura eft, nec labem ullam vel rugam habet , falutaribus cenfuris fubjiciens, non prius ad (acrorum perceptionem myfteriorum admitteret, quam definitum ob fcorrationem tempus accurate compleverit; (nifi forte ncccffarius

anno CH*2TI

Ariel tri rfi * rejtur ^αμων τβρβφνλβττΗθαι * " ■r» drtt «pdf narapextdif ἵη- «- ΟΛΗΝ^ΘΤΙ ταβιβηχἱ , ἰÇ μκη τἰὼ φύση μη- , »·· τν τηι οφ«λ·μθ/χὶ χυτικνιι £χντμΜἶ ζνη φροι· ΤΛ<7***' τ/λχ ««νμ$ιιφ* , «Mer μ·νη< τη Ζμχ«θν$ txt· $υμια ynipS^tl·, «p·i F,TW ieunin tfiftir· th >«μ·ν, τ»τ·ν χα<τη« axufifjtti χαρα- TnpJrftX μἶχἶἴ τοχτνπiβ α'μιτσχον πναι τη τi ν^ιΛτμῦἶ μιτνλήψΜΚ , μ^αμi tx tui· τῶ σχαιΤι'μΜβ^αι dr χρόνον · i yap μ^ τι w-aapaxwdy iτφ* τ» ρυ'χβαμα dr τρ τβ χυτώ f'xxAnzr'js Avar xj 7dyt<dxt nyairnct , Tint »«- χληροφο^ίαν Trie «rpj viv fitov αυτ« atw-B^xe, i! Id d τη μiiαλ^Mi , ἡῦ α-yt^tr^intv ajlr<Ŝ «-οωτμ»3^β·ιτη/ ; a'Ma' yàp xJ μ^'λ afyvdtdat τη βχράντν μιταλήφιακ , fx tcrvi σνγχιχνρημ^ν oiirçS d» aMp HJiptS 7ΐ μiπiλήψ€< ‹opo‹rtc.»‹xt, n C» μόνη τρ β·«τη-tS XsA« Osἵ ἡμων α'ναΓβίσΉ, ife?Lul i'x τῦ 4vpoηγι>μζiη iχχρατMi χλγπν* * 2- · ·‹ σov Jbwiw, αναχάθαρντιν . tttùm St φβμοi , οτνν μν πΰἵ ζαρη i'κ x'JJ «ponpatv τοἵ ἡiη μ$ η TKUepaxordv ιτφ· ^ἵτάΰ ιαρύ^μινιoι yt^ct7xx' ZirU tiv τiχνα ταiρρ, α'-συ^χωριτφ·' cuÜTeii r 'ζiγχμiκ. λἵασ y«p trit ajexor , m μθἶ ^a^fa5«/ τη c%ùp? iVidu-^μiφ' τoZ vaurh ‹œporÿav ^-«μ·ιν μ>) avpovoHa^ar η αιτφ<A(, (£ τν ἀλυ»ον, >ζ ἀτΰ-ρβχον, >£ ®‹r« c?5t η ανθρώχ/τβν χαπιλ«μ|3«-ἵttv ιχ τη * ζολυτοiχ nxswriwi . η τι Si *τβλβτ τ^αχητύτ'ΙΚ ων , t£ ττχνα iχvv ιχ ἶÇS ftoiTW γαμαιι, Ç'/rj» avectiroiro ywaixi , «roç ιι * Λiτυγχῦρητο μιχε» πτόρτ« ἵτν ττ! ^*7*7* xorv«vt'«c άγικα-μὑηὑν ἀμiτοχ^* . t^at Sii-τι 5iΛΦ* ιγΛ, ὀξ tiiCAeç <np¥, <fM' η ὑο» «· χρακτiα xiviifyfà* , τι iiΛ®- η rar σαρχ/χη iζ/θομ/αi, ·»? r»r το/»τov ^αμον ιλθH» . xj μ^ πi τυχΜ Si τη μiπiλiψηκ μυ$*>κi*>ν, Tgyi i-S-dtteuni μοἵον ά?i»θ>»<τιπi/ τi «*·λα»·Ω.^.·_*sar———-v& T; a<Tἵte.^ TJja (£ Θἰἱ ήμ«ν «vaa-Ttint' ŠSCnpov Si, c» τi xw-μήτη τη αχρβντ* Strtnnmi ημύν Θioηχχ · χ, l>tTw, Ô t? ἡμiρΛ 7» Θιού ήμων · Sfa' τ» (dr ηυηι χρβη^πο3«ι vn-s-wav, ιζ η i'χ τηυ'ηκ οφιλ^. f-i Si irtttStç μη * xitἶMe·/», izwJsl τi TtKV9ym.xç ἶ*ι$υμ£ν eût ··vp.‹·»τ«». àrt/yyvarnv, nm»txuüm συγγτῦμη οτξ/β3«β·ι-rtn ὀ Torttwe γβἶμη , χ) μόνφ τν ἀρχη xj μiχυ τβ vuv xpaniram ἵτiτiμiφ ^fpanr/>-9n<rt-τοι· num μαi «feJ τ» Ἰἴ/rtt yeiμα. S μüiù iSi τiν SXnpov, ὐ5i tiv enpùnv ιχτii αβ*φαλβ?αi tùfjS/i, a'Ma xjÔἰἶ/bç ο^ζομ^ν cûna o-ov/rao^ar, fv" i^e un μηάiμiχν <*«» ζονηραν α/τ/αν, S apra-yüç, η *x ^ροηχη<τχμ<^η φθβρζi, αλ-λά νημiμν , χαθτρ/,οiπι min»v μηλiiβ·-μβπύν, >Ç τορνικη α'χ«3αρ«/α . «rrc »v ti-ρημZΛv» χαπ>φρνπiβΌκ τυχὼν, tapèç ^μιχiυι ὀμi-λἵχν χβρωτχν η usu' i^τiρκι συηλΌοι, τiτον ἡ τi X^μτἶἵ iχχληζZζ, »j χαθαρ« μηiονα rxf-λον ἶ^Btra η μ>τiία , τoΓ ‹r«T>iejorf ὑον/9αΜ«-‹τα iησαiἶ , b ‹tupix τiç μιπiληφη dtivv napxSi^tm μυΓΜβ^ν , S τἶ> wya-pjudv ἵvi τη xopvfwt xpiyoy (μβθ,ν) a'xtt(3«i ouJw ι'xzÂnpw-rar,

gy rot, *(ti μή M·* 4 tJ *fit· «ntytud·* nennifar Ae vita dWreffw orgeat) hoc eft donec annus le*
«vstyoÎRrtc) *pix**''·*·* *‹βI«μ» ûtvM-* *ptimno* complet» fuerit. Sacerdos autem , qui anno
Æ°ri ''*· · *·' τ*λ*** γ«ροι m * d*r- neglecta lege illa hoc ita quemquam horum ad CH*'ST'
ntwiMscew μιητλήψτ* *«9tief rnx* raru» ·- facram aliquam perceptionem audebit admittere,
£r*>r«t, nes W <3«v suMuvXew ^βθμ·» ' ΐχλ·· de gradu luo periclitabitur: fie is qui contra fanctionem promulgatam ad communionem facram
sert 75 «ÇtarOodm »«p« w «φτμοήν τυη» rut admiffus fuerit, rurfus inter exfortes communio-
ÎMtixwwri, »«λτv fric ή «*χηη*iηιτον netco- nis referetur, donec annus feptimus impleatur,
μûόν, vie rtqueXqpasewi rû βiioμv *irut.*

Pttri Lamkfti Ceawra/ar. da *BiUittb. Caftr. lib. VIII. pag.* 446 & 447.

Quinquagefimo fecundo, fle quidem a fol. 198. pag. 1· ulque ad fiat. 10*r.* pag. ï. Expolitio , five commemoratio concilii, Conftantinopoli in caufa unitionis ecclefis circa quartas, aliafque illicitas nuptias celebrati, fub imp. Conflantino Porphyrogeniro, ejulque *iocero* Romano Lecapeno, dignitate & titulo fire patris imperatoris prodito, anno mundi fecundum *lup*putationem ecclefis CPtanas 6418. Eras autem cbriftian« vulgaris *filo.* Indiâione oâava . Infcribitur ea ibi, atque incipit hoc modo : £'>»>‹‹ &c. Extat quidem hari cunftiiutio grece & latine in Joaunis Leundavii, fle Marquardi Freheri tomo primo Juns Graeco Romani a pag. I03. ufque ad pag. 109. fed deeft ibt ejufdem epilogue, qui io preftantiftinio hoc codice manuferipto Czfarco eft tahs V1'" flee.

T*Obtizv* a rue *iiaturityttrnpie χβ-φαλ&Λv rfi άγια* »'χχλη«·/« , ri «ptsn^oy *àvatt ii ιλîρημβι* τ£ύξ«θiμήυ» *γχμvv pe tvv, 9ι·μι9« Iff* «ne eyot^onwe Xeift · ». *μηv,* ιÇ *tri tyb* sont »iv cxatrSxAo» , πα-σ-βο» *SfyfiütbfftM tttritv* 7nc rie A^fAtuiratii E'x-χλχτ/α , ruumpHt tttîrp *rllià npliIKU‹tv* xa-Ttkatn», «pfrCMtK vie ùwpoJaÇw Δμ 'τ·ιπ% ή-μ^v *Ç fypxvrt* Mu?dcr», φ *VAVtîptM μ‹χ·* OxnJr ru xJ A'nreXatv, *H ύv* C# *rp ei-κvμ ή τîώ rlw* «rrt^tirdLratf *tipiulul,* £ x«r-n»y a«i ἀξ *tuvnf* dL«pff*«p$»of *xrfni K γi·α·* 'μiώ .

Quibus ita definitis ad fecuritatem fandr ecclefi« , At ut pietatis perfeâione arceatur nequitia nuptialium fordium; precamur bonitatem tu>m, Chrifte Deus nofter, ut deinceps omne prorlus fcandalum, otnocmque diflidii cautam ab ccclelia tua tollas, fle conferves illi pacificam conftitutionem , intercedente gloriofi&ma Domina noftra , & fublimi matre tua , ac facratillimis difcipulis tuis, & apoftolis, per quos in omni terra pacem tuam implatitafti, cum omnibus laudis illis, in quibus a faeculis vifus es tibi complacuifle. Arnen.

ACCLAMATIONES SYNODALES

Aftis concilii hujus Conftantinopolicani fubjungende.

Πολλά nt *tτη* βχσιλiω?. *Malli anni intprratoraat.*

B·σιλεω ιÇ Κωνσταντινω , ιvc ἰ μ ṡ ἰ ὀρθοδόξων, ηiμών βασιλέων , χολλβ τη »τη . τχ \i*" βiΓχπκ *Avγîκ^ Oιοφavi* τολλα τ4 tnj . Nr-F>colsi χoλαχ τβ *etyttfTÜm ‹£ f'xafjfytûi* χβ^7oipχv χoλ·λ« η» *îτη.* Βα«Α«v , ιζ *Kta^aariv» , Kiel·* wç £ 'λιζβόiρii, Ktwdtrmv x} P·μo»ï, X«J-ΓOφoρ*, P*«μαη, Nιχηφoρv , ιÇ IWrvx , Π‹i τiώ ûpocMMi *fiaffihMto* τη *httyti» Λ^Λ^χμi-*HV, *tutniχ* û *μημη. Euiοχ/«* , θτoφoo' , θMφoμτ > Ελστκ , i|ï *MrifiKiÎTW xùyi-*row, «iw/β 4 μvήμη · Γ«ρμ‹oi, Tuponnu, N«-χηΦ«ρv, ›Ç Miθ·$‹», *ettiiptn* i$ μβχ«ό» χβτoφχ» , *aiuvix* ή μ>ήμη · Iyw/u , ♦·▸· τιv, Σηφβvχ, xî Avruy/v, Ni·iAβ, x, Eύθυ μ/v, *Σηφάη* , TμφMvo , *Θηφυλ»ιηu,* Πo-*λυ£χη,* £ A'yru»/v , ο'ρθβio'ξ» *rxrfjap-χΛ, tùtMix* ή μvήμη. 'χoστη *η* xent iji α-*yit» ««YOαρχvv,* ΓφμαH, T«ραιτ/«, N/χηφβ* pu , ›Ç Mt-^oJ/u , *ypttficfat 4* λβλη^αήτβ , β-v«θ‹μ«. «χαvτη to xepd *1(ώ vMλ*αιχπκ!ώ »«-pàUnt* , ιÇ τiώ *liltunuiKitti t* qfi' ùuu?ti»ww *iγi··* *Ttiliptit* î(MNημηθαi*

Bafilii & Conftantini, orthodoxorum imperatorum noftrorum multi fum anni Regio. fiflim* Auguftr Tbeophanoois, multi anni Nicolsi fanâilfimi fit univerfalis patriarche , multi anni Bafilii, fit Conftantini, Leonis, fle Alexan* dri, Conftantini, flt Romani, Chriftophori, Romani , Nicepbori, fle Joannis, qui regnum c«lefte cum terreno commutarunt , «terna fit memoria . Eudocia At Theophanonis , Theodore , Ac Helene., piilfimarum augnftarum, «terna fit memoria . Gemani Tarafis , Nicepbori, At Methodii , celebrium beatorumque patriarcharum , «terna fit memoria . Ignatii, Photii, Stephani , & Antonii , Nicolai , fle Eutbymii , Stephani , Tryphonis , Theopbylaâi , Polyru&i , fle Antonii , orthodoxorum patriarcharum , «terna fit memoria . (Joiverfa qu· contra fandos patriarchas , Germanum , Tarafiun , Nicephorum , & Methodium, feripta vei diâa fuut, anathema . Univerü quse preter ecclefiaflicam traditionem , fit doârinam ac dilpofitionem fanâorum laudabiüumq. patrum innovata geftaq. funt, vel in pofterum gerentur, anathema . Calumniantib. fanâam ecclefiam, quod quartas nuptias admiferit, ob difpenfationem Dei benignitate faâam , ac propter adfumtiouem unionemq. fratrum noftrorum,

rum, quot precedential· fcaadslorum *ctufa* fe-junxerat , anathema . Audentibus dicere , quod ccc'e,a P^-atem illibatam fsnâimoniz fua non retineat , ied. inquinamento quodam adfeâa fit propter eam filiorum ipfius conjun&iooem, qua per Dei gratiam fafla eft, dtviforum quidem fe invicem per fcandalum jam olim admiiTum , & per abolitionem , & abdicationem *ejufdem* dentio copulatorum , anathema . Contentai facros divinofq. canones fandorum patrum noftrorum lubentib. qui *6i* facrofanâam ecclefiam fulciunt , & umvtriim rempublicam Chriftianam ornantes, ad divinam pietatem dingunt, anathema.

ANNO christi

A ru xj ·ρ<χ£$O>ΓΠ, *$ μφ tin anpctxSwàffya,'* «ν«$f/Mt . n/i ruxe^amn rÙá *έyïτr* ἰχχλη- «'/at» , *Sri τιξχγοιμiβπ Zî/ζχτ»*, rnc X-Jaxrat Ot» *yefalljty*!* οΖχβνβμ/«i, $ <ρ·τ-λήψι·κ, cAiew* Φ β!ιλφ«» ti.uNv, «ci ij r^J «Ρ»λα|3όνα>ν «-χ«νiβλ*ι» «'r/at* *βὶνά^ιμβ. τ»7i ηλμάτι λίγuν* , «τι >i ιχιλη-σ-ί* η χχθαρβ» >Ç a^patrm tt σνζβ« τη «Λ-Γ-ἰχi «ω'τi , *μολντμόι rtvet ηκρτιΐΰψ*'* *η* , S:<x *t UÙ* X»t»rr Θii *'fyofifydiB* ιπαζψi» ÎJtî Tixvow , ουί *lapttt n* pÿl ** «TxvAxXcy, β*αχ>4ψ< i/ n rtirv r«p« »«vru» *ομ£*

udi Turrî >i «xaxitpt/^rc , *άϊχ^ιμΛ.* n/j ca χ«-πι^>ρβνρ«Ή *ἠζ^ιμΜ^i* τβi *t ffxf* xj $mc xovcmç A.owv xxnpai» *ijutèe , cr k} rlu. àytav iχκληηο» Cftpeihst,* càlιu tiu ^txnxntlu areAr-τραν χο«-μ·.Π(, «*«i θ««ν cJn^-i<rtv *Z'λάβHO»,*

ÆI CHRISTI

CONCILIUM APUD TROSLEJUM,

IN quo Erilbaldus comes excommunicatus,

Poft mortem eft abfo.'utus anno *dccccxxi.*

DE *he fmado, ctHfijqHt* , *tt>* yirar *Eritbaldo i*-,4iffa fnerat CKiammuncatu , Jcribit m bat* te-ij *Fladaardui bbr»* lv. *biflorta cap. XVI. iommuuicaveiai , inqaif* , Hcriveus prztul Erlebaldum comitem Caftncenfis pagi , propter R.emenfi» epjfcopii terram ouim pervalerat , ibique tnunjtioorm quamdam *fuper* Molam conftruxcrat , mdeque hequenua ecclefiaflicz familiz mala ingerebat. Infuper de caflrum Altmontem furum irruperat . Sed cum nec ita ceflaret a malts nu« *cceperat,* pergit archiepifcopus cum fuis ad capiendam munitionem quam ille conftruxerat , Maceriafque nominabat : quam per quatuor pene hebdomadas obfidens , deferente tandem Erlebaldo , cepit , dc difpofitis inibi cuftodiis Remis rediit. At Erlebaldus profeâus ad regem, qui tunc morabatur in pago VVarmacenfi contra Henricum principem Tranfrhenenfem . ibidem ab hoftibus regia fibi fupervenientibus interemptus eft . Quem tamen poftmodum in fynodo , quam apud Troslejum idem domnus archiepifcopus cum diœccfanis fuis habuit , intercedente rege, & obnixe flagitante, a vinculo excommunicationis abfolvit. *Ficdoardui idem tn ebromet:* Anno, *inquit,* Dccccxxi. fynodus apod Troslejum habita , cui porfedit Heriveus archiepifcopus , przfente quoque Carolo rege, cujus obtentu Erlebaldus ibi Caftricenfis abfolvitur. *Hctc ih ok anne, cetera cxp»fncrat* «mp *^ractdnti.*

r-HK^TI ANN=

CONCILIUM CONFLUENTINUM

Oâo epifeoporum , przfentibus C»rolo Franoz. & Henrico Germanies, regibus, (a)

B.uMU. 1·.< * dominiez incarnationis dccccxxi i. apud Confluentiam juflu venerabilium principum, Caroli videlicet & Heorici regum reverendiifimo-tum, congregati funt epilcopi numero eâo, Henmannus Agrippinenfis archiepifcopus, Herigerua Moguntinenfn archiepifc. Thiedo VVircçburgenfis epifc. Luitharius Mindanenfis epife. Doto Ofneburgenfis epifc. (*b*) Richgovuno VVormattenGs epiic. (*c*) Ricbuvmus Straeburgenfis epifc. (d) (jncuvanus Padetbruneniis epifeopus, cum abbatibus , aliiique iacri ordmis viris quamplurimis.

D fynodali refidentes conventu , multa Utilia * ac fan&X Dei ecciefix profutur· , faluberrimo trâaantCS confilio , inter C«·cera quae ftatuerunc hoc maxime nccef-farium , & inflanti, proh dolor J tempore per abufionem frequenti (fimum cognationis inceftum iumma cautela vitandum firmaverunt : boc eft, Ne ullus Chriftianus infra fextam * generationem nuptias copulare prscfumat.

CAPITULA.

I.

Dc incrfluofii qui adnonitiaats (accrdotuii. contemnunt.

Bach.u (a) Qui iplo coopérante, & fententias eorum confirmante Domino Chrifto, in

II. III. IV.

Non extant.

V.

E *Dt laicii fui proprias tctltfias kaient.*

Si laici capellas proprias habuerint , a i.rch.rd ratione & auâoritate alienum habetur , Ut

tλ› Damar variante· Cod. MS. Burchsci Biblioch. Cinoniror. Majoris Eccl. Lucenf. (*b*) *K*t»av·* .
(.) Rivivixar . (*d*) *Univia*»!.* (*t*) *PP·* &c

——-----ut ipfi decimas accipiant, & inde canes , A tut gcneciarias * fuss pafcant; fed potius PrC!^yttr' ccclefiarum ea* accipiant , fic inde reftaurationem ecckfiarum, & lumi- η·π· » & hofpitnm ac pauperum receptio- nem exhibeant, & pro fan&a ecclefia, ac pro ftatu regni, Dei mifericordiam ftudio- implorent, (e)

VI

De eccUfiit monacbtrttm.

^oe quoque ftatutum eft, quatenus ec- clefiz quorumcumque monachorum in fin- gulis parochiis fitz, epifeoporum, ut de- cet, divinitus fubdantur regimini , eifqu* debita obfequia in exercendis ecclefiaRi- c£ curz negotiis foilicite exhibeant. Ipfi proculdubio monachi epifeopis fuis in om- nibus obediant.

VII.

De es fw/ Cbrtflianirm m»ncipinm ftdrtxcrit, é! /r vendiderit.

Item interrogatum eft, quld de eo fa- ciendum fit , qui vnmtianum hominem feduxerit, & fic vendiderit: refponlumque eft ab omnibus, homicidii reatum, ipfum hominem fibi contrahere.

VIII.

Dt i/lis qtti dum [tre preprittatis /ace e/ieuhi dare valuerint, decimem nufqtiem tradere ft poft cogmfcant.

Si quis vero laicus vel clericus, feu u- trtufque fexu* perfpoa , proprietatis fuz loce , ve! res alicubi donare delegaverit, decimationum proventum (À) priori ec- clefie legitime lignatum inde abftrahere nullam habeat poteftatem. Quod G facere tentaverit , talis traditio irrita prorius - Bducatur, & ipfe ad emendationem eccle- Gaftica coerceatur cenfura.

Obsbrvatio Gab*. Cossartii, S. J.

Hoc coMiiiufn reA« buic aano attribuit V. Ci. Patrui de ia Lanie, Burehardum fecutus. Et fatis alioqui conflabat, errorem elle apod tranem Carootenfem, *neque* poruifla anno *ia. ipfi *interfile* Henrietta» Germani* regem, qui nifi anoo qty. regnorn adeptus non erat. *Canone»* coUeaimua ex/variia titulis Barchardi , ut* pote antiquioris leone, apud quem etiam reperiuntur. °A® ia,M"· Λ**™*» *« ivoni» & Burtbirdi citationibas conflat. Secandas, tertius, quartus apud eos non exeant. Ceterae proponimus ijfdem ferratis tut·p·4 f*·®· «perimus·

Concilii locum reft· oblervat tdem fuifle Confluentes ad Bhenom/«si limes erat utriufque regni, Occidentalium fcilicet rrancaram *te* Orientallam. Que fuit eadem eaufa, cur Bocmans caflrum anno faperiora reges iidem convenerint.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM REMENSE

I u c a η t i I n c t.

*/· fM petailentie indilta tfi iis q*i Mle Seefiniee inter Retortum & Cerelnm πμτ taterfnernt tm» ** DCCCCXXIII.

ANno dominicas incarnationis occccxxin. epifeopatu* autem domni Seulfi fecundo , convenientes fanfti patres , Sculfu* icilicet morum archiepiTcopus, Abbo Sueffionic* urbis epifeopus , Adelelmus Laudunenfi* , Stephanas Camaracenfis , item Adelelmus Silvaneâenfis , Airardus tunc inibi ordinatu* Noviomagenli* , cum ceterorum eiuidem Remenfis diceceteos epi fcoporum legatis, decreverunt hanc pcenitentiam hi* qui bello Sueflioni* inter Roberrum ac Carolum afto interfuerant injungendam : videlicet , ut tribu* quadragefimi* per tres anno* agant pœnitentiam: ita ut prima quadragefima fint extra ecclefiam, dc cena Domini reconcilientur. Omnibn* vero bis tribus quadragefimis , fecunda , Quarta, & fexta feris, in pane, fale,& aqua abftineant, aut redimant. Similiter quindecim diebus ante nativitatem & Joannis Baptifia, & quindecim diebus ante nativitatem Domini Salvatoris , omni quoque fexta feria per totam annum, nifi redemerint , aut feflivita* celebris ipfa die acciderit, vel eum infirmitate five militia detentum efle contigerit.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM APUD TROSLEJUM

in Quo Isaac combs com StbphaNo

Epifcopo C<maracènfi rediit ia gratiam , anno occccxxiv.

FLodoarou* /a *tieenic** : Anno , *inquit,* dccccxxiv. Ifaac comes quoddam caftellum Stephani Camaracenfis epifeopi dolofa infcftatio- dc comprehendens incendit. *Et peft »U»:* Synodus epifeoporum Remenfis dioecefeos apud Troslejum OAobri menfe habita, Setdfo archiepifeopo prefidente : in qua Ifaac comes ad emendationem de fatisfââiooem venit pro his quas pra-

(a) Hanc canoaetn Concilio ad Confluentiam reAe tnbnit Lucenf. Codex , cwn iri editi* male legator Re«enfi . (S) *frafrieri* (kge *fnfitn* .)

vc adverfut ecclriiam Camaracenfcm perpetrare- ut : & vidatu* argentt libras centum , pacaxur cum Stephano prrfatz urbis epiicopo, prefente Heriberto, & pluribus qui aderant, Francia comitibus.

"HMtSTi ,M.

Nota Severini Binii.

De hoc concilio in GaMin babito Flodoardo» lflk 4· cap. >9- Duarum aliarum fynodorum eodem loco cn> AkfeaaMnm Mam FMoardaa roanainiti gnaram «na ba· Hta fuit fub Herirrt R>«wl6i*arckieà<Cco»«, in pcefenda Caroli aauo pot. Aken vero pet ont» fem SraiftMi , A 'ofavaMMlm Naribertl fomltk fi-lmm Remenfe ceckCa obHcopu*' ὀιλκι, ccMrtCa eft anno pap. in qua Hnrintmn comm publie» erit KMMt«n«laa>, no «»4 duxMTvt turoram alia adboc fi» pervivente. Vide cbraafcwn Cameraceofe libre s. capita Cj.

ANNO CMJUSTI

ANNO CHRISTI 1 ... < M· A»«<*·- ὀ·ΐM· <·1». >r

ANNO CHRISTI

concilium turonense

Anno dccccxxv. cdrbratiun.

Be car/arie *fimffi Mertini Tar—t^fis,*

NOritia mantfeflate ret , qualiter reniens quidam presbyter nomine Rainafdus ad invocationem filii fui Ramonis ante Domnum Roberta™ Turoaice fedii venerabilem arcbiepife. in conventu fynodico anno Incarnat. Dominica otccсxxv. epifcopaius ejuidem Domini epifcopi anno tx. proclamans quafdam decimas in pago Turonico , id eft de Faia ex omnibus Alodts five de villa Fraxino ecdefie in honorem egregii martyris Chrifti B. Saturnini in villa Pafiniaco fundatx, & filii ini jam diâi , qui inibi vifus eft decimes defervite , quas quidam facerdos , Gaufridus nomine, ab ipfa ecclefia alienare, & mjufte poflidere volebat . Cujus rei veritatem praefatus praefui follicite perquirens, interrogavit Ipium Gaufrtdnm qualiter ipfam decimam poffidebat. At ille proieffus eft , quod ex ipfa decima femper medietas ad ecclefiam S. Vincenti) in villa Anconiaco, quam ipfe tenebat, fuis & predeceftorum fuorum temporibus, abfque alicujus hominis contrarictate devenirer ; altcraque medietas ad praelatum S. Saturnini locum remearer, & fi aliud quifpiam diceret, ad omnem legem examinandam quameumque *(i* fynodus indicartel , femper garnitus adeflet. exinde interrogante Domino archiepifcopo antenatos facer-dotes, qui ipfam altercationem definire portent , ut quod melius fcirent inter eos fyoodale judicium decernerent. Poftea inventum & dijudicatum eft ab omnibus, «t preferiptoa Gaufridus presbyter unum hominem ad Dei judicium mitteret , & fiquidem iliacfaa evaderet, medietatem ipfarum decimarum fuae ecclefia & fibi perpetuo vindicaret. Sin autem , omnis decima ad ecclefiam S. Saturnini in villa Pafiniaco cum integritate rediret ; quod judicium fepediâus presbyter Gaufridus, ficuti ei judicatum fuit , vidente Raineno archidiacono, Badilone venerabili fanὀβ matris ecclefia diacono atque aedituo, Otberto abbate five diacono , Halmaro presbytero , Anskerio presbytero, aliifque hominibus, in Nogallro caftro fecit, fuufquc homo cxuftus apparuit ; & fic ex ipfis decimis fefe recredidit, atque per feftucam guerpivit. Hac aurem querela ita definita , necefte extitit eidem Rainaldo & filio fuo Rainoni ia fynodali conventu talem notitiam accipere, qno neque fao, neque fucceflo* rum fuorum tempore aliqua contentio pro ipfis decimis poftiet oriri, fed omnibus diebus, prout inibi definitum fait, Habilitons, & firmum permaneret, ficuti?fecit, prout prefens habet fcriptura pontificali auâoritate jam fati Domni Robert! venerabilis archiepifcopi roborata, fuoramque fidelium ac ceterorum bonorum hominum manibus confignata. Data mcnle Majo in fynodo Turoocnfi anno 111. regnante Rodnlfa rege.

/™ .?f CHRiiTi !

ANNO CHRISTI

CONCILIUM APUD CARI LOCUM

Anno dccccxxv i.

Ii P.Sitmo»-

EX *ttiuljr Cerilxtnfii anneflfrit .* Anno incarnationis dominice dccccxxvi. domnus Anchericus fanftz Lugdunenfis ecdefie archiepifcopus, domnus quoque Gertldus Matifcenfis cedeiiz venerabilis pontifex, necnon Odelardus Maunanenfis epifcopus , ad Carilocum monafterium convenerunt, ibique dio vigilanti cnra fynodali confnetudine traâaverunt, qualiter ecclefiis locif- que fanftoram delblatii propter pravorum hominum nequiffimam cupiditatem fubvenire potuiffent, *(Jt. Ewattrtntar itiactfi tcel^fia* decn», year *fynlius tntHafitrio üwf/ii Itcit eblaiat rtflitai*

CON-

cTMTM <β9·‹β9·*69·*β9·*β9·‹β9**68i‹β9·*69· *69* <69·c"*TM

» CONCILIUM TREVIRENSE

Pw> ColleAione canonum ab arcbiepifcopo TrevirenG adornata confirmanda, & recipienda.

frafibrnte JUtf/are *arcbirpifcepe tire»* aaMW 917. crlrkatoav.

«iK. ■ fapplm. MuâP.III«. STflodl bajin ment» estât in verni lfero deAmife, «syw *ctnfmevit.* Eadem pene verba re. rebus ab archiepticopis Trevaenfibua geftis currunt in veteri alio libro de eeftis Treviro- .vnigato inter vetera mooom. Marteau tom. IV. ram in acteffionibos hiftorieis Leibnitii tom. I. col. 150. hia verbis (Rutgerns archapifcoposTre- peg. <5i. De hoc ipfo concilio agit Brovverus to virenfis) tara *meeverfaMut emfient, habite Trevi- annalibus* Trevirenfibus ad annum 9x8. que ta. *rit am fefragpmit epifenpit*, «r rabfae *dm rt.* **tlo fuafit, ut ad hume** ipfum annum confignan. *aerali cfKilu bk»m cttnuttm éKnftn» Jet* dam illud-c[redacted] a (« Mt m cveqpeonv (compofiturn) à» *metam pre-*

CONCILIUM APUD TROSLEJUM,

IN o,σo Hbxl oinus combs pobw it k nt i a μ

Subiit pro sutore, quam duxerat alia vivente, anno dccccxxvii.

B> «tfai···. FLodoaxdus *item in* cAras. Anu·, *à* dccccxxvii. fyoodus fex eptfeop. apod '___ Jejum habita , contradicente rege Rodolfo, per sniffos Heriberti comitis, de mandante iUi nt fy. nodum differret, fibique obviam ad Compendium veniret. Qpod ill· agere réunit, fynodo vero in. terfofe: ubi Herhimis comes ad poenitentiam ve. uxora, nuam duxerat, alia vivente. *Bn-* _ms ru Merw *Kmtf lit.* iv. cap. xxt. Sy. nodes, myair, fex cpifcoeorum Remenfis dkece* feos apod Troslejum habita , **Heriberti comitis** jaffione convocata, rege tamen Rodolfo contra, dicente, patrata eft.

CONCILIUM DUI SBER GENSE,

IN QO O ILLI Q.U I BexNONBM Mbt BNSBM

Epifcopum excxcarant excommunicantur, anno Domini 1 dccccxxvii. tempore *Joennis* paper X

α·ρ«> m·· it.s». A Nao P°""ηi 717- Benno, dum in AlpibusC XX eremiticam vitam duceret, ele&us eft Me. ttnfis epifeopus, A poft biennium a Metentibus eft excacatus; cujus immanis facrilegii caufa harc fynodus congregata, omnes illius (celeris auftores excommunicavit, & Adalberonem loco ejus fub. ftituit. Porro Benno haec omnia patienter tole· rana, exemplo magnas tolerantiae reliftus, cogno* minatus eft benediftus, *FleMrtat in cbnnice em-* ■ 918.

imiwwraamwswwiwisuimswueiwewiwweaBWMBsaBMS

Cy AD CONCILIUM DUISBERGENSE

Anni dccccxx v 11.

A D D 1 T I O.

X"aP'|'« , vita S. Joanni» GoriiacenGs abbatis in Lab- X bei Bibliotb. tom. I. pag. 751. in fine hac nabes de fydodo ifta, qua cum fint au&oris co·· vi, pnitereunda minime duxi; *Bnna ^aidam Sh· vat in eremitica apad Taregam vafam ftlitndinem aliqamdt vitt famtfat, talt ati^ae pit tptimi tanc principii* Aranei *Otbenii Cafard pefimtdam gltrit- Jifari gnittrii [acctffffft* (f. fucccfloris) *et^at qaa pnfnnda jadicitnm Demini* ab *ipft incertam, a pri- Qflina fenUitnth fattfre Uudti ilifnifate defervente , ad altmaae lacrimabile nrttm ferit a* ~~*nefandifimie·Utrvnli*~~*J i* abditi1 extacete ; M/un ft ftfita m coatiiia tfifffaram iêr» failtef dBcit nl·* dictait, ipftAMktrt prater fpeae maim, ctnfea- faat tneniaaty paHtei/^at eteltfia Itfihatijfat faf- frtgiii in facra Mete^fit catMra, pantijctant D». mint frmtwnte fyflottitaf.*

VITA

s Non an. 9*7- ut ex Reginonis Continuatote tradit Batouiua, fed an. pat. ut docet Flodoardos auftor aquali· .

VITA LEONIS PAPÆ X.

Γ EO Chriftopbori primicerii filios, hujus no-Aris. Seqllenti aneo ia carcevm detrafas, poft fex -Ls minis textus, faâus eft pontifex.circa finem mentes & dies quindecim mortuus eft. ftavMs» snni Chrifti 918. tempore Conftaotini Imperato· «s Fatxaas/ sadicito mwe 919. nem. 1.

CONCILIUM GRATELEANUM

Habitum, circa annum Domini Dcctcxxvui.

Ze pee *kgt/ plariata, nat eniltt ta» rttiafa/iica, faaaatar : frattratifit* «me *illi/ ttlltOtr ba/ ctadaaavti*·

TITULI CAPITULORUM

C»* *Ærbtlfiaai rtgjt ctnflitaiij.*

ilki»· EGo Æthelfianus rex, ex conGlio Wnlfhelmi arthiepifeopi mei , dc aliorum epifcoporum meorum, precipio omnibus meis pntfeâis per to· tum meum regnum io Domini, dc omnium fanftorutn nomine , k per amorem meum , ut illi prius meas proprie polTeftionis decimas (jolvant , tam viventis animalis, quam annui fruftus; & ut idem quoque faciant de fuo proprio epitadpò ,rde fenatores etiam mei & prefefil. Et volo ot epi(copi mei dt prnfeâi hoc judicent omnibus, qui illis obedire debent, dc ut quilibet ad eumdem ter. minum perficiat, quod hic ordinamus; & hoc fit ad diem decollationis S. Johannia Baptifte.

Agedum recordemur , quod Jacobus patriarcha Domino dixit : " Ego tibi reddam derimasmeas, „ dc hofiiam meam pacificam: " dc Dominus ipfe in evangelio dixit : " Omnibus habentibus da„ bitur, & illi abundabunt. " Cogitare debemus etiam ejus, quod terribiliter in his libris feriptum eft: " Si nos decimas noftras reddere nolumus , „ nobis novem partes (obtrahantur, dc decima U„ na nobis fuperftes fit : " Doftrina evangelicà nos admonet, ut res calefies terteftribus dc «ternas temporaneisrpromereamus. Nunc auditis, quod Dominus bobifc praecipit, & quid nos perficere oportet r Facite, ut ea libenter c[redacted]eedatis, tpua mihi legitime largiri poteftis. Ego nolo, ut aliquid mihi càm errore largiamini. Si ego vobis omnia vtftra concedo, eo confilio (facio) ot mea mihi Rlibenter concedatis.* Cavete vobis, & iis, qui vos attinent, ab ira Dei dt mea.

Ego Æthelftaous rex omnibus prafeftis in regao meo notum facio ex confilio Wutfhelmi archiepifeopi mei, dt omnium meorum aliorum epifcoporum , & Dei mmiftrorum pro remifiiona peccatorum meorum ; quod velim, ot nutriatis omnibus modis unum pauperem Anglum, fi quem habeatis, vel alicubi inveneritis. Do duabus meia villis detur ei quovis mente una amphora farinas, dc una perna porci, vti unus aries, qui valeat iv. denariis, dt veftitus pro duodecim menfibus, quolibet anuo. Et ut redimatis turam libertate mulâatom fcrvum, dc hoc omne faânm fit ex Dei mifericordia dt amore mei, fob epifeopi teftimo-Ctlio, io cujus dosttinio fit illud * Et fi prwfeâus hoc pr«tcrmittat, compenfet xxx folidis, dc pecunia dividatur egenis, qui in ea urbe funt, ubi bec omiffio fit, tub teftimooio epifeopi.

II. *Dt fra&tra ttatfli.* LL-fax- ca.v.

Et diximus dc fraftura templi, fi reus eflet ia triplici ordalio, compenfet illud ficuti liber judicialis dicit*

III. *Dt vtatjkiu.* LL.fcx.ea.vi.

Et diximus dc incantationibus, dt de iacrificiis barbaris, dc de homicidiis ; fi quis aliquem occiderit, dr is boc negare nequeat, ot vitam fuam perdit. Si tunc illud inficiari vellet, dc in triplifieret, ut fit cxx. dies in carcere, dc cognati eum deinde educant , dt folvant regi Dcxx folidoa, dt compensent «ftimationem capitis cognatis ipfius , de fidejuftores iliius fini, quod temper a fimili fafto abfiioeat. De incendiariis . Incendiarii dc furem vendicantes eodem (jure) digni funt; & G quis furem venditare velit , fit nullam hominem vulneraverit , Iblvat regi cxx (olidos mulâ« loco pro tranfgreffioae.

IV. *Dt attartarii/.* LL.fax.ca. xiv.

Statuimus ut una moneta fit per omnem regis ditionem , & nemo monetam cudat extra portam. Et fi monetarius re» fieret, manus ejus abfcindatur , qUacum reatum eommifit , fit afigatut* iabncfc monetarist. Et fi autem accufat» fit, dt ipfe fe pdrgare velit, tune abeat ad candens fer. «un*» & purget mahum ab illo (delifto) cujus Eeft accufatns, quod fraudem hanc fecerit . Et fi tunc in ordalio re» fieret, fiat ei quodlibet, ficuti antea diftum eft.

In Cantuaria fit vii. monafterii ; quatuor regis, duo epifeopi, & unus abbatis.

>> Ia Roftenfi civitate tres , duo regis, R unus A epifeopi.

ANNO CHRISTI

Londinii VIII.
VVintoni- VI.
In Levvifio 1L
In urbe Haftingio unus.
Alius Cicefirias.
Hamtooias duo.
Warhamias duo.
Duo Exooin.
Duo Shaftesburia.
Alias iu aliis cafteUis unus.

V. *Dt re, fid ardaliaat fakàrt fftndtt.* LL.fax. ca. xxi 11.

Si quis ordalium fnbire fpoodet, tunc triduum ante illud ad presbyterum veniat, qui id ώηβiB-care debet, & nutriat fe pane, ft iale, & aqtu, dc oleribus antequam ilud adire debeat, ft interfit midis , illis tribus diebus fingulis ft offerat , ft eat ad facrofan&am communionem illo die quo ad ordalium adire debet, ft juret tunc juramentum ilhd , quod juxta *jus* gentium innocens fit earum acculatiomim , antequam ad ordalium adeat. Et fi fit aqua, ut immergatur fefqniutaam in fime. Si fit ordalium ferri, tres dies tranleant antequam manus aperiatur; ft quilibet accufationem fisam proloquatur prsjuramento , ficeti antea diximus , ft fint fingeli eorum jejuni ex utraque parte , qui prsfto font cx mandato Dei ft archiepikopi, ft non fint ibi in alterutra parte plores, quam xn. fi autem accufatus homo pluribus ftipatus fit, quam numero xn. tunc ordalium fit fraftum, nifi illi difcedere velint.

VI. *Dt te qai ktna taut.* LL. fax. ca.xxiv.

Qii bona emit praefentibus teftibus, ft ea deinde quis fua effe contendat, tunc recipiat ea (venditor) qui ilis prius emerat, five fit fervus, five liber, five quicumque alios fit.

Et (jobetnos) ut nulla emptio fiat diebus folia; fi quis autem hoc faciat, perdat pretium emptionis, ft folvat xxx. (olidos pro mulfta.

VII. *Dt ftrjarù.* LL.lax.ca. xxv.

Qpi falfum juramentum pruftat, ft inde conviftus fuerit , nunquam ei impofterum fides habeatur, neque in aliquo confecrato coemeterio jaceat, quando moritur , nifi habeat epifeopi teftimonium, io cujas ditecefi eft , quod ita illud compenfaverit, prout ipfius confeflbr ei preferipferit; ft confeffor ipfius nunciet epifeopo intra xxx. dia, utrum ad compenfationem ejus redire velit. Si hoc ita non fecerit,compenfeteo, quod epifeopus ipfi injunxerit.

VIIL *Dt kai ltgtj ata txt^atafikai.* LL.fax.ca.XXVI.

Si quis prAKâorum meorum autem hoc facere nolit, velremiffus Gt in eo, quod diximus, tunc folvat pro contumacia erga me, ft ego inveniam alium, qui (hoc exequi) velit; & epifeopus puniat contumaciam illam in prepofito, qui in ejus divifiooe eft. Qjii ab hac conftitutione dilcefierit, folvat prima vice quinque libra, fecunda vice seftimationem capitis, tertia vice perdat omne fui, quod habet, ft noftrum omnium amicitiam.

IX. *Dt ligaailattrikaj, & lata ctacdii.* LL. fax. ca. ult.

Omne hoc conftitutum erat ita magna fynodo Greatanleagenfi, in qua erat archiepifcopus VVulfbelmos, cum omnibus nobilibus , ft fapiemibus , quos j&thelftanus rex congregavit.

LEGÜM ECCLESIASTICARUM anno Xf«iua.av*M· » —A a · » » «· r' A v---- A GHMUT

juxta codices oMAttfcriptos, regium & Jornaieniem, multa qu· io Saxonico defiderantur exemplari proferentes, ac fcorfum alias dilcrepantes.

TITULI CAPITULORUM.

CAPITULA.

I.

EGO Adelftanus rex confilio VVlfelmi archiepiicopi mei, & aliorum epifeoporum meorum , mando prrpofitis *meis* omnibus in toto regno meo, & pracipio in nomine Domini & fanftorum omnium, ft fitper amicitiam meam, ut in primis reddant de meo proprio decimas Deo, tam in virenti capitali , quam mortuis frugibus terre. Et epifeopi mei timiliter faciant de fuo proprio, & aldermanni mei, & prepofiti mei . Et volo ut epifeopi ft prepofiti met hoc indicent omnibus qui eis parere debent.* & hasc ad terminum expleant quem eia ponimus, id eft decollate S. Joannis Baptiftat.

Cogitemus quid Jacobus pater dixit Deo: *Dt- etl /(datai H k&at fetificat tfftraat tiki.* Et Dominus ipfe dicit in evangelio : *Datai kaktnti dakitar, b akandakit.* Recolendum quoque nobis eft quam terribiliter in libris poGtum eft : *Si dteiEmant dart nalannu, at efforantnr aekii nectat fartu , H dtdtna fola rrUn^eatm.*

Et volo , cyricfceatta reddantur ad illum locum cui refte pertinent, & inde gaudeant in ip. *iit* locis, qui hzc dignius erga Deum & nos volunt dcfervirc. Hortatur nos ferino divinus, seterna cum terrenis, celeftia cum caducis promereri. Nunc auditis quid io Deo praecipiam , & quid complere debeatis. Facite etiam ut mihi mea propria cupiatis , qu« mihi refte poteritis acquirere. Nolo aliquid injuftc mihi conquiratis : fed omnia veftra concedo vobis eo tenore quo mihi

A**·® ,,r

mihi mea Gmiliter exoptetis . Cavete fimul ft A vobis, ft eis quos admonere debeiis, ft ab ira Dei ft tranfgreifione mea^.

Ego Adelftanus rex notifieo prarpofitis meis omnibus in regno meo, quod confiho Wolfelmi arcbiepifcopi mei , & omnium epifeoporum meorum, ft Dei miniftrorum , ad remiffionem peccatorum maorum, ft acquiGtionem vitas cter> na , volo ut pafcatis omni via pauperem unum Anglicum indigentem, G Gt ibi, vel alium inveniatis. De duabus Nitb-firmis detur eis Gngu-Jis menGbus ambra plena farinas, ft una perna, vel unus aries qui valeat quatuor denarios, ft ca-fei quatuor : ft in tertia die pafchat triginta denarii ad vefticnm duodecim meofium unoquoque anno. Et libereris unum *win tkwint,* id eft, forirfaftum ferrum. Et boc totum peragatur in mifericordia Dei, ft amicitia mea , fub teftimonio epifeopi in cujus epifeopatu Gt. Et G prupoGtus hoc fuperteneat , emendet 30. fol. & dividatur huc pecunia per teftimonium epifeopi pauperioribus qui in ipfa villa erunt ubi hoc non fuit exeeutum.

i V.

Et de infrafturis ecclefiaram, fi quii reus appareat in triplici ordalio * emendetur ficut judicialis liber dicit.

V.

Decrevimus etiam de fortilegis, ft liblacis, ft fortem dantibus, li hominem occidant, ft negare non poflint, vitae fus culpa judicentur. Si pernegare velint, & ia triplici ordalio culpabiles inveniantur, Gnt centum viginti noftibus in carcere, & cognatio earum educat eas, & emendetur regi centum viginti folidis, ft occifum hominem reddant parentibus fuis , ft eant eis in plegium , quod fuper iis abftineant in srernum.

Placuit nobis ut una moneta Gt in toto regni imperio, & nullus monecet extra portam. Si monetarius reus fuerit, amputetur ei manus, & ponetur fub monete fabricam. Si inculpatio Gt, & fe purgare velit, eat ad ferrum calidum, ft adlegiet manum ad canifcrara quod non falfum fecit. Si in ordalio reus fuerit, fiat ei quod fupradidum eft. In Cantuaria funt odo monetarii regis , quatuor epifeopi , tres abbatis : ft in Rouceftria tres regis, duo epifeopi. In London odo, in Winton fex, in Lewes duo, in Haftingecefiria unus, in Scheaftbury duo, in Oxonia duo, ft iu aliis burgis.

V I L

Si quis judicium ferri vel aque radiaverit , accedat ante tribus nodibus ad presbyterum qui faodificare debet cum, ft pafcat fe pane, ft fa* le, & aqua, & herbis, & audiat tnilTas ipforum fingulorutn trium dierum , ft offerat, ft eat ad facrofandam communionem ipfa die qua ordalium examinari debebit : & juret quod jure publico Gt innocens illius accufationis antequam ad ordalium veniat . Et G judicium aqua frigida Gt , tunc mergatur una ulna ft dimidia in fune. Si ferrum calidum Gt, tres nodes tranfeant antequam inquiratur; & videatur manus ejus, & pcofequatur omnis homo compellationem fuam pre juramento, Gcut iupra didum eft, ft Got uterque jejuni ex praecepto Dei & arcbiepifcopi ; & non Gnt in alterutra parte amplius quam in ali*: ft hoc Gt utrobique duodecim homines. Si autem accufatus homo majorem defenGonem habeat quam duodecim hominum , fit ipfum ordalium ftadum in eo, nift recedere velint ab illo

VIII.

De ordalio precipitous in nomine Dei, ftpmcepto arcbiepifcopi, ft omnium epifeoporum meorum , ne aliquis intret ecclefiam , poAqnam ignis infertur unde judicium calefacere debet , prêter Èesbyterum, ft eum qui ad judicium iturus eft. t Gnt menfurati novem pedes a ftaca ufune ad meream, ad menfuram pedum ejus qui ad judicium ire debet. Er G aquae judicium Gt, calefaciat donec excitetur ad bullitum , ft Gt alfetutn ferreum, vd creum, vel plumbeum , vel de argilla, ft G aa/ralt *tyU»* Gt , immergatur manus poft lapidem, vel examen ufque ad ft fi triplex accuftnio Gt, ufque ad cnbitum. Et quando judicium paratum erit, ingrediantur ex utraque parte duo 'homines, ft certi Gnt ut 'ita calidum Gt, Gcut prediximus, ft introeant totidem ex amba parte, ft confinant ex utraque perte judicii de longo ecclefi*, ft Gnt omnes jejuni, ft ab uxoribus fuis fe continuerint *ipfa node,* ftafpergat presbyter aquam beoedidam fuper eos omnes, ft humilient fe Gnguli ad aquam benediftam, ft det eis omnibus ofculari textum fanât evangehi, ft fignum fanfi* crucis. Et nemo faciat ignem diutius quam benediâio incipiat , *fed jaceat* ferrum fuper carbones ufque ad ultimam colleâam : portes mittatur fuper ftaplaa, ft non Gt illic alia locutio quam ut precentur fedulo Deum patrem omnipotentem, ut veritatem fuam in eo manife-(lare dignetur: ft bibat accufatus aquam benedidam, & inde confpergatur manus ejus qua judicium portare debet, ft Gc adeat . Novem pede* menfurati diftinguantur inter ternos. In primo Ggno fecus ftacam teneat pedem fuum dextrum. In t fecundo transferat dextrum pedem, in tertium Ggnum, quando ferrum projiciet, & ad fanâum altare feftinet, ft infigilletur manus ejus, & inquiratur die tenia G munda vel immunda Gt intra Ggillationem, ft qui leges iftas fregerit, Gt ordalium, id eft judicium vel examen, fraâumineo, & reddat regi centum ri^inti foedos Witat.

Qyi aliquid emit , emat cum tcfttbns: ft, G appellandum inde Gt, recipiat hoc venditor fuus a quo emit, Gt liber, Gt fervus, Gt quod Gt : ft non fiat aliquid negotiatiol, vel forenus adio die dominica . Si qui» boc pnsfumat , perdat ipfum capitale, ft emendet overbimeflam meam.

X·

Qui falfum juramentum jurabit, ft conviât» inde fuerit, nunquam poftea juramento dignus Gt, nec in fanâificato atrio aliquo jaceat , G moriatur, G non habeat epifeopi teftimonium in cujus dicecefi Gt, quod pœnitentiam exceperit: ft presbyter hoc referat epifeopo infra triginta noâcs , utrum ad emendationem ft fatisfaâionem venerit. Si non faciat hoc , componat Gcut epifcopus ei concedet.

Totum hoc inftitutum , ft confirmatum eft in magna fynodo apudGreateieyam , cui archiepifcopus Wifelmus intetfuit , & omnes optimates & fapientes quos Ætbelftanus rex congregare potuit.

XI*

Epifeopo jure pertinet omnem reditudinem promovere, Dei videlicet ac Geculi. In primis debet omnem ordinatum Dei inftruere, quid ei jure Gt agendum , & quid frcularibus judicare debeant. Debet etiam fedulo pacem ft concordiam operari cum feculi judicibus qui redum velle diligunt , in compellationum adkgatiooem docere, ne quis alii perperam aget in jurejurando, vel io ordalio.

Nec pati debet aliquam circumventionem injuflae menfurK , vel injufti ponderis; fed convenit ut per con-

ANNO CHRISTI

coafilfam ft tefiimoaium ejus , omnes legis ici-A tum» ft burgi menfura, fle omne pondus, ponderis fit fecundum di&iohcm ejus tnftitutom, valde reftum.

Ne quis proximum fimm feducat, pro quo decidat in peccatum . Et femper- debet Chnftiaous providere contra omnia quar prmdida funt: fle ideo debet fe magis de pluribus intromittere , ut fciat quomodo grex agat quem ad Dei manum cuftodire fufeeptt, m diabolus cum laniet , nec malam aliquid feperfeminct.

Nunquam enim erit populo bene contuitum , nec digne Deo coofervabltur, ubi lucrum impium ft NMttia fidium diligitur. Ideo debent omnes amidDri quod iniquum eft enervare, quodjuftum eft elevare .- non pati nt propter falfum ft pecu-B ninqunftum fe forisfeeiaut homines erga vere Capientem Deum, cui difplicet omnia injuftitia.

IpKcepl 4« bui Iμ «v Ĉ ÜKaUribM

Cbriftianis autem omnibus neccflarium eft, ut rtftum diligant, ft iniqua condemnent, ft faltem fenftis ordinibus evefti , juftum femper erigant , ft prava deponant . Hinc debent epifcopi cum foculi judiobos intereffe judiciis, ne permittant , fi poffint, ut illius aliqua pralitatum germina pullulaverint .

Et facerdoribus pertinet in fna diœcefi , ut ad reftum fcdulo quemcumqoe juvent, nec patiantur, fi pofliot, ut Chriftianua aliquis alii noceat, non potens Impotenti, non fismmua infimo, non prolatus febdttis, non dominus hominibus fuis , vel fervis aut liberis moleftus cxiftat . Et fecundum C epifcopi diAionem , ft per foam menfuram con-venit , ut fervi teft*mentales operentur fuper omnem fetram coi pneeft.

Et reftum eft , ut non fit aliqua menfurabilis virga longior quam alia , fed per epifcopi menfuram omnes inftitutas fint, & exaequate per (nam dicecefim. Et Ofnne pondus conflet fecundum di* ftionem ejus: ft fi aliquid controverfiarum interfit, difeernat epifcopus.

Et uniofcujulque domini neccfle proprium eft , ut compatiatur, & condefcendat fervis fuis, ficut

Λ <cd*

indulgentius poterit,* qui a domino Deo empti funt, asque cari fervus ft liber, & omnes eodem pretio redemit : ft omnes fornus Dei neceflario fervi: ft fie judicabit nobis , ficut ante judicavi-D nuis eis quibus judicium fuper habuimus in terris.

XII.

Singulis quoque diebus Veneris, decantent omnes Dei miniftri in omnibus coenobiis , feu majoribus eccleiiis , quinquaginta pfalmos pro ipfo rege , ft omnibus ei audientibus , necnon aliis quibulcumque promerentibus.

Unicuique etiam qui voluerit fas efto , fi quid criminis ei imponatur, jam compenfare, ni in lu-Arationis diebus (quas Gaqgdqjv/ vocant) fiteommifliim: ft deinceps res fe habeat ficut prius.

XIII.

Elegia Weregildum eft cum Anglis in jure publico , triginta millia Thrimfa , id eft Trium . Quindecim milliaThrimfa funt de vvera. Et quin-E deam millia Cynedomas, id eft regi» cenfurae . Ipfum natale ejus pretium pertinet cognationi : fle Cynebot ipfius terre nationi.

Archiepifcopi fle * comitis Weregildum eft quindecim millia Thrimfa.

* Qjli

Epifcopi fle * aldremauni odo millia Thrimfa.

Metfetbeines ft Woruldtheines, id ctt presbyteri ft fiacularis Thani, duo millia Trimfa.

/fev ierattJittt ft^nenlttr prtctdw capf/M/am de vwrtgr/dù, fa rrg»» radier, jil. 14J.ea/.4.

4 Liquando fuit io Anulorum * laga quod po *iJ Ut'

polos ft leges confilio regebantur , ft tunc erant lapientes populi, magni prorfus nominis ft pretii .' comes ft villanos , tainus, ft alius , fin. guli pro modo fuo.

Et fi viüanus excreviffet ut haberet plenarie quinque hidas terras fuas proprie, ecclefiam ft coÎuinam, tympanariam» ft januam, & fedem , ft under notam in aula regis, deinceps erat taini lege dignqs.

Et fi tainus afeendiffet ut ferviret regi, ft e- Tairas quitatus fui vice fungeretur in familia fua.fitunc habebat taioum qui ad ut Waram regis quinque hidas haberet, & in aula regis domino fuo ferviret, qui tertio veniffet in nuocium ejus ad regem, ifte poterat deinceps jurare pro domino fuo in magna neceffitate , ft accufatorcm ejus reâe admallare ubicumque opus eflet. Et qui fic promotam hominem non habet , ipfe caufam fuam fuperjuret, vel amittat.

Et fi tainus provehatur ad confutatum, fit poftea dignus reâitudine comitis ft honore : ft fi * maflerp afeenderet ut ter magnum mare trans- * u tj> fretaret, per proprium negotium fuum fuit deinde taini dignus rcâitudine.

Et fi fcbolaris profeciffet in doârina , cur ad S<hohn. facros ordines pertranfiret , ft Chrifto Domino miniftraret : erat denique dignitatisftpaeis dignus, quanta pertinebat fuper illud, nifi forisfaccret cur ipfius ordinis officio non utatur.

Et fi eveniret ut ordinatus ve! alienigena di- Or4irac- flurbarptur alicubi verbis vel operibus .' tunc pertinebat regi ft epifeopo hoc emendare quam citius poftent.

• Ceorles Weregildum eft in Mircenorum la- • U tft »»CJri i ga 100. fol.

Taini Weregildum eft fexies tantum, id eft , duodecies centum folidi.

Regis fimplum Weregildum eft fex tainorum, Weregildum in Mercenorum laga , hoc eft, triglota millia fceatta, Id eft , totaliter centum viDgiûti libre: tantum eft de Weregildo , fed pro regni dîgnitate debet addi tantumdem io Kene£lldo: Ipfam Weram debent habere parentes ejus, & ejus emendationem ipfius terre populus.

* Twtlfkiuiti hominis jusjurandum , contra valet jusjurandum fex villanorum, quia fi Tvvelfhin- '* dus homo vindicari debet, plene vindicaretur in fex ceorlis , fit ejus Weregildum eft fex ceorlorum Weregildum.

Miffie Prtifyttri fle fccularis taini jusjurandum Miff*. in Angforum lege reputatur eque carum , & pro feptem ordinibus Ecclefic, quo facerdos per Dei donum afeendit ut haberet , taini rcâitudine di- cctl.G· CM>p« 41«. gnus eft.

i. CEptem funt dona fanâi Spiritus , & feptem gradua ecclefic ft fanâorum ordinum , & feptiet in die laudes Deo canende funt ab omni ecclefia. Et omnibus amicis Dei reâe pertinet ut fandam ecclefiam diligant fle honorent, flr Dei miniftros pacificate cuftodire gaudeant : fit qui eos nocebit verbo vel opere , fepiiea emendet fecundum quod faâum nt, fle fecundum ordinem , fi Dei mifericordiam habere velit , quia faodhficattones fle ordines, fle Deo dicatas domos, femper debent pro timore Dei diligenter venerari.

A. Et ad ordinia emendationem , ft ordinatus occidatur, fupra redam Weram primus gradus

emendetur una libra, & digna poenitentia fcduloA
cwusn-- P«rtP'ra"". ·

3. Et ad emendationem ordinis , G vite fit amiflio, fuper reftam VVeram in fecundo gradu due libre reddantur cum Deo digna poenitentia .

4...

5. Et ad emendationem ordinis, fi plena infraâio fiat, fuper reftam VVeram in quarto gradu quatuor libre reddantur cum poenitentia I

6- Et ad emendationem ordinis, fuper redam VVeram in quinto gradu quinque libre componamur cum idonea poenitentia.

7. In fex10 gradu fex libre reddantur cum pcenitentia.

8. Et ad emendationem ordinis, feptimo gradu infrado , feptem libris fuper redam VVeram cmendetur cum injunda poenitentia.

9. Et ad ordinis * infrada de pace digne com·—" ponatur fecundum fadum . Semper enim debet judicium fadum, & moderatio fecundum menfn· ram pro Deo & fcculo fieri, & de emendatione * ordinis una pars epifeopi, fecunda fit altari, tertia focietate. *Vide hac fapra fab tiiale,* De facris **" ordinibus compenfandis. ANWO c^R'.sn

Et in Camtlio epifeoporam Londonttnfi, cap. it. fic hahetar de cengildeaihm.

Et diximus etiam omnibus illis qui in noftram * gildfeyram vadium * dederunt , fi contingat · · "eum mori, omnis congildo det unum panem & companagium pro anima ejus , & cantet nrnun quinquagenarium pfalmornm , vel perquirat cantandum infra triginta nodes. *Jenoalnfit fel.* 44. f<<<Ullee '«··/« d«a«

ANNO CHRISTI VITA STEPHANI PAPÆ VII. CHRISTI

QTephanu* natione Romanas, Tbendemundo pa· O tre genitus, hujus nominis feptimus fuErogatur eft Leoni fexto , anno Domini dcccccxxix. tempore Conftantini & Romani imperatorum orientalium·. Qui dum fediffet annos duos,menfem unum, & dies quindecim, ex hac vita migravit.

Hujus tempore Henricus rex Germaniae lanceam ex clavis Chrifti confcftam, a Rodulpho rege Burçgundtonum, precibus, pretio, & minis obtinuit, camque fucceffforibus ad defenfionem imperii reliquit. Reges Northmannorum & Abroditarum ad Chriftum convertit. *Sigebertas.*

vM M/ 1 aVy# aVfrfr »*^***» kwwia ».v>u

ANNO CH,T VITA JOANNIS PAPÆ XI. ANNO CHRISTI »«·

Joinnr· XI <ju«a4 › " qoi ri/ione pon lin >■» :B'

JOannes patre Sergio pfeudopontifice ex fcorto Marozia prognatus, VVidonis Tufciae marchioms & Marozix matris potentia in locum Stephani intruditur , anno Chrifti 93 t. tempore Con-> ilsntini & Romani imperatorum orientalium, quo ipfe nondum per ztatem tantx dignitatis capax efle potuiflet , eiiamli nullum aliud impedimentum obftitiflet . Artaldus ex monacho Remenfis archiepifcoptts eledus, vir fanftiffimus , poft puerum illum quinquennalem ejedum , ab ejufmodi monftto pallium nequaquam petiiffet , nili tanti ipfe fecirfct Romani pontificis nomen , ut etiam io homine immerito & illegitime collocato illud honorandum effe putaffet, fedemque apoftolicam a nemine, preterquam a Deo, diiudicandam effe fibi perfualiffet. Hunc pontificem Albericus frater una cum matre Marozia cuftodie mancipatum ufque ad diem obitus detinuit. Marozia Hugonire- Dgis VVidonis defundi mariti germano urbts dohuniutn obtulit, fi ille fuo fe conjugio confcederandum promitteret. Acceptavit conditionem Hugo, & clanculo arcem (andi Angeli ingreffus , poft inceftum cum reliâa fratris uxore commiffum , Romanos defpexit, Albericum privignum fuum, dum juffu matris Marozi® aquam manibus ejus infunderet, quafi immoderate effudiffet, in faciem cecidit. Quam ut ille injuriam ulcifceretur, Romanos ad defediooem commovit, poftque arcem impugnatam, ut ait Luitprandus, Hu> gonem vitricum fuum inceftuofum fugavit : matrem vero Maroziam una cum fratre Joanne pfeudopapa mandavit detineri fub cuftodia , in qua violentus invafor violenter dejedas obiit , poftquam fedem apoftolicam quinque annis & aliquot mentibus non tam rexiffet, quam turpiter inqui. naffet.

CONCILIUM ALTHEIMENSE

Anno Chrifti dccccxxxi. circiter celebratum·

r r·»' Ch

A Nno circiter 931. celebratum Concilium apud Althaim Rhartise pagum ab HildebertoMoguntinenfi Arcbiepifcopo . Hujus quidem Synodi nulla in Conciliorum Colleftionibus mentio; fed Burchardus lib. ». cap. 227. aliqua ex eadem re* fert , quibus intclligimus eam capitula xxxvir. complexam effe, ac circa hunc annum habitam ; cum eidem interfuerint Epifeopi , qui anno fequenti prefentes fuerunt Concilio Erfordienfi. Hcc Borchardt verba : *Sed & hoc ibidem inventam efl de Epifcepit, Pmbyteru, Cierim , fi hereditatem a Demine rege, vel ah alie ?rincipe , vel amice fee, fen per hareditariam fartent fibi devenertt, vel acqnifierant, donare tit liceat hanc cni veluerint, dane vivunt , pra remédié aaiaw ad tcclefiam qaamcnmqae elegerint , vel ceafaagaineit fait vel anticis. Sin natem antea obierint fnam firmiter perfecerint, altari tni ferviant, amnia perpetue fanHificentnr, & ia Jnt tradaatar . Similiter de Presbyteris ftatatam eft. Hildihertas Magmitineifis Archiepifcepnt fnbfcripfit. Rebertm Treverenfij Archiepifcepat fnbfcripfit . Uniti Hamebnrgetfii Arthiepifcopat fnb·*

fiokfcrigfii. Adolourdiu Furdmmfis Epifcopou fukfcri- (in Concilio ErfordienG dicitur FardunenGs.) Rjcbtrwuu Argtntnuufit Bpifcopiu fttkfcripfit. Nariiqga/ Cnfautieufa Bpifcoptu fnkfcripfit. UnettOuum/ (feu ut dicitur in Concilio ErfordienG, Unuvanus) Fadriwrwauir Eptfcopur fubferiat. Udulricuc Auguflitft Bpifcoptu fubfcripfit. Bernburdm Hulu-Oortoutafij (legendum, Hulbtrftotttft, qui hoc tempore Epifeopus erat) Epifcopui fukftripjit. Am-huUu Mnucrordtnoteourdn/i (legendum, ut in Concilio ErfordienG, MemigernaGtrdenGs, ideft MonafterienGs) Bpifcoptu ftAfcripjh. Ektrit Min-deuaqfc (legendum cum laudaro Concilio, Eburgifo MimidonenGs, vulgo Milden) fnkfcripfit. Nec aa» èT Akkotet ttuto ctttrif focri ordtni/ viri/ fnb-fcripftrmt. Ex hoc Concilio feries Epifcoporum variarum dieecefeon illuftrari pofluot. Burchardus in margine illius capituli ait, Concilio apud Altheim nabito Elegem Conradum interfuiue. Verum Conradus Germani rex jam ab anno 918. obierat, dc fanftus Udalricus anno tantum 924. AuguftenGs Epifeopus diâus eft. Notingus vero Conftantienfis Epifeopus anno 939. juxta Her*mannum Contraâum ex editione CarriGana fupremum diem obiit, ideoque Concilium hoc Tub Henrico Germani rege coaftum, ac diverfum ab eo, quod Conrado regnante anno 916. ipdiâum. Idem Burchardus lib. 11. cap. 78. refert capitulum 27. Concilii apud Altheim habiti de Clcricit, qm ftc^itrtnl occlqfio/ fiut, & it ftroit ywi propriot dominot fugerint, quod ad hoc Concilium, non vero ad illud quod in eodem loco anno 916. congregatum, revocandum exiftimo, cum in priori fynodo apud Altheim pauciora videantur condita capitula, quam in pofteriori* quam verofimile eft Ecclefiafticam untum difciplnam refpexiffc.

£3* E* Cone. upad Alikein pruftntt Conrudo Frgt cop. XXVI.

Statuimus propter Dei dile&ionem & proximi & fidchum honorem catholicorum, & prreipue ob multimoda fcandala eruenda dt funditus «tirpanda & perturbationes que noviter exorte funt & oriuntur. Nec non ut omnes fciant nos Epifcopos tales Dei mifeticordia nequaquam fuilTe quales dicimur exemplum S. Leonis Pape, qui fuper quatuor evangelia jurans coram populo fe purgavit, fequi dc imitari ialva auâoritate canonica.

Cop. XXXF/.

Statum dc rationabiliter fecundum Sanftos Patres a Synodo eft confirmatum, ut Monachus quem canonica eleâio a jugo regule monaftice profeffionis abfolvit, dc facra ordinatio de Monacho Epifeopum facit, vel ut legitimus heres paternam fibi hereditatem poftea vi revendicandi poteftàtem habeat.

Sed quidquid acquiGerat, dc habere vifus fuerat Monafterio relinquat, dc Abbatis fui qui fuerat fecundum regulam S.Benedifti arbitrio. Poftquam enim Epifeopus ordinatur ad altare ad quod ian&ificatur dc titulatur fecundum fanftos canones quod acquirere poterit, reftituat.

anno CH,nSTI Xi H.iiill

SYNODUS DINGOLVINGENSIS

anno Christi dcccccxxxii. cilebrata.

UDelbertus Archiepifcopus SaliburgenGs celebrabit Synodum Dtngolvingc, de qua vetus MS. Seculi XI. Asm Domini 93z. rernuntt i» Bovuriu Arnoldo Duct, convtnitntikut cunGit Bsvoriit ad /ocmot qui Djugtlfingu vocetur, iu coufu Sjnodulit colloquii Epifeopi/ videlicet & comitibu/ uliifqut populi/ fuprndiilu rr^teuti. Kj^fidentibu/ smttut Epifeopi/ iu Synoduli concilio, (a) Adolptrto Arcktepifcopo Sokburgtpfi, Ifengrnteo Epifeopo Astifpoutufi, Gerkardo Epifeopo fotuvitqfi, (b) Tvolfrumo Epifeopo Frifingtnfi, Nitkurde Bp. Subioutnfi, nuneiifqut (c) Udalfridi Epifeopi (d) Aifiuttqfi/ Cboritpifcopir (e) Diperto & Svvaterloko, oliifque prêtkyftrii Ü iiueouibui ue citricu quonoplttrimic, (f) dt VIII.O/lotuteclqfiufiito truiiuxlet, ftriuuioSittt fukferipftrt funxerunt. Ita ibi. Addit Aventinus in eo concilio Arnulphum Docem, praediorum EccleGafticorum, qu Ugri depopulati fuerant, ufusfruftus Sacerdotibus, Monachis reftituiffe. templa, facras •des refici, inftaurari juffiffe. Majas dc Caninas; item vicos dc vineas aliaque predia prope Tyrolios in Vennorum AtheGfque valle VVolframmo Fruxinenfi reddidiffe. Epifcopos, monachos, Sacerdotes, quorum quidem excuiTo lèverions religionis jugo populariter vivere cœperant, fub arâioris diiciplinc jugum miGfte Afta uberiora Synodi hucufque deteâa non funt.

CONCILIUM ERPFORDIENSE,

IN CAUSA DISCIPLINEE ZCCLES1ASTIGÆ

Celebratum anno Domini dcccccxxxii. tempore Joannis papic XI.

PRÆFATIO.

ANno ab incarnatione domini noftri JefuChrifti nongentefimo trigcGmo fecundo, anno etiam domini H. regis Chriftraniflîmî decimo. quarto, indiâiooe quinta, fub die Kaleodarunn Juniarum, congregata eft apud Erpesfurt fanfta dc uni-

Dantur variantes ex codice VindcboDenfi, in quo hsec ipfa repetit Manii.
(a) Dedilperto (b) Volfranno. (c) Bedaifridi. (d) Dee/ Aiflatenfi* (e) Goetaperto.
(f) Ad. aliifque plurima tradatur

& unircrfilis fynodus, & rex iapientiffimux cum cooc,lio primatum fuorum decrevit, inspirante omnium Salvatoris clementia, pro utilitate fic flatu fanft* matris ecclefiz. Cujus regis fokrtiam prtidentiffimi viri Hildiberti archiepiScopi * gubcvnabat. Confidentibus rehgiofiflinass iacendotibus, id efl · R. SanftxTreverenfis ecclefiz archiepifcoPº, Unni lanâz Himburgenfis ecclefiz epiScopo, Adalguardo * Fardunenfis ecclefiz epiScopo, Rino Argentinz civitatis epifeopo, NodingoCooflantinz ecclefiz epiScopo, Unuvano Padcburnenfis ecclefiz epdcopo, Bernardo Halbesftadenfis ecclefix epiScopo, Othilrico * Auguftodunenfis eccie-hx epiScopo, BurchardoWirtieburgenfis ecclefiz cpiicopo, Dudone Ofnaburgenfis ecclefiz epifeopo, Rumaldo * Memigernafurdeofis ecclefiz epiScopo, EburgiSo * Mimidoncnfis ecclefiz epiScopo: necncn & abbatibus, alnlque Sacri ordinis viris. Porro cum eorum unanimitate, ac primum Deo lavenie, eorum capitula infra notata, * quam pro populi Cbrifliani correftione collefta Sunt.

CAPITULA.

I.

Vt deinceps natalitia duodecim apoflolori\n fumma veneratione lolcm niter celebrentur. Et in vigiliis antiquitus fiatutis, atque haétenus ab antecellortbus noftris lervatis, jejuniorum vota omni diligentia perfolvere dbçernimus: quia quos czlitus Sublimioris mdriti fcimus, hos & amplioris dignitate honoris a nobis colendos cffe non dubitamus.

II.

Placita fzcularia dominicis, vel aliis feflis diebus, feu etiam in quibus legitima jejunia celebrantur, fecundum canonicam inftitutionem, minime fieri volumus. Infuper quoque gloriofiflimusrexaugmentum ChriiUauz religionis conceffit, ut nulla judiciaria poteftas licentiam habeat Chriftianos fua authoritate ad placitum bannire feptem diebus ante natale Domini, & a quinquagefima ufque ad octavas pafchz, &. feptem diebus ante nativitatem lan&i Joannis Baptifiz, quatenus adeundi ecclefiam, orationibufque vacandi liberius habeatur facultas.

Przcipimus namque, ut nullus Chriftianus ecclefiam pro reverentia petendo,ibique manendo, indeque revertendo, alicujus publiez poteftatis banno ibidem conftringatur: ne forte, dum ad ecclefiam caufa orationum properat, per bannum impediatur pro falutc animz devote infiftere.

IV.

Si quis presbyter aut diaconus negligent itxfuz, malade fe fufpicari permiferit, & ejus infamia coram epifeopo canonice denotatur, admoneatur ab epifeopo femel, bis, ac tertio: ut vel prodendo reatum, culpabilem fe efle cognofcat, & fic juftz correptionis fententiam excipiat; atlt adhibitis fecum collegis, juramento fe expurgando, innocentem fe efle demon(Iret.

V.

Ut nemo nifi çonfentiente proprio epifcopo, aut ejus miflb, fub obtentu religionis jejunium fibi imponat, unum diem prx aliis excipiendo, omnimodo interdicimus. Quod dc faitum difplicet, & in futurum fieri prohibemus: quia plus eaufa ariolandi efle cognofcitur, quam fupplementum legis ca*tholicx.

AD CONCILIUM ERPHORDIENSE

Anni dcccccxxxjj. hsbiium

A D D O.

T^Rpbtrdienfir conatu canones ex Bxrcbardi codtce C «apti, B...«.j.™

*fi» meo MS. Bttrcbardi codice; xlrum^xe, ne aiujuta de/iderttur, hic /applenduin cen!*i.*

Burebarch lit. 13. *cap.* 21.

II.

Placita fxcularia Dominicis diebus, vel aliis prxeipuis fedis, feu etiam in iis diebus, in quibus legitima jejunia celebrantur, fecundum canonicam conftitutionem minime Aeri decrevimus. Infuper etiam J. *Synodusdecrevit,* ut nulla judiciaria poteftas licentiam habeat fua authoritate chriftianos ad placitum bannire in lupradidis diebus, ideft feptem dies ante natalem Domini *tffyut in ofiava Epifbtnit,* & a quinquagefima ufque in o&ava Pafchx, & feptcm djc, ante nati.itatem S. JoanniaBaptilte, quatens adeundi eccleGam orationibuique vacandi liberius habeatur facultas.

Burebardi lib. II. *cap.* 77.

IX.

Decrevit S. Synodus cum confilio fereniilimi principis, fi deinceps aliquis epifeopus, fui minifterio oblitus, fciens cum excommunicato communicaverit, five in falutatione, five in oratione, five in injufta confortatione, five in cibo, five in potu, excommunicatus habeatur tam a principe, quam a exteris omnibus, quoufque in proximo fynodo audiatur, & Domino, &ecclcfix fux fatisfacere cogatur.

RA-

F

. »»..

frRATISPONENSE CONCILIUM

Λ» ftecenuadi/ [ufiragiir animabat epifeoporum fai fiectjftffcnt,

Walpergo Sotizfiurgrnfi .Arcbiepifeopo frafiitntt, anno 93»· celebratum.

COLLECTORIS ADMONITIO.

*GDuritiam iftud olim ego quidem cum Dngolvin-geqfi , i*c ipfe gttoo celebrato , confundendum cenfueram ; quod utrtnque eundem fere epifeoporum numerum, uinnque Cborepi[copam adfutffe , ac denique in annum ambo convenire animadverterim. Diffidium vere ia loce bubita utriufaut Synodi ita conciliabam, nt f«« i» loco obfexro dicrcefii Ratifponcnfii Dingplvinga convenerat, orbi principi Rottepona attributa fuerit. Verum re melini explorata atque perpenfu , qgmvi tandem duo bac eft inter fe olam diverfa touritia , tam quod Rattfponenfe m urbe illa reipfa coiverit, ·*» ia geftit infra recitandi/ leguntur patres* in ecclefia S. Petri convcnifle . *Eft autem › urbii Ratiiponenfii S. Petri ttmpium longe nebilifimum . Jnfuper Dingolvinge^fi concilio cborepifeopi adfuerunt duo, Dipertur & Swatcrhbe ; Ratifponenfi vere unat Swaterlobo, five, ut iln legitur , Svorzlot. Denique Nrtbardi Sabivntifit nomen in allii concilii Dingolviugenfi/ legitur ; in Ratisponenfi vere non legitur . Maneam ergo ambo bac concilie finibut , tf feribat inter fe diftmSa. Porro Dingelvmgeqfit cvmilii ode, feu aSorum fympfi/ in tom. XI. col.* 1488. *editiomi Vemto-Labbeana legatRotispomqfit vero ex vetufiit Menumenti/ Martemi torn. VII. png.* 53. *btc exhibentur.*

»· CONCILIUM RATISPONENSE

.Anno 932. *ctUbratxm.*

E< MS.

IN nomine «terni Dei , anno ab Incarnatione Domini DCCCCXXXII. indiâione V. XIX. Kalendae februarii regnante Arnolfo venerabili duce anno X. congregata eft Synodus generalis apud R.adefpooam, metropolim Norici regni civitatem, in qua primitus congregati funt venerabiles Domini prefules Odulpertus Juvaveniis ecclcfi« arehiepifeopus , Vodaifredus Rubiloccnfis ec* clefir epifeopus , Wolframmus Frifigieofis epifeopus, Hizingrimus R.adafponenfis fedis antiftes , Gehardns Patavienfis ecclefix epifeopus, Suarzlot corepifcopus, Egilolf abbas cum reliqua non modica facerdotum coadunatione . Igitur ab omni populo crucibus decenter portatis , & facris letaniis more folito celebratis , convenerunt omnes epifeopi, cum copiofa (acri ordinis frequentia in ecclefia S. Petri apoftolorum principis , que mater ecclefiarum regix civitatis juxta portam aquarum antiquitus excreverat ; ibique juxta aram S. Petri antiftites, extera fanfta Synodus in media confoderunt ecclefia. Tum demum hi quibus ma-Bxirna cura eft injunâa pailoralis , femetipfos fraterno caritatis amore admonere curabant , ut ii aliquid in femetipfis dignum effet emendationis , haud fegoiter emoliare ftuderent . Deinde vera paterna follicitudinc omnem fandam congregationem hortabantur, monebant, arguebant , & infiruebant de omnibus rebus & jufticiis ad veram religionem orthodox* , & catholice fidei pernnentibus , ut moribua bonis malas devincerent confuetudioes, & iorepreheofibiles *fe* exhiberent ad docendum populum Chrifti fangutne redemptum. Inter cetera vero cum totius fynodi coniilio hoc decreverunt, ut quifquis illorum , ide ft epifeoporum , de hac luce migraret , fuperftites epifeopi miffas XII. pro anima ipfius celebrare Cnon tardarent. Similiter & presbyteri, exteri vero clerici & fanâimoniales pfalteria IV. Epifeopi vero tribuant de facultatibus fuis pro anima defunâi epifeopi de ficera carradas III. de panibus modios VI. Frisk VI. Bachon. unum. v.

RATHERII VERONENSIS EPISCOPI

<f,/t r<'fe

»<>. **Synodica ad Presbyteros, & ordines exteros forinfecus, id eft, per univerfam diceccfun conftitutos.**

Ex A^p<»4. L.bSei To®.

Ex Tomo П. Spicilegii Dacheriani.

QUia mirari vos fck>, iramo murmurare, quod eft pejus , non nefeio , quod tertio jam vos vocavi, & quafi nihil vobifeumegi. Ne ftra hoc me feciffe putetis, fateor quia explorandi vos caufa hoc feci , & quales vos me inven-Dturujn zftimavi, tales, proh nefas! inveni. Con grnere mihi infeliciifimo illud ftatim de Sapienti* vifum eft libro: *Ple fecundent m filiit feuhii , fi multiplicentur : ne oblefferit tu eit, fi non eft ti-mor Dei cum illi/.* '«

Moneo igitur paternaiiter, dt precipio paflora-liter, ut dicentis Apoftoli reminifeentes, quia *fine fide* *h a*,

fide iftfoffihje jlecere Dea; hoc eft, fine credulitate, quis nobis j*r apoftolos, eorumque eft fucceffore» tradita. & quia jxftett ex fide, id eft ereduhiate fua, vivit: &, qoidqxid fixe fide, hoc eft credulitate Dei, eft, peecotxm efl; fides autem, id ft credulitas Dei, fi *« imbeei «pert bene, nrarraa eft tx femetipfe: ipiam fidem, id eft credulitatem Dei, trifarie parare memoriter feftinetis, hac eft, fecundum fiymbolum, id eft, collationem apoftolorum, ficut in pfalteriis correâis invenitur; & illam qu® ad miflam canitur; & illam fanât Athanafn, qu* ita incipit: tyrouifW vult jolvm effe. Quicunque vult ergo facerdos in noftra parochia elle, aut fieri, aut permanere illa, fratres, memoriter nobis recitet, cum proximo a nobis huc vocatus fuerit.

Moneo & jam vos de die Dominico', ut cogitetis, aut fi cogitare nefcitis, interrogetis, quare ita vocetur: ulu enim quotidiano illas res dominicas dicimus, quz proprie ad dominos pertinent illarum. Eo itaque leniu Dominica dicitur dies, quad proprie ad Dominum, id eft, Jefum Chrillum pertineat. Cum vero omnes dies ipfius lint, ficut & omnia quz funt in czlo, fic in terra, ὀι tn mari, f< in omnibus abyfljs: inquirendum quare ifta folum dicatur illius efle. Nimirum quia ipie in ea relut rexit. Sed in quibus Kalendis? Non cures, de die folummodo cogita. Quinta fena poft vefperum eft traditus, fexta crucifixus, feptima quievit in fepulcro, oâava refurrexit a mortuis, ft inter duorum dierum pattern, five trium integritatem noftium, vel triduo, ut promiferat, iado, a corde, id eft interioribus, terre ad apoftolos rediit. Hinc ipfa oâava five prima feri, dies vocatur Dominica in quxunque Kalendatum die evenerit, fempér eft pafcha, id eft tranfitus Domini dc morte ad vitam: & uno modo, quicqtud manduces, vel bibas, eft oblervanda. Unde autem obfervaoda? Ab opere fervili. Quod autem eft opus fervile? Peccatum: qui enim peccat, diab lo fervit. Si ergo omni die Dominico eft patch*, quzrendum quid nobis faciendum in ea. Apoftolus dicat: Pefcba, inquit, pjfcbe noftrurx tmurolotui efi Cbrtftm. Qyarc pafilia eft Ghrtftus Quia pro nobis immolatus. Cur immolatus Ut pro nobis moreretur. Sicut utique antea ille immolabatur, cujus fanguinc liberandus ab Ægypto populus purgabatur: ita ergo & ifte propterea eft immolatus, ut moreretur; propterea occiftis, ut nos per fangumeiti ipfius a vaftatore mundi aogtlo, id eft diabolo, liberati, de Ægypto, id eft inferno, erueremur; & per mare rubrum, hoc eft baptifmum (anguine Domini rubeum, per dcfcrium przfentis vitz eduâi, ad terram repromiflioms, id eft vitam «ternam, pervenire poflemus. Habes pafcha, id eft tranfitum bonum; habes agnum pro te occifum; tranfifli mare rubrum, graderis per defertum. Vide quo graderis: flude pervenias quo venire tibi expedit. Labora cum Dei adjutorio, ne aut in Ægyptum iedeas, aut in deferto pereas, fed ad pa*riam cxlcftem pervenias. In Ægyptum veto te redire cognofce, fi peccatum quod deferuifli, prefumis repetere. Peris vero in deferto, fi non perfeveras in labore & opere bono.

Sed redeamus ad Apoftclum: Pefcbs, inquit, pef(bi neftncm immoiolui eft Cbrtflu'. Poftea, 1toque epulemur. Putas quod dicat, ctapulz & ebrietati vacemus? Nequaquam; fequttur enim: Non m fermento veteri, id eft inflatione ventris, vel tumore anterioris peccati, aut afteâu ad tranfaâa fcelera redeundi, vel alia perpetrandi. Neque in fermento malitia & nequitia; fed in azrmn fi*ceritotit & veeiuttt. Id eft, ut in opere jufli, in cogitatione fimplices, in fermone fimus veracet. Quando? omni tempore. Praacipue vero io pafcha folemnitate, hoc eft, omni Dominice anni integri die. Si enim Dominica eft Domini, utique non noftra dies eft; fi Domini eft, reverentia Domini eft honoranda. Sed cujut Domini? Revera, qui nos, cum non efflemus, fecit; qui nos, cum perditi fuiflemus, refecit; qui dc gubernat, alit, nutrit, defendit; qui vitam noftram, quoufque illi placuerit, hic continet, cum noluerit, eam hinc murabit, & aut meliorem, promeritis, aut reddet pejorem; poftremo qui nos judicabit, bl aut in inferno fine fine damnabit, aut in celo cternaliter coronabit. Talis igitur ac tant* poteftatis Domini cum hsK fit proprie dies, honoretur, ut eam pro decentia tanti Domini decet. Honorati vero nullo modo, nifi ordinabiliter valet. Nifi enim parafceve itbbarum antecedat, fabbatum diem Dominicam, dies non eft ullatenus Dominica.

Quid eft autem parafceve? Apoftolus dicat: Probet extern, ait, fetpfum boate, & fie de pexo illo edet, & de colice bibot. Quo pane? Qui ait. Ego fxm pomi ViVm qx> de talo deflendi. De quo calice? Calix txx/ inebriem quam praclarm eft'. Id eft, Chriflus fuo nos fanguine fatians, quam pulcher, ideft, fpeciofus forma pre filiis hominum! Qui ergo panis, ipfe eft agnus; qui agnus, ipfe Ghriftus; qui Chriftus, ipfe eft pafcha; qui pafcha, ipfe pro nobis immolatus. Ipfe eft dies, quam non operando, fed gignendo cozternaltter, fecit Dominus; exultemus & letemur in ea. Ipfe eft, inquam, dies, ipfe Dominus, eujus ifta eft dies. De fabbato illius quid facimus? Kocate, liu au per Pfalmiftam Dominus, & videte, qma ego fxm Dem. Sabbatum vero vacatio dicitur, vel requies, id eft, ut quiefcamus ab operibus malis, & vacemus Divinis obfequiis. Parafceve autem przpsratio dicitur, hoc eft, ut ptaparemns cordrum noArorum habitacula venturo ad nos per corporis & fsnguinis fui (ubftaoliam Chriflo. Si ergo omnis oâava dies eft Dominica, Dominica vero pro refurreâione Domini diâa; vel, lient perlepide quidam invenitur dixiffe, omnes quia dies Dombus fecit imperio fuo, Dominicum fecit fanguine fuo, fi(aedificavit pretio fuo I Omnes dies Dominici parafceve vel labbato indigent: parafceve autem, id eft przparatio, non eft aliud nifi quod protulimus, hoc eft, ut probet feipfum lumo, id eft difquirat, cujus afteâus fit, hoc eft, fi in voluntate cum Dei gratia meliorationis, aut in duritia pejorationis confiftit. Si illud primum jus in conficientia fua invenit, przfumens de mifchcordia Dei, cum laâucis agreftibus, id eft contritione cordis, fic amaritudine gemitus, aecinâis renibus comedat agnum. Si non.* fuadere non audeo ut faciat, viderit quifque quid agat. Omnis erro dies Dominicus ideo eft pafchalu, quia refurreâione Domini decoratus; pafcha vero noflium ideo eft Chriftus, quia pro nobis immolatus.

Omni erpo Dominica nobis clamat Apoftolus: Jteqtte epulemur, id eft, carnem Domini manducetnus, & fatigumem ipfius bibamus. Ubi funt autem qui quotidie mifTam celebrant, quotidie pafcha faciunt, id eft, carnem agni comedunt, fil fanguinem ejus bibunt, fie, ut cetera fileam, de coitu adulterino filios & filias generant? Ubi qui befternam ebrietatem, vel crapulam, ante altare Domini fuper ipfam carnem vel ianguinem ruâant agni? Qui litibus continuis occupantur, qui cupiditia cftuant, qui invidia vel odio

odio 'tabefenm, qui his quos ut fe diligere debueram, deceptionum laqueos tendere nullatenus cuffant? Quando talium quis parafccve jam didham, vel (abbatum fecit ? Timeo de talibus, A minam noa mei fimilibru : ne, dum putant comedere agnum, comedant potius hircum ; dc minam non illum, qui abdados eft in defertum, qui Latine emiffarius, Hebreice hamati, id eft, crudelia Dei interpretatur; quem qui in dcfertnm emiGt, caftra folummodo Dei noo eft ingredi dignus, nifi loto prius corpore, A veftibus omnibaa; fed haedum potius, quartadecima qui die ad vefperam ab omni eft populo immolatus. Ve enim ilis, quibas tanturh bonum in tam magnum vertitur malum, hoc eft, manfoetodo Dei in crudelitatem.* dum comedentes utique carnem, dt fanguioem ejus bibentes indigtse, judicium fibi manducant dc bibunt. Vn, inquam, nobis miferis, dt millies vu. Cum enim fecerdotcs non ob aliud vocemur, nifi quia factum conficere, dc dare populo debemus; feri- p<uri vero fenAa dicat e contra : ftercyaid *Mifm I* savmmder, MMvmdrav *erit*: quomodo faltem dici valet aliquid facrum immundi(fimis manibus noftrie traftatum ? Bc cum fpecialis nofter doAor atque providor, beatus utique Zeno, dicat, io fetsnoM utique quem de Juda filio Jacob, dc Thamar nuru ipfius, elegantiffime compofuit; 2nod omnium corrupte viventium diabolus pater t t quid valet quod in confpeftn omnium qui nos fciunt corrupte vivere, id eft luxuriat defervire, clamamus Deo: *Pater eefttr fui et i» caht :* cnm ille nobis per prophetam ftatim refpoodeat: *Si feter e^et éii efi e»er taem* ? Quid enim facis pro amore meo? Quid infe&um relinquis pro timore meo ? Ifta, & illis fimilia, quia vos penitus nefeirt doleo, immo de talibus nil curare gemifeo, paftoralicer ut addifeere feftinetis praecipio: dc quia fermone ignoratis, bono exemplo Dei populum erudire quefo Audeatis.

*·■ i», «i. ara»k. *t.* >. ACM». ·· *'

Ammonemus etiam & obfecramus, ficut alibi feriptum invenimus, fraternitatem veftram, ut de communi (alate veftra cogitantes, attentius audiatis ammonitionem noftram; A qur vobis fuggerimus, memoris commendetis, A opere excrcere * 1° f**™» ammonemus ut vita A converfatio veftra trreprehenfibilis fit, fcilicet ut cella veftra fit juxta ecclefiam, A in ea feminas non habeatis. Omni noAe ad noAurnos furgite, curium veftrum certis horis decantate. Miffarum celebrationes religiofe peragite. Corpus A fanguinem Domini cum timore A reverentia fumite. Vafa faoAa propriis manibus abluite, A extergite. Nullus cantet miffatn nifi jejunus, nullus cantet qui non communicet; nullus cantet fine araiftu, albe, ftola, fanone, A pisneta.' A hcc veftimenta nitida, A ad nullos ufus alios fint. Nullus cum alba, qua io fuos ufus utitur, prefumat miffam cantare. Nullus cum cultellis foris pendentibus, nullus cum calcaribus. Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat. Corporale mondilfimum fit. Altare coopertum de mundis linteis : fuper altare nihil ponatur, nifi capis A reliquis, aut forte quatuor evangelia, A pyxis * cum corpore Domini ad viaticum infirmis; caetera in nitido loco recondantur. Miffalem plenarium, leAiouarium, A antiphonarium, unaquaeque ecclefia habeat. Locus in fecretario, aut juxta altare fit praeparatui, ubi aqua effundi' poflit quando vafa facra abluuntur : A ibi vas nitidum cum aqua pendeat, ibique manus lavet poft communionem.

<‧»‧«,«» tT/sr /A*. ■pre, xir *f. tff.* '•i. basis·.

Nullus extra ecclefiam per domos, aut in locis non confecratis, roiffam cantet. Nullus folus miffam cantet. Calicem dc oblatam refta cru» ce figsute, id eft, non in circulo dc varicatione digitorum, ot plurimi faciunt; fed ftriâis duobos digitis, dc pollice iotas inclufo, per quae Trinitas innuitur, iftud figoum f rtdie fecere Audete. Non enim aliter quicquam poteflis benedicere. Infirmos vifirate, dc eos recoodliate ; dt juxta Apoftolum, oleo faoAo ungite, dt propria mna communicate. Et nullus pmfumat tradere communionem laico em feminas, ad deferendum infirmo. Nullus veftrum pro baptizandis infantibus, am infirmis reconciliandis, aut mortuis fepelicodis, premium vel munus exigat. Videte oe per negligentiam veftram ullus mfaw fine beptifmo moriatur,

Nullus veftrum fit ebriofus dt litigiofus, quia fervum Domini non oportet litigare. Nullus veftrum arma ferat in (editione, quia arma noflra debent effe fpiritalia. Nullus canum aut avium jocis inferviat. Nolite in tabernis bibere. Curam pauperum dc orphanorum, ac peregrinorum, habete, dc eoa ad praediola veftra invitate. Efto* te hofpitales, m alii a vobis exemplum capiant bonum. Omni die Dominica ante mtffam aquam beocdiAam facite, unde populus afpergatur, A ad hoc (blum vas habete. Sacra vafa dt veftintenta facerdotalia nolite io pignore dare negotiatori aut tabernario. Nullus veftram minus digne paraitantem cujufcumque rei gratia ad reconciliationem adducat, & ei teftimonium recoocibationis ferat. Nullus veftrum nfuras exigat, A conduAor fenoris exiflat. Res A facultates quas poft diem ordinationis veftra acquiritis, fciatis ad eccfefiam pertinere. Nullus fine fcientia A confenfu noftro ecclefiam acquirat.* Nullus per poteftatem fsscularium ecclefiam obtineat. Nullus per pecuniam alterius ecclefiam (upplantet · Nullus ecclefiam ad quam titulatus eft, relinquat, A ad aliam quisftus caufe migret. In alterius parochia miflam nullus cantet abfque parochiam presbyteri, fi pneiens eft, voluntate A rogatu. Nullus decimam ad alium pertincnteoi recipiat. Nulk» peoitenrem invitet carnem man* ducarc A bibere vinum, nifi pro eo ad prefena eleemofynam fecerit.

Nullus prnfumst baptixsre nifi in vigilia Pafchn * Pentecoftes, nifi propter periculum mortis · Unufquifque fodtes habeat, fit fi non poteft habere lapideos, habeat aliud vas ad hoc pratpa» ratum, io qno nil aliud fiat. Videte ut omnibus paroebiaois veflris iymbolum & orationem Dominicam iniinuetis. * Jejunium quatuor temporum, & rogationum, & litanie majoris, plebibus veftrts omnimodis obfervandum iofiouate : feria quarta ante quadragefirnam, plebem ad confefltonem invitate, & et juxta qualitatem deliAi peenitentiam injungite, non ex corde veftro, led ficut in pcenitentiali feriptum eft. Crater in anno, id eft Natali Domini, & Caena Domini, Pafcha, A Pentecofte, omnes fideles ad commenionem corporis & fanguiuis Domini accedere ammonete. Certis temporibus conjugatos ab uxoribus abftinere exhortamini; eulogias poft miffam in diebus feftis plebi tribuite.

Nullus fine ftola in itinere incedat : nullns in» duatur veftimentis laicalibus : nullus rem, tut pofleflionem, aut mancipium ecclefia vendere, aut commutare, aut quocumque ingenio alienare pmfumat : diem Dominicum & alias feltivitates abfque opere *fervili t* vefpera in vefperam celebrare docete. Carmina diabolica, qus fuper mortuos noAuraia horis vulgus cantare folet, dc ca-

cachinnos quos exercent fub conteftatione Dei omnipotentis, vetate. Cum excommunicatis nolite communicare. Nullus illis prefumat mittam cantare, fed & plebibus vobis committis hoc annunciate. Ad nuptias nullus veftrum eat. Omnibus denunciate qt nullus uxorem accipiat, nifi publice celebratis nuptiis . Raptum omnimodis prohibere , ft ut nullus ad proximam fanguinis foi accedat, & ut alterius fponfam nullos du. cat. Porcarios, ft alios paftores , vel Dominico die ad mittam venire facite. Patroni filiis fuis fymbolum & orationem Dominicam infinuent , aut infimiari faciant. Chrifma femper fub cera fit aut fub figillo, propter quofdam infideles.

Volumus autem fcire de quolibet presbytero, fi ex ingenuis parentibus fit natus , aut ex con- B ditione fervili , aut fi de noftra parochia natus eft, aut ordinatus, vel ad quem locum pretitulatns. Si fervus fuit, oftendat chartam libertatis : fi de alia parochia , oftendat litteras coramendatitias , quas formatas vocant. De minifterio etiam vobis committo vos amroonere curamus, ut unufquifque veftrum, fi fieri poteft, expofitionem fymboli, ft orationis Dominice, juxta traditionem orthodoxorum penes fe feriptam habeat, & eam pieniter intelligat, & inde, fi novit , predicando, populum fibi committum fedulo inftruat; fi non, faltem teneat, vel credat . Orationes mitte ft canonem bene intelligat, & fi non , faltem memoriter ac diftinde proferre valeat : epiftolam ft evangelium bene legeie poflit, C ft «tinam faltem ad litteram ejus fenium poflet manifeftare. Pfalmorum verba , ft diflinâioncs , regulariter ex corde cum canticis confuetudinanis pronunciare fciat. Sermonem, ut fuperius dixi , Aihanafii epifeopi, de fide Trinitatis, cujus initium eft, *vult,* memoriter teneat . Exorcilmos , dc orationes ad catechumenum faciendum , ad fontem quoque confecrandum , ft reliquas preces fuper mafculum & fotminam, pluraliter, ac fingulariter , diibndcque proferre valeat; fimiliter ordinem baptizandi, ad fuccurrendum infirmis t ordinem quoque reconciliandi , juxta modum fibi canonice reiervatum , atque ungendi infirmos; orationes quoque, eidem neceftjtati competentes, bene faltem fciat legere . D Similiter ordinem & preces io exequiis agendis defundorum . Similiter exorcifmos & benedidiones falis & aquae memoriter teneat . Canticum noâurnum atque diurnum noverit . Compotum mjoorem, id eft , epadas , concurrentes , regulares, terminum pafchslem, & reliquos, fi eft poffibile , fapiat . Martyrologium, ft pcrnitentialem habeat, ft cetera. De ordinandis pro certo fcitote, quod a nobis nullo modo promovebuntur , nifi aut in civitate noftra, aut in aliquo monaflerio, vel apud quemlibet lapientem ad tempus converfati fuerint, ft lineris aliquantulum eruditi, ut idonei videantur ecclefiafticx dignitati.

Cum audoriras quoque contineat ecclefiaflica , ut de rebus ecdefiafticis quatuor fieri debeant partes, e quibus una epifeopi, altera fabricat eoUcfie, tertia clericorum , quarta debeat efle pauperum fle hofpitum: fi veftram pleniter habetis, de illis que ad epifeopum , fabricam , vel pauperet perlinent, nullam infidiam habeatis: reminifceo-

citttt funi. De ipfa vero que ad vos pertinet , fidem inter vos habetote, dt communiter eam di. vidite , five fit magna , five fit modica , fcientes Apottolum dixitte : Ataaw crravmewato in mptie, i. r*cf. « «· id eft caufa aliqua , *frttrte* , yaaaraw vm> drx *Dtmumt it teniht kit ,* *prediattmas v»iit, & ttflijktti fnrnu.* Noveritis «etiam quod melius fit omni Chriftiano fraudem pati, quam inferre.

Quadragcfimam , exceptis diebus Dominicis , «qualiter facite : fi enim uno die jejunas, altero crapularis , non quadragcGmatn , fed vigcfimam fecifti. In adventu Domini, nifi feftivitas inter, cedat , quatuor hebdomadibus a carne noveritis *b(hnendum, & coitu . In natale Domini viginti diebus ac nodibus a coitu etiam licito omni, no cettaodum . Similiter in odavis Pafche ft Pentecoftes, litaniarum, & omnium feftivitatum vigiliis, fextis etiam feriis, praecipue autem omnibus diebus vd nodibus Dominicis. Audorirate etiam pafchalis feftivitaers compellente monemus veftram diledionem , in Chrifto fratres finccriter diligendi , ut fecunda , tertia , quarta, ft quinta feria hebdomade majoris, jejunetis ufque ad nonam, exceptis parvulis, & fcnio gravi confedis , atque infirmis. Quinta feria , hora nona ad ecdefiam matrem omnes reconciliandi venite .Sexta ferta ufque ad nonam jejunate, & cui placet, amplius. Septima feria ante horam decimam nullus prefumat mittam cantare, nec haptiimum generale agere . Qui fi pro infirmitate aliquis jejunare non poteft, proficiat ei jejunium quod generalis facit ecdefia : omnes enim in Chrifto unum corpus fumus : tantum nullus fisa importunitate univerfitatem ecdefia noflr* contra Dominum compellat delinquere, & tam gloriolam feftivitatem in aliquo violare. De occultis peccatis poenitentiam vos dare pofle icitote , de publicis ad nos referendum agnofeite. Clericum nemo veftrum fine licentia faciat noftra : nullus balbum , vel ultra roenfuram blefum : nullus eum qui de litteris durum habet fenfum. Si feftivitas , quas non fit fande Dei genitricis Manix, aut apoftolorum, evenerit in quadragefima, vel quatuor temporum jejuniis .' magis je. junium tenendum , quam feftivitatem celebrandam Icitote, (nifi forte illius fanâi fit feftivitas, qui iu eadem parochia jacet) quia nulla iolemnuate amplius deiedatur Deus, quam illo jejunio, quo a cibis abftinetur & vitiis. Oiiofitas quoque inimica eft amm«. Videte fi abfque horum qur pracmifimus (cientia , minifterium veftrum facere poflitis, & plebes vobis committas ad vi. tam ducere, & Cbrifto reprefentare.

CON-

,7î7n CHm

»" CONCILIUM PAPIENSE

J» fM Kjuhfriai VtnM^/u tpifcepatn ÙjtOtU COnfaeet /««w peraravit,

Anno circiter 933, celebratum.

fente nugone , nmulum fuum Arnoldum vice* rat, Ticinum exulare coa&tm eft anno 933. Hu-ius forte exlii tempore, quod triennio duravit, habita eft lynodus illa Papienfis , cujus unico verbo meminit idem Rathcrius in libro fuo Apo-Jogetico vulgato a Dacherio Spicileg. torn. I. pag. 368. edit, in fol. Innuit vero his illis verbis Ratherius caufam fuam fe in ea Synodo perorafle : *epifeaptu font (*/ in 5>wde eft Papienfi ^aenjaeee ~ 'riMaerent) ege ifft fi fnm, cvw epi.Û jtepat fnperintenJani interpretari ditatur ; quibat fu·* plura de hoc concilio , quod utique celebratum hiitfc oportet diu antequam Apologeticum fuum fcripGfttt. Illud vero digeffiffe credo poftquam io Verouetdem fedem rediit, quod anno 957. contigifla Pagius opinatur. Forte tamen hacc fynodus poft Eaedeheimeniem anni 948. transferenda eft. Cum rapientis cujufdam fynodi, in qua Hugo Retnenfis epifcopatus invafor, in concilio Ençelbeimenfi excommunicatur fententiam illam iterum retulit ; concilii , inquam, hujus meminerit Flodoardus in chroOiço ad annum 9Ô1.

b*

CONCILIUM AD CASTELLUM

Th BODEKICI ANNO DCCCCXXX11I.

yjffy*** O haut ** *Fledeurdi tbrenic· liquet interC* a^Sdradaw *bobitum fniffe, cum Henberti cerni-fit* amwSsanm «d MaSranmv, *cui λ Tbeederiee* «a-nara *tft , rea Rednlfne ebfideret. Quid autem in* aa *pracipm a&umfit, frater epifeepi Belbvactnfit* ar-dÛMhmwan «au *cemmemtrat* . Rodulfus rex , fafair, munitionem Heriberti, que dicitur caftelium Tbeoderici, oblidet hebdomadas fex. Synodus inter oblidendum prediftum pntfidium celebratur ; congregatis nonnullis Franciae vel Burgundi* pnetulibus: cui prsfederunt domnus Artaldus antiftes Remorum, dc domnusTeutoloTuronenCs epifeopus . Tunc quoque domnus Artaldus Hildegarium ordinavit epifeopum urbis Beluaeenfis.

CHXJSTI «'· ANN

CONCILIUM APUD SANCTAM MACRAM

Anno dccccxxxv.

Adverfui rerum eccleGafticarum pervafores.

Bs tadra Slrnaed·. A D lane *fyeedtem feftem epifcefei cnveniffe , Xr/AZAiwfne* Amarasv *arebiefifeepam pra-fitifit* , decet F/edoerda/ *in ebremee* . Anno , *meit* , dccccxxxv, fynodus feptem epifeoporum r..Λ» MM,.m Ar..ldo lehiepneopo prendente , celebratur : in qua praedones & eccleGafticarum rerum pervafores ad correptionem venire vocantur.

D Nota Sbvekin i Binii

*in*Harc ivnodus celebrata eft in RemenC dieeeefi apud fanâatn Macram, oppidum nunc *Fifueet* diftum, pracfente Artaldo arcbiepifcopo Remenfi, cum fex aliis invafores ad correptionem vocantur. *Flodoardus lib.* 4. *5·

anno £HΔΠI1 ans

VITA ET EPISTOLÆ

LEONIS PAPÆ VII.

.tC* Va' *i'a*ep**'* T A—s hujus nominis feptimus pontificatum adeptus eft anno Redemptoris dccccxxxvi. tempore Conftantini & Romani imperatorum orientalium: de quo Flodoardus in chronico predifto anno ifta feribit ; Jmhw *papa fratre Alberici Jkfmtlet Lee ^aidam Dei fervar Roma papa tmefiituitar* . Hic Odonem abbatem Cluniscen-Efem, virum fan&tate celeberrimum, vocavit Romam, ut inter Hugonem regem Italic, qui Romam obûdere coeperat, & Albericum Romai principem, pacis componendae fequeftrum ageret. Venit abbas fan&iÆmùs, fuaque interceflione apud utrumque hoc obtinuit, ut Albericus filiam Hugonis conjugem acciperet, dcHugoobfidionem folverer.

?'·l><l rni» Hujus tempore mortuus eft Hearfap rex Germani*, decas Chriftian· religionis, qui poft œu||,, alja, gentes, de quibus fupra » Cttufum Danis regem ad Chrifti fidem convertit, iplofque Daoos ab hominum immolatione revocavit, regnique heredem filium fuum Ottooem, pietate fit fortitudine militari fibi non diffimilcm, reliquit.

Ar.I.It.A. 'ptk*pa.«c !.O p··· »tbai«r. Eodem hoc tempore, ad afBidionem d perturbationem ecclefie, Mauaffcs Arelatenfis epiicopur novam addidit miferiam, quando homo ambiriofus fua fede nequaquam contentus, opera Hugonis regis Itali*, non tautum Verooenfem, Tridentinam, fit Mantuanam, verum etiam Mediolanenfem ecdefiam invafit', afferens fe id facere exemplo principis apoftolorum, qui etiam Romsnam, Antiochenam, Alexandrinam cedefias fimul pofledîffet· Haec Luitprandus, qui Dei fit legum contemptorem peracri inveftura perftringit. Leo cum fediffet annis tribus, fit fex menfibus, defunâus eft.

EPISTOLA I. LEONIS PAPÆ VII.

AD HuGONBM HLANCOR.UM PXINCIPBM,

Et monafterii fanâi Martini Turoncnfis Abbatem

Vetat ne in beati Martini raonafterium aditus detur mulieribus.

Let epifeepat fervat fervent Dei, ^leriefe Pried-fi Freecerem, fili· aefire, Hngaai videlicet Abbati beeiiffixti Maritat t fiT ftrftttttit feccefferihtf i» ferfetamt.*

j, teaoi»· Spl'"dk i*'* /^Onditor univerfitatis atque difpofitor Chri- ⁀ Dominus, per facrofanâum fisc incarnationis Myfterium, univerfalem ecdefiam fibi copulare dignatus eft, diverfos vero fanâos in eadem ecclefia quafi diverfa in uno corpore membra difpoiuit: fic unumquemque, prout interno ejus confilio placuit, in ipfius ecclefi* corpore, cujus ipfe caput fieri dignatus eft, mirabiliter ordinavit: quoldam excellentius decorans, ut iicut membra in corpore quaedam honeftiora lunt, fie fuis officiis apta, ita fic in ecclefia vel excellentior, vel inferior quifque vice» fut» ipto auftore difponente convenienter expleat, ut (cilicet f^. «». juxta apoftolum, *flella differet e flella in (lentete*. At vero inter eos, quos divina difpenfatio fublimius evexit, prxdiâus beatiifimus Martiam Turonic* fedis archiepifeopus non mediocriter effulget, cujus videlicet gloriam umverfslis Chriftianitas atteftatur, qus illum, dtvtno inftinftu quodam, fpeciali affçftu communiter amat, ita ut nufquam alio poft lanftorum apoftolorum ljmina, de tam longinquis fic divertis nationibus confiuant oratores, ficut faciunt ad ipfius venerabile fepulchrum. Nam fic ipfe facer locus ubi quiefeit, in magna reverentia etiam ab antiqua diebus non folnm apud vulgares, fed & apud excellentiffimos reges ac principes fuit, ficut nonnulli veftrum videndo fciunt· Ut enim audivimus, nulli unquam ftrminz intra ambitum monafterii, etiam fub tempore paganorum, permittebatur acceffus. Cum vero neceffe fuit, ut propter illorum incurfionem in civitate collocaretur, plangebant fui cultores, quia non valebant eum fic in tanta reverentia, ut olim, venerari, nec mulierum prohibere concurfutn. Ob quod etiam juxta ejus bafilicam fundari murum ftudaiftis, ut ita vel ab incendio defendi, vel in priftina boneftate poffet ipfe locus haberi. Sed res in contrariam verfa eft, quia per occafionem caftelli, mulieribus & impudent & libéra converfatio eft; cum tamco hoc ail aliud facit, nili fois negligeniia, fic tepor Cerritorum ejus. Siquidem veniet dies judicii, & unufqutfque in fuo ordine infurget, & maniteftum erit per quos religio fît ereâa, vel per quos neglefta. Doles* dum nobis eft tempora jam periculofa veuille, fit fic apparet caritatem apud multos refnxiffe, ini. quiratem vero nimium iuperabundafte. Verum qtva fanda ecclefia B. Petto apoftolorum principi fpecialiter commiffa eft, & per eum fuccef-fonbus ejus: neccffe eft, ut qutlque noftrum, prout Deo largiente potuerit, ejusdem ecclefi*, quoulque indiget, utilitatem per aliquam audontatem fuftentet. Et idcirco videtur nobis, ur veftram negligentiam qu* eft erga cultum illius loci fanftiffimi, per noftrum mterdidtim commoneamus.

Itaque iu primis obfervatnus in Domino, ut tu Abbas excdlentiffimus Hugo, fit ipfius cœnobii prepofiti, curam fummopere adhibeatis, quatenus per totum veteris muri ambitum, ufque ad viam qu* juxta latus Bafilicx aquilonarc ver. git, nulla ,,poftquam baoc epiftolam videritis, fcemina licentiam habeat commorandi, fed nec intrandi quidem, nifi folius caufa orationis. Si quis itero de miniftris hoc apoftolicum interdidum neglexerit, aut aliqua firmina intrare pr«-fumplerit; tamdiu excommunicatus fit, quoufque promifla emendatione abiolvi mereatur. Sin autem, quia per audaciam & contemptionem, ad hoc tranfgredtendum pertinax extiterit, illum prorfas, vel illam excommunicamus. Obfervantibus hcc gratia fic pax Chrifti per luos apoftolos, fit beati Martini preces multiplicetur.

Scriptum per manum Theodori Notarii & ferfnisrii fande Romane ecclefie in menfe Janua* rio, fit indidione undecima, Ludovico Franco· rum rege.

LEONIS VII. EPISTOLA IL

Archiepifcoputn.

Pallium ad eum mittit.

Lee epifctpett fervet fervtrxm Dei, reverendiffiim & jenthffimt cenfratri neflrt Gerbard» fentb» Laereecen/ii ecclefi ercbieptfcept tateikuj dtehii vite tantum tue exbtnc emedt.*

SI paflores ovium, folcm geluque pro gregis fui cuftodia die ac noâe ferre contenti funt, Co»f«r «pt-ftol.· l«in-o/>*.ÏΓ*?|- fic nc qua ex eis aut errando pereat, aut ferinis laniata morfibus rapiatur, oculis femper vigilantibus circumfpeftant: quanto fudorc, quantaque cura debeamus effe pervigiles nos qui pallores animarum dicimur, attendamus, fic fufeeptum oificium 'exhibere erga cuftodiam dominicarum ovium non cedemus, ne in die divini examinis pro noftra defidia ante fummum paftorem neglegentise reatus excruciet. Unde modo honoris reverentia tublimioris inter exteros * judicamus. · *rmt,* ji Pallium autem fraternitati tu* ad miffarum folemnia celebranda concedimus, quo tibi, non aliter ecclefi* tu* privilegiis in tuo ftatu manentibus, uti largimur, non folum in die confecrationis chrifmatis, ac land* fit venerande refurreâionls Domini noftri Jc(u Chrifti, feu in natalibus fanâorum apoftolorbm, atque B· Joannis Baptift*, necnon in feftivitatibus fanâc Dei ge-

genitricis Maria, fimulque ia Domini noftri Nativitatis dfe, pariterque ia folemnitatis ecclefiis tu« die * * natalitio tuo die : verum etiam in coafecratiooe epifeoporum & presbyterorum , dc quando a te *fyoodtu celebratur, fi forte* conventiculum illic fuerit neophytorum, qui ad fidem tua exhortatione font perdocendi, necnon in feAtritate fonfti Stephani protomartyria , fius&ique Laurentii ; & illorum fandorum, qui corporaliter in tua requiefeunt parochia , uti concedimus die, ficut a pradeceffore noftro domino Gregorio hujus alma fedis prafole fancitum eft. In focretario vero tua fraternitas pallium induere debet, dc ita ad miflarum folemnia proficifci, & nihil tibi anfa, temeritate prstiumptionis arrogare : ne, dum in exteriori habitu inordinate aliquidB arripitur, ordinate, etiam qua licere poterant , amittantur. Cujus quoniam indumenti honor modifia adfoum vivacitate fervendus eft : hortamur, ut fit morum tuorum ornamenta conveniant, quatenus aodore Deo refte utrobique poffis effe confpicuus. Itaque vita tua filiis tuis fit regula ; in ipfa, fi qua tonicudo illis ingefta eft, dirigant ; io ea quod imitentur, afpiciant; in ipfa fe temper confiderando proficiant, ut tuum poft Deum videatur effe beneficium quod vixerint. Cor ergo neque profpera qua temporaliter blandiuntur , extollant, neque adverfa dejiciant: fed quidquid illud fuerit, virtute patientis devincatur . Nullum apud te locum odia , nullum favor indiferetus inveniat. Benignum te fentiant boni, di C ftridum mali cogoofcant t infontem apud te culpabilem fuggeftio mala non faciat; nocentem gratia non excufet. RemHTum te delinquentibus non oftendas , ne quod ultus non fueris, perpetrari permittas. Sit in te fit boni paftoris dulcedo, fit & judicti ferent diftridio : unum fcilicet quod innocenter viventes foveat , aliud quod inquietos feriendo a pravitate compelcat . Sed quod nonnunquam propofitorum fcelus dum diftri&us malorum vult vindex exiftere , tranlit in crudelitatem correâio : iram judicio refrena, fit cenfura difciplinx fic utere, ut fit culpas ferias,& a dileftione pcrlonarum , quas corngas, uou iccedas . Mifericordem te, prout virtus parirur, pauperibus exhibe. Oppreffis defenfio tua lubveniat, opprimentibus modefta curreâto contradicat. Nullius faciem contra juftitism accipias, nullum quxrentem juftitiam delpicias, cuftodia in te aequitatis excellat , ut nec divitem potentia fua aliquid extra viam apud vos fuadeat rationis audere ; nec pauperes de fua faciat humilitas defperare ; quatenus Deo miferante talis poflis exiftere, qua-
i. r/«. lem facra leftio prreipit, dicens : *Opertu epifa. •ttiH trreprthtnfiiiltM tfft.* Sed his omnibus faluriter uti potens, ti magillram caritatem habueris , quam qui fecutus fuerit, a redo aliquando tramite non recedit. Ecce, frater cariffime, inter multa alia, illa funt facerdotü, illa pallii ; que ft ftudiofe feryaveris, quod foris accepifli , intus habes . Fidem autem quam io tuis epiilo- E lis breviter affignafti, licet latius explanare debueras , Redemptori tamen nollro gratias agimus, quod eam in ipfa brevitate ratam effe cognovimus . Sanfta Trinitas fraternitatem veflram gratias fux protedione circumdet, atque in timoris fui via nos dirigat : ut poft hujus amaritudines, ad sternam fimul pervenire dulcedinem mercamur. Amen.

LEONIS VII. EPISTOLA III

ad Gallos bt g bx manos.

Multa quas ad difciplinam fpeftant emendari jubet.

Ln tpifeepvt femu ferveneee Dei, regiiat, darifaj, *epifctpi/ , aHatihu* , CMUt/ifor, pari r/taav avade *BgiMfha Javaaen/û, Ifiagriæt Retifpene*·fit* , Lmrfert· FriAagrq^s, *Wifaada Sebnenfit vntrMthu eptfap",* dr *Ctitrii per Galliam* , Cmsains, BruvarMXV, ÆrMwaaraw casamraarifo/.

SI inftitota ecclefiaftica, ut font a beatis apoftolis tradita, integra vellent 1ervare Domini foccrdotes, nulla diverfitas in ipfis ordinibus & confecrationibus haberetur . Sed dum unufquiique, non quod traditum eft, fed quod fibi vifum fuerit, hoc exiftimat effe tenendum.* inde diverfa in diverfis locis vel ecclefiis, aut teneri aut celebrari videntur. Hac de re fit fcandalum populis, dum multa in veflra provincia contra canones ecdefiafticos decretaque majorum ulurpare ridentur .' que quidem poffent facile releca* ri, fi epifeopi in his non viderentur auâores , qui focularibus intenti, humanum favorem captantes, religionem violant, ordinefque corrumpunt. Nos liquident divinis prxeeptis & apoftolicis incitamur monitis, ut pro omnium ecclcfiarum ftatu , impigro vigilemus afteâu . Idciito fraternitati veftrx cognitum facimus , quod Gerardus fanâiB Lauriacenfis ccrlcfix archiepifcopus , caufa orationis ad limina veniens apoftolorum , noftram apoftolicam prxfentiam vifitare, dt benediâioois gratiam a nobis percipere follicite ftuduit .' multa qux reprehenfione digna funt, noftris auribus, lacrymofis vocibus intimavit: tota cordis intentione , A noftra apoftolica audoritate, de his qux contra canonum regulam & decreta majorum in veftris geruntur provinciis , qncrens cOnfilium . Scitis enim quod ab ipfo Domino beato Petro principi apoftolorum (ejufque vicariis) omnium eccJcfiarum cura commifpfa eft , veritatis voce dicente : Tu *et Pttret & faper* Asac pr/raav *ttdificefo ectlefyiet meam :* cui etiam proprias oves commendavit, dicens ; *Si diligit* aat, pq/cr avo ww. Et idcirco pro univerfis ecclefiis/foilicitudinem gerimus : dc veluti in fpecula pofiti, quid per totius orbis provincias geratur, vigilanti cura infiftimus. De quibus ergo apoftoluicam fedem coofoluit, dt qualia nos ei refponfa dedimus , per hos noftros apices vobis intimare curamus. Ejus namque interrogatio feriatim talis erat. 7·«·· *‹

De auguratoribus, dc incantatricibus, dt maleficis vario modo mortificatis a populo, fi aliqua poenitentia debeat exigi, De talibus namque jxrfonts, quid veteria ac novi teftamenti pagina cenfeat, manifeftum eft. In lege namque Mofaica icriptum eft: *Mtltfittt* asa *petierit viverr.* Similiter m Samudis libro legitur , quia exterminavit Saul omnes Pythoniffas de terra, dt alia qux enumerare longum eft. Sed nos etiam tales noftris exhortationibus ad poenitentiam trahere debemus, ut magis ecclefiaftico judicio poenitendo vivant, quam gladio vindice puniantur, dicente beato Paulo apoftolo ; *Nt* rei» pefat net Detu* t. rttf. *ed irtun , fed i» gcfni/uieee felati/.* Quod fi ecclefiaftica judicia fpreverint, humanis fobjaceant legibus. Meminiffe enim debent, a Deo poteftates foiffc conccffas, dc ad vindiftam noxiorum

E'·-

cladium fui(Te permiffum, & Dei miniftrum iuif-A Te datum in hujufmodi vindiâam. Et dum in talibus improbis legum exercetur au&oritss, dicente B. Innocentio, erit diâator immunis.

Confukum eft etiam, utrum epifcopi *Pax volti*, an Dvavraa/ *vobifcam*, pronunciare debeant. Sed non aliter per omnem vcftram provinciam tenendum eft, quam in fanda Romana ecclefia. Io dominicis enim diebus, & in praecipuis feftivitatibus, atque fanâorum naralitiis, *Gloria in txctlfii Deo*, & fax vadrr pronunciamus. In diebus vero Quadragefime, & in quatuor Temporibur, five io Vigiliis fanâorum, & in reliquis jejuniorum diebus, *Dtinnui voli/cam*, tantummodo dicimus.

Poft hzc confuloit. Si Dominica oratio in be-B nediftione ciborum debeat ufitari, quod fieri non oportet. quia m fanflificatione corporis ÔC fanguinis Domini noftri Jefu Chrifti, hanc iolumsnodo orationem fandi apoftoli decantabant: & in Evangelio legitur, quia poft cœnam a Domino faâam hymno dido exierunt in montem Olivaium.

Poft haec interrogavit de eo, qui matrem & filiam fpirituales in conjugio ducit, quod ne fiat, facri canones per oinnia vetant. In canonibus Zacharie ita habetur: ut presbytera, diacona, monacha, vel etiam fpirituali commatre, aut fpiritualia filia nullus utatur. Nam qui hujufmodi opus perpetravit, fciat fe anathematis vinculo innodatum, & Dei judicio condemnatum, atque C a facro corpore & fanguine Domini noftri Jefu Chrifti alienum: & quicumque faccrdotum ejus communicare prafumpferit, eorum judicio condemnatus, facerdotii fui honore privetur.

Dehinc intulit lamentabile & nimis lugendum, ut Domini facerdotet publice ducant uxores, etfi filii eorum valeant promoveri. Quod icelus, quia omnis faexa feriptura contradicit, quia fandum & venerandum Nicaenum concilium vetat, ne facerdotes cum fœminis habitare prxlumant, multo magis ne copulari vel iociari mulieribus debeant, juxta facros canonrs modis omnibus

Nckbī. prohibemus. In Neocaefarienfi namque cancilio^

»- *. ita habetur: „ Presbyter fi uxorem acceperit, ab „ ordine deponatur. Et qui m tali fcelere fue„ tint reperti noftra apoftolica auâoritate ab „ omni priventur honore. „ Filii vero eorum immunes ab eorum peccato (unt, dicente Pro-

/«?<■ «· pheta: *Ftlim non portabit imqnitatim patrii: &* in iacro baptifmate omnia dimittuntur peccata.

Dehinc perquifivit, fi a chorepikopo ecclefiae debeant confecrari, aut presbyteri ordinari, vel confignatio chrifmatis fle manus impofitio fieri. Que omnia a chorepifcopis ne fiant, interdici-

A*ti»ch mus juxta canonum decreta. In concilio Aotio-

"* *.. cheno capite decimo fic habetur: „ Qui in vi„ cis & pofleilionibus chorepifcopi nominantur, „ quamvis manus impofitioutm epiftoporom per„ ceperint: tamen fanâae lynodo piafuit, ut mo„ dum proprium rccogtiofcant, & gubernent fub. „ jeâas fibi ecclefiae, ordinent etiam Jeâorca & „ fubdiaconos atque exorciftas: quibus promotio„ nes iftas fufficiaut, nec presbyterum, nec dia„ conum audeant ordinare. *Si quis* autem tranf„ gredi ftatuta tentaverit, depofitus, quo uteba„ tur honore, privetur. „

Perquifivit etiam, fi vir & mulier tertio vel quarto gradu confangpioitatis conjunâi, & in-icii, conjugio copulamur, poftea Dei refpeâu compunâi, ^>ftendunt fe fscerdoxt fecrete confitentes peccata fua, utrum valeant eleemofynarum largitione, ac bonorum operum exbibitio-

B»« purgari. De talibus enim perfonis in veteri & novo teftamento multa reperiuntur exempla, maxime in conciliis Gregorii fit Zacharias, in quibus base continentur, ut confobrinam, no* vercam, neptem, *frottis uxorem,* nurum, vel etiam de propria cognatioue, aut quam cognatus habuit, nullus conjugio prrfumat fibi copulare. Si quis vero hoc nefario conjugio convenerit, & in eo permanferit, fciat fe auâoritate apoftolica anathematis vinculo innodatum, & nullus facerdos ei tribuat communionem: & fi inclinatus divifufque fuerit ab illicita copula, poenitentiae fubmittatur, ut facerdos loci confideraverit.

De valiatoribus autem ecciefiarum unde inquifivit, nihil aliud (cribimus, nifi quod Pau* lus apoftoius ad Timoth. feribens an: Argue, increpa, cbfecra cum *omni* imperio. x

His vero omnibus praelibatis fraternitatem veftram monemus, per hanc noftram apoftolicam jullioner», ut huic Gerardo archiepifcopo, cui vicem noftram in cunâis finibus veftris commifitnus in omnibus, que ad ccdefiafticum ordinem pertinent, obedtentes & adjutores fins, quatenus in una concordia perfidentes, nt ecclefiaftica jura & chnftiaoitatis religio in veftris partibus, quai paganorum incurfionc, & malorum Chriftianorutn perfccutione corrupta & depravata effe videntur, Domino largiente, & B. Petro apoftolorum principe coopérante, ad reâitudinis normam valeant reformari, & vos in futuro examine fecuri poflitis audire vocem Domini, dicentis: *&go fer* vt bone ÎT fidtlii, fuper peace fnifii fiètiit, jttptr multa tt confiituam: intra *· gattd^m Domini cui.*

Praeter haec Eberardo duci Bavariorum noftra auâoritate injungimus, ut prefato Gerardo archiepifcopo in omnibus auxilium praeftet, ut fuç ecclefix ftatus & reftitude ac proprius vigor ad integrum culmen & prifeum decorem fuo juvamine valeat pervenire, fi Dei indulgentia tt S. Petri etiam, fuorum deliâorum a nobis vult accipere remiffionem.

ANNO CHRISTI | ANNO CHRBTT

CONCILIUM RHEMENSE

Anno Chrifti dccccxxxvi. celebratum.

'j.SaAi' Ofcft. A Nno Chrifti 936. Concilium Rhemenfe prae-A fentibus Regni principibus, & Epifcopis plufquam XX. celebratum; quo Ludovicus Franeorum Rex ab Arthaldo archiepife. Rhcmenfi un-Egitur, & coronatur, & Rodulfus epifcopus Landunenfis ab eodem confccratur. Refert haec Flodoardus in Chronico ad an. 936.

CON-

«Beet»e«n»B«nBeseaiBse®«eo«n«iBaBseaBee«B«eee«n'^jæ »·.

er CONCILIUM PICTAVENSE

Pro decimis de Cufiaco, «b aliis ufurpaiis, monachis coenobii S. Cypriani reftituendis,

Sab Albeina Piilaveifi epifeopo incerto en» celebratam.

ADMONITIO COLLECTORIS.

. Mi u···

UÆ feqaitar diactfana Sjnadat PiBawfie, cm potîffimam' ntt annanda fit, cnfama h» eawrai nota adfcribatxr eborta iUi, tx f«e «sic» petit» efl, adbac latet i» obfcxr*. Alboimu tan·* 4cm ceepiffe catbedram tnt 937. tx ebrtaie» Malleactefi ednatarant Samartbani y qttem Bdtcefifft aaae çdl· tx eadeex cbeenico anitttadvertaat. Infra illad temporu fpatim celtbratar fondât ilia, ynai· referant Jammartbani ή PiBaveefibtu mm. II. peg. S77. tx jaibas bac treafixliante.*

Notitia qualiter refidens domnus Alboinus, divina pietatis gratia pontifex, in generali fynodo menfis Maji, fecundum antiquorum patrum confuetudioem difeernens rei veritatem, dc fecundum judicium Optimatnm, Sacerdotum, Canonicorum, Abbatum » Vicariorum procurabatur, ut unufquifqua reciperet quod fisum proprium, in auditorio S. Petri Apoftoli majoris ecclefis Piâavis : furrexit Aymo abbas cum congregatione monachorum, qui focum ibi aderant, de monafterio S. Cypriani martyris, quod eft dedicatum in honore B. Mari· Virginis matris Domini, proclamantes, dicebant, quod Dodo presbyter, dt Ifrael presbyter de vico Betinas, qui eft inpotcftatc S. Petri, voluerunt invadere decimas injufte per illorum malignam cupiditatem de illa villa, quA dicitur Cufiacus .' quas decima pertineat ad ipfam Capellam S. Maxentii, quam dominus Fro» terius epiicopus pro redemptione anime fu·, cujus quondam alodus fuit, & prediAo monafterio S. Cypriani cum omnibus fuis rebus fibi pertinentibus delegavit, & B. Marias Virgini tradidit, ut monachi, qui in monafterio predifto certarim militant Cbrifto, perpetualiter inde vive» rent. Pontifex vero Alboinus praefatus, ut paftor egregius» rogavit omnibus in concilio fanâo circumquaque relidentibus, ut rei veritatem de hac altercatione diffinirent. Qui Dodo presbyter, & Ifrael prstdiâi dicebant, quod decim» de CufiaBeo villa pertinebant ad vicum Betinas. Aycno autem abbas pneoominatus demonftravit largas literas, atque valde utiles, palam omnibus in generali fynodo, quibus cum honore logenaldus pontifex ipfam Capellam S. Maxentii dotavit, * ibi invente funt icriptn decime dc Cufiaco, pertinentes ad ipfam capellam; poftea vero presbyteri vuadiaverunt, quod injufte ita lane fecerant, bt illorum extitit fidejufflor Launo abbas. His videntibus fadta omnia, Alboinus Piâavenfis paftor egregius, Galtarius decanus, Mairannus fubdecanus, Richardas archidiaconus, Petrus archidiaconus, Odo cantor, Bofo facerdos, &C. regnante Ludovico rege.

-------- ic zj ::ezMicgi----

CHUsri <âïS

"*

VITA STEPHANI PAPÆ VIII.

ΓΛ.7.:: k«"«t«a*·.

isnus, patria Germanus, opera Ottonis reC ' pofthabiio cardinalium fuftragio, eleftus eft 1'Romam* anno Chrifti redemptoris dccccxxxix. tempore Conftautini VIII. dt Romani imperatorum orientalium. Hic a tyrannis, quorum odium propter fui eleftiooem in fe concitavit, crebris AbAiUrie· au «t iâibus facrilegis facie deformatus fuit. Albericus eQim ; qUi his temporibus principatum io Urbe gerebat, exiftimabac non pofle fe dominium Urbid fecurum poftidere, fi non gentilis aliquis ipfi bene notus Romane urbis pontificatum teneret. O Qua occafione in eumdem Stcphanunt parum asquua exiftens, cum manibus impiorum tantopere lancinari, dc in tacie deturpari permifit. Et quamquam hcc ftigmata propter juftitiam a fatane nuoiftris iqfiifta, non dedecori, fed ornamento effient t tamen ipie a publito hominum congreffu hac de caula ut plurimum abftinuit. Hoc faâo excitatas eft animus Ottonis ad vindicandum fcelus Romanorum, & ad cohibendam vim illam tyrannicam, quam haâenus in promotione pontificum ufurparant : quando autem illud perfecerit, infra fuo loco dicetur.

QaMPraati, ■μ Mμ ιχ. Francorum proceribus adverfus Ludovicum regem rebellantibus, eumque recipere detreAantibus, per Damafum quemdam legationis munere tangentem nunciavit, nt regem fuum recipiant : quod fi facere nolint, excommunicationis leoteotiam fe incnrfuros noverim. In Italia bellum inter Hligonem dc Albcricum, antehac iemei n i Odonem Cluniaceofem abbatem compoGtum, ira» da pace recruduit : qua occafione Odo a Stéphane iterum Romam vocatos, pace nondum compolita, ibidem ex hac vjta decedit. Paulo poft Quasi, o etiam Stephaous papa defunAus eft, cum, ut habent Vaticani indices, annos tres, mania quatuor, dt dies quinque fcdiOTet.

(^STBPHANUS PAPA

*fandationam Abbatta fir*nienfiet in Coatitaitt Namarcrq^, anna 94a. confirmat. Roma exiftente, C coram petente S. Gérard» Abbate, «c Ftendat»· re Brmueafi.*

IN nomme SaoA·, dt Individue Trinitatis & S. Mariæ femper Virginis. Stephanus, Si —·■· dis Apoftolic· Summus Epiicopus, Servus Scrrorum Dei, Fratribus, ac Filiis noftris per uni- «àit. verfum orbem terrarum in Fide Catholica degentibus.

Notum cupimus effe omnibus tamprefentibus, quam futuris qualiter Filius ac Frater oofter divina annuente clementia Gerardus Abbas nobis innotuit de Monafterio Bronienfi, quod in melius

lius reformavit, & reftauravit in honore S Dei A Gcnitjicis icmper Virginis Marix, SamSorumque Apoftolorum Petri, & Pauli fit S. Joanms Ba-piiAr.

Port vero multorum Sandorum pignora, congregavit ibi corpus etiam S. *Engtnit* Martyris, Archiepifcopi Toletanx Sedis, diicipuli, Ac Ordinal) S. Dionyfii Archiepifcopi, & cpm magna reverentia, & honore inibi Xttubt: hereditatem quoque propriam tam in agris, quam in mancipiis, & in omnibus jure hxreditario adjacentibus, devote, ac voluntarie ad prrfatum dedit Monafterium.

Poftquarrf* autem nob s indicavit provolutu* pe- B dibus noftris pemr, quatenus audorirare Apodolorum Petri, & Pàuh malediceretur omnis, qui de eorum Monaftcrio aliquid conaretur, tam de Reliqu is Sandorum, quam de veftimentis, & libris, & de territorii* auferre, atque de mancipiis vel de alus quibuslibet rebus, quas nunc hibet fibi datas, vel ultra poflit Dei mifericordu ubti. , nere.

Hoc quoque magnopere expetiit, ut eodem conflnngantur anathemate quicunque privilegium, quod de eodem loco, & monaftcrio jam Regia magnificentia, & imperiali* (anxerat audoritas,^ aliquatenus prxfumeret infringere.

Scilicet, ut nui.u\ Epifeopus, nullus Comes, nullus advocatus, nullus judex publicus, nec quilibet ex judiciaria potclbte in ecclefia, aut loca, vel agros, feu reliquaspoffefliones memorati monafteni prxlumat ingredi, aut ad caufas audiendas aut precaturas faciendas, aut freda, vel tributa, aut oblonia qurhbet exigenda vel manfioues aut filvas vel paradas faciendas aut fidejuftores tollendos, aut homines ejuidem Monafterii utn ingenuos quam fervos luper terram ipfius commanentes injufte diftnngendos, nec ad ullas redhibitiones, aut illicitas occaftoncs requirendas noftris, & futuris temporibus. D

Sed liceat memoraro Dei fervo Gerhardo fuifqti? luccefforibus res prrdirti Monafterii cbm Monachis ima tub immunitatis nollrx detectione quieto ordine poftidere, & ordinare, ablque cuiuslibet arbitri communione, nifi ipto Abbate, & fuis Monachis id rationabiliter fieri petentibus.

Hoc ouoque firmari expetiit nihilominus, ut eadem damnetur malediâione, quicumque locum ipfum Ac loci Incolas, infra fuos terminos hoftiii incendio, vel exde, aut aliqua injufta oppreffiooe pizfumplerit aliquatenus depopulari, vel infringere.

Aditantibus igitur Epifeopis, & Confratribus hujus Sanrtz Rom.inx Sedis, & confentientibus, petitionem Famuh Dei Gerhardi Apoftolica automate firmari decrevimus.

igitur automate Patris AcFilit it Spiritus Sanfti, & S. Marie temper Virginis, Dei Genitricis, & omnium cxleftium virtutum, & S. Joannis Baptiftx, & Sindorum Apoflolorum Petri, & Pauli, S. Eugcnn Martyris ejufdem loci Patroni, & Proviforis fandorum, quorum Reliquis inibi funt, fimulqueomnium fandorum, quorum nomina feripta font in libro vite, excommuntcamus, anathematizamus, damnamus, omnes, qui horum quidptam, qux de immunitate, & libertate Bromcnlis Eccleiix & loci prelibata funt, irritum fecerint, vel infregerint, nifi refipuerint, & psmtuerint, & ab Abbate, & Fratribus ejus veniam piomeruerint, & de extero emendaverint.

At vero qui obfervator extiterit hujus noftrs pixccptionis & Regix Sandionis, gratiam, & mi* iericordiam, vxamque sternam a mifericordiffimo Domino Deo noftro confcqui mereatur.

Ego Caftorius Notarius Regionarius, & Seri* niai lus Sands Romanx Ecclefia», corroborante Apoftolica audontate, & Santo Papa Stephano luggerente, recognovi.

Signum Domini Stephani Papa gloriofi.

Data v. Kal. Maji, anno ab Incarnatione Domini ----

Adum Ronrtx feliciter, amen.

Ego Leo S. Romana Eccleiix Archipresbyter rogante domino noiho Stephano fubfcripfi, amen.

Ego Valeotiaous epifeopus fubfcripfi, amen.

Ego Agapitus Epifeopus ipfo jubentefubfcripfi, amen.

Ego Emerentianus Epifeopus fubfcripfi, amen.

Ego SimpborianusEpifeopus fubicnpfi, amen.

Ego Liberius Epifeopus fubfcripfi, amen·

Ego Laurentius Epiicopus fubfcripfi, amen.

Ego Florentius Epifeopus lubkripfi, amen.

Ego Gregorius Epifeopus fubfcripfi, amen.

Ego Gaudentius Epifeopus fubfcripfi, amen.

Ego Clementianus fubfcripfi, amen.

Ego Urbanis Epifeopus juffu Domni Stephani Papx, fubfcripfi, amen.

Hildumus Mcdiolanenfium Archiepifeopus fub* fcripfit, amen.

Wido Placentineofis Epifeopus fubfcripfit, amen.

PetrusCumenfisEpifeopus fubfcripfit, amen.

Richuinus Stratburgenfis Epiicopus fubfcripfit, amen.

Rotherua Treveris Archiepifeopus fubfcripfit, amen.

Benedidus MetenGs Epifeopus fubfcripfit, amen.

Richarius Leodicenfis Epifeopus lubfcripfit, amen.

Stephanus Cameracenfis Epifeopus fubfcripfit, amen.

c NNUM CHRISTI ii<y, BONI.

LEGES ECCLESIASTICS VMIU3T

Hoeli dha *»ecij seu pr incipis toti

DEi providentia Hovvel Dha filius Cadel!, E rex totius Gambrix, videns fuos Walenfes mulenter legibus abuti, accivit de quolibet * *Ktfent* totius regni fui fex laitos viros autoritate & fcientia pollentes, & omnes ecclcfiafticos dignitate baculofos, vel archiepifcopos, vel epifcopos, abbates, vel priores de regno fuo ad Jocum qui dicitur *Gcin* fuper *Teffyn dtuti*, quam domum voluit aedificari virgis albis in hoipitium fibi ad venandum, quando ad partesDctnetic veniret, & ideo vocatur *Ty Gvyn.*

Rex autem fit congregati morati funt ibidem per totam quadragefimam, orantes altiÆmum per jejunium perfeâum, petendo gratiam ad bona facienda fecundum regis propofitum, & de con* gregatis elegit rex II. laicos doâiiTtmoi, Acunuai clc-

clericum dpâiffimum qui vocabaturBUngoridus, ad inftniendas fibi lege» & uiu», ut propinquius poflet ad veritatem dc juftitiim intendi : & in tres partes feribi praecepit, quarum prima, lex curis fu» quotidians , fecunda lex patris , terna ufus utriutque . Tres autem libros legis prccepit fieri confimiles, unum ad curiam fuam quotidianam fequi temper , & alium ad curiam dc Dinewr , dc tertium ad curiam de Aberfrau , vel qualibet de tribus partibus Cambria, fcilicet Guenet dc Povvys, dc Debeubarth haberet iu fe aufioritatem legis, ad opus paratam.

i:;:r f»a». v*~ M. Ex quo * diftein in. aula fteterit poft prandium in tribas feftis principalibus ponens in ea pacem Dei dc regis, regina dc optimatum curia, pacem illam traofgredienti nufquam erit refugium Ac *nevt. ft' n* omnium refugium. Si quis ergo refugium regis dt omnium violaverit, nec nfquam, nec ab unius refugio, vel a· reliquis fandorum defendi poteft nifi ab ecclefia.

II.

Qui facerdoti · *ferkutd* fecerit , vel eum occiderit, judicio fynodi puniatur prater gtir/i *tu*-

m.

HoΓpπî»·. Hofpitium facerdotis & clericorum erit domus capellani ville. Hofpitium facerdotis regina eft infimul.

IV,

Sx«td·· r·· FJj fl crid·· Regi- · *Oftirei tuitu* contra pafcha regis indamenta habebit, quibus ufus eft in quadrageiima.

V.

Simili modo facerdos reginc ipfius habebit indumenta, in quibus regina agat poenitentiam. Sacerdos regio» a regina equum debet habere. Sacerdoti, & accipitrario, dc pealrvr, & judicii curi» , de gao^raud *tfvv**, equi a rege reftaurantur cum opus fuerit . Terram fisam tenebit liberam . ♦

VI.

Triplex eft officium facerdotiscuri» in placitis, fcjikgj, lites diferetas de feripto delere, lites indiferetas ad judicium in feripto fervare, & ad opus regis, quantum ad literas miflas dc mittendas, paratum efle, dc nunquam ebriatum.

VII.

S««<do< i·· Tria funt judici pertinentia, fcilicet queftiones ^ol'Cre» ,*tes di(cernere, & quod per judicium di(creverit, per vadimonium confirmare, fi tunc litigads ei contradicit per aliud. Sic agit per anxium. Anno autem elapfo capellanus adeat ecclefiam, dc cum eo duodecim officiales curi» digniores, dc Mifla celebrata, dc oblatione ad Miflam ab omnibus faâa , capellanus faciat euirtxjurare per facrum incelebratum, dc per altare, dc reliquias fuperpofitas , quod in tota vita fua nec proce, nec pretio, nec amore, nec odio falfum fcienter faciet judicium. Quofafto ad regem venient, indicantes ei qu» circa eum aâa iunt- Si regi gratum fit officium fuum, illi preftabit, dc locabitur in fede fibi debita. Tunc dabuntur ei *otter tlyfltui* a rege *touibord^* a regina annulus aureus, qu» dona nec vendet, nec unquam donabit. Non debet judex efle, nifi in tali folemnitate approbatur.

VIII.

Et fi 'fiquis de gentibus homicide vel occifi «i.dia?fit ecdefiafticus , facris ordinibus, vel religiopi obligatus, vel leprofus, vel mutus, vel ftubus , nihil reddet vel recipiet pro * ga/aaa/. Nullam autem vindiâam fuper eos vel ab eis propter occifum debet fieri , ne tales poflint per legem iftam ad reddendum vel recipiendam aliquo modo compelli.

IX.

Si fur coram presbytero (ocios fuos notninando manifcllet, dc affirmet hoc jurando in oftio cemeterii, in oftio chori: quidquid *de illo poftea* contingat, verbo presbyteri abinde de dido illius abfque contentione credendum eft . Simili modo fit, quando quis pro mercede dicat furem qui rem furatus eft, dc hoc factat coram *itcerdo*-tc modo prenotato. Si quis alicui deprasdqri dicitur, dc ille negaverit, 50. hominum juramento habet negare. Hic eft unus homo eorum cui foil creditur, fcilicet Afaaagar, didator continens cum teftimonio facerdotis, fi'ipfe, cum illo qui perdiderit venerit coram facerdote*~ad ecclefiam , Òc dicat ei facerdos prohibendo fimiliter, ne pro Deo ducat eum in falfitatem, hoc faciat in oftio ecclefi», fi ibi juraverit fe verum dicere, dc non falfum: fimiliter faciat in introitu cancelli, deinde fuper altare idem faciat, dc ille qui reus dicitur adhuc negaverit: facerdos affirmet verbo fuo ter quod vidit, dc audivit, & femel jurando confirmet illud: hoc fado, qui prius negaverit pro confitente habetur, nec poterit contradicere. Mercedem quidem.ftatim habebit ille qui diâavit, dc verbo facerdotis teftificantis diftatoris facramentis non contradicetur, dc /ac pro confitente habetur, Ac dicitur hoc dag vwaurnac.

Tria funt genera * *dtrvy*, unum de pugna, alterum *init*, id eft raptu, tertium de furto. Duplex autem fit dirtr», & duplex *umiurv*, in curia dc in ecclefia que ecclefia fi fumma fuerit , de pugna que in ccemeterio agitur, quatuordecim libre funt reddende. Si vero extra, ideftin * *9*k>a*, feptem librer quarum libratum abbati medietas cedit, fi legalis fit, id eft ecclefiaftica dodrina inftrudu» & literatus : altera medietas presbytero dc canonicis ibi Deo fervientibus. Talis divifio fit inter abbatem dc presbyteros de pugna illorum fcilicet, * «Mttfer, nui ab abbate & presbytero refugium acceperint : ficque dividitur omne quod tantummodo fando, non alteri, ncc alii abbatum erogatur. De pugna in * *rttdve* landgui» dc *citu* flabunt pro teftibus abbati dcpresbyteris per dignitatem ecclefiafticam abbati»

Lingua quantum omnia membra valet. Summa valenti» omnium membrorum eft odoginta odo lib. Sanguis cujuslibet hominum pretium eft viginti quatuor denariorum. Singuis Chrifti pretium eft triginta denariorum fcilicet : indignum videtur ut Dei fanguis hominis minoris pretiieft.

XII.

Tribus de caufis poterit uxor a viro divertere, dc fuum * egoeti habere, fcilicet, fi lepra vir inficitur, dc u fœtidum habeat anhelitum, dc fit... cum ipfa coire non valeat . Ter a viro fuo, fi aliam cognoverit , * «psetover/S uxor habitura eft, primo dimidi» libre, fecundo libram, tertio cum toto jure fuo libera ' *Jilin* poterit ab illo dilccdere. At fi ultra tertiam vicem patienter fuflioeat, de cetero cTWÀWMSI non habebit. Aed*wit* dicit quod tertio triginta foL quarto libera cum toto jure fuo abiit, fi patienter fuftineat de cetero *ttjutbvxxrilt* non habebit.

XIII.

Cum pueli» fuo tempore * ravo//comparetur, nifi mane de illo antequam a viro conlurgat ledo voluntatem fuam declaret, inter virum dc mulierem commune erit . Si viro detur puella anatem habeas, dicatque vir illam ab alio deflora-

nii.u^i* 11 raum percepiiïe, puella, fi poflit, quinque ho rnmu n juramento (fcilicet patrts & nutria, fratris & foi oru, & luo propno) hoc falfum effe Sdfttuat & fe ad ilium advenifle incorruptam, Ioiicet, fit matura in pihs & uberibus, ôc fivene- •uqi.tph·· |jnt rnulicbtu ejus, id ert *ttnbt^* setatis * *gotrie.* Si primo tacuerit, & iecundo eam agnoverit, & fie ufque ad mane cum illa dormierit.- licet illam corruptam invenerit primo, de jure puellas nihil poteft auferre. Si vero flatim hoc noveiit, ad viros furrexit nuptiales, sila non contradicente, hoc ci> tcflificaverit, nihil ci jure teddere debebit.

XIV'

u 'i 1,11"·' Si cujus uxor de alio infametur, & hoc tamen fit incertum, 'cptima manumuherum expurget . Si fecundo infametur, cum quatuordecim Si tertio cum quadam certitudine hoc dicatur, juramento 50. mulierum fe exportabit.

XV.

Dyorrt «« ■t'i·, e-r. sj qua mulier datores habuerit, fit vir fubdopua ujque aj feptem annos; & fi habuerit tres nodes de feptimo anno , totius iubftantiæ ejus medietatem m divortio eorum mulier habebit . Subflantta autem hoc modo dividitur: Vir fues nu'rLm° habebit, mulier oves. Portes mulier dividat, vir eligat· Et primo fupellex fic dividatur. Omnia vala laciis praeter unum finuin , id eft *bttol* mulieris etunt , & difeos omnes habebit prxtcr unum,.. & Hia duoviri erunt, currum vero cum uno jugo, & omnia vafa , potus & dolia viri erunt , qua: de fu per vero, mulieris. Si vir mcontinenti aliam duxerit uxorem, veftimema primi ledi, *fcilicet* repudiatae mittere debet. Vir habebit caldarum & tapetum, id ert *bncjn Cl* pulvinar, \ cultrum, & fecnmn lignorum, ôt terebrum , *i7c.*

XVI.

Si uxorem firarn quis fine lege renudiaverit , & aliam lupciduxcrit , repudiata debet de jure domui redire , & in ea permanere per novem dies, & m nono dic, fi a viro omnino dimittatur, omnia qua: illius (unt, de domo ptius exeant : & ultima rerum tuarum ipla de domo exeat : & portes vir repudiatam qu etem , id ert drfir clamabit , fuperJuda alia, quia de jure duas uxo res infimul nullus debet habere. Si quis uxqrepn fuam dimiicr.t, & poftea ipfum operis fui pœniy tuerit & illa siio alteri data fuerit: fi prior vir eam potent attingere unum pedem cum vito al tero in ledo habentem, & alterum extia, prior de jure debet eam recuperare.

XVII.

Si mulier negat adulteiium, det juramentum 50 mulierum: fimiliter adulter negans , juramentum 50. virorum. Et tribus dc caufis datur tale juramentum·; fi videantur mulier veniens de luco ex una parte, & vit veniens ex altera parte ejuidem luci 111 eadem hora, vel fi videantur in-Cmul jacentes iub uno pallio, vel fi videatur vir inter femora mulieris.

XVIII.

'··uf· repti. ‹"··«Si Si qua mulier rem turpem cum alio viro, vel ofculo, vel manu, vel flupto egerit, de jure poteft repudiari a viro fuo, & omnia jura fua debet amittere etiam pro folo ofculo, nedum pro altis. Adulter proftupro reddet injuriam cum una elevatione illi cujus uxorem violaverit: quia de genere hoftilitatis eft. Pro palpatione manuum in vulva, que dicitur *govyt*, reddet injuriam fine elevatione. Pro ofculo tantum adulter injuriam reddet, fed de injuria tertia pars cadet: quia non habuit rem cum ea ex toto, fic hoc caufa dccipiendi eam, fic dicunt quidam, alii vero ut nifi conlequuntur , declaratur , qualitercumque fafta fuerit.

XIX.

Qui uxorem alicujus ofculatur, quartam partem injuriae ei reddet, fimiliter de *gevyi*, nifi in ludo qui drpitur g««re , vel in convivio , vel quando quis de longe venerit. ofcui»„ ■*·'«■ «ii»,

Goronvy ebmerydyc dicebat quod vir alterius uxore ipia volente abutens, nihil debet reddeic , dum mulier fui fadi laudat aoâorcm ; fed fi faâum notum fuerit , mulier habet viro fuo * *ftrttd* reddere, vei vir eam libere repudiet, & ab ea divertat, v0|<.,«· *"'""""I

XXL

Nemo feminam det viro antequam de mercede domino reddenda fiJejurtorem accipiat . Puella dicitur effe defertum regis & ob hoc regis eft de ea * *snuhr* habere. Si aliquam quis in*/a-*fbrud* adducat, & ad domum alicujus optimatia cum illa vadit, fiJejurtorem a viro de toto jure abdudx , antequam infimul dormiant , optimas accipiat. Preiiem vir- |Inli>tia do. ■IBO iol- rradu· . • UejS , pn- Uiun viigiai- 1°111 . piut muli»·

XXII.

Tres autem funt homines, quorum nullus poteft per legem impignorare contra alijjuod judiciunt. Primus ert rex, ubi non poterit fecundum legem in lite flare coram judice fuo, agendo , vel refpondendo per dignitatem naturalem, vel per diguitatem terrae, ut optimas vel alius. Seeundus eft ecclcfiafticus facris ordinibus obligatus. Tertius eft ecdefiafticus religiofus obligatus. Nuno enim fecundum legem poteft dare pignus contra judicium, nifi fub periculo pretii fus linguae , fed nullum precium conftitutum eft io lege Howel fuper membrum & fanguinem , vei *Jaraed* ecclefuftici, ut funt prxdiâi.* & ideo nullus eorum poteft dare vadium de jure contra judicium vel cum judicio. Omnia autem nocumenta facrilega quae fient ecclefiaflicis, debent in fyrodo fecundum legem ecclcliafticam emendari, r ,, λ «c-

XXIII.

Tts funt homines, quorum nullus poteft effe per legem judex dignus. Primus eft mendofus , Did eft anawr, vel cxcus, vel furdus, vel leprofus, vel ftuhus, qui fit femel ligatus propter ftultitiam fuam , id eft *gorffv}Il»nc,* vel qui nelciat refte loqui, vel *cryc entnntttl.* Secundus eft ecclcfiafticus facris ordinibus vel religioni obligatus . Tertius eft laicus fine poteftate judicandi per dignitatem terrx, vel fervi tortae, 4*,.'

XXIV.

Trer funt rei conqueftores, a rege propter quetelas fuas puniendi. Piimus eft, qui det pignus contra judicium quod per aliud, id eft *gbiirgyy· fiyl,* & auâoritatem fcripiam de legibus contra ipfum poterit confirmari: ille pretio lingux fux debet puniri. Secundus qui det pignus contta judicium quod fuper aliquem alium quam teipfum Edetur, ille fuo * *camlvrv* debet puniri. Tertius eft, fi quis careat dignitate impignprandi, videlicet facerdos vel alius: bcitum eft ei contradicere judicio per auâoritatem de legibus: & fi ficcontradicat , & auftoritas ei fallat, *ctmlvrv* amittat. Nemo aurem per judicium Inigioium amittet plus quam *ctmlvrv,* nifi vera fit impignoratio vadio contra vadium. qutiuli· ,^ «uin·. *

XXV.

In lege Romana reperitur : Ubi numerus teflium non definitur, ibi duo fnfficiunt. Dicit quoque lex: Unius teftimonium non eft admittendum . Hoc vero dicitur quod novem homines funt, iX ho··™® Tiftlneaie.

funt, quorum unicuique & foli in ferendo tefli-anooio credendum eft; fed tamen jurejurando. Primus eft dominus inter duos homines.- ita tamen quod non Ct particeps litis & rei ex lite confequend·, & confiteantur contentionem luam pria» coram domino fuo fuiffe, & non fuerit * tndell. At fi alter eorum negaverit, cum juramento negabit. In alio cafu novem dies dantur domino, ad connumerandum qualiter juramentum pnaftiterit: facerdoti vero ad idem dantur induci· ufque ad tempus quo poflit Miflam celebrare. Secundus eft, patronus facerdos inter duos paroebianos, inter duos monachos fuos. Tertius eft, pater inter duos ipfius filios, ponendo manum fuper caput illius contra quod teflificatur, fic dicendo: Per Dominum qui me creavit de B patre, di te deme, verum inter vos dico. Quartus eft, judex de judicio fuo: fcilicet fi quidem de judicio quod inter eos judex dederit dubitantes certaverint. Quintuseft, fidejuflor de fidejuffiooe fua, fi parum negat, dc partim confitetur. Sextus eft, facerdos de aeftimonio fibi atteftato inter duos parochianos fuos. Septimus eft, puella de virginitate fua, fi vir cui data eft dixerit eam invenifle corruptam, ut jus fuum ei tollat, jus ei tamen illa eft, ei tamen credendum eft, antequam fuerit matura. Item de puella, fi vi opprefla fherit, dc violator dixerit eam invenifle defloratam, contra eum teftimonio puelle credendum eft. Oftavus eft, communis paftor ville de animali ab alio inter animalia fue cuftodic C mortificato. Nonus eft, latro ad patibulum duâus, dc de morte fua certus: illius vetbis fi. ne ftcramento, id eft *trtir,* de focio vel fociis credendum eft, vel de re quam ipfe furatus eft. Ifte fcilicet focius ejus propter diftum alterius non debet vita feu membris condemnari. De verbis tamen illius qui fufpenditur, manifcftstur eum effe latronem, cui credendum eft, ficut lege ifta cautum eft. Eft ergo ille condemnandus, non ad vitam feu membra perdenda, fed ad redemptionem fui faciendum. De illo latrone, qui conflituto juramento in patria, latrocinio non poterit fe purgare. Eritque drroya/ *tt n'Uttdyr gv· Vtrfb.*

XXVI.

linifer. Fidejuflor negans fidejuflionem fuam de feptimo proximorum fibi redemptione negabit, vellolus jurans fuper feptem altaria dedicata *of in deva diwel,* fi partim negat, & partim profitetur, folus femel jurabit, & fic *kyenogye,* fi fidejutfionem negaverit, fcilicet de feptimo.

XXVII.

FU.biftr toi T«»4ii«. Siquis nomine emptionis rem aliquam ab aliquo acceperit, deinde ab hac vita ereptus resfuas cum amicis reliquerit, cum ipfe pro *fe de* pretio rei accepte reddendo fidejuflor extiterit, id eft *y» oeci iyeeogy»,* ab amicis przfatts, licet fa&um ignorantibus ile obdormientibus, de rebus mortui pretium rei fus venditor confequatur. Juret tamen de feptimo proximorum fibi in redemptione fuper fepulchrum debitoris, fi poflit invenirer fin autem, fuper altare dedicatum, quod illi rem fuam vendidit, & quod ipfe pro fidejuffore fuit.

XXVIII.

ix«ikta»i. ·· ·o· tiu ae<i>tUrc(. Non debet fidejuflor dari qui exui eft, neque qui fortior eft; neque monachus, nifi confentiente M efcbate. neque fcholaris, nifi magiftro (confentiente) neque fœmina, nifi domina fuerit principalis debitoris; neque filius, nifi patre confentiente*, dum pater debet effe pro filio. Quamvis autem fidejubeant, alicujus carom fidejuflio non eft compellenda.

XXIX.

Tria funt, fine quibus rex efle non poteft, fcilicet, facerdos ad miflam celebrandam, dt efcas regis fit potus benedicendos, & judex curi· ad caulas difeernendas, dc ad danda confilia, dc familia quoque ad negotia regia pacata.

Tribus hominibus vulnus lingue redditur: regi femper: judici, quando quis conatur ire contra judicium: facerdoti, quando fuerit in ecclefia, five i· Uibus fellis principalibus.

Ubicumque facerdos famili· dc * *difitie* dc judex curie infimul fuerint, ibi erit dignitas curise, id eft * *btiet l{yi,* licet rex abfens eft.

XXXII.

Nullus autem rex habet poteftatcm conftituendi pretium fuper aliquem ecdefiafticum fscris ordinibus obligatum, vel fuper membra, vel fanguineas, vel *feretii* ejus, vel fuper aliquem de fuis, quia quifque ecclefiaAicus, ut prcdiâus, habet poteflatem per legem ecclefiafticam probandi in fyoodo quodlibet nocumentum vel damnum quod ei laicus faciat, aut rex, aut alius. Item nullatenus talis ecclefiafticus poteft compelli ad refpondendum alicui extra fynodum de deliftis fibi oppofitis.

XXXIII.

Si autem talis ecclefiaflicus teneat terram fub rege per debitum, de qua fervitium regi pertineat fieri, in curia regis debet refpondere déterra cum pertineotiis, quia regis eft tota terra regni fui: fit nifi inde refpondeat humiliter idem, regis erit terra illa totaliter. Quamvis autem talis ecclefiafticus poflit per dignitatem terrs in judicio cum laicis efle ufque ad tempus narrandi illud, nullum judicium debet referre inter litigantes, quia non eft pretium fuper linguam ejua in lege conftitutum; per quod quifque judex fi injuftc judicet, punietur, fi confirmet judicium injullum per vadimonium.

XXXIV.

Cum de villarum five agrorum terminis que D curia contingat, contentionem curia terminabit: fi ecclefia & non curia contingat, ecclefia termsnabit. Poftea Brrwt, demum JjgtmarcAadv, id eft *eritftilht ty et* ady» *etyfathrvr.* Verum cum terminabit *metr & ky^btilevr,* debent pro ea terminos aflignare, pro ecclefia vero baculus, flt evangelium. Sin autem terra litigiofit, inter litigantes in duo dividatur.

XXXV.

Si regia dante licentia in rufticana villa ècclefia conftruatur, & in ea mifls celebrentur, & in atrio illius corpora fepelientur, extunc libera erit villa illa.

XXXVI.

Si quisnomine quo matrix fuerit ecclcfic, judicio terram ad illam pertinentem petierit, nonus dies menfis non eft expeâandus.

XXXVII.

Si regis villanus rege annuente optimatis filium nutriendum fufeeperit, defunfto villano cum filiis ·quali portione alumnus fuccedet.

XXXVIII.

Si in terra regis cum homine ipfius homines epifcopi vel abbatis inter fecoofliftum fecerint, *dir*vy* eorum regi.

XXXIX.

Septem domus cpifcopales funt in *Dyvtd, Mtetvte,* qua: eft fedea principalis in Cambria, ec-

clcfia //rzjf, , ecdefia *Degentan*, ecclefia *Yfbl*, ec-A c lefiâ i'ηὑν, ccclelia *Teulidavc*, ecclefia *Kcneu* . Abbates *Trilatt*, A *Teubdavc* , & *Ifmatl*, & *V.egeman* tenentur clerici clïe A ordmatt. *Ebediv* eujushbet illorum domino *fyued* et unt, ldhcet duodecim librae, vç| qur illis iucccfierint liddant . *tttyuiia* ab omni debito libéra manct A, fgfiuta . Eccleiia *Keneu fi* ecdefia *Yjh.* ɔ.b illo dcÉnto liber^ erunt qui terris carcnt.

XL.

De furto redemptionis non fit contentio fuper aliquid nifi prius fuerit mjiar cum juramento in inbns locis, in ortio coemeterii, in oflio ccclefix, hi oftio chori coram presbytqtfLipfius *ecdefix* , & hoc presbyter ille in domini tcftatus fit, cujus verbo credendum eft tunc. De furio * *Ky/for** non fit contentio juramenti, id eft' ... Ujper iliqu'd , nm puus fuerit ... cui la.

NO

CONCILIUM SUES SION ENSE ÆS.

CUJUS DECRETO Huco Her ibfrti

Comitis films, dcjefto Artaldo, Remorum archiepifcopus confecratus eft anno occccxtt.

DE *epifcopatu Remenfi p^l ebltum Sculfi arcbiepicopi iliMi.-.ftt* Ô *an.et›. tu:t altercatio . bini cum Heriberlo comet Srulfu mortuo anno* IK.CCSXv. *Hugonem filium* /»»w *acibur quinquennem eligendum* curret. *ecclefiamque illam mterea pro arbitrio adminilirаref : iextO pofi anno R:dui/uf reu , capta urbe Remorum , Arta.Sum e /anili Remigii Cttnooio inonacuum :n ea /ede ordinari ju/fit anno* Bccccxxxt. *Arta.dum Heribertw poli annoi cilo & menfei leptem, Remorum urbe Herum m pote/latem /nam >edaila, epi/copatu cedere Ü abdicare Je coegit q anno* nccccxi . *Tum anno inaequante Jynodum apud Suefiionet convocavit. ca/ur decreto Hugo filtut,]am te'rrn ordimlu. mitiatut* , *Remorum ar btept/copul ci ?e:'a,ui efl* . *FI· ''irdut m rbronreo:* Anno, »n*qu:t*, uccccxi i. Hugo &Heriberius comites, epilcopos convocant Remenlis dntceieos-. Qui convenientes apud Suetiioncm m ccclelia lanftornm (irifpinj & Cnlpiniani , tradant de ftatn Remenfis epifeopi, definiuntque, ronqueremibus clerics ..tone nobilibus laicis, d:n pallore ledem ipta.n v.r.aie, ut quoniam Attaldus epilcoput juraverat quod nunquam dé fe ipfo eptkopatu intiomitteret. ad ipfius gubernationem reverti non deberet; Ungo veiu filius Heriberti comitis, qui prius ad iplmn epitcopatum tuerat evocatus, clero populoque petente, ordinaretur epifeopus. Indeque Rhemos adeuntes ep lcopi eumdem pixfulem clerum conlecrant apud fandum Remigium. *F.odoard.K idem de /ctp/o & Hugone loquent lib.iv. bifbrla cap.* xx.iti. & xxix. Sexto, *inquit,* Ka-Jendas Aenii» cgrcilus iple cum prxfato clcdo noflto ad urbem SueiTtonicam profedus lum , Ubi convenientes cpiicopi hujus diœceleos cum principibus Hugone acHet'berto, tra&arunt, quid eis diet agendum fuper epifcopali hujus Hugonis ordmationc: licque decreverunt, petentibus quibufdam filus ecciefix Rcmenfis, tam clericis quam laicis, eum ordinandum; atterentibus fautoribus ipfius quod Artaldus nequaquam ciedus, led per violentiam fuerit intromittus, leleque epifcopali abdicaverit ditione. Nec mora , civitatem Rementem a prxfato conventu adeuntes epifeopi prxtaxatuin eledum noftrum in ecdefia fandi Remigii dignitate lublimant.

Nota Severjni Binu.

Hzc Synodus celebrata eft apud Sueiliones in caufa a'teriatiunis duorum, qui fe Remenies archiepifcopo» protitebantur , videlicet inter Hugoncm , quem in «ratum patris puerum adhuc quinquennalem eledum luiffe mpra dixi ; & Artaldum , qui rofl illum ejeftum , ex monarho ›n eam fedem cooptatus fuit . Decretum ei! in hac Synodo Artaldum amovendum elle , ut pote q;u jurailer nollum <e unquam archiepilcopatum acceptum,· Hugonem vero recipi debere, eo quod clero popul.nue '■etente vocatus diet. Poft abfolutam Synodum, & Hueonen. ledi Remenli reftitutum, Elodoardus , quem Henbertus comes & pater Hujonia detinuerat. ab exilio liberatus fuit. Poft h«c epifeopi Remos proirAi Hrigonem archiepifcopum confecrarunt . *Flodoardui m chronico , hb. 4. cap. 18. & feqq.*

Locat A ran. laCoacliu

DrcKtam. J

PRÆCEPTUM ADELBERONIS

Episcopi Metensis,

L'r *inonatbis m tanoiio /anili ^.drnulfi clericorum loco tonftitutis.*

Itus o'Λ> expetit a- | fitatis, qtto in omni E ILtu ὐχ hab.tu ii qua manent jullo coriccla moderamine, intlamius m mnnnento promoveantur fummo ; nec mmns jullo , qux videntur peflumdari, xquz rctorn au mcnluta librationis. ldcirco ego indignus Adclb io, iandx ledis Metentium epifeopus , opeix pretium duxi, Ut qui diu mihi comniilb in torporis negligeotia eunda duxeram, faltcm aliqua qux corngetc valciem congmebat , tagaci providerem indnilria. Itaque monaflerium eundis notum, fcilicet beati Arnulfi , quovidcba*mr coadunatio clericorum* , utque veridice d>c<m, & lub teftimomo totius ecclefic, acephalorom fub fpccie canonicorum regule exiftere, fuccrevit ardor fumim defideiii, ut qui illorum mores Avitam mcorngibilcm noveram (namque & hoc experientia diverfarum admonitionum antea cum noftiis expertus eram luttragancis) quo potioribus & vitx pizftantittimis ipfius loci prxbendam converterem diiciplims. Hujus fiquidert deliberationis lummafuit, ut eos inde expellerem, ADeoauitore vitam iollitucrem monafticam, nifi feipfoa

fan

lanâe illius fubderent vita. Sed hoc quali deipe-&ui habentes, ut étant jurati ccetu, malueruntef-iepares in imperfedionum conlcnlu. Denique contains ooftrorum clericorum, fcilicet abbatum uitiul-que ordinis, xtq\te fidelium laicomm, pixtecimus ibi abbatem, ArbcrtUm nomine, cujus mftituio-nibus in reliquum adventantes inibi, eodem quo definivimus ordine, icilrcct monaftico erudirentur. Quapropter furoris flimulo vcluti dc paternis reditibus accenfi quidam eorum adierunt ie-;cm, feniorem noftrlim videlicet Ottonem, vanam oper hoc garrientes declamationem quod injufte proprium abfiulillem êc.veluti hriedítarium locum. Cumque ut egeram profato leniori totum indicafliem, illorum flocci pendens rationem, ut lapiens & juftus rex, ne m reliquum querimoniis inibi Deo famulantes nqoleftarentur invidorum, tunc & ipfe quod feceram confitmivit tellamento regie audoritatis, praeripiens ut pari confenlu ad corroborationis audoritatem idemtidenv noftra fancirct ecclefia. Quod juxta defiderii ardorem exequens, ut dehinc lient ftatuimus maneat, cum coukniu Aducis noftri, Ottonis videlicet, totiufque ecclefia noftrz hoc proceptum confirmationis fcriptum manibus propriis roboravimus, & rooorandum um prxdifto duci, quamque coepifcopis noftris, fidclibulque dedimus: iq Domino, & propter Dominum, omnes tacceffores noltros humiliter pôftulans, ut ficut diffinivimus, utque volunt fua qux dilfinierint, rata habCre conletitiant noftra. Aftum Metis publice, fub dic Idus Martii 4 in-Vid.xv. concurrente v. annoxui. adeptionisepi-g icopatus domni &, vçnerabilis cpiiçopi Adçlberonis, hoc teftamentuin fuit coram cunftis m palafio recitatum, & ab omnibus voluntarie coi roboratum.

Nota Jacobi Sir. mondes. J.

Adiibcronu Metenfii) Depromptum cft ex tabulario fauib Aruulh. OttoruS vero ducis Ilbtharienlium, cut O'.to rex ducatuol hunc aliquanto poft Guleberti· mortem deeerat, memifiK in jcftis hujulce annj dccccxlu. Flodoardus. Ei rat enur. more fuo S>gebertus Gnleberti obitum differena m annum dccccxliii.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM BONNENSE

ANNO CHRISTI

Anno Domini dccccxlu..

IxUU-Ap- f<>d.T··;.

FV *W™i, concinnator*, ad ar i».C A-' dccccxlu. fa Axe *verb*: Bonna caftello prxclara fynodus a xxn. epifeopis celebrata. *Lambertua quoquo Scbofnaburgenfii*; Synodus, *inquit*, Bonase congregata cft. *Sed bic annum defitnat* dccccxliii. *five de eadem fmodo loquatur, cuiui in affignando tempore bi duo dijfentiant; five de tiler*, qua anno confequrnte habit* fit. Quidquid efl, nihil quidquam prater,a de Bonncnfi) concilie babemut.*

ANNO CHRISTI

MARINI PAPÆ II

ANNO CHRISTI

QUI PERPERAM MARTINUS II. NOxMINATUR.

M·1··» po» ilfex qaatdo itdu, a «MUsfMrlt.

MArinus natione Romanus, poft obitum Stephani faftus eft pontifex, anno Redemptoris noftri dccccxliii. Hic eft ille, qui ante vigioti tfCJ Mnno, Udalrico Romam venienti prophetice obitum Adelberonis pncdecefions lui revelavit, eumque eidem fucceffurum praedixit. In vita Udalrici nominatur pontifex per anticipatio-

RwaMtri- *·»·*--

ncm, qui poft annos circiter viginti ab eo tempote fedem pontificiam vere occupavit. Pontificatum adeptus, omiflls infanabilibus tumultibus bellicis, totum fe tradidit ad componendam ecclefiam, tam in cleri, quam in monachorum reformatione, & in bafilicarum reftauratione, & pauperum cura. Literis vero egit, ut inter Chriftianos principes mutuo decertantes pax componeretur. Unicum * monumentum Marini. quo continetur privilegium conceflum lanfti Vincentii monaftetio taper Vulturni fontes, extat apudBaronium anno 944. *"«*«** *..

r'' ·*>**r··

Hujus tcmpoubus, poft Heribertum comitem detanftum, filio ejus Hugoni Remenfi archiepifc. Artaldus novum faceflit negotium. Imago Chrifti Redemptoris, miraculo exprella, & adAbagarum Regem tranlmilla, translata eft Conftantinopolim, dum Edelfa a Romanis oblideretur anno Redemptoris 946. inquit Flodoardus, Marinus papa deceflit, cum, juxta Vaticanos indices, annos tres, menfes fex, & dies tredecim fedillet. ka«(· Ch.i. *"u *{£**·

QO2K.

CONSTITUT I o NES ODONIS

A R C H I E P r

Tempore regis Edmundi, hcc eft annum circiter Domini dccccxliii. in quibus cavetur de officio regis, magiftratuum, & cleri, & de turibus ecclcfix rite conferendis.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De immomtate ecclefia.*
II. *De facularium principum officio & obedientia epi-fcopia praffanda.*
E III. *Do efficio epifeoporum.*
IV. *De officie preibyterorum.*
V. *De officio clericorum.*
VI. *De officio monachorum.*
VII. *De prohibendi, illicitit connubu,.*

VIH. *De*

PRÆF ATIO,

IN nomine fatafts Trinitatis & unies divinitatis. Licet, nullis exiftentibns mentis, monita pi« exhortationis aufu temerario quempiam docere prsiumam : tamen quia cenantibus & videlicet laborantibus in ftadio hujus viue, fpirituale bravium auâore donorum Spiritu promittitur, & pallorum curs populus Dei multiplicandus fide dc numero caute conceditur : ideo ego Oda humilis & extremus, divina largiente clementia, almi prefalis & pallii honore ditatus , quadam documen- B ta, omni Chriilicol* , ni fallor , non indigna , qua a ptrcedeonbus illuftnum virorum preceptis certtlfirna competi, ad confolationem domini mei regis, fcilicet Edmundi, omnifque populi excellenti imperio ejus fubjeâi, in ifta chartula coadunare decrevi. Unde devotiffime obfecro, & clementi!fime hortor audientium mentes, ut fi quando haec recitanda audiant, interius videlicet in corde frequenti meditatione plantent: & 'multiplici bon«4 operationis munere, ex eo frudum pacatifttmum in tempore mellis fibi colligant.

c a p u T r.

Piimo capitulo przcipimus & mandamus , ut fancla Dei ecdefia , qux Unguine Chrifti primum C fundata eft, & fidelium multitudine, fponfa dealbata, nullis ingredietur malorum interruptionibus. Nec alicui l.ceat cenfum ponere luper ecclefiam Dei: quia filii ecclefis, id eft filii Dei, ab omni cenfu terreftri liberi innt in omni regno . Ambrofius ait, Ecdefia catholica -libera eft ab omni cenfu principis. In hiftoriaecclefix: Si que domus agri, vel quzl.bet przdia a Chriftianisdirepta funt, live lub fifcum regalem, five in dona collata funt, hxc omnia in antiquum jus Chriftianis prccipimtis revocari. Gregorius enim ait : Si quis ecclefiam Chrifti denudaverit, anathema fit, fi non fansfadione emendaverit. Et iterum; Quiiquis ecckfiz Dei parochias vel ufurpare per rapinam lentaverit, ab ecclefiz minillris excom- D municandus eft, & omnimodo a corpore Chrifti alienus. Audent enim extra milites qui Chrillum crucifixerunt, aliquid, qui ecclefis ejus dilcipli- nt regulis obedirc contemnunt : ecdefia enim habet potcftatcm ligandi atque folvendi.

Secundo capitulo ammonemus regem, & principes, omnes qui m poteftate funt, ut cum magna humilitate luis archiepifcopis, omnibuique alus epifcopis obedtant.· quia illis claves regni catiorum date lunt, & habent poteftatem ligandi atque folvendi: nec fe magni pendant in fzculari potentia , quia Deus fuperbis refiftit , humilibus dat gratiam: babetque rex prudentes confiliarios, Deum timentes fuper regni negotia: ut populus E bonis exemplis regis & pnneipum eruditus, proficiat in laudem & glonam Dei I Neminem injufte per potentiam opprimere: fine acceptione perfonarum inter virum dc proximum fuum judicare: advenis, pupillis, & viduis proteâor elle: furtum prohibere.* adulteria punire: iniquos non exaltare: pauperes clecmolynis alere.* quia ctfi omni homini neceffariutn eft Chrifti cuftodire mandata, precipue tamen regibus & omnibus in fublimitare pofitis; qui & pro feiplis etiam, fle pro univerfis fibi fubjeftis, m die diftriâi examinis jufto judici rauonem funt reddituri.

ni.

Tertio, ammonendi funt êpifcopi, quatenus cum omni honeftate & modeftia in fande religioni· pietate predicent & oftendànt exempla bona omnibus. Ut fuas parochias omni anno cum omni vigilantia, predicando verbum Dei, circumeant ; ne aliquis per incuriam palloris, per devia cuiuslibet ignorantes errans, lupinis pateat mortibus lacerandus. Ne quis turpis lucri gratia, fedfpemer* cedis «terne, gregem fibi commiffum pafcerelludear: quod enim gratis excepimus, gratis impendere non differamus. Abique ullo timore vel adulatione cum omni fiducia verbum veritatis praedicare regi , principibus populi fui, omnibus dignitatibus, & nunquam veritatem fubterfugere. Neminem injulle damnare , neminem nifi jufto communicare , omnibus viam falutis demonlirare.

IV.

Quarto capitulo, ammonemus presbyteros ut populum Dei bonis exemplis habitu faoâo doce* ant, fle doârina fanâa erudiant & informent . Ut illorum converfatio in omni bonitate & modeftia moribus populi excellentior fit.· quatenus qui cum viderit fecundum presbyteratus fui dignitatem veftitum incedentem, bene & laudabiliter enunciat habitus ejus,

V.

Quinto capitulo ammonendi funt clerici , ut canonice cum omni honeftate & reverentia juxta fanâorum patrum decreta vivant, praebentes bona omnibus exempla : quatenus in eorum bona converfatione laudetur epifeopus, honoretur ecclefia, populus proficiat in laudem Dei, & illi *le*eundum nominis lui dignitatem, digni in Dei hereditatem venire efficiantur.

VI.

Sexto capitulo hortamur monachos, & omnes qui votum Deo voverunt, ut in omni humilitate & obedientia die noduque hoc adimplere Audeant, permanentes in timore Dei in ecclefiis ubi fe voto conflrinxerynt. Non fint vagabundi, neque gyrovagi, quifnomen monachi defiderant , officium autem ejus contemnunt: fed fecundum exempla apollolorum , per habitum humilitatis , laboribus manuum, & leâione facra , & continuis orationibus fe exercentes, parati, prccinâis lumbis, ardentibufque lucernis, patremfamilias ex* pedent, ut veniens eos faciat in «terna requie fine fine permanere.

VII.

Septimo capitulo prohibemus & interdicimus omnibus Chriftianis injufta connubia , & inceftuofa, cum monialibus, vel cognatis, vel cum aliis illicitis perfonis. Sands enim recordationis Gregorius papa, cum pluribus epifcopis, leu iacerdotibus *extera,* in bafilica beati Petri apoftoli conftituit: Si quis monacham, quam Dei ancillam appellant, in conjugio duxerit, anathema fit. Et rclpondcrunt omnes.* Arnen. Nosquippceamdem apoftolicam auâoriratem fequentes , fimifi modo jaculum malediâionis talibus imponamus , nifi correptus a tam nefanda prsfumptiooe adfatisfaâionem pervenerit.

vm.

Oâavo capitulo obfervamus: ut quando in aliquo conventu venerimus, tota intentione confideremus quod Pialmifta nos admonet, dicens : *Demana prefpicit fuper filter hemauux:* & reliqua. *rf»t»*
Et iterum : *Dematnr dtffipet cenfilie gntiiax :* & ry4/a
reliqua ufque *at hertdaettm fibi.* Ideo prsvidendum eft, fratres, ut fit concordia & unanimitas in-

inter epifeopos, & principes, omnemque populum Ctyiftianum, ut fic unitas ubique ecclefiarum Dei, & pax: immo una fit ecclefia, fide, fpe, & caritate, unum habens caput, quod eft Chriftus, cujus membra fe invicem adjuvare mutuaque caritate diligere debent, ut ipfe ait; /« *bot cogmftant mus: &* reliqua.

IX.

Nono capitulo ammonemus jejunium * cum eleemoiynis caute & vigilanter confervere; enim funt tres «1« qu* ducunt fandos adca&lum. Quatenus quadragcfimale jejunium, quatuor tempora, & alta legitima jejunia, videlicet iv. feriam, Ac vi. feriam, cum magna vigilantia obfervare tludcatis: & fuper omnia dominicum diem, 8t fandorum feftivitates, ficuti canon & exempla praecedentium affirmant, ab omni faeculari opere cautiflime euftodirc procuretis, necfuperflitionibus vanis confenfum ptzbeatis: neque creaturam pro creature magicis illufionibus adorabitis, quia qui talia agunt, regnum Det non poflidebunt.

X.

Decimo capitulo mandamus, & fideliter obfceramus, de dccimia dandis, ficut in lege (criptum efl: *Decimam partem tn omnibus frugibus tuis, feu primitlis, deftrtu in domum Domini Dei tai.* Rurfum per prophetam: *Afferte,* inquit, *omntm dtcimam in horreum meum, ut jit cibus in dome mta, & probate mt fuftr hoc. Si non aperuero vobis cataraUas tali, O effudero benediflionem ufque ad abundantiam: & increpabo pro vobis qui comedit (I corrumpit fru&nm terra veftra, & non erit ultra in ta ftenlu.* Unde & cum obteftatione praecipimus, Ut omnes fludeant de omnibus que poftidentdare decimas, quia fpeciale Domini Dei eft. Stdecimnovem partibus fibi vivant, & eleemofynas tribuant. Veritatem autem facientes, in caritate maneamus in illo qui eft Deus benedidus in fecula («culorum. Amen.

EPISTOLA SYNODALIS

ODONIS AR.CHIEPISCOP1

Ad epifeopos Jibi fuffragantos.

Mirabili cundipotentis polorum prcfulis clementia opitulante, ego Odo ecclefiz Salvatoris Domini noflri Jefu Chrifti archiepifeopus, Porobcrnenfis civitatis metropolitanus, cocpiicopis fidei catholic* compaginacoribus, fpiritali caritate, etiam comitatus rigore, meis confratnbus, przfcntium profperitatem «thereique decoris bcatitudinem. Si aliquo modo fieri poflet, ut totius mundi opes ante noftros ponerentur obtutus, ita ut imperiali munere nobis univçrfaliter defervirent, libenter illa omnia diftribuerem, neque ipfum infuper pro veftrarum animarum faiute impenderem. Quippe quoniam mcipium a veftrx fanditatis ftudio cupio & fpero corroborari fuper eo, in quo Dominus Deus nos operarius conftituit *Et multa, quibusonus pontificatus exponit, fub didit: * Jdcirco humiliter, quafiindignus, feddevotus, precor & hortor fandiiatem veftram, netepidc & negligenter in regimine animarum conver temini, ut non in tempore tremende vindide conqueratur dc vobis Dominus, dicens; *Paftores non pafcebant gregem meum, Jedjemeti;</os.* Et iterum: *Princtpts emiiterunt, & ego ignoravi.* Sed potius curemus famil Demini', fuper qua nos conftituit. redores, cibum dare in tempoic luo, menfuram tritici, piobaiam icilicct dodrinam. Et quamvis metitorum qualitate, non prefumam conlolari & hortari quemquam, quippe qui folus indignus, & innumerabilium culparum reus, gaudeo & indigeo fraternis admonitionibus fideliter, corroborari: rapmen propter antiquam atidomacem pra-deceflorum meorum, beata: icilicct memoria: Augufti*ni, & altorum fandorum, quorum ftudiis regula Chtiftianitatis, primum de hac archiepifcopali fefinibus Aoglorum innotuit: idcirco iftos divinos apices ad utilitatem omnium veflrum caraxare decrevi, quatenus rex auguftiflimus egregio vocabulo Edmundus cum omni populo fuo imitari gaudeat, quod in nobis & ex nobis audiat, omnefque gentes, qux undique regali imperioipfius fubjcdc funt, titulos liquids noftrse converlatiopis ovanter fequi ament & deledent.

Æ, CONCILIUM BUNDENSE,

ANNO CHRISTI

Anno Domini dccccxl iii.

Bin Labb. TmTix hoc concilio hac tantum coronicon H.ldensLetmenft. Anno dccccxl.i i i. fynodus ad Bundatn congregata eft. *Hec plura.*

LEGES ECCLESIASTICÆ EDMUNDI REGIS ANGLIÆ

C.ANNUH CHRISTI

A JÆCULARIBUS SUIS SECRECITÆ

C.A.NNDM CHRIsn

TITULI CAPITULORUM PARTIS I.

Ca«il. B>1·

I. *Dt vita caflitatt rorata qui facris initiantur.*
II. *Dt decimis <7 ctnfu tcclejiiftico, five primtins femimsm.*
III. *Dt bantctin.*
IV. *Dt to qui mtnialem ftuprartt, & dt adulttnt,*
V. *Dt fans mflaurationc.*
VI. *Dt peteranttbus, & tis qui barbara faHitarant [acrtficta.*

Pars II, bue mhil conftri.

TI-

TITULI CAPITULORUM PARTIS II.

I. *Dt Itntiddan.*
II. *Dt te 9·ï nlittm tppepnaut m edt (aera, eat eppide rt]>ie.*
III. *Dt p"X*4 tf kenticidii ne/Du.*
IV. *Dt fangtrint tffejt.*
V. *Gratter egit, f»od tun in prefigtndir feriint adjrtvrrtnt.*

PARS PRIMA.

PR OEMIUM.

Edmundus rex ipfo folemni palchatis fefto frequentem Londini, tam ecclefufucorum quam laicorutn, cœtum celebravit, cui interfuerunt Oda, & Vulilanus archiprtefui, plurimique alii epifeopi, ut animorum fuorum, & eorum omnium qui cis curse funt, confutaretur faluti.

CAPITULA.

I.

Imprimis qui facris funt initiati, atque ex quibus populus Dei virtutis exemplum petere debebit ad imitandum, caile (ut eorum feret ordinis ratio) live viri, five mulieres fuerint, vitam traducunto.* fin minus id fecerint, prout illorum fe habent normae, pleftuntor omni fcilicet fuapofklfione terrena mulâantor vivi, & (nifi mores in melius emendaverint) mortui laera piohibentor fepulturae.

II.

Chriftianus quiique decimas feminum primitias, nummumque eleemoiynarium illum religiofe pendito: qui non foirent, anathema efto.

III.

Si quis hominis Chrirtiani fanguinem effuderit, ad regium confpeânm (etfi ei iervierit) non admittitor, ni prius id (celeris, juxta ac fuerit ei ab epifeopo impetatum, compenfarit.

IV.

Si quis monialem ftuprarit, aut tartar hotnicidx compenfato, aut iacra fepultura prohibetor. Idem juris erto, L quis adulterio commiflo conjugium violant.

V.

Epifcopis omnis fuis ipfius fumptibus domum Dei inrtaurato, regemque de reliquis facris ardibus (id quod valde eft neceffarium) compofite ornandis commoneto.

VI.

Qui pejerarint, aut barbara faâitarint facrificia, divinis omnibus (nifi ocius refipuerint, amniumquc in melius emendarim) perpetuum arcentor.

OmijJt t/l pari Jacenda, fait ad rtj ecciejiafticaj ntn jptiiat.

PARS TERTIA.

PROOEMIUM.

Ego Edmundus rex omnibus qui in ditione ac poteftate mea funt, lenibus ac juvenibus, clare fignifico, me a icientiffimis regni mei celebri, tam ecdefiafticorum quam laicorum frequentia, ftudiofe requifiviffe, quo tandem paffo Chriftiana proveheretur fides. Atque nobis omnibus commodiffimum vilum eft, ut amorem ac mutuam inter omnes benevolentiam per omnem ditionem noftram foveamus. Etenim nos omnes harum txdet quotidianarum pugnarum, & pro* ptcrea ad hunc modum ftatuimus.

CAPITULA.

I.

Si quis alium porthac interfecerit, fotas cum incerfedi cognatis irfimicitfas capitales fufeipito, ni integram capitis ejus acftimationem (cujufcumque is fuerit conudionis) amicorum ope fretus intra duodecim menfes perfohrent. Sin enm cognati ejus pro dereliâo habuerintneque vero quidquam pendere voluerint, ipfe inimicitias fubito folus, ac illi pro inimicis non habentor. Ei tamen interim cognatis ejus vi&um ne fuppeditanto, neve cum eo pacem habento: id quod (i quis eorum fecerit, fortunis fuis omnibus regi mulâator, & qui prius cognatum fuum pro dereliâo habuit, is jam cognatis interfeâi pro inimico habetor. Atqui fi alium quemcumque praeter interfeâorem ipfum cognatorum quifquam ultus perfecutufque fuerit, is fortunis fuis omnibus mulâatur, regi, & omnibus amore eum profequcntibus, pro inimico putandus eft.

Si quis ad templum oppidumve regium confugerit, cumque alius oppugnant, damnove afferent, is, prout antea effati fumus, tenetor.

III.

Nulla pugnp: aut homicidii nomine irrogata remittitor mulâa.

IV.

Clare aurem fignifico, non fore ei qui fanguinem humanum effuderit, fuftugio domum meam, ni prius Deo ac exfi cognatis cumulate fatisfecerit, & praeterea impleverit quodeumque ei fuerit ab epifeopo, in cujus id dioeccfi acciderit, impemum.

V.

Maximas autem Deo & is omnibus ago gratias, qui me auxilio veftr in hac pacis, quam nunc ad profligandos fures ancivimus, lege ad juviftis, ac vehementer co o, co vos propersfius nobis in poflerum opi ■aturos, quo hujus decreti obfervatto magis vid itur neceffaria.

Qetmodt dtfptnfande vir & qtttkm ritibuf pnetd fit-

Hvc isai» (·<>< <1 >ho ■uitcrIM·.

I.

Si quis virginem ducere autfœminam voluerit, ipfa & amicis fuis confentientibus debitum eft, cum ex jure divino, tum ex humana inftitutione, ut fponfus primo non folum fidem prtebeat de praelocutis perimplendis, fed una etiam cautionem, fe eam ita cupere, ut fecundum legem Dei eam habeat uxorem, & hoc etiam vadient amici ejus.

II.

Tum habenda viâus ratio, & fciendum eft quis eos fullmuerit. Stipuletur hoc fponius ipfe, idemque paritet amici ejus.

III.

Edicat jam tum fponfus, qua bonorum parte l'xorem donat, prxter hanc quam ex ejus beneplacito ipfam prius cooptaverit.

IV.

S>n & ipfa eum fupervixerit (quod fi quidem eveniat) tunc juftum eft ut ipfa habeat dimidiam partem omnium bonorum, & ft prolem inter fe fufeeperint, integritatem ipfam, donec tranfeat ad fecundas nuptias. Prifc· Sm,- tie-u

V.

Sponfiones autem vir quas paftus eft, can* tio-

(u(ceperint, integritatem ipiam, donec tranicat A •d fecundas nuptus.

V.

Sponfiones autem vir quas jam padus eft, cautione interpofita illibatas femper cuftodito, & amici fui eas vadianto.

VI.

Si de omnibus jam inter ipfos convenit, fpondeant confaoguinei fuam conianguineam uxorem ei qui illam petiit, vitae etiam integram fore,(atUdationemque accipiant de ceiebraodit nuptiis.

Si maritus eam poflea de territorio Thani Acraeis) quo jam nutritaeft, eduxerit io alterius Thani territorium: cautione fatifdatum Gt amicis luis, quod exinde nemo ei inferet injuriam. EtB fi ipfa contra mali quid patraverit, prompti fint amici ejus marito facere emendationem, G ipfa non habuerit unde compenfaverit.

VIII.

Nuptiali huic dationi miflalis aderit facerdos t is de jure eorum conjundionem Dei benedidionc in omnem felicitatis plenitudinem promovebit.

Caute, etiam providendum eft, ut intelligatur nullum inter eoa elle coniaoguinitatis vinculum, ne jufte poflea feparentur qui injuflc primitus jungebantur,

LEGUM ECCLESIASTICARUM EDMUNDI REGIS PRISCA VERS1O.

Tit ul i Camt ul okdm Paxt isl.

I. Dr *eeftiteft erdsnatermn.*
II. *De decimit & aitie debitis ecclefia.*
III. Dr *bemictdio.*
IV. *De fornicatione eam netrne, vel fenSimeniali t/ de adtülerie.*
V. *De apparatione ecclefiarnm.*
VL Dr *perjuria & Uhlaco.*

P R O OE M I U M.

EDtnnnbus rex congregavit magnam fynodum Dei ordinis & faeculi spud London civitatem Deleirat in fando pafchs folemni, cui interfuit Odo & Wulftanus archiepifcopi, & alii plures epifcopi, 3ui perquirentes de confilio animarum noftrarum, C eorum qui fubditi funt illis.

CAPITULA.

I.

In primis eft ut fandis ordinibus evedi, qui plebem Dei docere debent lumen vite, caftitatem teneant fecundum ordinem fuum, fit *werhades,* fit *wifhodet,* fit alterum, fit alioquin, fint ejus digni quod in canone didum eft, hoc eft, nt perdant iaeculareta pecuniam, λ fandificatum **leierfiewa,* id eft politionis locum, fi non convertantur & emendentur.

•Uefi, C«Valiaia

II.

Decimam prccipimus omni Chriftiano fuper Chriftianitatem fuam dare, & emendent *cyrtcfceatam,* id eft ecclefic ccnfum, & *elmeiftob,* id eft eleemofyne pecuniam. Si quis hoc dare noluerit,excommunicatus fit.

III.

Si quis (celeratis manibus effundat fanguinem Chriftiamun, non appareat in confpedu regis priufquam emendationem ineat, ficut epifcopus docebit, & ptenitentiam confulet.

IV.

Qui cum nunna vel fandimoniali fornicabitur, fandificato atrio fit indignus, nifi emendet, ficut homicida, fa idem diximus de * rtwiw, id eft de adulterio vei infrado conjugio.

I M«Srfa«.

Amplius dixi ut omnis epifcopus reficiat Dei domus in fuo proprio, <t regem admoneat, ut omnes ecclcfis Dei fint bene parata:, faut mu* gnura nobis 'opus eft.

Qui falfiim jurabunt, fit liblacum facient, Cm ip «ternum ⅄ Dei confortio fegregati, niC addi» gnani fatisfadionem per omnia revertantur.

Par/ J/. *hae nihil confert*

TITULI CAPITULORUM PARTIS III.

I. *De homicidii.*
II. *De efldlt* in itinere verfnj ecckfiam vel barbam* "X".
III. *D** fihtcvvtta ꝯc manbota.
IV. *De fendenttint fengninem hiemantem.*

P R O OE M I U M.

EGO EJroundus rex mando & pnecipio omni populo leniorum ac juniorum qui in regione mea (unt ea que invefligans invtfligavi cum ia. C picntibus clericis & laicis.

CAPITULA.

I.

In pr.'mis quomodo poflem Chriftianitatem magis erigere, & magnum nobis necefle vifnm eft, ut amicitiam veftram & benevolentiam teneamus inter vos in toto regno meo : & mihi valde di» fplicent, fit vobis omnibus, multiplices & iQjeftr pugna: que inter vosiplos fiunt, unde diximus : Si quis poft hec hominem occidat, ipfe fibi portet inimicitue fadionem, nifi amicorum fuorum auxilio iotra unum perfolvet eum plenum We* regjildo, fit natus ficut fit. Si eum cognatio fua Dd…rat, & pro eo gildare noluerit: tunc volo ut omnis tribus vel cognatio illa fit extra fadionem, prêter folum malefadorem : fed deinceps ei nec vidum det nec pacem. Si quifquam cognationis fue firmet cum poflea, reus fit omnium qua habebit erga regem, & portet fudam erga contri» bunales, quia primitus reprobaverat eum. Si ex monui cognatione quis viodidam perpetret io ali» quem alium praeter ipfum malefadorem, fit ini» micus regis, fle perdat totum quidquid habet.

II.

Si quis ecclefiam requirat vel burgum meum, Jc ibi alTailiatur, vel affligatur, qui hoc fecerit, ejufdem culpabilis quod fupra didum eft.

E

Et nolo ut aliqua *fihtewiu*, vel manbota, condonetur.

IV.

Amplius indico, quod qui fanguinem fundat humanum, nolo iocoarn habere in familia mea, antequam divinam emendationem fufeepit, & ad omne reâum inclinetur, ficut epifcopus docebit in cujus fcyra fuerit.

Sequitur in Jornaleub libro hoc capitulum.

Dr [ponfalibut tonlrabondts tempore re^it Edmund..

Si quii virginem vel «iduam ducere velit, & hoc illi placeat & amicis fuis; tunc reâum eft ut bndguinum, per Dei juftitum & firmli *jus* competens, in primis promittat & vadict eis qui paranymphi (unt, quod eo modo querar eam, ut lecundum Dei reâum pertinere velit, ficut iponius debet legitimam iponfam, & plegient hoc arrnei fui. Poft ea (ciendum eft cui foftcrleanum pertineat. Vadiet hoc bridguma, id eft (ponius, quid ei dare difpooat, cur ejus eligat voluntatem, & quid *ei* deftinet fi fupervixent ipfum. Si fic quoque conveniat, reâum eft ut dimidiam pecuniam habeat, & totanj, fi fimul puerum habuerint, niG deinceps virum capiat. Totum hoc vadio confirmetur, 2c amici fui plegient. Si tnne omni re concordent, adeat cognatio & defpond'eat eam /a vtvtr & *lorj^bthte*, id eft in tiro-' rem & redam vitam, & excipiat inde plegium qui jus habet in vauio. Sed fi de ipfa terra velit iplam ducere in terram alterius thani: confilium eft, ut amici habeant padionem, ne quis ei laciat injuriam. Et fi illa forisfaciat, ut poftint efte propinquiores emendationi, ft non habear unde componat. Huic dationi debet intereffe presbyter, qui cum Dei beredrâiooe debet eorum çonfortium adjuvare m omnem fanâitatem. Bonum eft praevidere ne esj aliqua confanguinitate fibi pertineant. ne jufle poftmodum leparentur ,C qui (celeratis nuptiis confenierunt.

G> Çÿ» LEGES ECCLESIASTICAL DE NUPTIIS.

Text. Roff. ex nova Vernone.
Quomodo Virgo defpor./anda, <7 quinam ritui ibi effe debent.

L QI quis virginem, vel uxoiem in matrimonium duccic vcht, & hoc iili ac amicis placeat; A tunc juflum eft, ut (ponius juxta jus Dei & inftituta mundi prius protniiTutn & fidem det viro, qui eorum prolocutor (paranymphus) eft, quod ille hoe modo eam cupiat, ot juxta jus Dei earn fervare velit, ficut vir iceminam fuam debett & boc fpondeanr amici illius.

II. Poftea iciendutp eft, ad quem cibariorum 'exhibitio pertinet; hôc fipondeat deinde iponfqa, & fidejubeant amici ejus.

III. Poftmodum fignificet Sponfus, quid ei daturus fit pro eo, quod illa volumatem ipfius elegetit, & quid ei donaturus fit, ti illa iupervixerit eum.

IV. Si hoc ita paâo conventum eft, tunc ju-(lum eft. ut ea dimidiam bonorum partem haBbcat, & omnia, fi prolem invicem habeant, nifi illa deinde maritum (alium) eligat.

V. Confirmet omne, quicquid promiferat fponfione, & amici fidejubeant.

Vf. Si illi tunc 111 omni re concordant, tunc adeant cognati, &fpondeant coofanguineam fuam. in uxorem, & ad reâam vitam ei, qui illam defiderat, & accipiant fidejufforem (eum) qui it) fponfioneni jus habet.

VII. Si eam ex terra illa ducere velit in alterius thani regionem, tunc (pontio ipfius fit, quam amici pacftcantur, quod maritus ejua nullam illi injuriam inferat; & fi illa deliâum commiferit, quod propinquiores debeant compenfarc, fi illa non habeat, unde compeniet·

VIII. Nuptiis presbyter interfit; qui de jure cum Dei benediâione eorum conjundionem adunare debet in omni felicitatis plenitudine.

IX. Bonum etiam eft cavere, ut fciatur, an non per confauguinitatetn coojunâi fint, nejofte poftea feparentyr, qui injufte antea conjunâi erant.

à

cis, CONCILIUM TRENORCHIANUM <&■», S14-

·<♦

anno Christi dccccxliv.

A Vflor efl Petrus λ [enite Juliano in origmtbu< Trenercbien t anno Cbrtjli dccccxliv. *G'»/*.· berti ducit evocatione congregatam fuiffe Jynodum m ejui lact monajrrv, ad eamque conveniffe arcbiepifcopoi duoi, Guidonem L,ugdunen[em & Goffrtdum Vefonttoneffem; epifeopos quinque, Gotejcalcum Laufanenjem, A?/mundum Æduenfrm, Hildebadum Cab:· louen tm, 'Λ.ι;>η!ιί·ιη Matrfconen^em, ÎT Alcb.erum Gratianopohtjnum, cum aobafibus, clmcis, d? monopermultii. Ab bit entem nt confenfu decretum, ut [aer* monafterii reliquia, yaa erta inter monachos d:]c:dio propter ducem, ineptum illis abbatem imponere nitebatur, ad [anitum Portionum apud Arvernos exportata fuerant ente triennium, mifa legatione repo/cerentur, folemmqiu pompa excepta, in prtftinti fedibui collocarentur. Re perafta, omnem protinui qua vexati fuerant, calamitatem defiiffe.*

CONC1LIABULUM CONSTANTI NO POLIT ANUM,

0_t o Tryphon Patriarcha Constantinopolitancs

e. «d.t. »···· **Doloic depofitus eft, fubftituto in locum ejusTbeophylafto imperatoris filio. Habitum fuit anno Domini ' dccccxliv. tempore Marini Papx Π-**

C..I. Co»- x—vUM tempore Joannis XI. anno Chrifti 93j. Stephanus patriarcha Conftantinopolitanus obiiflet, (latim exemplo principis five comitis He- E riberti, imperator Conftantinopolitanus invafit patriarchatum ifta ratione. Tryphonem monacnum, quod nunquam in ecclefia eft auditum, temporaneum

s Reftius anno 951. hoc enim anno depolitum fuille Tryphonem prvbat Pi|iu* ad Au, Ch. 9? l. n. s. & lc<»q,

•MMi-Ceaftitait antiftitem qui foderet , ufque A dues Tbeopbylaâus films Conflamini imperatoris kgitiisUB effet atatis, qua poffet epiicopus de patriarcba ordinari.* placuit Tryphoni cooditio. E-xaâo tempore quod ipfo Tryphon défiaiverat, dc fode, ut promiierat, difeedere nolebat, nifi legi* limo fynodali judicio convinceretur . Congregato igitur ob eam rem Concilio, ibidem gefta funt qcue aCuropalate bis verbis deicribuatur: *Statiae igitur caaBaaa fynaiam aUa^aitar patriareka : Qui ate it fede injuria ietrakere eapiaat ,♦» faeri atiai-feerii eaUega, ataltit admetit mackinh, at prtkakili caufa inventa tat expellerent, aaa invenere. Ai extremum ktc miki tkiteiaaf. expertem ma literarum efee ajaat» ftaac igitur errata aataikut vrkit kat literoe inferikt, ut videatet ac certitret faifi ealxm niattret, it/uM iajurta aûki uegtttaat factfeert. Dixit, & faatpta ekarta ata feripta , errant tntnikeu ita feripfet: Trypkan aaiearina divina arekiepifet. pat Cenliaattnepaîtr mm Aanta , êf ttcaattaicar ptriareka. Et feripta per ptrtetkmunut mittit ineptratari. QfAtu dît aeceptu , Et aha ia m• feriata ckarta iefuper ctateata, taafaat ear ft akdtcaret fcripfet , vtiehcet iaiigaane fe tkren» eaieautfae velenti cedere. Et kac eneufatiene ai /tardant allata , ak eceltjka Trypkan rentevetnr , ataltaat caaqmrm de fraude, Û* pntttkrtnttut graviter accafant. Ant vert pηβ, tf attn/tkat faiaaae, (tantum enim Iraiparu rt^ainkatar ai perfectam Tkeapkylalh atitem , fM priattpt fanrdttum deligeretur) Fekruarii uteafe, indiHttue fecunda, ettaiar patriartka Tketpkpla·&u imperattru feliat.* Hec Cutopaletes.

48h -O ·O··68H§8··89·<β9. <β>

AD CONCILIA BULUM CONSTANTINOPOLITANUM

?re *deptnendo a ftic CTtana Trypkonc, & Tkecpkplaflt fxbflitueada*

AϑNOTAΓiO CHRONOLOGIC^.

[redacted] ftepptm. M»t pn.

GOnciliabulum iftud Labbeus , Baronium fe· quotas, in annum 944. conjecit , quem errorem agnoicens Pagius , ccterique pod iliumad annum 931. retrahendum demonftravit . Ita vero rem conficit . Tryphon CPtanus patriarcha faâiooc aulicorum depolitus , cedit ante annum & menfos quinque quam fucceffor ejus Theopbylaâtu initiatus fuiflet, terte Simeone Logotbeta, ccterifque Bytantinarum rerum feriptoribus.Theopbylaâus vicidim die II.Februarii, indiâioneVI. anno 933. terte anonymo Theophanis continuatore, afcendit io cathedram. Igitur e* *anno933. die* II. Februarii annum , & meniits quinque G dempfcris, ad annum 931. feptembris menfem devenies , quo ad Tryphonem deponendum concilium convenit.

at»p!t·· ∏,W· PM· Ili·» fiftu.

Marino fucceflit, anno ChrirtiC DCCCCXLVI. tempore Condamini VIII. Hic poft multas iynodos in caufa Hugonis ծ< Artaldi celebratas , Remenfem archiepifcopatum Artaldo adjudicatum confirmavit. Brunoni Colonienfi archiepifcopo Ottonis fratri pallium petenti concef-fit. Debellatis ab Ottone rege magna vidotia Danis, iifdemque inChrirtianam religionem acceptis, gratulatus eft HamburgenG eccleii», ejufque ptivilegia a majoribus accepta innovavit. *Aiam. iik.*

Hujus tempore poll obitum Lotharii Berengarius regnum Italia invafit . Otio imperator vero ah Adelbeide filia Rodulphi reliftaque Lotharii nxore, & Agapito pontifice , fugata tora Besengarii familia , þro fuppetiis ferendis folicita-tus, Adelheidcid reginam , olim Lotharii conju-gem, uxorem accepit. ldem regnum integerrime defendit. Agapitus, cum novem annis, meofibus ieptem & diebus decem , munere pafiorali bene funâus fuidet, ex hac vita migravit.

EPISTOLA AGAPITI PAPÆ AD GERARDUM LAUREACENSEM
ARCHI EPISCOPUM.

Di(fidium ecclefiarum Laureacenfis (hoc eft Patavienfis) dc Salisburgenfis componit. Salisburgenfi occidentalem Pannoniam attribuit; Laurcacunfi , utpote antiquiori , benediâionis dc *fedis honorem, orientalem* Pannoniam , regiones Avarorum, Moravorum, Sdavorum.* poteftatem libere prcdicandi per omnes Sdavorum terras, epifcopos ibi ordinandi , omniaque auftoritate apoftolica conllituendi·

Agtpitar epifeepai fervat ferverant Dei, fratri iile-Htfinm & revereadifima Gtraria fatHa Lauria-etafet etcltjia arekitpifctpa, ia Cknfte felatent.

FEditiones tuas pro renovandis five approbandis eccleGx tuas privpcgiis, venerabilis Fuldeofis rnonafterii abbas Hademarus, huc caufa orationis veniens , cum magna benevolentia noftra experientita fuggeffit, pariteujue jurgia & diiceptanoDnes gravidrmas inter te dt Heroidum archiepifeopunj, pio fofcepla jn ana provincia pallii auâorirate exortas, flebiliter nunciavit : quod & ipfi ex debita paftorali cura nimio cordis mceroredolemus, deteftabiliterque profanamus. Ouippe ianâa & univerfalis ecdefia, cui auâore Deo pratCdemus, a religioGs atque pacatis facerdotibus luis, dt in caritate non fida folidatis , quafi totidem columnis innifa fulcitur; difeordamibus autem dc adverfum fe hoftiliter inflante fuperbia animum tollentibus, prafertim tantis pontificibus, velue evulfis fufteotaculis cafura , non fine magno periculo dc vigoris fui detrimento a proprio ftatn concutitur. Infuper etiam dum deforis inter vos pro pallii honore pertinaciier hujufmodi contentio exer-

exercetur: agitor ut in fraterna zmulatione decor A autem fucceffonbufque tuis, propter emeritam antiquitatem fandz Lauhacenfis ecdefiz, eoi jar· facerdotii intus evacuetur.

Inde ergo, frater, officium noftrnm illud effe perpendentes, ne inimicitiarum fomite in vobis fuccrefcente diffidium fandz Dei ecclefia, atque fcandalum..fme..confilii..dt..utilitatis veftrz relpcdn, diutius nutriatur.* ad fequcftrandem litem veftram accedimus nos arbitres, tam ex folicitudine a domino regiminis injundi, quam amborum veftrorum amore ad hoc permoti; ita videlicet utdtde pi«libata conflidus veftri querimonia rationabilibus judiciis rite juftitiz fatisfaciamus, dc vos omni explofa controverts in fraternam concordiam Chnfto moderante revocemus.

Notumeft igitur, literifque penes nos commendatum, quibus ecclefiarum locis dignitas pallii ab B hac apoftolica fede debeatur. Lauriacenfem autem urbem antiquitus metropoiitanam fore, & archiepifcbpt (edem, cui fanditas tua praefle dignofeitur, ticut *in* privilegiis authenticis ad nos ufque a te directis legimus, ita quoque inventis quibufdam exemplaribus chanz vetuftate admodum attritis in archivio fandi Petri repetimus. Hanc etiam in exordio nafcentis ecclefiz, & immaniffima Chriflianorum perfecutione, a dodoribus iftius fedis catholicz fidei novimus rudimenta percepti-fe; dt exinde a fuccedentibus przdicatonbus in fupertoris atque inferioris Pannonie provincias ejufdem fidei emanafte gratiam. Quibus etiam duabus provinciis, illarumque pontificibus, ulque ad tempora Hunnorum non alius, quam fandz Lau·C riacenfis pizfuit arch epilcopus, quorum barbarica feritas non iolurn pizdidain Lauriacenfem civitatem, verum etiam in circuitu adjacentes regiones depopulavit, atque funditus defolavit. Inde quidem contigit, ut epiicopi hac neceftitate compulfi, fede illa deferta atque alio translata, fimul etiam archiepilcopaiem ipfius fedis defererent honorem. Modernis autem, nec multum retro eiapfis temporibus, vacante ab apoftolico vicario Bavvariorum regno, Arno primus fandz Salzburgeufis ecclefiz fubrogatur archicpilcopus. Hzc teftatur annofa memorialis facri iennn hiftoria. Modo autem mortalibus propitianre Chnfto, ab hoftibus fandz Lajnacenfis ecclefiz qu ete & inhabitandi fecurttate conceffa, non alibi quam ibidem frater-D nitatis tuz cathedram oportet haberi. Quapropter reintbronizamus tc eidem ecclefiz, fandorum patrum videlicet prxdeceftorum noilrorum, fed & beate memonz domini Leonis papz, a quo excellentia tua pallio ac privilegio donata eft, fandiones atque ftatuta exequentes: ac fzpe didam fandam Lvunacenfem ecclefiam poteftate & vice beati Petri apoftolorum principis abfolvimus, & archiepifcopamus, & in culmen mctropolitanutn fublimamus, & privilegia nobis traofmiiTa manu propria munimus & corroboramus, ac rata efle firmamus, denuoque tibi pallium cum przfenti przcepto fecundum ufum prius conceflum, fucceftoribulquc tuis perpetim tenendum tradimus. Hiique ex amuili ita ad juftitiam reintegrate, decrevimus rixas veflras, & diflcnfiones przfata ex cauta derivatas dirimere, atque in fraternum amorem vos reconciliare, ficut utrique veftrutn modo fufeeptus iervetur pallii honor illzfus, hortantes quatenus apoftobee inftituti, amodo non in contentione dt «mutatione maneatis. Conflat quidem quod canonice fingulis provinciis finguli ordinantur metropolitan). Proinde diflribuere atque determinare ita vobis parochias, bonum & pacificum zftimamus · ut divifis duabus Notiez regionis provinciis, Heroldo archiepifcopo occidentalis Pannonia cura committatur 6(cuftodia; tibi

juniorum reverentia sffurgit, in benedidionis & fedis ordine prolatis atque prepofiti· t providea-tiam orientalis Pannonio, regiooemque Avarorum atque Maraharornnt** fed fle Sclavorum, qui *·» modo Chrifliani, vel adhuc per baptifmaChrii lucrandi funt, circumquaque manentium, credi- »i,*m·. mus, noftramque apoftolicam vicem ia illis par-rKi' tibus pradicandi, dt pro arbitrio veftro ubi opus eft epifeopos conftituendi, omniaqoe difpooere atque ordinare tali audoritate atque poteftate delegamus, ac fi ipfi prafentes aftuiffemus « Quod fi jam didus Heroldua archiepifcopus deinceps, fuo<umve quifpiam fucceffbrum, minime diffinito limite contentas, fed interdi&am atque a fua poteftate feparatam diœcefim repetere pervicaciter conatur, nec a prohibite contentionis fchifmate per iftas noftras a^oftolicas traditiones atque determinationes compefcitur: ipfe etiam pie concef-fa dignitatis munificentia penitus privetur, atque fecundum jus priftinum, fupenor Pannonia continuetur inferiori, atque tua tuorumque fucceffo-rum amba perpetualiter fubjaceant ditioni. A1-lubefcentes autem affeniutnque praebentes iflis noftris faluberritnis decretis benedicimus & catholicos approbamus: refiftentes vero, atque infirmare vel omnino pervertere contendentes, anathemate Maranatha fandz Trinitatis diftride percutimus, & apoftolica lententia, qua muldati Anania & Saphtra cxfpiraverunt, damnamus, & cum blafphematoribus fanfti Spiritus fempiternis cruciatibus puniendos deftinamus.

EPISTOLA II. AGAPITI PAPÆ AD AYMARDUM ABBATEM

Cl dn IACKNSIM.

Privilegium Abbatia Cluniacenfis

Agtpitm ftrvitj ftrotnmt Dti, diltih filii Ajmari» viMrthli Mati ntattaUtrii Clttaiattnfit, ädifitati i· ktMTt ktattrwn apaftilarnui Prtri & Pauli, fiti tu P^ga *Matifantttf*, & per rr ia cedrmMe*nafitri», /»(/»·< Juttttfftiiiu ή ftrpctuam.*

GOnvenit apoftolico moderamini benivola compaffionc pie pofccntium votis fuccurrere, fle alacri devotione his przbere aflenfum. Ex hoc enim potifltmam premium a conditore omnium Deo promerebimur. Igitur quia petiftis - nobis, quatenus Monaflcrium przdidum in illo flatu quo a Guillelmo duce per tcftamentum manere deero, tum eft, noftra apoftolica audoritate deoernero-mus, fandz Romanz, cui Deo sudore defervimus, ecclefiz fubjedum effe: inclinati precibus tuis, tibi ad regendum concedimus. Itaque fit illud monaflcrium cum omnibus rebus, vel quas nunc habet, vel quz deinceps ibi tradita fuerint, liberum a domior.ru cujufcunquc regis, aut epifcopi, E five comitis, aut cujuslibet ex propinquis ipfius Guillelmi. Nullus ibidem contra votaotaiem monachorum przlatum eis poft tuuoa dcceflum ordinare przfumat fed habeant liberam facultatem, fine cujuslibet principis confultu, quemcumque fecundum regulam fandi Benedidi voluerint, fibi ordinare; nifi forte, quod abfit, perionam fuis vitiis confentientem eligere maluerint. Hocquicuoque voluerit, cum Dei telo prohibeat. Decimas vero, quz olim ad veftras capellas pertinuerunt, & per modernam quafi audoritatem, fise licentiam, a quolibet epi/copo fubtrafta funt » vobis ex integro reftituimus. Capellas autem, fi aliquo jam

C-annum CHRISTI jam faAa, vel ûtcienda iaibi fint, ita manere A coacedimus, ut veftris ecclefiis nihil ex decimis m'e'",ar · Hoc «ara qupd dileâas filius oofler Bnaoo epifeopus de pradiâis capellis vobia cotsccffit • racam 4c firmum efle decrevimus in perpetuum. Praterta, quicquid ex vincia, vel culturis ad veftram partem pertinet, partem quoque decimarum, ad bofpttale veftram pertinera fancimus. Simul A de his rebus, quas percepturi eftis. Hoc etiam quod Leobaldus ad praidiAum monafterium dereliquit. Simul & illud quod Magiona, vel alicubhs rebut, qua ad id monafterium pertinere debent. Confirmamus etiam noflra apoftolica auAoritate abbatiam CarilocenGt cœnobii, qua eidem coliata eft monafterio, Abbatias S. Joannis, atque beati Martini fuburbio Matifcenfi (itas, ni- B hilominua io perpetuum conflare decernimus ad pradiAum locum, ut nullus epifeopus vel comes, vel aliqua perlbna inibi temerario aufu quicquam ordinare prefumat, fine jufliooe rcâoris jam difli loci. Similiter cen(émus de Celfanicas Alodo Hecfredi comitis, quem filius nofter Stephadus, jufla lance canfam examinans, pro omnium remedid Chriftianoram praelibato delegavit loco. Pneterea villas omnes qua pertinent ad idem coenobium Cluntacenfe, (abdicate apoftolica roboramus, *So›* luftriacum videlicet, Caniniae, Seneciacum, Arpaeiacum, fanflum Viflorem, & Scociolas, Kaerdaternfeum, Dabormacum, A Ptfcatoriam, quam Ofam vocant; Tofciacum, A ecclefiam fanât Dev) Cdetii, Atabariactim, ASavitiiacumalodum, quen> Engelbaldus dedit, A alodum quern Waldo, veniens ad eonverfionem, dedit. Similiter A Ambcriam, A ecclefiam S. Abundi, quam Artaldus moriens ad pradiAum reliquit coenobium. Ecclefiam fanât Saturnini, cum omni alodo, quern Geraldus arehiepifeopus dedit prrdiflo coenobio. Et quia ordo monafticua fummam defiderat immunitatem: ita vobis concedimus, ficut locis fat» Ais ubique reverentia debetur, ut nullus veflra municipia, aut res quaslibet, fine veflro confultn diftringere, aut invadere ullo modo prefumat-Sane, ad recognofceodum, quod prardiAum coenobium fanAc apoftolica fedi, ad tuendum, atque fovendum pertineat, dentur per quinquennium x. folidi · St quis autem contra hanc faluberrimam noftram conflitutiooem reiiflendo venire tentaverit, aut aliquid horum corrumpere cooatua fic, A omnia qua in hoc privilegio faocimui, non obfcrvaverit, fciat fe fub divini judicii obteftatione, anathematis vinculo ztcrnaliter, nifi refipuerit, innodatum, A a regno Dei alienandum, A cum diabolo fine fine cruciandum. Qui vero noflra hujus falubcrrima fanflioois curtos A obfervator exlitent, a Chriflo Domino benediAionem, A a fanât* apoftolis mundi judicibus abfolutionem hic A in futuro confequi mereatur. anno Chkisti ****

Scriptum per manus Leonis notarii regis, A feriniarii fanAc Romana ccclcfic, io menfc Mart, per indiAionem vu.

Cf AD EPISTOLAS AGAPITI II. PAPÆ

APPENDIX.

ADMONITIO COLLECTORIS

Svpvi. *w* ·'»1· A Gapiti II. pap« epiflolam unam ex multis jfx profero, quam omittendam poeniterer, cum celeberrima litis inter Hamburgenfem A Colonienfem archiepifcopos, de jure 10 ecclefiam Bremenfem, progrelfionem exhibeat, cujus litis caufa tam multa concilia per hac tempora produxerit. Haa vero literas accepi a Mcnkenio R.er. Germanicar. feriptor. tom. I. pag. 585. qui ex MS. Bremenfi chronico illas reprafentat.

AGAPITI II. PAPÆ EPISTOLA

Ad Adalgarium Hamburgenfem archiepifeopum.

JunUionm Brtmtrfii tecltfit tum Himbttr^tnfi, e«/rra Hemburgt^fit jure confirmet.

Agepitui tptfitopur fenntt fervorum Dei, revertndiffimo, Î3 fonffiffimo AeUlgono S. Wjwvu- *titlefie etrtbieptficopo, tuijjut (utctffortbttt in ptrptlwem.*

Conventit apoflolicz moderationi pia religione pollentibus benevola cotnpafljonc fuccurrere, A pofccntium animos alacri devotione impertire; ex hoc enim lucri potiiTimom premium apud conditorem omnium Deum proculdubio promeremur, dum venerabilia loca opportune ad meliorem fuerint ftattun fine dubio produâa. Igitur quia poftulaftis a nobis, quatenus archiepifeopatum Hamburgenfis ecclefia totum integram vobis confirmaremus, ficut a pncdcccflorc D. noftro Nico- Clao hujus apoftolica fedis decretum eft; inclinati precibus Hadumari Fuldenfis abbatis apoftolicaauAoritate concedimus cum omnibus generaliter atque fpecialiter locis ad eumdem veflrum archiepifeopum pertinentibus, fcilicet omnia, qua veftri anteceflores fuis laboribus acquifiverunt, vel etiam amor aterna patria ibi a chrifticolarum fidelibus largita funt vel largiuntur; cum illis etiam, qui nunc fuo tempore divina protegentia ad Chrifti converti funt fidem, videlicet epifeopis Danorum, Norvenorum, Svevonum, nec non omnium feptemtrionalium partium; pallium quoque, A ejus ufum io pranominat'* a przdiAo papa faflis habendum tibi, A omnibus fucceflbnbus tuis perpetuo decernimus. Deinceps vero nullum archiepiDOfcoporum, vel Colonienlem, vel alium quemlibet in veflra diœcefi ullam fibi candicare decernimus poteftatem; quinimmo A ipfis A omnibus omnino fuademus cultoribus religionis, ut adjutorium, A folatia vobis in omnibus adminiftrent; quatenus pro gratia hujus beneficii plenam recipere mercedem a Domino mereantur, cum omnia, qua proficua ecdefiz probantur exhibere, A divinis non impugnantur przceptionibus efficienda, A przbenda omnipotentis Dei auâoritate, A beatorum apoftolorum Petri A Pauli efle non dubitamus, A hoc noftro decreto decernimus, fecundum przнominate bona memoris Nicolai pape fanflionem, A reverendiflimi regis Ludovici voium, ipfas ^rzdiâas dicccefes Hamburgenlcm fcilicet, A E Bremenfcm non deinceps duas, led unam effe A vocari; omnem quoque adverfanrem vel contradicentem, atque piis noftris ftudiis quolibet modo infi-

inGdiantem anathematis fermone percutimus, perpctueque ulnonis reum diabolica forte damna-"*"*» er cu^roen apoftolorum, more pnedeceffo-rum ooftrorum, caufamque Dei pio affeâu zelantes ab adverfia hinc inde partibus maniamus. Apoftolica itaque auâorûate, & Bernhardo epifco po Alverftadenfi, Thidardo Hifdencnfis ecclefix, & ceteris conterminalibus epifcopis iniuper jubemus. dc eos monemus › ut te in omnibus adjuvent, quatenus Sacerdotale minifterium explere, dc animarum lucra Domino Jefu Ghrifto facilius acquirere valeas. Auâoritate ergo apoftolica, dc ccnfura fub divini judicii obteftatione, & anathematis imerdiâo ftatuimus, dc nulla perfona magna vel parva, cujufcumque ordinis, aut dignitatis lit, omnia que a nobis, vel prxdecedoribus noftris ecckfix tuae & tibi concede funt violet; quicumque autem muraverit, vel in aliquo viola* re prefumpierit, nifi refipuerit, auâoritate Dei, &. B. Petri, &. noftra, qui ejus fungimur vica* riatione, perpetui anathematis vinculo fit innodatus. Qjii vero cuftos 5c obfervator ejus extiterit benediâionis gratiam, & caleftis retributionis a jufto judice Domino Deo noftio confequi mereatur. Scriptum per manum Arronis notarii regiooarii, atque feriniarii S. R. E. in menfe januario, indiftionc VI. Data IV. nonas januarii per manum Andres Arcarii S. fedis apoftolice in fitcratiiTima fede B. Petri Apoftoli Indi&ione VI.

AGAPITI PAPÆ PRIVILEGIUM

Cmcv/Tm» *Moibodo Melifconrnfi epifeopo.*

A Gapitus epifeopus, fervus fervorum Dei, reverentiflimo fit ianâiiïimo Maimbodo Matifconeniis ecclcii* epifeopo, perpetuifque fncceffo-ribus in perpetuum. Cum omnium fandarum Dei eccleliaium llatus a beatorum Apoftolorum principis Petri doâfinis provehatur, & ab ejus fulcimine lapin que funt refolidantur; oportet merito fandam Manfcenlem ecclefiam minorationem fus dicecefeos patientem, fuarutnque dignitatum copia carentem cito reftitui, ut honorem fuum non amittat. Cognofcentes igitur ipiam in omnibus quaftatam, convenit ad ejus relevationis ftatum anxibatricem nollram porrigere dextram: quatenus B. Petri apoftoli fonte potata, Chrifto juvante, fuis redintegretur honoribus; fit ideo omnium fandarum Dei ecclefiarum cultores comperianr atque fideles, eo quod Maimbodus, diledus epifco pus, (piritualis filius nofter, fuggeflit apoftolice almitati notirx, quatenus concederemus fuis canonicis & laicis in ecdefia S. Vmcentii martyris commoiantibtis, aliunde ibidem non ordinare epifeopum nifi qualem canonici una cum pisdiclis religiofis laicis inter fe elegerint, tient tacri renient canones; etiam concedimus fibi fuilque fucceftonbus, ut honor debitus omni tempore impendatus. Prznominatts etiam canonicis concedimus atque confirmamus omnes res, qux per praecepta Regum vel largitionem bonorumChnlli fidelium uirrufquc fexus in eodem loco conlatz funt, ut inrefragabihter fine alicujus contradiâione m perpetuum habeant. Abbatiam vero S. Clementis martyris, qux eft in fuburbio prxfatr civitatis cum omni integritate & ecclefiis atque terris fle ancillis, colonis At colonabus fibi pertinentibus; necnon & ecclefiam S- Defiderii in Vergiaco villa luam cum terrula S- Petri cx epifeopata ia prznomioata villa conjacente, fimulque ecclefiam S. Romani in Cathenaco * vilia fuam. ^erum nonas fle decimas fit ex furtis* przfati pagi, atque tertiam partem nemoris rarim fluvium ab amne, viliaque Adolaoi latam, ficut pius Hludovicus rex dileAus filius nofter annuente prrtaxato Maimbodo preftale de decimis fle terra, parnerque coofentientibus Hugone marchione dc Leothaldo moderatiflimo comite, cujus animus io augmento praefate ecclefiai omnino flagrabat, concedit. Itaque nos per hoc noftrum apoftolicum privilegium concedimus detinendum perpetualiter cum decimis $. Albani martyris & Gifario: ita ut amodo fle deinceps quicquid in eodem loco donata vel concéda funt, vel Divina pietas in pofierum augere voluerit quacumque perfona, abfque alicujus inspuifionis moleftia teneant fle poflideant. Ea vero rarione, ut nullus Rex, dux, comet, aut exaâor vel pubiidua miniller fuper eos aliquam angariam aut diftriâionem fea gravamen atque iroperationem imponere prefumat, nifi quantam fideles canonici prxdiâi loci alicui perfonx ob fuam bonitatem concedere voluerim · Statuentes atque promulgantes coram Deo dc terribili ejus examine, per hujus noftrum apoftolici privilegii firmamentum fancimus, fle beati Petri apoftolorum principis auâoritate decernimus, flt tam apoftolice fedis obteftamur futuros pontifices, quam qui ecclefiafticas miniftraverint funâiones, vel etiam magnas parvaique perfonas, ne quifpiatn, quacumque fit dignitate praeditus, de omnibus iftis capitulis, que a nobis conceffa funt quoquomodo licentiam habeant a fape fepius nominato loco, atque fpecialiter apoftolice exorationis gratia conjunâa disjungere aut alienare. Si quis interea, quod non credimus, temerario aufu contra ea, qux hac noftra auâoritate pie. dc firmiter per hoc noftrum privilegium difpofita funt, contraire tentaverit, vel htec, que a nobis ad laudem Dei pro Habilitate jam diâe ecdefia ordinate ftatuta funt, refragare in aliquo aut tranfgredi prefumpierit, feiat fe auâoritate B. Petri Apoftolorum principis, cujus immeriti vices agimus, ana'hematis vinculo innodatum; dt cum diabolo At ejus airociflimis pompis atque cum Juda traditore Domini noftri Jefu Chrifti sterni incendii iupplicio concremandum. At vero qui pio intuita cuftos dc obfervator in omnibus extitrrit cuftodiens hujus noftri apoftolici conftitutum ad cultum Dei refpiciens, benediâionem eternam a milericordiofiflimo Domino Deo noftro percipiat dc vite aeterne particeps effici mereatur.

EJUSDEM AD LEONEM ET BENEDICTUM

In Ecckfios Triventinono & Termolenfeeee intrnfo/.

Agopitns epifeopus fervas fervornne Dot.

Leoni Presbytero, (f Monecbo, & Benedtit· stqtif Presbytero irrotionjbihter λ nobif cenfetrotu £· pifcopn, tP ipfnm ordinent.... veflientibu.

Mifimus jam vobis literas quatenus veniretis ad nos, dc fatisfacereris accufitiionibns, querelis, quas adverfus nos habet Joannes Epifcopus fanâx Sedis Beneventane, qui interpellavit fuper nos, atque oftendit privilegia faâa a noftris autecefforibus Pontificibus S. R. E. & apoftolica Sedis cum diftriâo anathemate, ut nullus aliquis prefumat minuere terminos prediâe Beneventane Ecclcfix, fle quod Triventina, dc Termolenfis Ecclefix antiquitus fubditz fuiflent Beneventano Epifeopo, panterque fle omnesalixEcclcfix,queeooftrufte, vel couftruende funt infra terminos iftarum

ANNO CHRISTI

ran Ac aliaruni per civirâtes, Atcaftre, cunâaqoe loca Beneventani Principatus ditioni fubjeAa , Ac quia renniftis venire, At rationem reddere, cognovimus, vos non per oftiura intrafte, fed furtive , ut fures Ac latrones alium de irrupfiflc > At indebite Epifcopale minifterium ufurpafle; cumque nova prafumpeio furrexerit, ut videtur , ut plebes qua fubditas font fub Dicecefi Ac.·.. Epifeopatus ipfius Beneventane Provincia contra inftituta canonum per premium At datura elegerunt vos fibi per fimontacam harefim Epiicopos , ideoque excommunicamus vos ex auâoritate B. Petri Apoftoiorum Principis, ut neque in eifdem Plebibus hoc eft Triventina, Ac Termolana Ecclefia epifeopalem Cathedram...... prafumatis , nec in nulla alia Ecclefia permiffum habeatis aliquod epifeopale officium peragere. Nos denique coenofcentes quod licet illud ab antiquis pofleflum eft Pontificibus, At omnia, Ac parochias , Ac diœccfcs integre Beneventano Principatui retradimus, renovamus atque confirmamus eidem Joanni Beneventano Epifeopo, ejufque fuccclibribus in perpetuum poffideudum , a noftronunquc fuccoftorum nullo aliquid minuendum, propterea admonendo, mandando excommunicamus , auâoritate Beati Petri Apoftoiorum Principis Clericos , Ac cunAsm p»*-ben Triveotinam, & in Termolis confiftentem ut fi.... fine Gaftaldeis minifterialibus feu Clericus, rei populus ipiarum civitatum prsfutnpferit qu«-rere fupradiâos Leonem Monachum & Benedidum a^ue Presbyterum io ipfis civitatibus excipere ad Pontificalem ordinem exercendum fub anatbematis vinculo maneant confitriâi. Si quis autem quod non optamus aufu prcfumpferit hcc que • nobis ad laudem Dei pro Habilitate jam d. Beneventana Ecclefia ftatuta funt refragare, aut in quoquam tranfgredi, aut minuere terminos, fciat (e anathematis vinculo innodatum, fed & cum Juda Domini traditore , Ac cum omnibus impiis «terno fupplicio condemnatum . At vero qui, pro intuito obfervator, Ac in omnibus extiterit cuHodiens hujus noftri Apoftolici conftituti ad cultum Dei refpiciens, benedictionis gratiam a mifericordiofiflimo Domino noftro multipliciter confequatur: & vita cternse particeps effici mereatur.

anno €H*.*.π M«·

Datum per manus Stephani primicerii fanâc Romana & apoftolica fedis , anno Domino propitio pontificatus domini Agapiti 1. papa in facratiffima fede beati Petri apoftoli primo ind. V.

^CONCILIUM APUD MONTEM TRAGO

SVB BHSCO7O SALOMONE. Er» jSj.

Anno Chrifti $46. celebratum.

CUB ope Ac imperio Sanâa Trinitatis, Ac individua Trinitatis, Patris videlicet ingeniti, ac Filii unigeniti , nec non Spiritus Sanâi ab utroque procedentis Paraditi, qui Trinus in Pcrfonis At in Deitate unus Deus perenniter regnat in fecula. Amen. Ego Ranimirus nutu Dei Rex commonitione Almi Antiftitis noftri Doni Salomonis Aftoriccnfis Ecclefia Epifeopus cum omnibus Abbatibus, egregiis Dei fervis Presbyteris vel Diaconibus, cunâis habitantibus fub Ditione fua Acadfinitatis ejus , die Kaiendarum Septembrium in unum apud Montem Tracenfem Concilium adglomerare precepi; ά. pariter çum eis devotus adveni, ubi cum Domino inipirante de fanda Religione, Ac de communi voluntate Sanâa Ecclefia attentius traâaremus, Vincemalo Abbas Monafterii S. Mariae, quod fitum eft juxta rivulum, quem vocant Tablatello fub monte Trago in confinio Verdigenfe , inter cetera fuppliciter nos dcprccavit, ut posfatum Monafterium S. Maria ab incurfionibusoppreflorum noftraClementia relevaret. Cujus fupplicatio cum omnibus qui aderant jufta atque digniffima effe judicatur, omneique ipfum unanimiter deprecarenr, jufta illorum petitioni devotus acquievi. Igitur ego jam prefatus Rex Ranimirus ob honorem nominis Chrifti & Sanâiflima Genitricis ejufque femper Virginis Mariur, nec non Ac Sanâorum martyrum Cofma Ac Damiani, quorum confido patrociniis adjuvari pro remedio anima mea Ac parentum meorum, mando Ac dono, concedo Ac confirmo ad ipfum Monafterium de Tablatello fupranominatum, Ac Tibi Patri fanâitfimoVincemalo Abbati in opus Monachorum, Anaeboritarum, Clericorum , pauperum , hofpitum Ac omnium ibidem Deo fervientium; ipfos montes, Ac valles ab integro , per terminos de illo Efpinaxox quomodo defecndit dc monte Trago ad ipfum Rivulum, quem vocitant Tablatello, & inde afeendit per alium vallem ufque ad terminum qui exit ad vias de Turenzo, & inde tornat per ipfam ftratam de Penna Galcndi , ficut difeurrie per Trolgofo ad illum vallem, qui eft juxta ipfam Civitatem defuper Tablatello , Ac dekendic per ipfum vallem ad ipfum rivulum dc Tablatello Ac deinde afeendit per illum vallem qui exit ad Caftellum de Xano Ac reducit ad ipfam liratam de Trago, deinde quomodo condufit *ipit* (lrata ipfos montes quoufque retornat de ipfo Efpinaxo, unde incepit. Offerimus itaque damus, Ac confii mamus ipfos montes Ac ipfas Villas ab integro per rerminos fupranominatos , Ac quidquid infra concluditur, itaut ab hodierno die vel tempore fit abrafum de noftro jure Ac in veftro dominio fit traditum vobis jam diâo Vincemalo Abbati Ac fuccefforibos veftris per partem de ipfo fuprataxato monafterio de Sanâa Maria de Tablatello jure hereditario in perpetuum poffidendum. Cautamus etiam jam fupradiâum Monafterium per terminos fupranominatos. ut ntillus potens vel impotens pro nulla calumnia , pro parva five pio magna, fit aufus deinceps infra ipfos terminos pignorare, vel aliquid violenter facere evo perenni in fecula cunâa . Amen . Adiicio etiam, ut omnes fideles hoc meum votum adimpleant Ac confirment , fi confirmati permaneant in Regno Chrifti, Ac Sanâorum ejus . Si quis igitur demceps Ac in fubfequentibus temporibus tam regia poteftas, quam impotens, hoc meum Decretum concempferit , vel quocumque temerario aufu & conatu Jslienare , immutare aut irrumpere ac violare prqffumpferit, quifquis ille fuerit, fic anathema in gconfpcâu Dei Patris omnipotentis At Sanâorum Angelorum ejus, fit condemnatus Ac perpetua ultione pcrcuflus in confpcftu Domini No-

lln

ita

£9»ftn Jefu Chrifti & Sindorum Apotiolorum ejus, •fit et··® in confpeău Saadi Spiritus, & *Stodx Mane,* omuiumque Sanftorum Martyrum, Confeflbrum, Virginum Chrifti, fu repetita anathema marenatha, id eft duplici perditione damnatus, ut de hoc fxculo ficut Datam & Ahiratn virui terre continuo abforveatur hiatu, *fic* tartareat pcenas cum J^da, Chrifti proditore, perenni periie* yat cruciatu; & infuper perfohat parti mea par* tique vetlnc ipfum Monafterium duplatum, vel triplicatum & hoc meum fadum per omnia plepifljmam obtineat firmitatem. Fada ferie Teftamenti die III. Non.Septembris fub era dcccclxxxiv. EgoRammiius rex hanc feriemTeftamenti, quanj fieri elegi» mambos meis roboro fc confirmo rf> Salomon Dei {rasi* Aftwicenfis Epifeopus, Martinus Abba S· Andre·, Fortia Abba S. Jacobi, Antonius Abba S. Martin·, AnimiusAbba S.Lo> cadi·, Gutinius Abba S. Andre·, Andreas Abb· S. Coins· & Damiaui, Ortxus Abba & Facundi, Pimo|us Abba S. Martini, Joannes Abba S* Pern, Andcricus Abba & Julii, Pompejanus Abba S· Luci·, * Carius Abba Fer....... Presbyter, Vermudo Ramiriz, Armiger Regis, Sarracenus Ordonix Coma, Romanus Coma, OforioTroi* lax Coma, Butre Alphonfo Coma, Alvaro te· flis, Manio tcftis, Juliano tcftis, $cemetms No» tarius Regis notuit Bg conf. M

ANNO CHRIST! anno CHR^TI M*' * n«*«« r.rib.,"X ◄"< u,'-

NARBONENSE CONCILIUM

ANNO CHRISTI

J· f»a *Ritnlji Htltnnfis Spifcopi tltfiïo con/nMtttr,*

Anno 947. habitum.

·> M».r< ew ru Ex 1·« ». £0|.

CUM inter predues, ac profperos antiftes fierear fanda concilia in Jufti delubris, atque Paftoris, que lunt fits infra metropolis Narbone mceuia anno Dom. Incarn. DCCCCXLVII. quipote Aimiricum memorat· Urbis Aichiopilonrm, *tc* Rodaltum Biterrenfem, Gifaudum Carcalfcniem, Dacbertum Agatheniem, Poncionem Magalonenfem una proruperunt. Sic rebus de ccclefiaihcis cum inflanti inftatuiflent Audio, illos potilfimcs atque praeclaras bearet adjedio, vel quod magis loquar & * rivatim diflultaret humanitas, dc hoc ex eifdem patres inter fe connexe carnatis ardore multis ex quibufdam theophariis eccfefianim diebus funt politi I infra hos prsBclaritfunos patres aderant topicorum multorum prinules, qui nihilominus de flatu regende ecclefie cum ipfis confulebant. & inter agendum cum confpicarentur fuorum affediones optime promptas de ecciefiatum bene * regendis rebus, etiam cum inventa foret una eademque voluntas, ne viduata bafihcarum aliqua proprio patrono illorum in poteflate remaneret; edidum eft Helenenfem Ecclefiam ad tore orbatam paflorali confortio VVadaldt Epifcopi. Cui affatim coodolentea, eo quod exulifet hominem, abunde confolatoris apotefia fpirttus repleti, ipfa * tnquifivere in facra fynodo quis Juiviflet ex hac praenominata Ecclefia regimen vioicare illius Epifcopii. Hic in illa hora egrefla cft in Riculfum digna, & affabilis clericotum eledio, se conclamatio omnium populorum Hclenenfis Ecclefl·, ά io hac acclamatione addunt laudibus ejus haud illum efle degenerem necne * neofitum, & idiotam; fed efle illum modeftum, fobrium, callum, benevolum, hoipitaJcm, &c. d ouid plura/ abundanter attribuunt ei lauda apoltolicas, quas convenit habere unicuique Epifeoporum. Hoc audienta memorati patra aflenlerunt illorum vocibus, nec aufi funt contraire, quem eledio, atque acclamatio profequebatur, & pnafertim attentum prebuit fatibus illorum domnus Aimericus archiprrful, quo ftatim ftuduiflet * fubiimarc jam prrûiâut» presbyterum fore Epifeopum in bujufmodi epilcopatus HeleniisEoclefi· decore. Quod omnimode volentes, fupernoque regi debitu granites graviter folventa, eoajundim liberaliterque, uti foliti funt, cupire mintftcrium affedionis canonice in Riculfum adimplevere, confirmantes ejufdem eledionem, êc acclamationem manu propria exarando, & roborationis titulo per hanc membranulam nomine deduxere fuorum. Ada in publico conventu fandorum Epifeoporum, necnon preculium primatam, fic roboratam in loco SS. Jufti, A Paftoris VI. Calendas Aprilia indidion· inflantis cronois habens luflrum unum *annos** II. Aimericus archipreful. Sig. Gifaudi cpifcopi, Sig. Dacbcrti Epifcopi, Sig. Pontii Epifcopi, Sig. Alexandi abbatis,

• <rur»fim 4H.II.iri. ipf.i ftvdaifvM ' ...*«·· *o* '

CONCILIUM HELENENSE

in Fontanis.

*;«0 CHRISTI 4».

IIrea annum ncccctvir. habitum eft concilium I in *Fontanis*, diœcefi Helenenfi, fub Aymcvico Narbonenfi archiepiiccpu · quo in concilio, fecundum fententiam Romani Pontificis depofiti funt epifcopi Gerundenfis & Urgcllcnfis, fed flatim patrum dementi· reftituti. In eodem flatutum, ut epifeopus Helenenfi* poft Narbonenfem archiepifcopum primas obtineat tam in conciliis, quam in ordinationibus epifeoporum. *HaBnuuftit-Ìλ Ptlri dt Mtbitpifcopit qui fuutmans ienc Htlntufit ijliut cufttihi txcerpfii tx xffii ipfi· y qux Htlenmfi uh/urie ftrrtuiwr.*

CON

»4»· M*·

CONCILIUM VIRDUNENSE,

«N Q.DO S B D ~ S R. I M I M I 1 I A ~ T A L D O

Adjudicat* eft,mcof« Novembri celebratum anno dccccxl vii.

■I «41t. Sir- ■-.AI:

DE bee feribit FMurr&f te» »» cbreei< a , ten m bifbtne Hjertefi libre iv. ttfiit xxxi II. iifbe fin etreiiqer verbi/ i» beec e Jeen Anno, i»yntt dccccxl v! i. Conventus placiti regum Ludovici flt Ottonis fuper Charam fluvium, intrante menfe Augufto, celebratur, Hugone principe circa Mofomum dt Duodeciacum cafframetato: ubi rea litis inter Artaldum dc Hugonem RemeoGs ecdefia prafules ab epifeopis auditur . Et quia fynodus tunc convocata non fuerat, altercatio determinari non potuit : fynodus autem circa medium mentis Novembris habenda denunciatur . Interim vero fedes Remenfis Aruldo conceditur : Hugo autem pneiul in Moforno commorari permittitur. E/ peU *He : Synodua pradifta Virduni habita eft, prafidente Rotberto Treverenfi prafule, cum Artaldo Retnenfi, Odolrico Aquenfi, Adeiberone Metenfi, Gosiino Tullenfi , Hildebaldo TranarhenenG Mime» gardovvrdenfi, lfraele Brittoue, prefeate Brunone abbate fratre regis Ottonis, Agenoldo quoque, & Odilone, cum aliis quibuldam venerandis abbatibus. Ad quam Hugo epifcopus evocatus, miflis etiam duobus ad eum deducendum .epifeopis Adalberone & Goshno, venire noluit . (Jniveria vero fynodus domno Artaldo Remeufi tenendum adjudicavit epifeopium . indicitur iterum fynodus Idibus Januarii habenda.

ANNO CHRISTI ''' ArIFtÇz CHRISTI '''

CONCILIUM MOSOMENSE,'''

IN Q.OO I B D R S R B M E W S I S ARTALDO

Iterum adjudicata, Hugoni communio uique ad generalem fynodum interdifta eft: racnfc Januario celebratum anno dccccxl viii.

FLodoardus «driw n cbreeice. Anno, tenait dccccxl viii. Synodus pnediâa celebratur in ecdefia fandi Petri , ante profpeftum caftri Mofomi , - domno Rotberto ceterifque Trevereufis dioecefeoa epifeopis , & aliquibus Remen» fis. Veniens autem illuc Hugo praful, & locutus cum Rotberto, fynodum noluit ingredi : litcras vero quafdam ex nomine Agapiti papa mifit ad epifeopos per clericum fuum, qui eas Roma detulerat , nihil auftoritatis canonice continentes , hoc tantum praecipientes , ut Hugoni Remenfi redderetur epifeopium . Quibus ledis , ineuntes epifeopi confilium cum abbatibus flt exteris fapieotibus qui aderant, refponderunt non efle dignum vel congruum, ut mandatum legationis apoftolica, quam dudum Rotbertus archiepifeopus , deferente Friderico prafule Moguntiacenfi, coram regibus & epifeopis tam Gallia , quam Germania fufeeperat, dc partem jam praCceptionis ipfins exegerat, propter illas Hiera· intermitteret, quas infidiator Artaldt prafulis exhibebat : immo quod regulariter coeptum fuerat , canonice pertraftaretur. Sicque praceptum eft , ut recitaretur capitulum xix. Carthagincufis concilii de accufato & accufatore. Quo recitato, judicatum eft fecundum definitionem ipfius capitoli, ut Artaldo prrfule retinente communionem & parochiam Remenfem , Hugo , qui ad duas fynodoa evocatus venire contempferat, a communioe & regimine Remenfis epticopii abftineret, donec ad univerfalem fynodum, qua indicebatur Kalendis Auguſli , fe purgaturus occurreret . [-pfumque capitulum mox in charta deicribi fecerunt epifeopi coram fe, fubne&entes hanc etiam definitionem fuam, & eidem Hugoni miferunt . Qui poft alteram diem eamdem chartam Rotberto prefuli remifit , hoc verbis remandans , quod ipforum judicio nequaquam obediturus effet

(ysSYNODUS COLONIENSIS

Anno Chrifti cmxl viii. Agapeti II. Papa II. Octonis Régis XII.

Wicfridni, ArtbiEpijcopu Colinitufa, tonfirmat tf eerphel privilégié Ectltjie S. Srvtriei.

P« G«r»· t· i., Sy.t, III. ·]· f«r< H.rv ,«i· Com. G.t IMI. ·.

COnfiderans curam atque pondus mea difpenfationis, ac curam comiffi ovilis , non aufus fui petita praterire: fed juffi in-Synodali conventu, quem tunc proxime in corna Domini collidam habui , feptem fapientes Clericos, dc totidem idoneos circummanentes laicos , fuper capfara S- Petri jurare, qui publice recitarent, ut veracius fcirent, fle pofthscc fic circumducerent , ut in aternum abfque lite ftaret omnis ille terminus, pertinens ad pnefatum S. Severini Monafterium. Unde faftum eft, ut condixerant : Primum omnem falatitiam terram pertinentem ad Cortem juxta Monafterium, ubicunque jacerent locorum :' flt fic terminum ducebant ab erbit perte, quam vulgus nominat elteer , per illam plateam ufque ad S. Joannis Ecclefiam, flt per feptem, dt decem jurnaies in alia parte platea jacentes: ab Ecdefia autem per viam, qua eft diâa Burchftratza , ufque ad villam , & eft difta Thicdcnhovcne, cum omnibus qua pertinent ad il-

&* illam : hinc ufque iterum «d villam, que nominatur Holvteben, ac quicqutd pertinet ad illam: chr Vsti 'n^e 'ero fil»»m , que vocatur Dierlo , & hinc ad GungenforΩ , inde per viam, que dicitur BolTtroeg ufque ad Rhenum, fit fic per littus iterum ulque ad civitatis foflam ; ut nemo quid juris, vcl poteftatis, aut termini, ac faltem fe* A natui inter habebat , nec aliqui» Decanus , eut Advocatu» Morum juramento *auto,* & coneam· confenfu tam Clericorum , quam laiconim tunc altantium , nifi prelati Monafterii Prapofitu» , exceptis XX. domibus , qua pertinent ad Ecdcftam fecus Rhenum , *fui honore S* Dei Geni· tncis fundatam.

CONCILIUM ENGILENHEIMENSE,

IN QUO Artaldo sedb» Remensis

Reftituta , Hugo comes Ludovico regi perduellis excommunicatus eft , prafidente Marino fedta apoftolica legato, celebratum indiâione vi. feptimo Idus Juntas, anno Chrifti occccxLvm. Agapiu 11. papa anno ti. Ludovici ejuidem tranfmarini regis, qui concilio aderat, anno xin.

TITULI CANONUM.

I. *cames , qui Ludovici regnum infeflobat , excommunicasus .*
II. *Artaido Jedes Remenfit refitfuta : Hugoni , qui eam ufurpabat, anathema diHum.*
III. *Hugo idem carnes ab epifcopum Laudunenftm fede fua ejeflum excommunicatos .*
IV. *Ut laici fine licentia epifcopi ecclefias non deni, nec auferant.*
V. *Ut latet prèsbitirat non vexent.*
VI. *Sl»ot diebus Jaciendum fit in pafeba & pente· cafte.*
VH. *Ut in litania majore jejunetur.*
VIII. *Ut oblationes altaris a /aicn aan nttingan-*
IX. *Ut decimarum caufa nan apud faculores, fed i» fcnodo difcutiantur .*
X. *De inceftis nuptiis.*

P R æ F A T I O.

S*c4u Su· woadt

IN nomine fanâr & individua Trinitatis. Anno ab incarnatione Domini ikcccxlvih. indiâione vt. feptuno Idus Juntas, anno ferenifli- mi regis Ottonis XIII. iplo quoque cum illuftriftimo rege Ludovico in pratentia manente , fanât ac generalis lynodus apud Engilcnheim , in ecclefia S. Remigii conieftoris Chnfti, in pago Nagavvi diâo coileda eft, prafidente videlicet domni Agapiti papa apocnfiario , venerabili Polymartienfis ecclefia epifeopo Manno , & confidentibus archiepilcopis , VVicfredo fanfta Colonienfis ecclefia archiepifcopo, Friderico fanâa Mogununa ledis archiepifcopo , Rotberto fanfta Treverenfis ecclefia archiepifcopo, Artaido fanAa Remenfis ecclefia epifeopo , Adalgago fanda Hammaburgcnfis ecclelia archiepifcopo , Richavone Vangioneniis ecclefia epifeopo , Geroldo Juvavenfis ecclefia epifeopo, Udalrico Augulleniis ecclefia epifeopo , Bernardo Halberftatenfis ecclefia epifeopo , Theodardo Htldincshcimenfis ecclefia epiicojpo, Dudone Padebrunnenfis ecclefia epiicopo, Conrado Conftantienfis ecclefia epifeopo , Starcando Eiftetenfis ecclefia epdcopo, Reginbaldo Nemetenlis ecclefix epifcopo , Poppone V Virciburgenfis ecclefic epifeopo , Adalberooe Metenfis ecclefia epifeopo, Goslino Tulieniis ecclefia epifeopo, Bcrengero Vuduncnfis ecclelia epifeopo , Balderico Trsjcftenfi» «cdefir epifeopo , VVichardo Bafileenfir ecclefia «pifcopo, Dodone Olnaburgenfis ecclefix epifeo- Bpo , Eborifo Mimidonenfis ecclefia epifeopo , Hildiboldo Mitnigardcuurdenfis ecclefia epifeopo, Faraberto l'ungrenfis ecclefia epifeopo, Fuiberto Cameracenfis ecclefia epifeopo , Rudolfo Lugdunenfis ecclefia epifeopo , Michaele Ratisbonenfis ecclefia epifeopo, Adalberto Laureaccnfis ecclefia epifeopo , Liopdago Ripuenfis ecclefix epifeopo, Oredo Suevvicenfis ecclefia epifcopo , Reginbrando Arufvenfis ecclefia epifeopo , cum cœtu abbatum , canonicorum , neenon fit monachorum , unius fpirirus amore ferventium , quatenus calitus adminiculati, xizania divini cui* tus agro ab inimica manu fuperfna canonicarum farculis fententiam radicitus extirparentur.

Igitur recitato primitus evangelio, oraminetjnc C finito, & fandorum canonum quampiurimia 10» ftiiulionibus linguarum clavibus coram redufis , nullus apoftolica fedis chartam fua legationis honorifice protulit, in qua pro debita revereoiix dono Romano pontifici exhibendo commo* niti funt, ut univerfalis ecclefia puppis exoptata tranquillitatis portui fecura fuccedat , fcque procellofo tribulationum turbine vexari diutius non timeat. Significatum eft autem in ejufdem recitaminis fententia, pradiâum prafulem Marinum ab ipfo univerfali papa tali tenore ad noftros fines direâum fuifle , quo in omni ecclcfiafticarum legum difcuflione ipfius exiflens vicarius , quacumque liganda eflent , apoftolica auâoritate ligaret; & qua folvends viderentur, pa- D rili folveret poteftate . Hujufmodi proculdubio affaminis tam falubri miflatico gtonoiiifimi reges prxfati , cum| pontificibus, omnique clero , congratulantes , ut dignum fuit, fe in omnibus confentire fle obedite profefti funt . A quibus , auftorante A confirmante legato apoftolico, capitula fubfequentia ftatuta funt. Dehinc ex fefi fiotus fur Joco fe fubrigens inclytus rex Ludodovicus, ad prafentiam ferenifiimi regis Ottonis, totiufque fanâifllmi concilii unanimitatem, fatis lacrymofi conqueftus protulit querimoniam: videlicet quod regia privaretur poteftate a quodam principe Hugone nominato , quondamque fibi fubjefto. Cujus anxietati & multimoda reclama» tioni condolentes in unitate fjpiritus coadunati E P*,r«. ejufmodi fuper hac re fententiam protulere.

CANONES.

I.

Nullus deinceps regiam poteflatem prefumat populari, feu aliquam perfidie maculam fibi fallaciter exhibere. Decrevimus enim, Toletani Concilii judicium exequendo, Hugonem regis Ludovic! regni invaiorem & raptorem excommunicationis gladio feriendum, nifi forte tempore ftatuto ad fynodale concilium veniat, Ac a tam nefaria protervitate fotisfadendp' refipifeat.

c miiim T«fc«. IV. e·*.

II.

Artaldus Rcmenfis ecciefix archiepifcopus propria de fede expulins, ex canonica auâoritate in priftinum honorem inthronixatus; Hugo autem, qui ejus fedem contra fas fibi ufurpat, anathematis efttfnucrone mulâatus: ejufque ordinatores', & qui ab eo funt ordinati, nifi vt. Idus Septembris Trevlris veniant, & ibi pro erratibus dignam fatisfaciendo poenitentiam fubeant, fimilem excommunicadonis fententiam fuftincant.

III.

De antediâo Hugone comite, qui Rudolfum Lugdunenfis ecciefix epifeopum propria *de fede*, non cauia alicujus criminis, ied pro fidelitate Ludovici regis proprii fenioris expulit, decrevimus eum fn fanda fynodo pro hac re, ficut dc pneferipta, excommunicandum, nifi veniendo fatisfcccrit.

IV.

Ut laici fine epifcopali licentia presbyteris ecclefias dare, vel eos dimittere non pnefumant

V.

Ut nullus laicorum presbyterum flagitare, feu fatigare, vel aliquam fibi injuriam inferre audeat.

VI.

Ut pafchalis hebdomada feftive tota celebretur, & in pentecoften fecunda, tertia, quarta feria, non minus quam dies dominicus, iolemniter honorentur.

VII.

In litania majore jejunium, ficut in rov gationibus ante afcenfionem Domini, excrceatur.

VIII.

Ut oblationes fidelium, quatenus altari deferantur, nihil omnino ad laicalem pertineant poteftatem ; dicente feriptura: *Qui altario dtftrvtunt, dt altario participtntur.*

Ut decimx, quas Dominus prxeipit in horreum fuum deferri, fi ecdefiis Dei non fuerint redditx, fed nefaria cupiditate, qux Ixvior Ætnx ignibus arder, a fxcu-

Alaribus fuerint retente, faccularia fuper hoc noa exerceantur *judicia*, nec in fo» renfibus diicutiantur caufis, fed in fanâa fynodo ab ipfa facerdotibus, quorum deputate funt ufibus» quid exinde debeat aâitari certis diffiniatur promulga* tionibus.

X.

Ut ovangelica auâoritate & *facrorum* canonum inftitutione pœnafque proponere divini judicii, ut noftra fit abioluta conficientia, A illarum pro fe rationem Deo reddat intentio. Cavendnm efl quippe, quod de earum moribus adibulque beatus Paulus teftatur apoftolus. Quod plenius exponere prrterimue, ne fexus inflabilis non tam deterreri, quam admoneri videatur.

B

SYNODI CJOSDBM

APUD ENGILENHE1M HABITÆ
ACTORUM NARRATIO ALTRRA.

Ex Fltdetrd» lib. it. *bifiarix Ktmtnfii cap.* xxxv.

Domnus igitur Agapitus papa vicarium fuum Marinum epifeopum mittit ad Ottonem propter evocandam & congregandam generalem fynodum.* literzque ipfius papa mittuntur ab urbe Romana ipcciatim quibufdatn epifeopis Galliae Germaniaque, vocantes eos ad fynodum. Qua fynodus congregata eft in Engelenheim palatio regali, in ecclefia beati Remigii honori dicata, vit. Idus Junii, caufa videlicet maximarum diffienfionum, qua agitabantur inter regem Lodovieum & Hugonem principem, inter Artaldum quoque Remcnfem epifeopum fit Hugonem illicite fubftitutum ejufdem urbis prrfulem, qua diflenfiones omne perturbaverant regnum Franeorum. Ad quam fynodum celebrandam, adveniente pradiâo Marino fedis apoftolice vicario, convenerunt etiam Germanis prrfuies, cum quibufdam Galliarum epifeopis. Rotbertus videlicet Trevirenfis archiepilcopi, Artaldus Remenfis, Wicfridus Colonienfis, Hildebaldus Mimigardorurdenfis, Adalbcro Metcnfis, Bcrengarius Virdunenfis, Fulbertus Cameracenfis, Roduln s Lsudunenfis, Richoo Warmaticnfis, Raimbaldus Spirentis, Poppo VVirzbtirgenfis, Conradus Conftantienfis, Odelricus Auguftenfis, 7'cthsrdus Hildesheimcnfis, Bernardus Halbetftatenfis, Dudo Paderbornenfis, Fridericus *MoguntinenGs*, Adalgagus Hammaburgenfis, Goaicnui Tullenfis, Michael Ratifponenüs, Farabertus Tungrenfis, Lioptacus Ribunenfis, Dodo Ofnaburgenfis, Everi« Mindenfis, Baldricus Trajeftenfis, Hcroldus Salzburgenfis, Adelbertus Bazfoenfis, Starcandus Eiftadienfis, Horat Neovicenfis, Wicirdus Baftlecnfis, Lidac Ribuenfis Rcfidentibus his pr«fulibus in ecclesia difii loci, poli prxtniflas preces fecundum ordinem celebrandi concilii, fit poft leâiones facnc atiftoritatis, ingreftis gloriolis regibus Ottone ac Ludovico, & fimul refidentibus, poft allocutionem prxfati Marini fedis apoftolicw legari, exurgens Ludovicus rex e latere & confenfu domni regis Otton>s, prociamationis fuse querimoniam propalavit coram premiflo Roma, naj fedis vicario, cztcrifque confidentibus epifeopis: reterens qualiter accerfitus fuerit a tranfma

D

E

n„ r,,·..· t*,i

4.·4μ·<

**'Got.«nui T·ıı«·i».

CHaiSTI „1/ ——————Tinis regionibus per legatos Hugonis, ceterorum ftue Franc'r prmripum, ad fufciptcndum /ue paictfac harreditans regnum, cuuâorumque votis & acclamationibus pioccrum, mihticque Francorum, fublimatus & conlecratus (it ad apicem regalis moderamini* obtinendum : polita vero e/eâus fit a przfato Hugone, & dolis appetitus ac comprehenfus per annum integrum fub cuftodia fuerit ab eo detentus : nec aliter ejus abfolutio potuerit obtineri, nifi Laudunum callrum, quod iolum tunc regina Gelbeiga cum fidelibus luis regiis fedibus retinebat, Hugone id occupante dimitteret. De his omnibus malis, quz poli regni fufeeptionem partus fuerat, fi quis *objiceret* quod lui facinoris caufa eidem fuirteot illata, inde fe juxta iynodale judicium, & regis Ottonis B prrceptioncm purgaret, vel certamine fingutari defenderet. Deinde furgens Attaldus archiepifeopus protulit fecundum jurtionem papz Romani, quam ei delegaverat. initium atque tenorem litis, quz veifabatur inter ipfum & Hugonem fubrogatum fibi ecclefiz RemcnGs antillitem. Et recitatz funt litcran qux lequuntur.

Rewjm ***tf ipoftoltct fidit viarie*** d^wn· **Afarirj,** anoer/ryae /avflx *fjnado epid Eifreltnhtnn* cengreçar« , *Artaidtu divin* prtpitunte t.tmtr.tia Renerum ercbirptfopni.*

DOmnus Agapitus papa literas nobis & cztetis coepifcopis noilrz dicecefeos direxit, in C quibus przcepit, ut ad hoc lanânatis veftrz concdium convenire (luderemus, ita^nftniâi de omnibus, ut rei veritas de miferiis noftrz *fedit,* quas patimur, coram fanâitate veftra manifcfta fieri portet. Quocirca propalare ptudentir veftrz commodum duximus, qualiter res exordium cœperit litis hujus, quz adhuc inter mefic Huionem miferrime ventilatu.. Defundo frjuidem Heriveo archtepilcopo, Seulfum, qui archidiacunatus urbu noftrz tunc ofticio fungebatur, ad przfulatum cjuldem ledis elegimus. Qui pontifex ordinatus, iillumens zelum contra proximos przdecetforis lu>, cum cos per femet a loco depellere non valeret, confilio inito cum quibufdam laicis, fcilicet confiliariis fuis, amicitiam quzfivit Heriber D ti comitis, quam dato jurejurando per eoldem confilliarios obtinuit, eo tenore ut poft obitum ipfius ad eleflionem pontificis milites ecclefiz nullatenus afpirarent fine confilio ipfius Hcriberti : idem vero comes fratrem Hcrivci prz'ulis, fic nepotes ipfius, a participatione rerum Rrmenfis epifeopii ierararet. Quibus patrans, infimulatt funt iidcm propinqui Herivei przlulis a confiliariis Sculfi epilcopr de infidelitate ipfius lenioris fui, accerlitoque Heriberto comite cum pluribus tuis jubentur ad lationem reddendam corain ip. fis venire. Et quia contra eos, a quibus accufati fuerant, lingulari congredi certamine noluerunt, (ublatis ab eis rebus quas ex cpilcopio pol- P fidebant, comprehenfi iunt, atque deduâi per Henbcrtum comitem ad Robertum regem, a quo etiam fub cuftodia funt detenti ulque ad mortem ipfius Roberti. Tettio demum lui epifcopatus anno Seulfus epikopus, ut plures* allerunt, ab Hcriberti lamiliaiibus veneno potatus defungitur. Mox itaque comes Heribertus urbem Remenlem adiit, & ecclefiz mibtes, clericorum quoque quoldam, de redoris eleftione ad luum confilium, ceu juratum luerat, intendere fecit. Cum quibus ad Rodulfum regem pergens in Burgundiam, obtinuit ab eo, ut fibi committeretur idem epifcopium, eo tenore, ut tam clericis,

Λ quam laicis debitum honorem concederet & con· fervarct, nec iojuftiiiam alicui facertt : fed *ipfum* epilcoptum aequo jure gubernaret, donec talem clericum eidem regi przlcntarct, qui ad epiicopale minillerium cxcqueodum rite ordinari valeret. Qui comes ad camdcm urbem regieffus, res epilcopii, prout fibi placuit, fautoribus fuis divifit, cztens abllulit, dt abfque ullo judicio vel lege, quos voluit rebus expoliavit, vel ab urbe propulit. Odalricum denique Aquenfem epifcopuin in eadem urbe fufcipieos, epifcopale inibi niiiuftenum celebrare przccpit. Sicquc annos lex, & eo amplius, idem epifcopium fuo dominio vindicavit, pro libitu proprio illud naâans, & in fede prnfulis refidens tam ipfe quam conjux fua ; donec feptimo tandem anno, otiis inter ipfum & regetp Rodulfum atque Hugonem comitem quibufdam fimultatibus, Rodulphus rex cum Hugone & Bolane fratre fuo, czterifquc pluribus tam epifcopis quam comitibus, Remorum oblidet urbem, fuccenfcntibus fibi epifcopis, & conquerentibus advcrlus eum, quod tam diuturno tempore contra divine legis auâoritates hanc urbem permiferit vacare pallote. Quorum querimoniis permotus rex admonet clerum & populum de paftoris eleâione, dans cis id agendi facultatem ad Dei honorem &. fui fidelitatem. Sicquc concordantibus cunâis tam c'cricis, quam laicis qui extra obfidionem erant, pluribus etiam eorum, qui daufi renebantur, in idipftim faven(ibus, eligitur humilitatis noftra perfona in hoc magis onere quam honore fubeundo. Aperientibus tandem tam militibus quam civibus portas urbis regi Rodulpho, & epilcopalcm benedirtionem mihi tradentibus epifcopis, qui erant decem & oâo, & fufeipientibus noftram humilitatem tam clero univerlo, quam reliquis civibus, inthronizatus ab epifcopis noftrz ditrcefeos, impofitum mihi, prout Deus conccifit, minifterium per annos ferme novem tra&avi, ordinans per diœcefim epifeopos oâo, & in cpilcopio multos, prout competens videbatur, clericos : quoufque nono poli modum anno, pollquam Ludovicum regem, favente Hugone, cunâifque regni principibus, Gerbcrgam quoque reginam benedixeram, & lacro perfuderam chrilmate, inftigatus Hugo comes iracundia, quod ei confentire vel conjungi noluerim ad ipfius regis infidelitatem, adhibitis lecum Heriberto comite, & Wilelmo Noitmannorum principe, Remeofem obfidet urbem. Nec longum, lexta fcilicet obfidionis die, delcror ab omni peue ccetu laicalis militiz: ficque dercliâus ab his, ad Hugonem & Hcribertum competor exire. A quibus coaiâatus dc conterritus cogor memet epilcopali procuratione abdicare. & ita me propellentes in cœoobio fanât Baloli habitare conftituant : Hugonem veto filium Hcriberti, qui Autifiodori diaconus ordinatus fuerat, in urbem introducunr, & civitate potiuntur. Ludovicus autem rex a Burgundia te^'diens, me apud fanâum Bafolum reperit, & alfumens fecum Gmul cum propinquis meis, quorum res Heribertus comes abftulerat, Laudunum deducit, quod callium tunc oblidebant Heribertus & Hugo : folutaque obfidione oppidum ingredimur, nobtfque metatus degendi dilponitur. Interim clerici nortri loci, fed & laici quidam pelfime ab Hcriberto tradantur, & quidam clericorum in cuftodiis retrudantur, res eorum auferuntur atque diripiuntur, rapinz per totam urbem late perpetrantur. Interea convocantur epiicopi noftrz diœcefeos ab Hugone & Heriberto fatagentibus fic quzrentibus ab cis dc ordinatio·, ANNO CHRIST!

ANNO CHRISTI >«·.

ne Hssgonis filii Heriberti. Qui Sueflionis eon- gregati, mittunt ad me Laudunum Hildegarium epifeopata, cum aliis quibufdam legatis, mandantes ot ad cos venirem, ad confentiendum fcilicet hujus ordinationis per vertical i. Quibus remandavi, quod non effet mihi competens ad eos illo proficifci, ubi adverfitrii fic inimici mei cum ipfis erant aggregati. Quod G loqui mecum vellent, ad talem tocum devenirent, ubi fine periculo ad cos accedere poffem. Quibus advenientibus in locum ab eifiiem deleâum, profeâus fum ad eos, venienique proflernor coram ipfis, obfecrans ut propter amorem fic honorem Dei tam mihi, quam fibi competens confilium dare Auderent. Qui me de ordinatione pr^iâi Hugonis interpellare coeperunt, fit hoc omnimodis fuadere, ut eis in hac ordinatione confenfum przberem; promittentes res nonnullas epifeopii mihi fe impetraturos. At ego, poflquam refponfum diu diftuleram, videns eos cunâos in propofito quod coeperant perfeverantes, furgens interdixi palam cunâis audientibus, excommunicans aufioritate Dei Patris omnipotentis, fit Filii, fic Spiritus fandi, ut nullus eorum ad eamdem ordinationem accederet, nec alicui in epifcopali honore me vivente manus imponeret; fed nec ullus eamdem benedidiooem fufeipere przfumeret. Qrod fi forte fieret, ad fedem apotiolicam eos provocabam. Illis inde furentibus, ut poflem exire de medio eorum, fit Laudunum reverti, temperavi refponfum, dicens ut mitterent mecum qui eis renunciaret, quid contilii reperire valerem fuper hac re io domina mea regina fic fidelibus ejus, quia rex non aderat. Ad hoc illi mittunt Deroldum epifeopum, putantes me effe mutaturum confilium. Quo veniente, fic coram domina regina fic fidelibus ejus inde me interpellante, iterum exurgens przfatz *modum* excommunicationis in eofdem epifeopos jaculatus fum: vocationem quoque ad fedem apoftolicam iterare curavi, excommunicans ipfum hunc Deroldum, ut id eis omnino non taceret, fed cunffis manifefte proferret. His ita gefli:, parvi pendentes illi noftram excommunicationem, Remis accedunt, fic quidam eorum ordinationi huic manus applicuerunt, quidam vero fe Gibduxiffe fciuntur Ego vero cum rege manens, quas ille fcitur anguftias pertulifle, fic fecum pertuli; fic quando cum bello aggrefii funt Hugo fic Hcnbenus, cum ipfo eram, fit vix evaG mortis periculum. Prolapfus itaque, auxilio fie proteâione Dei, de medio inimicorum, profugus fic vagabundus loca invia quzque Glvafque periuftro, non aufus certo confiftere loco. Comites autem Hugo fic Heribertus, affati quofdam amicos noftros fibi fubditoi, fuadent ut me requirentes ad ipfos deducant, pollicentes fe mihi benefaâuros, fic rebus quas ipfi petiffent, ditaturos. Requirentes ergo me amici reperiunt per diverfa vagantem, fic ita perducor a fratribus meis fic amicis ad ptzfatos comites. Qu' poflquam me in poteftate fua confpiciunt, quzierc coeperunt, ut eis pallium a fede Romana mihi collatum traderem, fic *iacerdo* tali me minifterio penitus abjurarem. Quod ego nullatenus me faflurem, neque pro amore vite hujus przfentis, atuflor. Diflnflus igitur, fic coanguftiatus ab eis, epifeopii tandem rebus abrenunciare compellor· ficque lurfus ad fandum B*folnm, quafi vacans, habitaturus deducor. M*nG denique paucis diebus in ipfo cnenobio^-quoadufque comperiens per certos ex familiaribus Heriberti comitis nuncios, quod ab eo m*le de mea traftabaiur pervetione, iterum itetumque nunciis hujulmodi padifaâus fic impulfus, locum deferui abdita luftra Glvarum vagabundus repetii.· horifque filentibus, *& itinere* devio, Laudunum revertor, ibique fufeeptus a rege Iccummanere conflituor. Manti vero ibidem cum ipfo vel fidelibus ejus, expeâans fit deprecans mifericordiam Dei, donec iplè eft dignatus in cor domini regis Ottonis mittere, ut ad iubventionem fenioris mei regis, de noftram, properaret in Fiannam. Denique, poflquam domina noftra regma Laudunum propter abfolutionem domini regis reliquerat, egreffus inde ad dominum regem Ottoneat cum feniore meo deveni rege, hmulque Remos accedimus. Cingitur itaque urbs exercitibus, fic epifeopi qui aderant, me fedi noftrr reflitui cenfent. Mandatur ergo Hugoni a domino rege Ottonc, ut egrediatur, & pervafam deterat urbem. At ille nutans aliquamdiu, fic pro pofle, ubi vidit ad rcfiftendum penitus fufficere fe nequaquam valere, nec amicorum fibi prztidia fubvenire, decernit exeundum, querens ut liber cum O' dimitteretur abfcedere. Permittitur itaque ianus exire cum omnibus qui fecum volucre comitari fic quzeumque fecum voluit ferre, nullo contradicente alportavit. Sicquc cum reg'bus introgreflus urbem, prreipior loco noflro fic honori reftitui. Sufccptus *igitur a dominis archiepifcopis*, Rotberto Treverenfi, fic Frederico Moguntiaccnfi, comitantibus czteris'7 fic congratulantibus, tam clericis ecclefiz notiez, quam reliquis civibus, ab ipGs rcftiiuor caihedrz epifcopali. Hugo vero Remis egrpflus Mofomum callrum cum fuis occupat, fic muniens contra fideles regis feniotis noftri dçtinet. Habito denique colloquii placito inter teges, feniorem meum videlicet ac dominum Ottonem, fuper Charam fluvium, convenimus adjllud tam ego quam ipfe Hugo cum ordinatoribus fuis. Ibique res liris hujus ab epifeopis auditur.' protulitque hieras ad fedem Romanam quafi ex perfona notha datas excufationis mer, ac fi vacationem pctent's adminiftrationis epifeopii noftri; quas me unquam diftaife, neque fubfciibmdo aliquatenus corroborate, proieflatus fum, atque proteftor. Et quia tunc fy nodus convocata non fuerat, id opponentibus fautoribus ipfius Hugonis, altercatio noftra determinari non potuit. Synodus autem circa medium mentis Novembris habenda Virduni, utriufque partis epilcopis annuentibus, denunciator. Interim vero fedes «ementis mihi regenda decernitur; idem vero Hugo Mofomi commorari permittitur. Nec longum, inflante fcilicet undemie tempore, hic nofter zmulus Hugo, aflumens fecum Theobaldum regis inimicum, fit icgni noftri, cum aliis pluribus malefa&oribus, in villas «ementis epifeopii contiguas uibi devenit, fit omne pene vinum ex his colligens in diverfos pagos abduci fecit. Tum multa mala inibi perpetrata, fic ecclefiz noflrz homines captivi abduâi, fic ad redemptionem variis (tint adadi tormentis. Synodus autem denunciata Virduni *ce*kbratur, przfidente Rotberto przlulc Trevnen*ii*, przcepto domni papzRomani, przfente quoque domino Brunone, cum epifeopis fic abbatibus nonnullis. Ad quam przfatus Hugo evocatus, miflis etiam duobus ad eum deducendum epifeopis, Adalberone fic Gozlino, venire contempfit. Univerfa vero fynodus mihi Remenfe regendum decernit epifeopium. Indiciturque iieium fynedus habenda die Iduum menfis Januarii, quz fic aggregamur, ut denuntiatum fuerat, in ecclefia fanfti Pc iri, ante profpcâum caftri Mofomi, a domino Rotberto, convenientibus cztcris quo-

ANNO ,*|*TI

quoque Treverenfis dicecefeo* epifeopis, & aliqui- A bul Remenfis. Veniens autem illuc zmulus noAer Hugo, & loculus cum dotnino Rotberto, fynodum noluit ingredi : literas vero quili ex nomine domini papz direxit ad epifcopos per clericum fuum, qui eas Roma detulilTe ferebatur, nihil auftori'atis canonicae continentes, fed hoc tantum praecipientes, ut Hugoni Remenfi redderetur epifeopium. Quibus recitatis, ineuntes epifeopi confilium cum abbatibus, & crteris qui aderant, lapientibus, refponderunt non elle dignum vel congruum, ut mandatum legationis apoflolicz, quam dudum Rotbertus archsepifcopus, deferente Friderico prrfuJc Moguntiacenfi, coram regibus At epifeopis tam Gallia, quem Germaoiz fufeeperat, & partem jam praeceptio- B nis ipfius exegerat, propter illas literas intermitteret, quas infidiator nofler exhibebat : immo quod regulariier cœptum fuerat, ut canonice pertraflaretur unanimiter renient. Praecipiturque recitari capitulum Cartbagmeufis concilii xix. de accufato Ac accuiatore. Quo recitato, judicatum cA juxta definitionem ipfius capituli, ut communionem Ac parochiam Remenfcm me retinente, Hugo qui ad duas jam fynodos evocatus intereffe contempferat, a communione & regimine Remenfis epifeopii abftineret, donec ad univerfalem fynodum, qus indicebatur ad Kalendat AuguAi, fefe purgaturus, vel rationem redditurus, prxfentaret. Ipfumque capitulum mox ;n charta epifeopi coram fc deferibi fecerunt, fub- C ne-hentes hanc etiam definitionem fuam. Qui poli altetam diem chartam eamdem Rotberto przfuli remifit, hoc verbis remandans, quod tpforum judicio nequaquam obediturus exilteret. Sicque abiuluto concilio ipfe Mofomum contra mandata return & epifcoporum retinet : & ego Remos regtcûus, reclamationis mox querelas ad fedem Romanam per legatos domini regis Ottonis deftinavi, przilolans mandata ipfius fedis, ejus decretis, & umverfalis hujus fanfli concilii veAri judiciis parere paratus.

Poti quam literaium recitationem, & earum propter reges juxta Theotifcam linguam interpretationem, ingreffus lynodum quidam Speboldus, przmifTi Hugonis clericus, attulit literas quas Roma detulerat, quafquejam in aiia fynodo Molomi propalaverat, aflefens eaidem literas fibi Romz ab iplo qui aderat^Marino vicario datas. Qui Mannus proferens literas quas idem Sigeboldus Romam tulerat, przcepit eas coram fynodo recitari. In quarum recitatione repertum eft, prout ipix lIterae fatebantur, quod Wido epifeopus Sueftionicus, Hildegarius quoque Bellovacenfis, Rodulfus Laudunrufis, czterique cun. fli Remenfis ditecefeos epifeopi, eafdem literas ad fedem delegaverant apoftolicam pro reftaurationc Hugonis m fede Remenfi, & expulfione Artaldi. Poft quorum leâiooetn exurgentes Artaldus & przfatus Rodulpbus, qui in iifdcm iiteris nominabantur, Fulbertus quoque Cameracenfis antiftes, eafdem literaa refutarunt, adAruentes, quod eas antea nunquam viderint vel audierint, neque in earum delegatione confenfum praebuerint. Quibus cum idem clericus contraire non poflet, licet in eos calumniis obftropens, praecepit dominus Marinus, faggerena univerfz fynodo, ut fibi confilium & reâum judicium proferrent fuper hujufmodi calumniatore, & calumniarum in epifcopos delatore. At illi, poftquam delator publice confutatus eft falfa detulifle, ledis capitulis de bujafmodi calumniatoribus, judicant & unanimiter cenfent, eum qui fruebatur honore privari debere, ac fecundum capitulornm tenorem in exilium detrudi. Diaconatus igitur, quo fungebatur, minifterio multatus, a confpeâu fynodi reprobatus abfceflit. Artaldo vero prcfuli, qui omnibus fe fynodis prrfentabilem fecerat, non refagiens fynodale judicium, eoifcopium Remenfe juxta canonum conflituta, & fandorum patrum decreta, omniuo retinendum atque difponendum decernunt, laudant, atque corroborant. Secunda coofefTionis die, poft recitatas divina: auâoritatis kâtooes, & Marini vicarii allocutionem, fuggeflit dominus Rotbertus Trevirenfis archiepifeopus, ut quoniam juxta facrz legis mftituta reftauratutn atque reftitutum fuerat Remenfe Artaldo pizfuli epi(copium, in ejufdem ledis invaforem fynodaie perageretur judicium. Praecepit itaque Marinus vicarius, ut canonicam fuper hac prefumptione fynodus proferret fententiam. Jubentur ergo fan&e legis catholics recita·i capitula. Quibus recitatis, fecundum facrorum canonum, & fandorum decreta patrum Sixti, Alexandri, Innocentii, Zofimi, Bonifacii, Czleftini, Leonis, Symmachi, ecterorumque fandorum ecdefiz doâorutn, excommunicaverunt, atque ab ecclefis Dei gremio repulerunt pratdiflum Hugonem Remenfis ecdefiz pervaforem, donec ad pcenitentiam fic dignam fatisfadionem venire procuraret. Certeris quoque diebus tra&ata funt quzdam neccfTaria de incertis conjugiis, & ecclcfiis, quz presbyteris in partibus Germanis dabantur, immo venumdabantui' indebite, & auferebantur a laicis illicite. Prohibitum igitur atque ftatutum eft, ne id omnino prsfumeretur ab aliquo. Sed & de aliis ecdefiz Dei utilitatibus tra&ata funt & definita nonnulla.

Nota Jacobi Sikmondi, S. J.

i *Synodi cjnldcm.* Narrationis hujus prior pars, que Artaldi epiilolam ad lynodum antecedit, *n* Flodoardt chronico petita eft, epiflola ex hifloria Remenfi ejufdem. Qjir vero epiftolz fubiiciuntur, eadem ad vertam leguntur in chronico & in hifloria. Caeterum in elencho epifcoporum fynodi, quaedam interpolata paulo aliter quam apud rlodoardum.

CONVENTUS EPISCOPORUM

IN LCCLESIA S.VINCENTII LAUDÜNENSIS.

DE *bec tp.fcopsrum cvivtntu. rjufyuf afin, [cribit in chronico FicJcardm, ubi rtj bellicas » hudovico regt, Lotbaritnfibu]qut cum e» Conrada duct enjunfiu, bec anno adverftti Hugontm comitem gefiai pcritijuttitr.* Obfident, *intuit*, dux & exercitus quamdam munitionem, quam aedificaverat, & tenebat Tctbaldus in loco qui dicitur Mons acutus, qui & Laudunum contra regem retine- E bat. Hoc etiam oppidum oppugnantes tandem, non fine mora capiunt. Indeque Laudunum adeunt, At in ecclefia fanâi Vinccntii epifeopi przdiâum Tetbaldum excommunicant. Hugonem vero principem vocant literis ex parte Marini legati apoftolica: fedis, & fua, venire ad emendationem pro malis quz contra regem & epifcopos egerat

CON-

cwusTi **

CONCILIUM TREVIRENSE

1NQ.UO EXCOMMUNICATUR ITERUM HUGO COMBS,

Ludovic! regis perdocilis, com epifcopis aliquot ab Hugone Remenfi ordinatis a Marino legato celebratum codem anno dccccxl »n i.

" *AAtntm /yuadafc»*» frrvntriirt* n thnnic· FUtutriU.*

Fifthax Artaldus Trevinos proficiicitur ad fynodum, cum epifcopis Vvidooe Sueffonico, Rodolfo Lauduoeofi, fit VVicfrcdo Morincnfi. Qpo pervenientes Marinum fete preftoUmcm repereront cum Rotberto archiepifcopo Trevireufi: esterorum vero Lotbarienfium atque Germanorum prafulum illic invenere neminem. Confidentibus igitur illis, fcifcüari cepit Marinus vicarius, quid egiffet poft praemiffam fynodum Hugo B priuceps erga ipfos dc regem Ludovicum. At illi referunt fupra memorata, que ipfis & ecclefiis eorum intulerat, mala. Requirit ergo da vocatione ipfius principis Marinus, utrum perlata foiifent liters vocationis, quas ei perferendas delegaverat. Cui refpoodetur ab Artaldo archiepiicopo, quod quasdam earum perlata funt, quadam vero perferri non potuerunt, earum gerulo ab ipfis grallatoribus intercepto; vocatus tamen fuerit tam literis quam internunciis. Requiritur itaque, fi adfit aliquis ex parte ipfius legatus: ubi C cum nullus fuiflet inventus, decernitur cxpeftandum, fi forte adventurus eflet in craflinum.

|L Qpod cum minime contigiflirt, & omnes qui aderant moi clerici uuam illuftres laici, excommunicandum efle acclamarent, definitur ab epifcopis hanc excommunicationem differendam ufque ad diem tertiam. Traftatnr autem de epifcopis qui vocati fuerant, & venire diftulerant, ve) his qui ordinationis Hugonisparticipes extiterant. Et VVido quidem Sueflionicus fe culpabilem, proflratus D coram Marino vicario & Artaldo archicpiicono, profitetur. Intercedentibus autem pro eo apud Marinum Rotberto A Artaldo archiepifcopis, abfolvi ab hac noxa meretur. VVicfredus Morinenfis immunis ab hac ordinatione reperitur. Adeft Tranfmari Noviomenfis epifeopi legatus quidam presbyter, adiiruens euaadem prcfulcm ita gra- A vi languore detentum, ut ad eamdem fynodum venire non vsluerit: idque noftratcs qui aderant tcftabantur epifeopi. s*m* ,n·

Tertia tandem die, infiftente prreipue LiuduLfo legato & capellano regis Ottonis, quoniam idem nx id omnino fieri praecipiebat, excommunicatur Hugo comes, inimicus Ludovici regis, pro fupra memoratis malis ab ipfoperpetratis: eo tamen modo, donec refipifeat, A ad fatisfaftionem coram Manno vicario, vel epifcopis, quibus injuriam fecit, deveniat. Qyod fi facere contemplent, Romam pro abfolutioue fui proficifcatur. Excommunicantur & duo pfedoepifeopi ab Hagone damnato ordinati, TetbaidusA Ivor prior poft expulfionem ipfius in Ambianenfi urbe, alter poft damnationem ejufdem Hugonis in StlvaorAenfi ab eo conftituti. Excommunicatur etiam clericus Laudunenfis, nomine Adeksmus, quem accufavit Rodulfus epifeopus fuus, eo quod Tetbaldum excommunicatum io ecdefiam introduxerit. Vocatur Hddegarius Bellovaceofis epifeopus literis prsefati Marini ut veniat coram eo, vel eat Romam, rationem reddituros coram domino papa pro illicita ordinatione prsediftorum pfeudoepiicoporum, cui interfuerat. Vocatur & Heribertus, Heriberti comitis filius, ad fatisfaâioncm venire pro malis qua; contra epifcopos agebat. His geflis, epifeopi revertuntur ad fua.

Nota Srvbrini Binii.

Marinus duplici de eaufs miffus fuerat ab Agapito in Galliam. Qparum prima erat, ut rontroverfta inter Hugooem A Artaldum de Remenfi archiepifcopatu decideretur: altera erat, ut regnum Ludovici, quod faAione Hugonis principis variis tumultibus nutabat, ille ftabiliret. Illud prius praecedente concilio periSum tuit hoc poftenus praeftitum eft Treviria in ifta fynodo, quam compendioie Flodoardus lib. q. cap. }6. & ;j. defcnbit hia verbis r *Pojf b<ec Jtrteld»/ Trrwrt frofüi[citur, &c.* ut fupra. C*>r. <··<ı ··»·

CONCILIUM LONDONI1S

HABITUM SUB EdREDO REGE TOTIUS AnGIIAS,

In nativitate beate Mariae virginis, aono Domini occccxlviii. prefentibus VVulflano archiepifcopo Eborum, Odone archiepiicopo Dorobernix, carteriique epifcopis, abbatibus, ducibus, A comitibus, in quo agitur de negotiis regni, A confirmatur charta regis Edredi monafterio Croylandenfi faâa, quam diâavit dudurn cancellarius regis Turketulus, mode abbas ibidem confbratus, A de more regum AugUat paftorali baculo iuveflitus.

DE for*encilit* ils *legulpUi*: In fello ergo nativitatis B. Marisa, cum univerfi magnates regni per regium ediâum fummoniti, tam archiepifeopi, A epifeopi, ac abbates, uuam ceteri totius regni proceres & optimates, Londoniis conveniflem, ad trafUodum de negotiis publicis totius regni: coafummaüs omnibus, caram uuiverfis, domioo Turketulo abbati, monachifque fuis accefitb rex Edredus dedit monafterium Croyl*nd per chartam fuam, diâatam ab eodem Tur- E lectulo abbate, jamdudum regis cancellario, contiliarioque familiariflimo, A confcriptam io his verbis.

Pax in fumme Triniuxix nomine, Patris, A Filii, A Spiritus fandi, Amen. Ego Edredus rex terrenus fub imperiali potentia regis fcculorum Ktcrniquc principis magos Britannus temporale gerens imperium, uoiverfis Chriftianis tam prrfentibos quam pofleris, (alatis beneficium in auâore faluiis. Vobis liqueat omnibus quod, Ô?.

ANNO CHRISTI

'Pïdr *tiertern , fidefidertt, ltavern fetit, ntpete prn- d>a pinrime (J libertetti emtuunttm, apni* ■£«/- *pbnm tpf»"t p.* S74. ·!» **A** *ut fine:* Stabilivi, *m* yarn *rex Bdrednt,* in anno ab incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti noogentefimo quadragefimo odavo, io prefentia archiepifcoporuin, epiicoporum, & procerum regni mei fubferiptorum.

Ego Wlftanus archiepifcopus EboracenGa devotus fubtrotavi.

Ego Odo Dorobemenfis arebiepifeopus conGlium 6c confenium meum ad iftud dedi.

Ego Alfredus Schireburneofis epifeopos afledavi , dTc.

Inftnei entem fic Ingalphat: Tandem advenien-te fefto beati Bartholomri apoftoli, in prefentia regia, *Tnrietnlnt* monachus fadus, & ftatim baculo paAorali a rege donatus, dc ab epifcopo benedi&us, univerfum monafterium com omnibus ejua pofteftionibus io manum regia reGgtuvit . Qui apud London in communi concilio coram archiepifcopit, epifeopis & totius terr* magnatibus didum monafterium cum omnibus terris ejus, tam ab antiquo ei pertinentibus, quam abeodem Turketulo novi*ter* datis ac acquiGtis, didodomino Turketulo abbati, monachifque fuis reddidit, de cum charta fua (prout prrmiffum) liberum & folutum ab omni terreno fervitio in perpetnam eleemofynam confirmavit, *&c.* >»».

—^^IS«^8XB3®IWtSWia®!S«iS«aSWSæS»®BS»S®lÎ«IS»®e«BISei«®<SIB.

CHRISTI Ea*P

CONCILIUM ROMANUM

ANNO CHRISTI MS-

IN QUO CONF1 R MATA EST SYNODUS EnCILI NHIIMINSH

HUjvs *fintdi pexett client meminit Fleiteraxi m cbriwtetint* occccxlix. Agapitus, *tu qxit,* papa iynodum habuit apud lanftum Petrum, in qua damnationem Hugonis ep.fcopi apud In-Cgu'cnheim fa&arn confirmavit: excommunicans etiam Hugonem principem, donec Ludovico regi fatisfaciat

C anndm CHRISTI Co.til tn-

S YNODUS LANDAVENSIS.

CHRISTI

SUB PATHS YICESIMO Q.UINTO IBIDEM EPISCOPO

Sacrilegii caufa in regem Nougui in ecclefia Mainuon congregata.

KjOugui rex filius Guriat vaftavit Arcoit filium IN D.lfaith in podo Mainuon in medio Triloc podo fandorum Dubricii, Teliavi, & Oudocei, per iram fuam, & furore ntmio, & violato fandorum refugio, epifeopus Pater congregavit denees totius parochi» infra *Teretir* St Tivi , propter fallam vim facrilegit. Et audiens Nougui rex adventum epifcopi , & conventam fynodum negotio facrilegii fafli, & violari refugii, veniam rtquitivit apud Patrem epifeopum & totam fynodum in ecclefia Mainuon, & redditis rebus ecckfic omu bus, cum fatisiadione & lacrymarum Deffufione, protinus cadens in terram, ut datafibi venia, & junda pernitentia, largitus eft in eleemofyoa Deo Sc fandis Dubricio, Teliavo, 8tOudoceo, & Patri epifcopo, & omnibus epifeopis Landavi*, villam *Gnidcen* cum toto fuo territorio, id eft cum tribus modiis terr·, & cum tota fua libertate, & omni communione in campis Sc in filvis , in aqua Sc in pafcuis. De clericis teftes funt Pater epifeopus, Diftaith ledor, Dunin facerdos , *tfc.* De laicis Nougui rex , *Ot.* Quicumque cuftodierit, *&c.*

CONCILIUM INCERTI LOCI ET TEMPORIS

Iu Normannia fimui cum Armonicis Antiftitibus celebratum.

Etc Mf. Codice Tretelltnfi anti. cire. 700.

Noni ait decimi feculi efle hoc Concilium fuadent verba non pauca, qu* cum partira in illius aevi aftia occurrant , porter ori avo uturpari deliere ; cap. J. & i». *neileget neglegentin* , pro *negtiget ttegiigcntiee,* cap. ai. *fenebie* pro *du·'l i* <?■ itau/iar» pro *renneiheri* ; 17. *baptizere in elifne fefie SenBomm.* Infuper cap. IV. prohibentur baptiaan parvuli, excepta caula infirmitati» , praeterquam in pervijilit» Refurredionis Domini & Petite» cortei , m Concilio autem Rotomaçenfi anni 107a. cap. x$. *Hoc qnident jerwto , qitecl pervnlii , ^mcnmeut dicte~ tidim', ret.-ncrjt on i levacmm* no» *negetar* . Quis non advertat priori» canoni* rigorem pofteriore fuifle emollitum atque temperatum?

1.

Omnium Presbyterorum vita: inquirantur, qualiter religionem in fuis oftendunt locis.

E

II.

Ut nullus Chrtftianus in die dominica audeat aliquid operit exercere.

III.

De Feftivitaribus Saniborum celebrandis,

chmi^i .... dis, ideft beati Petri dt ceterorum *Apo*· Eelo^om, nec non & S. Marias, dt S. Joannis, dc SXanrencii, & ceterorum, que * presbyteris nuuciantur ; nt quiconque in hoc fixculo Deo vulc placere, non no· *lc*et·

IV.

De decimis dandis de omnibus que nutriuntur , aut laborant ; quia manifeftum eft ideo evenire famem dc peftilentiam fuper terram : dc iram Dei incumbere fuper not, quando fecundum pneceptum Dei non dantur decime ^uecumquc.

De manifèftis inceftuofis.

VI.

De meretricibus a cunftts locis abjicien* dis f dc de magicis artibus arufpicum, cunftorumque iocantarorum, feu hiftrionum penitus delendis.

VII.

Ut nullus presbyter audeat contemnere de omnibus que nuntiat ex parte fui epifeopi in ecclefia faciendum, five de celebratione fandorum, five de uno, vel dc omnibus qux nuntiat.

VIII.

Ut nullus in die dominico, cum adMiffam venerit, aut in ecclefia fuerit audeat placitare; fed potius verbum Dei in ipfa die intente audire, de fuis presbyteris in omnibus obedire.

IX.

Ut omnes qui ad fignandum atque confirmandum veniunt , jejuni fine , propter gratiam Spiritus fanéli quam accipere defiderant.

X.

Ut inceftuofi, nec non dc adulteri, qui feparantur a presbyteris, ipfis locis dc major dc decanus illorum habeant providentiam , nec iterum inftigante diabolo conjungi poffint.

XI.

Ut omnes qui in parochia noftra funt, filios fuos ad erudiendum in fcholam ad civitatem dirigant , prstter eos qui cum presbyteris illarum propter officium remaneant.

XII.

De Communione corporis dc fanguinis Domini ulterius non neglegenda , ab illis tamen qui idoneos & confcios fe fentiunt ad percipiendum : quia ficut ipfi qui indigni illud corpus fumunt, corruunt in ruinam, ita fi qui digne fumere poterant, dc propter vanitatem neglegunt , nihilominus alieni funt a Domino : quia ficut corpus fine cibo non vivit, ita anima fine communione corporis Domini, dc verhi divini, cfuriens moritur.

X1П.

Ut omnes infirmi, qui in ledo xgritudinis fuerint , presbyteros ad fe convo-

A cent , & fuss renovent confeffiones , ut conciliari poffint : dc ungantur oleo , dc ab ipfis presbyteris ante exitum commanionem percipiant. anno

XIV.

De renovanda poenitentia : dc ut omnes , quicumque falsari defiderant , de o&o vitiis principalibus fuas confeffiones donent . Et quicnmque poft baptifmum unum ex iftis o&o admiferit, fciat januam regni csrieftis claufam fibi in futuro, nifi prius aur per confcffionem, aut per compun&ionem cordis , fletumque lacrymaB ruin, aut cum ceteris bonis operibus purgaverit, minime delendum.

XV.

Ut omnes Chriftiani odo criminalia peccata per nomina cognofcant, ut fi in. ftindu daemoniaco lapfi in aliquo , remedium fumere poffint. Primum vicium fuperbia eft. De cujus radice oriuntur, inanis gloria, invidia, ira, triftitia, avaritia, ventris ingluvies, dc luxuria.

XVI.

De triduano, indiftoque jejunio, ut ab omnibus unanimiter obfervetur.

C XVII.

Ut nullus potens, vel pauper , prsefamat filium fuum ducere ad baptifmum, aut rogare presbyterum baptizare in altqua fefta San&orum , excepta infirmitatis cauta, nifi in vigilia Pafchx dcPentecoftes.

XVIII.

Ut nullus potens , vel pauper, audeat presbyterum de fua ejicere ecclefia , nifi juffione fui epifeopi.

D XIX.

Ut omnes laici religiofis presbyteris & clericis honorem prxbeant, ficut Dei miniftris.

XX.

Ut omnes Catholici fidem catholicam teneant, ideft fymbolum dcorationem dominicam ; dc quando fuas confeffiones donant , tunc fuis presbyteris hoc reddant, quia fine fide impolfibile eft placere Deo.

N o T *.

Ad Car». I·) Vide Concil. Aurei. IП. an. jj8. c.at. Ma-E tifeon. II. an. jtj. c. j. Narban, an. <>7. c.4. Cabilon. an. ijo. c.il. Arelat. VI. an ti{. c. rS. Mojunt ejufdem an. c. 77. Panf. VI. an. t»9 c. jo.

C«. *III.*) Concil. Roto» an. Sro. cap. ij. MofonC. an. Sb. c. O.

Can. If'. Cone. Matikon. II. c. j. Epiflola fynodica poftConc.Turon.il. an. j<7.

Can. K.) Inceftuofi» antiqua Gallia» Concilia, Agatb. c. <1. Epson, c. jo. &c. *Nihil frtrjui -vtnitt rtftr-jaat, nifi enat adalterlnat fefarattma feaa-ucrint.*

Cm. VL) Lege divina tum veteri», tum novi Tellementi prorlu» abjiciende meretrices. Malefici vero , vel incantatores in Capitular. Aquifgran. an. 7(9. c. tS. damnantur ex Cone. Laodic. c. J4.

Cm.VW.) Ne in ecciefiis, earumvc atriis fiant placita , vetant Cone. Arelat.VI. c.as. A Turon, III.c. jy. an. IIJ. Item Capitul. Aquifgran. I. c. *1 & 11. c. il.

Can IX. Herardu» Turon. Arcbiep. e. 77. Canon, *Ut jfjttni* dift. j. de conker. Idem praecipiunt, ut alia taceam , Cone. Rotom. an. 107a. A *tflt.*

Çan. XII.) Capitulare Tbeodulphi an. 7I7. c. 44. *-dd·*

Ec me-

C.ANNUM CHRISTI

-----------monendae efipopulus, ut adfacroia»3am Sacramentum car· C hunuuiporit <Tfan^mme Domm. nequaquam iudrfeienter accedat, ttec ab boc nimium abfiineat : fed cum amni dingent a erigat tempau, qupndo alitudmdiu ab opere conjugali abpineat, O vetite je. purget, virtutibus exornet, eleemoiynii & orationibus infifiot, & fic ad iantum iaeramentum aece· dat. ÿ»iaficut pericuiojum efi impurum quemque ad tantumjacramentum accedere, ita etiam pericuiojum dt ab boc prolixo tempore abfiinert. Cone. Turon, III. an. it}, c. jo. [It, fi non frequentius; vel ter laid homines in anno communicent.

Can. XIII.) Herard. Turon. Archiep. an. *rL capitul. zi. Ut tu infirmitate pofiti abfque dilatione rtc-ncilientur, C7 vi ventet accipiant, C7 benedictionejacrdi olei no» carrant.

Cas. XIK) Theodulphi capitul. i). Cone. Cabil. n. c. J». Infiruendui efl peccatorum [ut>r»m ennfeffor, ut dt orto principalibui vitiis, finequihu tubae vim drfiicil. vivitur, Confefiionem faciat.

C·». XXIIL) In folemnitate Epiphaniae, Pafchx, Ac Pentecofte* baptifma apud Grscos conferri folitum docent Greg.Nazianz.orat.jp. & qo.Chryfoft. orat.de baptiimo Chrifti, dtabi. Apud Latmo*., etii id f>bi fumplere non pauci, quo* ideo carpit Siriciu* Pont. Ep. ad Himeriutn Ttrracon. c. ». ut in Natalitii* Chrifti Epiph. JtApofto- A lorum feftivbatib« bagtifmum conferrent. Etfi quoque r quod ad Epiph attinet, id etiam ptxftarent Eptlcopi Sicihar, quo* ideo graviter 6. Leo ep. 16. leprenendic. Etli «bi, adhuc ultra progrefli, (quibus ideo lurceuiet Cone. Matifcon. II. an. jl«. c.J.) pane per finaulo* mar-ryruis natal-* fillo* loot oaptiaarent. Ec Гι denique id etiam virt gravitfimi ohm in Chtill! natalt uiurparent, quo die bapriutcun Clodoveum Kegetn perbibet Avitua Vien. in quadam ad ipfum epiftola· quo etiam die b** ptixato* Anglo* legimut, ab Auauftmo Anglorum Apoftoio. Ea tamen fuit Romane Eccleûae coufuetudo. ut in Palcha, Pentecofleque, & quidem lolia, baptifmua adminiftraretur. Hxc duo folum tempora notant Terntull. l. debant. c. >9- Siriciu» mox laudatu*, Leo 1. ep. *16. dc ijt. Gelafiu* ep. J. ad Epilcopo* Lucaniae, Grtroiiua II. epift. J. ad univerfum clerum A plebem Thuringis, Nicolaua I. ad contuita Bulgtroram cap. 69. Idem plurima fanxere Concilia, Gerund, ano. jtj. Matifcon. II. fupra citatum, Moguntinuiu I. an. 8*j. Parii. VI. an. tap. VVormar. an. *61. & Tnbor. an.lpf Eam denique iui* temporibua ronfuetudmem obf«rratam perbibent liaculi IX. au&orea, qui de divini* officii* fcnpfere. Atque intra tempu* illud A Ruperri aetatem, qui an. *i'j· deceffit, de(ut paullatl·· hxc coniuetudo.

b« rera.1 rod. MS. <,o B jii*. ih«> f.l.il. ■a.Vairt- no Ront ai.

fôp FRANCOFURDENSIS CONVENTUS REGIS OTTONIS 1.

Epicoparum, Comitum, & fidelium complurium anno Cbrifii cm Lit. *.Agaped II. Papa IV.*

ÜTTONIS 1. REGI* XT.

ANno Incarnationis Domini cml ii. indift. X-C conftiiuium eft in Francofurt a Rege glorioliffimo Ottone anno illius XV. confentivntib'is Epifcopis, Comitibus, aliifque fidelibus compluribus canonum, Sanilorumque Patrum auâoritate, nec non capitularium przcedentium Regum inftitutis coram pofitis.

I. Ne oppreifio Virginum, aut viduarum, vel raptus ab ullis hominibus fiat, & u> qui rapiunt eos fub nomine fimul habitandi, coopérantes, & convenientes raptoribus, liquident clerici funt, decidant a gradu proprio; fi vero larei anathematizentur, & raptore* fine fpe conjugii perpetuo maneant: quod fi poft hxc jungere fe prefumplerint, utrique anathematizentur.

II. Inventum eft etiam a prxfato Rege, ut nulla Abbatia, que per fe eleftionem habet, ad Monafterium, nec alicui io proprium dari poffit: illae vero, que eleâione carent, Regi? donatione, fit privilegio ad illud Monafterium, quod fub ejus Mundiburdio conbftit t fubrogari pof-

ANNO CHRIST! ♦I»· Cravtiar <r- rtvit Bina· qai ha« Cy- Îm*>" xïh collocatu, (·pïıı 11.

ANNO CHRISTI r-

SYNODUS AUGUSTANA,

IN CADSA DISCIPLINE ECCLESIASTICA,

Anno Domini dcccclii. tempore Agapiti pape II. celebrata,

PRÆFATIO.

■*". " ı·îiiβı·M*i· ipfio· pr«f·· tio>« (Mti*.

f>Um excellentiffimus piiflimufque Otto rex, fuperna attraftus clementia, non minus de negotio fpiritali quam de ftatu Chriftiani imperij· Ira&aret› jn primis pontificum aliorumque primatum fuorum communi confilio fretus, anno incarnationi* dcccclii. indiciione decima, anno vero regni ejus xvi. lub die vtf. Idus Auguftif, placitum conventumque fynodalem Auguftr fieri decrevit, quatenus concordi diligentia, tam fanâi cleri, quam populi ecclefix habilitatis profeâus, & totius Chriftianitatis utilitates tranarentur. Cujus divins rei difpofitiooem per reverendiflimi atque prudentiftimi Friihurici, Moguntinx iedis arehiepifeopi, induflriam maxime gubernari deliberavit. Geroldo etiam * Juvavenfis ecclefix archiepifcopo, Manafte quoque Mediolanenfis ecclefix archiepifcopo, Petro Ravennate archiepifcopo, cxterifque Italie, Gallis, Germanis fubnotatis pontificibus, buic difcuffioni operam exigentibus, Udalrico Auguftenfis ecclefis epifeopo, Annone VVangionenfi* ecclefis epifeopo, Starcando Eiftetenfis ecclefis epifeopo, Coa-

' S»· i"b",|'*i'·

D rado Conftantienfis eccleCae epifeopo, Poppone Wirciburgenfis ecclefix epifeopo, & fimiliter Godefrido Nctnetenfis ecclefix epifeopo, Hartberto Curienfis ecclefiat epifeopo, Votone Argentinean* ecclefix epifeopo, Lantberto Frifingenfis ecclefix epifeopo, Hugone Aritienfis ecclefix epifeopo, Michaeie Katifponenfis ecclefix pifeopo, Adalberto Pataveniij ecclefix epifeopo, * Ludfrido Ticinenfisecclefix«.pifeopo, Giiibrando Terdooenfis ecclefix epifeopo, Antonio Bnxienjjfis ecclefix epifeopo, Vulrone Cumano epifeopo, ^Deodato Parmenfis, Adelardo Regienfi* ecclefix epifeopo, Sigolpho Placentine ecclefix epifeopo, Adalgifo Aquenfis ecclefix epifeopo,cum eorum unanimis diligentia huic ecclefiaftico negotio vigilanter inftaret, omnibus ratum putabatur, principem regni, beatx matris ecclefix devotutn filium poftulare, quatenus ibidem divina difeutientibus intercfte dignaretur. Tum dieprxfiniro ei veniensdulcifona modulationum jucunditate, honorifice, uti regiam dignitatem decuerat, ab omnibus acceptus, MiUa celebrata finita, fatisfaciendo pontificum petitioni, cum infigni privarim turba iynodum intravit. Interim reverendus Moguotinxicdis

· at. Liihi- f,«4··

entm •dis arcbiepijcopua Fritburicus fe e folio erigens, humiliter ftrenueque fermonem regulari Audio congruentem protulerat, deinde cunâa, qux de jure ecclefiafiico juxta canonicam audoritatem fit imitanda fanfiorum parum decreta erane ventilata, pronuncians, in bifee omnibus huic rei necellariis fa in commune ejus prxGdium fentire poftulabat. Quibus rex fuperni amoris igne fuccenfus, & *elo divini amoris animatus, mentis corporifque nifu eccleGailicarum rerum auxiliatorem, defenforem promptiflimum fe effe promittendo certificavit. Hac videlicet promiflione audita regali, prxlibatus archiepiicopus reGdens, communi ceterorum aflenfu, capitula fubfequentia titulari prxeepit.

CAPITULA.

I.

Si quis epifeoporum, presbyterorum, diaconorum, fubdiaconorumque, uxorem accepit, a fibi injun&o officio deponendus eft, ficut in concilioCarthaginenfi tenetur, cap. 25.

II.

Epifcopos, presbyteros, vel aliquem de clero, canes venandi amore vel accipitres habere non licet, ficut in concilio legiturcfcoM Toletano cap. to. Quifquis autem perfonarum hujufmodi in hac voluptate denudatus fuerit, quamdiu io illa deteftabili voluptate detinetur, ab omni ecclcfiaftico officio ceflet.

III.

Epifeopus, presbyter, aut diaconus, alex vacans, fi ab hoc interdi&o opere cellare noluerit, velut in canone apoftolorum habetur cap.42. deponendus erit.

IV.

Nullus in clericatus officio manens mulierem fubintroduâam fecum habitare permittat. Si vero aliqua fufpicionum maculis afperfa contra hxc agere tentaverit, ab epifeopo vel ejus miffo virgis exfa detondeatur. Si autem fxcularis poteftas fieri prohibuerit, regia poteftate fcemina coafta prxlatx fententix fubjaceat.

V.

Diverfa fxcularis vitx negotia fugientes, monaflicr inftitutionis normam aggredientes, extra clauftrum fine licentia proprii abbatis ire non licet: fed tantummodo jejunio & orationi vacare; in locis quibus renunciaverunt fxculo permanentes, ficut in concilio Chalcedonenfi prxcipitur. Christi

VI.

Oportet etiam epifeopum, in cujus dicecefi cccnobium fitumeft, monachorum providentiam gerere; & fi aliquid correâione dignum repetit, corrigere feftinet.

VII.

Clericis monachicum habitum fequi cupientibus, & pro remuneratione divina fxcularibus fpretis ar&iorem vitam adire volentibus, nullatenus introeundi aditus ab epifeopodenegetur, fed potius eur‹ in tali converfatione perflare exhortari cenetur, ficut in concilio Toletano habetur capitulo 50.

VIII.

San&imonialis, que fpontanea voluntate ftriébori vitx propofito fe alligare voluerit, nulla re obftante, id quod bona intentione difpofuerat peragendum, abepi impediatur r

IX.

Ut laici presbyteros fine confcientia & confenfu proprii epifcopi ab ecdefiis eis canonice commendatis non ejicere prxfumant, nec alios locum eorum fubire faciant, quia ut ab epifeopis ordinantur i ita neceffe eft ab ipfis ecclelias procurandas accipiant, ficut in concilio habetur Arclarcnfi cap. 4.

X.

Ut omnis decimatio in poteftate epifcopi fit, & fi negle&a fuerit, quidquid inde emendandum fit, coram epifeopo ejufve miflo corrigatur.

XI.

Epifeopus, presbyter, diaconus, fubdlaconus, ut in multis conciliis firmatum eft, quia divina minifteriacontrevient, abuxoribus abftineant. Cxceri autem clerici, quando ad maturiorem aetatem pervenerint, licet nolentes ad continentum cogantur.

ANNO CH,mST ANNO

CONCILIUM APUD S. THEODERICUM,

ADVERSUS R.AGENOLDUM COMITEM,

Flodoardus *in chronico.* Anno DCCCCLIII. Synodus quinque cpiicoporum apud fandum Tbeodçricum in territorio Remenfi celebratur Artaldo archiepilcopo prxGdentc: ad quam vocatos Ragenoldus comes, ob res ecclefiaflica» abeo pervafas, venire noluit; led deprecatos eft regem, ne excommunicaretur, ut ad fynodum mitteret: cujus excommunicatio, rege petente, tunc intermilia eft. *Idem auilor ah Odalrico Arteidi fncctf/err anno tandem DCCCCLVI. eKtammunitatiem doçet.* Odclricus, *inqnit*, archiepiicopus Ragenoldum comitem excommunicat pro villis ecclefix Remenlis, quas pertinaciter detinebat; & ipfe comes loca qurdam ejufdem epifeopii cum fuis pervadens, rapiuis incendiifque devaftat.

PM· >«♦

CONCILIUM RAVENNENSE,

In quo FerrarienG epifeopo bona reftituta, anno Domini dccccl iv.

S> L.bb Af

RUbeus *kiü. Atvtn. lib.v. 4/ rnnnm* ncccсLtv. A Petrus, layarv, archiepifcopus conventum «aVenoc habuit aliquot epifeoporum Gbi fubjunâorum, ubi epifeopi Ferrarienfis precibus, de multis yrediis, que occupari ab aliis dicebantur, a patribus traâatum eft t taodemque communi confilio Petrus archiepifcopus maffam Cupariaes, compluraque alia, FerrarienG epifeopo attribuit. Qui autem interfuere, ut ex ipfius aâis conventus, quae adhuc in (JrGana bibliotheca fervantur charaâere Longobardico feripta, collegi, anno Berengarii & Adalbert! regum quinto, Indiâ. XIII. nam Agapiti pontmeis annus, quod effet exefus, legi non potuit; ii funt: Martinus fanûc Fcrrarien. ecclefi*. N. Livien..........Gonfredus epifcopus Ccfen. Harnaldus epifcopus Popilien, ecclefic. Joannes epifcopus Çornelien. Gerardus epifcopus Faventinus. Dominicus religiofus presbyter & abbas regularis fanâi Apollinaris, qui vocatur in Claffe: Martinus presbyter & abbas re* gularis fanâi Severi: Petrus tnifericordia Dei presbyter & abbas regularis fanâi Laurentii: qui vocatur in Ccfarea: Petrus revercntiffimus diaconus fanâc «avenu. ecclefic: Leo venerabilisdiaconus fanftc Ravenn. ecclefic: Petrusfubdiaconus: Hooeftus fubdiaconus, Alius quondam Joannis, qui vocatur Joannes Dux. Poft bos numerantur multi facratt viri Ferrarienfis & Cornelienfis ecclefic, quos, ne inutili ferie fois nomina contineante, tçsdio Gm, prccereo. Sequuntur deinde ii profani ordinis, viri nobiles, Petri Alius quondam Paulus dux: «omualdus dux . . . . & plerique alii. Ibique dominus Petrus fanâiftimus, & coangeiicus archiepifcopus. Subfcripfere huic Bfynodi decreto, poft facros viros, qui. fupra nominati funt, Joannes conful *ComacienGs*, Joannes mifericordia Dei dux. H*c «avenniç boç anno aâa,

RAVENNATENSE CONCILIUM

In ctaft jarinm qHtrithi tcclrfa* *nnM* 9J4.

lis Suppi* ««[redacted]to M.»- 6 App««dli

RAvennatcnGs Concilii provincialis indicante Rubeo Hift. «aven. lib. 5. ad annum 954. noti, adorum fummam ab eodem Rubeo acceptam Labbeas dedit; nec ulterius quidquam novit. Chartam ipfam, feu potius aâa genuina ejus Concilii jam tandem prodnffc excufam in appendice differtationis de jurifdiffione Ravennatum Epifeoporum in civitate, & dicecefi Ferrarienfi per hos annos, ignoto auâore,&loco editionis, vulgata, admonuit me per literasCl. vir P. Angelus Calogcra CamaldulenGs monachus, doârina pariter & humanitate confpicuus. Hanc uc haberem rogatus ner literas «cv^ D. Antonius Fabri parochus S. Marie in Ceto aureo, virdoâus, diligentiffime & amice curavit. En igitur viri illius amici largitione, ex qua Rubeus fua haufit, chartam autographam.

„ Doleo tamen praeclarum hoc antiquitatis monumentum literis identidem erafis ad nos perveniiTe mutilum. Quale quate tamen illud dari preftat, ne tandem totum abfumpttim integre difpereat.

.........tio pontificatus Domini noftri Hagapiti fummi Pontificis, & umverfalis pape in apoftolica facratiffima beati pe. .. Adalberto ej<i« filio ambobus piillimts & gloriofiffimts regibus anno regni pietatis ejus (edis quinto, die vigefima fe.... gulis ordo vera demonibat audontas, ulfiquis pro fue cautele intentiones caufx definitum fettierit, abfque feriptu.... effe videntur prolixis temporibus memoriter retineri non poffunt. Ideoquedum reftdere in Sinodnin D. Petro reverentiffimo.... cum eo ibique relidentes reverentiffimi Epifeopi, atque artantibus religiofiffimis abbatibus, atque presbiteris, diaconibus & fubdiaconibus, & maxima pars pop........... ego ciatoribus, tabellionibus eorum nomma plura notantur, Ideft in primis Martinus reverentiffimus Epifcopus fee feraricofis Eccle. Aeque Urfus gratia... · epifcopus fee CamiaclenGs ecclefic, Gunfrcdus Epifcopus fee Cef-£ Gnate Ecclefic, Arnaldus epifcopus fee Popiheofe[redacted]Eoclefi[redacted] ~~Joannes epifcopus rtee/Cornélienfe~~ Ecclefic Uberi . *fee.......... enûs* Ecclefic t Gerardus Epifcopus fee. Fav. ecclefic, Dominicus religlofus presbiter *tt* Abbas regularis fcl Apolenaris, qui vocatur in Claffe. Martinus religiofiff. presbiter & abbas re.... Apoftoli, & Evangel».... Abbas regularis fci Laurentii qui vocatur incefarea, Petrus civ........ Rav. Ecclefic P....... ecclefic, Petrus reverentiftimus Diaconus item fee «aven. Ecclefic, Leo venerabilis diaconus item fee «aven. Ecclefie. Petrus item fubdiaconus fee «av. Eccld* Gc, Honeftus fubdiaconus fee «av. Ecclefic Al. q. Job., dativus, Johannes fubdiaconus fee «av. Ecclefic Al..........fubdiaconus Al. Johannes dux, pHoneftus fubdiaconus, Georgius item fiibdiaconui; ifti omnes fee «av. Ecclefic, Anfelmus presbyter, Srcfanus presbiter..... Leo archidiaconus a.... nus presbiter, qui vocatur calbus, Paulus presbyter, Petrus presbiter, et alio Petrus presbiter, ifti omnes fee Fcrrarien. Ecclefic, De laici autem, ideft.... dux, qui vocatur de romanus, dux, Johannes Dei pietate dux Alius quondam Sergius dux, & Sergius nobili viro Alio fuo, Petrus Det pietate, & Severo germanis Com....... & Gerardus viri laudabilis germanis item comitibus Petrus Chrifti mifericordta magifter militum, Andress Al. Andreas dativus Faro ... & .... ere Alius quondam Johannis, Conradus, qui vocatur Tendes Alius quondam Leo dc Petro nati. Gutj?do Alius quondam Johannis, qui vocatur de Senatore, Natalis dux Alius quondam Johannis dux, Petrus Alius quondam Paulus dux. qui vocabatur.... averfaria Tcofilaâus Alius quondam. Andreas pater Tbimguini, Gifius qui vocatur Guinicius, Johannes Alius quondam item Joannes dativus.

er vus, Leo qui Liudus filius quondam, Romanus qui vocabatur debefi Petrus tabulaquondam Mav. CKaisn r* ···.·· tur de Criftoduli Johannes & Leo f..... de Cumiaclo, Eleuterius fit. quondam Oneftus dux, Marinus, qui vocatur Bonixones, Petrus tabellio & curialis, Romualdas dux, Tcudaldo qui v.... cis, & Johannes.... etrus tabellioni, Joannes tabellio & aliis & aliis ceteris, que lougum eft ad fcribendum. In............ ftorum omnium prefentia, veftus eft Domnus Petrus reverentilGmusft coangelicus archiepifcopus fapra prediAo Martinut epifcopos fee ferrarienfis ecclefias, co quod detinebat res fee fa« rav....... de Mafia que vocatur Cuparius, quas totam jpfam integram Madam cum fundis, & cafalibus, feu appendicibus fais olim ordinatam abuerat quondam fee *memor.* Domini-eus Archiepifcopus antccefior faus in quondam Urfatp Archipresbiterum ft in aliis colonis, ficut in ipfatn relegitur libellum, quas in ipfum finodum ofteodebat ', & releftum eft per Johannem tabellium qui vocatur de porta triani ; & etiam ipfe Dom. Petrus Archiepifcopus ipfatn integram Mafiam habuit & detinuit ,& ea qua ftare juffit. Et fic ifte Martinus Epifeopus in parte de ipfa Mafia invafus eftcontra meam voluntatem, ft eam injufte mihi detinet. At ec refpondens ipfe Martinus venerabilis epiicopps : de ipfa prsdifta Mafia , que atverfum me dicis, »ert ego de ipfa Mafia in parte invafua fam, ft detineo, putavit quod juris effet fee mee Ferrarienfis Ecclefie, ft fecit exinde inquifitionem cum meo clero in arcivo ice noftrs Ferrarienfis Ecclefie, ft nullas monitiones carta*rum exinde invenimus nec in antea invenire.... Si pofiumus. Nunc autem per omnia cognoico quia ipfa integra Mafia juris eft faoâe veftre raven. ecclefie, ft per omnia me exinde recredo , 2uia nihil exinde pertinet ad meam ecclefiam preitis vero.... ligiofiflimis Epifcopis tales profeflio* nes, ft recredicioncs audientes dixerunt; at ipfe prefatus Martinus epifeopus ut corporaliter per fuftem inveftirct ipfe Domnus archiepifcopus & ... dare...>faum miftum, qui corporaliter illum vel fuum mifium de ipfa re inveftiret ; ft ftatim apreendem ipfe Martinns vencr. Epifeopus fofticellum de pino, ft pofuit in manum prefati Domni Pe... ft dixit ei inveftito tibi de ipla res quas atverfum mequefiftis, quia nihil pertinet ad fanftam meam ferar. Ecclefiam ft iterum apprendens iple Martinus Epifeopus per manu.... por.... qu.... fanft® fue fcrarienfe Ecclefie ft mifit eum in manum domnus Archiepifcopus ut corporaliter de ipfas res io* veftiret illum vel fuum milium ficut ipfi religio-(illimi Epifeopi S....... Ecdefiis ftatutis decretum ut qui alienam invadit non exfcat imponitus fet eum multiplicationem reftituat unde in evvangeiio fcriptum eft. quod...... fi aliquit defraudavit redde quadruplum ; in lege quoque cautum eft, malediâus omnes qui transfert terminos proximi fui &.... omnes populo amen.

Hoc faAum eft fub.... Indiâione tertiadecima Ravenne.

Martinus Epifeopus fee ferr. Ecclefie huic paginam recredicionis ft invefticionis a me faAa fi-... Ecclefie in ac recredicione, & invefticione ut fap. 1. interfui & fa

...a Ecclefie in hanc recredicione, fit invefticione ut faper legitur interfuit & fa Ego Cirardus lav. Epifeopus fs.

..... edicione & invcftickme ut fap. 1. interfui, dt fa

.......fis Ecclefie in hac recredicione, ft in* vefticiooe ut fap. i. interfui fit ft.

....nfis Ecclefie in hanc recredicione & invefticione ut fap. I. interfui dc fa

....Ecclefie in hanc recredicione, Ac invefticione ut fap. 1. interfui & fa

..........ac recredicione & invefticione ut fap. 1. interfuit ft fa

... onis interfui & fa P. Gregorius Diaconus & Abbas Monafterii fei Severi ut fap. 1. interfui ft fa ꝕ Martinos fervus dileâiftimi Dei Apoftoli & Evangel. Johis ut fap. 1. interfui & fa

.....Ecclefie ut fap. I. interfui & fa ꝕ Job. fee rav. Ecclefie in hac recredicione fc.

...is Ecclefie ut fap. interfui & fa ꝕ Petrus fabdiac. fee rev. Ecclefie ut fap. 1. interfui & fa

....Diaconus ice rav. Ecclefie ut fap. L interfui At fa

.... Dia fee rav. Ecclefie ut fuperius legitur interfui & fa

ꝕ Oneftus fubdiaconus fee rav. Ecclefias ut fap. 1. ~~interfui & fa~~

Φ Johannes fubdiaconus fee rav. Ecclefie ut fap. 1. interfui & fa

ꝕ Leo Archidiaconus fee ferrar. Ecclefie ut faperius legitur confenfi & is. ꝕ Jofephus presbiier io hac recredicione ft invefticione ut faperius legitur confenfi ft fs.

Φ Stephauus presbit. fecundarius fee Ferr. Ec*clelie ut fupra confenfi ft fs.

Φ Arulfo presbiter fee fer. Ecclefie ut fap. I. confenfi, & m m fub. ꝕ Paulus presbiter fee ferr. Ecclefie ut fap. I. conlenfi & fs.

Φ Petrus presbyter fee fir Ecclefie ut fap. 1. conlenfi ft fa

ꝕ Petrus presbiter fee ff. Ecclefie Ut fap. I. confenfi & fa

ꝕ Natalis dux in hac recredicionc, atque invefticione ut fap. I. interfui & ft.

ꝕ Petrut filio quondam Paulus dux in ac recredicione & invefticione ut fap. I. interfui & fs-ΦΦ

ꝕ Joh. filio Leo conful ut fap. interfui & fa

t Leo nobilis vir in ac recredicione & invefticione ut fapl. interfui, & fa

f Johs raiachli dux in hac recredicione, ft...

t Johs coofal de cumanlo in ac recredicione At inveftteio.... Oldo conlul cumiaclenfis in hac recredicione &..-.

t Stefanut in Dei nomine ubelliorum omnium hujufque rav.S......... recredicionis & invefticionis ficut fuper fe....... 60..........Epifcopis dc Diaconibus, & Subdiaconibus et da..........negoefatoribus complevi....... dc fa

ANNO CHAPTI — ANNO CH™TI

PATAVINA SYNODUS

Ab Adalberto Patavino epifeopo pro confirmanda latifundiorum largitione , que decelfores fai canonicis Patavinis conccfterant Anno farte 955. Bercngarii VI. celebrata.

A,*b«"u- i·'.,ıT"·ï «1ı.ı»ρ»ıı- ■:*$."!.*

Anno ab incarnatione Domini eongentefimo E Anno imperii D. Berengtrii inviâiÆmi augufti fexagefimo quinto (a) (lege forte 955.) fexto lod. VJII. dum Dominus Aldibcrtus S. Pa-

■«■(· Mdft- u p. m· ... Urlatus lejit mw «i H, aa*a ii»κ>ıı D. *Remigii fl. igiig* V. Sed utraque leftio mendo-

ANNO CHRISTI

tavenfis eeclefi» epifcopus refideret in cathedra fui eptfcopii in domo S. Mari» matris ecclefix convocata facerdotum, levitarum, reiiquorumque caterva t tam « cardine urbis ejuidem, quamque ex finguiis plebibus vel oraculis in fynodali eventu, ut folcrti providentia mentes eundorum divini verbi epulis reficeret, ÔC fpirituali admonitione, juxta fandorum flaiuta partum, fingulos quoufque inftrueret, atque regulariter m (yuodo peragenda ac deliberanda funt Oeo tufiragante falubnter perficeret; tunc uuiverlo clero iptiusfandx fedis cum exteris facerdotibus, & levius, reliquorumque graduum ordinibus S. Patavienfis cc clcfi» ante prxdidum D. Ildcbertum epilcopum veaientibus prxientia, quatenus ob animx lux remedium, feu & prxdeceflorum fuorum, quamque etiam pro ftatu fuccefTorum fuorum epifeoporum eis mifeticorditer fubvenire dignaretur, petentes, & miferreordiam poftulaotcs, quatenus iux feriptioni, & conceffioni de territoriis, & vineis faerx ipfius canonice, quam ipfi per datum, atque conceffum prxdecefforum fuorum epifeoporum ad polTeilionem faerx ipfiuscanonic»habebant, & detinebant, con. cedere dignaretur,quoniam antiqua munimina chartarum propter rabiem paganorum igne cremata, & confummata, atque perdita habebant. Tum fandiffimus, & reverendiffimus per omnia pontifex zelo Dei cos compatiens, & coiumdem petitiones m antro peâoris rimatitn pertradans, & conlidcrans illud vera.iHime didum, quod in lege Domibi contineri dignofeitur, ut qui altari defervitrt?t, cum altare participent, & qui evaugclio evanReiizanr, de evangelio debent vivere, quatenus i\am habentes juflitiam fecure poffint in fanda Del-ecclefia militare. His igitur motus traditionibus ufia per conceffum, voluntatemque ipforum facerdotum, cundorumque eccleliaftici ordinis, tradidit ek jam didus L>. Hild,bertus per ferulam patlorafem\ndagatricem fui cpilcopit, quamin manu fuaienebat, & per hanc conceffionis cartiilam in intrgium omnibus rebus illis, quas hadenus tenuerunt, tempore videlicet D. Sibichoms bonx recordationis epifcopi, fuccefTorum, & anteceilorum epifeoporum, & nunc ad partem ipfius canomcx detinent; ideft in primi» oratorium S. Lucix cum omnibus pertinentns fuis inintejrum, feu & terris calali/is, & fcdimma earum cum curtis, hortis, arcis & terris, cum vincis quoque & aratoriis culus & incultis infraeamdem civitatem, ficut hadenus tenuerunt in confinio, ubi dicitur Bruziniga minore. Concedit etiam eifdem lacerdoubus terras cum vineis extra eamdem civitatem, ubi dicitur Pons Curvus, qux antiquitus vinea cell» canonicx dicebatur. lterumque conceflit fupradidis canonici» aliquantulum terrx aratonx m locum, qui dicitur Pavezolo, quantum po;cfl effe per xftimationem inter cultum, & incultum vigras quinquaginta, & Clva S. Mari», quod eft juxta flumen, qui dicitur Retrone, & de uno latere & de uno capite iplo Retrone percurrente, de alia parte palude adjacente, & de alio latere Patavinos confortes habente; decimas ero ejuidem cmtatis cum omnibus titulis vel villis fuis ad çamd.-m civitatem antiquitus pertinentibus vel afpicientibus, que a *""*. li populo dantur; item concedit, atque largivit, tam de frudibus terrae, quam de animalibua per omnia; videlicet in primis villa, quas dicitur Limena, & villa qux dicitur Arzere, Aiticheria, lurre, & Noventa, Bc villa qux dicitur Berga <\ Runcalieteri, & villa Cafale, & villa, qux nominatur Albignafega, dcMafcrada, & exteris aliis per omnia ad eandem civitatem pertinentibus. Donationes vero, vel offerfioncs a quocumque antcceffforum fuorum epifeoporum dat», & conceffx fuerint, fi aliquo cafu perdit» funt, & conceilioncs earumdem concedit & confirmavit, & corroboravit Hxc autem omnia fuperius cotuprehenfa dedit, cedit, & confirmavit fupradidis filiis, & facerdotibus canonicx ordinis ipfius S. matris ecclefix, tam eis, qui moderno tempore funt, quam poftens eorum ufque in perpetuum, ut habeant, teneant, firmiter poflideaut, & inter ie divideant, prout melius videbitur illis, qui moderno tempore funt, vel fuccefforibus eorum, fecundum qualitatem uniufcujufque ordinis, abique ulla fua, vel fuccelTuribus fuis diminutione. Si quis autem hujus conceffionis, & ordinationis, quas per confenfum *faceidotum*, Jevitarum, exterorumque ord. graduum tum ex cardine ejufJem ecclefix, quam ex finguiis plebibus vel oraculis fac. fynodi, quam ipfe *D.* Hildebertui bene ordinavit, fi aliquis corrumpere, aut infringere, vel moledare prxfumpferit ex fucceffori bns fuis, mereat pro peccatis fuis a liminibus ecclefix effe extraneus, & veniant fuper eum omnes illx nuledidiones, qnas Dominus percudit Ægyptum, & in fecundo adventu Chrifti cum Juda traditore accipiat damnationem in perpetuam perditionem. Et ut neque ab eo, neque a fuccefforibus fuis a proprio flatu removeri poflit, manu propria roboravit.

Ego Hddebertus epifcopus Patavienfis ad omnia lupi.it. a me fada man. ss.

Ego Urfo (i) epife. hanc chartam confirmo & laudo manu mea &c.

Ego Anfelmus Archipresbyter S. Patavienfis ecclefix huic defei iptioni, & conceflioni confenfi, & iubfcripfi.

Ejo Rcgen o archidiacontu confenfi, & fubfcripii.

Ego Dominicus presbyter confenfi & iubfcripfi.

Ego Martinus presbyter confenfi & fubfcripfi.

Ego Rodiverius presbyter confenfi, & fub. fcripfi.

Signum min. Regenx, & Gribeft 3t............... ejuidem D. Ildebcrü epifcopi rogati, & D. Ildeberto epifeopo huic inferiptioni manus fuas potuerunt,

Signum manibus Bonoreftaldo, & Dardako, & Bulpario de eadem civitate telles.

Signum manibus Martino decano, & Dominico, & Joanne qui dicitur Sitit», telles.

Ego Adelbertus iubdiaconus, atque cancellarius S. Patavenfis ecclefix ex juffione D. Hildebem conienfu cunctorum facerdotum ,-Λ levitorum hanc conceffionis chartulam rogatus, atque poft traditam complevi.

SY-

fa eft : tum arno 9Î4. currebar indiAio VII. & Berengarii annus regni XIV. Anno vero OJ. defierat Berengarii regnum. Pmpterea fi m delcnbenda refni Eerèngani epochs error non irreplit, hoc documentum ad annum Chrifti 9jj. reterendum, qui erat lextus Berengant juniorn, & pro VIII. Indtfttone reponenda XIII. atque ita evaneictt XXX. annorum illud interpontihcium, quod Scardo-eus ab anno 91*. ad 9j». ftatuit. Nam Ildebertus Ardemanno lucceffferit anno 944. cuju» donatio canonic * tarta emanaverit anno 95J. quandiu autem vixerit incompertum. *Editer*

(6) Qinfnam fuer.t. *tc* cujus fed s epicopus hc l'rlo nobn latet, ni opmari yeiinjus hanc effe confirmationem Urloois Patavini mtta nunieranat meer lucce.forer Hiidebern. *Editor U^brlhi.*

cSSi **SYNODUS LANDAVENS1S** chnsti

S O R P A T R B **VIGESIMO Q.O1MTO**
ibidem epilcopo habita.

ANuo occccl v. iadidiooe xm. a nativitate Domini boc nefarium opus fadnm eft. In diebus enim Nougui filii Guriat, atque Patris ejus foopi fodis epifcopalis famofiflime, qu· ad ripam Tavi fluminis poutaeft, quadam die tempore meffisquidam diaconus nomine Ili filius Beli, quem in uno codemque anno ordinavit epife. tranfiens Gr fegetes, obviavit ei quidam rufticus nomine erdutir filius luduc, vituperando dicens , ait: Quid tibi timidiftime, & armis? Dum verbis vituperarionis colloquebantur , irruit Mcrdutir in β eum, extendens manum ad gladium ejus, gladio evaginato fuccidit digitum illius diaconi . Derivante autem faoguine ejus, ait ad eum: Reverte ad me , ut liges digitum meum. Convertens autem ad cum, dt ligans digitum ejus , jugulavi eum diaconus, dc ftatim defundus eft. Ipic autem diacosms vertens fe io fugam , declinavit ad ecclcfiam fandorum Jarmen & Febric, vefiigium inquirens. Dum autem hxc aguntur, nunctatum eft amicis defundi. Poftea congregati funt amicorum ejus multi, fit conati funt frangere eccle-C fiam, in qua erat diaconus. Tunc adfuit farnofidimus ille vir Bledcuirit filius Enotatus, qui prohibuit eos ue ecclcfiam frangerent, quod fcelus erat didu. Noviffime vero adfuerunt fex viri de familia Nougui, quorum autem funt nomina, Brrtulf & Britilm frater ejus, Budat & Bigum filius ejus, d alii duo fratres filii Cunuite, Guodcun, fit Alla. Statim venientes irruerunt in ecclcfiam, & occiderunt diaconum ante altare fandorum, fcelns didu, refperfo fanguine in altari fic in parietibus ecclefi·.

Dite···· ··<· >f(·« ·1 »<f octl <ita<

His malis peradis, nunciatum efl epi copo qui tunc morabatur apud Hovel Britannicum regem in regione Bracham. Ipfe ftatim ut audivit, tranfmifit nuncios ad monafteria omnium provinciarum totius parochi· infra oftium Taranr ig *gm* ufque ad ripam Thgau: quarum obedientix iubjedc funt ecclefi· Laudavi· & fandis cjuldem Dubricio., Teliavo, Oudoceo, & Patri epilcopo, & omnibus epifcopis faccedentibus in perpe uo , ut congregarentur laccrdotcs, diaconi, d omnes gradus ccclefiafttci in unum convenirent . Audiente quoque Nougui cum optimatibus fui» totius ecclefi· maledidiooem irruentem io (e , & defoendentem fuper eum, non audens tale pondus maledidioais fuftinere, inito confilio cum doâil&mis regionis fu·, & legatis tranfmiftis, appellavit epifeopum ad fe. Poftea vero obviarunt ubi Nougui, & epifeopus cum optimatibus fu» in Guentonia urbe, & ex confilio omnium dodorum utriufque panis dati funt illi fex viricrudeles in manu Epifeopi. Addudi funt ad monalienum S.Tebavi, illis facientibus fex menfes in ferreis carccribus. Nougui iterum poftulavit ut adducerentur viri illi ad fupradidum mooafterium, in quo occiderunt diaconum, & illic divinum judicium acciperent.

EpJco··» rytoJem i-, dull.

Synodo quoque judicante definitam eft, utunufquifque eorum fuum agrum, fuamque totam fubitaniiam , iofuper & pretium anime fux , boc eft feptem libras argenti redderet ecclefi· quam maculaverat. Sed hoc praetereundum non eft, quod ante judicium, rcdaâi funt viri illi Idguallaun filiusMonud, & Guinan, Junathan, dlGuelfird, tres fili· Ceretic, & totus ager generationis Goorvot, cum campo & fontibus, cum filvis & accipitribus, cum omni cenfu qui antea dabatur regi, in manu epifeopi, 6c in poteftate ecclefi· S-Teliavi. Determinantibus omnibus divino judicio furrtxit epicopus in medio, & omnes fteterunt juxta eum, tenentes evange.ium , & ait ad Nougui : Pom manum tuam fuper hoc evangeltum. Et extendit Nouguimanumfuperevangehum, dicens: Sit hast terra cum incelie Tuie in fempiterna confecratione Deo & fandis Dubricio, Teliavo, & Oudoceo, & Patri epifeopo, & omnibus epifcopis Lan* davix, libera ab omoi laicali fervitio, nifi tantum oratione quotidiana in perpetuo. De clerici» teftes funt Pater epifeopus, Dium faccrdos , Diffaith ledor, *Üc.* De laicis Nougui rex *, tft.* Quicumque cuftodierit , cu(lodiat illum Deus . Qui aurem ab ecclefia Landa rie fe fepaiaverit , anathema Gt- Arnen.

M(l*a 1« ho«K>4·' («cnlcj»,.

Ù1RCITBR CHRISTI **CONCILIUM INCERTI LOCI** CHRISTI »".

EPISCOPORUM Q_U1 IN FINIBUS BURCUNDIÆ.

Anno circiter dccccl v. fub Agapito papa II. in quo adum de excommunicatione Ifuardi, qui agros ad abbatiam S. Symphoriani pertinentes injufte detinebat

COn:iÎii iflioj oihil eobii fopertfl pvoftr Coemo·itortm tpifcoporum , tejer exmpler , «ri C» *Cf teteroreet qtut od Jfeerdi excatmxeicoiintm pertient, dtbeeuii viro erxd.tij/ieoo Froecifco Cbifletio S. J.* yai *to defcrtpto* ex *tobelii fooSi Symphononi aobifcitm hmmtffimt coemmieomt.*

COMMONITORIUM EPISCOPORUM

I» fieibet Bergendio, de excoitmoiiKOtieee Ifxerdt.

SUmmorum fummo, primorum primo, domno Manade, Metropolitan· fcdis Arelatenfis archiepifcopo , cum exteris coepifcopir, Landrico Avenionenfi, Odolberto Vallenfi , & aliis Proviocix epifcopis, Emblardus Lugduncnfium fedis ar-

anno chmsti «rrhi^piieftpm, Rod mundus Eduenfium rpiicopus, Hermann as Senoncnfis ecclefi* archiepifcopus Hildebodus Cabilonenfium epifeopus, Maimbodus Matifconenfium epiicopus, Acardus Lmgonrnfium epifeopus, Anfegiius Trccaffenfium epifeopus, VVido Altiiüodorenfiumepifeopus, Gantbertus Nevernenfium epiicopus, cum ceteris epifeopis, Burgundie partibus commorantibus, afïiduas in Chrifto orationes. Sciat veftra fraternitas, quod cura noftri officii eft, caufas fandarum ecclefiarum inquirere, & ad meliora queqoeprovocando reparare. Nam domnus Rodmundus nuper a Roma veniens, detulit literal ex parte dont-ni Agapiti pape, in primis admonitorias de terra fandi Symphoriani, qu* conjacet in partibus provincie: fcilicet in circuitu Arelatenfi, fic Avenionenfi: quam tenent Ifuardus dc focii ejus, fine voluntate illorum, qui corpus S. Symphoriani cuftodiunt & venerantur. Vos enim eflis in partibus illorum-* fic vos mtelligere poteftisrationem S.Symphoriani, ut impleatur illud apoftoli: *Fréter fratrem aàjuvrt, & aarr^i cca/alentur.* Ergo petimus communiter, ut omnes illos invafores terre S. Symphoriani, femef, bis, & ter vexando ammoneatis ut refipifcant a talibus, & permittant tenere S. Symphoriani ecclefiam quod fuum eft. Et, fi tenere voluerint, impetrent ab eo qui loco fandi Symphoriani praxft, quoquo modo impetrare potuerint. Sio autem nec reddere voluerint, nec impetrare: ficut fcriptum eft fit mandatum nobis a domno papa, ex parte illius ficex parte noftra fint anathematizati fic damnati, fic focietate Chriftianorum feparati: in ecclefiam Dei non intrent, MiiTam non audiant, pacem cam Cbriftiano non faciant: nec manducent, nec bibant, nec dormiant cum ullo Cbriftiano: fi infirmati fuerint, non vifitentur} fit fi mortui, non fepeliantur: fed in baratrum confufionis fic perditionis, cum Core, Datban, fic Abiron, quos vivos terra abforbuit, demergantur. anno CHRISTI ,ft'

Cum nihil profuiffet ea excoaunuuicatio, fit Axapito pape farcelliHet Joannes XII. abeoGirardua Au(unodunenfit epifeopus, eam qu* franitnr in pnedidoa rerum fandi Symphoriani invafores lententiano obtinnit. *Eum vittt infra ad annum* jjy. /vi Jmsm *fafa χ.*

VITA
ET EPISTOLA
JOANNIS PAPÆ XII.

Hou· qi» ■l'1« po.i,- r.iüa.im, IOsnnes Alberici illius qui uibi dominabatur filius, apoftolicam iedem mvafit anno Domini tempore Conitamini VIH. imperatoris. Et quamquam huic legitima ictas aliaque omnia dee(Tent, qux in legitimo pontifice requiruntur; tamen accedente poflea confenfu totius cleri vilum eft hunc potius efte toleianAim, quam ecclefiam fchifmate aliquo, quod alioquin exortum fuiflet dividendam. Cumque univerfa ecclefia catholica fciret minus malum effe, caput quaniumlibet monftrofum proferre, quam unum corpus in duofecari, & duobus capitibus informari, eumdem toto orbe terrarum tanquam verum & legiti,num Pontem venerata fuit. Hic revera prtmus eft inventus, qui fibi nomen mutavit, quique ex Odsviano, pro mutata non exuta tyrannide, voluit Josnnes nominari. Ob temporale urbis dominium, Albericus pater filium funmOdavianum nominaverat: ille contra pontificatum fic fpirituale dominium totius orbis confecutus, fpiniuali nomine hoc Joannis appellari voluit. Idem juvenili ardore (pirans minarum fic cffdis, collcdo exercitu copnfque auxiliariis ex Spoletano ducatu condudis, adverlus principemCapuannm nomine Pandulpbum bellum movit: cui cum ille Salernitanorum ope fic auxilio fortiter refifteret, ad propria red;re pacemquc per legatos petere coadus fuit. Hujus tempore Berengarius folutus timore defundi Luithulphi filii Ottonis, qui ad coercendam ipfius Bercngarii tyrannidem in Italiam miiTus erat, per univerfalem Italiam impune Rwffabatur, fit profana fimul fit facra abfque deledu devaftabat. Qua de caufa Joannes papa tyrannidem illam non amplius ferens, legationem mifir ad Ottonem regem Germani*, fuppliciter, sudore Luitprando, literis fic fignis regem orans, quatenus pro Dei amore, fan&orumque apoftoiorum Petri fic Pauli, quos delidorum fuorum cupcret effe remiffores, fe fibique commiffam fandam Romanam ecclefiam ex fuorutn inimicorum faucibus liberaret, ac faluti fic priftine libertati reftitueret. Cumque idem eodem tempore audore Deo Mediolancnfes per deputatam legationem petivitfent, Otto, antequam eGcrmania recederet, Worman* comitia habuit, io quibus filium fuum Ottonem, ex Adelbeide genitum creavit regem, cumque Wilelmo Moguntinoar chiepifcopo ex alia uxore filio nutriendum comnnfit, pratftitaque per juramentum fidelitate fic fccuritate fedi apoftolica, de futura fucceffione in Romano imperio ejufque juribus ac titulis promillioncm accepit. His previis rex piiffimus, inquit Luitprandus, colledis copiis io Italiam percitus venit, tantoque Berengarium atque Adelbertum celerius expulit, quanto evidentius conftat, quod commilitones Petrum fic Paulum iandiffimos apoftolos habuit. Poflquam ablata fuis quasque dominis re flituiffet, anno Chrifti Redemptoris çdx. qui erat7. an. pontificatusJoannis, Romim venit, ibique magno cum honore miroque ornatu, fic apparatu fufeeptus a pontifice cum applaufn totius populi imperator fic Auguftus vocatus, fit ordinatus, undionem imperii fufeepit. Que vero poft hec legitime perada Joanni papas rellituerit, queque dona ille ecclefi* Roman* adjecerit, indicat ipfum audenticum donationis diploma, quod aureis literis exaratum Rome in caftello S. Angeli aflervatur. Pro gratia referenda pontifex omnelque urbis optimates fupra corpus beati Petri jurarunt, fe nunquam Berengario atque Adelbeno auxiliaturos: atque ita imperator Roma difcedcns Papiam fe contulit.

Interea Joannes pontifex ad defedionem folicitatus, immemor juramenti pr*ftiti, Adelbertofeconjunxit. Quod cum imperator per nuncios undique redeuntes verum efte intellexifTct, Luitprandus eum dt-

η dixifia fcribit: Puer eft , facile bonorum in» ,» mutabitur exemplo virorum.* fpero eum objur- ♦s gatione honcfta, fuafione liberali facile ex illi» t, lefe cmerfuium mali». Cum hac de caufa imperator Romam rediiffet , papa fimul & Adelbenus aufugerunt. w Cives vero, inquit Luitprandus, £so- » ftum imperatorem cum fuis omnibus io orbem fu- st fceperunt, fidelitatemque promiferunt : hsK ad* „ dentes, firmiterque jurantes , nunquam fe pa- ss pam eie&urosMt ordinaturos praeter eonfenfum „ atque ele&ionem domini imperatoria Ottonis „ Ccfaris Augufti, filiique Tpfius regis Ottonis . Poft triduum quam Romam veniffet , auâoritate Ottonis habita eft pfeudofyoodus, qua Joanne io ^ioem redaâo fnbrogatns eft pfeudopapa Leo VIII. quem ille, poft obitum Ottonis io urbem revocatus, velut adulteram & invaforem fedis de* pofuit, refeiflis omnibus illius conciliabuli aâis , quibus nullo juris & antiquitatis ordine fervato , Joanna papa amoto, fufieftus fuerat. De infaulio Joannis pape exitu , auâor qui alferitur Luhprandus hcc fcribit : „ Quadam nofte extra „ Romam dum fe cum cujufdam viri uxore ob* „ leâaret, in temporibus adeo a diabolo eft per- „ cuffus, ut intra dierum oâo fpatium eodem fic „ vuloere mortuus. Non quia, ut ille ait , jufte damnatus, dt jufte receptus fuerit ; fed quia tot tantiique vexationibus a Deo admonitus , a peccatis confuetis noo abftinuit. Quamquam ifta qust apud Luitprandum narrantur, non tam ipfiusfinr, quam hominis adverfarii , fit Ottoni plus nimio adfcribentis : tamen veritatem eorum non coniroverto, utpote quod nullum difpendium afferant fidei catholice, de qua unanimi confenfu profitemur, Petrum Petrique lucceflores poft acceptam Chrifti promiflionem , in moribus quidem , non autem in fide, deficere po(Te. Contigiflc obitum Joannis pape anno 964. pridie Idus Maii, in Reginonis audario alferitur.

EPISTOLA JOANNIS PP. XII.

AD SANCTUM DUNSTANUM,

Canto axiensbm Efiscovum,

De concelfione pallii.

Jeanne1 eptfcoptu fervnt ferveret Dei eonfretri DemfUne Dereitrnenfit eeelefie arcbiepifcopo, vite perpetite peretenende* iit Cbri/io Jeinte*.*

SI pallores ovium folem geluque pro gregis fui cuftodia die ac noâe ferre contenti funt, & oculis conlpe&ant vigilantibus, ne aliqua ex ovibus aut errando pereat, aut laniata morfibus rapiatur: quanta cura quantoque fiadore debemus effe pervigiles ob falutem animarum , qui dicimur paftores elfe earum/ Attendamus igitur nos offi> cium exhibere erga cuftodiam ovium dominica* rum, ne quafi lupo veniente territi fugiamus ,ne in die divini examinis pro defidia noftra ante fummnm pallorem & negligentia veflra excruciemur, unde modo hoooris reverentia in fublimiorc arce ceteris dijudicamur. Primatum itaque tuum , in quo tibi ex more antecelTorum tuorum vices apoftolicc fedis exercere convenit, ita tibi ad plenum confirmamus, ficut beatum Augufbnum ejufque fuccefforcs prrfat* ecclefi* pouttficcs habuifle dignofeitur.

Pallium vero fraternitati tue ex more ad miffarum folemnia celebranda commendamus .' quo ubi non alitet uti concedimus, quam eo ufu quo anteceffores noftri prodiderunt, ecclefi* tuz privilegiis in fuo ftatn manentibus. Neque tua pru* dentia hoc incognitum habet , vel qnicumque , quantum indumenti honor moderatione aâuum tremendus erit . Honeflati moram tuorum hcc ornamenta conveniunt, quatenus, Deo auâore , polfes effeconfpicuus, ita ut vita filiis tuis fit regula.* & in illa, fi qua fortitudo illis ineft, diri, gantur, dum in ea que imitentur afpiciant . *Et in βηα eptfitle.*

Sanâa Trinitas fraternitatem veftram grati* fu* proteâione circumdet , atque ita in timoris fui viam te dirigat, ut poft vite hujus amaritudinem ad «ternam pervenire fimul mereamur dulcedinem. Et hoc feriptum eft per manum Leonis feriniarii fedis apoftolice, in menfe Oftobris , indiâiooe quarta, die primo Kalend- Oâob. anno duodecimo futnmi pontificis Joannis.

KESCKIPTUM JOANNIS PAPÆ XII.

pra racaavwaaica/raw *l/eterit & fociernnt.*

EGO in Dei nomine Joannes papa, fedisapoftolice, flt Romane urbis apoftolicus , divina clementis largiente, notum volo fieri omnibus qualiter veniens quidam epife. a panibus Galliarum, nomine Girardus, Auguftuduneniis civitatis preful egregius, pro regis etiam amore, & beati Petri principis apoftolorum (ervitio Romam expctiit : noftram honorifice adgreflus prefentiam . Qui dum nobis pro fua induftria, & honoris magnificentia gratus, acceptabilis, & carus extftcret : dum dc pluribus fermo inter nos haberetur, manifeftavit mihi humillime reclamando de quibufdam hominibus , qui teiram de fuo epilcopatu prefumptuofe & violenter tenere videntur. Infuper deprecatus eft, ut eos excommunicaremus, & malediftionis jaculo illos damnaremus. Cujus petitionem benevole fufeipiens , jufli ego Joannes papa, fervus fervorum Dei , talem excommunicationem & malediâionem fieri , feriptam manu propria Benediâi archieptfcopi noftri . Conjacct autem eadem terra , in patria que dicitur Provincia, de abbatia S. Symphoriani . Quicumque ergo eam tenent terram S. Symphoriani, aut aliquid ex terra S-Nazarii, fine allenfu Girardt ejus civitatis epife. ex auâoritate Dei patris omnipotentis, & Filii, & S- fanâi, omniumque fandorum Dei : poteftate infuper beati Petii lenioris noftri, cum ceteris apoftolis quibus data eft potellas ligandi atque folvendi, & ex minifterio notiro, fint excommunicati & anathematizati , arque a liminibus fanâ* Dei ecclefi* alienati·' nifi converti ad fatisfaâionem venerint. Omnes enim malediâiones, qu* in veteri tcftamento & novo lcript* funt , veniant fuper eos nifi ad emendationem venerint. Sint malediâi in civitatibus, in villis, in agris, in viis, in caftellis, in filvis, & in omnibus locis. Deleantur da libro viventium, & cum juftis non feribantur, nifi refipifeendi ad fatisiaâionem δι emendationem venerint: Fiat.

Trenfeeijjie exnnummcetienir.

ANno incarnationis Dominice Dccccttx. indiâione iit. imperante Michaele imperatore Conftantinopoli, domno autem Joanne apaftolico Rome prxfidente, regnante vero Lothano Francorum rege, tranfmifla eft h*c excommunicatio archiepifc. Franci*, & Burgundix ; Artaldo Remenfis ecclefi* archiepifc. & fub;edis fibi epifeopis; Amblardo Lugdunenfis ecclefix archiep/Rodmundo Edunenfis ecclefi* epife. Achardo Lingonçnfis fedis epife. Frotgario Cabilonenfis ecclefi» epife*

ANNO CHfUSTI

.epifc. Nstrano NivernenG epifc. Ricbardo Awtif- i fiodorenG epifc. *de* terra, & alodo & Faulli , At fanftz Augutlz, & S. Symphoriani , que eft in regione Provinciae , in Ambus loci qui vocatur Magna quam tenet per potcftatem Ifuardus, & *(octi* ejus.

fxcammviurariv.

AUftoritate Patris, *Sc* Filii , dc Spiritus Sanâi, & ordine omnium fanftorum , dc noftra communi excommunicatione alligamus, & anathematixamus Ifuardum, & omnes tocios ejus, qui Icoenr terram S. Symphoriani. Ut nullus eorum poftquam hoc audierit , ecdefiam non intret, Miflam non audiat, pacem cum Chrifliano non faciat : neque manducet, neque bibat, neque dormiat: dc fi infirmaverit , non vifitetur ; & fi mortuus fuerit,non tepebatur, neque pro eo oretur; nili ad emendationem & iatisfaftiooem venerit .

Dc his terris S. Symphoriani , que fitr funt in comitatibus, Avemonenfe, & Cavellico , tandem fatisiecit Ifuardus Girardo Auguiloduncnfi epifcopo. Feria ili. xvii. Kalendas Augufti, anno Domini dccccIxxu. Indiâione xv. regnante quidem rege Gondrado. Rerum autem in Cavellicenfi epiteopatu fitarum reftilutionem , Hugoni ccclcfi® S- Symphoriani Cavelhccnfis decano, dt clericis ejus faftam , confirmavit Defiderius epife. Cavclliccobs.

DIPLOMA OTTONIS IMPERATORIS

ANNO cHaisri

De confirmatione junutn Romans ecdefia:.

Autographum ipfum aureis literis exaratum aftervatur Romz in caftello S. Angeli.

namint Damini Dti tmnipottntii Patrii, & Filii, & Sanili.

EGO Otto Dei gratia imperator Auguilus, tina cum Ottone gloriofo rege filio noftro , divina ordinante providentia , Ipondemus atque promittimus per fioc paftum confirmationis notha: ubi beato Petro principi apollolorutn & clavigero regni czlorum, & per te vicario tuo domno Joanni fummo pontifici Ac univerfali XII. papae, ficut a prrdecefforibu* veftris ufque nunc in velba poteftate atque ditione tcouiftis & difpofuillis Civitatem Romanam , cum ducatu fuo , & luburbanis fuis, atque viculis omnibus, & territoriis ejus, montanis , & maritimis , litonbus atque portubus, leu eundis civitatibus, cailctlis, oppidis. ac viculis Tufciae partibus , id eft Portum, Ceorum cellas, Cerem, Bledatn, Marturianum, Sutrium, Ncpcm , Calidium , Gallifem , Ortem, Polimattium , Ameriam , Tudam, Peruiiim cum tribus infulis luis, id eft Majore, Minore , Puivenlim , Narniam , Ac Utriculum cum omnibus finibus ac territoriis ad tupraferiptas civitates pertinentibus . Nec non exarchatum Ravennatem fub integritate, cum urbibus , civitatibus, oppidis, & callellis , que pie recordationis domnus Pippinus , & domnus Carolus excellen- inlitnus imperator, prcdcccftores videlicet noftri , beato Petro apoftolo, Ac prasdeceftoribus veftris , ïamdudum per donationis paginam contulerunt , hoc dl civitatem Ravennam , At Æmtliam, Bobium, Cefenam , * Forum populi, Forum Livii, Faventiam, 1molar· , Bononiam. Ferrariam,Comiaculum , & Hadrianis, atque Gabellum , cum omnibus finibus, territoriis , atque infulis, terra manque ad fupraicriptas civitates pertinéntibus : fimul dc Pentapolim , videlicet Ariminum , Pifaurum, Fanum, Senogalliam , Anconam, AuGmum, Humanam , Hcfim , Forum Sempronii , Mantem Feliri, Urbinum , dt territorium Balnenfe, Calles, Luciolis , fit Eugubium , cum omnibus finibus , *Cc* territoriis ad eafdem civitates pertinentibus.

anno CHRISTI

Eodem modo territorium Sabinenfe , ficut a domnoCarolo imperatore aatecclTbre noftro,beato Petro apoftolo pfr donationis feriptum concefium eft fub integritate. Item in partibus Tufci® Longobardorum Csftellum Felicitatis, Urbem veterem , Balneum regis , Ferentum , Viterbium , Ortem, Nartam, Tufcanam , Suanam , Populo- Bnium , Refellas , cum fuburbaois atque viculis omnibus, & territoriis ac maritimis, oppidis ac viculis feu finibus omnibus. Ifemque Almus cum infula Corfica, deinde in Soriano, deinde in monte Bardonis, deinde in Berceto , exinde in Parma, deinde in Regio, exinde in Mantua , atque in Monte Silicis, atque Provincia Venctiarum , & Iilria, nec non & cunftum ducatum Spoletanum, feu Beneventanum , una cum ecdefia S. Chritliaoz pofira prope * Papiam juxta Padum . quarto militario .

Item in partibus Campanic Soram , Arces, Aquinum, Arpinum, Theanum, dt Capuam, necnon patrimonia >d poteftatem Ac ditionem veilram pertinentia, Gcuii eft patrimonium Beneventanum , LAI patrimonium Neapolitanum , & patrimonium Calabri® fupenoris dt inferioris. De civitate autem Neapolitana , cum callelhs Ac territoriis & finibus & infulis fuis fibi pertinentibus , ficut ad eafdem relpicere videntur, necnon patrimonium Sicili®, fi Deus noftris illud tradiderit manibus. Simili modo civitatem Cajetam fit Fundum cum omnibus earum pertinealiis.

Infuper offerimus tibi , beate Petre apoftole , vicarioque tuo domno Joanni pape, & fucceffo- ribus ejus, pro noftraa anime remedio, noflrique filii, & noftnorum parentum , de proprio noftro regno civitates & oppida cum pifeariis fuis, id eft, Reatem, Amiternum, Furcouem, Nurfiam , Baluam, & Marfim, & alibi civitatem Intcram- Dnem cum pertinentiia luis.

Has omnes fupradiftas provincias, urbes, civitates, oppida, At catlclla, viculos, *Sc* territoria , firntilqvc & patrimonia pro remedio anime notlre, Ac filii noftri, five parentum ooftrorum, ac fiicceftorum noftrorum, Ac pro cunfto a Deo contentato atque confervendo Francorum populo, jam difte ecclefi® tue, beate Petre apoftole , At per te vicano tuo fpintali patri noftro domno Joanni fummo pontifici Ac univerfali pape , ejufque lucceftbribus , ufque ad finem fieculi , eo modo confirmamus, ut ια fuo detineat jure, principatu atque ditione.

Simili modo per hoc noftrr delegationis paâum confirmamus donationes, quas pte recorda- E tionis domnus Pippinus rex , Ac poftea domnus Carolus excellentiuimus imperator , beato Petro apoftolo fpontaoea voluntate contulerunt : necnon Ac cenfum vel penfionem, feu esteras dationes , qu® annuatim m palatium regis Longobardorum inferri (olebant, Gve de Tufcia , five dt ducatu Spoletano, ficut Ac in fupraferiptis donationibus continetur, Ai inter fanfl® memori® Hadrianum papam, Ac domnum Carolum imperatorem convenit, quando idem pontifex «idem de fopraferiptis ducatibus, id eft Tufcano Ac Spoletano, fu® suftoritatis przceptum confirmavit; eo fcilicet modo , ut annis lingulis przdiftus cenfus ad partem

ANNO CHRISTI

,tem ecclefic beati Fe*-i apoftoli perfolvatur: falva fuper eofdem ducatus noftra in omnibus dominatione, A illorum ad noftram partem A filii noftri fubjeâiooe. Ceterum, ficut diximus,om» nia fuperius nominata ita ad veftram partem per hoc nofira confirmationis paâum roboramus, ut in veftro permaneant jure, principatu atque ditione: A neque a nobis neque a fuccefforibusnoftris per qnodtibet argumentum, five machinationem, in quacumnue parte veftra poteftas imminuatur; aut a vobis inde aliquid fubtrahatur de fupraferiptis videlicet provinciis, urbibus, civitatibus,oppidis, caftris, viculis, infulis, territoriis, atque patrimoniis, necnon & penfionibus atque cenfibus: ita ut neque nos ea faâuri fimus, neque quibuslibet ea facere volentibus confentiamus. Sed B potius omnium que fuperius leguntur, id eft,provincta, civitates, urbes, oppida, caftella, territoria, A patrimonia, atque infuha, cenfufque A penGooes ad partem ecclefia beati Petri apoftoli, atque pontificum in facratiffima illius fede refidentium, nos in quantam poffumus defenfores effe teftamnr, ad hoc, ut ea in illius ditione, ad utendum, A (ruendum, atque difponendum firmiter valeant obtineri: ialva io omnibus poteftate noftra, A filii noftri, pofterorumque noftrorum, fecundum quod in paâo A conftitutione ac promifltonis firmitate Eugenii pontificis, fuc<fforumque illius, continetur, id eft,

D· R··. Ut omnis clerus, A uoiverfa populi Romani nobilitas, propter diverfas neceffitares, pontificum C irrationabiles erga populum fibi fubjeâum afperitates retundendas, facramento fe obligent: quatenus futura pontificum eleâio (quantum uniufcujufque intelleâus fuerit) canonice A jufte fiat, A ut ille qui ad hoc fandum atque apoftolicum regimen eligitur, nemine confentiente, confecratus fiat pontifex, priufquam talem in prefentia mifforum noftrorum, vel filii noftri, feu univerfr gencralitatis, faciat protniffionem pro omnium fatisfaâione, atque futura confervatione, qualem domnus A venerandus fpiritualis pater nofter Leo fponte fixifle diguofeitur.

Praeterea alia minora huic operi inferenda providimus, videlicet, ut in eleâionepontificum,neque liber, neque fervus, ad hoc venire prafumat, D ut illis Romanis, qubs ad hanc eleâionem per conftitutionem fanâorum patrum antiqua admifit confuetudo, aliquod faciat impedimentum. Quod fi quis contra banc noftram inftitutionem ire prafumpferit, exilio tradatur.

Infuper, ut nullus mifforum noftrorum cujufcumque impeditionis argumentum componere in profatam eleâionem audeat, prohibemus. Nam A hoc omnimodis inftituere placuit, ut qui femcl fub fpeciali defenfione domni apoftolici five noftrafuerint fufeepti, impetrata jufte utantur defenfione. Quod fi quis quemquam illorum nui hoc promeruerunt violare profumpferit, fciat fe periculum vito fuo effe incurfurum.

Illud etiam confirmamus, ut domno apoftolico juftam in omnibus fervent obedientiam, five ducibus ac judicibus fuis ad juftitiam faciendam. Huic enim inftitutioni hoc neceffario anneâendum effe perfpcximus, ut midi domni apoftolici feu noftri femper fint conftituti, qui annuatim nobis vel filio noftro renunciare valeant, qualiter finguli duces ac judices populo juftitiam faciant. Hanc imperialem conftitutionem quomodo obfervent qui miffi, decernimus ut primum cunâos clamores, qui per negligentiam ducum feu judicum luerint inventi, ad notitiam domni apoftolici deferant. Et ipfe unum e duobus digat, aut ftatim per eofdcm miffos fiant ipfis neceffitales emendat·, aut miffb oofiro nobis renuntiante per Doftros miffos a nobis direâos amendentur. Hoc ut ab omnibus fidelibus fanâs Dei ecclefia, dt hoftria firmum effe credatur, propriat manus fi;n>Culo dc nobilium optimarum noftrorum fub captionibus boc paâum confirmationis noftra roboravimus, dc bullas ooftra impreflioae obfignari juffimus.

ANNO CH·/T'

Signum domni Ottonis fereniflimi imperatoris, ac fuorum epifcoporum abbatum dc comitum.

Signum Adalgagi Hammabnrgenfis ecclefia archiepifcopi.

Signum Hartberti Curienfis ecclefic epifeopi.

Signum Druogonis Ofnabutgenfis ecclefia epifc.

Signum Votonis Argentinenfis ecclefia epifc.

Signum Otvvini Hildesheimenfis ecclefia epifc.

Signum Landvvarti Mindonenfis ecclefic epifc.

Signum Otgeri Nemetineofu ecclefic epifeopi.

Signum Gesonis Tortooenfis ecclefic epifeopi.

Signum Hucberti Parmenfis ecclefic epifeopi.

Signum VVidonis Mfittnenfis ecclefic epifeopi.

Signum Attonis Fuldenfis monafterii abbatis.

Signum Gunthari Herofeldenfis monafterii abbatis.

Signum Eberarti comitis.

Signum Guntharii comitis.

Signum Burgharti comitis.

Signum Utonis comitis.

Signum Cronratis comitis.

Signum Ernuftes.

Signum Thietberis, Ricdages, Liupen, Hartwiges, Arnolves, logihhies, Burchartes, Retînmes·

Anno dominico incarnationis noogentefimo fexagefimo fecundo, indiâione quinta, menfe Februarii, decimotertio die ejufdem menfis, anno vero domini Ottonis imperii inviâiffimi imperatoris vigcfimofeptimo, fafta eft hoc paftio feliciter.

EX CONSTITUTIONE IMP. PRIMI

EdtJii Hel-

Ex Anfekno *Luceofe lib.* rf. cap.xxxv.

Vt r» tlriliene Ravttni peetificir eellnr [t rurdett initrpentrt, prgter ter qner Mtiqee can- *ftrttrtie eîMittit.*

plomarit <·*. cltufel·· hie »d»»(«ii» «ft.

IN eleâione Romani pontificis neque liber., neque fervus ad hoc venire prafumat, ut illis Romanis, quos ad hanc eleâionem per conflitutionern SS. Patrum antiqua admifit confuetudo, aliquot faciat impedimentum. Quod fi quis contra hanc noftram inftitutionem pnefumpfcrit, exilio tradatur.

Infuper etiam, ut nullus mifforum noftrorum cujufcumqoe impeditionis argumentum componere in praefata eleâione audeat, prohibemus. Nam A hoc omnimodis inftituere placuir, ut qui femcl fub fpeciali defenfione domni apoftolici, five noftra, fuerint fufeepti, impetrata jufte utantur defenfione. Quod fi quis quemquam illorum, qui hoc promeruerint, violare prsfumpferit, fciat fe periculum vite fua effe incurfurum. Et fubfcripierunt ambo imperatores, quifque fuo rempore, A epifeopi xxm. & abbates vi. comites xni. optimates xvii.

ifcwawa·*· ı

chTstj οΓΛη

65* JOANNIS XII. EPISTOLARUM appendix

JOANNES AEDREDO ANGLORUM REGI

Prtvtltgmm mtaochi cenoh'i SS. Prtri & Po»li ctactJit.

Jtbtmut rpifcoput ftrvat frrxttrtm Dti, Ædredertgi txttlitnttjfimo, otqat onniiat ep:/capit, ducibot, cemittboj, obbohbot, & confi» fiJelt pop»!» Anglii* gtntit, c.b»TiJfimiin Jtlment, O opofiolictm btnedifit»nt»t.*

f· viiki.i Ce.c M.(n« '>>** ! CTudio divini cultu» promovemus pro venerabilium locorum Temper percog'tare Habilitate, qu*t<ni,s proveniente pio labore animz Chrifto dicate, qux fe illae diebus vite eorum lcrvtre decreverint, fub regulan inftitutione pertaverent imperturbate; nec non illa maneant fidetenus inconvulfa, que ob religionis cultum in Dei laude conftruda lunt. Quapropter mando tibi, rex inclyte ac fili cbarillime, & ceteris omnibus predide gentis filiis noftris fpiritualibus, ut monallerium penes vos in honore beatorum apoftolorum principis Petri, & dodoris gentium Pauli inftrudum, lub cura noftra habere dignemini, ne ahcujus magne, parveque perfone perturbentur inquietudine; fed abbas, & monachi inibi Deo lervientes veftro uti communi fubfidio, & queque turi eorum pertinere videntur, libere poliidentes, efficacius in fanda converfatione fuam queant ducere vitam. Cum vero abbatem ipfum obniTe contigerit, non aliunde, quam ex eadem congregatione, quem ipfi communi confilio elegerint, confutuatur, in loco eodem confecrctur (& gregi) dominico przficiatur. Nullus ibi prxiulum aliquam fibi audoritatem ufurpet, led nec ibi, nifi ab abbate invitatus, illorum miiTam celebrare prxfumat; per omnta ficut przdecciloiesC nollri juris apoftolici, Deoqtie digni, in fuis privilegiis eidem contulerunt ecclefiz. Quibus ne quitquam temerario aufu refragari audeat, etiam nollrz parvitatis feripta ex audoritate apoftolica fuperaddere curavimus. Confiat igitur przfatum monafierium primum elfe omni ab initio vefirz nafcentis ecclefiz fandorum monachorum religione decoratum; quod Æthelbertus, rex chrifiianifiimus, a beato Auguftmo, beatz memorizGrcgorii diicipulo, ad Chrifti fidem perductus, hortatu ejufdem patris, apoftoli vefiri Auguftini, a fundamentisconftruxit, ibique Petrum monachum, ab hac apoftolica feje direfhim, monachis Dominum timentibus abbatem przpofuit; ubi etiam ex prxeepto ejufdem Gregorii prxdidus pater Av«u D tlinus ipfi regi, fibique & fucccfioribus luis regibus, atque archicpdcopis ubi corporales eorum exuviz diem refurredionis expedirent locum elegit.,Si qois qxro hoc ianftz religioni» propofitum contaminare, vel delere coniverit, fciat fe audoritate apoftolica anathematis vinculo innodatum, & cum Juda traditore Domini, rtemi incendii fupplicio concremandum. Unde canonicis dc munallerio S. Salvatoris illi loco infidentibus, przcipimus omnimodis, ne fandz hujus devotionis cultum inquietare prrlumant. Qpod li fecerint, eodem anathemate puniantur: In Ciitifto cum omnibus tuis, Domine fili valeas. Data decimo die calend. Maii, imperante Domino piiftimoAugufto Othone anno undecimo regni ejus, indiftione undecima.

EJUSDEM AD EUNDEMREGEM ET CLERUM ANGLIÆ.

Privilegium eidem monafterio indulget.

JtbMMt cptftep»! fervas fisrvonni D»iÆJnJ»t rtgt Aagloraot ttKtlltntiffittto, filio eofiro Odoni Dorovtrntafit ttel<fi ertbiprafah, cnmm*. tubat tpifctpit, docibut, tmttihbni, »bbottbai,& eattilo fideli popalo Angite* geniis, ftialetn & opofloiicom bencJtilioneteo.*

INter praeclaras facre fidei veftra virtutes, quibus & vos, prrcellentilfime fili, & fubjedos vobis reges cum optimatibus veftris, & populis Bchriftianz religioni fubjeciftis, hanc charitatis veftrz flagrantiam familiarius ampleftimur, quod primitivum regoi vefiri monafierium in fuburbio Doroberniz filum (in honore pripeipum apoftolorum Petri & Pauli confecratum a primo dodore & apofiolo Anglorum Auguftino, & a primo regum Aoglorum chriftiano, Deo amabili rege Æthelberto fundatum; ubi fcilicet in perpetuum apoftolica audoritate fepeliantur corpora regum, & archicpifcoporum Cantuariz) veftra regalis eminentia poflulat etiam per nos antiqua fua dignitate confirmari, ac libertate; ficut videlicet anteceITores vefiri reges, fleprzdecefiorei noftri pontifices deferiptis apoftolicis privilegiis fanxete. Ergo & nos gratifice annuentes ftatuimus, quatenus ipfa apoftolica ecclefia, ficut in gratia principum apoftolorum cenfentur apud vos primogenita, fic exterorum monafteriorum vefiri regni, quz poft furrexere, vel deinceps in omnem pofteritatem nafcentur, mater primaria, fit (inquam) regia & apoftolica confirmatione regalis & apoftolica, fit ab omni fcculari fervitute libera; ita ut nullus epifeoporum, nullus fuccefforum veftrorum regum in aliquo eam Indere, aut inquietare przfutnat, nec aliqua unquam fervitutis occatio de rebus ad ipfam ecclefiam pertinentibus, vel in minimo ab ullo exigatur; quatenus fub rege fuo, defenfore, non tyranno, libere Chrifto foli deferviat. Diledo etiam filio noftro, ficconfacerdoti Dorovernenfis ecclefiz Odoni, vice beatorum D apoftolorum piincipis Petri, in omnibus mandamus, ut non typho przlationis, ed officio charitatis ubi pofeitur, fe impendat; abbatemque ipfius ac in Romanum legatum, & comminiftrum Evangelii pacis habeat fic fraternum fibi focium zftimet, non fubjedum, per omnia, ficut fandi dc Deo diledi filii, fedis apofiolic* archiprzful Theodorus & abbas Adrianus fe habuere. Nullum vero potentatum in hanc ecclefiam przripiat,nec (przter ordinationem abbatis) ouodlibet officium fine ipfius favore, & fratrum fibi arroget; fed neque ab ipfi» intimis, & peculiaribus locis, aut parochiis," vel in omni privilegio ipfius juris quic-Equam przter ejufdem abbatia affenfum accipiat, vel faciat, ne qua fcilicet abufionc pacem perturbet gregis Dominici; quales fcandelizare eft cutn mola ahnaria in profundum demergi. Abbas quoque

que^jas reliqui· prier habeatur} ita dumtaxat, ut ag facre fidei, charitatis, et concordi· compag- sationem loco primogeniti, dc rice Romana af-fe&uofe magi· , quam imperial pnalnceat eoo. fratribus. Hec igitur de cetera quacumque tam font a robis, quam ab anrccefforibus veftris, aut a robis, aut a foccefforibus veftris, rei a quibus- libet perionis ufque tu finem jura tradentur, jux- retirant peftulatiooem, ita obfervanda about, nibus regibus & principibus ac pkbibua Britanni· conteftamur ; ne qui· prrvaricaror (quod abfit) excommunicationis £ Petri principii apoftolorum gladio excitus intereat, fed magis favet» ecdefi· ipfius clare admiffus regno gaudeat.

ctwti circiter — anno CH RISTI *·»>.

INCERTI LOCI, fed forte ROMANUM CONCILIUM

reflitttendo feii fua Ratberio epifcopo Vnonenfi, per fantatent injuriant ett eo dtpHlfe.

^ϑτηο arciter ÇJJ. a Joanne 111. pontifice, ut arbitror, cclebratttni.

I>M«· >■·*»· A Nno *956.* a fede Leodienfi pulfus Ratherius, -TX. qui ante Veronenfem fedem deferere coa-Ausad eamdem Leodienfem translatus fuerat , rodite in Italiam, ubi, favore Ottonis regis, Ro* mani pontificis, & fynodi, priftinum Veronenfem epifeopatum recepit . Synodi hujus loco incerto habite, fed non alibi facile nifi Rome a Joanne XII. pontifice, mentio extat apud eumdem Ra-therium in itinerario fuo Romano his verbis : *lierunt to miftrrcordia piifioti Cejarii, procepto a-pofiolici, f«i terne Roneana proerat ftdt, jnditio epi-fcoponno fynudaliter refiitatune eft.*

ANNO CHRISTI •r»·

>> INGELENHE1MENSE CONCILIUM

vdd *fttbflitteendttue in Saltztebtergenfi ^rcbiepifnpottt FriJericttì» pro Hcroldo iuntinibut orbato.*

Anno 958. celebratum.

IbUc® HEroldus Saltzburgenfis archiepifcopus , ejus conjurationis quam Liudolfus Ottonis, tunc regis mox imperatoris, filius molitus fuit , con-fortem fe prebuerat ; cujus delidi panam Henri-eus dux, *Ottonis frater*, exaAurus, captum illum luminibus orbavit. Ea de caufa cum minus aptus muneribus epifeoparus Heroldus faAus effer, epi-fcopi in oAavis Pafchx anni 958. in fynodum ad Ingelenheim convocati, FHdericum , affentiente Heroldo, fubftituerunt . En verba Annaliilx Sa. xonis Eccardi , que pariter & apud Continuato-rem Reginonis recurrunt. */- oiiανιι pafcha con-fenftt Heroidi arcbiepifctpi coceti , apud Itgeletbeim in profenlia regii habita XL1. epifcoporttm fynode , Friderictti Salttbnrgnfi ecclefia eptfcopm ordina-*

M· n

<<•CONCILIUM APUD MONT. S. MARIÆ

m *pago Tardantnfi anno 961.*

Rorico epifeopur reflitnit ntonacbot in abbatia S. Vinctntii Land.

C.I.ChHt. later lafir.· AUxiliante fuperne propitiationis clementia ,1 ego Roricu etfi indignus fanche Laudunen-fis ecdefix prxfulatum indeptus, confiderans tima evocationis fortem ur exteris, mihi quoque imminere, peccatorum quoque meorum quam ma-gno deprclius gravamine , capi apud me tacita deliberatione tradsre quiddam huic Cedi, cui, au-Aore Deo przfideo, profuturum, meis vero, ut opinor, confulendit criminibus perucceffarium ; li-quident m latere montis, cui prxeminet civitas , in proipeftu fcilicet ejus eft ecclefia fita fe Vin-ccotii egregii maityris cultu & honore venerabi-lis, fuper qua fama ferebatur antiquis temporibus infigne fuiffe monafticx converfationis que qui-dem moderno tempore omni deftitutionisfuccum-bebat pecuniae, donec prxdeccftor nofter Adelmus nodequaque fumpnbus duodecim Canonicorum , in ea affiduum conftituit fervitutis conventum , ordine vivendi religiofum. Quo ita defundo, cre icentibus diverfarum cladium malis, pene ad pii-ftinum relapfa eft defolationisdetrimentum : quod ego non rquanimis ferens , maxime quia non tantum hujus fedis epiicoporum , led etiam Ca-nonicorum */clericorum* , nobilium, nec non lai-corum habebatur fepuhura : accito generali con-ventu , ipfius confilio deliberavi io antiquum, ut fama erat , monafticx converfationis ftatum re-formare, & prout temporis diâabat opportunitas, quantulumque monachorum ibidem numerum ag-gregare. Evocatis igitur a monafterio S- Benedi-ct fupra Liperim fito, duodecim monachis, ve-nerabilem eis Melcalanum prefect abbatem; qui-bus inter cetera beneficia a me fibi collata , fe-cund· fedis dignitatem epifeopatus ab anteceflo-ribus noftris antiquitus eidem ecdefix concefsam approbans confirmavi ; fepulturam quoque Epiicopo-rum , canonicorum captorum , cuftodum matris Ec-clefix, capellanorum & fervientium ac familiarium eorum. Conceffi etiam procinâum montis & vallis diftridum, que ut fine aliqua calumnia teneant ficut

Gcut dedi, ita fle confilio Ac affenfu pnediâi con- A tum . Ego Adribero fanâc RhemenGs ecclefi— ventus determinavi...... Filio, quod etiam cic- archiepifcopus fubfcripG flt corroboravi. Ego Gui- rcorum noftrorum & nobilium laicorum teftimo- do SuefiGooenGs eccl. epifcopus fubfcripfi. Ego nio roborare cenfuimus. Signum Roricc Noviomeufis epifcopus fubfcripfi . Egp nia indigni LaudunenGum prcfulis . Statuimus ergo eam mittere veneranda fynodo , qua habita eft apud montem fanâc Maria in pago Tardanenfi menfe Majo, ubi recitatum eft hoc, refidente domno Adalberone archieptfcopo cum coepifeopis atque omnium aflenfu ab eis robora- Hlldegarius BelvacenGs epifcopus fubfcripfi · Ego Tetboldus AmbisnenGs epifcopus fubfcripfi. Sign. Rodulphi prepofiti . Sign. Heriberti archidisc. Ac. Aâum Lauduni an. Incarn. Domini N. }· C- *961.* indiâione iv. Kalendis Oâobris in anno vn. Lothani regis.

- I - H- CHmsT] " i7»'

CONCILIUM AD MATRONAM

IN PAGO M

Anno DCCCCLX I I.

SiraeMii.

T)OIT *obitum Artuidi arcbiepifcopi* farm *anno* B X DCCCCLX 1. *pridie Kalendar Septembres vita fontium tradunt , unnitentibus epifeopis quibufdum, ut Hugoni vacua iam fedes Remenfia redderetur,* rr/ i» *[puodo difcufra tft epifeoporum* Xiii. *qui ex duobus provinciis , ut uuflor eft in chronico Flodoardut, boc anno fub medium Aprilem convenere, nibilque fibi de Hagonis caufa imonfnjio Romano pontifice fiatuendum cenfuere .* Synodus , *inquit,* tredecim epifeoporum in pago MeldenG fuper Maternam fluvium, ex RemeoG videlicet ac SenonenG dicecefi celebratur, prcGdente Senonenfi prrfule, latagentibus quibufdam epifeopis, ut Hugoni fzpe diAo redderetur Remenle epifeopium : renuentibus autem praecipue Roricone LaudunenG & Gibuino CatalaunenG przfulibus , C fle afferentibus quod a tot epifeopis excommunicatus a minore numero abfodvi non poterat. Ita relinquitur ufque ad interrogationem *popec* Romani . *Et paucis interjeHis, poft allatum Roma refpoafum, rejeQo Hupone, Odalricum tn Remenfi ecclqfia ordinatum fuijfe decet bn verbis :* Legatio veniens ab Joanne papa intimat pnefatum Hugonem, quondam epifeopum , tam ab ipfo papa , quam ab omni Romana fynodo excommunicatum : fed fit ab alia fynodo apud Papiam celebrata. Cujus legationis redditi certiores per Brunonem archiepifcopum, elegimus ad epifeopium Remenfe Odalricum illuftrem clericum , Hugonis cuiufdam comitis filium , favente Lothario tege, cum regina matre, prarfatoque Brunone : quique Remis ordinatur ab epiicopis VVidone Sueffonico. Roricone LaudunenG , Gibuino Catalanhenti, Hadulio Novionienfi, VVicfreda Virdunenfi.

Hugo Flaviniacenfis in chronice concilium boc tribuit orneo antecedenti, éT alia quadam addit, qua a Flodoarde non commemorantur. Eodem, *inquit,* anno (dcccclxi.) obiit Artaldus RemenGs epifcopus , & celebrata eft fynodus in pago MeldenG ad Maternam fluvium , ubi ordinatus eft VVigfridus VirdunenGs epifcopus, vivente adhuc domno Berengario Virdunenfi epifeopo, flt fedem epifcopatus tenente. Ordinatus eft autem ab e** «Gfque conficientia metropolitan· , eo quod domno Berengario inimicarentur, quod conciliis eorum interefle nollet, flt qusdam eorum faâa improbaret . Unde nafti occaGonem, cum incumberet cis ordinatio RemenGs ecclefi*, cujus erant fuffraganei, ordinaverunt & hunc , ut haberent cutn conciliorum fuorum confortem fle operis participem , quafi qui alium qui prefidebat .pro nullo haberent, quem fibi in nullo videbah* adclmem. Abjeûus eft etiam ibi Hugo RemenGs pervafor, a Romana fynodo excommvnicatus, fle Odalricus inthronizatus a VVidone SueflionenG, Roricone LaudunenG , Gibuino CatalaunenG , VVigfredo Virdunenfi, Aiftulfo * Noviomenfi. · H»d«tte,

net Hjid·)- f'

NotaSevekiniBinii.

Per obitum Arthaldi RemenGs arcbiepifcopi vacabat fedes RemenGs , in quam curq Hugo nuper per Agapicum dejeAus, favore Lotharii regis iterum intrufus fuiifet, convocata eft hate fynodus tredecim epifeoporum ; qui in MeldenG p»jo congregati decreverunt quae a Fiodoardo in chronico deferibuntur . Ex quibus intelliges, quod fzpius inculcandam eft , qua reverentia epifeopi colerent apoftolfc* fedis antiflitem, licet fe*entem *"/* juvenculum, fle pravis moribus depravatum, pontificem; quem lle obfervant ac venerantur , ut omni, fle conventui inter fe diffidens ex ejus refponbone quiefccret.

^CONCILIUM ROMANUM

Ad privilegia fedis apoftolicz, aliaque ecclefiarum negotia traAanda.

A Joanne XII. pontifice, Ottone I. imperatore prafente, anno 961. Februario menfe, celebratum.

B

QUO tempore Otto I. Germania rex ad pcrialem coronam recipiendam Romam venit, accitus a Joanne XII. pontifice, Synodum utroque prjefente habitam fuiiTe difcimus ex *'praefatione* legum Ottonis If. imperatoris, legenda io acceftonibus ad leges illas, editis a Muratorio Rerum Italic, tom. t. par. u. ita fe eodem Ottone II. exprimente: *Tempore quo piiffimus rex Otto Roma unitionem imperii fufeepit, rtfidente in Im-ESjmodo fummo & univerfall papa Domino Joanne XIII.* (lege XII.) mm (fie, fed forte legendum I. anno imperii Ottonis) *ah Italie proceribui eft proclamatum, tit imperator fanilur mutata lege faciunt indignum deftrutret, per quod etfi corpore quifpiam dives jieret, ammo lumen pauper in aternum maneret &c.* Ifta lex, quam abrogari principes petebant, ferebat, ut fi que inftrumenta ad probandam rei alicujus poiTeffioncm in judicio afferrentur;

fy arttiO CHRISTI w··

tur,- eaque fufpicione falG arguerentur ab adver- .ferio, iaterpofita (aeramenti religione, ab eo qui feripta illa proferebat , fulpicio omnis purgaretur . Id vero quoniam ad perjuria f«pe alliciebat , tollendum Principes ceofebant . Rem tamen ad concilium Ravennatenfe , mox indicendum, dilatam concilii patres voluere. Cum neque in eo concilio quidquam fuerit decretum , res integra tranfiit ad conventum Veronenfesn anni 983. in quo Ottonis II. auâoritate lex illa antiquata eft.

In hoc Romano concilio Otto I. novus imperator , Roman* ecclefia privilegia alTeruit , promulgato illo diplomate, quod fubfcriptione epi. fcoporum concilio huic prafentium dedit Labbeus tom. IX. col. 87J. edit. Venet.

In eodem pariter Magdeburgeinfis archiepifeopatus , Ac Merfeburgcnfis epifeopatus inftitutio pontificis Romani auâoritate fancitur, edita bulla , quam ex annalifta Saxone Eccardi ad hunc annum hic damus. Quamquam vero archiepilcopatus Magdeburgenfis inftitutio auâoritate concilii Raveonatenfis anno 9^7. prefidente Joanne XIII. pontifice habiti faâa eft; nihil tamen id obftat bulla hujus veritali, nam ait idem annalifta Saxo ad an. 961. *I/le Jeanatr* (XIII.) m Afsgdafeng. *perftcit quad antttrffar fear iiKcrptt* . Bulla Joannis adjeci quinque illos canones, quos bulla illi ftatim lubjungit idem annalifta , fubjunâofque offendit pariter in fuo Codice P· Marteoc . uc monet in collcâione Veterum monutn. tom. VII. psg. 43. unde non improbabili conjeâura ftatueremus , ab eodem Romano concilio ianâiones hafce pcodiifte .

BULLA JOANNIS XII.

Pyo ereâione archiepifcopatus Magdeburgenfis , fic MerfeburgenGs epifcopatus.

Jtbanav tfifcvfui, frrvai frrvorant Dei, rivtrentiffvHis ctnfrairtbut arcbieptfceptt , tptfcaptt , abbatibm , tnanacbii , primahbta , entiu tien & payait in Gallia , Gtrmanta , Banvaria tenftttatit.

QUociens ad proteâum nova chriftianitatis conceffionis, firmitatifque privilegium a fanda Romana ecclcfia, cui Deo auâore defervimus , expofcityr , tociens omni diligentia omnique amore impertiri opere precium duximus, ne quod erga pia defideria propenfius impendi convenit , callidi hoftis invidia ob deGdtam indeficienter fubripiat . Totis ergo viribus , canlhmi fratres, certandum eft, ut chriftianitatera , quam Deus omnipotens per iervos fuos celefti tropheo quotidie extendit & provehit , noftro quoque per eum adjutorio in eodem folidetur & maneat. Nunc vero, Dei operante clementia, canftimus & chriftianiibmus filius nofter rcxOtto deviâis barbaris gentibus, Avaribus fcilicet, aliifque quamplurimis, ut ad defenfionetn fande Dei ccclefi· triumphalem νιάοπζ imperii culmen, per nos a beato Petro Apoftolorum Îrincipe fufctperet coronam , fummam Ac univeralem , cui Deo prefidemus auâore , adiit fedem : quem paterno afteâu fufeipientes ob defenfionem fandae Dei ecclefie in imperatorem cum beati Petri bencdiâione unximus ; cumque in ecdefia beati Petri apoftoli dc ftatu Ac regimine totius fhrillianitatis traâantes, que utilia funt utiliter fecundum Deum traderentur ; praefatus piiftimus imperator Otto , qualiter Sclavos, quos ipfe devicit, in catholica fide noviter fundaverat, noAr«IInotuit paternitati,- depereant , & obnoxie poftulans, ne oves, quas ipfe in Chrifto acquifierat, ob palloris detedionem antiqui ferpentis verfutia damnarentur. Ad hanc itaque petitionem aflenfum , *fratres cariffimi* , merito pnrbuimus : tolis ergo medullis cordis , prout dignum eft, ut novella h«c plantatio fuper verticem montis in petra, qu· ChriAus eft, fundetur, intendamus. Dabir vires, qui neminem «ult perire , cujus annuente clementia volumus, & per hanc privilegii paginam jubemus, ut Magdaburgenfe monafterium in regno Saxonum juxta Albtm conftruâum, quod prelibatus fanâiffimus imperator ob novam chriftianitatem confiront , quia vicinius id locorum gentibus eft, in archiepifcopalem transferatur fedem, qua: per fubditos fuffraganeo* totum Dei gregem regere, *Ct* gubernare valeat . Volumus & per hanc privilegii paginam jubemus, ut Mersourgenfc monafterium, quod ipfe piiftimus imperator, quia Ungaros proftravit, futurum Deo devovit, in epitcopalem debeatur · fedem, que Magedaburgenfi (it fubdita fedi ; & quia tot gentes fub uno paftore regi minime poflunt , volumus , & per noftrz auaoritatis privilegium cenfemus, ut cenfum , & decimationem omnium gentium , quas idem piiftimus imperator baptizavit, vel per eum, fuumque filium equivocum regem fuccetforefquc eorum baptizande funt, ipG fucceflorefque eorum Deo annuente poteflatetn habeant diflribucndi , fubdendi Magedaburgenfi, MersburgenG, vel cuiqua velint, futur· fedi. Volumus etiam, cariffimi confratres, & ex beati Petri apoftoli juftione praecipimus, ut Mogontienfis, Tievirentis, Colonienfis, Salzburgenfis, Hammaburgenfis srchiprciulis Magedsburgenfis monafterii in archiepifcopalem & Mersburgenfis translationem iu eptfcopalem fedem totis cordis corporifque viribus confentanei fautores perfiftant. Cum vero Deus omnipotens per practexatum fervum fuum inviftiflimum imperatorem, fuumque filium regem fuccefTorefque eorum vicinam Slavorum gentem ad cultum Chriftiatue fidei perduxerint, per eos in convenientibus locis fecundum opportunitatem epifcopatus conftitui, & ineifdem per confenfum prsediftorum quinque srchiprafulum, fuccefforumque eorum ab archiepifcopo Magdaburgenfi epifeopos confecrari volumus *fuffraganeot';* fed tamen fi praefati filii noftri piiffimi imperatoris, fuique filii rquivoci regis fuccefTores eorum ftatuta frangere lentaverint, aut prcdiâsrum ecclefiarum , ceterique prstfules fucceflorefque eorum Magedaburgenfi archiepifcopo fuifquc fucceftonbus, eorumque fuffraganeis, & eorum fucccfforibus adjutores, confentaneique non fuerint , anathematis mucrone feriantur, a fummoque retributore damnationem fine fine recipiant. Omnipotens itaque Deus fereniffimo imperatori Ottoni , fuoque nato arquivoco regi fpiritualibus filiis noftris longevam tribuat vitam, quatenus in hoc fæculo tranquille viventes , in futuro immarcefcibili gloriae percipiant palmam . Scriptum per manum Leonis Scriniarii fande Sedis apoflolica in menfe Febr. indift. 5. Data II. Id. Febr. per manum Georgii fecundi cerei fanâa Sedis apoftolica anno Deo propicio pontificatus DÈ>. Johannis fummi pontificis, & univerfalis pap« VII. imperii DD. piiffimi augufti Ottonis a Deo coronati magni imperatoris anno primo in menfe & indiâioac 5. iaduin .

ANNO CHtisn f*

' ' "ris»"w·

CANONES.

ANNO CRAI$TI a.»

I.

Quod antiquz Ecclefiz a novis nec decimis, nec uiia poiTcflione funt fpoliandz.

II.

Quod dotes Ecclefix non auferantur,

III.

Quod ecclefiaftica Batuta, & privilegia ab Apoftolis, & reliquis magiftris ecclefiz tradita integra ferventur, & ptxvaricatores eorum excommunicentur.

IV.

Quod confuetudines ecclefufticx pro lege funt tenendk.

V.

Quod tricennalis pofleiiio firma Ct.

VI.

Sicut Dicecefim alienam tricennalis poHeflio tollit; ita territorii conventum non admittit. Ideoque bafilicx, quz novz conditz fuerint, ad eum proculdubio epifcopum pertinebunt, cujus conventus eiTe conftiterit.

OT.TON IS I. DIPLOMA,

In ttdten Komtna frnoJo Jelnnt, ^na tneneUtrintH S. Ptiri Rthjpontnjt jxb intprrialtt ntnsin·/»;/ Initient recipit.

IN nomine fanâx, & individus Trinhatis, Otto, divina favente clementia, imperator Augtiftus. Si fidelium, ac fervorum Dei nobis fideliter ac devote famulantium petitiones, dum nobis pro luis & noftns utilitatibus ac neceffitatibus innotuerint, ad effeâum perducimus; non lolum antecellorum noftrorum regum atque imperatorum imitando confuctudinem, verum etiam ad beats, xternx renumerationis mercedem talia nobis faâa profutura prodeffe, liquido credimus. Quapropter omnium faodx Dei ecclefic fidebum, noftrorumque, tam prxfentium, quam & futurorum cornoicat induitna, quia anteceffor nofter Karolus magnus pro xternx mercedis augmento quoddam monafterium in Ratifpona civitate, quod eft conftiuftum in honore fanflx Matix matris Domini, & principis spoftolorum Petri, & pretiofi martyris Emmerammi, ubi venerabile corpus ejus requiefcit humatum, & cum eo corpora & multx reiiquix (anâorum funt locatx, reda ratione fideliter in luam de fucceilorum ejus poteftatem recepit. Proinde iple cum auâoritate papx Leonis, filmique ejus Lidivvieus cum Eu^cmo papa, & pius Lodiwicus rex cum Nicolao papa, & Arnolfus imperator cum Formolo papa confirmaverunt de prxdiâo mowBerio unoquoque anno vii. aureos perlolvt ad altare fandi Petri. Idcirco eundorum fanftx Dei ecclefix fidelium, prxfentis fc. temporis ac futuri manifertetur collegio, quod nos per interventum dulciifimi fratris noftri Heinrici ducis Bajoariorum eumdem locum in iynodaii concilio ante altare principis apoftolorum Petri in prxfentia Domni & venerabilis papx Johannis, & in prxfentia epifeoporum CX. & VH. confirmamus, ia poteftate impetatotum five regum ufque in «rum permanere. Propter improbitatem epifeoporum ejuidem civitatis, quia non omne», fed multi ex ei» femper invidiofe contendebant contra ettmdem fandum locum; propterea volumus ob amorem & honorem faofti Petri de prxdiâo mooafterio cenfum augeri, ut reâores ejufdem cœnebn pro defenfione & libertate ejufdem loci unoquoque anno offerant Romane dimidiam libram coffi auri ad altare fandi Petri, & ita confirmamur cum auâoritate pape & epifcoporum PifenGs, AunenGs, Avecenfis, Vulterrenfis, Clufenfis, Fefulanus, Florentinus, Seneofis, Aretienfis, Sutrienfis, de lanâa Rufina, Concenfis, Albenfis, Seftulantts, lerratienfis, Prxncftinus, Tufculanus, Cajetanus, Fundanus, Beneventanus, Capuanu», Salernitanus, Neapolitanus, Sipontinus, Alcolanus, Auccrienfis, Narnienfis, Nucerienfis, FuhngierGs, Spoletantis, PeruGnus, FirmienGs, Ortenfis, Anconitaiiui, FanenGs, Smogallienfis, Humanus, Penlaurienfis, Ariminentis, PinnenGs, Ravennas, MucincnGs, Regienfis, Parmenf.», Placentinus, Poiontenfis, ImulenGs, Faventinus, ForumpoGenGs, Bobienfis, Cifenenfis, Ccrvienfis, Commaculenlis, Ferrarienfis, AdrienGs, AquilejanenGs, TatvifienGs, Cenodenfts, Cremonenfis, Novanenfis, YporejenGs, ArtenGs, TautinenGs, Aqueniis, Bcllonenlis, Trigeftmus, Tridentinus, Vcroncnfis, Cumanus, Vincenfinus, parentinus, Concordienfis, Bidenenfis, Mantuanus, Gudcnfis, MediolanenGs, VercellenGs, LaudenGs, PergamenGs, Papienfis, Albitigenenfis, Remenfis, Piâavienfis, Turonenfrs, Parifienfis, Arclatenfis, ViennenGs, Lugdunenfis, Genovenfis, LaufofanenGs, Mogontmus, MagdaburgenGs, VVormacienfis, Conftantienfis, VVrcipurgenfis, RubiloceoGs, Auguftenfis, Halberftadenli», Sp renGs, Curicnfis, Colonienfis, Leodicenfis, TrejeHenfis, Mindenfis, Ofetnbrukenfis, Treverenfis, Mettenlis, Citicenfis, Verdonenfis, TullenGs, Juvavienfis, Patavienfis, Frifingenfis, Brixinenfis, Bragenfis, Michael Ratisboaenfis; ut fi qui· imperator, aut rex eamdem ecclefiam fandam alicui prxilet, fit anatkema, maranatha, ideft perditio in adventu Domini, & in ea maled ilione perfiftct, quam lanâus Formofus papa fuper cum confirmavit ufque dum reGpilcat. Et prxfatum monafterium cum monachts, &'omnibus ibidem in prafens collaris, vei tn pofterum Conferendis, in immunitatem papx, & in noftram recipimus. Et ut hxc audoritas confirmationis/nollri firmior habeatur, & per futura temporp diligentius oblervetui, manu propria noftra eam confirmavimus, annulique noftri tmproilione muniri prxcipicntes.

JOANNIS DOMINICI MANSI

In fnptrtoreftt Bullet»

ADNOTATIO.

DS Bulla hujus finceritate plurimum ambigo; tum quod ab atatn illuu more abhorreat *Jtniti* elogium Formofo papx datumtum etiam quod inter tot epifcopus nec Hamburgenfa, nec Dertonenfis, nec Nematenfis appareant, qui tamen ad exitum ufque concilio interfuerunt, nam fubfcribunt privilegio Octonis Rornanx ecclefix in eodem concilio firmato apud Labbe tom. XI. pag. *tjt* Venet. edit.

CON-

■« « T' CHHI5TI *" CHiUSTi

CONCILIABUIUM ROMANÜM

‹L0 0 JOANNBI FABA XII. DEPONITUR,

Et Leo quidam, quem fcriptores perperam odavum ejus nominis appellatum inter veroc pontifices Annumerant, in locum ejus fubrogatur : habitum fuit anno Domini dcccclxiii. m prsefentia Ottonis imperatoris.

Atta naeiliabxh extant apted Laitpraadatii ltb. 6. tap. 67, & feqttenhbttf ; qem capita nen tfft Lxitprandi, fed altereeu cnjtifdane, fcribti Bantuat anna 9Ô3. «"». 3. /*./ Mlem bete.*

POft triduum, rogantibus tata Romanis epifcopis quam plebe, magnus in fandi Petri ecdefia fit conventus, fedcruntque cum imperatore archiepifcopi. Ab Italia pro Angelfrido Aquilejenfi patriarcha, quem in eadem urbe languor repente, ut fit, ortus arripuerat, Rodulphus diaconus, VValbertus McdiolanenGj, Pe- * A4><t«s« <rus Ravennas. A Saxonis, * Adeltac archiepi- • Mi»4<vfi>. fcopus, & Landolardus epifeopus * NumedenGs, A Francia, Otgenus epifeopus Spirenfis, Buptus B* * ParmenGs. Ab Italia, Luitprandus Cremonenfis, Hermelandus Regenfis, A Tufcia, Conra- s,·- dus LucenGs, Everarius AricienGs, Pilanus *Senenfis, Florentius Piftorienfis. Ex aliis Italiae locis, Petrus Camerinenfis, Romanus Spoletinus, Gregorius Albanenfu, Sico OllienGs, Benedidus PortuenGs, Lucidus CannenGs, Theophylaftus Przneftinus, VVido Silvae candide, Leo Vclitrenfis, Sico BlerenGs, Stephanus SenenGs, Joannes NepeGnus, Joannes'Tiburtinus, Joannes ForojulienGs, Romanus Ferentinenfis, Joannes ' N»r»nGi. ' Hormenfis, Joannes Verulenfis, Martinus Sutrinus, Joannes Narnienfis, Joannes Sabinenfis, Joannes GallacenGs, ... Phalarenfis, ...r.... Alatrenfis,........Hortanus, Joannes AoagoieoGs .... Trebenfis, Salibatinus Tarraconenfis. Huc uique epifeopi, fequuntur cardinales. Stephanus cardinalis archiprcsbyter [redacted]- Balbine, Domini. eus tituli Anaftafic, Petrus tituli Damafi, Theophyladus tituli Chryfogoni, Joannes tituli Equitii, Joannes tituli Sufannc, Petrus tituli Pammachii, Hadrianus tituli Callifti, Joannes tituli Cxcihz, Hadrianus tituli Lucine, Benedidus tituli Sixti..... tituli quatuor Coronatorum, Stephanus tituli Sabine, Benedidus "Cardinalis archidiaconus, Joannes diaconus, Bonfilius cardinalis diaconus pumicerius, Georgius fecundicenus, Stephanus adminiculator, Andreas arcanus, Sergius primicerius defeniorum, Joannes Saccllarius, Stephanus, Theophyladus, Hadrianus, Stephanus, Benedidus, Azo, Hadrianus, Romanus, Leo, Benedicius, item Leo, & Leo feriniarii, Leo primicerius fcholz cantorum, Benedidus, fubdiaconus fit oblationanus, Azo, Benediâus, Demetrius, Joannes, Amicus, Sergius, Benedidus, Benedidus (ubdiaconiis, fubpulmentarius, LJrto, Joannes, Stephanus archidiaconus cum omnibus acolythis & regionariis.

Hncxfqnt ex clero Ramano. Inlerfxtrxnt & proceret Roneanarune ab eadene Laitprande fit recenfitt :

»emin Ex primatibus Romana civitatis Stephanus fi- ««»doi. ı-ai. lius Joannis fuperitla, Demetrius Meliofi, Crcfeentius Caballi marmorei. Joannes cognomento Nuzina, Stephanus de Muza, Theodorus de Rufina, Joannes de Primicerio, Leo de Carmizuli, Richardus..........Petrus de Canaparia, Benedidus cum Bulgamino filio fuo explebe, Petrus qui & imperiola eft didus, cum omni Romanorum mt- Oiralmpt'· litia.

His ita refidentibus, Glentiumque fummum tenentibus, ita fandus eft imperator exorfus: Qjjonum decorum effet tam claro fandoque papam Joannem interefle concilio, cur tantum declinaverit coetum, vos, o fandi patres, confulimus, quibus communit labor ecdefiafticus ac commune negotium exiftit.

Tunc Romani pontifices, enifeopi fcilicet fuf- Q"« fraganeiific cardinales presbyteri acdmconi, cum univerfa plebe, dixerunt : Miramur fandiflimam prudentiam veflram nos hoc velle percontari, quod nec Babylonicos, nec Ibericos, nec Indicos incolas latet : ita aperte diabolica pertraâat negotia, ut nil circuitionis utatur. Imperator re- & ipondit : Juftum nobis videtur, ut accufationes nommatim exprimantur : deinde quod ageodum eft, communi conGlio pertradetur.

Tunc confurgens Petrus cardinalis presbyter, fe vidilTe illum Millam celebrafle, & non communicate, teftatus eft. Joannes epifeopus NarmenGs, & Joannes cardinalis diaconus, fe vidiflc illum diaconum ordinate in equorum flabulo non certis temporibus, funt profeffi. Benedidus cum ceteris condiaconis & presbyteris dixit, fe icire quod ordinationes epifeoporum faceret pretio, & quod annorum decem epifeopum in Tu- ^dcrtina civitate ordinarit. De facrilcgio non eft necefle percontari, quia plus videndo & quam audiendo fcire potuiflemus. De adulterio, dixerunt quod oculis non viderant, fed pro ceno fcirent, viduam Rainarii, & Stephanam patris concubinam, & Annam viduam, cum nepte iua abulum efle, dc fandum' palatium lupanar & proiiibulum fecite. Venationem dixerunt publice exercuifle, Benedidum fpintualem patrem fuum lumine private, & mox mortuum efle | >annem cardinalem fubdiaconum, virilibus amputa- U'tis, occidiflc, incendia feciffe, enfe accindum, galea & lorica indutum ftufle teftati funt. Diaboli in amorem vinum bibite omnes tam clerici quam laici acclamarunt. In ludo alea, Jovis, Veneris, ceterorumque demonum auxilium popoicifle dixerunt. Matutinas dc canonicas horas eum non celebrate, nec figno crucis fe munite piotefli funt.

His auditis imperator, quia Rornapi ejus loquelam propriam, id eft Saxonicam, intefligerc nequibant, Luitprando Gremonenfi epifeopo precipic, ut Latino fermone hxc Romanis omnibus £ qua fequuntur exprimeret. Surgens itaque Gc cœP't I

Perfxpe contigit, & nobis expertis credimus, ut in dignitatibus conftituti invidorum infamia llb * "p *" maculentur diiplicct bonus malis, quemadmodum & malus bonis. Atque hoc rei eft, quod O»« dubuu hanc in papam accuiationem, quam modo Benediâus cardinalis diaconus legit, dc vobtfcum fe- ".7 " cit, amphibolam retinemus, incerti utrum e zelo juftitis an impietatis livore proruperit. Unde rmhi indigno fecundum conccflc dignitatis audoritatem, omnes oHeftor per Deum, quem falle

te, etfi fuit, nemo poteft, fanâamque ejus genitricem intemeratam virginem Manam, perftue rretiofiifimum apoftolorum principis corpus, in cujus hzc recitantur ecclefia, ut nulla in do* minum papam jaculentur convicia, que non fint ab ipfo patrata, atque a viris probatiffimis

Tunc epifeopi, diaconi, clerus, & cunâus Romanorum populus, quafi vir unus, dixerunt: Si non & quz per Benediâum diaconum lefta funt, hitque turpiora & ampliora, Joannes papa indigna commifit facinora, non nos a peccatorum vinculis ablolvat apoftolorum princeps B. Petrus, qui verbo czlum indignis claudit, juifs aperit: limus anathematis vinculo innodati, atque in die noviifima in fimftra parte pofiti cum cis qui dixerunt Domino Deo: *Recede a nobit, fcientiam viarum tuarum nolumut.* Quod fi fidem non adhibens, exercitui domini imperatoris faltcm debetis credere, cm ante quinque dies enfe accinUus, clypeo, galea, lonca indutus oeçurnt. Solus I ibens qui interHuxit, ne fic ornatus ab cxeicuu caperetur, impedivit.

Mox ianclus imperator dixit: Tot funt hujus rei telles, quot funt noftro m exercitu bellatores. Sanâa fynodus dixit: Si placet domino imperatori, mittantur lirerx domino papz, ut adveniat, leque ex his omnibus purget. Tunc eidem funt hterx dcllinatz, que fic fe habent.

Summo pontifici & univerfali domino Jianni, Otto drv.n.t re'ptflu dementia imperator Augu/lui, eam an hieptfcopie Liguria, Tujaa, Saxonta, Francia, tn Domino falutem.

Romatn ob fervitium Dei venientes, dum filios veftros, Romanos Icilicct epifeopos, cardinales presbyteros, diaconos, & univerlam plebem dc veftra abfentia percontaremur, & quid caufz effet, quod nos ecclefiz veftrz veftnque dcfeniores videre noluiffetis: talia de vobis, tamrur obiccena protulerunt, ut fi de hiftfjpnibus Ulceretur, nobis verecundiam ingererent. Quz ne magnitudinem veftram lateam omnia, quzdam vobis fub brevitate defcribimus, quoniam fi eunda nominatim ekpnmete cupcremus, dies nobis non fuftkeret Noveritis itaque, non a paucu, led ab omnibus tam veftri, quam alterius ordinis, vos homicidii, perjurii, facrilegii, & ex propria cognatione atque ex duabus fotoribus incefti crimine effe accufatos. Dicunt & aliud auditu ipfo horridum, diaboli vos in amorem vinum bibiffe. In InJo aiez Jovis, Veneris czterorumque demonum auxilium popofeiffe. Oramus itaque paternitatem veftram obnixe venire, atque ex his vos omnibus purgare non diffimuletis. Si forte vim temerariz multitudinis formidatis, juramento vobis affirmamus, nihil fieri przter fandorum canonum lanâionem. Data v j 11. Idus Novembris.

Hanc epiftolam cutn legiffet, hujufmodi apologeticum fcripfii:

Joannct tpifeoput fervat fervorum Dei omnibue epijcopte.

\TOs audivimus dicere, quod vo< vultis alium 1AI papam facere. Si hzc feceritis, excommunico vos de Deo omnipotenti, ut non habeatis licentiam ullum ordinare, & Mulam celebrare.

Cum hzc epiftola in fanâa fynodo legeretur, advenerunt qui prius defuerant rehgiofi a Lotharingia, Ilenncus Tievncnfis archiepifeopus, ab Ætnilia & Liguria Wido * Mutienfis, Gezo Tortonenfis, Sigulphus Placentinus: quorum eònfilio domino papas ita referibunt:

Summo pontifici & uniyerfali papa domino Joanni Otto devina refpedu dementia imperator dugu fine, fed & fanda Synod! Roma ob fervittum Dei congregata, tn Domino falntem.*

PRzterita fynodo qux celebrata eft viri. Idus Novembris, ineras vobis direximus, in quibus jccufatorum veftrorum verba, atque accufationis caule continebantur. Rogavimus etiam nfdem literis magnitudinem veftram, quemadmodum juftum eft. A vobis, non quales temporis qualitas, fed inconfultorum vanitas expofeie hominum, literas accepimus. Non veniendi ad iynodtrm rationabilis clTe exculatio debuit: fed & prefentes magnitudinis veftra debuerunt nuncii intereffe, qui aut zgritudinis, aut certe difficultatis caufa, iatisfacerent fandam vos fynodum declinaffc. Eft dc aliud veftrts literis feriptum, quod non epifeopum, fed puerilem ineptiam feribere deceret: excoinmunicaftis enim omnes, ut non habeamus licentiam canendi mifiam, ordinandi ecclefiafticas difpofitiones, fi alium Romans fcdi conftitueremus epifeopum; ira enim feriptum erat: Non habeatis licentiam ullum ordinare. Nunc ufque putavimus, immo credimus, duo negativa unum facere dedicativum, nifi veftra auftoritas prifeorum fententias infitmaret auâorum. Nos vero intentioni veftrz, non verbis, refpondeamus. Si ad Synodum venire de objeâa purgare non differtis, auâoritaii veftrz procnldubio obediemus. Sed fi, quod abfit, venire, dc objeâa vobis capitalia crimina purgare diffimulatis, cum przfertim vos venire nihil impediat, non maris navigatio, non corporis egritudo, non itineris longitudo: tunc excommunicationem veftram parvipendemus: eam potius in vos retorquebimus, quoniam quidem jufte facere poffumus. Judas Domini noflri Jefu Chrifti proditor, immo venditor, cum ceteris prius ligandi atque folvendi poteftatem a magiftro in hzc verba accepit: *Arnen dico vobit Quacnmyue ligaveriti/ fuper terram,* ficc. Quamdiu enim bonus inter difctpulos fuit, ligare atque iolvere valuit. Poftquam vero cupiditatis veneno homicida faâtss vitam occidere voluit: quem poftea ligatum folvere, folutum ligare potuit, nifi feipfum, quem infeliciffimo laqueo ftraogulavit? Data x. Kalendas Decembris, & milia per Hadrianum cardinalem presbyterum, fie Benediâum cardinalem diaconum.

Qui cum ad Tiberim perveniffent, eum non invenerunt: pharetratus enim in campeftria jam abjerat: nec quifquatn erat, qui, ubi ipfe erat, indicare poffet. Cumque eum invenire non poflent, cum iifdetn liters* ad fanâam fynodum, quz tunc tertio eft habita, funt reverfi.

Mox imperator ait: Expeâavimus adventum ejus ut, przfente eo, quod nobis egerit querere-mur. Verum quoniam eum qon affuturum certo icimus, quam perfide nobifcutn egerit ut diligenter agnofeatis etiam atque etiam flagitamus. Notum itaque vobis facimus archiepKcopis, epitropis, presbyteris, diaconis, reliquoque clero, necnon & comitibus, & judicibus, omnique plebi, quod idem Joannes papa oppreffus a Berengario atque Adclberto rebellibus *ooftrit, mifit in* Saxoniam nuncios, rogans ut pro amore Dei in Italiam veniremus, & ecdefiam fanâi Petri, & feipfum ex faucibus eorum liberaremus. Nos vero

ANNO CHRISTI

rq Deo Adjuvante quantum fecerimus non eft re- celle dicere, ut impatientiarum videtis. Ereptus vero mea opera ex eorum manibus» & honori debito reititutus , oblitus juramenti fic fidelitatis quam mihi fupra corpus lanâi Petri promifit , eumdem Adelnertum Romam venire fecit , fic contra me defendit , (editiones fecit, & videntibus noftris militibus dux belli faâus , lorica & galea eft indutus. Quid fuper hoc fanda fynodus decernat, edicat.

Public» h Ad Hac Romani pontifices , fuffraganei fcilicet epifeopi, reliquuique clerus, fic eundus populus , dixerunt : Inauditum vulnus inaudito eft cauterio exurendum : fi corruptis moribus fibi foli & non cunâis obetfec, quoquo modo tolerandus effet. Quot prius calli, hujus £aâi funt imitatione incefti ? quot probi, hujus exemplo converfationis funt reprobi ? pefimus itaque magnitudinem imperii vcftri , monftrum illud nulla virtute redemptum a vitiis, a fanda Romana eccicGa pelli , aliumque loco ejus conftitui, qui nobis exemplo bona cooverfatioois pratefle valeat, & prodefte fibi : rede vivat, & bene vivendi nobis exemplum prabeat.

Tunc imperator : Placet , inquit , quod dicitis , nihilque gratius nobis , quam ut talis qui huic fanda fit univetfali fedi praponaiur inveniri poflit.

His didis , omnes una voce dixerunt : Leonem venerabilem fanda Romana ecclefia protoferiniarium , virum approbatum , ad fummum facerdotii gradum nobis in pallorem eligimus , ut fit fummus & univetfali* papa Romane ecclcfia, reprobato ob mores improbos Joanne spoliata. Cum hoc omnes tertio dixiftent, annuente imperatore , nominatum Leonem ad Lateranenfc palatium , fecundum confuetudinean, cum cardinalibus ducunt, fle ceno tempore in ecclefia S. Petri ad fummum facerdotium fanda confecratione attollunt, & fideles fe ei adfuturos jurejurando promittunt.

His ita geftis fperans ianâitTimus imperator cum paucis Rome fe degere pofle , ne confumeretur Romanus populus ob multitudinem exercitus, multis ut redirent licentiam dedit.

Nota Ssuxini Binii.

H»»c Fi»·· 4<Uv«od·· •rr.x» Pr· A*“β *· Nullus unquam habitus eft orthodoxorum conventus tynodalis, in quo contra ius ecclefiallicum , facros canone, 4 traditiones apoftolica*. peccatum foeut 1^ pius ouam in hoc conciliabule. Omnes epifeopi in concilio Romano fub Symmach.i poblice conteftati legun- A*uf> quod contra pontificem, abfque illius confenfu , cogendi concilii facultatem nullam habeant. Illegitima eft ergo haec fynodu* , quae in caufa Joannis papa , quem epicopi Juc congregati literis ad eum dans pro capite ecclefia venerati fuerunt , fine ejus confeniu A auftorirate, indiAa A congregata fuir. Secundo io concilio Sucffionenfi contra Marcellinum habito , requibtus efl feptuagmta duorum teflium numerus ! contra Joannesn in hoc" patrum conventu praeter accufatorea vix unus tefti* produâu* fuifle leaitur. Tertio, ut minimum, ter vocari fit citari debebar, cum in nullo concilio quifquam hereticus ante tertiam citationem legatur fuifle condemnatos . Quarto , nulla roncelia efl dilatio pontifici, qua ne quidem vihflimo homuncioni unquam in judicio etiam exterqo & politico negata fuit . Quinto, contra morem omnium conciliorum haftenus habitorum , petitum efl ab imperatore , uc ille Romanum pontificem condemnet , qui nec clericum ullum condemnare debebar. Sexto, fine ulla fententia abdi- K„ie ·· Beatus eft Joannes: & quidam Leo quem oâavum nominant, in locum illius lubrogatu. fint .adeoqua , quod (uris ordltu repugnat , ab exeeutione proceflum inchoarunt · Septimo, univerfa fynodu* eum judicat· R“*° ,, rrttfumplit, qui a lurifdiAioae faa plane exemptus erat. n coocuio fub Marcellino, & Romanis duobus fub Symmacho & Leone tertio, una vox epifeoporum omnium erat ifta : *Prima [titt m» judicatur e* yoof»·». InUgni ergo impudentia vel ignorantia h>c patrum orthodoxorum conventus Romanum pontificem condemnavit , in quem nemo alius quam brreticus vel fchilmaticus ullum fibi judicium haAenus ufurpavit. Accedit ad hzc, R<,'· * quod in epiflola ad Joannem feripta aperte profiteantur , idque extmplo Juda proditoris confirment, propter peccatum , clavium poteflatem a pontificibus auferri , cofque tradita fibi a Deo litandi atque folvendi facultate privari & deflitui ; quod haereticum & erroneum elle nemo catholicus unquam negaverit. Praeterea Rui» ab omni ecclefialbca confuetudine abhorret, quod Rominos pontifices fedi* Rosqana fuffraganeos appellant : quodque flultiflime reprehendunt Joannem, quod in fua reiponfione dixiflet : Afas *bateetii liicnttam ellum ordt· uarc.* putantes enim ipfi , idem effe *ellum luod nullum,* fumma cum ignorantis fu· proditione redarguerunt eum, quod duabus negationibus affirmaliet illud idem quod prohibere incendebat. Ad extremum non eft lilentio prateretunda prrpoftera illa nomenclatura , qua contra morem maiorum, inwrfo penitus loquendi ufu , imperatorem , fanftiflimum , & pontificem, magnum nommant : cum ante fententiam confeetos bonorum titulos nemini adimere liceret prout in afti* murua Chalcedonenfis fynodi faAum apparer Neftorio, qm quamvis harefiarcha accufatu* A conviâu* effet, nunquam ramen eum nifi poft prolatam fententiam patres delieruns reverendiftsmum fit fanrtiffimum nominare. P" r ”

Cum ergo propter tot nuilitates, qua* vocant, in hoc judicio commiffas, nulla fit fententia, fitque nullum A irritum judicium cum omnibus aftis qua in eo eefta fuerunt: nullam A plane irritam effe opoiret aMicationem Joannis , A fubiogationem alterius , qui vero pontifici adhuc viventi , nulloque jure abdicato fuffeaus fuit . Tollatur igitur A explodatur e numero A L>a viu. « ordine pontificum Leo ille fchifmaticus , quem fcriptore* infiniti numeri oftavum ejus nominis Joanm all. po» HScum «»i- lubiungunt , commifloque Benedifto V. tanquam ledis invafore illegitimo, Joanni XHI. anteponunt.

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

IN CAPSA NICEPHOXI IMPERATORII ORIENTALIS

habitum anno Donaini dccccl xhi. tempore Joannis pape XII.

Osofiet··. c*ui . C»u(« A <«»cihi. TXEfunAis hoc anno duebus oriente impe I_y ratoribus, Leone, ejufque hbo Romano, acclamatus fuit ab exercitu fucceflor impetu Ni cepborus Phocas viftoriu clariflimus. Coronatus a Polyeuâo patriarcha Conflantipolitano, voluit in uxorem accipere Theophanem reliâamRomani imperatoris defundi viduam. Qua de caufa cum illi Polyeuâus rcûftcrct, tum quod non liceret ci abfque quadam poenitentia fecundam uxorem ducere,- tum etiam quod filium Theophanes *ia* baptifmatc fufeepiflet, convocata eft hac fynodus, ejufque fententia indultum (crimen enim quod illi objiciebatur probari non poterat) ut pradiAa Theophani concubio legitimo jungeretur. Hat *CurtftUttr.*

CHH.Sn

CONCILIUM ROMANUM,

AUCTORIjr ATB Jo a NNIS PAPÆ CÛNGRICa TUM,

quo Leo fchifmaticus pfeudopapa elle declaratur, aiRque prrcedentix conciliabuli Romani reprobantur, anno Domini dcccclxiv. \

ANno Domini nongenteiimo fexagefimo quar- A to, domini Ottonis imperatoris tertio, indictione leptima, habitum eft concilium in ecclefia beati Petri apoftolorum principis, v. Kalendas Martii, Jtoc eft men(e Februarii die vigefimafexta, indiâione vji. Pofiiis in medio iacrofandis Chrifti quatuor evangeliis, prxfidente piiflimo & coangelico domno Joanne fummo pontifice, laerae Romaine ecclefix duodecimo papa, in venerabili bafihca eiuldem, prandentibus etiam cum eo revercnuillimis epicopis, videlicet Joanne Gallefianx ecclefix epifeopo, nem Joanne ecclefi» Anagmx epiicopo, Joanne item Narnienfis ecclefix cpilcopo, Joanne Numentanr ecclefix epifeopo, B item Joanne ccclelix Verulenfis epifeopo, VVidone (and* S lvr candidx ecclefix epifeopo, Gregor o 111·:;.'· Albanenlis ecclelia epifeopo, LuniiTo lanie r -.Jefix Lavicanenfis epifeopo, Romano (andx ecclefix Ferentinatis epifeopo, ' Sabbatino iandx ecclefix Ferrarienfis epifeopo, Zachxo lanflz ecclefix Gentianx epifeopo. Joanne · Marturanenlis ecclefix epifeopo, item Joanne Sabincnfts ecclefix epiicopo, item Joanne (andr Nepefin* ecclefix epifeopo, Benedido fanda Trevicenfis, Joanne fandx Salernitana ecclefix epifeopo, leu venerabilibus presbyteris, Stephano archiprefbytero tituli fandonift» Nerei & Achillei, Leone C presbytero tiuiji fandx Bilbmx, Domino preibyteio tituli ianftx Anaftafir, Petro presbytero t.tuli fandi Laurentii, Hadriano presbytero tituli fanftr Marix, Theophylado presbytero tituli Chiylogoni, item Theophylado presbytero tituli faniloium quatuor Coronatorum, Joanne presbytero tituli (anciorum Silveftri & Martini, Stephano presbytero tituli fanclr Sabinx, Benedici-» presbytero tituli fandi S>xti, Joanne presbyteio tituli lanftx Cxc lix, Hadriano presbytero tituli faceti Laurentii in Lucina. Aftantibus diaconis, videlicet Benedido arcbidiacono, itcm^-j Benedido diacono, Bonfilio diacono, feu reliquis aftantibus.

Joannes piiiTimu< ac lanfliifimus fanfix Romanx ecclefix papa dixit: Scitu dileûiftimi lrattea, me tmile expullum impeilali vi «propria (ede per duoi mrnfes. Quapropter vos plurimum rego, ii dici poteft regulariter iynodus illa qux habitaeft me abfente m ecdefia mea, quarto videlicet Decembris, ab Ottone imperatore fuifque archiepdcopis atque epifcopis, in non? Sanctum concilium reipondit: Proftibulum favens adultero, in- E valori fcilicet alienae ipoiiix, nempe Leoni intrufo · Piiftimus ae fandiftimus papa dixit: Ergo damnanda eft a nobis*' Sandum concilium refipondit; Audontate fandorum patrum damnanda. 1 une piiftimus ac (anduTimus papa damnavit eam in perpetuum, cum eotumdem epitroporum confona refponfione.

Poft hxc autem interrogavit idem papa fan- dun^concilium, dicens: Dicite, dilediftimi fratres, fi epifeopi a nobis ordinati, io noftro patriarchio ordinationem facere potuerunt, an non? Sandum concilium refpondit: Minime. Piiftimus ac landiilimus papa dixit: *Qptd cenictii* de Sicone epifeopo a nobis dudum cdniecrato, qui in noftro pajriarchio Leonem curialem & neophytum, atque perjurum noftrum, jam oftiarium, ledorem, acolytum, fubdiaconum, diaconum, atque lubito presbyterum ordinavit, cumque fine aliqua probatione contra eunda fandorum patrum Uatuta in noftra apoftolica fede confccrare non formidavit Sandum concilium refpondit: Deponatur ipfe qui ordinavit, & qui ab eo eftordinatus. Pnifimus atque fandiftimus papa dixit: Nelcitur ubi latet. Sandum concilium refpondit: Requiratur diligenter, fi placet, ufque ad tertium conventum. Quod fi minime repertus fuerit, canonica feriatur fententia. Piiftimus ac fandiftimus papa dixtt: Placet. --^Vbe"J*' iuiîhue". ll<1·

Tunc fandiffimtn papa confutuit concilium, dicens.· Quid igitur, reverendiftimi fratres, fancitis de iftis duobus epifcopis, a nobis ordinatis, Benedido fcilicet Portuenfi, A Gregorio Albanenli, qui fuper prrfatum curialem, & neophytum atque perjurum noftrum orationes dederunt? Sanctum concilium refpondit-· Simili poena mulftentur, fed vcftrx interim relinquantur poteftati ufque ad tertium conventum. Piiftimus ac fandiffitnus papa dixit.· Quid ergo de illo currali & neophyto, perjurio atque invafore noftrx fedis ccnietis? Sandum concilium refpondit.· Omnino damnetur, ut nullus deinceps curialium ant neophytorum, aut judicum, aut publice pernitentium, ad lummum ecclefix gradum afpirare prxfumat. Tunc piiftimus ac fandiftimus papa dixit: Sit Leo curialis ae neophytus ac perjurus nofter, Domini omnipotentis ac beatorum apoftolorum principum Petri & Pauli, & omnium fimul fandorum, atque venerandorum & *unirerhhurn* conciliorum, auctoritate, neenôn & Spiritus fandi per nos ju aicio, omni faccrdotali honore & nomine alienui> & omni clericatus officio piorfus exutus. Ita ut fi poll hancconftilutionem divina infpiratiunc deprompiam, & unanimitate atque concordia fandi concilii promulgatam, tentaverit in apoilolico throno relidere, aut fi ulterius aufus luent aliquid de facro rrimifterio more facerdotis contingere, juxta prxcedcntem coniuctudiuem, nullo modo liceat ei communionis fpem aut locum habere fatisfadionis, fed anathematis vinculis innodatus maneat una cum fodis fuis atque fautoribus perpetuo, Dei per noftram mediocritatem judicio ac lententia, & facrum corpus flt (anguinem Domini noftri Jefu Chrifti non nifi demo mortis periculo omnino percipiat. Quicumque autem praedifto curiali Λ neophyto atque mvalori iandx catholicx & apoftolicx ecde- L<o ichlGn·-

I Sabbatinus, qui Ferrareniis epmnpus hic vtxatur, a'uu iupeioris *SeliiaVniti Tarra.on:··* i : onunatur, ubi TarracmenG» dicendus. Idem in Romano Concifabulo reponendum levi mutaiione, *Sa'l-jtmui Γrrrett* › ı

ANNO CHRISTI

fi· confilium aut adjutorium dederit ad perci- A piendum ecclcfiafticum honorem, quo regulariter expoliatus cll, anathema fit. Piiftimus atque fa^- fliifimus papa dixit: Quid fentiris de iis qui ab eo ordinati funt? Sarfflum concilium refpondit: Priventur honore quem abipfoacceperunt. Tunc idem ber 'gniilimui papa precepit ingredi eos in concilium cum veftimentis, planctis, atque fto. lis, flt unumquemque eorum in chartula feribere fcvit hujuimodi verba: Pater meui mhil fibi habuit, nihil mihi dedit. Et fic eos exutos privavit honore quem dederat eis ipfe invafor flt neophytus atque curialis, & rpvocavit eos in priftinum gradum.

D« ord>»»- tl> · icbii

ACTJO SECUNDA.

ordlati·'I· fch<l«uU>.

Joannes piiflimus atque benigniilimus papa dix<t.· Recordari credimus veftram dilrflionem, qualiter de Sicone refuga epifeopo, hefterno die definitum eft in przfentia veftra, ut diligenter inquireretur.' fed plurimum quzfitus inveniri non potuit. Nunc decernite quid agendum fit deco. Sanflum concilium refpondit: Sufpendatur ejus damnatio, ft placet, ufque ad tertium concilium. Pnffrmus ac mitifiimus papa dixit: Fiat fecundum veftram fanflionem.

Tunc convocavit epifeopos, Benediflum Portuenfem & Gregorium Albanenfem, qui *iuper* ipfuin neophytum orationes dederant. Et fecit teuerc eos chartulas in manibus, continentes bec verba: Ego Benediflus epifeopus fandas Pottuen-*iu* ecdefiz, vrvente patte meo *coaiecravi* m loco ejus Leonem curialem & neophytum atque perjurum illius, contra ftatuta fandorum patrum. Ego Gregorius epifeopus fanflaj Albaoenfis cedefic, vivente patre meo confecravi io loco ejus Leonem curialem fle neophytum atque perjurum illius, contra ftatuta ianflorum patrum. Poft hac autem piiffitnus atque fanfliffimus papa conluluit concilium, dicens: Quid agendum fit de his dicite. Sanâum concilium refpondit, dicens: Sufpendantur fle ifti, fi placet, ufque ad tertium concilium.

Tunc jdem piiftimus ac fanflifiimus pipa confutuit iterum concilium, dicens: Quid cenfetis dileflithmi fratres, de his qui przfato neophyto pretium accommodaverunt ad * mendam gratiam Dei que vendi non poteft? Sanflum concilium refpondit.' Si epifeopus fuerit, aut presbyter, aut diaconus, proprii gradus periculo fubjaceat. Si vero monachus aut laicus, anathematizetur. Benigniffimus atque fanflidimus papa dixit. Refle judicaftis. Idem fanflifiimus papa dixit: Dicite, quzfo, quid agendum fit de abbatibus noftris qui iupradids damnate iynodo interfuerant. Sanflum concilium refpondit: Hi autem vcftto relinquantur judicio, in cujus poteftate confidunt. Piilfitnus atque faufliifimus papa dixit. Poteft aliquis vendere fuum ecclcfiafticum gradum cuiquam, an non? Sanflum concilium reipondit: Minime, quo- uiam neque vendi, neque emi abalio poteft. Benigniffimus atque fanflifiimus papa dixit. Hoc etiam ftatuite, ut nunquam minor majori luo gradum tollere przfumat; fi autem fecerit, communione privetur ufque ad emendationem. Simili modo ftatuite, ut monachi in locis quibus lzculo renunciaverunt habitent; fin alias fecerint, icvocentur ad loca quz dimilerint, aut communione priventur, donec refipucnot. Sanflum concilium dixit. Statutum atque confirmatum hoc nobis maneat.

fthiliaxlcol.

Actio

ANWO CHRISTI

Joannes piiftimus atque fanflifiimus papa dixit: Revereiidilfimi fratres, Domino protegente, jam ad tertium venimus concilium: modo finite de Sicone epifeopo ordinatore ipfius neophyti quid agendum fit: nam a noftris diu quafnus, fed'minime invéntus eft. Sanflum concilium refpondit: Canonica mucraae feriatur. Tunc bemgniftimus atque fanfli(fimus papa dixit: Siconem, qui fanflse'Oftienfi eecfelia irregulariter atque Deo contempto, przfuit, fle Leonem curialem flt laicum, necnon fic perjurum noftrum, fubito con lterate in ponrificali-honore non formidavit, fancimus, B& juxta canonicam deliberationem apoftolica auflcMitatc definimur atque ftatuimus, omni facerdotali *'carere* atque privarum fore minifterio: ira ut nullo modo liceat.ei, in qualibet fynodo, rcftitutionis fpem jut locum habere .fatisfaflionis. Qiiod fi de reliquo przfumpferit in facro officio more facerdotis quovis tempore miniftrare, anathema fit'· Et omnes communicantes ei ab ecclefia abjiciantur; fed fle ipfi anathema frinto. Eos vero quos ipfe Leo neophytus flt invafor lands catholic· fit apoftolica: Romana ecclefia in quolibet ecclefiaftico ordine provexit, apoftolica atque canonica aufloritate flt fynodalt decreta m priftinum revocamus gradum, quia ordinator eorum nihil fibi habuit, nihil illis dedit. Sicuti olim C nofter prscdeceflor pia memoric papa Stephanus tulit de iis qui ordinati fuerant a Cooilautino quodam neophyto & invafore fanda fedts apoftolica, flt poftmodum quofdam eorum fibi placabiles presbyteros aut diaconos coniecravit, ftatuens ut qui ab eo confecrau erant nunquam ad fuperiorem honorem afccnderent, nec ad pontificatus culmeu promoverentur, ne talis impiz novitatis error in ecclefia pullularet.

Altaic*

Piilfimus atque fanfliftjmus papa dixit: Et h<Jc nefarium eft: ftatuite, fi placet, dilefltftimi haires, ut in circuitu altaris, aut in presbyterio, nullus laicorum ftare przfumat, quoties mifTarum lolemnia celebrantur: quod fi fecerit quis, communione privatus maneat ufque ad cmendatio- D nem. Sanflum concilium refpondit: Hoc quoque omnibus placet. Secuta fubfcriptio.

Joannes fanfle catholica flt apoftolice Romaiiz ecclefi® epifeopus, huic decreto a nobis, ut fupra legitur, promulgato fubfcripfi.

Et fic czteri prrfati epifeopi fecerunt.· & finis impofitus eft przfenti concilio.

Nota Severini Binii.

De bar Synodo S.eebertus, qui afla lynodalia legiffe viiu» eft; dum ea fumtnatim refert m chronico, hrc ut *Joennei jrnodo collefta Leonem detofuit*, *C ejui iefia ojfanit: fiatutum quojae efi publico omnium yudicio Jraoàum a irone habitam nee nominandam jyaodam, fed }rijftipulum favcm adulter./* (its Leuneru notuinabat, quod is Romanam ecclefiam *alteri delponfitam invafilfet*) *^uicumqae eo ordinante erant damnati, funt fuam ipjorum profcriptionem prafentare in oborta bac continente verba: Pater meui nibil fibt babuit, n'.bil anhi dedit·. V depojiti remanfemnt in idii [radibui quoi habuerant nandum a Leone ordinati. Si fui autem digni judicantur, ut non accepte prini conjecraiione ordinantur, indicio tilia eodem decreto <]uod CT damnati/ a tonfiruti-no neorbyio.* H«c Sigebenu».

A'gu«itnr>m «m-rum *if.* «m <« S't'Vuo.

Tollatui ergo & explodatur e numero verorum pontihcum plendopontifex & antipapi fchifmaticui, iterum clamo, tollatur: facetiar illorum qui poft hac tempo*ra* vixerunt, & pfeudofconeiu inter legitimo· lier* Romarue eccleti» pontifices numerarunt, infcuia: damnetur vero illorum qui ifta tunc perpetrarunt, occabonemque errandi pofteris dederunt, temeritas, & in lacerdotibus non toleranda vel excufanda laetorum canomnm

t.ro v/rj p°f <>po»t‹· f<*

aNNO CHRISTI

num ignorantia, & antiquarum traditionum ecclefiafticarum miperit.a. Imperatorii autem faftum excutitur verbu Apojloh dicenti·: Tr/haasai'aMS *Mit fcrbibct* xr(«w b*6ea(, /rd mvm/rcaudat»/cfmlisM·. Nimis enim leviter exiftimabant, una cum moribus depravatis minui atque penitus tolli Romani pontifici· auftoritatem. Quod cum erroneum fu, ut fupra notavi, litque ab haereticis Donatillis olinr cum periculo totius ecciefiaftic«r oeconom æ ditfeminatum: nemo fane pçûdeni defenderit, quod Joannes pontifes ob vitam nbn fatis integram, per conciliabadum Ottonis imperatoris iuftontatp. colleftum, refte fit legitime depolitus. Et 1 eo eju· nominis oftavus eidem jufte fubcojarua fuerit. Si dicas, Leo-, nem hune communi feriptomm lententia & confenfu inlet Xomanos pontifices numerari, Leonemque oftavum nonvnari; adeoque temerarium elle, qui ab ifta vulgaAti opinione diflirntit , rcfpondeo: feriptorum error veritati nihil praejudicare poteft. Nam ficut canis aliquis Leonis nomine inftantus, vel etiam in numerum leonum relatus, pçr (olam nominationem vel numerationem, canis naturam non immutaret, neque (eo effe inciperet: ita non incipms effe verus Leo pontifex ejus nominis oftavus, quem \rrantiutn fctfptorum communia fententia inter pontifices veros numerat, & Leonem oftsvum nominat. Ab eo enim quod res eft vel non eft, reftiftime, inquit Ariftoteles .oratio vera eft vel falla. Simili cenfura perftrinaatur quidquid de juribus vel coniticutiqnibus hujus pfeudopap* inconftderate nimis fuo more Ciiatiamu, & ignoranter Crantaias, fcripferant, locis que intra in notis pfeudofynedi Lateranenfis fub BenediAo V. afiignabimus.

R.i.llUiir OfcjlUl·. ANNO CHRISTI »*♦ O·ı<··υ> * c>a*u>·· r«dtigviiv>

ANNO cir cii CHRISTI — ANNO ciRcrrtR CHRISTI *fit·*

CONCILIUM BRANDANFORDIÆ

cdcaro λece convocatum

Io quo Edvvini regis decreta refeinduntur, ablata eccleiix rcflituuntur, & Dunftanus ab exilio revocatur.

NOn occurrunt in concilio nElornm formule: breviter outem fic natentur m onti^itutib^i Britennice ecclefie cap. >3. Interea Mercii fit Norrcofes, ac inter Humbrum fit Thamefim mediterranei, in regem Edvvinum arma capiunt. A quibus autem hic tumultus motus fuerat, monachi caute omittunt. In hoc tumultu Edgarus regis frater regni partem obtinet. Hi multis utrimque illatis praeliis, regni vires labefaâarunt: fed Edgarus tandem potior, convocato ad Brandan fordism regni concilio, fratris Edvvini aâa fit decreta rekindit, ablatas ecclefiis fit monafteriisopesC reftituit, Dunftanumque ab exilio ad priftinum honorem revocat, deinde ad epifeopstum Wigornenfem, nolentem, ut ajunt, fle volentem promovit, poftea ad Londineniem, tandem biennio vix tranfaâo ad Cantuarienlcm archiprefulatum.

BPΛ IVILEGIUM ftUO Λ EX EDGAKUS conflrmet Darokerntnfem' ecclefiem metrem effe & dominent eliernm cccltfiemm rqni /·».

Uatutn anno ÇJJ. fed hic occatione fuperioris concilii collocatum.

ANno dominice incarnationis 958. *. Ego nempe Edgarus rex Anglorum, divinaque concedente clementia monarchus, regum antiquorum Etbelberti fle fuccefforum illius, ac archiepifeoporum Brythvvaldi fle A'helardi ftatuta, fle privilegia monafteriorum Kancegenum, cum venerabilu arclupontificis Ðunftani confuitu atque coniiiio, ad malediftionem impiorum raptorum, immo magis Deo favente ad benevolentiam juftorumqe benediftiooem, «terna condufione renovamus, & in Domino iummo roboramus, fiatuentes,

Ut ecclefia Chrifti in Dorobernia, aliarnm ecclefiarutn regni noftri mater fit & domina, fle cum fuis omnibus perpetualiter fit ubique libera, preter expeditionem, pontis,fle arcis conftruâioaem.

ANNO CUR STI — ANNO CHKISil

VITA

BENEDICTI PAPÆ

BEnediâus ex «.ornans ecclefi® diacono, lo;ius cleri fle populi Romani unanimi confcnfu m locum Joannis XII. defundi cleilus eft anno Domini 964. tempore Ottonis fle Niccphori imperatorum. Quo fado, cum Romani proceres contra datam fidem juramento firmatam egiffenr, Otio imperator, inquit Luitprandus, collcâa undique fecum fidelium fuorum multitudine Romam adnt, fle firma eam omni parte obfidione, ne quis pateret exitus, munivit. Cives verohortatu Benedict pontificis valde animati, obfidionem tamdiu fuftinuerunt: donec fame confinât, ad urbis deditionem cogerentur. Poft utbem captam, Benediâo Hamburgum relegato, infedem pteudopomifex Leo quidam ejus nominis o&avus elevatur, pfcudofynodus indicitur, vanseque conftnutiones decernuntur. Quibus peraili· difceflit ab urbe imperator; fed Der vindicis poenam non evafit: nam ob facrikgiutn quod hac in rc commiferat, tanta exercitum ejus, ut habet appendix Reginoms, pcftis fle mortalitas invafit, ut vix fams quis a maue ufque ad vefperam, & a vefpera ufque ad mane fe vi&urum fpetaret.

Beaediihis obiit in exilio anno Domini 965. titulo ac honore martyrii condecoratus inftar Pontiani fle Manuni pontificum, qui ob gloriolam Chrifti confeffiooetn pro nomine ejus exilium aliafque injurias|ac contumelias fuftinuerunt. Offa ejufdem Benediftt, Ditmaro apud R.rginonem atteftante, Romam relata fuerunt- Hunc feriptorum ahi velue injufte intrufum omittunt, alii Leoni fchilmatico & antipape eundem anteponun*; *led* utramlibet harum fententiam tuentes falluntur. Nam ex iit que fupra dixi mamfeftc confiat, Leonem nunquam nifi pfeudopontificcm Bc aruipapam fulffe, indignum qui nomine pontificio condecoratus in numerum torumdem referatur.

B,Bfdiau, *»»nyr.* B,,,dldu, 5»beia>» £ '

CON-

-O ‹»› dS9-*i>«iXi-O ·O

CONCILIABULUM ROMANUM,

C® fer Leonene ^ntipapaHI* dr fedir apaflalita invaforem fcbifeneticum, BenedifTui papa V. exati&araturγ tr Hamburfum relegetur anno Damiai DCCCCLXiV. fub Oliant ér Nuepbora Bbaca imperataribut.*

Uh (Refidentibus itaque domno Leone fummo & universaii papa in ecclefia Lateranenfi, necnon & imperatore fandilTimo Ottone, & epifcopis Romanis, Ita(icis, a Lotaringia & Saxonia, archiepifcopis, ptesbyteris, diaconis, omnique Romanorum plebd, quorum nomina fuperius * adfcribuntur, advenit Benediâus apoftolice fedis invafor, eorum qui fe elegerant manibus adduâus pontificalibus veftibus indutus. Quem Beoediâus cardinalis arcbidiaconus tali eft fer. mone aggreflus: Qua tibi audoritate, quave lege, o invafor, hxc pontificalia indumenta ufurpaiti, fuperftite hoc prxfente domno noflro venerabili papa Leone, quem tu nobifeum, accufato & reprobato Joanne, ad apoftolatus culmen elegifti? Num inficiari potes, prxfente domino imperatori juramento promifiAe, nunquam tecum exteris Romanis papam eledurum, aut ordinaturum, abfque illius nliique fui regis Ottonis conlenfu?

Nl< d<a libri Lxiipitadl. v->

Benedidus reipondit: Si quid peccavi, miferemini. Tunc imperator, effufis Jacrymis, quam mifericors effet oftendens, rogavit fynodum, ne Benedido prejudicium fieret: fi vellet, fic poffet, ad interrogata refponderet; quod fi nonpoflet, aut nollet, ac fe Culpabilem redderet, tamen pro timore Dei mifericordiam aliquam inveniret. Quo audito, ad domni Leonis papx pedes, ipfiufque imperatoris, idem Benedidus concite procidens, fe peccafle, feque fandx Romans fedis iovaforem effe acclamavit. Poft haec pallium fibi abftulit, quod fimul cum pontificali ferula, quam manu reflabat, domino papae Leoni reddidit, quam ferulam idem papa fregit, fic fraftam populo oflendit. Deinde Benediftum in terra fédéré praecepit; cui cafulam, quam planetam vocant, cum flola pariter abftulit. Poll autem omnibus epifeopis dixit; Benediâum fanâa fit apofloiicae fedis Romana invalorem omni pontificatus & presbyteratus honore privamus: ob eteemofynam vero domini imperatoris Ottonis, cujus fumus opera in fedem debitam reflituti, diaconatus eum ordinem habere permittimus, & non jam Roma, fed in exilium deftinamus.

BrtrctiAu· p-p*

Es Lsbb.Ap- f..d.Te..r *Jis fM d» bat taxaiiabu'a /apra en Lxitpraade Jtfcripu eddi affini ex Htldem batmenfi tbranitr ad annum Dcctxlxiil. <jua/eluentn anni tbaraflere irf&niri dekuiffent.* Hoc inno, *inquit*, magnum fynodale judicium faftum cft Roma in ecclefia S.Petri. Ibi prafidebat Otto Imp. Aug. cum magna multitudine epifeoporum, abbatum, monachorum, ac clericorum. Illicquc Benediftus papa ab apoftolica fede dejeftus eft, & Adaldago archiepifeopo commiflus, in Saxoniamque dedu- âus, illic vitam finiit.

Nota Sevi*ini Bini i.

llre «Aa extant libro *6.* capite n. illriie auAoris, qui Luitprandus male mfcnbitur, quique ut antei ionbut capitibus in Joannem XH. ita & multo magis m BenediAum fe iniquum oftendit, & pIniquam oportebat (ut teftantur feriptores Germaniae) Ottom tavn. Non tantum ipfe graviter erravit, verum etiam alus errandi viam fatis amplam aperuit, vivificans, ut ait propbeta, eos qui non vivunt, *Se* interficiens qui non moriuntur; dum quos judicare non potuit fynodus, condemnatos abificit, & quem alio vivente ipfa elige<e non potuit, nec debuit, Leonem V|II. velut legitimum colendum exhibuit. Apud Gratianum inconiiderate nimis hrc aliaque hu fimilia traAantsm diftinAione lub nomine oc titulo hujus pfeudolynodi Romane Canon ay. repentur, quo profitetur Leô pfeudopapa oAavus ejus nominis, le de cleftione Romanorum pontilicum, aliorumqueepifeoporum imperii, idem jus eademque potellatem Ottom imperatori concedere, quam facultatem Hadrianus fecundus Carolo imperatori oltm per privilegium attribuerat. Sed cum fupra m notis ad vitam Hadriani 11. copiote oftenderun, totum illud quod de jure eligendi *Sc* invelbendi epifeopos Carolo nnpeiatori conceilo Sigebertus in gratiam Hennci imperatoris kripfit, fabuloium elle commentum: iifdem ratiombbs detexitur impoHura hujus privilegii, quod Gratianus per Leonem oAavum Ottoni imperatori collatum luo more fabulatur..Cum enim ad exemplum Hadriani hinc gratiam imperatori a Leone fuifle concedam feribat; nihil illi collatum profitetur, quomam Hadrianus, ut fupra probavi, horum jurium nihil Carolo unquam obtulit. Qyx fi non fufficiant, .addimus alia adfiuc ede plura, quibus eadem conhititM maniietls fellitat» arguitur. prin,um jjiud, quod Otto jam fupra a Joanne fcn. imperator confecruus, hic rex atque patricius conflituatur quafi cum imperio npo fuerit eidem regia potefias concéda. Prxterea quod illic mune legitur, ut ultimo albentur iuppbcio, fi quii ejus conflitutionis tranlgreilor inveniatur. Quantopere autem illud a Romanorum pontificum conflitutiombui, quarum violatoribus irrogatur non prena mortis, fed anathematis dumtaxat, ve) fufpenlioni», aliaque aedeliaftica Centura, abhorreat, quifquis harum pauculas legent, facile intelliget. Addo ad extremum, etiamli h*c conflitutio vere contigufet, nullius tamen roboris edet, quod non e legitimo papa, led fcbifmarico. quod ileudoieone & antipapa promulgata fuerit. Simili cenura perttringatur illa Lconu Vili, apud Crantxn metropolim lib. 4. cap. 10. recitata, qua profitetur pfeupopontifex fe Octoni imperatori reftituere, 911*cumque ipfum Romanum occidentale imperium antehac polledulet, atque eccleliae Romans donalfet. Impofturim illius deteges, ii promulgate coufhtutionis tempus cum tempore advenienti! Ottonu *in urbem conferas*, & ii nomina fubfcnptorum epifeoporum, cum nominibus epifeoporum eorum qui Romano conciliabulo fub Joanne XII. interfuerunt, compares. Item ex ec commentitiam fuiile probaverit, quod profiteatur (e erum reflituere ea qux Romana ecclefia dono acceperat *Jupfliniano, qui Silverii *Se* Vigilii periecutor putius qu«m remunerator exiflens, ne unam quidem glebam Romans ecclefis contulide alibi legitur. Sicut eno prscedentes conftitutiones probantur excoaitats & emAs ab iis qdi tempore lchifmatis ipfis fchifmaticia imperatoribus adhrrebint ua probabile eft, banc confiitutiooem ab u(erm excogitatam ede. *Sea Deo [reliai*, anno 04- nc Baronitu, yoed ixspe/or *mjnljut, intftai ,p»hdtn. lain extiitrti, pu edet effiHate meadaiia nt/iirt nefeivit jcd opprāno erue nadate deridenda retinnis.*

EDGARI REGIS ANGLORUM

CHAKTA DE OSVTADESLAU, HOC EST,

De ejiciendis clericis uxoratis & introducendis monachis.

A Ltitonantis Dei largiflua clementia, qui eft rex regum & dominus dominantium, ego Edgarus Anglorum balileus, omniumque regum infularum Oceani qu» Britanniam circumjacent, cundarumque nationum que infra eam includuntur, imperator & dominus, gratias ago ipfi Deo omnipotenti regi meo, qui meum imperium fic ampliavit & exaltavit fuper regnum patrum meorum, qui hcet monarchiam totius Anglie adepti a «mpore /Eftelftani, qui primus regum Anglorum omnes nationes que Britanniam inco- *un£ 414)1 >rmi$ iubegit; nullus tamen eorum ultra ejus fines imperium luum dilatare aggreffus eft. Mihi autem concelfit propitia divinitas, cum Anglorum imperio omnia regna infularum Oceani cum fins ferociflimis regibus ufque Norvegiam, maximam partem Hiberniz, cum fua nobilitiima civitate Dublin», Anglorum regno lubjugare: quos etiam omnes meis imperiis colla iubdere, Dei favente çratia, coegi.

Quapropter & ego Chrifti gloriam & laudem in regno meo exaltare, & ejus fervitium amplificare, *devotus dilpofui: & per meos* fideles Uutores, Dunftaoum videlicet archiepifcopum, & Atheivwldum ac Ofvvaldum epifeopos (quos mihi pattes fptrituales & confihatores elegi) magna ex parte, fecundum quod dtlpofui, perfeci, *&c.*

Si quidem temporibus anteceflorum meorum re- Anglorum, monaftçria, tam monachorum quam virginum, dcfttuda, penitus rejeâa in tota Anglia erant: quz ego ad Dei laudem pro remedio animz mez reparare, & fervorum & ancillarum Dei numerum multiplicare devovi. Et ipfis fupradidis meis cooperatoribus flrcniie annitentibus, quadraginta & feptem monalieria cum monacim & fanftimomabbus conftnui: & fi Chriftus vitam mihi tamdiu concertent, ufqtie ad qumquagefimuifl · remiflioois numerum, mez devote Dei mumficentiz oblationem protendere decrevi.

[Jnde nunc in przfenti monaflcrium, quod przdldus teverendus epifcopusOfwaldus, in fede epidopait VViogreceallere, in honore fandz Dei genitricis Mari» amplificavit, & eliminatisclericorum nzniis fit fpurcis lafciviis, religiofis Dei fervis monachis meo confenfu & favore * confultus locavit: ego ipfis monafticz religionis viris regali audorirare confirmo, & confilio & aftipulatione principum & optimatum meorum conoboro &configno. Ita ut jam amplius non fit fas neque jus clericis reclamandi quidquam inde: quippe qui magis elegerunt, cum (ui ordinis periculo & ecclcfiafttci beneficii difpendto, fuis uxoribus adhzrere, quam Deo cafte & canonice lervire. Et ideo eunda quz illi deecclefia poffcderunt, cum ipfa ecclefia, five ecdefiaftica, five frcularia, tam mobilia quam immobilia, ipfis Dei fervis monachis ab hac die perpetualiter regi» munificent!» jure deinceps polfidenda trado & configno, ita firmiter, ut nulli principum, necetiamulli epifcopo fuccedenti, fas iit aut licitum quidquam inde fubtrahere, aut pervadere, aut ab eorum poteftate furripere, & in clericorum jus iterum traducere, qtiamdiu fides Chriftiana in Anglia perduravit, *&c.*

Fada lune hzc anno dominiez incarnationis DCCccLXiv. indidione v t i 1. regni vero Edgari Anglorum regis fexto, in regia urbe quz ab incolis ---- nominatur; in natali Domini, feftivitatc fandorum innocentium, feria quatta.

SUBSCRIPTIONES.

Ego *EtJgar* bâfikus Anglorum, & imperator regum gentium, cum confenfu & principum & archiepifcoporum meorum, banc munificentiam figno crucis corroboro.

Ego *Ælfritb* regina confenfi, & fignp crucis confirmavi.

Ego *Dunflan* archiepifcopus Dorobcrnenfis ecclefiz Chrifti, confenfi fic fubfcripfi.

Ego *Ofcitel* archiepifcopus Eboraccnfis ecclefiz confenfi & fubfcripfi.

Ego *Aferic* dux.

Ego *Brutbnod* dux.

Ego *Adngari* dux.

anno CHRISII

ANNO CHRISTI

VITA ET EPISTOLA JOANNIS PAPÆ VIIL

Joannes Narnienfis epifeopus poft obitum Ixonis pontificis pleudopap» (vivente, an detundo Benedtdo quinto, incertum) fadus eft pontifex anno Domini 965. temporibus Ottonis & Niceph<?ri Phoce imperitorum. Qui cum initio pontificatus optimates Romanorum acrius fortarte quam oportebat inlcqueretur, eorum monitu ab urbis przfedo captus, relegatus eft in Campaniam. Sed dum imperatori Ottoni hzc innotuiflent, ad vindicandam injuriam pontifici illatam, ipfe in Italiam profedus eft, reftitutoque Joanne, de illius hoftibus vindidam iutnpiit iftam. Przfedum urbis viventem curavit denudari, impofitum- <iuc anno ôc utre redimiibm, ad ludibtium circumduci, virgifque cutdi, ac demum carceribus mancipari: cadaver defundi przfedi, a quo Joannes papa urbe ejedus erat, e fepulcro cxtradum in diverfa loca diftrahi ac diffipari przcepit. *Utβiηo.* Ad converfionem Polonorum ÆgidiumTufculanum epifeopum legatum a latere mifit, data, illi poteftate regem Miczislaum, qui per connubium Cbriftianz uxoria Dambronuuchz Bohemorum primi ducis filiz converius erat, in fide cum populo ftabtlicndi, epifeopatus erigendi, eaque faciendi quz ad totius regni converfionem populique inftrudioncm per tincte videmur.

Idem

Idem ad convertendos Wandalos, Willibal-A dum, Prochorium, aliofque viros doâiffimos emifit.* qui dc Meifcooem monarcham (verba Stanislas Orichovii apud Sanderum de vifibili monar- „ chia num. 6pj. refero) & genus noftrum illi „ fubjeâum facri baptifmatis undis ah originali n culpa abluerent, dc ex civitate diaboli ablutos „ dc mandatos .in civitatem Dei transferrent, m „ Chriftique ecclefiam dicarent.' quod etiam fa- „ âum eft. Nam illi viri fanftiflimi V Vandaliam „ (five tu malu Polontam dici) ingrefli prcdica- „ baot nobis Chriftum, dc gratiam ejus, qua nos n in communionem foorum Deus convocaverat, „ celebrabant; homines lurmatim ad flumina confluentes baptizabant : idola ex VVandalia exterminabant. Ottonem juniorem magni illius Otto- B nis filium imperatorem coronavit. Roma cum imperatore Capuam profeâus, Capuenfem ecclefiam, eo quod fe Roma fugatum honorifice excepiflct, digneque habuifiet, dc ab infidiis Pandulphi principis Capuani fideliter cuftodiviffet, archiepifcopatus dignitate gratitudinis ergo infignivit. His peraâis contigit, cum ad urbem revertifset, primariam Lateranenfis ecclefias campanam, mire magnitudinis, recens fufam, fuper campanile elevari, quam primum idem pontifex facris ritibus Deo confecravit, atque nomine JoannisBaptiftc haud dubie, cui ipfi» ecclefia dicata erat, nuncupavit. Agnofcunt illud dt redarguunt novatores hzrctici, quaG ille hoc exemplo pofteros omnes pontifice* dc epifeopos in illum errorem induxil-C tet, ut campants facramentum baptifmatis impendendum efse crederent dc docerent : *fed* falluntur imperiti, cum non tam baptizentur, quam previa benedidione facrifque ritibus, ficut etiam alta vafa facra, cultui divino dicentur & coniccrentur: in qua confecratione inlponuntur iis nomina, vel ut a cateris campanis difccrnantur; vel (altem, quod magis ad pietatem conduceret, fi voce alicujus fandi populus ad ecclefiam convocari diceretur.

koamirit. Impaia.rit.

Ad Theophanem Nicephori imperatoris orientalis filiam Octoni imperatori juniori defponfandam legationem mifit, qua fundus eft Luitprandus Cremoncnfis epifeopus. Sed cum Nicephorus coronatione duorum Ottonum graviter exacerba- D tus huic legationi nihil detuliftet, Grrca tamen tamen fide, fub fâlfo praetextu nuptiarum, legationem ipfe adOttonem remifit, nuncians ilii ut nuptias pararet : fis cum filia brevi adfuturum. Cumque hac occatione exercitus Ottonis in nuptiis parandis occuparetur: orientales ex improvifo militem imperatoris aggrefli, eumdem magna ftrage fugpnsnt. Verum quando ea vidoria elati fecundo eumdem exercitum aggrederentur, innumera multitudo, hoftium cefa fuit Contigit hac de caufa Nicephorum interfici, eique Joannem quemdam cognomento Zemifces ad imperium e* levari. Qpi paulo poft quam imperator faâus efnem mifit: quam ipfe, ut ait VVitichindus, ftatira fiho tradidit, celebratifque magnifice nuptus omnem Italiam fuper hoc fit Germaniam lztiorcs reddidit. Eamdem a Joanne papa coronatam imperatricem fuifie teftatur Sigebertus.

Or«Mt mt- irîZa.<J£<i r<i|uiat. CraoOu·· **i*Mi·· CMaaMar.

Per catenam S. Petri, arreptitii collo circumdatam, daemonem expulit. In Magdeburgenfi civitate recens ab Ottone condita primum epifeopum Adelbertum conftituit. Cumque fedem apoftolicam annos fex, menfes undecim, & dies vigintiquinque tenuiflet, vm. Idus Septembris obiit. Sepultus eft in bafilicaS. Petri, ut videre eft in epitaphio quod extat apud Baronium an. 971. n. ».

-ikit.

EPISTOLA I. JOANNIS PAPÆ XIII.

ad EPtscotos ciTiaioais

Ut archiepifcopo Turonenfi debitam reverentiam exhibeant.

*Jomm/ tpifttpm [trvui fervtruM Dti, tpifceput &·««·<· *rkn, I» Cbri/U fretriiai awtrfit tpifceph ctltrierit Briln»»ut ftltriaH i* CAnfie & vifiletiantnt.*

Qüia vice B.Petri apoftolorum principis, Do(miob Deo dignante, omnium ecclefiarum curam fufeepimus : folicitudincm, qua uniufcujufque fides integra in eodem Domino refervetur, fine qua uullus et placere valebit, ubique fevere obfervare debemus. Ideoque notum fit vobis, quoniam cariffimus frater molter Arduinus, S. Turonenfi» ecclefie archiepifcopus, veniens ad apoftolorum limina Romam oratum, interpellavit nos, quod jura fui archiepifcopatus, que ab antiquis temporibus per decreta fandorum pontificum fande Romane matris ecclefie fuit predecefibribus concédadcconfirmata fuerunt, a veftro archiepifcopo, & fuis deccflbribus, per violentiam, & paganorum Northmannorum contrarietatem fublata videntur. Unde apoftolica auâoritate vobis fciatis efte interdiftum, ne illius ullo modo juri refiftatit deinceps de omnibus que predidus archiepifcopos confirmat archiepifcopatui fuo pectinere debere, quoufque ille vefter archiepifcopus, aut aliquis ex vobis, cum Arduino archiepifcopo, *Uve* cum fuo fulfraganeo, vel alio fideli rniflo, ad noilram fandam matrem ecclefiam veniat : ut ibi percognitis eaufis inter vos dc illum, quod·* quum comprobabimus, diffiniatur ad laudem Dei & Domini noftri Jefu Chrifti. Qpod fi aliter quam quod jubemus, contra voluntatem ejus feceritis : cognofcatis vofmetipfos Dei & B. Petri principis apoftolorum, per noftras humilitatis mandatum, auâoritate excommunicatos ab omni ecclefiaftico officio. Quod fi vero debitam reverentiam circa predidum fratrem noftrum obfervare vobis pia* cueritr fecundam juflitic decretum a fanda Romans ecclefia ftaiutum, permaneatis cum Dei be* nedi&ione in unitate nofirc catholicae communio* nis. Inter hec fciant veftri regni homines, maxime nobiliores, nohtinatim Bcrengarius, & filius funs Consnos, dt Hoel cum' *frttre fuoGue*recb, cum ceteris majoribus, ut fi contra juftitiam inobedientes fuerint huic noftrsr juffioni, dc contrarii feu rebelles extiterint prudido fratri noftro Turonenfi epifeopo, fint & ipfi excommunicat!, & noftra benedi&ione apoftolica privati.

Not* Jacobi Sikmondi S. J.

Epifioh I. Jetoutii XIII. Meminit hujus epiflole Innocentius III. [illegible] Joanne»b,c.fuerit vetus exemplar non expnnatc. Not, ex Arduini Turonenfi* archieaitcopi atrite Joanneœ XIII. conjecimus. Quodfi exploratum non eft : venlimiliu· cert·, quam nt ex aliorum lententi* Joan» X. tribuatur> cui convenire non poccft.

EPISTOLA IL AD EDGAR. (JM KEGEM ANGLOEDM

De epifcopatu Wintonienfi expellendis clericis , & introducendis monachis.

Jonnntt tpifcopi' fervit ftrverm Dei Edgoro regt rxcellentiffimo, otqne emibu epifcopi! , dnttblf , comitibm, obbtttbu, & cinfto fideli pepilo Angiiti gentu , Cbnftiimm folittat Ü opoftolicint oenedifhonem.

QUoniam femper fùnt concedenda quz rationalibus quzruntur defideriis, oportet ut veftræ pix petitionis ftudium tn privilegiis minime oftendatur przftandis. Scimus enim, gtoriofefili, imperii veftri dignitatem zelo divin· legis ita undique munitam, ut indefinenttr pro venerabilium locorum percogitet Habilitate ; quatenus provenien- te nro labore , fchola dominici multipliciter fervitii, & largitori omnium Deo abunde frudus referantur milleni. Quare, rex inclyte ac fili caritfime , quod veftra excellentia per fratrem & coepdcooum noftrum Dunftanum ab hac apoftolica teJe, cui licet immeriti przfidemus, erpofeit, omnibus modis concedimus , auâoritate apoftolica lancientes. ut de monafterio in VVinronia civitate . m honorem fande Trinitatis & beatiflimorum apoftolorum Petri & Pauli conftrudo, quod vetus, differentia novi illius quod iuxta eft ccenobii , cognominatur, canonici, Domino , epifeopo , & omnibus catholice fidei cultoribus ex patentibus culparum fuarum turpitudinibus odibiles, & m eiidem fecundum impetnitens cor eorum inverecunde perdurantes, cum fuo przpofito, utpote vale diaboli , ejiciantur : & ficut veftra fublinv.tas defiderat, dileâiffimus frater At coepifeopus nofter Ethevvaldus, regularibus difciplinis apprime imbutus , monachorum fecundum przcepta regulz viventium gregem enutriat , eifque inibi perpetuam manfionem ftatuat ille : qui eorum vitam ita fanditatis moribus exornet, utpaftoread laboris fui przmium vocato, non aliunde quam ex illa congregatione alter its Jocum regiminis fuccedat. Quod fi impedientibus, quodabfit, peccatis, ad hoc pontificale officium in eadem congregatione idoneum inveniri minime poffe contigerit: auâoritate apoftolorum principis Petri, cui Dominus ac falvator nofter ligandi folvendique poteftatem contradidit, przcipimus, ut nemo ex clericorum ordine ad hujus regimen ecclefiz promoveatur; fed potius ex alia qualiter congregatione qui dignus inventus fuerit monachus effumatur , & huicecclefiz przficiatur. Si quis enim interea, quod non tredimus, hzc apoftolicz fedis privilegii decreta irrita facere, & ea quz nobis pie indulta funt intaminare przfumplerit .' auâoritate' ejufdem czleftis clavigeri Petri, omniumque fuccefforum ejus, fciat fe anathematis vinculo innodatum, & in illo msgni judicii die perpetualiter damnandum. In Chrifto valeas, domine fili

EPISTOLA III. AD BERENGARIUM EPISCOPUM VtXDUNKNSEM.

Privilegium monafterii a Berengario conftruâi.

Jtointt rpijcopn' fervit fervornea Dri , Btrtagirt· fritri loftro, VirdiMnfit tulefii epefcopo, ciet oertiubn fibi λ Domino comenifiu, brovinno Hm reenerneratioiu.*

COnvenit apoftolico moderamini, pia religione pollentibus benevola caritate favere, & pofcentium animis alacri devotione affenfum prxbcre. Ex hoc enim potiftimum premium lucri a conditore omnium Domino promerebimur, fi venerabilia fandorum loca opportune ordinata , ad meliorem fuerint ftatum noftra auâoritate perduâa. Igitur quoniam te, cariffimc frater, inter cetera fanâz converfanonis exercitia competimus quoddam monafterium in tuo cpiicopio, juxta civitatem Virduni, in ecclefia B. Petri, pro amore Dei conftruxiffe, tn quo requiefeunt corpora fandorum confcfforum, atque przfatr ecclefiz S. Manz quondam epilcoporum , Viioni , Pulcronii , Poffelsoris, atque Firmini, & de rebus tu· ecclefiz provida confideratione fublevafse : ut fi quando filii ecclefiz tur, compundi amore , terrena dclpicientes ad contemplative vite perfedionem confugere defiderarent, dc a tua penitus ecclefia difsociati viderentur, in monafterio, quod membrum eft ejufdem ecclefiz , folatii refugium fub habitu religionis fibi invenirent, & Domino quieta tranquillitate inibi famularentur. Noverit omnium fidelium, tam przfentium , quam & futurorum induftria, nos idem monafterium tua ordinatione conftrudum, cum omnibus rebus , regalibus praeceptis tuo confultu fibi fancius, m«ternum velle permanere mconvulium : Scanciam cum fuis pertinentes : abbatiam fanâi Amantii , & quidquid ad eam pertinet .' Novavillam cum fuis locis : Amantioms curtem quantum ad eam pertinet: Parridum cum luis adjacentiis : Harbodi villam cum fuis pertinendis : Caftonis curtis ecclefiam cum his quz ad eam pertinent.' ecclefiaon de Marleio cum fuis adjacentiis : ecclefiam de Marculti curte cum fuis adjacentiis.' ecclefiam de Amonzci villa cum fuis adjacenti'S, cum terris, vineis, molendinis , cum fervis & ancillis ; abbatiam S. Petri fie ecclefiam de Marea : ad Liriacum quidquid ad illum locum pertinet .' ad Novamvillam in Barrenfi comitatu, quod ad eum locum pertinet . Hxc vero omnia przdiâa loca cum fuis omnibus generaliter & fpecialiter pertinentiis, fit quidquid domino opitulante, voto fidelium huic monafterio conceffum fuerit , in futuro tempore, per hoc noftrum apoftolicum privilegium perenniter firmamus, tam vobis , quam veftris fuccefforibus, & infuper hoc noftr· auftoritatis privilegio effe corroboratum volumus; quatenus eadem Virdunenfis ecclefia, que badenus de filiis ab ipfis infantis rudimentis in gremio fuo expofitis, dum ad externa monafteria confugerunt, fraudabatur, abhinc & deinceps, in membro fibi fubjeûo, confilio fui epifcopi , atque providentia gloriofi abbatis Humbert!, de eorum fanda converfatione fublimata glorietur. Si autem temerario aufu magna parvaque perfona , cujufcumque ordinis aut poteftatis, contra hanc noftram spoIlolicam przceptioncm ire tentaverit; fciat fe auâoritate B. Petri apoftolorum principis excommunicatum, atque anathematis vinculo innodatum , Ac a regno Dei alienum, cum omnibufque impiis ·ter-

merno incaodio atquj fuppl'Jo condemnatum . Q[redacted]vero-oMervator-exliterit-hujus-noAri" pnecepti, gratiam, atque mifericordiam , vilamque «· ternam a mifericorditfimo Domino Deo noftro confequi mercatur.

Scripram per maaum Leonis fcainiarii tends fedis apoftolic·, io menfe Januario per Indiaiostem sir. Dacum quinto Idus Januarii per manum Marini epifeopi & fanas fedis apoftolics bibliothecarii, anno, Domino propitio, pontificatus domni- Joannis-fummi-pontificis-fit- univerf paps in fanAiffima beati Petri apoftol* fede, de. cimo, primo in menfe, India, xiv. anno ab Incarnatione Domini ncccctxxi.

c

EPISTOLA IV. AD ADALBERONEM

RkMXNSEM AXCRIKVISCOP0M.

Privilegium Monafterii S. Remigii.

Jeetntt tpifcapttr ftrvtti ftroarant Dti , iilfiiifime ia Dvnino fratri AJalitrtni, fanila Rame/»; ecdefa arthipraf». ii, perpttaaaa falatem.*

eInvanit apoftolatui noftro, pro univerfis Dei ecclefiis, ne damna rerum fuarum fuftineant, fed magis temper tn melius augeantur & crefcant, curam habere. Igitur quia fraterttifatis tue diledio nos poftulavH, quatenus monafterium quod corpore beati Remigii nobilitatur, privilegio ten- ds noftra: fedis apoftolics muniremus , quo ad Dei omnipotentis laudem, & ejufdembeati Remigii honorificentiam, nullius hominis avaritia & temeritate valeat in quoquam violari & minui , fed potius augeatur & crcfcat. Quapropter per interventum tu· diledioais, archimonafterio , quod in Francia fitum eft non longe a civitate Remenfi , cui pnecffe videns , confirmamus & corroboramus hoc noftrc auAoritacis privilegio omnes poffcftiones, omnefque res mobiles & immobiles, que dici & nominari poliunt; de terris, vineis, fervis & ancillis, colonis & colonabus , aedificiis & habitationibus, tbefauris , & ornamentis , & quibuslibet pecuniis. Statuentes lub divini judicii nbteftatiooe, & anathematis validis intcrdidioni- bus, ut nunquam, neque ullus rex, neque archie* pifeopus vel epifcopus, vel etiam quorumlibet hominum magna parvaque perfona, prefumat eidem arebimonafterio ad damnum five moleftiam incumbere, five de rebus & poffcftionibus ipfius auferre & alienare. Promulgamus autem & hoc auâoritate B. Petri apoftolorum principis, per hujus noftri apoflolici privilegii conftitutionem, ut omnia qua: a te vel a quibuslibet Chrifti fidelibus eidem archimonafterio donata funt , vel in futurum donata fuerint, firma Habilitate ad jus & dominium ipfius permaneant: nec licentia fit cuiqttam homini, vel conferre, vel alienaic quid cx omnibus que ad illud pertinent, nifi ad communem utilitatem roborandam juftitic, & gratiam compe- rentis commutationis. Infuper abbauam fanâiTimothei, quam eidem fando Remigio ad uium hofpitalitatis tua largita eft induftna , quatenus cum tuorum, tum etiam fuccellorum atque monachorum, ad hofpitum neceflaria , rara benevolentia non deficiat , abbas loci provideat , atque ad communem utilitatem dtflributat I ita dumtaxat, oearchiepifcopalis affluentia in fuis nimium, nou prout ferre locus poflit, excedat. Si quis autem, quod non optamus , nefario aufu , contra hujus noftri apoftolici privilegii paginam (ciens agere prcfumpferir, felat fe Dei, fie S. Petri apo-

AAolonun principis, noflrcqœ humilitati· judicio excommunicatum , immo anathematizatum cum diabolo fie omnibus impiis , quibus prxparatus eft cruciatus cternus. Qui vero pio intuitu boc ob· fervare & cuftodire ftuduerir , a mifcncordiflimo Domino Deo noftro beacdiâionis gratiam, & -- terns vire gloriam inter fanâos & eleAos confequi mereatur.

Scripta per manus Seephani feriniarii fandn Romans ecclefic, in tneufe Apr. Iodiâ.xv. Datum pex iii manum Andres epifeopi vm. Kalend. Mail Vanno pontificatus domini noftri Joannis fanaitfimi & tertii decimi paps vi 11. imperii autem domini Qttonis maioris Augufti xi. junioris vero v. in menfe 4. Indidionc quinrodecima.

CjEsaxh AcbaTis S. *in Mtnttferrata, qui ft prqjitfkatar Arcbupifctpitnt Tarractnenftm* rjr, *rptftnla* ad *Jaannent Papaat XfK* r, I.iu« Mλ ,ı.т., p ,,'

SYderco fulgore vduti dari poli luminaris virtutum meritis radianti, florenti ut olori opimone alma , candenti ut lilium , pudicitis cingulo rubenti ut rota, prolixa execrationeecclefiafticis ut apparet gaudium jejuniorum vigiliarumque, ac obedientix colla fubmittentium , fragranti refperfione, odorifera unitate, diflbciabiti pacis, amons, ac benignitatis, fic iuavitatis vinculis connexum, quorum oratio in alto «tbereoque throno penetrat ficut incenium.... nttore & humili- Ctatis volatio refplendet color , dc laus ac minus vel prope refonare cernitur, Domno meo Joramni, ego Qefarius indignus gratia Dei Arcbiepifcopus provinciae Tarracone , quae eft fundata in Spania. O Domine mi Pater, fanditfime apoftolice, audite me, Pater , quomodo ego pergi ad domum fanâi *Jacobi apoftolicr fedis, qui* eft tumulatus in fuam apoftolicam fedem Galicia;. Et ego indignus fupradiâus fui ad domum fanfli Jacobi, Ôc petivi benediâionem de provincia Tarragona, vel fuis munificentiis, boc eft, Barquinona , Egara, Jerunda , Ympurias, Aufona , Urgello, Hilerta, Hyfto, Tortuofa, Cufaraugufla, Ofcha, Pamplona, Aucba, Calaorra, Tiraiona . Et fiunt xvi. civitates fub metropolitana Tarra- Dconenfi. Petivi ego benediftionem de tfta provincia fupra nominata , & inveni ea.... me Dominum gloriofiftimumSifmandum condam, qtn prefuit cum fuis Pontificibus, id eft, gloriofiftimo vuo & Chrifto dileAiifimo Ermegildo nomine . Alpeâu pulcherrimus Lucenfis Metropolitanus in Chrifti nomine refpondit·' Scimus etenim quia a fandis patribus conftitututn eft ut in unaquaque provincia Metropolitanus Epifcopus ordinetur . Nam dc Tarracona, icimus, quia in principio civitas metropolitans nominata eft, & Conciliis in eadem..... ufque dum ab Hifmabelitanis regnum noflrum deftruâum ell I Et nos in recuperationem fandorum reftiiucrc debemus, vel benedicere hunc Prcfulem, ut cito faciamus. E VViiolfus fulgentiflimus vir Tudenfis Epifcopus clariffimo vultu dixit : Noftra prsefumptio faciendi : quia a Principibus noftrii julfum eft , & a Conn Ins Toletanis confcripturn , ut quod jufte invenerimus, condiligendi haberemus poteflatem. Teftinemus . Hoc juftum eft . Rudefindus DumienGs Epifcopus, Gundiftalus Legionenfis Epifcopus, A dovarius AuftoriacenGs fedis Epifcopus , *Domenicus* Numentins , que modo Zamora nuncupator, fedis Epifcopus, Tudemundus Salmantilenfis fedis Epifcopus, Eredulfus Aurienlis fedis Epifeopus , Ornatus Lamatenfis fedis Epifcopus , Didacus Portucalenfis fedis Epifcopus . Adaman-

»>us Abba vir fanâiffinns fle timoratus hilari alpe-ctu ait : Regulari fubjeàiooe continetur, & ea diligenter inii ruimus, Apnecepta canonum obfervaoda referimus, fle hunc ad Prsfulem dignitatis oportet obtineri. Abi autem plura cum magna exulcatione dixerunt : Verum eft hoc . Novimus quia hic famulus Dei prediâus Csfarius Abba , Archiepifcopum eu.n debemus eligere. Sancio huic provifioni fubfcripfi fub die III. Kalend. Decembris sera dccccxxxxi11. Hsc oro aes ia una collegio fancimus atque corroboramus. Illi Epifeopi fuperius exarati unxerunt mc, fle benedixerunt de ipfa provincia Tarracoaenfi , vel cum fuis munihfcntiis, civitates exaratas. Et ego Cxfarius Archipiaclul raveriu· ad provinciam meam nominatam, contradixerunt me Epifeopi his nominibus. Petrus Barchitionenlis Epifeopus, Arnuipbus quondam qui fuit fedis Gerundcniis Epifeopus, VVifaldus Urgehtancnfes ledis Epifeopus , fle Emeritus Metropolitanus ledis Narbonenfis Epifeopus . Ifti jam iuprafcnpti & nominati , quiq, illum apoftolatum, quod efl nominatum Spania fle occidentalia, dixerunt non erat apoftolatum fanât Jacobi, quia ille Apoftolus interfeâus hic venit , nullo modo autem vivus. Et ego refponfum dedi illis fecundum canonicam au&oriratem de NicanoConcilio; ubi fuerunt trefecutum decem Ac ofto Epifeopi, fle fecundum canonem Toletanum, ubilubfcripfcrunt Epifeopi Lxvr. Epifeoporum Spania A Gotihix provinciarum edita ann. III. regnante Domino Sifanando dic Nonas Decembris <rM Dcuxxt. Õ Domine, letalis vos quia Petrus namque Romam accepit, Andreas Achaiam, Jacobus oui interpretatur hliug Z«bed«i , frater Johannis Apoftoli A Evangelille, Spaniam A occidentalia loca praedicavit A fub Herode gladio rzfus occubuit. Johannes qui interpretatur Zebedhci filius, Apoilolus & Evangdilla, A fiam pradicavit A Ephefum . Thomas Indiam prsdicavit , Matthaus Macedoniam, Philippus Galatiam , Bartholomeus Lichoniam , Simeon Zelotes Ægyptutn , Matthias Judaeam, Jacobi frater Domini Jcroiolymam, Judas Jacobi Mefopotamiam . Paulo autem cum exteris Apoftolis nulla fors propria traditur , led eft praedicator gentium. O Pater fanâe, ego dico ,ui hoc «..r.did. quad ,ttom „0. WT(. „ << tradiaor eft Domini & legis. O Dominerai, cognofcite de fententia canonica auâoritate, ubi dicitur de Metropolitanis Cingularum provinciarum. *Per fingules regionef Epifcopor convenit nofe Metropolitanum Epifeopum foilicitndinem totiuf provincia gerere. Propter qnod* ad *metropolim omnes undique qui negotia videntur bibere concarnent.* Precor vos, Pater, per Deum Pstrem omnipotentem ut veürum coofilium A veftra» gramatas mihi translitère faciatis per iftum faccrdotem nominativum nomine Gafaido. Et quandocunque ego citius potuero, cum reverentia magna honore pergere facio ad limitem fanâi Petri Apoftoli . Et ego cupio veftros pedes ofculareA vultum veftrum hilarem videre. Rogamus ut talem nobis donetis Aex vcftns coniiiiis quomodo ego poffim explica« fuper illo·. Tantum agite ut rogamus, & noftris precibus veftra» dignote accommodare aures, Domine & venerabilis Papa. Arnen. Fiat.

Qjiaasvts certum fit Cafariusi Abbatem faefte Cacilk in Monteferrato fe tulifl* p<o Archiepifcopo Tarracooenfi, difficile tammP videtur certo conftituere quo demum tempore hunc titulum ufarpavit . Error enim manifelfa* eft in numero cere que annotata eft in epiftoia em* ad Papam · Qd'PP· conflat ex bulla Benedifti p«p- vi. ad eum data rndlAione XV. id eft amoCbrtfti DCCCCLXXII. illum faifte tum Abbatem tantum . Puto tamen, illum fadum efle Archiepifcopum ea temperate . Certi* emtn telHmonii* probari poteft, Epifco po* provincia qui ordinationi eiu; contradixere, nimirum Ayrmericum Naxbonenfem Mtiropohtanum provincia Tarraconenfi*, Petrum Epikupum Rarcmonenfem , Arnulphum Gerundenfem , Attonem Aufonenfem , *tc* VVifadum UrqeUenfem , probari inqnam poteft cenifllmi* teflimomi*, Epifeopo* illo· ea tempcftate tenuifle cathedras illic enunciate*. Poterant illi jure meritoque Catfani ordinationem repudiare. Primo, quia rum provincia Tarraconenfi* habebat fuum Metropolitanum , Narbonenfitm nimirum Archiepifcopum . Secundo , quia Cxfariu* fuerat ordinatu* ab Epifeopi* altpriu* provincia & alterius regni, qui nullam poteflatem habebant ordinandi Metropolitanum in aliena provincia . Itaque jufte retedu* eft. Nomina Epilcopei um, qui eum ordinaveruut, exprefla funr in epiftola Calani. Verum adeo manci & impertefti funt catalogi veterum Epifeoporum Hilpaniz , ut admodum difficile fit quicquam veri proferre de epifcopis qui huju* prava ordinationi* autiore» fuere. Repcn t«nen Budefindum , qui priu* fuem ^ilcoros Dumrenf», farffe per ea terspora Emfeopum Compoltellanum, Teodcmundum Salmanticenfem , & Odeanum Afluricenfets . De ceteris nihil invenire potui.

Cum ergo Catfario* pateretur contradiAionem ab B» pifcopis provincia Tarraconenfi·, eaque res illum male haberet, imploravit auxilium *oc* auftontatem Pap* Joannii, qui tum erat Joanne* XIV. iftiu* nominis in fedem apoftotkam evcAu* anno IK.cCCLXXXIV. longo intervallo poft annum DCCCCLXXII. quo puto, Caiarium ambitione iocenfum ad perpetrandum hoc facinus prorupilfe . Conatus tamen ejus fruftra fuit , nequiequam eum forante aufloritate apoftolatu* fanfti Jscobi, ur dixi m libro quarto Marea» Htfpanica pag. 404.

Ceterum valde notandum eft quodCaefanu» ait in hac epiftola , Epifeopo· qui ei contradicebant dixifle Jacobum Apoftolum interfeftum Compoftellam veniffe , nullo modo autem vivum. Cui illorum lenienti» confonant litem Adefonli Regis Htfpani* date anno DCOCCVI. in quibus fcriptum eft hujus Apoftoli corpus, ut multe p<-r ratem portatum Compoflellam faille atque lepultum. Ifta litem edite font ab Andrea Ducbefnio in Noti* ad Bibliothecam Cluniacenfem. Ego vero eas vidi in chartulario Ecclefis & Martin! Turonenfis . Pro eo autem quod in editione feriptum eft. *fer teeaeefioeeem & Pattern* , legendam efl *fer Meufioan» & Hateem.*

Emendabo quoque, data occaAone, nonnulla ex Concilie Toletano quarto. Editiones proferunt dii interiiuiïe LX1I. Epifeopos. At in vetuftiflima canonum colleâione Uifpanica . cujus duo vetufliftîma exemplaria vidi, unum ex bibliotheca Ecclefis Lugdunenfi* f aliud in Colbercina , diferte feriptum eft LXVI. Epifeopointerfuifte huic Concilio , Rodum in editionibus feriptum eft , illud fuiife habitum die nono Decembris. At hbri veteres & epiftola Celarii habent *eh'e Nonut.* In prrtatione legitur *fenSte ernfeferie Lrncedirr* , in veteribus libn*, /«>*&r *mnrtjrie Lrocedta* , quod efl multo melius.

AD

»·'I SM·

»» AD JOANNIS XIII. PAPÆ EPISTOLAS

APPENDIX.

AD GALLIARUM EPISCOPOS.

Bcckjinnt vlttfonenfem in ercbitpifcopeltm erigit

*« S«pd«- *Jeknutn tpiftepu, feront ferventm Del, eunAnt A ** Canite diUUiJfineij confmtrikni defirit tn Gui-llemet pcrtiiei ctnnimhiu, tenfinii, revemdifiutit urekiepifcepii et^oe epifceptt epefiolicent knedidheuene, & perpetuent tn Cbnfie fe-Intror.*

Dlle&iooens dc fraternitatem veftram fcire volumus, qualiter Botellus honorabilis & laudabilis comes orationis, dt redemptionis fur ca fa apoftolorum Petri dt Pauli limina veniens, proftratus pedibus nofiris, lacrymabilitcr queftus eft, quemadmodum Tarraconenfcm archiepifcopatum, qui olim cant in illis partibus fuerat, Aufonenu ecclefie lubderemus, eo quod peccatis merentibus, ipfa jam difta civitas Tarraconenfia a Saracenis capta dc paftore deftituta, nullum reçuperandi locum, aut inhabitandi ufque haftenus reperire valeat. Propter quam caufam pradecefrum meorum fecutus auftorrtatem, amodo, dc ufque io perpetuum volumus, atque ftatuentes roboramus, ft confirmamus, ut Aufonenfis ecclefia poteftatem, ft primatum teneat Tarraconenfis ecclefia, ---- ad Aufonenfem ecdefiam confugiant, ft quando aliquis ex illis ab hac luce migraverit, iucceUor illius ab Aufooenfi archiepitCopo, qui a noftra apoftolica fede confirmatus eft, faccedat ft eonfecretur. Unde quia fine fandorum Patrum audoritate boc noftrum privilegium confirmare nolumus, ante omnia ft fuper omnia beatiflimi & egregii papas Gregorii C inftrumema, ft documenta declarare depromimus, ubi ait ad Beuenatum epifeopum Mufilatuc ecdefie: ft temporis qualitas & vicinitas nos locorum invitat, ut Cumanam, atque Mufitanam unire debeamus ecclefias; quoniam bss non longo a fe itineris (pario fejutidat funt, nec, peccatis facientibus, tanta populi multitudo eft, utfingulos, ficut olim fuit, habere debeant facerdotes. Qpia igitur Cumani caftri fiteerdos curfum hujus explevit, utramqM nos ecdefiam prarfentis audoriutis pagina incile tibique commifitfê cognoice, propriumque utrarnmque ecclefiarum fcitO :(Te pontificem. Et ideo tf queeumque tibi de earum patrimonio, vd cleri ordinatione, five promotione juxta canonum ftatuta vifa fuerint ordinare, atque difponere habebis, ut proprius revera facerdoa liberam, ft noftne audoritatis confenfu, atque permiffiooe licentiam. Similiter epifeopo WiUitrano, atque Fundano, ft Squalitano ita in eundis: temporis qualitas admonet epifeoporum fedes antiquitus certis civitatibus conflitutas, ad alia qur fecuriora putamus, ejus dimcefcos loca tranfponere, quo ft habitatores nunc degere, ft barbaricum poftit periculum facilius declinari. Et quia longum effet enarrare qualia ft quanta documenta a fandis dodoribus exinde B diftx funt, prout melius fcimus dt poflumus. noftntm privilegium abbreviare curavimus, ft Othonem virum venerabilem nuper epifeopum ex modo, ftinautea, Deo favente, archiprcfulem ejufdem Aufonenfis ecdefi· posefle (aj decrevimus; ita fane ut nullus noftrorum fucceflbrum pontificum dtdum Othonem archiprcfulem confratrem noftrum, in omnibus que fuperius exarata funt vd feripta audeat inquietare, vel io aliquo diminuere, fed magis quiete, ft fecure confervet ipfum fiicceflorefque *fuot.* Nam fi aliter quod abiit, qualifcumquc homo fit dignitatis, qui hoc noftrum privilegium qualibet caufa, de omnibus que fuperius feripu funt, infringere aut diminuere voluerit, iciat fe audoritate Dei, apoftolorumque Petri, ft Pauli priocipum, quamvisnos indigni eorum vicariatione fiiogamur, a corpore flt (anguine Domini noftri Jelu Chrifti *effe* alie* num, ft cum iniquis & tranfgreiforibus a gremio fande ecclefi* fegregatum. At vero qui pro in* tuitu cuftos, & obfervator in omnibus extitcrif, benedidionis gratiam, à mifericordiam a mifericordiftimo Domino Deo noftro confequi mereatur.

Scriptum per manum Gregorii notarii, & fe* eretarii, & feriniarii, S. E. in menfe Januario, iodiâiooe X1V. Bene valete, fe

IbU«<

^CONVENTUS EPISCOPORUM APUD COLONIAM

Aene 9Ô5. m pov prefentt Ottewe Imperettrr, Oltone rege ejnr filio, ec Letkerio Fronceront rex, fett. dette coilejpete 5. Murtini Leedienfir Fccltfn confirmetur.

In nomine Domini Jefu Chrifti falvatoris, & individue Trinitatis, Everaccus, fervorum Chrifti fervas, uuiverfis Ecclefie Catholice, & apoftolice filiis.

(>rtn· /^VUatn fit arduum, flt antiquum proclive feDblimius hanc vitam degens agere queat, fi tamen

vi'* , ' ipfum regere, virtutibus induigere, vitiis temperare, cum prudens quifque fui, (uorumque curam gerens confiderat, nefeto an quicquamfu· ab animi fui deliberatione exeat homo ad opus fuum, & ooerationem fisam extendat ufque ad vefperam. Inde mihi * aKud folicite meditanti * poft-

(*e*) Hoc dvemtuui efftdu csruiffe «flent Petros de Mtrta in Marae Hifpanic· lib. 4. Hfr 4®J· eo V*od inaudito arcbiepifeopo Ntrbooenfi conditum fuiftec. *Mertent.*

fry poftquam voluntate Domini mei diâum eft: *Va-* *je* 1« dMVMOT r«M(*ad tuai* , *if* «UIUM fM*/* *tibi fecerit Dominai.* Ind«„inquam, anguftic mihi fade funt undique, ft quid deligerem, igooravi. Subdita eft mihi cogitatio frequenti impelfu fummi, ft incomparabilia viri domni Brunonia Archiepifcopi , ut ft quoi poflcm ad apoftolicam colligerem dTcipliuam , ubi multitudinis credentium erat cor unum, & anima una. Hoc eft enim, nifi fallor, quod bonum, & jucundum monftrat pfalmifta habitare fratres io unum , Monacho quidem omni, fed foli aptum ; & ut antiquus noftro *fedis* locus ipfe quoque io perpetuum honorabilia habeatur , nec ob noftri rudimenta laboris detrimentum aliquod patiatur, delegi locum fatis amoenum in edita montis fpecula, cui publicum nomen eft, quo & fedem noftram , ft eam que Domus Epifeopi dicetur , auâoritate domni Brunonis archiepifcopi, cui otnoia debeo, juffu etiam magni imperatoris, & Colaris augnHi Ottonis, cleri quoque noftri , & plebis quilique vir melior enet aftcnfu transferrem , ubi in Ecclefia , cuius ego fundamenta jeci in honore beatiflimx Dei genitricis & virginis Manx, fanatique Lambcrti pontificis, ft martyris , (*a*) de pnediis que vel precanis , vel ingenio quolibet contraxi, quxve de antiquioribus eccieüx rebus rationabiliter his addere potui, lecundum ftatuta canonum , & decreta , vel confilio confratrutn meorum , quorum id intererat, cum praeceptis regiis oves Dominicas, qus iummi palloris vocem audiant, pro captu meo facere deftinavi,quorum vitam conftituimus ut (i) unum cibum capiant, propter dormiant, prxlatjs obediant , nihil citra pratfixam fibi legem faciant , ad fummam domitores exiftaut lux voluntatis, ut pax illis fit in terra hominibus bone voluntatis . Quod ut no-

anno CW***T> *'

A tum efl· poffit, non his tannin qui modo tant,........ fed etiam porteris noftris hoc mooimeetum confirauàonû coofcribi fecimus, quod ft imperatona dignitate, ft Principal· afleiafu, boaorumqae omnium notitia, ft pro favor· roborari volumus; in quo ft prasdia, qua in pnamemorato *loco* ad fervientibus Deo vietam , ft veftiram miniftrare fufficiant, ft telles, quibus hnc probentur, aferibi fanximus. Ecclefiam inBertbeim, Butfeheim, Orefeheim WitteresldUta , Ecclefiam in Villa Beinchovnm, Flaredesheim cum ecclefia , villam Benoîte cum ecclefia Woltenfi , villam Camus cum ecclefia: in villa HelG très manfos, in villa Althuolfe I. in villa Hakefi II. in vilia Frera V. Utheri, Geroldigum , VVoromia cum ecdefia , B Valez cum Ecclefia, Ruvanfeis, Sluzin. In villa l.iedes manfutn I. Scozes Maigrets ecclefiam in Olfejo, Summa Fumenfufmont, marchions, Slice, Aslcza cum Ecclefia.

anno CHJ"T1

Signum Ottonis inviâiifimî Gtfaris.
Signum Ottonis inviâiflimi regis.
Signum Lotharn tegu.
Signum Brunonis Colonienfis archiepifcopi.
Signum Thicderici Trevirenfis archiepifcopi.
Vodalrici Remenfis archiepifcopi.
Evcracri Leodienfis.
Baldnci Trajcâenfis.
Hidcboldi Mitnigadefiirenfis;
Lantevvardi Miodenfis.
Drogonis Ofnebutgeofis.
Thiederici Metcniis.
VVicfridi Virdunenfis.
Gerardi Tullenfis.
Ingranni Cameraccnfis.
Ingranni Abbatis.
Alberti Abbatis. λ

CHARTA REGIS EDGAR [redacted]
NOVO WINTONIÆ MONASTKRIO,

ANNO CH MS** — CHRISTI

Quod Hydam vocant, confefta, coram epifeopis, & proceribus,

fit To* r.

In ỹha «nge/enuvs *rejert creationem atque lapfum , hominem jieri cd capefftndum cum prole fua vacuum jam ipforum ordinem. Invidet , , hoc d:aholut, fraudeque circumventum fui cum prole reddit fi* milemt hoe mifertm Cbriflui redemit, dj hot inter, ipfum regem Edgarum, qui tanta raptHi btntgni. late, totum fe effundit tn gralitudmcm & bona opera. Cbnfio igitur & familia fua plurima cond.it monafleria, unumque hoc t^Pintonia: cujut cernobitii vita regulat & bénéficia imponet, tam eccleffafiicai , quam focularet -*

Ei<hro«>ce mZa.AwZ* <'<"«[redacted] aîek'.bÎtL.

T^cipit charta privilegii Edgari benignirtimi A principis concerta novo mohafterio VVintonix quod modo Hyda appellatur ; cujus rubrica f,c cancellatur:

EDGAR ΛEX HOC PRIVILEGII! M M)VO edidit menaflerio, ac omnipotenli Domino ejufque genitrici Maria ejut laudit magnalia conceffit.

CAPITULUM 1

Omnipotens totius spachinx conditor, ineffabili pietate univerfa mirifice moderatur qux condidit, qui coXterno videlicet Verbo , quxdam ex nihilo edidit, quxdain ex informi fubnlis aitiiex propagavit materia. Angelica quippe creatura, ut informis materia, nullis rebus exirtentibus , divinitus formata luculento reiplcnJuit vultu. Male, proh dolor! libero utens arbitrio, contumaci ar-

DrOgans fallu, creatori univerfitatis famulari dedigoans , lemetipfum creatori xquiparans , sterni barathri incendiis cum fuis complicibus demerfus, jugi merito cruciatur milciia. Hoc itaque themate totius fcelcris peccatum exorfum eft.

il.

Quare hominem condidit, & quii ei cemmifft.

Evacuata * animaque polorum fede, ft eliminata tumidi fallut fpurcina, fummiu totius bonitatis arbiter lucidas cxloriun fedes non fine cultore partus torpere, formatis ex inlormi materia diveriarum rerum fpeciebus, hominem tandem ex limo conditum, vitx fpiraculo ad fui formavit firni^litudinem, cui univerfa totiuscofmi fupcrficiecondita fubiiciens, leipfum fuolque pofteros fibi lubiecit, quatenus ejus cxccutura poftentas angelorum fupplcret numerum, cxlorum fedibus fupetbia turgente detruium.

III.

(«) Adde & beari Conk-ilorn Martyri, qu* verba icnptofis olcitantia videntur omiHa . *Mertent.*
(*) /· "oa .

III.

ANNO CHKISTt

Atafifer ni *pndij· Jfat tyi*

Qui paradifiace voluptatis aoMBoitate locatus, nuBias tifi paixbatur difpendium, *icd* ei totius mundi ad votum fuppeditabat facultas. Totius namque bonitatis ubertate fruenti nulla ei res iaftita vefiAcbat, Amore altithrono devote obfequenti creatura eunda famulabatur fubjeda. Fnaebarar letabendns creatoris tripudio, dc angelorum alacriter utebatur contortio. Non eum corporalis debilitabat imbecillitas, nec animi aftiigcbat anxietas. Noo typho levis raptabatur fuperb··, fed fuo (e conjungens audori, humilis pollebat mirifice. Non eum inanis tumidum vexabat gloria, fed devotum creatoris magnificabat memoria. Non invidia eum alieno torquebat profedu, fed caritas jugiter letabatur amplexu. Non ira cruciabatur infeftus, fed caritatis tranquillitate fariabatur patientiftimys. Non eum triftitia mœrore dejiciebat, fed gaudii fpiritalis fpe pollente florebat. Non avaritia nimium incitabatur cupidus, fed dapfilicatû Audio exercebatur iargiffimos. Non illicito maflicus deledabatur edulio, fed parcitate contentus licito utebatur cibario, Non luxuria eum ftimulabat nefaria, fed continentia competens conftriugcbat ad premia: omnium polycrates virtutum, eundis carens adverfis, omnibus florens profperis, rite pollebat ingenuus,

IV.

gwwsds *telum fint mtrtt ttnftndtrt ctnfidtfat, àT dititlui iwidui nt tfctudertt ùupeditfat.*

Qui prole ad numerum patrata, fuperbientium angelorum univerfa comitante profapia, fi.r Jo<» .n.
loto guftato ligni vetiti frudu, cthereos «terne beatitndinis fuggeftus triniatim cum Domino regnans confcendcre macrobius confidebat. Invidus igitur hoc animadvertens rabulus, nimia perçu1fus invidia, rimari callide verfutus cœperat, qui infidus, ne ad tantam numinis confcenderet gloriam, fubdolus Jeciiperet: pro nihilo forte ducens concéda, illicita n mium adlubefcendo laudans, mulierem admodum fragilem pellexit. Que fui deuimenti minime contenta, virum muliebriter vidum blandis fuafionibus definitum, exili heu malo guftato fibi fimilem faciens, perdidit.

V.

£«v«wda ia *ite Mtfrrit tmnikuj prtvtti virtutifai dt' jieiuutur, ttndfm<)ue ctitilifmttt * dt....*

Uirique tandem prarfaus privati odonariis, paredifi eliminati metis, in prufentis vite «ramna miferrimi dejiciuntur: contemnentes conditorem, a eundis infequuntur creatis. Vita defiit, mors inolevit. Virtutum caterva recedente, vitiorum cumulus fucceffit. Succedente nepotum profapia, fuccefllt cumulata criminum collegio * : univerfi cum fuis keie/ibns cataclyfmate dempti, tandem, odo utriuique texus refervatis, tabefeendo deficiunt. Vitns coptole (urgentibus, conditor fe hominem feciffe indoluit. Poftremo milcricors mortalibus, ut pollicitus eft, fuccurrit. colliSio.

VI.

$hv»NN<b *Cinfini netm fut* Mr *Ptffitue redrmit, & etlti etnfetndtrt jtett.*

Stella emicuit matutina, que fuo radio,mundi tenebras fugaret. Faufta refplenduit Maria,cuius utero virginali Chriftus ineftabiliter editus t peccatorum tenebras mediator dementiflimus dempfit. Viguit Chriftus virtutibus plenus. Incanduit Jodea ingenti rancore repleta. Carnem fufeipiens pro nobis pati voluit I quod ejus permiflu infelix audader complevit judea. Ligno quippe perditum, ligni fcaudens gabulum, genus redemit humanum. Lhuverfes aamque hominum demon nationes ludificando infidtaos, jure ut mandati tranf£efforem poflidens, morte muldabat perpetua. menis vero a mortuis ultorem trophieo crucis divific. Prrdam de perfidi leonis ore tulit, fecumque fuper anhera vehens fuperius angelorum cœtibus confociayit: ut cum eo communi contubernio intentet, bonitate perfpicui, virtutum omnium ubertate referti, expertes peccati, omni contagione privati, fine fine poft d>em judicii rcftauratis corporibus exultantes regnarent. Hanc pnecipnam une dubio gloriam credentibus, qui Trinitatis vencqoe unitatis fidem bonis infudantes operibas Cedantur, pollicitus, non credentibusfupplieium minatus «ternum perpetuis barathri incendiis, juftiflime fpopondit.

VII.

Dt fanevtlt rtgii vμ ïμ ·/μ.

Hinc egoEdgarus, divina favente gratia totius Albionis bafileus, rimari magnopere ceperam quid operum Audio exercerem, ut ad tantam gloriam perveniens, Chrifti fandorumque ejus celo collocatorum contubernio coronatus frucrer, tantamque inferni miferiam devitarem. Infligente etenim Domini clementia, occurrit animo uc ipfe criminibus ceffarem eundis, atque bonis operibus infiftens, forma fados grrgi, quoufque noftri regiminis gubrrnamine degentes lucrifacerem. Quofdam igitur fuafionibus invitans ad premia, quofdam terroribus compellens adegloriam, bona edificans, mala, ut domino faciente potui, diflipavi. Scriptum quippe per Jeremiam memini prophetam: *Ecct nnfittni tt fuftr gtnttt, fuptrrt-gM, ut tvtUti, & dtfirutt, tf difptrdti, & diffiftt, & edijktj, & pluntti.* Talibus igitur exhortatus dodoribus, quibus nos Dominus per prophetam clementer admonuit, agens Chrifto favente in terris quod ipfe jufte egit in caelis, *auictot* videlicet Domini cultura criminum fpurcitias, virtutum femina fedulus agricola inlcrui. 7,,,. t

VIII.

£>« ratiout tltrictt tliutinns, mvascAss *ctiiocavit.*

Timens ne «ternam incurrerem miferiam, fi adepta poteftate non facerem quod ipfe, qOi operatur omnia que in celo vult & in terra, fuis exemplis juftns examinator innotuit, vitioforum cuneos canonicorum e diverfis noftri regiminis ccenobiis Chrifti vicarius eliminavi .· quod nullis mihi interceffionibus prode(Te poterant, fed potius, ut beatus ait Gregorius, jufti vindldam judicis provocarent, qui vicariis vitiorum *naevis* contaminati, non agentes que Deus jubendo volebat, omnia que nolebat rebelles faciebant .' avidus inquifitor advertens gratos Domino monachorum cuneos, qui pro nobis incundanter intercederent, noftri juris monafteriis devotus hilariter collocavi.

IX.

fiwd *ftnOi Spiritui grttit etutfunfltu uifattut & muthi in utvt eeufliituttutnefttrit.*

Hac itaque ratione, fandi Spiritui attadus flamine, locum Domini mundans Wintomenfis ecclefix, novi monafterii * arciflerium * noftro falvitori ejufque genitrici femper virgini Marte,& opmibus apoftolicis, cum ceteris fanflis, dicatum r|ftauravi. Sciens feriptum: Confententes & facientes pari conftringuntur pcena rebellionis, omnipotentis voluntati obviantes. PoiTeffionem Domini ufurpare non fuftinens, clericos lalcivientes repuli, ac veros Dei cultores monachico gradu fungentes, qui pro noflris noftrorumque inibi quiefcentitun exceftibus iedulo intercederent fervitio, quo eorum intcrccflionibus noftri regiminis

ANNO CHRISTI

>nis flatus vigeret munitus, abbatem Cbrifto eoo-perante eligens , altithrono fubje&us illic devoca ordinavi. Hoc fubnixe efflagitans depofeo, ut quod in fuit egi, hoc agat in mihi ab ipfo collars: fcilicet adyerfarlos noftro· dejiciens, amicos iublimando provehat ; ut inimicos fanfte Dei ecclefitB deprimens, tmicos ejus monachos videlicet beatificans juftificavi.

X.

Dr J/eram *aaatktatatt jai aatatehit itfdiaatar.*

Si autem qualibet occafione, diabolo inftigante, contigerit, ut faftu fuperbientis arrogantias , dejecii canonici, monachorum gregem , quem ego venerans cum paftore io Det conftitoi poffeluone, dejicere iniidiando voluerint: agatur da eis , fit de omnibus qui quolibet munere caseati juvameo eis impenderint, quod aftum eft de angeiia iuperbientibus , dc de protoplafto diaboli fraude fedufto; ut paradifi videlicet * limitibus fublimibufque regni calorum iedilibus ejefti, cum iis qui Domini famulatum afpernanres contempferunt , barathri ineeodiis detrufi, jugi crocientur miferia. Nec inde evulfi fe glorieotur evafiffe tormenta , fed cum Juda Chrifti proditore, ejufque complicibus, Acheronte conglutinati, frigore ftridentes, fervore perufti, laetitia privati, mœrore anxii,catenis igneis compediti , liftorum metu perculfi , kelerum memoriaconfufi, totius bonitatis recordatione kmoti, «terno lucubres puniantur cruciatu‹

Ittat dt taatkttattt tuditatitat.

Qui autem jam prediftos novi VVintonienCs ecdefi» coenobii monachos, vel quoslibet ejufdem ordinis noftro regimine degente* , monafterii· , quse vitiorum fpurcitiis expurgans , Jefu Cbrifto Domino noftro, vifto demone, acquiGvi, eliminare prrfumeos voluerit, anathema fit: dc eadem malediftione qua Cain parricida, qui fratrem fuum Abel, ftimulante invidia lividus interemit maftigia, adduftus eft , fine termino teneatur obnoxius: atque in Dei perfecutione continuo perfeverans , in hac vita nullum dignitatis acquirat honorem , nec in futuro fine miferia nunquam petfiflat, fed cum Anania dc Sapphira una Styx * porragine ejulantem crucians complcftatur.

* f—tt »·· I»S*·»

Dr *itaedt/litat nttatebtt veaertatiaat.*

Quicumque prztitulatos monachos boni* quibuslibet locupletans ditare voluerit, creator cunâitenens clementer eos eorumque progeniem totius ubertate profpcritatis hic dc in futuro fieculo ditando locupletet. Scriptis decenter eorum in libro vitas nominibus , cum Chrillo portionem in calorum habitaculis habeant, qui monachos fuos, quos noftris congregatos temporibus poffidet, vel verbis, vel faftis, fanftitatis ftudio honoraverint.

XIII.

flatlet & pialiter taenteii ia ite aatntflerie eaafervantar.

Regulares igitur monachi, non fnculares , io praefato, Chnfto comite , degente* monafterio , regule moribus obtemperent : patres venerantes fpirituales, fandorum patrum imitentur exempla : nil agente*, nifi quod communis monafterii regula, vel majorum demontlravit norma. A facularibus igitur pompis remoti , toto nifu corporis cuftodiant dc anim» caftitatem . Humilitatis ftudio pollentes, de corpus parcimonie vigore minuentes , alacri conftringant animo. Civium conviv« intra orbem perpetuo interdiftu fieri ernbcicant. In civitate degentes, in refefiotso pompaticas lafeivafque faeenlarium delicias ut melancholiam aporiantea, licitis caritatum utantur cibariis; extra refeftorium autem minime , nifi in doCX>O infirmorum «groti decubuerint, odcntcs licite qua julfi fuerint. Sacri fammiqu· ordinis hofpites, Λ ratio exegerit, & pcregtini ordinati, longo terrarum fpatio venientes, ad abbatis neniam in refeftorio cautiffime invitentur .' laicis io hofpitio condecens exhibeatur humanitas . Monachorum qnifptam manducandi vel bibendi cum eis fecundum patrum decreta licentiam non habeat: inrefeftono autem edendi caufa vel bibendi non introducantur. Pauperes, ut Chrifti, ingenti cordis fulcipiantur tripudio. >«*.

XIV.

Z>e tbbttan tltSint.

Divinarum ftudio fcripturarum luculentiffime eruditi, orationum frequentia aflidue occupati caritatis amplexu lattifluni, fidei exercitio promptiftjmi, ipc provehente finceriflimi, pace concorditer fixi , omniumque virtutum flore decorati , ad finem ufque, emptum tante bonitatis initium, Cbrifto juvante, perducentes, eadem gloriofi fruantur libertate, quam beatus patronus Bencdiâus omnibus regule preccpto fubjeâis inftituit , fcilieer ut poft abbatis obitum tunc tempons regentis, abbatem........ordinent congregatione, quem fibi omnis concors eoogregatio , five pars quamvis minima congregationis, falnbriori elegerit coufilio.

XV.

fataliter re aibttem & attaackti watrtat aeanitt.*

Reges itaque, quicumque noftri fuerint fuccef-fores, nullam extraneam perfonam jus tyrannidi* fuper monachos exercentem imponant : ne forte Deus eos damnans, dc regno deponat dc vita . Eleftum vero a fratribus Chrifti vicarium dignanter iuicipiant, eumque caritatis igne fuccenfi locupletando venerentur: juvamen, in quantum indiguerit, Chrifti amore compunfti, alacriter impendant. Mutuo namque confortati juvamine,in nullo a regulas pnecepti* difeordantes, Domini gregem , non mercenarii, fed paftores fidiffimi , luporum riftibus eximentes, intrepidi defendant.

XVI.

tyttliler attat & aataacki rtgeat a daanrutae tealatitat ertpiaat.

Abba* autem armis fnccinâus fpiritalibu*, monachorum cuneo hinc inde vallatus, charilmatum edeftium rore perfiifus , aereas dcmooum expugnans verfutias, regem, omnemque fui regiminis clerum, Chrifto, cujus virtute dimicant , juvante , a rabida boftium perfecutione invifibilium folerter fpiritus gladia defendent, fidei fcuto fubtili protegens tutamine, robufto praelians triumpho , miles eripiat imperterritus.

XVII.

Qatliter rrx atttleat & aetaatttt ai ttatiaa» fer. fecatieat defeadtt.

Rex itidem terrenus , ecteftis caftra regi* fortiflimo roborans munimine, armis fsscularibus vifibiles expugnans adverfitrios, hoftinmque rabiem faevientium annihilando dejiciens , conditoris fui pafcua gregemque folicita inexpugnabilis tueatur cuftodia, quatenus ad vit» bravium perveniens , «ternis tripudians fruatur bonis, quo nec OCuhtS videre aliquatenus potuit humanus , nec in hominis cor ullatenus afeendit que preparavit Deus diligentibus fe.

XVIII.

De attaafiiea ftffefaaii Mertate.

Sint pnefati monafterii rara, omnis monachorum poflcfljo, in rebus magnis vel modicis, internis

.ternis vel externis, inurbanis vel iuborbanis, pra-A diis, campis, pratis, pafcais, filvis, molendin», rivulorum curfibus, merae libertate in Chrifti nomine ejuique genitricis^ditata.

--ad sad/a/ /οτβlβτμμβ msaaflrrss
ütitât tftrftl.

Secularium quifoiam auiu temerario jus tyrannidis non in Chrifti cultura prefiunptuoftu cxereeat. non minuet, influente diabolo, quod faoAi Spiritus inflinAu tam a me quam a predecefforibus meis, necnon a catholicis utriufquefcxus hominibus, largiflua conceflum eft dapfilitate.

XXL

Dt incitu _

Augenti tribuat rerum cunAarum opifex tranBuillum vitas prarientis excurfitm › longaevum illantis temporis › futurum «tenus beatitudinis talionem, fufficientem viAualium ubertatem, interminabile profperitatis augmentum , copiofum virtutum omnium juvamen.

XXI.

Dt auMiHitat iritentiimr.

Minuentem perpetua poflideat miieria: in Domini manens perfecutione, ejus genitricis fanAorumqae omnium incurrat offenfam: pnsleotis vite adverfitaa illi Temper eveniat : nulla eis bonitatis accidat profperitas.* omnia ejus peculia inimici allantes diripiant : in futuro autem, «terni miferrimam cum hcedis in finiftra pofitum damnent cruciatus, fi non iatiafaAione emendaveritC congrua quod ia Domini ufarpans detraxit cenfura.

XXII.

Mm '*·*«· tyitar a vdi/ *facahriitu titteiftmt,* ftf favd md- ... w.~. ◇ *rtéitu frtviltgiw»* tttaXcrtpi·. *erimitrt vtittt.*

Tribus tantummodo caufis, (ocularibus obtemperent preceptis, rata videlicet expeditione, pontis , arcifve cooftruAionc ' alias sterna ditati glorientur libertate . Reatus quidpiam fi incitante demone feduAus vel abbas vel fratrum aliquis fragiliter, quod abfit, contraxerit, juftitia purgante fecundum regule praeceptum abolitus damnetur, maneatque prefats munificentis libertas altithrono per noftram humilitatem oblata , àd Da monachorum ulus gratuite fibi famulantium inviolabilis, «terna libertate jocanda: quia Deus , qui hanc privilegii largifluam donationem, locum que cum univeria monachorum familia, juraque omnia facro fubjeâa coenobio poflidet, nunquam reatum commifit, nec ullo unquam tempore committet. Sit igitur praefata libertas «terna, quia Deus libertatis pofleffor «ternas eft.

XXIII.

pn/ ·βμη› *f&ttiti tTfiurt i» «ans cimi» htt frttrik*iltatur*

Anno incarnationis dominice nongenteûmo fexagefimo fexto feripta eft hujus privilegii iyngrapha, his teftibus confemientibus, quorum inferius nomina ordinatim charaxantur.

SUBSCRIPTIONES.

Ego Edgar, divina largiente gratia, Anglorutn bailleur, hoc privilegii donum noftro largiens redemptori / locoque ejus fanAiflimo, primus omnium regum, monachorum inibi collegium conttituens» manu propria fignum hagi« crucis imprimens confirmavi.

Ego Dunftan Dorobernenfis ecdeG« archiepifcepus, largifluam benevoli regis donationem venerans, crucis fignaculo corroboravi.

EgoEadmued riytos legitimus prsfisti filias , crocis fignacnlam, infantuli florens «tare, propria indidi mana.

Ego Edward codam rege dyto procreatus , Stlatam patria nwinifirentiam crucis figno conSidavi.

Ego Ælftbryth legitima profati regia conjux , mea legatione monachos eodem loco rege annuente conflituens, crucem imprrifi.

Ego Eadgifa prediAi regis ava, hoc opus egregium crucia thaumate confblidavi.

Ego Ofcytyl Eboraceofis ecdcC« archiepiicopas firmavi.

Ego Atheiwold ccclefi· VVmtonienfis epifeopas, regis gloriofiflimi benevolentiam , abbatem mca altum mediocritate, & alumnos quos educavi , illi commendans , crucis fignaculo benedixi.

Ego Ælfftan Londonien!» ecclefic pontifex conlolidavi.

Ego Ofulf epifeopus confirmavi.

Ego Ofvvold epifeopus confignavi.

Ego Byfentclm epifcopos confirmavi.

Eslfttan epifeopus confolidavt.

Ego Eadelm epifeopus confirmavi.

Ego Athulf epifeopus confignavi.

Ego Urynryge epifeopus confirmavi.

Ærcvvig abbas confoudavi.

Ego Oigar abbas confignavi.

Ego Orobyrihe abbas.

Ego Ælfftan abbas.

Ego Adelgar abbas primus huic loco abbas ordinatus

Ego Osdgar dux.

Ego Ætbelftan dux.

Ego Athelvvine dux.

Ego Æthelvveard m.

Ego Elfweard m.

Ego Wulrtan m.

Omnes qui nominarim huic privilegio regis juffu deferipti videntur , pofteritatis noftra profaplam iuhnixc depofeimus, ut mannum noftrarum vadimonium Chufti cnice firmatum nequaquam violantes irritum faciant : fi fuccefforum quifpiam humilitaris aufu violate preiumpferlt , corporis (anguinis Jcfu Chrifti participatione privatus, perpetua damnatus perditione , anathema fit, nifi divino propitiante refpeAu ad humilem (atisfaflionem refipifeens converfus fuerit.

ALIA CHARTA EDGARI REGIS,

QUS NULLOS BMQDÀM poisrx FBRHIBET in Wintonienfi hoc ccenobio monachos, ante hos quos ipfe jam introduxit e monafterio Abingtonienfi.

anno CHatsrt

ANnuente altithroni moderatoris imperio totius Albionis triniatim potitus regimine , non immemor ob boc recidiva fore conceffa , ut his ftrenue «terna lucrarer.- quapropter ego EdEgar totius Britannis bafileus, quafdam villas, ut nominantur, Dunkitone habens, quinque hydas terre, A ecclefiam Sueyfe, cumvigintioAohydis terre, A ecclefiam Titlefcumbe cum decem hydis terre, A quamdam raris portionem, duos videlicet caffatos terre, loco qui celebri Wynterburna nuncupatur vocabulo, do A concedo in puram A perpetuam eleemofynam nove Wintonienfi ecclefic, R Petro apoftolonim principi dicate, necnon S. Edotio, cujus reliquus inibi miraculis clarefcunt , cum omnibus utenfibilibus , Eatis videlicet, palatis, rivulis, «terna largita it hereditate perfpicuis, nt canonicos qui in- cor-

ANNO CHKisri

corrigibiles perduraient de ecdefia di&a *ejeci*, monachos de Abundonie loco fubftitui. Sine tid-tem prcdid*ville, rus, manfiones, terre, *rirait*, ornai terreae (ervitutis jugo liber* in perpetuum, tribas exceptis, rata videlicet expeditione, pontis, arci!ve reftaurarione. Si quis autem hanc noftram denationem in aliud quam confli-

A tuimur transferre voluerit, privatus confortiofaa-Dei ecclefi*, «ternis barathri incendiis lugubris jugiter cum Juda Chrifti proditore ejufque complicibus puniatur, ft non fatisfadione emendaverit cungrua quod contra noftrum deliquit decretum.

CHRIS 11 V Sti.

CHRISU CHXI?TI

CONCILIUM RAVENNA TENSE

!» CAUSA DISCIPLINEE BCCLBSIASTICEE

Celebratum anno Domini dcccclxvii tempore Joannis papae XIIJ.

• Pierre ^t. I.-/ R«j oonlt COM αali -

DE iac *fynodo fit menti» apnd* Argmoarw * bn *verba:* Anno dominie* incaim am.ccclxv|i. Otto imperator natalem Domini celebravit ; At excepto prrfcdo urbis, qui aufugeiat, tredecim ex majotibus Romanorum, qui audoresexpulfionis domini Joannis pap* fuerant, futpendio interire juffit. Inde progrediens per Spoletum, Ravennam adiit. ibique paieha celebrans cuna domino Joanne papa, plurimos ex Italia & Romania epifeopos coadunavit, fit habita iynodo, multa ad utilitatem fande ecclefi* adiavenit - Et apoftolico Joanni urbem & terram Ravennatium, aliaque complura, inultis retro temporibus Romanis pontificibus ablata, reddidit: (*vel potius reflautionem jam ante foliam confirmavit')* cumque inde Romam cum magna laetitia remifit

DIPLOMA JOANNIS PAPÆ XIII.

In Ravennatenfi concilio datum, quo Heroidum Salisburgenfem archiepifeopum deponit, & excommunicat; Fridertcum vero, ejus loco archiepifeopum creat.

Joannes fanfla Romana & apoftolica ecclefia prafui, Omnibus arcbiepifcopis & epifcepts, noftris diltfiis in Cbrtflo fratribus apud S. fynodum Ravenna nobifeum aggregotis, aierna btatitndsnis gaudia.

SAnditati ac. dile&ioni notum veftrc effe volumus, quod Heroldus dudum Salisburgenfisecclefi* arehiepifeopus, contra canonicam Ac apoftolicam audoritatem nefaria prefumptione poft fuorum oculorum amiflionem videatur facrum celebrare myfterium; fit, quod ridiculum eft, pallium geftarefolemnitcr. Hoc namque non admo dicam herefeos vefaniam attinet, Ac nobis, omniumque fratrum orthodoxorum prudenti· debet videri exeerabile : prefertim cum ipfe pro lua culpa & perfidi* temeritate exoculatus fit, eo E quod ecclefias Dei expoliaverit, thefaurum paganis erogaverit, fefeque eis junxerit, ;in Chriftianorum necem Ac depradationem, contra dominum & piiflimum imperatorem fuum feniorem rebellis Ac infidelis extiterit: & proinde a deceffo-ribus noftris fanda memori* pontificibus omne facerdotale officium f*pe ei fit interdidum: atque eledionc Ac poftulatione omnium pene nobilium, Bavvariorum Icilicet clericorum Ac laicorum, S. Romana mater ecclefia, fuc audoricatis privilegio Fridericum virum venerabilem Ac eundis laudabilem loco ejufdem Heroidi fieri effeque archiepifeopum omnino decreverit. Quapropter itaque noftrorum deceflorum audoritatetn fequentes, veftrcque omnium fraternitatis aflenfione roborati, ipfius Heroidi hcreticam & tetneranam pravitatem amodo ac deinceps damnamus ac penitus confutamus ex vice B. Petri principis apoftolorum, necnon omnes fequentes czeitatem corporis & mentis ejus io tali prafumptione: eique communicantes excommunicamus ptimo & anathematizamus ufque ad pleniftimam emendationem. Infuper jam dido Friderico per audoritatem fedis apoftolica digniflîmo archiepifcopo honorem Ac dignitatem Salzburgenfis archiepifeopatus confirmamus, & corroboramus, & univerfos humilitati ejus allubefcentes, benedicimus, & catholicos approbamus. Unde rogantes hortamur iaoditatem veftr* fraternitatis, * At in hoc nobifeum pariter affentiatis, Ac huic noftix apoftolice fandiont veftram confirmationem praebeatis.

Joannes fand» catholic* Ac apoftolicc Romaуї ecclefi* huic (andioni edits a me fynodo apud Ravennam fubfcnpfi.

-Signum domini Ottonis iereniffimi imperatoris.

Rodoaldus patriarcha Aquilegenfts ecclefi* it»-terfui Ac fubfcripfi.

Petras S.Ravennatis ecclefi* arehiepifeopus.

Walpcrtus S. Mcdiolanenfis ecclefi* archiepiifcopus.

Lanvvardus S. Mindenfis ecclefia epifeopus.

Otkerus S.Spirenfis ecclefi* epifeopus.

VVindo S. Silva candid*ecclefi* epifeopus, bibliothecarius apoftolica fedis.

Martinus S. Sutrienfis ecclefia epifeopus.

Benedidus S Portuenfis ecclefi* epneopus.

Everardus epifeopus Aretinenfis.

Sichelmus epifeopus Florentina.

Petrus epifeopus S. Volternenftk ecclrfia.

Joannes S. Arimineofis ecclefi* epifeopus

Hubertus " S-Lunenfis ecdefia epifeopus. 'AdtlbtrtM

Honeftus epikopus S-Perufin* ecclefi*.

Petrus S. Camerina ecclefi*.

Ingizo epifeopus S.Afifinats ecclefi*.

Leo epifeopus S.Afinatc ecclefi*.

Joannes epifeopus S. Callieufis ecclefi*.

Erfemarius Ancooitans ecclefi* epifeopus.

Attingui epifeopus Auximanenfis ecclefi*.

Benedidus Humanat* ecclefi* epifeopus.

Eberardus * Efioat* ecclefi* epifeopus. * ESGuta

Benedidus Fuligine ecclefi* epifeopus.

Julianus Lucerni* ecclefi* epifeopus.

Gregorius Comaclenfis ecclefi* epifeopus.

Ruodo S.Cefinat* ecclefi* epifeopus.

Arnaldus Popilienfis epifeopus.

Radaldus Rofilienfis epifeopus.

Martinus Mantuanenfis epifeopus.

Stephanus Ficodenfis epifeopus.

Joannes Bellunenfis epifeopus.

Aibcricus Pcrufuneniis epifeopus.

Ro-

ANNO CHRISTI

Rodulpbas Viccntinus epifeopus.
Gerhard» Faventios ecclefie epifeopus.
Petrus Metaumancenfis epifeopus.
Hnbertna Parmenfis epifeopus.
Luito Cremonenfis.
Ermenaldus Regionenfis epifeopus.
Gorboldos Poloocnfis epifeopus.
Ganelinas Patavcnfis epifeopus.
Arnaldos Tridcntinua epifeopus.
vfl Raptr- Teutpertus * Faltranfis epifeopus.
Zenobius Fefulamla epifeopus.
Gothofredus Aqueufis epifeopus.
Roifo Aftenfis epifeopus.
IVMMIVdi. Loido Glofinenus epifeopus.
Adalbertus * Boncnfis epifeopus.
VVjdo Mutinenfis epifeopus.
Joannes Imolenfis epifeopus.
Ratbcrfas Veroaenfis epifeopus.
Antonius Brifuenfis epifeopus.
Udalricus Bergomcnfis epifeopus.
Joannes Jordanenfis epifeopus.
Anpaldna Novarienfis epifeopus.
Lupus Spoletinae ecdcfis.
Sigihardus Gctcnfis epifeopus.
Rihehurdus Fancnfis ecclefia epifeopus fubfcripfi.

Aftum Ravenna: vit. Kal. Maii, per manum Stephani feriniarii fanfts Romane ecclefia. In menfe Aprili, & indiâione decima: in prrfcnria omnium lanftorum epifeoporum.

INSTITUTIO AKCHIEf. MAADEBVKG i't Ctvilii Rjmwttif.

ANoo incarnationis dominice plui minufve noogentefimo fexagefimo feptimo, regnante Ottone imperatore Augufto , Chriftiana regionis *te* divina fervitutis propagatore folertiffimo, *ejoiitm* imperatoria induftria, habita eftfynodus Ravenna in fuburbio , in ecclefia beati confeflbris epifcopi Severi t relidentibus domno {oaone fummo univerfaii pontifice, ft pluribus talia, Germania, ac Gallia prafalibus, & de flatu ecclefia traftantibos , adftante etiam innumerabili clero ft populo. Idem ergo fercniffimus imperator Auguftus Otto, qui eandem fanâam iynodam ob communem imperii fui falutem congregaverunt, plurimas Sclavorum nationes ultra Sumen Albia tu confinio Saxonis multo fe labore fic maximis fitpe periculis ad Chriftumconvenifle coram omnibus retulit. Et quia rudes & necdum flabiles erant, qua tuitione, quave cuflodia ft quotidiana folicitodine in fide corroborari deberent, S. fynodum confuluit: rogans, ut quod ipfe fummo Audio Deo mancipaverat, palloris negligentia ad vomitum redire non fineret. Hujus dignam relationem, & tantam fidei confef. fionem & fynodus benigna aure fufeipiens, Deoque in hia omnibus gratj* agens, rot Sclavorum populos ad Deum noviter concerta nonnifi per epifeopos in convenientibus locis, in unaquaque eorum provincia, fecundum populi quantitatem , in rationabilem terrae divifionem conftituendos , ad hoc animari atque erudiri pofle cenfuit, ft ratum «flimavit . Ad quod agendum, ut major firmitas, ft tutior in epifeopis ordinandis fit opportunitas, arctyepifcopum, ad quem negotium fuum, ft controverfiam, fi qua orta fuerit, quafi ad caput referre, & difeutere valeant, eis conRitui atque pneponi, communi deliberatione , cenfuit ', ft hoc ejus judicio ft diferetione, in quo maxima reparande, ft confirmandas religionis poft Deum fiducia erat, fieri debere, omni-

A no indicavit. Eft prsterca civitas in parochia... Halbcrftadenfis epifeopii , Magdeburg difta, in confinio Saxonum, ft Sclavooum, in ripa praedifti fluminis Albi®. in qua iftem fereniflimus Csfar populi multitudinem adunavit, ccclefias conflruxit, plurimorumque martyrum, beati fcilicet Mauritii, ft Innocent ii, aliorumque innumerabilia corpora fandorum illuc transferens , canonicofquc inibi Deo famulantes conflituens, ad eo* rumdem viflum ft ecclefia utilitatem, cadra , villas, pradia, decimafque cumuniverfia adjacentiis affluenter ex proprio cooccffit. Placuit igitur omnibus , apud prediftam civitatem Magdeburg archiepifcopalem fieri cathedram, co quod bacin confinio Sclavorum, ut prodiximus, loco videre-

B tur opportunior, & io ejus propagatione voluntas Imperatoris effet amplior. Ad hac Imperator precibus & Dei voluntate commotus, finftae congregationis decreto paruit, ft hoc privilegio apoftolica fedis corroborari dignum duxit: quod ft ifium eft, ft a fummo pontifice, omnibufque prsfulibus Italia, Gallia, ft Germania, qui ad-erant , propriis manibus corroboratum. Caterum ;iuia prriul Halbcrftadenfis fynodo huic non afuit, eaufa claufulam in ejus adventum differre placuit, ut civitatem ipfe in debito fubjc&ionis abfolveret, ft tunc demum privilegium ftfubfcriptio illibata fieret. Anno igituNnccgio, & dimidio jam evoluto, cum Hatto archipraful Magontienfis cam profato Hildevvardo , fuo videlicet

C fuflraganeo, *eo* deveniffet, ft Imperator illos pro predifta eaufa blanda petitione conveniflet; Hildevvardus epifeopus, tam ex arcbiepifcopi confenfu, quam omnium qui aderant confulto, prompta & hilari mente cjOJ ^titioni gDnuit , ac fafto imprrfentiarum pari aftimatifsoe coneamtio fynodali decreto S. Mauritio Magdeburg, fanâoque Laurentio Metfeburg, quasque petita tradidit, id eft omnem parochiam fitam inter fluvios Albiam, Salam, Horam & Bodam , ufque ad ea loca, ubi caftra Uonesburcb, Unantzleva , Hortesleva, cum omnibus pertinentiis, ft villis, qua Burchvvart appellantur, verfus occidentem longius protenfo fine terminantur, cum omnidcimatiooe, banno, fubje&one, obedientis inom-

D ni ecclefiaflico ordine, prout Halbcrftadenfis ecclefia vifa eft catenas pofledifle. Recepit autem ad vicem ab Imperatore, in partem & utilitatem fua ecclefia, omnem decimationem in Hofgovve, ut terminatur in fluviis Sala Willcrbiche , ft Wippera, cum omni poffeflione, quam de abbatia in honore B. Wicberti in territorio Herolvesfelt conflruâa, idem imperator aqua commutatione acquifierac, cujus etiam abbatia ipfe fundator erat. Huic autem concambio confirmando juifione domni Joannis fummi ft univerfalis pontificis, ft Cefaris Augufti Ottonis, petitione quoque Hildewardi Halbcrftadenfis aotiftis, Ambrofius Palatinus cancellarius, ft Petrus fanfta Ravennatis ecclefia archiepiicopus, alii quoque quam-

E plurimi epifcopi Italis, ft Germanic lubfcripfere, quorum etiam nomina in prafenti paginula fluduimus annotare.

Ego Ambrofius Palatinus cancellarius fubfcripfi, complevi, ft dedi.

Petrus archiepiicopus S.Ravennatis ecclefia interlui , ft fubfcripfi.

Hatto Moguntinus archiepiicopus interfui, & fubfcripfi.

Ego Hildiwardus Halbcrftadenfis ecclefia epiicopu interfui, & fubfcripfi.

ùngfridos · fanda Virdunenfis ecclefia epifcopus ft paftor libens fubfcripfi.

A NNO cHRisn

Ego Reginoldus Rubiloeenfis ecclefic epileopus interfui, & iubfcripfi.

Ego Ewerardus faudz Leodicenfis ecclefiz epifcopus interfui, &. iubfcripfi.

Ego Adclbertus Lunenfis epifcopus interfui, & iubiaipfi.

Ego Rupertus * fandas Feltrenfis ecclefiz epifcopus interfui, tx iubfcripfi.

Ego Albertus fandas Tarvifiacenfis ecclefic epifcopus interfui, & iubfcripfi.

Ego Guasliuus fande Patavienfis ecclefix epifcopus interfui, & iubfcripfi.

Abraham & Fnfingenfis ecdefie epifcopus interfui.

Martinus epifcopus S. Fr *............epifc. iacer-Fui, & fubter.

Vinth ' epifcopus fande Mutinenfis ecdefie confenfi, fit iubfcripfi.

Rudolfus epifcopus * confenfi, & iubfcripfi.

Elbench ' confenfi, & iubfcripfi.

Joannes epifcopus Eugubienfis ecclefix confenfi, & iubfcripfi.

Uihtiiu, , Ego Lirgifo epifcopus fande Ordinate ecdefie confenfi, & lubfcripfi.

Joannes epifcopus Calhenfis ecclefiz confenfi,

p« «1«*«»,.-& iubfcripfi. 1?

uo.»pv<iip· Luto ' epifcopus fande Clufenfis ecclefie confenfi, Ac iubfcripfi.

* Lvpaf

Albencus epifcopus fandae Pifenfis ecdefie confenfi, fle iubfcripfi.

Ludini epifcopus conlenht, & fubferipfit.

Hubertus epifcopus fubferipfit.

Sicbelmus tandz Florentine ecdefie epifcopus interfui, & iubfcripfi.

Adalbertus S. Bononienfis ecclefiz epifeop. confenfi.

Arnolfus epifcopus confenfi.

Joannes Imolcuhs ecd. epifcopus interfui, & iubfcripfi.

Luitprandus S. Cremonenfis epifcopus ecclefiz interfui, & iubfcripfi, his jufte petadis Conftantinopolim rediens

Odclricus Bergomcnfis epifcopus interfui, tx iubfcripfi.

Grimoaldus fandz Rhegicnfis ecdefie epifeopus interfui, ÓC fiiblcrtpfi.

Antonius Brixicnfis ecd. epifcopus confenfi, & iubfcripfi.

Sigulfus epifcopus confenfi, & iubfcripfi.

Sigulfus S. Placentine cccL epifcopus confenfi, fit iubfcripfi.

Petrus epifcopus fubfciipfit.

Explicit funditi» ercUcpifcipitni Mxgdtkitr&t^fii.

G. C. Haec reprrfentavimu» ex chron. M. S. Aoonymi Sixonu, delinente in an. Chrifti 11S0. cujus hoc fragmentum ad nos trantmUlum eft ab etudkiffirno viro Alexandro Vilcheim S.,1. Hernicus Meibomius, poft VViiichindi annal. Ssxomcos edidit hujus archiepslcop. mllituti narrationes duas: quarum prions idem eft initium, & eadem fere verba, atque hujus noftne; potierioris, idem finis. Hanc cum iftu conterre inutile non erit. Epifeoporum fubfcriptiones ex Meibomio, apud ?uem iunt ampliores, quamquam *Sc* in multis mendo-*x.*, edidimus. Qpr demde confecuta font, quamquam pars non hint concilii. quia tamen ad integram rei in concilio conftitutz notitiam pertinent, ex eodem M.S. cod. hic exhibeo.

His ita peradis, Czfar admodum letatus, nec minus pro adhuc peragendis fecundum Deum *lo*licitus, accerfito Richario Magdeburgenfis coenobii abbate tertio, coram Annone VVormacienfi, & Othwino Hildinesheimcnli epifc. iccupi tunc lorte commorantibus, volebat illum officio epifco-

A palus fungi, in ipfa mutatione fedis fue. Sed impedierunt quidam oeculto confilio, & Imperatori pro hoc fecreto delatae litcre. Qjti dum fc tanto honore privatum intelligent minus equo animo feriet, ac in impediendo tam fando propofito, Imperatori quoquo pado obviare proponeret. ne malitia mutaret intefle&um illius, brevi pulfatus valetudine, terrena mutavit czleftibus, fuccсftitque in ipfa fedis mutatione Herdingius in eadem congregatione nutritus, & eledus. Tranfmutata eft itaque abbatia *in* montem fuburbio ejuidem civitatis adjacentem, deputaturque fando Joanni Baptiftz, & adhuc habetur, & o utinam diu feliciterque habeatur, famulatura. Monachi quoque fuccedentibus fibi clericis reliquerunt in

B fibris, & aliis rebus, plurima ornamenta, quz ibidem imperiali munere, & propria induftria fuerant congregata. Cumque illorum corda de hac migratione non immerito gravaret triftitia: Carfar cis pro confolatione, perdiorum fur hereditatis non parva dona adjecit, & quocumque in loco cum canonicis in una Ratione conveniant, ipfi dextra in patte fupremum locum obtineant conftituit; fed & prricrea ut recurrente annuatim translationis hujus die, qua eft v. Idus Augufti, ideft, in vigiliavidoris ignium levitz Laurentii, nedibus nodis pfoceflione lugubri fedem fuam vifitantes, miilam celebrent: quo dum apud canonicos, quam & apud monachos fidi perpetim hujus itaret inviolabilis memoria, eos quo-

C que dile&io jungeret indivulfa: quatenus illi hos tanquam primos ecclefiz iuzpaucs omni hououris exhibitione przveniaor, iliique non difpari talione quod membra debent capiti, quod etiam teflator hzredi, plena devotione reftituant. Sed nec fefellit adinventorum tam prudens confiliutn, ficut eft ufque hodie cuique lcire volenti publicum. Erat tunc temporis quidammagni nominis fit meriti Adclbertus.- qui dudum Treviris de coenobio S. Maximini monachus abftraâus, & epifcopus confecratus, ficut in fuperioribus partim tradavimus, ad praedicandum Rugia fuerat deftinatus. Sed populus exafperans dura fronte, & indomabili corde, expulit ilium de finibus fuis, contemnens evangelium pacis, quia Dei providentia in

D terra noftra populus illi committendi» erat novz acquifitionis.

Anno Domini *dcccclxx.* OrroNis xxxir.

Igitur Imperator pnedidum Adelbertum de VVirinburgenfi abbatia, quam interim regebat, aflumptum, predidr ecdefie, per omnia dignum, & probatum, facerdotio promovit, cumque pro pallio, & privilegio ab apoftolica fede fufeipiendo, cum literia *lux auctoritatis* direxit. Quem Joannes apoftoltcus nomine illius xui. in ordine vero Romanorum pontificum cxxxvi. benigniffime fafeipiens, proprio etiam ftudio gloriouftimi Imperatoris, quod in amplificatione divini cultus

E habebat, gaudens, ideoque juftis ejus petitionib*M annuens, apoftolica illum auâoritate archiepilcopum fore, e*j*ufque focceffores, decrevit. Dans etiam eidem pallium ad miflarum folemnia celebranda, nimia dileâione * commonitus, xv. Kal.Noverab. id eft, in £efto fandi Luce evangeliftz, ipie circumpofuit, & privilegio apoftolicz audoritatis fanxit, ac confirmavit, eum in omni ecdefiaftko ordine primatum habere omnium ecclefiarum, archiepifcoporum, qui in Germania ordinati funt; in Gallia quoque, Colonienfi, Magontienfi, Trevireofi archiepifcopi* per omnia honore fimilem effe. Cruets fignaculum ante

—>· — C^*NO

& inter cardinare epileopoe R.O A preeepto Imperatonf, eptfcopi . marchiooet, &
anno man® fedis confortions habere. Prsterea XII.
C*»o?Tl preabyteros, v 1 1. diaconos, xxiv. fubdtaconos cardinales, ad morem fanâ® Romane ecclefi® ordinare, qui ad principale altare nsiniftrames quotidie, excepto jejunio, dalmaticis; fellis vero, fandaliis uterentur; dc ut presbyteri dc abbates faoâi Joannis Baptiflx, tunicis induerentur: dc ut his exceptis, dc epifc. fuper altare in honore beati Mauritit dedicatum, miffam celebrare aliquis nullo modo prsfumeret. Prsterea ftatuit, eum effe metropolitanum totius ultra Salam, dc" Albiam, Sclavorum gentis, tunc ad Deum converf®, vel convertende, dc ut fecundum defidenum Imperatoris in his civitatibus, In quibuC? olim barbari ritus maxima viguit fuperflitio, id eft Ciri, Mifni, Merfeburg, Brandenburg, Havelberga, Poznaoi, in honore domini epifeopi fundarentur, quorum pallores, fecundum canonicam auftoritatem, Magdeburgenfi archiepifcopo fidem dc fubjeftionem debendo, (otiarentur. His dc aliis, qu® privilegia adhuc inibi confcrvata te-C ftsntur, fynodali decreto ordinatis, dc fub interminatione Dei, dc apoftolici nominis confirmatis, przfatus archiepifcopus, cum legatis Romane ccclefi®, VVidone fcilicetepifeopo, bibliotbecario, de Benediâo cardinali, illum cum Hildvvardo Halverftadenfi epifeopo fedi fu® inthronizarenr, dimifTus, ad Imperatorem remeavit Isnus, quem Imperator nihilominus gaudens, utpote beati defiderii compos, cum literis commendaticiis Magdeburg deflinavic. Illuc ergo «x

rebqui Saxoni® principes convenjente», ipium honorifice iu(ceperunt, & vocum acclamatione, c H, manuumqueelcvationeeleâum, cum prefatisapofloiic* fedis legatis, celebri ritu inthronizaverunt. Adfuit omnis fexus, & ®tas gaudentium, fuit prorfus generale tripudium, ubi ad confirmationem fui, idemarchiepifcopus in prefectia eorumdem natalem Domini fecum celebrantium, Boionem monachum, Merfeburgenfi; Burchardum, Miürienfi; Hugonem, Cizenfi ecclefiis, primos epifeopo* ordinavit: dc Adeldagum pnmum ecclefi® Magdeburgenfi prspofitum inftituit. Dudo quoque Havelbergenfis, & Dudelinui Bramdeburgenfis epifeopi, primus quidem Moguntino epifc. fubjeâi, fed tunc agente Imperatore a debita fibi obedientia abloluti, Magdeburgenfi ecdefir, ejufque archiepifcopo cum praefatis confratribus fidem, & fubjeâionem promifere. Ipfe namque felicis memori® imperator Otto, erat conftituftor omnium hatum, quas arehiepifeopatui fubjecerat, epifcopalinm fedium: nimirum infinie® hereditatis fu® potiflimum cupiens heredem efle Deum, non pauca tamen relinquens fucceftioni filiorum. In tanti ergo talifqueiolemni pro fum* mi regis exortu celebratione, tum etiam pro nova populi ipfius, vel cultus augmentatiooe, gaudebat chorus Magdebnrgenfium a fummo principe milium principem, canit frequentia principum, palamque a palloribus ecclefi®, laudabili numero hic adauâis, laudatur paftor creator omnium.

«•JOANNIS DOMINICI MANSI

IN SE UENTEM BULLAM

JO NNIS XIII &c.

P Æ M O ΛΓ 7 O.

Q1/4X mode fab'ocit Joannit Pap litter* tranfmiffe ad faat Λ vire clariffime Bartbelemee Profpera Camoltini Regieffi fed Mutin* modo agente. Liat vert ipfe recepit λ clariffimo Antonie Ulderice Erabt qni iUet extraxerat e tabalane Principali Brafvigenfi efas car* cemmtffo. Utriufque nomen mibi referendam fait, at pabheam fen et jaibai pettfimam efas excepti grati* referende fini. nt ver* fetter, nennxlle 1» Hi occarranl qa* dabietetem itenerant de bnfat fcripti finerritate; cam infacta Joanni XI11, formal* tn tit occarrant, nt tile neflr* &c. Arcbifretribet fient & cetere fletim i» principle cerporit & mentit Gc. Poenalia etiam in nominibxi Epifteporam offendant menda, f*M ferte fant vel effe poffant Ammmtfit. Demant Indiftio plane btc fallit. Utcam^ae ret babeet fefe, imprimendam bene ballem cenfai, rehfie ielioribat eraditis fadicie. Neqae tantam mtbi fame at fiflant bone ballem, tanqaam ex tripede, certe prenanciem, cam prefectim cetere fa* bic legantar Joannis XI11. eteti fatu qaadrent. $» vero in fine appingilar literaram nexat, altertas G recen. tierit, eft manat, at per literal idem CI. Eratb admonatl, nec fatis OEdiptts fam at arcanam tfiad divinem.*

Çÿ· BULLA JOANNIS XIII.

pro Asceterio Qointel e:mbukgen$i.

TOannes Epifeopus Servui Servorum Dei. JfT j Corporis dt mentis gencrofitate prsfulgid®, utpote Auguft® liberalitatis Mahetild® incoparabiliter laudabili Abb*nfl«r icne E rabilis Moaaihrij difti Quitiltggaburgh, dt per fe omnibus polleris tuis, dc 'ancl® Congregationi ancillarum Chritli ibi degentium, fupern® grati® plenitudinem, apoftolicamque benediftionem.

Quia per Beatum Petrum Apoftolorum Principem, cujus vice licet minus idonei fungimur, Ecclefiaftic® poteftatis jura ubique terrarum auctoritate Evangehca atque authentica Sanâorum Patrum habere videmur, idcirco fpecialiter *dii*penfare cunila ad omnipotentis Det laudem, dt orthodoxam religionem, nullo catholicorum refiftents, pofle confidimus. Ideoque univerfitas ennftifidelium cupimus ut cognofcat, qualiter no* per interventum carifiimi, dc fpiritualis filii noftri Domni Ottonis femper Augufti genitoris tui, dt fanfliffime matris ejus Mahetildc Augull® Sereniflim® Avi® tu®, *prefatum* Quitilingaburg, locum fitum in territorio Saxonico, cui praeite videris, fufeepimu* fub jure dt continua' tuteione Sand® Roman® Matris, cui prrftidemu*,

mus , Ecdefi® ; allubefceatibus , coafentientibuf- A nue in hoc noftr® Apoftolica paternitati Archifratribus in Synodum Ravenna aggregatis , videlicet Petro Ravennateofe , Rodaido Patriarcha Aquilagenfe , ceteris 6c Epifcopis VVidone Sylva Candidenie , Benediâo Portuenie , Marino Lutriccnfi , Siccone Blefano , Joanne Spirenfe , Londoardo Mindonenfe , Lutifrido etiam Papigenfc , Luitprando Cremoncnfe , Huberto Parmenfc , aliifque fimul Confratribus ooftris Epifcopis Italicis & UhratDontanis numero quinquaginta, ita ut a prsfenti decima Kalendarum Mai) fub patrocinio dc iuicione Beati Petri Principis Apoftolorum ejufque Vicarij perpetuis temporibus cum omnibus fe attinentibus coniiitutum , locatumque fpecialiter elle nofcBtur, Quapropter fta- β luimus Apoftolica Cenfura , ut idem Monafterium omnimodo liberum amodo , & ufque in finem feculi perfeveret per auftoritatem Dei, & Domini noftri Jbefu Chrifti , qui fnper Petrum habet Ecdefiam, per quem jubemus, & monendo proteftamur, ut nullus Imperator, Rex, Dux ullus, nec Epifeopus, nullaque cujuslbet dignitatis , five poteftatis , vel facrc , vel mundane perfona , audeat ejufdem loci Abbatilfas moleftare, & inquietare, five de omnibus rebus ejufdem facri Monafterij io aliquo diftrahere , vel de his qu® ad illud pertinent diminuere. Verum igitur quietum , dc inconcuftum perfiftat cum eundis fubfiftenciis fuis, cum fetvis, dc ancillis, liberis, & .fcrinWi. , .«r» t»I.i.,a inciilli, , &

verbs rebus, qu® dici dc nominari poliunt, quas nunc habet, dc in antea quolibet contra&u habere debet. Sane ob mundiburdium tui, tuorumque pro lumynariis concinnandis ante corpus prediâi Apoftolorum Principis libram unam argenti aonuanm noftr® Sanâ® Roman® Ecdefi® a te pofterifque tuis, quz eidem loco Sanfto prxfuetiot perfolvendam fore fancimus. Verum fi fort... iter a&ionis difficultate fingulis annis eadem penfio minime perfolvi potuerit , licentia fit vel poflea temporibus aliis coadunarim tH Romanx Ecclefiz tranfmittatur. Si quis vero, quod minime credimus, contra Deum irritam hujus privilegij feriem in quoquam agere temtaverit, dc idipfum Mooallerium juri Apoftoficz dc Romana Ecdefix auferre conatus fuerit, nifi refipueric, perpetua anathematis vinculo innodatus ex auâoriutc Dei, ejufque fummi clavigeri, ac per noAram , dc omnium noftrorum Pontificum Succeforum humilitatem cum Juda traditore Domini perpetim Diabolo fodetur. Qui autem obfervator ejus dc cuftos effe ftuduerit, omnium ddiâorum fuorum veniam, dc cum beatiftimo Petro ccetibus Sanftorum fociatus , gaudia fine fine confequi mereatur. Dc cetero prxeipimus , ut Abbatifta ibi nunquam ulla nifi ex electione , dc gratia , ac voluntate omnium fandarum fororum, quz ibidem pro tempore Deo lervire vtf® fuerint, a quoquam ordinetur, aut conftituatur . Bene valete. Scriptum per manum Stephani Serinarii Sand® Romane Ecdelix in menfe Apnli ;

lodiâione icxta decima ma Kai.

Maji per manum VVidonis Epifeopi Sanétx Silvae Cindidx Ecclefiz , & Bibliothecarij Sanâc

Sedis Apoftoücx Anno Deo propitio Pootificatus Domini Johannis Summi Pontificis & univerfalis terti) decimi proviforis Sand® Romanae Ecdefi®, videlicet undecimo ejufdem piilfimi PP. anno , Auguft. Ottone a Deo coronato Magno Imperatore anno fexto Monarchiam Romani Imperii feliciter gubernante. Indidione vi. decima.

ObJeRTATIo P. Pagi

Duo concilia Ravexntnfia funt hic diftinguenda , quorum alterum an. 07. alterum inlequenti indiftum . De priori tantum loquitur Baroniu», & ex eo ColleAore» Conciliorum, in coque inftitutio Arcbiepifcopatu* Magdeburgenlis rata habita . In fecundo an. Ot. celebrato ad ntvem perdudum, quod an. ><7. circa Magdeburgenti» Arcbiepdcopatui inlhtutionein inchoatum fuerat . Utriufque Concilii dilerta mentio in inftrumento de Inihtunone bujua Archiepifcopatu» relato a Labbeo fupr» . A a Meibom» in hne fuarum ad VViticbindum notarum pag. 10I. fed milrumento a Labbeo recitato a quopiam interpolatote male additu· eft annui Ineam. 07. qui reftiui abeft ab exemplari, quo ulus eft Meibomiu· ; certum enim illud anno tantum lequenti exaratum tuifle j ut ex eju» leftione mamfefte liquet . In eo de pnma bynodo dicitur : *Habita efl Synodut Paven-"* 1» Jnbnrbio m Ecclefia beati Ctmfeforit Epifeopi Sever' ' IS 10 Joatmc fummojtiuvrrlali Pontifibut , O* de fiatu Ecclefi.* tra&antibur, adfiante etiam innumerabili clero & populo. Otto* Auguftu» fanftam Synodum confutuit, rogans, ut quod ipfe fummo Audio Deo mancipaverat , Paftoru negligentia ad vomit utn redire non lineret. Synodus judicavit, tot Sclavoruor populos ad Deum novner converfos ab Archiepifcopo regi, & erudiri oportere. *Plectit]fitur omnibut apud prmdidam civitatem Magdeburg .Arcbtepifcopalem fieri cathedram , eo f»»d ><ec r» confinio Sciuvorum, loco videmur opfortuuiv , fp iu ejui purgatione voluntai Imperetoru efiet amplior. Mb*c Imperator precibur , <ÿ· Del voluntate commotui futile congregationil decreto portât, (T boc privilegio Apofiohc* jedit corroborari dignum duxit : food & u3um efi,* Cr *e fumma Pontifice , omnibufque Prefulibui Itah* , tP Germaniae , qui aderant, proprtlt mantbut corroboratam . Ceterum quia Prefui Halber fiedenfit Synodo baie non afuit, ceufe deafalam in r>*i adventam diferre placuit,* at *civitatem tpfe a debiDro fnbjeSionii abfolveret, tP tunc demum privilegium CP jnbfcriptio illibata fieret.* Hzc de priori Synodo Ravennenfi hoc anno congregata .

De fecunda Synodo RavennenG in pnefato infltumento poft recitata ex eo verba ftatim fubpcitur : *Eo ergo revoluto* anno (nempe 07.) *& altero dimidio trenjafio , cum Hattoaem .drciiepe/copum Moguncìacenfem , V HUdimiaidum Epifeopum Halberfiadenfem Ravennam convenire contingeret , JanSifiunui Imperator, fi bona voluntate commutationem paroebre Haloerfiaden/ic ecclefie ad Magdeburgenfem fieri vel coram ^drcbiept/copo Revenante (T epifeoptt comprovtncialibai eot omni dileSiont convenit. Tunc venerabilit Hildewardai Epi!copae tn preJentia omnium & predigi Prefulu liattouif boc fe pro Deo nullo modo negare tP contradicere pqfe.* Deinde oarconcambium inter Ecclcfiam Magdeburgenfem, dc Halberfttdenfem in Synodo faftum , idque anno Ot. poft annum nempe & dimidium a priori Synodo, qu® ideo poft Pafcba habita fuerat. Idem legitur in Chronico Magdeburgenfi, in quo etiam dicitur: *Huic etiam coneambio Petrat Revenu* ^trcbiepiicoptu , & plurimi Epifcoporum Italia CT Germani* fabjeripfere attnd Domini Incarnationil* 01. *IndiSione XII. imperii autem ipfiue domiat Ottonit PII. regni vero XXXBP.* fed Joco , *regni XXXlb'.* legendum *regni XXXIII.* certum enim Ottonem annos Recni ab anno pgd. deduxiffe. Porro ex Indiâione XII. Kalendis Septembris in Italia anno O|. ipcoepta apparet fecundum Concilium Ravennenfe poft illum diem celebr-- .n.

AD

ÆHBfr HBfr ^<β^«β>«β8Hβ> <e8nB8n88n8fr ·β9>

& AD ST NODUM RAVENNATENSEM

v Anoo 967. aprilis menfe habitam

ADDITIO.

K> Su| •«•<O|m.:- fc p. n*<

A Rchiepifcopatus Magdcburgenfis inftituendi X* opus fub Joanne XII. cœptum, fed nondum abfolutum, tandem in duplici Ravennatenfi concilio penâum fuit. Horam conciliorum aliud aprili menfe anni 967. habitum eft, eidemque adfuit cum Othone I. imperatore Joannes pontifex, a quo data eft pro ea ereftione bulla ftatim hic a me ex Lunigii fpicileg10 ecclcf. pag. u. num. 44. in Supptan. afferenda Conciliare vero decretum, quod potius dicendum effet ftipulatio conventionis inter epifeopum Halberftadenfem, fit eos, quorum intererat, ut archiepifcopatus ille erigeretur, ad concilium Ravennatenfe alterum anui 968. pertinet. De quo tamen pofteriori Ravcnnatenfi concilio inferius agemus.

JOANNIS XIII. PAPÆ BULLA

In fynodo Rarennatenfi data pro inftitntione archiepifeopatus Magdcburgenfis.

Jtensus epifcopus feront fervorum Dti, tpifeopus urbis Rmm, ertUefifcopis, tpifctpis, & tunfin timentibus Deum, ornusque coetui Chrifiia- ■araav.

NOtum effe volumus, qualiter infpirante fen fto Spiritu, mentiique apoftolorum principis Petri, & vafis eleâionis fanâiiTimi Pauli, ac millia millium martyrum Chrifti, Roma caput totius mundi, fic ecdefia univerfalis ab iniquis pene peffumdata, a Domino Ottone augufto imperatore, a Deo coronato Cziare, flt magno dc ter benediâo, anno apoftolatus noftri fecundo, ipfiufque pnenominati noftri fpirituaUs filii fenl âiflûmi imperii fexto, ereâa eft, & in priftinum honorem omni reverentia redaâa I Ipfo namque anno una nobifeum, favente, & confentiente inviâiffimo ■adifto imperatore, aâa eft magna fynodus Ravennx xn. Kal. Maji, convenientibus archiepifeopis & epifeopis circumquaque ex omni' Italia, relidentibus nobis in ecdefia beati Severi confefloris Chrifti, & ibi ftatatia omnibus rebus ecclefiafticis, fecundum ftatuta canonum, & decreta antecefforum noliroruna, idem fanâiffimus imperator ardemiHimo cepir amore perquirere, 2uomodo noftra apoftolica auâoritatc a primorio nomen chriftianitatis in aquilooaribos partibus dilataretur. Nos vero ejus animum in Dei fervitio ita mirifice detentum mirantes, connive-

re ei dignum duximus, ftatuentes, prxfente dc confentiente fânâa Synodo, flt ipfo imperatore, ut Magdeburg fita juxta Albiam fluvium, ubi ipfe a Deo benediâus imperator corpus fanâi Mauritii cum multis martyribus collocaverat, flt mira magnitudinis ecclefiam conftraxerat, deinceps metropolis fit flt nominetur auâoritatc beati Petri apoftolorum principis, flt ea, qua predeccffores noftri Conftantinopolim (latuerunt. Ideo quia filius noftur, fzpe jam nominatus Otio, omnium auguftorum auguftiffimus, tertius poft Coaftantinum, maxime Romanam ecdefiam exaltavit, concedimus, ut non pofterior fit ceteris urbibus Metropolitanis, fed cum primis prima, & cura antiquis antiqua inconvulfa permaneat. Suffraganeos vero eidem metropoli ora. nes unanimiter przordinavimus, Brandenburgenfem epifeopum, flt Havdbergenfem, iis cunâis quibuicumque imperator voluit in urbe Magdeburg archiepifcopus confecretur. Poftea vero idem archiepifcopus fle fucceffores ejus habeant potcftatem per congrua loca, ubi per illorum pnedicatioocm chriftianitas creverit, epifeopos ordinare nomination, nunc flt prxfentialiter Merfeburg Gei, flt Mifni, a prxfenti decima Indiâione perpetualiter confirmamus permanendum. Statuentes apoftolica cenfura, fub divini judicii obteftatione, dc anathematis ioterdiâionibus, nulli licere noftrorura fucceftorurn, atque pontificum, vel alii cuilibet perform, hzc, qiiz a nobis pia intentione ftatuta funt in quofeumque convellere, fed potius firma Habilitate inconvulfa manere definimus. Si quis autem, quod non credimus temerario aufu contra hoc noftrum apoftolicum agere prxfumpferit decretum, fciat fc anathematis vinculis innodatum, fle a regno Dei alienum, flt cum impiis cterno fupplicio deputatum. Et vero qui pio amore obfetvator hujus noftri privilegii extiterit* benediâionem a mifericordiffimo Domino Deo noftro confequi mereatur, flt vitz zternz particeps, atque cum fanâis omnibus fine fine letetur. Scriptum per manum Stcphani notarii, regionarii fle feriniarii fanâz Romans ccclefiac in menfe aprili, fle Indiâ. x. Johannes fitnâz catholicz fit apoftolica» Romanz ecclefic przful huic decreto a nobis faâo pro confirmatione fublcripfi, SignOm domini Ottonis piiffimi imperatoris, Ego Rudoaldus patriarcha fanâz Aquilegienfis ecclefic interfui, confenfi, fle fubfcripfi.

SrfMra/ perittr deerstum ,a eodem concilio Jeexues dedit pro ceujirmeiuio—dnetieee quedem Boutuienfibus caaewcis ei eorum epifeopo feSe. Vgielliue qusdtm tout. II. m B^iomenfibus peg. aj. nov. edit. t» eunsem 969. illud confert, invitis temeu omnibut temporis coroBeriiu/. ludiDia enim X. unni Oitenis tf Jtenuis cum enno 967. congruunt, y«» rtipfe Joennes Ihrvenne cum epifeopis helicis egebet, ut ipfe eodem decret» fut prodit. Ite ergo Jtermes tn et Reveunotenfi conventu edixti.

JOANNES EPISCOPUS

Servus fervorum Dti.

CUM ego Joannes fenâz, & apoftolicz Romanc ecdefiz XIII. papa refiderem in Ravennate civitate una cum meis, flt Italicis epifcopis, adfuerunt przfentic noftrc religiofi presbyteri & diaconi fanftz Bononfenfis ecdefiz, ac pro univerfo clero canonicae congregationis humo proftrati, noftros ofeulantes pedes, obtuleruat epiftolam tuitionis fanâ. rec. Domini Leonis V. papz, ut nullam donationem, vel redditum publicum facerem. Unde compun&i divina mi-

milericordia ad eorum petitionem commodavi- mus fenfttm ; fit ideo a prefenti decima iodiâio- *** omn'bu» ducibus , marchionibus , comitibus , ,*** 1 judkibufque, & untverfo populo a magno ufque ad parvum in Bononienfi oppido commoranti- bus , dileâis fidelibus noftris notum, efte volu- mus , ut omnes Bononienfis ecclefiz filii, ideft facerdotes, & lev<t*, feu cunâus clerus ingefle- runt noftro apoftolatui, vim, ac violentiam per- peti in fuis facultatibus, & rebus, & poileflioni- bus, & publica ab illis exigi fervitis, tam in ec- defiafticis, quam in,fuis mobilibus, & immobi- libus fubftantiis : quod contra omnium ftatuta fanâorum Patrùm , & canonicam auâoritatem effe cerneretur. Quare illoram calamitatibus con- dolentes, per has noftra* literas omnino interdi- cimus & prohibemus , eorum nihil ab eis , vel A iuccefforibus illorum exigi ab aliqua magna par- Vaque pertona, qua illis jure, it legaliter coni» pertutn . Infuper interdicimus , ut nec portati- cum, neque ripaticum, aut teloneum, five ofta- ticum, neque paratam, vel facrameitum, quod dici nefas eft, faciant. Sed fine aliquorum ho- minum, publicas fibi gerentium adiones, pertur- batione atque mole(lia perfiflere fecuri, quieti- que nullam fuftinentes violentiam m fuis facul- tatibus vel omnibus rebus tam mobilibus, quam immobilibus, tam de fuis propriis, quam etiam de ecdefiafticis, fed in Dei fervitio, dc laudibus quieti, dc pacifici perlevèrent, quatenus pro no- bis , & ranfto populo cbriftiano fecuri Domi- B num quotidie exorent . Datum 18. eal. Maii , pontificatus noftri anno ». Othonis imperatoris an. 6. indiâione fupraicripta. — AllWO chmisti »4'·

VERONENSE CONCILIUM DIOECESANUM

Pro mandandis exequutioni decretis Concilii Ravenoatcniis

A KMhtrio Vtrontifi tpifcopo anno 96J. c&kratMO.

RAtherius..VeroaeoGs epifeopus inter prscfules concilio Ravennatenu anni 967. admit, id- que de fe affirmat ipfe Ratherius in epiftola ad Atnbrofium apud Pet in codice diplomatico col. 94. Mox ab eo concilio expeditus , fedique fu* relbtutus, concilium habuit, ea exequuturus quz^ Ravennz in concilio cum ceteris patribus ftabt- ltverat. Quznam illa fuerint, paucis verbis idem Ratherius in eadem epiftola indicat, cujus proin- de fragmentum , cum fimul concilii Ravennaten- ds aâa expediat, ut hic darem, operz pretium arbitratus fum.

RATHERII VERONENSIS EPISCOPI

De rthir a [t poft rtdjlaai λ Synodo Ravtnnatt oilu.

CElebrata mediante apnli univerfali Synodo Ravenna , rcvcrfus convocavi ex omnibus noftra Diaxefis plebibus presbyteros & diaconos, relaturus ex prccepto fereniffimi imperatoris, qur inibi conftituta funt. Ad concilium omnes. Cum- que verfutia mihi temper rebellium, vitequе me* infidiantium noftne matrû ecclefi* majorum ve- nire quidam fint dedignati, illorum ex his, qui convenerant, aliqui cum maxima deliberaverunt iuperbia . quod neque mulierofitatem relinque- rent. neque ab officio ceftarent, quos comprehen- di &. cuftodxc mancipari ufque ad fatisfiiâionem przccpi . Satisfaâionis vero fummam in reftau- rando, five quod verius eft, decoranda beate Ge- nitricis ecclefia fpc hujufmodi contuli, ut quia illi in agenda pcenitentia incfficaciffimi, utpote ebriofiftîmi erant , matris interceflio Domini il- lis faltem obtinere dignaretur veniam, qui ex fe emendationem aliam facerent nullam.

LEGES ECCLESIASTICS

XSGis Edcakdi σт PBX SB hasenior in SAXQ.V1CO

Libro, a farcularibus disjunâz, & a Lambardo verfz.

F. Tow ,. Ca«il. Br»

TITULI CAPITULORUM.

I. D< *immunitate etcUfie, C- dekitii tidtm redden- du.*
II. *Dt cenfu ttcirjiaftito , fint primitiis feminum.*
III. *Dt iecimu.*
IV. *Dt drnorto m domos ftnpulas smpoftio.*
V. *Dt ditius feftis , & jtjiouo.*

LEGES EDGARI REGIS.

LEges quas Edgarus rex frequenti fenatu ad Dei gloriam, regiz majeftatis ornamentum, ac reipublicz utilitatem fancivit.

I.

Primum, ecclefia Dei jura atque immunitates fuas omnes habeto : decimas quifque primati* (cui is fuerit fubjeâns) ecclefi*, ut ipfum qui- dem circumducitur aratrum , dato, five id in prae- diis thanorum propriis , five in terris villicorum * luerit.

D II.

Thanus fi in terra ex feripto poftefla templum habuerit, circum quod fuerit deftinatus fepuitu- r- locus, decimarum iturum trientem unum in id conferre ei integrum efto. Sin circa templum nullus fuerit defignatus humationi locus : dato qui eft fundi dominus facerdoti novem partium reliquiarum quantulum vifum fuerit. Atque ex omni quidem ingenuorum terra, it>£* feminum primitiz, primarie penduntor ecclefi*.

Quifque fetuum decimas omnes ante penteco- ften perfolvito : terrz quidem fruâuum decimas ante cquiooâium pendito : ipias autem feminum primitias tub feftum divi Martini reddito . Si quis non folverit, poenas, ut judiciali libro pro- ditum eft, dato. Atque fi quis decimas, ad eum quem diximus modum, dare notuerit : prrpofi- tus regius, illius loci epifeopus, & facerdos con- veniunto , atque eo vel invito decimam ecclefi* cui debeatur, partem, nona ei reliqua faâa, red- dun.

anno CHRtSTt **"' Qpodad refidna* ofto parte* attinet, quatuordouuoos, quatuor epifeopus habeto.* id quod gat> it fiterit minifter regie, fire thani alterigs cnjufcunsquc.

IV.

Denaruu autant in domos fingulas impofitus, ante feftum dirt Petri redditor. Qui tum doo folverit, denarium illum ac alios pntterta triginta ad Romara comportato, certaque literarum tcftifkatiooc, domum rediens, fe co detulifle confirmato, ac regi denique centum viginti folidoa numerato. Si quia fecundo non dederit, denarium ilium ac praterea ter denos Hornam deferat, regique pofifuam redierit ducentos folidos dependito. Sin tertio deliquerit, rebus fuis omnibus enitor.

V.

Die* (abbati ab ipfe diei Saturni hora pomemeridiana tertia uique in lunari* diei diluculum feftua agitor : qui non celebrant, pansa in judiciali libro deferipta* pendito . Ceteri autem die*, perinde ut feerint a fecerdote indifti, fefli aguntor. Infiituta etiam quam reltgiofiflime obfervantor jejunia.

LEGUM ECCLESI ATIC ARUM EdOARI RbOl* PRISCA VKRSIO.

I. *Dt iHtii tttltft rtUniit.*
II. *Dt fttlt/hi iit t/i ttetitrin.*
III. *Dt ttnitii iteiatetii,*
IV. *Dt atlntt ittutti len.*
V. *Dt mu [tlmtihn intriti» S. fttri.*
VI. *Dt ftlnnilttiitu & ttrntvut ttftroniit.*

HOc eft inftitutum quod Edgarus rex confilio fapientum fuorum inftituit Deo ad glbriam, *dt* fibi ad regiam dignitatem, dt genti ad commodam.

I.

Primum eft, ut ecclefis Dei, re&i fui digne fint, dc reddatur omni* decimatio ad matrem ecclefiam, cui parochia adjacet dc terra thayoorum dc villanorum, ficut aratrum peragrabit.

II.

Si qui* thayoorum fit qui feodo fuo ecclefiam habeat ubi ctemetcrium fit, det ei tertiam partem decima fus. Si non fit ibi atrium, det ex fui* novem partibus presbytero quod vult, dc etiam omne ciricfceatum ad matrem ecclefiam de omni libera domo.

III.

Et omnis decimatio juventuti* reddit* fit ad pentecoflen, dc terre frugum ad equinoâium, dc omne ciricfceatum ad feftum S. Martini, per plenam foritfeâuram quam judiciali* liber dicit.

IV.

Si qui* decimam dare noluerit, ficût diximus, '/••«Hfc·. •«·**1*"' adefl prspofitu* regi* dc epifeopi * facerdo* illius ecclefis, dt reddat ecclefis cui pertinebit decimam fuam, dt nonam panem dimittant ei qui decimam fuam detinuit, dc odo partes in duo dividantur, dimidium domino, dimidium epifeopo, fit homo regit, fit homo thayoi.

Et omni* heordpen reddat ad feftum S. Petri: dc qui non (olvit ad terminum illum, deferat eum Romam, dc etiara triginta denarios, dc afferat inde fignificatiooetn quod tantum ibi reddidit. Et cum redierit domum, emendet centum viginti folidoa. Et fi iterum reddere nolit, deferat eum Romam, dc emendationem eamdem. Et cum redierit, emendet centum viginti (olidos regi. Ad

tertiam vicem, fi adhuc non reddiderit, perdat totum quod habebit. — anno CHRtin

VI.

Et folemne diei dominice confervetur ab hora nona (abbati uique ad lucidum diei luno, fnper fbritfeâura quam liber judiciorum dicit & docet. Et alia feftivitas, ficut a fecerdoce «maciabitur. Et omne indiôum jejunium cura oram devotione fervetur.

CANONES EDITI SUB EDGAR.DO REGE, «T AOtIGBS SUAS PKATINSNTBS,

Ut in veterrimo manufcripco codice Saxonico collegii corpori* Chrifti Cantabrigia repe-riuntur, in hoc firootifpicio.

fjb *H* ptrtittt* mnsr ad *Auktri* ratiAtfam· d* *ftcrir* HMiMfent* *viandi*.

I. "pxOcemua ut Dei miniftri fint devote Deo fervientes, dc miniftraotea, dc pro omni populo chriftiano intercedentes, dc ut omne* illi fenioribua fui* fiat 6delea dc oUdientes, de ont·ne* promoti in communi neceffitate, ac ut qui* libet fit aliia auxilio dc adjutorio tam coram Deo, quam coram hominibus, dc ut fint etiam domi-nia fuis mundani* fidr & veri.

II. Docemus etiam, ut quilibet boooret alterum, dc juniore* diligenter audiant feniores fuo* Cdc ament, dc feniores diligenter doceant juniores fuo*.

III. Docemus etiam, nt ilii ad quamlibet fynodum (abeant dc) habeant quotannis libro* dc veftimenta ad fervitium eeclefiafticum, dc atramentum ac pergamena* ad eorum cooftitutiones, dc trium dierum commeatum.

IV. Docemus etiam, ut facerdo* quilibet ad fynodum (abiens) habeat clericum fuum dc aprum hominem pro miniftro, dc non ignotum aliquem, qui ftultitiam amet, fed proficifeantur omnes in ordine, dc in Dei omnipotentis timore.

V. Docemus etiam, ut quilibet feeerdo* in fynodo enunciet, fi quid ei noceat, & fi aliquis magnam ipfi injuriam fecerit; dt tunc illi omne* fu-Dfcipiaoc quafi fibi omnibus faftam, dt adjuvent ad compenfationem, prouti epifeopus adnotaverit.

VI. Docemus etiam, ut quilibet facerdo* in fynodo enunciet, fi in parochia fua nofcat aliquem erga Deum contumacem, vel qui in peccatum mortale male inciderit, quem ad emendationem inclinare nequit, vel000audet propter fitculare*.

VII. Docemu* etiam, ut nullum negotium, |uod inter fecerdote* eft, deferatur ad judicium '«culare, fed componant, ac pacificent (illud) proprii illorum focii, vel transferant ad epifeopum fi opus fuerit.

VIII. Docemus etiam, ut nullus presbyter fponte ecclefiam deferat, cui confecratu* erat, fed habeat eam pro legitima conjuge.

IX. Docemus etiam, ut nullus facerdo* faciat aliquid eorum, que ad alterum (pedant; non in ecdefia ejus, nec in parochia ejus, neque in focretate illius, neque in aliqua earum rerum, que ad eum pertinent.

X. Docemus etiam, ut nullus facerdo* fufeipiat alterius fcholarem abfque venia ejus, quem prius fequebatur.

XI. Docemus etiam ut quilibet facerdo* angenda (cientix caufa diligenter difeat opificium.

XII. Docemus etiam, ut quis doâu* facerdo* non contumelia afficiat femidoâum, fed corrigat eum, fi melius norit.

4

c^. **XIII.** Doctfmus etiam, at nulli» facerdos illu-A tiri loco natu*, contemnat inferiori* conditioni* iacerdotem ; G qui* hoc reâe contempletur, omne* homines ejufdem efle nativitatis (inveniet.)

XIV. Docemus etiam, ut quilibet facerdos decenter *fe* gerat, & non fit emptor injurtus, nec avarus mercator.

XV. Docemus etiam , ut quilibet facerdos baptifmum peragat, fimul ac requiritur ; dc deinde in parochia fua praecipiat, ut quilibet infans baptitetut intra xxxvn. dies; & ut nemo nimis diu ab epifeopo confirmari differat.

XVI. Docemus etiam, ut quilibet facerdos chrifliamfmurn diligenter promoveat ,& omnem gentili lmum omnino extinguat, fit prohibeat fontium adorationem, fic necromantiam, fit auguria, ficin B cantationes, fic divinum hominis cultum, fic offacias, qux exercentur in varii* prrfttgiu, fie in *ledit,* fic m iortilegiis, fit m ulnis, fic etiam in vani* arboribus, fit in fax*, ficin multis aliis phantafmatibu*, quibus multi eorum qui non deberent, decipiuntur.

XVII. Docemus etiam, ut quilibet chrirtianu* infantem fuum ad chriliianifmum diligenter adtueicat , fit eum „ Pater noller „ fic „ Credo „ doceat.

XVIII. Docemus etiam, ut diebus fertis ceflent prophana cantica, fic ludi diabolici.

XIX. Docemus etiam, ut certent diebus folis mercature, fic conventu* populi.

XX. Docemu* etiam , ut certent falfa fic ftul- 2 ta colloquia, fic ignomimofx tonfurx.

XXI. Docemu* etiam, ut certent concubinatus, fic amentur jurta conjugia.

XXII. Docemus etiam, ut quilibet difcat„Pa> *„ ttr wfltT* „ fic *„ Crtde,* „ G quando in confecrato coemeterio jscere, vel eucharifiiam facranj percipere velit ; propterea quia is non ert bonus chnftianus, qni hoc difcere non vult, nec jure potell alio* e baptiimate levare, nec epifeopi manum accipere (in confirmatione) nifi hoc prius addifeat.

XXIII. Docemu* etiam, ut iu diebus farti* fic flatis jejuniis nulla omnino contentio f.t inter quofeumque homine*.

XXIV. Docemus etiam, ut in diebus fertis fic D jejuniis juramenta, fic ordalia praetermittantur.

XXV. Docemus etiam, ut quilibet vir abftineat ab uxore lua in diebus felli» , fic flati» jejunii*.

XXVI. Docemus etiam, ut presbyteri ecdefia* cuftodiant cum omni veneratione ad ecclcfiafticum minirterium, fic ad purum fervitium, fic ad nullas alias rea; neque fit aliquid inutile ibi, neque in viciuia; non permittantur vana colloquia, nec vanz aâiones, neque indecora compotatio , neque unquam alia vanitas , neque intra ecclefiae iepem canis aliquis veniat, neque yor eorum plure*, quam qui* regere poflit.

XXVII. Docemu* etiam, ut nihil in ecclefix reponatur, quod ibidem indecens fit.

XXVUI. Docemus etiam, ut (omnes) in ccclcfix encaeniis valde fobrii fint , fic diligenter orent, nec pocula, neque aliquid inutile ibi exerceant.

XXIX. Docemu* etiam, ut in ecdefia nemo fcpeliatur , nifi fciatur quod in vita Deo bene placuerit, ut inde judicetur , quod fit fepultura dignus.

XXX. Docemus etiam, ut facerdos in nulla d mo miflam celebret , nifi in confecrati* ecclefii* , przterquam cb extremam alicujus rgritudinem.

XXXI. Docemu* miam, ut lbeerdot nunquam faltem mi(Tam celebret nifi fuper confccratum altare.

XXXII. Docemu* etiam, utfacerdos nunquam mirtam celebret abfque libro, fit fit canon ei ante oculos pofitus, fi velit, nc forte impingat.

XXXIII. Docemus etiam, ut quiybet facerdos habeat corporalem vertem , quum miflam celebrat, fie fubuculam fub alba fua, dc omni· refitment* mirtz debite contexta.

XXXIV. Docemus etiam, ut quilibet facerdos diligenter •'curet, ut bonum dc faltem juftum librum habear.

XXXV. Docemus etiam , ut nullus facerdos fotus miflam celebret, fi non habeat eum, qui B ipfi refpondeat.

XXXVI. Docemu* etiam, ut quilibet facerdos eucharifiiam accipiat jejunans, nifi ob extremam aegritudinem .

XXXVII. Docemus etiam, ut-nullus facerdos uno die faspiu* quam ter ad fummum mirtam celebret.

XXXVIII. Docemus etiam , ut facerdos femper habeat paratam eucharifiiam, prout opus fuerit , fic hanc diligenter in puritate cufiodiat, dc caveat ne inveterefeat, fi autem inveteraverit, ut ac. cipi nequeat , tunc comburatur in puro igne , & cineres fub altari condantur, dc diligenter apud Deum emendet, qui hoc neglexit.

XXXIX. Docemus etiam , ut facerdos nun· quam przfumat mirtam celebrare, nifi omnia habeat, qux ad S. eucharifiiam pertinent, boc eft puram oblationem, dt vinum punim , *ii* aquam, puram. Ve illi, qui miflam inchoat , antequam hrc omnia habeat; dc »« illi, qui impurum quid addit illis; hoc fimile diet ei, quod Judaai fece, rant, quum acetum & fel fimul miicerent, dc illud portes Chrirto in ludibrium porrigerent.

XL. Docemu* etiam, quod facerdos nunquam fit dignus mirtam celebrate, qui non ipfe S. eucharirtiam percipit; nec confecratum unquam dcnuo confecretur.

XLI. Docemu* etiam, ut quilibet calix fufus fit , in quo S. euchariftta confecretur , dc in ligneo nunquam confecretur.

XL1I. Docemus etiam, ut omnia, que altati appropinquant, dc ad ecdefiam pertinent» fint valde pura, dc digne difpofita, dc nihil (impurum) appropinquet illud , fed reponatur fanfluarium valde honorifice, & femper lumen ardeat in ecdefia, quum miffa decantator.

XL1II. Docemus etiam, ut non negligatur aliquid confecratum, non aqua confecrata, nec fal, nec thus, nec panis, nec aliquid (anftum.

XLIV. Docemus etiam, ut nulla uxor altare appropinquet, quamdiu miffa celebratur.

XLV. Docemus etiam, ut jurto flato tempore campana puifetur , dc facerdos quilibet cantum fuum horarium in ecdefia pfallat, dc ibi cum Dei timore fedulo oret, dc pro omni po. E pulo intercedat.

XLVI. Docemus etiam, ut facerdo· fecularis, vel conventual!* aliquis non veniat intra ofttum ecclefix, nec intra facrarium , abfque fuperpelliceo fuo, neque faltem ad altare, ut ibi miniltret abfque vertitu illo.

XLVII. Docemus etiam , ut nullus fieri* initiatu* homo tonfuram fuam confecret, nec eam male tonderi permittat, nec barbam fuam per aliquod tempus alat , Gquidem beoediflionem Dei, & S. Petri, dc noftram habere velit.

XLVIII. Docemu* etiam, ut omnes iacerdotes fertis diebus, dc jejuniis unanimes fint , & omne*

Py omnes uno modo c ent, re populum in erro- rem ducant.

XLIK- Docemus etiam, ut quodlibet jejunium •leemofynis honorificetur , hoc ' eft , ut quifquis ex devotione erga Deum eleemofyoam iedulo dare velit, tunc jejunium ipfius Deo fit gratius.

L. Docemus etiam , ut facerdotes in ecdefi* minifieriis omnes fimul operam navent, Ac fit «quale falerium in anni fpatio in omnibus ecclefi* minifteriis.

LI. Docemus etiam , ut facerdotes juventutem iedulo doceant, & ad opificia trahant, ut ecdefi* auxilium (inde) habeant.

LII. Docemus etiam , ut facerdotes quolibet die folii ad populum predieent, Ac femper bonum iis pcebeant exemplum.

LIII. Docemus etiam , ut nullus chriftianus fanguinem comedat alicujus generis.

LIV. Docemus etiam, ut facerdotes populum admoneant ejus, quod fedulo Deo facere debent, ut jufti fint io reddendis decimis & aliis rebus, primo aratri eleemofynis xv. dies a pafchate, Ac factuum decimis ad pentccofteo, Ac frugum terne ad omnium fandorum < feftum) At denarii S.Petri ad Petri feftum, At cenfus ecclefia ad Martini feftum.

LV. Docemus etiam, ut facerdotes ita populi eleemofyoam diftribuant, ut illis tam Deum propitium reddant, quam populum ad eleemofynas adfuefeant.

LVI. Docemus etiam, ut facerdotes pfalmos C cantent, quum eleemofyoas diftribuunt, Ac paupetes diligenter orent, ut his pro populo intercedant iedulo.

LVII. Docemus etiam, ut facerdotes fibi caveant ab ebrietate, Ac illam diligenter reprehendendo interdicant aliis hominibus.

LV1II. Docemus etiam, ut nullos (acerdos fit cerevifiatins, nec aliquo modo fcurram agat fecum ipfo, vel aliis,* fed fit, ficut ordinem ejus decet, prudens Ac venerandus.

LIX. Docemus etiam, ut facerdotes a juramento fedulo fibi caveant, & illud valde etiam prohibeant.

LX. Docemus etiam, ut nullus facerdos mulierum confortium nimis amet, fed diligat legi- D timam fuam uxorem, ideft ecclefiam fuam.

LXI. Docemus etiam, ut nullus facerdos adder falfo teftimonio, neque a confiliis furum fit.

LXII. Docemus etiam, ut facerdos nunquam ordalia vifitet, aut juramenta.

LXIII. Docemus etiam , ut facerdos contra thanum non juret in compurgatiooe, nifi thanus prejuraverit.

LXIV. Docemus etiam , ut facerdos non fit venator, neque accipitrarius, neque potator, fed incumbat libris fuis , ficut ordinem ipfius decet.

LXV. Docemus etiam , ut quilibet facerdos confeflionem, Ac poenitentiam doceat eum, qui ipfi confitetur, Ac ad emendationem quoque adjuvet , Ac aegroto S. Eucbariftiam przbeat, quum E ei opus eft, Ac ungat illum quoque, fi hoc defideret, Ac poft obitum diligenter involvar; neque permittatur aliquid vanum circa corpus, fed cum Dei timore decenter fepeliatur.

LXVI. Docemus etiam, ut quilibet facerdos oleum habeat tam ad baptifmum , quam ad «grotos inungendos ; fit etiam paratus jus populi Ac chriftianifmum fedulo promovere quovis modo tam bene prcdicando, quam bonum exemplum prebendo; tunc largietur ei Deus omnipotens, quod ipfi maxime acceptum erit.

LXVII. Docemus etiam, ut quilibet facerdos

Anoric refpoodere, quum cbrifma tollit, quid in ©rationibus pro rege Ac epifcopo fecerit.

Dt fnfeffine.

I. Quando aliquis voluerit confeflionem facere peccatorum fuorum, viriliter agat, Ac non erubefcat confiteri fcclera, Ac facinora *fe accufando :* quia inde venit indulgentia, Ac quia fine confeffione nullaeftvenia. Confeflio enim fanat, confeflio juftificat.

Mtgn» hit lncnnn, fivt fpttim» in ntf. ctdict, cas ce/rra a/iar *inferturni videbatur fcrtba.*

Preveniat hunc famulum tuum quefo, Domine, mifericordia tua, uc omnes iniquitates e/us celeri indulgentia deleantur per Jefitm Chriftum Dominum noftrum.

B Exaudi quefo, Domine, fupplicum preces clamantium ad te, quefo, Domine.

II. Quicumque eft medicus animarum hominum , Ac earum aâtones norit, Audeat divifionem, Ac difcrfmen, quomodo hominum aâioni. bus pmnicentiam injungat ; attamen non condem. net eos, neque defperare faciat. Cum homo deliâa fna ei confiteri vult, exaudiat eum primo patienter, quam prudens ipfius fit intentio .· fi velit Ac point humiliter aâiones fuas confiteri , Ac tu percipias, quod peuiteat peccatorum tuorum, doce ipfum amanter, Ac cum mifericordia. Si non poflit aftiooes fuas confiteri, Ac reatus fuos examinare,

III. Interroga eum de moribus ipfius, Ac extorque reatus illius, Ac expone aâioues ejus, Ac cogita quod nunquam debees-e[redacted] modo judicare divites Ac pauperes, liberos At fervos, fenee At juvenes, fanos Ac infirmos, humiles, Ac fuperbos, fortes, Ac debiles, facris initiatos Ac laicos.

Quodlibet faâum judex prudens difeernere debet prudenter , quando faâum fit, Ac ubi, vel quando.* nullo tempore injuftum permilTum eft , attamen quis diebus feftis Ac jejuniis Ac locis fcftivis quam diligentilfime ab eo fibi caveat. Et quanto potentioris Ac majoris ordinis homo fit , tanto gravius coram Deo, Ac coram mundo injuftitiam emendare debet, quoniam potens Ac impotens non poffunt aequalia onera habere, nec infirmus firmo fimilis efle; hi ergo funt diftinguendi, Ac difcrete difeernendi.

IV» «Pofthcc furgat humiliter ad confeflorem fuum, Ac dicat primo: Ego credo in Dominum fummum patrem, omnium rerum gubernatorem, Ac in Filium, Ac in Spiritum lanâum, Ac ego credo vivere poft mortem; Ac ego credo refurgere in die judicii, Ac omne hoc credo per Dei potentiam Ac mifericordiam ejus mereri

V. Et tunc dicat animo pcenitenti Ac humili confeflionem fuam confcflario fuo, inclinans humiliter, Ac fic dicat:

Ego confiteor omnipotenti Deo Ac confeflario meo, fpirituali medico, omnia peccata mea, quibus per malignitatem fpiritus unquam pollutus fui , five in faâîs, five in cogitationibus, five cum mafeulis, five cum feeminis, vel cum aliqua creatura, peccata naturalia five preternaturalia.

VI. Confiteor gaftrrmargiam ciborum tam mane, quam vefpere. Confiteor omnem avaritiam , Ac invidiam, Ac detraâioncm, Ac bilingue vitium, mendacium, Acinjuftamgloriam , Ac vaniloquium, Ac injuftam magnificentiam, Ac omnem fuperbiam, qu* ad corporis mei pravum confilium accidit . Confiteor quod nimis fiepe fuerim peccati auâor, Ac peccati fautor, Ac peccati confcius, Ac peccati doâor.

VII. Confiteor animi mei homicidium, Ac perjuria , Ac fcditiooem, Ac fuperbiam, neglefium

Kk a Pr«.

praeceptum Dei. Confiteor omnia, qu* unquam A oculis vidi ad avaritiam vel ad detraaionem, vel auribus ad inutilia audivi, vel ore meo vana locutus fum.

VIII. Confiteor omnia corporis mei peccata, cutis, dc carnis, dc opis, dc nervorum, dt renum, dc cartilaginum, dc lingue, dc labiorum, dc faucium, & dentium, dccotn· dc medulte, dc rei cujufque mollis vel dure, humid·, vel Gcce. Confiteor quod bapulma meum pejus fervaverim, quam Domino meo fum pollicitus, deordmem meum, quem in amorem Dei, de fanâorum ipGus debebam cuftodire, dc in meam ipfius •lemam falutem ego non cuftodivi debito modo. Confiteor quod horas ineas canonicas fitpius neglexerim, dc pejeraverim *io* dominorum meorum B animam; dc Domini mei nomen in vanum fumpferim.

IX. Omnium (peccatorum) rogo a Domino meo remiflîoncm ut nunquam diabolus mihi >nfidietur, ut abfque ccnfeffione, dc emendatione peccatorum meorum (non moriar) ficut hodie confiteor omnes meos reatus coram DominoSalvatore Chrifto, qui gubernat caelum dc terram, dt coram hoc fando altari, dc his reliquiis, dc coram confeflario meo, dc Domini presbytero, dc fum in pura dc in vera confeflîooe, dt in bona voluntate omnia mea peccata emendare, dc deinde taliter abllinere, qualiter unquam poflim.

X. Et tu Salvator Chrifte fis mifericors animae meae, dc remitte ac dele peccata mea, dc reatusC meos, qu· olim vel unquam antea commifi, dc duc me ad fublime tuuin regnum, dc ibi habitem cum Sandis tuis & eleftis abfque fine in «ternum. Jam te oro humiliter, Sacerdos Domini, ut fis teflis meus in die judicii, ut diabolum nequeat in me potcftatem habere, dc ut tu apud Dominum fis advocatus meus, quod peccata mea dc reatus meos emendem, dc ab aliis hujulmodj abftincam: ad hoc adjuvet me Dominus, qui vivit, dc regnat in zternutn. Arnen.

Modiu imponendi panitentiam.

I. Senex dc juvenis, dives, & pauper, fanus & infirmus, dc cujufcumque ordinis, dc fi quis aliquid invitus peccaverit, non fit Gmilis ei qui voluntarie, dc fponte de induftria peccavit; dcD fi qms etiam neccflitate coa&us deliquerit, fit proteftione, dc corredione legis femper dignus, quia neccflitate coaftut erat ad id quod perpetravit.

II. Quodlibet faâum diftinguendurn eft caute coram Deo, dc coram mundo.

Hi ritus obfervantnr Irani mare : kac eft,

III. Ut quilibet epilcopus Gt in fede fua epifcopali die Mercurii, quem appellamus caput jejunii; tunc quilibet illorum, qui peccatis mortalibus pollutus eft, in illa provincia ad eum veniat illo die, dc peccata fua ei fateatur, dc ille E tunc doceat eum poenitentiam, juxta quamlibet reatus rationem; qui fi tnagn· fit enormitatis, removeatur ab ecdefiaftica communione, attamen •d propriam necelfitatem excitetur, dc admoneatur, dc ipfe fic cum venia ejus domum revertatur.

IV. Et inde die Jovis ante pafcha omnes ad fuum quilibet locum congregentur, dc cantet iuper eum epifeopus, & ablolutionetn det; & ille fic poftea domum revertatur cum epifeopi benediâione; hoc ita obfervandum eft ab omni chriftianorum populo.

V. Attamen facerdos diligenter confiderare debet, quali cum contritione, dc quali cum perfedione poenitentiam, qu* ipfi impolita erat, compenfaverit, dc quomodo ipG remiffionem dare debeat,

VI. Si laicu· alium occidat fine caufa, jejunet VU. anoos; III. pane dc «qua, IV. Gcuti con* feffarius eum docuerit; dc poft feptem anno· compenfet, poft·· diligenter lugeat deliâum fuyni, qua poterit induftria, quoniam incognitum eft quomodo accipiatur prenitentia ejus apud Deum.

VII. SI quis alterum occidere velit, dc nequeat voluntatem fuam implere, jejunet tres annos, unum pane & aqua, & duos Gcuti confeflarius ipGus eum docuerit.

VIII. Si laicus invitus aliquem occidat, jejunet tres annos; unum pane & aqua, dc duos Gcut^conielTarius illius eum docuerit, dc lugeat deliâum fuum femper.

IX. Si Gt fubdiaconus jejunet fex anoos. Si fit diaconus, jejunet feptem annos. Si Gr facerdos jejunet decem annos, dc epifeopus xii.de lugeat femper.

X. Si quis infantem fuum occiderit invitus, jejunet quinque annos, tres paae dc aqua, ut fupra.

XI. Si epifeopus vel facerdos aliquem occiderit, perdat ordinem fuum, dc poftea diligenter compenfet.

XII. Si uxor infantem foum enecet intra fe, vel poflquam natus Gt, potu vel aliis rebus, jejunet decem annos, tres pane dc aqua, dcfeptem prouti confeflarius ejus ex mifericordia ei fanciverit, dc deinde illud lugeat.

XIII. Si quis mancipium fuum occiderit, fine culpa in lurore fuo, jejunet tres annos.

XIV. Si mulier maritum fuum verberet ex aliqua zelotypia, dc ille inde moriatur, dc ille Gt innocens, jejunet feptem annos, de G ille Gt reus, jejunet tres annos, dc lugeat deliâum fuum femper.

XV. Si quis feipfum fponte occidat armis, vel aliqua diaboli inftigatione, non eft permiflum ut pro tali homine Miff* cantentur, neque cum •liquo pfalmi cantu corpus terrx inferatur, neque in pura fepultura jaceat fepultus. Illud idem judicium faciendum eft ei, qui pro reatu fuo vitam fuam tormentis finit, quales funt fur, ho> micida, dc Domini proditor,

XVI. Si quis fecum beftia polluit, velmafculus cum alio, G Gt xx. annorum, jejunet quindecim annos; & G vir uxorem fuam habeat, dc ipfe xl. annos natus Gt, dc tale quid committat, abftineat, & jejunet quamdiu in vivis eft, dc non prefumat Domini corpus percipere, antequam mors illum avocet. Juvenis dc infipiens acriter verberetur, qui tale quid commiferit.

XVII. Si quis adulterium committit per feptennium tribus diebus in hebdomada jejunetpatU-dc aqua, five Gt uxor, Gvc maritus.

XV111. Si quis conjugem fuam deferit, deducit aliam uxorem, adulterium committit, non concedatur ei aliquid eorum jurium, qu* adehriftianos pertinent, nec mortuo, nec vivd, necfepeliatur homo hic cum chriftiani·. Et idem etiam uxori fiat. Et cognatorum, qui idem fecerint, perdat quilibet jus fuum, nifi citius reverti dt fedulo corrigere velint.

XIX. Si quis habeat uxorem dc concubinam etiam, nullos facerdos ei uljum aliquod officium pratftet cum chriftianis, nifi ad emendationem revertatur, unam retineat Gbi five uxorem, Gvc concubinam.

XX. Si vir cum alterius legitima uxore coeat, vel uxor cum alterius uxoris legitimo conjuge, jejunet feptem annos, tres pane dc aqua, dc qua-

Ac quatuor ficut confeffarius eum docuerit, Ac lu-A gut deliâum fuum Temper.

XXI. Si qua uxor duos fratres in conjugium fumat, unum poll alium, judicio obnoxii I funt illi, Ac feduli in poenitentia fint quamdiu vivunt, prout confeffarius eorum docuerit ipfos ; Ac in •orum obitu faccrdos faciat iis officium, ficut chriftianis fit, fi promiferint fc melius emendate voluifle, fi diutina vixiffent.

XXII. Si quia in aliquo nefando peccati confort» permanferit, ufqnedum vitam fuam finiat abfque ulla refipifccntia ; non novimus aliquod ei confilium fuppeditare, nifi quod hoc ad Dei judicium pertineat, neque poteft abfolvi.

XXIII. Si uxor aliqua defpoafata fit, non fit permirtum ut aliquis alius vir eam illi eripiat ;B u quis boc fixerit, fit excommunicato».

XXIV. Si quis cum fraude fua uxorem vel virginem invitam rapuerit ad illicitum concubitum, fit ille excommunicatus.

XXV. Si quis illecebris fuia alterius hominis pediflequam ab eo feducat feortationis caufa, Ac cum illa invita coeat ; fi fit facris initiatus homo, perdat ordinem fuum; fi fit laicus, fit ex-; communicatus ab omnibus chriftianis officiis.

XXVI. Si que virgo defponfata eft, Ac hoc temporis intervallo abducatur, vel fub aliqao prétexta auferatur ab eo, cui defponfata état ; Ac deinde accidat ut illa in confpeâum ejus veniat, cum venia illi portant coire, quoniam contra voluntatem fuam illa ab eo aberat.

XXVII. Si femina confecrata fit, Ac deinde ad mundanam vanitatem revertatur, Ac familiam alat, Ac cogitet fe ex pofieffione fua emendaturam effe quod a Deo declinaverit, boc nihil eft ; fed deferat peccati confortiura, Ac revertatur ad Chriftum, At vitam fuam vivat, ficut confeflarius illius docuerit, Ac diligentiffime deinde deliâum corrigat.

XXVIII. Si presbyter vel monachus hominem occiderit, perdat ordinem fuum, Ac jejunet decem anno· ; quinque pane Ac aqua, Ac quinque tribus diebus per hebdomadam; & reliquis fruatur cibo fuo, Ac lugeat deliâum fuum Temper.

Diaconus oâo pane Ac aqua, Ac reliquis ut fupra.

Clericus vi. annos; iv. pane Ac aqua.

Laicus v. aonos; j u. pane Ac aqua, ut fupra.

XXIX. Si quis facris initiatum occiderit, vel proprium proximum cognatum, deferat terram Ac poffefliooem fuam, Ac faciat ficuti papa tnftruxerit cum, Ac lugeat temper.

XXX. Si presbyter vel monachus concubitum laicivum exerceat, vel conjugium violet, jejunet x. annos, Ac lugeat Temper. Diaconus vu. Clericus vi. Laicus v. (annis) nt propter homicidium.

XXXI. Si presbyter vel monachus vel diaconus legitimam uxorem habet, antequam conlecratus E fit ; eam deferat Ac ordines recipiat, Ac poftea propter concubitum illam laepe recipiat, jejunet quilibet eorum tanquam pro homicidio, Ac valde lugeant.

XXXII. Si facerdos, vel monachus vel diaconus vel laicus' vel clericus cum monacha coeat, jejunet quilibet, prouti ordini luo convenit tanquam pro homicidio, Ac Temper a carne abftineat; Ac moniaiis decem annos, uti etiam facerdos, Ac lugeant Temper.

XXXIII. Si quis cum tnomali cqire vellet, Ac ipia nollet, jejunet unum annum pro tnjufta illa voluntate pane Ac aqua. Si quis vellet coire cum alterius legitima uxore, Ac ipia nollet, jejunet unum anuum pro iojufta illa voluntate pane, & aqua.

XXXIV. Si quis coire vellet cum alterius legitima coojuge, Ac ipla nollet, jejunet tres quadragefimas pane Ac aqua, unam io «flate, altam in autumno, tertiam in hyeme.

XXXV. Si quis velit cum uxore injufle coite jejunet XL. dies pane At aqua.

XXXVI. Si quis alium cum filia fua deprehendat, compenfet apud (puellae) amicos, Ac utcrque jejunet unum annum diebus Mercurii & Veneris quamdiu vixerit, Ac lugeat Temper deliâum fuum.

XXXVII. Si quis cum beftia coeat, jejunet xv. annos; oâo pane Ac aqua, Ac feptem alios quolibet anno tribus diebus quadragefimis, Ac diebus Mercurii Ac Veneris, quamdiu vixerit, Ac lugeat Temper deliâum fuum.

ʌXXV111. Si quis feipfum propria de voluntate polluat, jejunet tribus annis; quolibet tribus quadragefimis pane Ac aqua. At abftineat a carne fingulis diebus, excepto die fotis.

XXX1X. Si quis alium veneficio occidat, jejunet feptem annos, tres pane Ac aqua, Ac quatuor alios annos tribus diebus per hebdomadam pane Ac aqua ; Ac lugeat Temper.

XL· Si quis homini paxillum infigat, jejunet tres annos; unum pane Ac aqua, At duos tribus Cdiebus per hebdomadam pane Ac aqua,- Ac fi bomo propter paxillum illum moriatur, tunc jejunet feptem annis; ficuti hic adicriptum efl, Ac lugeat deliâum Tuum Temper.

XLI. Si quis veneficio utatur ad alterius amo rem ζ fibi conciliandum) Ac ei (illud) det in elu vel in potu, vel in arte incantandi, ii fir laicus, jejunet dimidium anni diebus Mercurii & Veoeris pane Ac aqua, Ac aliis diebusistatur cibo Tuo, excepta carne. Clericus unum annuar, ut Tupra, tribus diebus per hebdomadam pane Ac aqua; Diaconus tres annos ut iupra. Presbyter quinque annos ; unum eorum pane Ac aqu», Ac quatuor quolibet die Veneris pane At aqua, Ac aliis diebus abftineat a carne.

D XL1I. Si quis turpiter in pratternaturalibus rebus contra Det creaturam per aliquam rem Te polluerit ipfum, lugeat Temper quamdiu vixerit, juxta 4Uud quod faâum eft.

XL1I1. Si quis in Tomno infantem fuum comprimat, ut moriatur, jejunet tres annos; unum pane Ac aqua, Ac biennium tribus diebus per hebdomadem ; Ac fi per ebrietatem faâus fit, compenlet gravius, ficut confeflarius ipfius docuerit, Ac lugeat illud Temper.

XL!V. Si infirmus infans ethnicus (id efl abfque baptifmo) decedat, Ac hoc ex façcrdotis procraftmatione lit, perdat ordinem Tuum, Ac lcdulo hoc corrigat ; Ac fi id per negbgeniiam amicorum fiat, jejunent tres annos, unum pane Ac aqua, Ac biennium tribus diebus per feptimanam, & Jugeant hoc *temper.*

XLV. Si quis chriftianum ad ethnicifnium vendat, non fit dignus aliqua requie cum chriftiams, nifi ipfum deinde domum redemerit, quem antea vendiderat foris; & fi hoc facere nequit, dividatur pretium illud totum, Dei gratia, Ac alium redimat alio pretio, Ac eum tunc dimittat, & ad hcc augeat compenutionem tres annos integros, ficuti confeflarjus «llum docuerit. Et fi pecuniam non habeat, qua hominem redimere portet, cotnpenfet gravius, hoc eft · feptem annos integros, Ac lugtat Temper.

gy XLVI. Si quit feipfum valde labefaâet multi* fariis peccatie, & ilk deiod* ab eis abftinere & fcdulo corrigere velit, inclinet ad monifterium, & ferviat ibi femper Deo & hominibar, Ccuti docetur, vel a patria longe peregrioetur, & penitentiam agat Temper, quamdiu vixerit, atque falutem quzrat anime fuz faltetn in terra per graviftitnam compeniationem, quam unquam experiri poflit ; prexiti docetur.

Dt panitnti.*

I. In hac confeflioee valde conducit alicujus theologi neccftarium auxilium, ficuti omnino bonus medicus eft rgroti hominis medela.

II. Per concupiicentiam homo fzpe peccat, ô haud raro per diaboli inftigationem ; & hoc eft terribile, quod (acris initiati tam graviter apud Deum peccent, ut ordinem amittant.

III. Et ad hoc corrigendum opus eft rigida poenitentia, femper tamen juxta ordinis & juxta peccati modum, fecundum leges canonicas. Et etiam querendum eft *de hominis* viribus, &de(fatisfaâionrs) cjm modo, flt de ipfiufmet animi compunftione. Aliqui pœnitentiam agant annum; aliqui plus anno; & deinde pro déliât modo, aliquLpceniteant menfem, aliqui plus menie : aliqui feptimanam pceniieant, aliqui plus feptimana; aliqui diem paniteant, fle aliqui plus die, & aliqui omnes \|te fuz dies.

IV. Si medicus gravia vulnera bene curate dabet, adhibeat Oportet bona medicamenta ; nulla vulnera funt adeo mala, quam vulnera peccari, quoniam iis homo meretur cternam mortem,nifi per confefliooem, & per abftineotiam, &perp<roiteniiam fanetur.

V. Tunc medicus debet effe fapiens fit prudens, qui vulnera curare debet. Per bonam doârinam prius curetur, & hoc faâo expurgetur venenum, quod in eo eft, hoc eft, ut fcipfum prius purget per eonfeftionem.

VI. Omnis bomo evomere debet peccata per bonam doârinam cum confeflione, eodem modo, at fit kihalis moibus per bonam potionem.

VII. Non poteft aliquis medicus bene curare antequam venenum excellent, neque homo aliquis eiiam pœmtentiam bene docere poteft eum, qui confiteri nolit, neque aliquis homo peccata abfque coi feftione corrigere poteft ; ficut minus bene curari poteft, qui lcthale quid exhaufit, nifi venenum omnino evomat.

VIII. Poft eonfeftionem per poenitentiam quis Dei miicricordiam poteft cito mereri, (i cum interiori corde plangat, & lugeat quod per diaboli inftigationem antea feduâus fit ad injuftitiam.

IX. Prudentem conteftarium valde etiam decet prudens poenitentia, ficut omnino boni medici eft zgium hominem' curare. De compenfatione necctarii ulus & de operibus hominis inquiri debet fecundum leges canonicas, & ratio ftatui etiam pro viribus, & pro modo, & pro eo, qui agnofcis cordi* lui luâum, & folicitudmcm propriam.

X. Gravis pernitentia eft, quod laicus armafua deponat, & nudus ped bus longe peregrmetur, & non pernoftetur alicubi, & jejunet & valde vigilet, fic oret diligenter die ac nofte, & volens fe fatiget, & ita incultus fit, ut ferro nec crines nec ungue* tangat.

XI. Nec ut ingrediatur thermas, nec leâutn mollem, nec guftet carnem ncc aliquid ejus, unde ebrius efte polTit ; non ingrediatur ecdefias, attamen locum fandum diligenter quzrat, Screatum fuum confiteatur, & intercefliooem roget, & nemmem oicuktur, led Temper peccata fua valde lugeat

XII. Crodditcr agit qui feipfau hoc moâo dananar, attamen beatua eft ille, fi milii alii *ni invigilet*, quam ut plene (peccata) corrigat ; quoniam nullus homo in mundo adeo valde Deum peccatis offendit, quin apud Deum emender* queat, fi hoc Tedulo aggrediatur -

XIII. Poenitentia fiunt variis modie, *A* multi homines eleemoffnis (eam) redimere poliunt.

XIV. Si quis ad hoc facultates habeat, erigat ecclefiam in laudem Dei, & fi praterea valeat, adiiciat terram, fle admittat decem juniores, qui ibi pro eo fervire, flc.ibi quotidie Deo poflmt mioiftrare; Sc inftauret etiam Dei ecclefiam ubique pro facultate fua, fle inftauret vias publicas pontibus fuper aquas profundens, & fuper ccboofas vias, & diftnbuat, Dei caufa, diligenter id, quod habet juxta facultatum Tuarum rationem, & adjuvet diligenter pauperes viduas, fle orphanos fle peregrinos ; manumittat fervos Tuos proprios, dt redimat ab aliis hominibus fervorum fuorum libertatem, ac faltem pauperes bello vaftatos, fit pafcatur egenos, fle veftiat hofpitio.flt foco, balneo, fle ledi» eos profpiciat, flt in fui ipfius necefbtatem ubique diligenter interceffio» nem faciat in miffarum fle pfalmorum carnibus, & femetipfum ex devotione erga Dominum fisum caftiget quam acerrime per abftinentiam a cibo & potu, & quacumque corporali coocupilcentia.

XV. Et fi quis autem minus facultatum habeat, diligenter pro viribus fuit faciat, quod poCtefl; decimet in Dei timore omne, quod habet, & examinet feipfum, quotiens opportune poterit, & fzpe vifnee cum eleemofynis fuis ecclefia», fle fanâificet locum cum falutatiooe candelari, fle concedat hofpitium, fle cibum, fle protedionem eis, quibas opus eft, & ignem ac alimentum, fl(ledum ac balneum, & faciat veftiri fle adjuvari pauperes, quantum poteft-

XVI. Vifiiet ex amore Dei aegros animo, flt aegroto*, ac mortuos fepeliat ex devotione erga Deum, fle ipfe in occultis locis in genua provolvatur fzpe, fle fuper terrain totam fe profternat fzpe ac crebro, fit jejunet ac vigilet, fle diligenter oret die fle node, fzpe ac crebro. Et fi quia minus adhuc minus facultatum habeat, pro viri* Dbus fuis faciat fedulo, quicquid poteft, falcem labore conterat corpus fuum adverfus libidinem « Si prius per mollem libidinem diabolo plecucrit, jejunet nunc, e contrario, quod id priua per iojuftam ingluviem perpetraverat ; vigilet fle laboret contrario, quod prius fiepe fomnoleotus fle piger fuerit, cum non deberet, vel inutiliter nimis vigilaverit; fuftincat frig^ fle balneum frigidum contra atftum, quem per cupidinem fuam ubique excitavit. Et fi aliquem ubique injufla fponte exacerbaverit, compenfet diligenter; fle fi aliquis eum offendat, libenter remittat ex timore Dei, fle femper, quantum poterit, cogitet diligentiffime quicquid compenfationis loco facere poffit contra ungula peccata, quz per diaboli fetneu prius adoleverant ; fle fi de via aliquem, ad lucrandum quicquam deduxerit, ducat eum diligenter poftea in reâam viam. Hoc eft quod ego volo; fi aliquem ad peccatum incitaverit, faciat ei ficut neceftarium eft, deducat eum inde, flt ducat illum in rcftam viam, flt quemlibet diligenter dehortetur a peccatis; tunc ftatim peccata ipfius erunt leviora.

XVII. Idem judicium poteft quis cum confeffarii confilio fibi ipfi judicare, qui confiante* a peccati* fui* abftinere, flt peccata fua corrigere vult, dillribuat ex devotione erga Deum omne quod habet, flt deferat cum iis totam terram fic pa-

patriam, ft omnem mandi amorem , ft ferviat Domioo fi»o die ft noâe , ft laboret qaam maxime poteft contra propriam enptdiaem omnes vita foa dies. Quid amplias facere poteft,quam ut hortetur (proprii commodi eaufa) quemlibet 'fiominem ad jns, pim poteft diligentiflime.

XVIII. Unias diei jejunium uno denario redimi poteft: quilibet horno poteft unius dici jejunium redimere ducentis ft viginti pfalmis; quilibet homo xii. menfium jejunium redimere poteft xxx. folidia, vel fi aliquem (e carcere) liberet, qui tanti aflimetur. Et pro unius diei jejunio, ut cantetur fex vicibus " Beati immacul. " ft fex vicibus M Pater nofter " ft pro unius dici B jejunio, ut genua fleftantur , & incurventur I x. vicibus ad terram cum " Pater nofter. Poteftetiam aliquis unius diei jejunium redimere, fi omnia membra extendat ad Deam in orationibus fuis, ft cum vera contritione, ft cam fide reâa, ft xv. vicibus cantet " Mifercre mei Deus " ft xv. vicibus " Paternofter. " Et tunc ci concéda fit totius diei allevatio peccatorum.

XIX. Septennale jejunium quis xir. menfibus compenfare poteft , fi quotidie cantando finiat pfalterii pfalmos, & itidem node, ft I. vefpere . Redimi poteft etiam per unam mittam xu. dierum jejunium ; ft per decem mittas allevari poteft iv. menfium jejunium, & per xxx.mittas allevari poteft xii. menfium jejunium, fi velit ex ve-C ro Dei amore pro feipfo intercedere, & peccata fna confcffario fuo confiteri, ft eadem corrigere, prout ille eum docuerit, & diligenter Temper ab iis abftinere.

De eetgnttikat.

I. Ita vir potens ft amicorum dives poenitentiam fuam auxilio amicorum multum allevare poteft. Primo in Dei nomine per confeflarii fui teftimonium oftendat veram fidem , ft condonet omnibus illis, qui erga eum peccaverunt , ft faciat confeflionem fuam intrepide , & polliceatur abftinentiam, ft fufeipiat pcemtcotiam cum multo eernitu.

II. Deponat tunc arma fua ft inanem veftium cultum, & fumat fcipionem in manus, & eatfe-D dolo nudus pedibus, & corpori induat lanea , vel cilicia, & non ingrediatur leâum , fed jaceat in area, ft faciat, ut vu. annorum numerus intra tres dies ita temperetur ; primo accipiat io auxilium fibi xii. homines, & jejunent tres dies pane ft viridibus oleribus, & aqua, & conquirat fibi ad confummandum illod, quomodocumque poteft, fepties cxx. homines, qui jejunent finguli pro eo tribus diebus; tunc jejunantur tot jejunia quot funt dies in vit. annis.

111. Cum quis jejunat, diftnbuat fercula, quibus ipfe uti deberet, omnibus Dei pauperibus, & iribus diebus, quibus jejunat, negligat mundi negotia, ft die ac noâe quam fiepiffime poteft in ecdefiis habitet, ft ibi cum elecmofynano lumi-E ne vigilet diligenter, & ad Deum clamet, & remiffionem petat animo gementi , ft faepe genua fieftat fuper crucis fignum ; interdum erigat fe , interdum fe profternat , ft diligenter noicat vir pottos latrymas fundere, ft peccata deflere . Et pafcat tribus diebus paupetes quotquot maxime poteft, ft quarto die abluat omnes, ft hofpitio excipiat, & pecuniam donet , ft ipfe pœnitentiam agens fit circa lotionem pedum eorum (occupatus) & snitta dicantur eo die pro ipfo tot, quot unqaam obticeri poffunt , ft illarum mittarum tempore detur ei abfolutio , ft tum ùnâam eu-Achariftiam percipiat, nifi nimium gravis fit peccator, ut adhuc (eam percipere) nequeat.- & tone polliceatur (altem, quod temper abhinc Dei voluntatem peragere velit, ft ab omni injuftitia per Dei auxilium impofierum abftinere, chriftianifmum quam ftrenue unquam poteft, jufte tenere , ft omnem gentilifmum omnino abiicere, animum & mores, verba & opera fedulo corrigere, omnem juftitiam colere, & iojuftitiam evitare per Det auxilium, quam diligeotiflime unquam powt. Et maximo fuo commodo faciet ille , qui hoc praftiterit, quod Deo pollicitus erat.

IV. Hac eft potentis viri ft amicorum divitis poenitentia allevatio; all infirmus non poteft ita procedere, fed debet in feipfo illud exquirere diligentius. E* hoc eft etiam cquittimum , ut quilibet propria fua deli&a diligenti correâione ulcifeatur in feipfo . Scriptum eft enim " Quia unufquifque onus fuum portabit. "

Ltgtt eetlefiefiictt regit Edgtri.

Ex mf.Coli.Corp.Chr.Cautabr. $. XVIII.ft K.II.

Etdgeri Iffft.

HOC eft inflitutum, quod Eadgarus cum fa* pientumfuorum confilio inftituit ingloriam Dei, ft fibi ipfi in dignitatem regiam, ft in utilitatem omni populo too.

I. *Dt iumtnitett ecclefia* , Û* *dtHth* vidrw *reddenda.*

Hoc fit igitur primum quod ecclefia Dei jure fuo dignae fini, ft dentur omnes decime primarie ecclefia, ad quam parochia pertinet; & tunc praftetur five de terra tbani , five de terra villanotum, prouti aratrum circumducitur.

II. *Dt ttnfu ecclffaftttt.*

Si quis thanorum fit , qui in. feodo fuo ecclefiam habet, in qua fit coemeterium, det tunc tertiam partem propriarum decimarum fuarum ecleflc fuz. Si quis ecclefiam habet, in qua non fit coemeterium, tunc ex novem partibus presbytero fuo det quicquid velit, & tranfeat quilibet ecdefiafticus cenius ad primariam ecclefiam de qualibet terra libera.

III. *Dt decttnn.*

Et fingulc fetuum decime preftentur ad pen* tecoften , ft terre frugum ad zquinoftium . Et quilibet cenfus ecdefiafticus praftetur ad feftum Martini, per plenam mul&am , quamlibet judicicialis adootat. Et fi quis decimam pratftare nolit, ficuti diximus , proficifcatur ad eum . Prafeâus regis, ft epifcopi , ft ecclefia presbyter , & fumant, invito eo, decimam partem , qux ad ecclefiam pertinet, & afignent ei nonam partem , ft dividantur ofto partes in duo , ft capiat dominus dimidium , dimidium epifeopus , five fit rcg'* thani minifter.

IV. *De ntmmt m dtmtf iMpqfitt.*

Et quilibet nummus in domos fingulas impofitus, detur ad Petri feftum diem, ft qui ad illum terminum (eum) non folverit , portet cum Romam, ft alios prrterea xxx. denarios , & referat inde teftimonium, quod ibi tot tradiderit . Et tnne domum reverfus , folvat regi cxx. (olidos, & fi eum iterum folvere nolit, portet illum deinde Romam , ft fimile quid compenfet , ft tunc domum reverfus , folvat regi ducentos (olidos . Si tertia vice reddere nolit , perdat omne quod habet.

GT V. *Dt ftflu dtthtt & jtjuntu.*

Quodlibet diei fblis feflum celebretur ab bora pomeridiana diei faturoi, ufque ad diluculum diei *K*lun®, fub mulAa quam libet judicialis adnotat / & fmguli alii fefti dies (celebrentur) ficut juitam <ft. Et inftitutum jejunium fervetur cum omut devotione.

ANNO CHRISTI SO.

ORATIO EDGAR1 REGIS

ANNO CHRISTI

AD DüNSTANUM Ar CHIÏPISCOPUM CiNTUARJÆ,

Ofvualdum VVigorniac, & Ethel vvaldum VVcntanx, epifeopos,

/ que clrrirartmt taujugatart/m tuumtrat vitia, tjtdtnd»f<jut dtemit, dT iutrodttnaJas mtnatbat. Curam rri bit titmandat tpifcofii rtgia fultu aaâaritalt^*

Uoniam magnificavit miferieordiam fuam Do^m.nus iacere nobifeum : dignum eft , o patres reverendiftimi, ut innumeris illius beneficiis * dignis relpondeamus operibus. Neque enim in gladio noftro poffidemus terram , & brachium noftrum non fervavrt nos, fed dextra ejus, bc brachium fanftum ejus , quoniam complacuit illi in nobis. Juftum proinde eft , ut qui omnia fubjecit fub pedibus noftris , lubjiciamus illi & nos & animas noftras: flt, ut hi, quos nobis fubdidit, ejus fubdantur legibus, non legnitcr elaboremus. Et mea quidem intereft laicos cum aequitatis jure traftare, inter virum & proximum fuum juftum judicium facere, punire lacrilegot , rebelles comprimere, eripere inopem de manu fortiorum ejus, egenum , & pauperem a diripientibus eum . Sed & mese fo)icitudinis cit , ecclefiarum mimftris, gregibus monachorum , choris virginum, & neceftaria eorum procurare, ac laluti, & quieti, vel paci confulere. De quorum omnium moribus ad * nos fpeâat examen , fi vixerint continenter , fi honefte fe habeant ad eos qui foris lunt ; fi divinis officiis foliciti , fi ad docendum populum alfidui, fi viftu fobrii, fi habitu moderati , fi in judiciis fint diferet; . Pace veftra loquor, reverendi patres : fi ifta lolerti (crutinio curafletrs , nen tam horrenda & abominanda ad aures noftras de clericis perveuiftent.

Taceo quod non eft illis corona patens , nec tonfura conveniens, at in vefte lafcivia, infolentia in geftu, in verbis turpitudo, interioris hominis produnt infamam. Przterea in divinis officiis quanta fit negligentia , cum laciis vigiliis vix intereffe dignentur, cum ad facra milTarum lolemnia ad ludendum, fubridendum, magis quam ad pfallendum , congregari videamur . Dicam quod boni lugent, mali rident,- dicam dolens <6c G tamen dici poteft) quomodo dilfhiant in comefirtionibus, io ebrietatibus , in cubdtbus & impudicitiis, ut jam domus clericorum putentur poftribula meretricum, concihabulum hillrionum . Ibi aleas, ibi faltus & cantus, ibi ufque ad medium nodis lpatium, protracta: m clamore & horrore vigiliae. Sic patrimonia regum, eleemcivnae patiperum , inuro, quod magis clt, Hlius pietion finguims pretium prcHigatur . Ad hoc ergo exhau(erunt patres noftri thelauro»fuos; ad hoc filcus regius, denaftis reditibt.c multis , elargitus eft ? ad hoc ecclefi ' Chnlli agros & poffelfiooes regalis munificentia contulit , ut deliciis clericorum rcereitices ornentur , Juxutiofa convivia praeparentur, canes, ac aves , & talia ludicra comparentur ? Hoc milites clamant , plebs fubmurmurat, minit cantant & faltant , & vos negligins , i TT",*·?", v°' P*rci,i*, vos diiTunulatis . Ubi gladius Levi & zelus Simeonis , qui ut fcorto abutentes filia Jacob, Sichimitas (eorum habentes figuram, qui Chrifti ecclefiam pollutis aâibus foedant) etiam circumcifos fucciderunt? Ubi fpiritus Moyfis,qui caput vituli adorantibus etiam dotnefticia ini fanguinis non pepercit ? Ubi pugio Phinees facerdotis, qui fornicantem cum Madianita confodient, fanâa hac smulatione Deum placavit iratam ? Ubi fpiritus Petri, cujus virtute perimitur avaritia, hxrefis fimoniacj condemnatur?

Æmulamini, ofaccrdotes, emutamini vias Domini, & juftitias Dei noftri. Tempus infurgendi contra eos qui difliparunt legem Dei. Ego Con* ftantini, vos Petri, gladium habetis in manibus. Jungamus dexteras.- gladium gladio copulemus , ut ejiciantur extra caftra leprofi, ut purgetur fanCSuarium Domini , & miniftrent in templo filii Levi, qui dixit patri & matri, nefeiovos, & fratribus fuis, ignoro vos. Agite quzfo folicite, ne pœniteat nos fecifte qnod fecimus , dedi(Te quod dedimus : fi viderimus illud non in Dei obfequium, fed in peftimorum luxuriam impunita libertate conlumi. Moveant vos fandorum reliquiae, in quibus infultant ; veneranda altaria, ante qux infaniunt . Moveat vos antecefibrum noftrorum mira devotio , quorum elcemofynis vefania clericalis abutitur. Proavus meus Edvvardus , ut fcitis, omnem terram fuam ecdefiis & monafteriis decimavit. Sanâac memoriae atavus meus Aluredus, ut ecclefiam ditaret , non patrimonio, non fumptibus, non reditibus parcendum putavit. Avus meus lenior Edvvardus quanta contulerit ecdefns , paternitatem veftram non latet , Pater meus, & frater , quibus donariis Chrifti altaria cumulaverint, meminifte vos decet.

O pater pattum Dunftane, contemplare quzfo patris mei oculos ab illa lucida crli plaga in te radiantes. Audi querulas ejus voces cum quadam pietate in tuis auribus relouantes.- Tu mihi, pater Dunflane, tu mihi de conftruendis monafteriis , dc ecdefiis zdificandis , confihum falubre dedifti: tu mihi adjutor in omnibus & cooperator extitifti : te quafi paftorem, patrem, & epiIccpum anima- mex , morumque meorum cuftodem elegi. Quando tibi ικη parui ? Quos unquam thelamcs tuis confiliis prxtuli? Quas pofteftiones, te ptsrcipiente, non fprevi ? Si quid pauperibus erogandum exiftimabas, prefto fui. Si quid conferendum ecdefiis judicabas, non diftuli. Si quid monachis clericitve deefle querebaris , fupplevi · Æternam Jicebj. elcemolyoam efle , nec aliam fruihiofiorem , quam quod monafteriis ecclefiifve confertur, quo Dei fervi fuftententur , & quod fupereft, pauperibus erogetur. O pretiofam eleemofynam ; & dignum animte pretium! O peccatis noftris lalubre remedium! quod a finu Sibylle in peregrini muris pellicula fœtet , quod ejus auriculas

ANNO CHRISTI

.culas ornat, quod womponc digitulos, quod cor-A pus delicatum in byffo ftringit & purpura. Ecce, pater , eleemofynarum fruAus mearum , & tu» pertniffionis cffeAus.

Quid huic querimonic refpondebis? Scio,fcio: cum videbas furem, nou currebas cum eo , nec cum adulteris portionem tuam ponebas. Arguifti, obfccrafti, atque increpafti. Contempta verba funt, veniendum eft ad verbera, & non deerit tibi poteftat regia. Habes hie tecum venerabilem patrem Ethelwaldum Wintonientem epifeopum : habes reverendum prcfulem Wigornieotem Ofwaldu.m; «obis iftud committo negotium , ut fie epifcopali cenfura, & regia auâoritate, turpiter viventes de cccleGiis ejiciantur, & ordinate viventes introducantur.

anno chr ist i

^CONCILIUM ROMANUM

Pro variis ecclefix Dei rebus difponendis a *Joanne* XIII- prrfentibus Ottonc Magno, & Ottone ejus filio imperatoribus.

Asm 9Ô7. *exnmtt & 960. iatKnit ctltkretint.*

r» s»ppi M»·Û p«s

Z^Elebris hujus Synodi, cujus *aâa* deperierunt, monumenta tria fuperfunt, quorum alterum eft bulla Joannis XIII. pro infigni Parthenone GranderfehimenG ,quod fub tuitione, & munimine S.R. E. excipit, quam bullam in eo concilio datam integram in fuam bullam tranftulit Innocentius III. fic una cum illa legenda eft apudLunig. fpicileg. ecclef. in Graoderfebimenfibus in fupplem. pag. 37. ex quo hic damus. Aliud vero eft bulla altera ejuidem pontificis pro jure libertatis a lubjedione Trevirenfis archiepifcopi monachis S. Maximini Trevirenfibus decernendo , extatque pariter apud Luoigium in Spicileg. pag. *261. ct* quo pariter hic editur. Tertium denique ceteris infignius eft bulla Joannis in hoc ipfo concilio data pro ereâione epifeopatus Mifnenfis , cui longo ordine îubfcripti leguntur epifeopi illi, qui concilio huic affuerunt. Quanquam vero ex illis pluses îubfcripti RavennatenG concilio ifto eodem anno coaâo leguntur; funt tamen quidam ab illis plane diverG, quorum nomina & epifeopatus icire ad conciliarem & ecclefiafticam hiftoriam maxime conducit. Ita E. G. inter epifcopos fefe offert Luzoepifeopus CrcmonenGs. Per hec quidem tempora Cremonenfem cathedram tenebat Luttprandus, fed cum a legationeConftantinopolitana nondum forte rediiffet, ideo vacantem cathedram Luzo, vel Lu>zo adminiftrabat. Rediit tamen quo tempore Synodus altera Ravennatenfit anno eodem 968. at Romana ifta ferius convenit. Qua de caufa ejus nomen inter epifcopos, qui inftitutioni arehiepifeopatus Magdeburgenfis affenfum prxbuerunt, legitur. Ex quo difeimus, iublpriptiones illas ad fecundum Ravcnnatenfe concilium pertinere, (a)

JOANNIS XIII. PAPÆ BULLA

Ad Gerbergtm ekhiifftm Grtndrribrimtnftm.

JOhannes epifeopus, fervus fervorum Dei, meritis & faoguinis claritate rutilanti, dileâftim» nobis in Chrifto filix Gerberg» , venerabili abbatifl» monafteni fandorum confeftorum Innocentii, & Anaftafii, quod Gaodersheim nuncupatur, atque pofteris fuis in perpetuam falutem benediâionemque apoftolicam . Si piis votis ac petitioni aflenfum przbemus, omnipotenti Deo nos placere credimus. Quapropter univerfir fanit» catholics ecclefix filiis piaeientibus & futurisuotum Belle volumus, quod in Synodo, qux apud corpus beatiffimi Petri apoftolorum principis ada eft in mente decembris, ficindiAione undecima, amabiles Deo ac fpirituales filii noftri, Otto major , & minor, feremftmi imperatores augufti apoftolicam paternitatem noftram humiliter obfecrare dignati funt, coram arcbiepifcopis, & epifcopis , videlicet Italicis, & ultra Montanis numero triginta & fex , quatenus praefatum monafterium Ganderfeim, quod conflat effe fub tu* filiationis regimine Gtum in regno citerioris Saxoni» ad honorem prcdiâorum confeftorum Chrifti Innocenti!, & Anaftafii, auâoritatis noilrac prrhGdio muniremus, & fub tuitione jureque lands fedis apoftolicae perpetim lufciperemus. Quorum piis congaudentes petitionibus alacri mente id fieri decrevimus, praecipientes ex ea, qua *vice clavigeri czleftis* regni fulcimur, auâoritate, ut prenominarum venerabile cœnobium nemo unquam izcularium poflideat, neque ex decimis & poffetfionibus ejufdem quicquam Gbi aliquis ufurpet, non rex, non marcbio, non comes, non epifeopus, nec quilibet princeps quacumque poteftate przditus, nifi forte tuendi ac defendendi caufa, fit *hoc nonniG* tua fit ejus, quz pro tempore regularis fuerit, abbatiffa, fobna fiat permiftione . Efto igitur ad laudem omnipotentis regis abbatifla ejufdem monaflerii, fit fubditas tibi forores ad czleflis patri» gaudia expetenda infligare prudenti magiflerio non ceffes. Sit femper eildera fororibus facultas five -licentia- ex ipfa *fua* congregatione poft obitum abbatiflz aliam fibi matrem , fecundum regulam luam , fubftituere , & quam digniorem viderint pari animo fic confenfu habeant poteftatem eligere. Confirmamus vero fit corroboramus ipfi lanâo monafterio omnes res fic poffeffiones mobiles fic immobiles, quas nunc halit, fit in antea, Deo opitulante, habere debet quolibet jure acquifitionis, ita ut amodo, fic ufque in finem fecula - licenter eas teneat fit polfideat, omnium hominum contradiAione remo ta . Si quis autem contra hujus noftri apoftolici privilegii tutelam ageie temptaverit, fic ex bis , que a nobis decreta *lunt, aliqua pervertere* molitus fuerit, hunc cum auxilio fanda, fie individu» Trinitatis, fic interventu Beat» Mari» temper virginis, omniumque fanâorum, ex auftotilate beatiffimi Petri apollolorum principis cum aftenlu comprovincialium pontificum, fit omnium hujus noftr» ianüz ledis fufftaganeorum epitroporum

(a) Vide P. Fraticifcum Antonium Zacheriam in Opere, *Efjcofwum Crriuonm/litx» feriri* ubi demonflrat alterum ede Luitpraudi nomen pag. ta· ex quo fit ut ea oiuma corruant qua: in hoc Conol i prxmomtione intuli . *Mtrf*

porum excommunicamus, & a liminibus fand* A —Dei ecclefiz, omniumque chriflianorum focietate feparante» perpetualiter anathematizamus. Seri- P'um Prr maous Stephani Scriniarii fande Romane ecclefis, in mcnfe dc indidione fupra diâa undecima. Benevalete. Dat.KaL Januarii per manus VVidonis epifeopi fanâa fylvz candida ecclcfi* & Bibliothecarii fandz fedis apoftolica. Anno Deo propitio pontificatus Domini Johannis fumroi pontificis, & univerfalis tertii decimi papa in facratiflima fede beati Petri apofloli tertio, imperatoribus fereoiffimi» dominis, Ottone majore, & minore. Anno imperii majoris fexto, minoris vero primo. In menfe dc indidione undecima.

anno ,^ST1

ALTERA EJUSDEM JOANNIS BULLA

n todtm Synode doto

Ad Tbtotfridnm obbattm S. Maximini Trevire\fif.

Joannes epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabili abbati, amabili nobis in Chrifto filio Theitfrido apoftolicam benedidionem, & fahitem. Congruit apoftolico moderamini, pia religione poller.ttbus benevola compaftione fuccurrerc, & pofcentium animis alacri devotione imparure aflenfum, ex hoc enim lucri potifllmum a Conditore omnium Deo proculdio promeremur, C dum venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem fuerint ftatum reduda. Igitur quia religiofitas tua petit, ut monafterio tuo, quod in Suburbio Trevirenfi in honorem beatiftimi confefforis Chrifti Maximini conftrudum effedignoicitur ob confervendam tibi, atque fratribus vel iuccelToribu» tuis monadic* tranquillitatis normam land* apoftolic* noftrz (cui audore Deo przfidemu») ecclcfi* privilegium concedamus, tu* petitioni benevola intentione aflenfum accommodare curavimus, decernentes apoftohczaudoritati» przcepto, ut congregatio Deo, fandoque Maximino religiofe deferviens, ficuti a cariifimp filio noftro Ottone, czterifque regibus, vel imperatoribus Francorum ronceflum eft, li-D berim deinceps habeant poteflatem creandi inter fe, quem fecundum Deum fibi abbatem elef;erint, nec aliqua cujuslibet dignitatis perfona intra monafterium, nifi a tealiove abbate fuccefibre tuo vocatus, quicquid pro fuo libitu ordinare vel temere exercere przfumat. Praeterea apoftolica noftra auâoritate omnimodis interdicimus, ne cui unquam ecclefiz vel fedi concambio, vel alto aliquo negotio fubdatur, fed tali libertate & immunitate, ficut Prumienfe monafterium, cxteraque loca regalia, inoftcnfe & perpetualiter femper fruatur. ipfe autem Jocu» monatlerii perenniter fub Mundiburdio regum vel imperatorum filiorum, fcilicet fandz Roman* ecclefix przcepto apoftoheo jubemus, ut permaneat nulli E unquam perfonz beneficiarius, aut invadendus pateat, fed ad ufu» & tranquillitatem monachorum ibi fub regula S. Benedict Deo militantium abfque ullius contradidione libenter permaneat. Ad cumulum quoque, vel augmentum monaftic* tranquillitati» adjicimus, ne qua cujuslibet'dignitatis perfona quicquam vel minimum alienare, vel minuere de rebus ecclefix przfumat tam ex his, quz modo monafterio tuo collata funt, quam ex his, qux czteri fideles in dies collatu- rt funt. Si quis autem (quod abiit) nefario aufu przfunoere hzc, qux a nobis ad laudem Dei omnipotenti» pro Habilitate jam diâi venerabilis coenobii ftatuta funt, infringere, aut in quocumque violare ftuduerit, ex auâoritate Dei omnipotentis per interventum B» Petri apoftolorum principii (cujus vice fungimur) & noftnr humanitati» apoftolice conftitutionem, &aftenfum omnium comprovincialium, five fuffraganeoram epi- (coporum anathemati» vinculo inextricabiliter innodamus· Scriptum per manu» Stephani Scriniarii fanâa Roman* ecdefia, leâum in fynodo Rome habita, a(fidentibus divis imperatoribus Ottone magno, filioque ejus equivoco, anno imperii majoris fexto, junioris primo. Datum tv. nonas Januarii.

ANNO CHRISTI

B

TERTIA EJUSDEM BULLA

i» to Synod· dot·

Jobonntt tpifeoptu, ftrvttt ftmrxm Dti.

SI femper funt concedenda, qua piis defideriis congruunt; quanto pottflimum qux divini cultus prorogative nofcunrur, non funt omnino abroganda; quz funt a largitoribus non folum pofcecda, fed vi caritatis proculdubio exigenda? Habita igitur Synodo & inultorum venerabilium patrum, coepifcoporumque noftrorum conventu, Roma in ecdefia B. Petri principis apoftolorum, aibdentibus auguftiflirois imper. Ottonibus utrifque; anno fcilicet imperii, majoris fexto», minori» primo, iidem gloriofiffimi impp. poflularunt a nobis, quatenus monafterium, quod" pro remedio animarum fuarum primitus conftrui, & in honore B. Johannis evangeliflz confecrari fecerunt, fuper ripam flumini», cui nomen eft Albia, in civitate Mifina, fila videlicet io provincia, qux dicitur Talemence, cui etiam monafle* rio virum venerabilem, nomine Burchardum, honorifice przlecerunt, privilegiis apoftolica fedis decoraretur; ut fub jurifdiâione fanâa ecclefix noftrz, cui Deo audore przfidemus, conftitutum, nullius alterius ecclefiz ditionibus fiimmittatur. Pro qua re piis defideriis faventes, hac noftra auâoritate id, quod expositor, effedui mancipamus: interponentes tamen ea qua & ipfi principes noftri innumeris privilegiis cupiunt exponi, & eundis in Chrifto fidelibus manife- (la fieri. More antiquorum impp. hi duo imperatores, pater, & filius, nobis allidentes Mifnenfi epifeopatui terminum impofuerunt, nominando fines & determinationes locorum, ficut infra tenetur. Ubi caput & fons eft aqua, quz dicitur Odera; inde quafi reda via ufque ad caput Albia; inde dcorlum io occidentalem partem, ubi divifio duarum regionum eft Bchem & Nifinen. Ibidem ultra Albiam, & per filvarn in occidentalem partem, ufque ad caput Mildz, & fic deorfum per ambas plagas ejufdem fluminis, ufque dum Milda intrat Albiam; (nec non ob hoc diximus in oteidenial! plaga, quia multi villae pertinent ad orientales urbes infra eumdem terminum) & fie furium & ultra provinciam Nizizi, ad iplum terminum fine dubio: Nec non in altera parte Luzici, & Selpoii, *tc* fic ufque ad civitatem Sulpize, illam videlicet infra eumdem terminum, & >nde in aquam quae dicitur Odera, & fic Odera furfum, ufque ad caput ejus. Omne» vero quem* admodum hi przfentes imperatore» ftatuitfe fatentur, qui infra ilium terminum habitant, in omni fertilitate terre, frugum & pecudum io argento & veftimento, nec non, quod Teutonici di-

dicunt. Ubercota, fic Teluoga, familiarum in- fuper tota utilitate, & in omnibus rebus, quibus mortJ|lf' utuntur, io diverfis modis' decimationes, quasDeo cuuâa gubernanti debent, ad Mifiuenfem ecclefiam, primo Deo, deinde S.Johan- °* e»*ngeliftc, univerfa dubietate procul remota, periolvant, referant, & reddant. (Teftantur etiam iidem prefedtes nobiliflimi imperatore* quafdam res fui juris, ac proprietatis eidem fanâ* Mifinenfi ecclefic, cui venerabilis epifcopus Burchardus prcefTe dinofeitur, pro remedio animarum fuarum in proprium dedifle, hoc eft tributorum fuorum io quinque regionibus partes decimas, in Talemence, inNiia, in Milezafanc, in Luxice, in Diedefa : ut antea, quam Comes earumdem regionum partem fibi ab ipfis eoncelfam auferat, atque diftribuat, decima* per totum ac per integrum jam diâc fanâ* Dei ecclefi* perfolvat, ideft in meile, trufina, * folutiune argenti, mancipiis, veftimentis, porci*, 'frumento, & in omnibus rebus, qu* ad fifcum ptzdiftorutn impp. pertinere videntur, fande MiGnenfi ecclefi*, nec non S. Johanni evangelift* fui juris theloneum, a civitate, qua dicitur Belegora, ufque ad ejufdem Mifioenfi* ecclefi* portum, furfum, indeque denao per ambas plaga* przfati fluminis Albi* deorfum, ficque *infra* prefinitum terminum ubicumque manu* negotiatorum ultra Albiam huc illucque fefe diverterit, ex integro, & abfque ulla contradiâione eidem prénommât* fedi Mifinenfi, perfolvi & tradi perenniter conftituifle) Et ideo in Chnfto finximus firmiterque concetlimu*, ut nullus Métropolitentu, nullus epifcopus, nulla etiam magna vel parva alterius ordinis, & gradus perfona prêter fedis apoftolicz antiftitem, infra terminos MiGnenfis ecclefi*, cui venerabilis epifcopus Burchardu* preefle dinofeitur, quemquam ordinare, dijudicare, excommunicare, vel aliquid temere exercere, ullo modo prefumat. Statuentes etiam apoftolica cenfura, fub divini judicii obteflatione, & validi* atque atrocibus anathematis interdiâionibus, ut nullus imperator poft hac, aut rex nullus, five quifpiaro alius, cujufcumque fit dignitatis poteftate prsditus, ejufdem ecclefic caufis prefumat incumbere, vel minimum quiddam ex his, qux ad illud monafterium S.Johannis pertinere videntur, cui Burchardus epifcopus prtefidet, aut fibi temere vindicare, aut alicui magn* parvxque perfon* pro beneficio dare, aut quoquoliber modo inde auferre vel alienare audeat. Promulgamus etiam, & hoc auâoritatc B. Petri Apoftolorum principis, coram Deo, & terribili ejus futuro examini per hujus noftri privilegii, atque conftituti vim interminamus, nequi* mortalium fibi licere exiftimet, aliquid ex poffeffionibus Mifinenfi* ecclefi*, tam ex his qu* antehac a glorioG(Tunis imperatoribus Ottone, & ejus cquivoco filio, vel a ceteris chriftianis, eidem fanâo loco oblata, atque collate funt, quaque poftmodum funt conferenda, ut profeâo juxta id quod fubjeâum eft, idem venerabili* locus apoftolico boc pitvilegio inconcufle donatus permaneat. Si quis autem, quod minime optamus, nefaria auâoritatc hzc, que a nobis ad laudem Dei pro Habilitate fzpedifti monafterii ftatuta funt, refragare przfumpfenr, noftrique przcepti tranfgreftor extiterit, fciat fe anathematis vinculo innodatum, & cum Diabolo, atque Juda traditore Domini noftri Jcfu Chrifli sterni incendii fupplicio deputatum. At vero qui pio intuitu hujus apoflolici conftituti obfervator extiterit, benediâtonis gratiam a mifencordiffimo Domino Deo multipliciter confequatur, fic vite cternc particeps effici mereatur. Scriptum per manus Stephani Scriniarii fanâc Romane ecclefic, in messie Decembri, Indiâione undecima. Signum Domini Ottonis minoris imp. Augufli. Petrus Ravennenfis ecclefic archiepifcopus fubfcripfit. Rodaldus patriarcha Aquilejenfis fubfcripfit. Sigolius epifcopus S. Placentine ecclefi* conienfi, fic fubfcripfi. Udairicus epifcopus S. Pergamenfis ecclef·* conienfi & fubfcripfi. Siggo Pledenfis*ecclefic epifcopus confenG fic fubfcripfi, Benediâqs epifcopus S. Fulineofis * ecclefic conienfi fit SS. Johannes epifcopus S. Nolenfis fubfcripfit. Johannes epifcopus S. Gallienfis * eccleGe fubfcripfit. Johannes epifcopus S. ArinenGs * ecclefi* interfuit & fubfcripfit. Humbcrtu* epifcopu* S. Lavienfis * *ecdeiite* conienfi, & GibfcripG. Gerhardus epifcopus Faveotins ecclefi* conienfi & fubfcripfi. Aufredus epifcopus Verdecenfis ecclefis conienfi, & iubfcripG. Zenobius epiicopus Fefolan* ecclefic confcnfi & fubicripfi. Gaidolfus epifcopus Firmin* * ecclefic confenG & fubicripfi. Ego Petrus epifcopus Ksmerioc ecclefic ibi fui fic fubicripfi. Ebethardu* epifcopus Aretine ecclefic confenG & fubfcripfi. Stephanus epifcopus Narninienfis ecclefic confenG & iubfcripG. Alberinus epifcopus. Aufculanus fubfcripfi. Antonius BnxienGs * ecclefic epifcopus fubfcripfi. Diotericus Metenfis ecclefi* epifcopus fubfcripfi. Lanwardus MindenGt epifcopus fubfcripfi. Huibertus epifcopus fubfcripfi. Luzo epifcopus Cremonenfis fubfcripfi. Johannes epifcopus Ttscdoacnfis fubfcripfi. Adelbertus epifcopus fubfcripfi. Gerger epifcopus fubfcripfi. Sichelious Florentinus epifcopus fubfcripfi. Albericus epifcopus fabferipfi. Artingo Aufinian* ecclefic epifcopus fubfcripfi. Infinno Laucanenfis * ecclefic epifcopus fubicripG. Ertemarius Ancias epifcopus fubfcripfi. Julianus epifcopus Nucerinus fubfcripfi. Stephanus Cervi* ecclefic epifcopus fubfcripfi. Atio Senegali* ecclefic epifcopus fubfcripfi. Lupus Spoltrinus epifcopus fubfcripfi. LyndoClufianc ecclefic epifcopus lubfcripG. Data ui. non. Januarii per manus VVidonis, epifeopi S.Silvc candide ecclcfic, & bibliotbecarii fanâc icdis apoftolicc. Anno Deo propitio, pontificatus Domini Jôhanois fummi pontificis, & univerfalis tertii decimi paps, in facratiflima kde B. Petri apoftoli tertio, imperantibus Dominis piiflimi* Auguftis Ottone, & ejus zquivoco filio, a Deo coronatis magots imperatoribus, Anno majoiis imperii fexto, & minoris primo in menfe Januario, Indiâione fupra dida undecima,

(Loc. Sign.)

Additi» ex Brsvorro *ia Ana. Trtvir. ad an.* 970.

Anno ergo integro & dimidio *jam evoluto*, cum Hatto Archiepifcopus Magoncienfis, cum Hildevvardo Halverfladenfi, fuo videlicet fuffraganeo, in Italiam veniflet, & Imperator tllus in caufa (condende Metropoli) blanda petitione conveniffTct; Hildevvardus Epifcopus, tam ex Archiepikopi confenfu, quant omnium qui aderant confuhu, prompta, & hilari mente, pic ejus petitioni annuit ; ac faâo in prefentiarum pari zftimatione concainbio, S>»ada/> *dfcrrtf* S. Mauntio Magdeburg, Saoâoque Laurentio Mefeburch, queque petita tradidit, id eft, omnem parochiam, litam inter fluvios *Albiam*, *Sahm, Morem, tf Badem* ufque ad ea loca, ubi caflra *Untiberg*, *Wentzdtva*, Hortesleva

cum

cum omnibus pertinent»» , & villi* , qu* Bur-A chvvart appellantur , verfu» occidentem longius protenfo fine terminantur , cum omni decimatione, banno, fubjeâionc,obfedientiis, & omni *Eccleiiailico* ordine, prout Halverftadenfis Ecclefia vifa eft eatenus poffediffe . Recepit autem ad vicem ab Imperatore in partem, & utilitatem fu* Ecclefi* , omnem decimationem in *Htfgm-ve,* ut terminatur in fluvii» *Sei» Willtrlf*»,* dt *Wtpftr», cum omni* pofleflione , quam de Abbatia in honore Beati Wicberti In territorio *Htrelwjftldt* conftruâa , idem Imperator aqua commutatione sequifiverat ; cujus dc Abbati* ipfe fundator erat. Huic autem concambio confirmando, tuffione Domini *Jeemit* fumrni, dc univerfalis Pontifici», dc Celaris Augufti Ottoni», petitio- B ne quoque Hildvvardi Helverftadenfis antiftitis , Ambrofius Palatinus Cancellario» , dc Petrus S. Ravennatis Ecclefi* Atchiepifcopus , alii quoque quampluricni Epiicoporum Itali* , dc Germani* fubfcripfere , quorum etiam nomina in przfenti paginula fluduimus annotare-

Hatto Moguntinus Archiepifcopus interfuit , dc fubfcripfir.

Hildevvardus Halves ftadenGs Epifc. int. dc fubfcr.

Regino!dus Robilocenfis Epifeopus int.de fub.

Adelbertus Rugorum Epifeopus int. *A* fub.

Alberifus Tarvifianenfis Epifeopus int. dc fub.

Lancvvardus MindenGs Epifc. int. dc fub.

Evercrus Leodicenfis Ecclefi* Epifc. int. dc fub.

Teupenus Feltrenfis Ecclefia Epifc. int. dc fub.

Gaufielinus Patavianenfis Ecclefi* Epifc.

Sichelmus Florentini Epifc. sntvdc fub.

Adelbertus Bononienfis Ecclefi* Epifc. int. & fubfcr.

Arnaldns Foropopuli Epifc. iot. dc fub.

Joannes Itnolcnfis Epifc. int. dc fub.

Ingiro Caftellanc Eccl. Epifc. int. dc fub.

Martious Epifcopo», dc fratres Ecclefiz int. dt fubfcr.

FINIS TOMI DECIMI OCTAVI.